

រដ្ឋៈ

វ្យែតបដិកបាធិ
និង

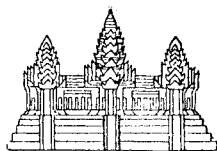
សេដ្ឋកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ

សុត្តន្តបដិក

អង្គនិកាយ បក្ខនិបាត

ភិក្ខុយកាត

៤២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៤៩៦

សត្វនិបិដកេ
១១១

អង្គត្រៃវិកាយស្ស បច្ចក្កនិបាតោ

តតិយោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អារហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមបណ្ណសកោ

ភណ្ឌកាមវគ្គោ(១)

[១] ឯវច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវ
វជ្ជេសុ វិហរតិ ភណ្ឌកាមេ ។ តត្រ ទោ ភកវ
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ
ភកវតោ បច្ចុស្សេសុំ ។ ភកវ ឯតទវេច ចតុន្នំ
ភិក្ខុវេ ធម្មានំ អនុពោធា អប្បដិវេធា ឯវមិនំ
និយមន្តានំ សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមពោរ តុម្ហាកញ្ច ។
កតមេសំ ចតុន្នំ ។ អរិយស្ស ភិក្ខុវេ សីលស្ស
អនុពោធា អប្បដិវេធា ឯវមិនំ និយមន្តានំ
សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមពោរ តុម្ហាកញ្ច

សុត្តន្តបិដក

អង្គត្រៃវិកាយ បតកុណិបាត

តតិយភាគ

សូមនមស្ការ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

បឋមបណ្ណសក

ភណ្ឌគ្គិយវិគ្គ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់ក្នុងកណ្ឌគ្រាម ក្នុងដែនវដ្ឋី ។ ក្នុងនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួល
 ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថាព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលគេថាគតក្តី
 អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទោលទៅ គ្រេចរង្គាត់ទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ
 ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់ធ្លុះ នូវធម៌ ៤ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេច
 ខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលគេថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី
 អន្ទោលទៅ គ្រេចរង្គាត់ទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបាន
 ត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់ធ្លុះ នូវអរិយសីល (សីលដ៏ប្រសើរ) ១

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

អរិយស្ស ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស អនុពោធិ អប្បដិវេជា
 ឯវមិទំ ធីយមទ្វានំ សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមព្ភោ
 តុម្ហាកញ្ច អរិយាយ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ អនុពោធិ
 អប្បដិវេជា ឯវមិទំ ធីយមទ្វានំ សន្ធាវិតំ សំសរិតំ
 មមព្ភោ តុម្ហាកញ្ច អរិយាយ ភិក្ខុវេ វិមុត្តិយា
 អនុពោធិ អប្បដិវេជា ឯវមិទំ ធីយមទ្វានំ សន្ធាវិតំ
 សំសរិតំ មមព្ភោ តុម្ហាកញ្ច ។ តយិទំ ភិក្ខុវេ អរិយំ
 សីលំ អនុពុទ្ធី បដិវិទ្ធី អរិយោ សមាធិ អនុពុទ្ធា
 បដិវិទ្ធា អរិយោ បញ្ញា អនុពុទ្ធា បដិវិទ្ធា អរិយោ
 វិមុត្តិ អនុពុទ្ធា បដិវិទ្ធា ឧច្ឆិទ្ធា កវតណ្ហា ជីណា
 កវនេត្តិ នត្តិនានិ បុណ្ណវេតិ ។ ឥទមវេច កកវា
 ឥទំ វត្ថាន សុគតោ អដាបរំ ឯតទវេច សត្តា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថមិយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលតថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទាលទៅ
 គ្រូចរដ្ឋាភិក្ខុទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិន
 បានចាក់ផ្ទះ នូវអរិយសមាធិ (សមាធិដ៏ប្រសើរ) ១ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលដែលតថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទាលទៅ គ្រូចរដ្ឋាភិក្ខុទៅ
 អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិន
 បានចាក់ផ្ទះ នូវអរិយបញ្ញា (បញ្ញាដ៏ប្រសើរ) ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលដែលតថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទាលទៅ គ្រូចរដ្ឋាភិក្ខុទៅ
 អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់ផ្ទះ
 នូវអរិយវិមុត្តិ (វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសីលនោះ
 តថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី បានត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ផ្ទះហើយ
 អរិយសមាធិ ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ផ្ទះហើយ អរិយបញ្ញា ក៏បាន
 ត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ផ្ទះហើយ អរិយវិមុត្តិ ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ
 ចាក់ផ្ទះហើយ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកត ក៏បានកាត់ចោលហើយ តណ្ហា
 ជាគ្រឿងនាំទៅក្នុងកតក៏អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ការកើតតទៅទៀតមិន
 មានឡើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យនេះ លុះព្រះ
 សុគតជាសាស្តាទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យនេះរួចហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់នូវ
 ព្រះតាថានេះតទៅទៀតថា

បឋមបណ្ណសិក្ខា វិចិត្រសិក្ខា

សីលសមាធិបញ្ញា ច វិមុត្តិ ច អនុត្តរ

អនុត្តរ ឥមេ ធម្មា តោតមេន យសសង្ឃិណ ។

ឥតិ ពុទ្ធា អភិញ្ញាយ ធម្មមក្ខាសិ ភិក្ខុនំ

ធូត្តិសង្ឃនករោ សត្វា ចក្កហា បរិនិព្វតោតិ ។

[២] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ អសមញ្ញាគតោ ឥមស្មា

ធម្មវិនយា បបតិគោតិ វុច្ចតិ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។

អរិយេន ភិក្ខុវេ សីលេន អសមញ្ញាគតោ ឥមស្មា

ធម្មវិនយា បបតិគោតិ វុច្ចតិ អរិយេន ភិក្ខុវេ សមាធិណ

អសមញ្ញាគតោ ឥមស្មា ធម្មវិនយា បបតិគោតិ វុច្ចតិ

អរិយាយ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ អសមញ្ញាគតោ ឥមស្មា

ធម្មវិនយា បបតិគោតិ វុច្ចតិ អរិយាយ ភិក្ខុវេ វិមុត្តិយា

អសមញ្ញាគតោ ឥមស្មា ធម្មវិនយា បបតិគោតិ វុច្ចតិ ។

បឋមបណ្ណសក កណ្ណត្ថាមវគ្គ

សីល សមាធិ បញ្ញាទីវិមុត្តិ ជាធម៌កតុណាជាតិ
 ដទៃប្រសើរជាងគ្មាន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ព្រះគោតម
 មានយស បានត្រាស់ដឹងហើយ ។ ព្រះពុទ្ធ
 សំដែងធម៌ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះត្រាស់ដឹងច្បាស់
 ដោយប្រការដូច្នេះ សាស្តាមានចក្ខុ ធ្វើនូវទីបំផុត
 នៃទុក្ខហើយ ចេញចាកវិន័យ គឺតណ្ហាហើយ ។

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 គឺថាគតហៅថា ឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយអរិយសីល គឺថាគត
 ហៅថា ឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបាន
 ប្រកបដោយអរិយសមាធិ គឺថាគតហៅថា ឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយ អរិយបញ្ញា គឺថាគត
 ហៅថា ឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបាន
 ប្រកបដោយអរិយវិមុត្តិ គឺថាគតហៅថា ឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស បុគ្គនិបាតោ

ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ អសមន្នា-
 គតោ ឥមស្មា ធម្មវិនយា បបតិតោតិ វុច្ចតិ ។
 ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ឥមស្មា
 ធម្មវិនយា អប្បបតិតោតិ វុច្ចតិ ។ កកមេហិ ចត្វហិ ។
 អរិយេន ភិក្ខុវេ សីលេន សមន្នាគតោ ឥមស្មា ធម្ម-
 វិនយា អប្បបតិតោតិ វុច្ចតិ អរិយេន ភិក្ខុវេ សមាធិនា
 សមន្នាគតោ ឥមស្មា ធម្មវិនយា អប្បបតិតោតិ
 វុច្ចតិ អរិយាយ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ឥមស្មា
 ធម្មវិនយា អប្បបតិតោតិ វុច្ចតិ អរិយាយ ភិក្ខុវេ
 វិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ឥមស្មា ធម្មវិនយា អប្បបតិតោតិ
 វុច្ចតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នា-
 គតោ ឥមស្មា ធម្មវិនយា អប្បបតិតោតិ វុច្ចតិ ។

ចុតា បតន្តិ បតិតា កិដ្ឋា ច បុណកតា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង
 គឺថាគតហៅថា ឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ទើបគេហៅថា មិនឃ្លាតចាកធម្មវិន័យ
 នេះ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
 ដោយអរិយសីល គេហៅថា មិនឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយសមាធិ គេហៅថា
 មិនឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ
 អរិយបញ្ញា គេហៅថា មិនឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយវិមុត្តិ គេហៅថា មិនឃ្លាតចាក
 ធម្មវិន័យនេះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 នេះឯង គេហៅថា មិនឃ្លាតចាកធម្មវិន័យនេះ ។

បុគ្គលដែលឃ្លាតចាក (ធម្មវិន័យ) វេមន៍ធ្លាក់ចុះ បុគ្គល
 ដែលធ្លាក់ចុះ ជាអ្នកជាប់ជំពាក់ដោយពត៌ៈ វេមន៍
 មក (កាន់ជាតិ ជក ព្យាធិ មរណៈ) ម្តងទៀត

បឋមបណ្ណសិក្ខា វណ្ណត្ថាមវគ្គោ

កតកិច្ចំ រតំ រម្មំ សុខេត្តាត្ថាតតំ សុខន្តំ ។

(៣) ចត្វាហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្មាតតោ

ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ

បរិហរតិ សាវុដ្ឋោ ប ហោតិ សាវុដ្ឋោ វិញ្ញនំ

ពហុញ្ច អប្បញ្ចំ បសវតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។

អនន្តវិច្ឆំ អបរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្សំ វណ្ណំ កាសតិ

អនន្តវិច្ឆំ អបរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្សំ អវណ្ណំ

កាសតិ អនន្តវិច្ឆំ អបរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ

ហិរេ បសាទំ ឧបទំសេតិ អនន្តវិច្ឆំ អបរិយោគាហេត្វា

បសាទនីយេ ហិរេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ ។

បឋមបណ្ណាសក វណ្ណត្ថាមវគ្គ

(បើ) ភិច្ច (ដោយមគ្គទាំង ៤) បុគ្គលនោះបានភ្លឺ
 ស្រេចហើយ បានត្រេកអរហើយ ក្នុងគុណជាតិ
 ដែលបុគ្គលគប្បីត្រេកអរ សេចក្តីសុខបានមក ដោយ
 សេចក្តីសុខ^(១) (រឺមែនមានដល់បុគ្គលនោះ) ។

(៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល មិនឈ្វាសវៃ ជា
 អសប្បុរស ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង រឺមែនរក្សាខ្លួនដែលខ្លួនដឹកគាស់
 កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង បាននូវបាបដ៏ច្រើន
 ផង ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនោះ មិនបាន
 ពិចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើល ហើយពោលសរសើរ បុគ្គលដែលគួរ
 តិះដៀល ១ មិនបានពិចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើល ហើយពោលតិះដៀល
 បុគ្គលដែលគួរសរសើរ ១ មិនបានពិចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើល ហើយ
 កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងហេតុដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ មិនបានពិចារណា ស្តាប់
 ស្ទង់មើល ហើយកើតសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងហេតុដែលគួរជ្រះថ្លា ១ ។

១ សេចក្តីសុខបានដល់ព្រមហើយ ដោយសេចក្តីសុខ គឺថាសេចក្តីសុខជាទិព្វ សម្រេច
 មកដោយសេចក្តីសុខជាបស់មនុស្ស សេចក្តីសុខរបស់វិបស្សនា សម្រេចមកដោយសេចក្តី
 សុខរបស់ឈាន សេចក្តីសុខរបស់មគ្គសម្រេចមក ដោយសេចក្តីសុខរបស់វិបស្សនា
 សេចក្តីសុខរបស់ផល សម្រេចមកដោយសេចក្តីសុខរបស់មគ្គ សេចក្តីសុខរបស់ព្រះនិព្វាន
 សម្រេចមកដោយសេចក្តីសុខរបស់ផល ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ
 ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ
 អត្តានំ បរិហារតិ សាវដ្ឋោ ច ហោតិ សានុវដ្ឋោ(១)
 វិញ្ញំ ពហុញ្ច អប្បញ្ចំ បសវតិ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ
 អត្តតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច
 ហោតិ អនុវដ្ឋោ(២) វិញ្ញំ ពហុញ្ច ប្បញ្ចំ បសវតិ ។
 តតមេហិ ចត្វហិ ។ អនុវិច្ឆ បរិយោកាហេត្វា
 អវល្លារហស្ស វល្លំ ភាសតិ អនុវិច្ឆ បរិយោកាហេត្វា
 វល្លារហស្ស វល្លំ ភាសតិ អនុវិច្ឆ បរិយោកាហេត្វា
 អប្បសាទនីយេ ហំនេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ អនុវិច្ឆ
 បរិយោកាហេត្វា បសាទនីយេ ហំនេ បសាទំ
 ឧបទំសេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ
 សមម្ពាគតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ អត្តតំ
 អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ
 អនុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ្ច ប្បញ្ចំ បសវតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រួសារ ចក្កនិយម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល មិនឈ្លាសវៃ ជាសប្បុរសប្រកប
ដោយធម៌ទាំង៤យ៉ាងនេះឯង រមែងរក្សាខ្លួនដែលខ្លួនជីកគាស់ កំចាត់គុណ
ចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀល
របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង រមែងបាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ ជាសប្បុរសប្រកបដោយធម៌
៤យ៉ាង រមែងរក្សាខ្លួនដែលខ្លួនមិនបានជីកគាស់ មិនបានកំចាត់គុណចោល
ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំង
ឡាយផង តែងបាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។ ធម៌៤តែងដូចម្តេចខ្លះ ។
គឺបុគ្គលនោះ ពិចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើលរួចហើយ ទើបពោលតិះដៀល
បុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ១ ពិចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើលរួចហើយ ទើប
ពោលសរសើរបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ១ ពិចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើល
រួចហើយ ទើបកើតសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងហេតុដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ ពិ-
ចារណា ស្តាប់ស្ទង់មើលរួចហើយ ទើបកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងហេតុដែល
គួរជ្រះថ្លា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ ជា
សប្បុរសប្រកបដោយធម៌៤យ៉ាងនេះឯងរមែងរក្សាខ្លួនដែលខ្លួនមិនបានជីក
គាស់ មិនបានកំចាត់គុណចោល ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តី
តិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែងបាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។

បឋមបណ្ណសិក្ខា វណ្ណត្ថាមវគ្គោ

យោ និទ្ទិយំ បសំសតិ

តំ វា និទ្ទតិ យោ បសំសិយោ

វិចីនាតិ មុខេន សោ កលី

កលីនា តេន សុខំ ន វិទ្ទតិ។

អប្បមត្តោ អយំ កលី

យោ អត្ថេសុ ធនបរាជយោ

សព្វស្មាបិ សហាបិ អត្តនា

អយមេវ មហត្ថរោ កលី(១)

យោ សុតតេសុ មនំ បនោសយេ

សតំ សហស្សានំ និព្វានានំ

នត្ថិសតិ បញ្ច វ អព្វនានិ(២)

យមរិយំ ករហិយំ និរិយំ ឧបេតិ

វា ចំ មនញ្ច បណីនាយ ចាបកត្តិ ។

១ ឧ. មហត្ថរោ កលី ។ ២ ឧ. នត្ថិស ច បញ្ច ច អព្វនានិ ។ ម. នត្ថិសតិ
បញ្ចនា និព្វានិ ។

បឋមបណ្ណសក វណ្ណត្ថវគ្គ

បុគ្គលណាសរសើរបុគ្គល ដែលគួរតែដៀលក្តី តិះ

ដៀលបុគ្គល ដែលគួរសរសើរក្តី បុគ្គលនោះឈ្មោះថា

ជ្រើសរើសយកកំហុស ដោយមាត់ពាក្យ រមែងមិន

បានសេចក្តីសុខ ព្រោះកំហុសនោះឡើយ ។ ការចាញ់

ដោយទ្រព្យណា ព្រមទាំងទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្តី ទាំង

ខ្លួនក្តី ព្រោះវិល្លង្គិក្ខាល់ ការចាញ់ដោយទ្រព្យនេះ

ជាកំហុស មានប្រមាណតិចទេ បុគ្គលណាញ៉ាំងចិត្ត

ឱ្យប្រទូស្ត ក្នុងពួកបុគ្គលដែលស្រុះស្រួលមូលមិត្តភាព

កំហុសរបស់បុគ្គលនោះឯង ទើបធំជាង បុគ្គលដែល

ដកល់វាបានដ៏ចិត្តដ៏លាមក តិះដៀលព្រះអរិយៈ

រមែងទៅកើតកង្វល់រកអស់ ១ សែនកប្ប នឹង ៣៦

និរុត្តនៈផង នឹង ៥ អត្តនៈផង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចក្កនិកាយោ

[៤] ចត្វសុ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាធា ពាលោ
អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ
បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សាធុវដ្ឋោ វិញ្ញំ
ពហុញ្ច អប្បញ្ចំ បសវតិ ។ កតមេសុ ចត្វសុ ។
មាតិ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាធា ពាលោ អព្យត្តោ
អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ
ច ហោតិ សាធុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ្ច អប្បញ្ចំ
បសវតិ បិវតិ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាធា ។ បេ ។
តថាគតេ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាធា ។ បេ ។
តថាគតស្សវត្តេ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាធា ពាលោ
អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ
សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សាធុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ពហុញ្ច
អប្បញ្ចំ បសវតិ ។ ឥមេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វសុ
មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាធា ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ
ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រួសារកាយ ចតុត្ថនិយាត

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល មិនឈ្លាសវៃ ជាអសប្បុរស កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុងបុគ្គល៤ ពួក ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនជីកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយ សេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង បាននូវបាបដ៏ច្រើន ផង ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ពាលមិនឈ្លាសវៃ ជាអសប្បុរស កាលបើប្រតិបត្តិខុសក្នុងមាតា ឈ្មោះ ថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនជីកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកប ដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ផង តែងបានបាបដ៏ច្រើនផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបុគ្គលពាល ប្រតិបត្តិខុសក្នុងបិតា ។ បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុង ព្រះភិក្ខុភត ។ បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលមិនឈ្លាសវៃ ជា អសប្បុរស កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុងសាវ័ករបស់ព្រះភិក្ខុភត ឈ្មោះថា រក្សា ខ្លួនដែលខ្លួនជីកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោស ផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែង បាននូវបាបដ៏ច្រើនផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលមិនឈ្លាសវៃ ជាអសប្បុរស កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុងបុគ្គល៤ ពួកនេះឯងឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនជីកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង

បរិយបណ្ណសកេ កណ្ណគ្នាមវត្តោ

សានុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ ចត្វសុ
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបជ្ឈមាណោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ
 អត្តតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច
 ហោតិ អនុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច ប្បញ្ញំ បសវតិ ។
 កតមេសុ ចត្វសុ ។ មាតិ ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបជ្ឈ-
 មាណោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ អត្តតំ
 អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ
 អនុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច ប្បញ្ញំ បសវតិ ចត្វ
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបជ្ឈមាណោ ។ បេ ។ តថាគតេ
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបជ្ឈមាណោ ។ បេ ។ តថាគតស្សវតោ
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបជ្ឈមាណោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ
 សប្បវិសោ អត្តតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ
 អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ អនុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច ប្បញ្ញំ
 បសវតិ ។ ឥមេសុ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វសុ សម្មា-
 បដិបជ្ឈមាណោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ

បឋមបណ្ឌិត រាជ្យតាមវគ្គ

ប្រកបដោយសេចក្តីតិរវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែងបាន
 នូវបាបដ៏ច្រើនផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្ងាសវៃ ជា
 សប្បុរស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងបុគ្គល ៤ ពួក ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែល
 ខ្លួនមិនបានជីកតាស់ មិនបានកំចាត់គុណចោល ជាអ្នកមិនមានទោសផង
 មិនមានសេចក្តីតិរវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែងបាននូវ
 បុណ្យដ៏ច្រើនផង ។ បុគ្គល ៤ ពួក តែងបម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គឺបុគ្គល ជាបណ្ឌិតឈ្ងាសវៃ ជាសប្បុរស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងមាតា
 ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនមិនបានជីកតាស់ មិនបានកំចាត់គុណចោល
 ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តីតិរវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំង
 ឡាយផង តែងបាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងបិតា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុង
 ព្រះតថាគត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្ងាសវៃ
 ជាសប្បុរស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងសាវ័កនៃព្រះតថាគត ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន
 ដែលខ្លួនមិនបានជីកតាស់ មិនបានកំចាត់គុណចោល ជាអ្នកមិនមាន
 ទោសផង មិនមានសេចក្តីតិរវៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែង
 បាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត
 ឈ្ងាសវៃ ជាសប្បុរស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងបុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្នុងនិកាយស្ស ចក្កកុដិបាតោ

អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវេជ្ជោ ច ហោតិ

អនុវេជ្ជោ វិញ្ញំ តហ្មញ្ច បុញ្ញំ បសាវតិ ។

មាតិ បិទិ ចាបិ យោ មិច្ឆាបដិបជ្ជតិ

តថាគតេ ច សម្មទ្វេ អថវា តស្ស សាវកេ

តហ្មញ្ច សោ បសាវតិ អបុញ្ញំ តាទិសោ នរោ ។

តាយ អធម្មចរិយាយ មាតាបិតុស្ស បណ្ឌិតា

តេជេវំ នំ ករហន្តិ មេច្ឆាចាយញ្ច កច្ចតិ ។

មាតិ បិទិ ចាបិ យោ សម្មាបដិបជ្ជតិ

តថាគតេ ច សម្មទ្វេ អថវា តស្ស សាវកេ

តហ្មញ្ច សោ បសាវតិ បុញ្ញំ បិ តាទិសោ នរោ(១) ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួនដែលខ្លួន មិនបានដឹកគាស់ មិនបានកំបាត់គុណចោល
ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំង
ឡាយផង តែងបាននូវបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។

ជនណាប្រតិបត្តិសក្កីមាតា ១ ក្នុងបិតា ១ ក្នុងព្រះ
ភរិយាភរិយាសម្ពុទ្ធ ១ ក្នុងសាវ័ករបស់ព្រះភរិយាភរិយាភរិយា ១
ជនដូច្នោះនោះ វេទន៍បាននូវបុណ្យដ៏ច្រើន ។ ក្នុងលោក
នេះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ វេទន៍តិះដៀលបុគ្គលនោះ
លុះបុគ្គលនោះទៅកាន់លោកខាងមុខហើយ វេទន៍ទៅ
កាន់អបាយទៀតព្រោះការប្រព្រឹត្តិមិនត្រូវតាមធម៌នោះ
ក្នុងមាតានឹងបិតាទាំងឡាយ ។ ជនណាប្រតិបត្តិត្រូវ
ក្នុងមាតា ១ ក្នុងបិតា ១ ក្នុងព្រះភរិយាភរិយាសម្ពុទ្ធ ១
ក្នុងសាវ័ករបស់ព្រះភរិយាភរិយាភរិយា ១ ជនដូច្នោះនោះ
វេទន៍បាននូវបុណ្យដ៏ច្រើន ។ ក្នុងលោកនេះ

បឋមបណ្ឌិតពេ វណ្ណត្ថាមវត្តោ

តាយ ធម្មចរិយាយ(១) មាតាបិតុសុ បណ្ឌិតា

វេជេវ នំ បសំសន្តិ មេត្ត សក្កេ បមោទតីតិ ។

(៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាតា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។

អនុស្សាតតាមី បុគ្គលោ បដិស្សាតតាមី បុគ្គលោ

វិតតោ បុគ្គលោ តិល្លោ ចារុតោ វេលេ វិជ្ជតិ

ព្រាហ្មណោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អនុស្សាតតាមី

បុគ្គលោ ។ វេជេ ភិក្ខុវេ ឯកត្វោ បុគ្គលោ កាមេ

ច បដិសេវតិ ចាបញ្ច កម្មំ ករោតិ ។ អយំ

វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អនុស្សាតតាមី បុគ្គលោ ។ កតមោ

ច ភិក្ខុវេ បដិស្សាតតាមី បុគ្គលោ ។ វេជេ ភិក្ខុវេ

ឯកត្វោ បុគ្គលោ កាមេ ច ន បដិសេវតិ ចាបញ្ច

កម្មំ ន ករោតិ សហាបិ ទុក្ខេន សហាបិ

នោមនស្សេន អស្សុមុខាបិ វុទ្ធមាតោ បរិ-

បុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រាហ្មចរិយំ ចរិតំ ។ អយំ

វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បដិស្សាតតាមី បុគ្គលោ ។

បឋមបណ្ណសក ពណ្ណត្ថាមវគ្គ

បណ្ឌិតទាំងឡាយ វេមន៍សរសើរដននោះ លុះដន
 នោះទៅកាន់លោកខាងមុខហើយ វេមន៍រីករាយក្នុង
 ស្ថានសួគ៌ ព្រោះការប្រព្រឹត្តិត្រូវតាមធម៌នោះ ចំពោះ
 មាតានឹងបិតាទាំងឡាយ ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមន៍មាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមានដំណើរទៅបណ្តោយ
 តាមវិទ្យុទឹក ១ បុគ្គលមានដំណើរទៅប្រាសវិទ្យុទឹក ១ បុគ្គលមានសភាព
 ជាអ្នកឈរនៅ ១ បុគ្គលបានឆ្លងទៅដល់ត្រើយនាយហើយ ជាព្រាហ្មណ៍
 បិតនៅលើគោក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានដំណើរទៅ
 បណ្តោយតាមវិទ្យុទឹក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងសេពតាមទាំងឡាយផង តែងធ្វើអំពើអាក្រក់
 ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានដំណើរទៅ
 បណ្តោយតាមវិទ្យុទឹក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានដំណើរ
 ទៅប្រាសវិទ្យុទឹក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ មិនសេពតាមទាំងឡាយផង មិនធ្វើអំពើអាក្រក់ផង
 តែជាអ្នកប្រកបដោយទុក្ខនឹងទោមនស្ស មានមុខទឹកដោយទឹកភ្នែក
 ឡូញ៉ា ខំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានដំណើរទៅប្រាសវិទ្យុទឹក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

កតមោ ច ភិក្ខុវេ វិវតតោ បុគ្គលោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកោ បុគ្គលោ បញ្ចន្ធី ឡាតិយានំ សញ្ញាជនានំ
 បរិក្ខយា ឧបទាតិកោ ហោតិ តត្ថបរិនិព្វាយី
 អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 វិវតតោ បុគ្គលោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 តិណ្ណោ ទាគតោ វេលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ អាសវានំ
 ទយា អនាសវំ ចេតោវម្មតិ បញ្ញាវម្មតិ ទិដ្ឋេ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិតត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តិណ្ណោ ទាគតោ វេលេ
 តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្តិ ។

យេ កេចិ កាមេសុ អសញ្ញតា ជនា

អវត្តភតា ឥធិ កាមភោតិវោ

បុនប្បនំ ជាតិជរុបកា ហិ តេ(១)

តណ្ហាធិបន្នា អនុសោតតាមិវោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចក្កកុដិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានសភាពជាអ្នកឈរនៅ តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាឧបបាតិកៈបរិនិព្វាន
 ក្នុងលោកនោះ មានការមិនបានត្រូវបំបាត់លោកនោះជាធម្មតា ព្រោះ
 អស់ទៅនៃឧបាតិកៈសញ្ញាជនៈទាំង ៥។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 បុគ្គលមានសភាពជាអ្នកឈរនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលបានឆ្លង
 ទៅដល់ត្រើយនាយ ជាព្រាហ្មណ៍បិតនៅលើគោក តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 ចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានសាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃសាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាជំនុំតម្កល់ឯងហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ននេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលបានឆ្លងទៅ
 ដល់ត្រើយនាយហើយ ជាព្រាហ្មណ៍បិតនៅលើគោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

ជនទាំងឡាយណាទីមួយ មិនសង្រួម ក្នុងកាមទាំង
 ឡាយ មិនបានប្រាសចាករាគៈ ជាអ្នកបរិភោគ
 កាមក្នុងលោកនេះ ជនទាំងនោះឯង តែងចូលទៅកាន់
 ជាតិនឹងជកជារឿយៗ ត្រូវតណ្ហាគ្របសង្កត់ ឈ្មោះ
 ថា ជាអ្នកមានដំណើរទៅបណ្តោយតាមវិទ្យុទឹក ។

បរិមបណ្ណសព ភណ្ឌក្ខមវិញ្ញា

តស្មា ហិ ជីវេ ឥធុបដ្ឋិតាសតិ(១)

កាមេ ច មាមេ ច អសេវមាណោ

សហាបិ ទុក្ខេន ជហយ្យ កាមេ

បដិស្សោតតាមីតិ តមាហុ បុគ្គលំ ។

យោ វេ កំលេសានិ បហាយ បញ្ច

បរិបុណ្ណសេត្វោ អបរិហានធម្មោ

ថេតោវសិប្បត្តោ សមាហិតិទ្ធិយោ

ស វេ បិទត្តោតិ នរោ បុព្វតិ ។

បរោបរា(២) យស្ស សមេច្ច ធម្មា

វិជ្ជបិតា អត្តតតា ន សន្តិ

ស វេនក្ខ វុសិតព្រហ្មចរិយោ(៣)

លោកន្តក្ខ ទាគតោតិ វុច្ឆតីតិ ។

[៦] ចត្តារោ មេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា

លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អប្បស្សតោ

១ ឥធុបដ្ឋិតស្យតី ឥតិ អម្ពានំ មតិ ។ ២ ឧ. បរោវា ។ ៣ ម. សចេ មុនិ វុសិត-
ព្រហ្មចរិយោ ។

បឋមបណ្ណសក កណ្ណត្ថាមវិគ្គ

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញាក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកមានសតិដ៏មូលដ្ឋាន មិនសេពតាមទាំងឡាយ
 ផង មិនធ្វើនូវអំពើពាក្រកំទាំងឡាយផង តែជាអ្នក
 ប្រកបដោយទុក្ខ លះបង់តាម ទើបអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 ហៅបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមានដំណើរទៅប្រាសខ្សែ
 ទឹក ។ ជនណា លះបង់នូវកិលេសទាំង ៥ មានការ
 សិក្សាបរិបូណ៌ហើយ មានសភាពមិនបានសាបសូន្យ
 ជាអ្នកដល់នូវការស្អាតជំនាញដោយចិត្ត មានឧទ្ទិស
 ដក់លំមាំ ជននោះឯង ហៅថា មានសភាពជាអ្នក
 បិតនៅ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដ៏ទុក្ខមន្ទិលាមក ដែល
 ខ្លួនបានត្រាស់ដឹងហើយ បានកំចាត់ចោលហើយ
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ មិនមាន ដល់បុគ្គលណា
 បុគ្គលនោះហៅថា អ្នកចេះចប់នូវត្រៃវិទ មានមគ្គ-
 ព្រហ្មចរិយៈ នៅស្រេចហើយ ដល់នូវទីបំផុតនៃ
 ត្រៃលោក ដល់នូវត្រើយហើយ ។

[៦] ម្នាក់ក្នុងទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលចេះដឹងតិច

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចិត្តនិព្វានោ

សុតេន អនុបបដ្ឋោ អប្បស្សតោ សុតេន ឧបបដ្ឋោ

ពហុស្សតោ សុតេន អនុបបដ្ឋោ ពហុស្សតោ សុតេន

ឧបបដ្ឋោ ។ កថេត្ថា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បស្សតោ

ហោតិ សុតេន អនុបបដ្ឋោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស

បុគ្គលស្ស អប្បកំ សុតំ ហោតិ សុតំ គេយ្យំ វេយ្យា-

ការណំ តាថា ឧទានំ ឥត្ថិត្តកំ ជាតកំ អត្តតទម្មំ វេទល្អំ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

មិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង ១ មានសេចក្តីចេះដឹងតិច បានប្រកប
 ដោយការចេះដឹង ១ មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន មិនបានប្រកបដោយការចេះ
 ដឹង ១ មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ហើយបានប្រកបដោយការចេះដឹង ១ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច មិនបានប្រកបដោយ
 ការចេះដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវិចារៈ គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ
 វេយ្យាករណៈ គាថា ខន្ធៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្ភគធម្មៈ វេទល្លៈ(១)

១. បាឡីក្នុងឧបាសិទ្ធិសុត្តន្ត ខន្ធ បរិវារ សុត្តនិបាត មង្គលសុត្ត រតនសុត្ត ឆាឡកសុត្ត
 តុរិសុត្ត នឹងពុទ្ធវិចារៈដទៃដែលមានឈ្មោះថាសុត្ត (សូត្រ) ហៅថាសុត្តៈ ។ សុត្តៈដែលប្រកប
 ដោយគាថាទាំងអស់ហៅថា គេយ្យៈ ។ សុត្តនិបាតទាំងអស់ក្នុងសំយុត្តនិកាយដោយឡែកពី
 អភិធម្មបិដកទាំងអស់ក្តី សូត្រដែលមិនមានគាថាក្តី នឹងពុទ្ធវិចារៈណាដែលមិនបានសង្គ្រោះដោយ
 អង្គទាំង ៨ គឺដទៃពីអង្គទាំង ៨ ក្តីពុទ្ធវិចារៈនោះហៅថា វេយ្យាករណៈ ។ ធម្មបទ ថេរគាថា
 ថេរីគាថា នឹងពាក្យជាគាថាសុទ្ធដែលមិនមានឈ្មោះថាសុត្តៈ ក្នុងសុត្តនិបាតហៅថា គាថា ។
 សុត្តៈ ៨២ ដែលប្រកបដោយគាថាពើតអំពីសេចក្តីសោមនស្សហៅថាខន្ធៈ ។ សុត្តៈ ១១០
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយន័យថា “ វុត្តមិទំ ភគវតា ” (ពាក្យនេះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោល
 ហើយ) ដូច្នេះជាដើមហៅថាឥតិវុត្តកៈ ។ ជាតកទាំង ៥៥០ មានអបណ្ណិកជាតកជាដើមហៅថា
 ជាតកៈ ។ សូត្រដែលប្រកបដោយអក្ខរិយអក្ខរធម៌ គឺធម៌ជាអស្ចារ្យចំឡែក ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដោយន័យថា “ ចត្តារោ មេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយា អក្ខរធម្មា អាទន្ថេ ” ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជា
 អស្ចារ្យចំឡែក ៤ យ៉ាងនេះមានក្នុងអាទន្ថៈ) ដូច្នេះជាដើមហៅថាអព្ភគធម៌ ។ ចូឡវេទល្លសូត្រ
 មហាវេទល្លសូត្រ សម្មាទិដ្ឋិសូត្រ សក្កបញ្ញាសូត្រនឹងសង្ខារកាធិនិយមហាបុណ្ណមសូត្រជាដើម
 នឹងសូត្រទាំងពួងដែលកើតឡើងដោយបុគ្គលណាមួយបានចំពោះ ទូរសេចក្តីរីករាយ ត្រេកអរ
 ហើយចូលទៅក្រាបទូលសួរហៅថា វេទល្លៈ ។

បឋមបណ្ណាសិកា វណ្ណតាមវិគ្គោ

សោ តស្ស អប្បកស្ស សុតស្ស ន អត្ថមញ្ញាយ
 ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បស្សតោ ហោតិ
 សុតេន អនុបបន្នោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 អប្បស្សតោ ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស អប្បកំ សុតំ ហោតិ
 សុតំ គេយ្យំ ។ បេ ។ វេទលំ សោ តស្ស អប្បកស្ស
 សុតស្ស អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ
 ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បស្សតោ
 ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 តហ្មស្សតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស តហ្ម សុតំ ហោតិ សុតំ
 គេយ្យំ ។ បេ ។ វេទលំ សោ តស្ស តហ្មកស្ស
 សុតស្ស ន អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបន្នោ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 តហ្មស្សតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ ។

បឋមបណ្ណសក ភណ្ឌក្ខមវគ្គ

មានតិចដល់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះមិនចេះអង្កេតថា មិន
 ចេះបាលីនៃពុទ្ធវចនៈ មានប្រមាណតិចនោះមិនប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់
 ធម៌(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា បុគ្គលមានសេចក្តី
 ចេះដឹងតិចមិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 បុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច បានប្រកបដោយការចេះដឹង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវចនៈ គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ ។ បេ ។ វេទល្លៈ
 មានតិចដល់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះ ចេះអង្កេតថា
 ចេះបាលីនៃពុទ្ធវចនៈមានប្រមាណតិចនោះ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់
 ធម៌(២) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា បុគ្គលមាន
 សេចក្តីចេះដឹងតិច បានប្រកបដោយការចេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន តែមិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវចនៈគឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ ។ បេ ។
 វេទល្លៈ មានច្រើនដល់បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះ មិនចេះ
 អង្កេតថា មិនចេះបាលីនៃពុទ្ធវចនៈមានប្រមាណច្រើននោះ មិនប្រតិបត្តិ
 ធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌(៣) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា
 បុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន តែមិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង ។

១ បានដល់បុព្វជនមានសេចក្តីចេះដឹងតិចហើយជាអ្នកទ្រុស្តសីល ។ អដ្ឋកថា ។
 ២ បានដល់ព្រះវិណាស្រពដែលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច ។ អដ្ឋកថា ។
 ៣ បានដល់បុព្វជនមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

តតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន
 ឧបបន្នោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស
 ពហុ សុតំ ហោតិ សុតំ កេយ្យំ វេយ្យាករណំ
 តាថា ឧទានំ ឥត្ថិត្តកំ ជាតកំ អព្ភតធម្មំ វេទល្អំ
 សោ តស្ស ពហុតស្ស សុតស្ស អត្ថមញ្ញាយ
 ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បជ័បន្នោ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន
 ឧបបន្នោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្នោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

អប្បស្សុតោបិ ចេ ហោតិ សីលេសុ អសមាហិតោ
 ឧកយេន នំ ករហន្តិ សីលតោ ច សុតេន ច។
 អប្បស្សុតោបិ ចេ ហោតិ សីលេសុ សុសមាហិតោ
 សីលតោ នំ បសំសន្តិ ជាស្ស សម្បជ្ជិតេ សុតំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ប្រកបដោយការ
 ចេះដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវចនៈ គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ
 វេយ្យាករណៈ គាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្ភគធម្មៈ វេទល្លៈ មាន
 ច្រើនដល់បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះចេះអង្គកថា ចេះបាលី
 នៃពុទ្ធវចនៈមានប្រមាណច្រើននោះ ហើយប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់
 ធម៌(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា បុគ្គលមានសេចក្តី
 ចេះដឹងច្រើនប្រកបដោយការចេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ពួក
 នេះឯង វេមន៍មាននៅក្នុងលោក ។

បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច ទាំងមិនបានបិតនៅ
 ក្នុងសីលទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ វេមន៍
 តិះដៀលបុគ្គលនោះ ដោយហេតុទាំង ២ គឺសីល ១
 សេចក្តីចេះដឹង ១ ។ បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច
 តែបិតនៅខ្លាចខ្លួនក្នុងសីលទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញទាំង
 ឡាយ តែងសរសើរបុគ្គលនោះ តែដោយសីល ប៉ុន្តែ
 សេចក្តីចេះដឹង មិនសម្រេចដល់បុគ្គលនោះទេ ។

១: បានដល់ព្រះទីវង្គតស្រពដែលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ។ អន្តិកថា ។

បឋមបណ្ណសកេ ភណ្ឌត្ថាមវគ្គោ

តហុស្សតោបិ ថេ ហោតិ សីលេសុ អសមាហិតោ

សីលតោ នំ ករហន្តិ តស្ស សម្បជ្ជតេ សុតំ ។

តហុស្សតោបិ ថេ ហោតិ សីលេសុ សុសមាហិតោ

ឧកយេន នំ បសំសន្តិ សីលតោ ច សុតេន ច ។

តហុស្សតំ ធម្មជរំ សប្បញ្ញំ តុទ្ធសារកំ

នេត្តំ ជម្ពោននស្ស្គំ កោ តំ និទ្ធិតុមហិតិ

នេវាបិ នំ បសំសន្តិ ព្រហ្មណបិ បសំសិតោតិ ។

[៧] ធនតារោមេ ភិក្ខុវេ វិយត្តា វិជិតា វិសារនា

តហុស្សតា ធម្មជរា ធម្មានុធម្មប្បដិបទ្ធា សង្ឃំ

បឋមបណ្ណសក វណ្ណត្ថាមវគ្គ

បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន តែមិនបិតនៅក្នុង
សីលតាំងឡាយទេ អ្នកប្រាជ្ញតាំងឡាយរមែងតែដៀល
បុគ្គលនោះវាយសីល ប៉ុន្តែសេចក្តីចេះដឹងតែងសម្រេច
ដល់បុគ្គលនោះ ។ បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន
តាំងតាំងនៅខាងខ្លួន ក្នុងសីលតាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញ
តាំងឡាយ រមែងសរសើរបុគ្គលនោះ ដោយហេតុ
តាំង ២ គឺសីល ១ សេចក្តីចេះដឹង ១ ។ អ្នកណាគួរ
និន្ទាបុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌
ប្រកបដោយបញ្ញា ជាពុទ្ធសាវកនោះ ដែលដូចជា
ដុំនៃមាសដ៏មុន្យបាន ទៅតានឹងមនុស្សតាំងឡាយ
រមែងសរសើរបុគ្គលនោះ សូម្បីព្រហ្មក៏សរសើរដែរ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលឆ្លៀវឆ្លាស វង្វេងវៃ ក្លៀវក្លា ជា
អ្នកចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ឋាននៃបុគ្គល

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

សោភេន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 វិយត្តោ វិជិតោ វិសារនោ ពហុស្សតោ ធម្មធិរោ
 ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សង្ឃំ សោភេតិ ។ ភិក្ខុនី
 ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឧបាសិកោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។
 ឧបាសិកា ភិក្ខុវេ វិយត្តោ វិជិតោ វិសារនោ ពហុស្សតោ
 ធម្មធិរោ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សង្ឃំ សោភេតិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិយត្តោ វិជិតោ វិសារនោ
 ពហុស្សតោ ធម្មធិរោ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ សង្ឃំ
 សោភេន្តិតិ ។

យោ ហោតិ ព្យត្តោ ច វិសារនោ ច

ពហុស្សតោ ធម្មធិរោ ច ហោតិ

ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារី

ស តាធិសោ វុច្ចតិ សង្ឃសោភនោ ។

ភិក្ខុ ច សីលសម្បជ្ជោ ភិក្ខុនី ច ពហុស្សតោ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថនិយាម

៤ ពួកនេះវេមនំញ៉ាំងសង្ឃឲ្យរុន្ស៊ីវៀង ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើវត្ថាស វង្សវេ ក្បួនវត្ថា ជាអ្នក
 បេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ វេមនំញ៉ាំង
 សង្ឃឲ្យរុន្ស៊ីវៀង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនី ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ទុបាសក ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបាសិកា ធ្វើវត្ថាស
 វង្សវេ ក្បួនវត្ថា ជាអ្នកបេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរ
 ដល់ធម៌ វេមនំញ៉ាំងសង្ឃឲ្យរុន្ស៊ីវៀង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ធ្វើវត្ថាស វង្សវេ ក្បួនវត្ថា ជាអ្នកបេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌
 ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ទាំង ៤ ពួកនេះឯង វេមនំញ៉ាំងសង្ឃឲ្យរុន្ស៊ីវៀង ។

បុគ្គលណា ធ្វើវត្ថាស ក្បួនវត្ថា ជាអ្នកបេះដឹងច្រើន

ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌

បុគ្គលប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងសង្ឃឲ្យ

រុន្ស៊ីវៀង ។ តិក្ខុបរិបូណ៌ ដោយសីល ១ ភិក្ខុនី

មានសេចក្តីបេះដឹងច្រើន ១ ទុបាសកមានសង្គតា ១

បឋមបណ្ណសព កណ្តាមវគ្គោ

ឱហសកោ ច យោ សឆោ យា ច សឆា ឱហសីកា
 ឯតេ ខោ សឆ្នំ សោកេន្តំ ឯតេ ហំ សឆ្នំសោកនាតិ ។

(៨) ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស វេសារជ្ជាណំ

យេហំ វេសារជ្ជេហំ សមន្តាគតោ តថាគតោ អាសក-
 ណ្ណាណំ បដិជាតាតិ បរិសាសុ សីហនាណំ ននតិ ព្រហ្ម-

ចក្កំ បរិត្តតិ ។ កតមាណំ ចត្តារី ។ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 តេ បដិជាតតោ ឥមេ ធម្មា អនភិសម្ពុទ្ធាតិ តត្រ វត

មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវេ វា មារេ វា
 ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី សហធម្មេន បដិ-

ចោទេស្សតីតិ និមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ ន សមនុបស្សមិ

ឯតំបហំ ភិក្ខុវេ និមិត្តំ អសមនុបស្សន្តោ

ខេមប្បត្តោ អភយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ វិហារមិ ។

បឋមបណ្ណាស កណ្តត្ថាមវគ្គ

ឧបាសិកាមានសទ្ធា ១ បុគ្គលទាំងអម្បាលនេះឯង

រមែងញ៉ាំងសង្ឃឲ្យរុងរឿង ព្រោះថា បុគ្គលទាំងនេះ

ជាអ្នកធ្វើសង្ឃឲ្យរុងរឿង ។

(៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ប្រកបដោយវេសារដ្ឋញ្ញាណ

(ប្រាជ្ញាកៀវក្ខា) បែបណា តែងប្តេជ្ញានូវទីដ៏ប្រសើរ បន្តិចបន្តួចសីហនាទ

ក្នុងពួកបរិសទ្យ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រ (ចក្រគឺធម៌ដ៏ប្រសើរ) ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន

វេសារដ្ឋញ្ញាណនេះរបស់តថាគត មាន ៤ យ៉ាង ។ វេសារដ្ឋញ្ញាណ

៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនឃើញនូវនិមិត្ត

គឺធម៌ឬបុគ្គលនេះថា សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី

បុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោកក្តី នឹងចោទតថាគត ដោយពាក្យប្រកបដោយ

ធម៌ ក្នុងហេតុនោះថា លោកប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកគ្រាស់ដីដ៏ឯងដោយប្រពៃ

ប៉ុន្តែធម៌ទាំងអម្បាលនេះ លោកមិនបានគ្រាស់ដីដ៏ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

កាលតថាគត មិនឃើញ នូវនិមិត្តនេះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម

ដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានភ័យ ដល់នូវភាពជាអ្នកកៀវក្ខា ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចក្កវគ្គិយភោ

ជំណាសវស្ស តេ បដិដាធនោ ឥមេ អាសវា អបរិក្ខ័-
 ណាតិ តត្រ វត មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ
 វា មារោ វា ព្រាហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី
 សហជម្ពេន បដិចោទេស្សតីតិ និមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ
 ន សមនុបស្សមិ ឯតំបហំ ភិក្ខុវេ និមិត្តំ អសមនុ-
 បស្សនោ(១) ខេបប្បត្តោ អភយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ
 វិហារមិ ។ យេ ខោ បន តេ អន្តរាយិកា
 ធម្មា វត្ថោ តេ បដិសេវតោ ផាលំ អន្តរាយាយាតិ
 តត្រ វត មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា
 មារោ វា ព្រាហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី សហជម្ពេន
 បដិចោទេស្សតីតិ និមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ ន សមនុបស្សមិ
 ឯតំបហំ ភិក្ខុវេ និមិត្តំ អសមនុបស្សនោ ខេម-
 ប្បត្តោ អភយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ វិហារមិ ។

១ ខ. សមនុបស្សនោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយ ចក្កវគ្គិយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនឃើញនូវនិមិត្តគឺធម៌ ឬ បុគ្គល⁺នេះថា
 សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី បុគ្គលណាមួយក្នុង
 លោកក្តី នឹងចោទតថាគត ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ក្នុងហេតុនោះ
 ថា លោកប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកអស់ភាសវៈហើយ ប៉ុន្តែភាសវៈទាំងអម្បាល
 នេះមិនទាន់អស់ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគត មិនឃើញនូវ
 និមិត្ត⁺នេះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម ដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានភ័យ
 ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្លៀវភ្លា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិន
 ឃើញនូវនិមិត្តគឺធម៌ ឬ បុគ្គល⁺នេះថា សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី
 មារក្តី ព្រហ្មក្តី បុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោកក្តី នឹងចោទតថាគត ដោយ
 ពាក្យប្រកបដោយធម៌ ក្នុងហេតុនោះថា ធម៌ទាំងអម្បាលណា ដែល
 លោកពោលថា ធម៌ជាគ្រឿងធ្វើនូវអន្តរាយ ធម៌ទាំងអម្បាលនោះ
 មិនអាចធ្វើអន្តរាយ ដល់បុគ្គលអ្នកសេពបានទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលតថាគត មិនឃើញនូវនិមិត្ត⁺នេះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម
 ដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានភ័យ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្លៀវភ្លា ១ ។

បឋមបណ្ណសព្វេ វណ្ណត្ថាមវត្ថោ

យស្ស ខោ បន តេ អត្ថាយ ធម្មោ ទេសីតោ សោ
 ន និយ្យតិ តត្តវស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ តត្រ វត
 មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា
 ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី សហធម្មេន បដិ-
 បោទេស្សតីតិ និមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ ន សមនុបស្សមិ
 ឯតំបហំ ភិក្ខុវេ និមិត្តំ អសមនុបស្សត្ថោ ខេមប្បត្ថោ
 អកយប្បត្ថោ វេសារជ្ជប្បត្ថោ វិហារមិ ។ ឥមាទិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារិ តថាគតស្ស វេសារជ្ជានិ យេហិ វេសា-
 រជ្ជេហិ សមន្មាគតោ តថាគតោ អាសកណ្ណានំ
 បដិជានាតិ បរិសាសុ សីហនានំ ននតិ ព្រហ្មចក្កំ
 បរត្ថេតីតិ ។

យេ កេចិមេ វាទបថា បុប្ផស្សីតា

យន្និស្សីតា សមណាព្រាហ្មណា ច

តថាគតំ បទ្វាន តេ ភវន្តិ

វិសារទំ វាទបថាតិវត្តំ (១)

បឋមបណ្ណសក វណ្ណត្ថាមវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនឃើញនូវនិមិត្ត គឺធម៌ ឬ បុគ្គល⁺នេះថា
 សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី បុគ្គលណាមួយក្នុង
 លោកក្តី នឹងបោទតថាគត ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ក្នុងហត្ថនោះ
 ថា ធម៌ដែលលោកសំដែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គុណវិសេសណា
 គុណវិសេសនោះ មិនអាចស្រោចស្រង់ ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខដោយ
 ប្រពៃដល់អ្នកធ្វើតាមនូវធម៌នោះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគត
 ឃើញនូវនិមិត្ត⁺នេះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម ដល់នូវភាពជាអ្នកមិន
 មានភ័យ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញៀវក្លា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ប្រកបដោយវេសារជ្ជញ្ញាណណា តែងប្តេជ្ញានូវទីដ៏ប្រសើរ បន្តិចនូវសីហ-
 នាទ ក្នុងពួកបរិសទ្យ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានក្រ វេសា-
 រជ្ជញ្ញានោះរបស់តថាគត មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

គន្លងនៃពាក្យណានីមួយដ៏ច្រើន ដែលគេរៀបរៀង
 ទុកហើយក្តី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលអាស្រ័យនូវ
 គន្លងនៃពាក្យណាក្តី គន្លងពាក្យទាំងនោះលុះមកដល់
 ព្រះតថាគតដែលជាអ្នកមានសេចក្តីភ្ញៀវក្លា គ្របសង្កត់
 នូវគន្លងនៃពាក្យ ហើយក៏រំមែងវិនាសសាបសូន្យទៅ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថេកាយស្ស បគ្កន្ធិបារោ

យោ ធម្មចក្កំ អភិកុយ្យ កេវលំ

បវត្ថយំ^(១) សព្វក្ខតានុកម្មំ

តំ តានិសំ ទេវមនុស្សសេដ្ឋំ^(២)

សត្តា នមស្សន្តិ ភវស្ស ហវត្ថន្តិ ។

[៩] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ តណ្ហាប្បាទា យត្ថ ភិក្ខុនោ
 តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ចីវរហេតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ
 ឧប្បជ្ឈតិ បិណ្ឌបាតហេតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា
 ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ សេនាសនហេតុ វា ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ ឥតិកវាភវហេតុ
 វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ តណ្ហាប្បាទា យត្ថ ភិក្ខុនោ
 តណ្ហា ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ព្រះតថាគតណា គ្របសង្កត់នូវធម៌ទាំងអស់ មាន
សេចក្តីអនុគ្រោះដល់សត្វទាំងអស់ ហើយព្យាបាលធម្មបក្ស
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ពួកសត្វតែងថ្វាយបង្គំនូវព្រះតថាគត
ប្រាកដដូច្នោះនោះ ព្រះអង្គប្រសើរជាងទេវតានឹង
មនុស្ស ទ្រង់ឆ្ងល់ត្រើយនៃកត ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ រមែង
កើតឡើងព្រោះបច្ច័យណា បច្ច័យនោះឈ្មោះថា ជាទីកើតឡើងនៃគណ្ណា
មាន ៤ យ៉ាងនេះ ។ បច្ច័យជាទីកើតឡើងនៃគណ្ណា ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុថ្មីៗ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ រមែង
កើតឡើងព្រោះហេតុប៉ុណ្ណា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណា កាលកើត
ឡើងដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើង ព្រោះហេតុសេនាសនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គណ្ណា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើងព្រោះហេតុ
កេសជ្ជៈ ១ តួមនីដ៏ថ្លៃថ្លាដូច្នេះ ។ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គណ្ណា កាលកើត
ឡើងដល់ភិក្ខុ រមែងកើតឡើងព្រោះបច្ច័យណា បច្ច័យនោះឈ្មោះថាជា
ទីកើតឡើងនៃគណ្ណា មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

បឋមបណ្ណសព វណ្ណត្ថមវគ្គោ

តណ្ហា ធុតិយោ បុរិសោ ដ៏យមន្ទានសំសារំ

ឥត្តការញ្ញាជាភារំ សំសារំ ជាតិវត្ថុតិ ។

ឯតមាទីនំ ញត្វា(១) តណ្ហា ធុត្វស្ស សម្ពំ

វីតតណ្ហា អនាទាមោ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

[១០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ យោតោ ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ កាមយោតោ ភវយោតោ ទិដ្ឋិយោតោ

អវិជ្ជាយោតោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ កាមយោតោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ កាមាទំ សមុទយញ្ច

អត្ថន្តមញ្ច អស្សនញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សរណញ្ច

យថាក្ខតំ នប្បជានាតិ តស្ស កាមាទំ សមុទយញ្ច

អត្ថន្តមញ្ច អស្សនញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សរណញ្ច

យថាក្ខតំ នប្បជានតោ យោ កាមេសុ កាមរតោ

កាមនន្តិ កាមស្សនេហោ កាមមុត្តា កាមបិថាសា

បឋមបណ្ណសក ភណ្ឌត្ថាមវគ្គ

បុរសមានតណ្ហា ជាគំរប់ពីរអន្តោលទៅ (ក្នុងសង្សារវដ្ត)
 អស់កាលដ៏វែង រមែងមិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសង្សារគឺខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ ដែលមានក្នុងអត្តភាពនេះនឹងខាងមុខ។
 លុះភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវតណ្ហា នេះថាជាទោស ជាដែនកើត
 ព្រមនៃទុក្ខ ហើយជាអ្នកប្រាសចាកតណ្ហា មិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់មាំ មានស្មារតីនៅគ្រប់វេយ្យាបថ ។

(១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោគៈ (កិលេសជាគ្រឿងប្រកបសត្វ
 ទុកក្នុងវដ្តៈ) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ យោគៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។
 គឺតាមយោគៈ ១ ភវិយោគៈ ១ ទិដ្ឋិយោគៈ ១ អវិជ្ជាយោគៈ ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង
 សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវតាម
 ទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើត
 ឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង
 នូវតាមទាំងឡាយ ក៏កើតមានតម្រេក ក្នុងតាម សេចក្តីរីករាយ ក្នុងតាម
 សេចក្តីស្មោះហាក់ក្នុងតាម សេចក្តីរីបនៅក្នុងតាម សេចក្តីស្រេកឃ្លានក្នុងតាម

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយស្ស បត្តក្កន័បាតោ

កាមបរិឡាហោ កាមវេជ្ជាសានំ កាមតត្ថោ
 សានុសេតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កាមយោគោ ។
 ឥតិ កាមយោគោ ។ ភវយោគោ ច កមំ ហោតិ ។
 ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកកថោ ភវនំ សមុទយញ្ច អត្តផ្ដមញ្ច
 អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ
 នប្បជានាតិ តស្ស ភវនំ សមុទយញ្ច អត្តផ្ដមញ្ច
 អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ
 នប្បជានតោ យោ ភវេសុ ភវេតោ ភវេន្ធិ
 ភវេស្សនេហោ ភវេមុច្ឆា ភវេបិចាសា ភវេបរិឡាហោ
 ភវេវេជ្ជាសានំ ភវេតត្ថោ សានុសេតិ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ភវយោគោ ។ ឥតិ កាមយោគោ ភវ
 យោគោ ។ ទិដ្ឋិយោគោ ច កមំ ហោតិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ
 ឯកកថោ ទិដ្ឋិនំ សមុទយញ្ច អត្តផ្ដមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

សេចក្តីអន្ទះអវិន្ទន្តព្រោះកាម សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុង
 កាមទាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កាមយោគៈ(១) ។ កាម-
 យោគៈដូច្នេះឯង ។ ភវយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង
 សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ឃផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវភពទាំង
 ឡាយ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើង
 ផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ឃផង ទោសផង ការរលាស់ផង នូវភពទាំង
 ឡាយក៏កើតមានតម្រេកក្នុងភព សេចក្តីរីករាយក្នុងភព សេចក្តីស្នេហាក្នុង
 ភព សេចក្តីរីបនៅក្នុងភព សេចក្តីស្រេកឃ្លានក្នុងភព សេចក្តីអន្ទះអវិន្ទន្ត
 ព្រោះភពសេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងភពសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភពក្នុងភពទាំងឡាយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភវយោគៈ(២) ។ កាមយោគៈនឹងភវយោគៈ
 ដូច្នេះឯង ។ ទិដ្ឋិយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តី
 វិនាសផង អាទិសង្ឃផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ

១. បានដល់សេចក្តីត្រេកត្រអាលប្រកបដោយកាមតុណ្ហទាំង៥ ។ អដ្ឋកថា ។
 ២. បានដល់សេចក្តីប្រាថ្នានិងសេចក្តីត្រេកអរក្នុងរូបភពនិងអរូបភព ។

បឋមបណ្ណសព្វេ ភណ្ឌត្ថាមវគ្គោ

តស្ស ទិដ្ឋនំ សមុទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទិនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នំនំ នប្បជានតោ
 យោ ទិដ្ឋសុ ទិដ្ឋរតោ ទិដ្ឋនន្ទំ ទិដ្ឋស្សីនេហោ
 ទិដ្ឋមុត្តា ទិដ្ឋបិទាសា ទិដ្ឋបរិឡាហោ ទិដ្ឋជ្ឈោ
 សានំ ទិដ្ឋតល្លា សានុសេតិ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋយោតោ ។ ឥតិ កាមយោតោ ភវ-
 យោតោ ទិដ្ឋយោតោ ។ អវិជ្ជាយោតោ ច កមំ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ នន្ទំ ជស្សយ-
 តនានំ សមុទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទិនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នំនំ នប្បជានតិ
 តស្ស នន្ទំ ជស្សយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច
 អស្សាទញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នំនំ
 នប្បជានតោ យោ នសុ ជស្សយតនេសុ
 អវិជ្ជា អញ្ញាណំ សានុសេតិ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាយោតោ ។ ឥតិ កាមយោតោ
 ភវយោតោ ទិដ្ឋយោតោ អវិជ្ជាយោតោ ។

បឋមបណ្ណាលក វណ្ណត្ថាមវគ្គ

កាលបើបុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង
 សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវទិដ្ឋ
 តាំងឡាយ ក៏កើតមាន គម្រេកក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីរីករាយក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តី
 ស្នេហាក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីឈប់នៅក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីស្រេកយូនក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តី
 អន្ទះអវិនិច្ឆ័យព្រោះទិដ្ឋ សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងទិដ្ឋ
 ក្នុងទិដ្ឋតាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថាទិដ្ឋយោគៈ(១)។ កាម-
 យោគៈ ភវយោគៈនឹងទិដ្ឋយោគៈដូច្នេះឯង ។ អវិជ្ជាយោគៈតើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត
 នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោសផង ការ
 រលាស់ចេញផង នូវផស្សៈតនៈតាំង ៦ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោស
 ផង ការរលាស់ចេញផង នូវផស្សៈតនៈតាំង ៦ ក៏កើតមានសេចក្តីច្រឡំ
 មិនដឹងក្នុងផស្សៈតនៈតាំង ៦ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា អវិជ្ជា-
 យោគៈ ។ កាមយោគៈ ភវយោគៈ ទិដ្ឋយោគៈនឹងអវិជ្ជាយោគៈដូច្នេះឯង។

១ បានដល់តម្រេកប្រកបដោយសស្សៈទិដ្ឋ ៦២ ។ អន្តរា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស បុគ្គលនិកាយ

សម្មយុត្តោ ចាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 សំកិលេសិកេហិ ចោនោត្ថវិកេហិ សទេហិ
 ទុក្ខវិចារកេហិ អាយត្តន្តិយវិជ្ជាវិកេហិ តស្មា
 អយោកក្ខម័តិ វុច្ចតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ យោតា ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វិសំ-
 យោតា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាមយោកវិសំ-
 យោតោ កវិយោកវិសំយោតោ ទិដ្ឋិយោកវិសំ-
 យោតោ អវិជ្ជាយោកវិសំយោតោ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ កាមយោកវិសំយោតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ឆោ កាមាណំ សមុទយេវ អត្ថន្តមេវ អស្សា-
 នេវ អាទីនេវ ទិស្សនេវ យថាភូតំ បដាបាត
 តស្ស កាមាណំ សមុទយេវ អត្ថន្តមេវ អស្សា-
 នេវ អាទីនេវ ទិស្សនេវ យថាភូតំ បដា-
 នតោ យោ កាមេស្ស កាមរតោ កាម-
 នន្តិ កាមស្សីនេហោ កាមមុច្ឆា កាមបិចាសា
 កាមបរិច្ឆោហោ កាមវេជ្ជសាណំ កាមតណ្ហា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បុគ្គលប្រកបដោយអកុសលធម៌ដ៏លាមក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជាគ្រឿង
 នាំឲ្យកើត ក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មាន
 ទុក្ខជាវិបាក ជាគ្រឿងនាំឲ្យកើតជាតិដរាបរណៈតទៅ ព្រោះហេតុនោះ
 (បុគ្គលនោះ) ហៅថា ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីរក្សាចាកយោគៈទេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោគៈមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ការមិនប្រកបដោយយោគៈនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ គឺការមិនប្រកបដោយតាមយោគៈ ១ ការមិនប្រកបដោយ
 កវៈយោគៈ ១ ការមិនប្រកបដោយទិដ្ឋយោគៈ ១ ការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជា-
 យោគៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការមិនប្រកបដោយតាមយោគៈ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោស
 ផង ការរលាស់ចេញផង នូវតាមទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលនោះដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្ស័យផង ទោស
 ផង ការរលាស់ចេញផង នូវតាមទាំងឡាយ ក៏មិនកើតមានតម្រេកក្នុង
 តាម សេចក្តីរករាយក្នុងតាម សេចក្តីស្នេហាក្នុងតាម សេចក្តីឯបំនៅ
 ក្នុងតាម សេចក្តីស្រឡាត់យូនក្នុងតាម សេចក្តីអន្ទះអវិន្ទន៍ព្រោះតាម
 សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងតាម សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងតាម ក្នុងតាមទាំងឡាយ

បឋមបណ្ណសព្វេ ភព្វត្ថាមវត្ថោ

សា នា នុសេតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កាមយោ-
 គវិសំយោគោ ។ ឥតិ កាមយោគវិសំយោគោ ។
 ភវយោគវិសំយោគោ ច កតំ ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ ភវំនំ សមុទយញ្ច អត្ថដ្ឋ-
 មញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច
 យថាភ្នំ បដាណតិ តស្ស ភវំនំ សមុទយញ្ច
 អត្ថដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច
 យថាភ្នំ បដាណតោ យោ ភវេសុ ភវរកោ
 ភវនន្ទិ ភវស្សិនេហោ ភវមុច្ឆា ភវបិទាសា ភវបរិ-
 ទ្យាហោ ភវជ្ឈោសានំ ភវតល្លា ។ សា នា នុសេតិ
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភវយោគវិសំយោគោ ។ ឥតិ
 កាមយោគវិសំយោគោ ភវយោគវិសំយោគោ ។
 ធិដ្ឋិយោគវិសំយោគោ ច កតំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកោច្ឆោ ធិដ្ឋិនំ សមុទយញ្ច អត្ថដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នំ បដាណតិ

បឋមបណ្ណាសក វណ្ណត្ថាមវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយតាមយោគៈ ។ ការ
មិនប្រកបដោយតាមយោគៈដូច្នេះឯង ។ ចុះការមិនប្រកបដោយភវយោគៈ
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដឹង
ច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អានិសង្សផង
ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវកតតាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលនោះ
ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អានិសង្ស
ផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវកតតាំងឡាយ ក៏មិនកើតមាន
តម្រេកក្នុងភព សេចក្តីរីករាយក្នុងភព សេចក្តីស្នេហាក្នុងភព សេចក្តី
ឯបំនៅក្នុងភព សេចក្តីស្រេកយានក្នុងភព សេចក្តីអន្ទះអវិន្តរព្រោះភព
សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងភព សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព ក្នុងកតតាំងឡាយ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយភវយោគៈ ។ ការមិនប្រកប
ដោយតាមយោគៈ នឹងការមិនប្រកបដោយភវយោគៈដូច្នេះឯង ។ ចុះការ
មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តី
វិនាសផង អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវទិដ្ឋិតាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

តស្ស ទិដ្ឋនំ សមុទយញ្ច អត្ថជ័មញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទីនវញ្ច ទិស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ បដានតោ យោ
 ទិដ្ឋសុ ទិដ្ឋរតោ ទិដ្ឋនន្ទំ ទិដ្ឋស្សនេហោ ទិដ្ឋមុត្តា
 ទិដ្ឋបិថាសា ទិដ្ឋបរិឡាហោ ទិដ្ឋជ្ឈេសានំ ទិដ្ឋតណ្ហា
 សា នាធុសេតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយោគ-
 វិសំយោតោ ។ ឥតិ កាមយោគវិសំយោតោ
 ភវិយោគវិសំយោតោ ទិដ្ឋិយោគវិសំយោតោ ។
 អវិជ្ជាយោគវិសំយោតោ ច តតំ ហោតិ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ នន្ទំ ជស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច
 អត្ថជ័មញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សរណញ្ច
 យថាភ្នតំ បដានតិ តស្ស នន្ទំ ជស្សាយតនានំ
 សមុទយញ្ច អត្ថជ័មញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច
 ទិស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ បដានតោ យោ នសុ
 ជស្សាយតនេសុ អវិជ្ជា អញ្ញាណំ សា នាធុសេតិ
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាយោគវិសំយោតោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិកាយ ចតុត្ថនិបាត

កាលបើបុគ្គលនោះដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តី
 វិនាសផង អាទិសង្សៈផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវទិដ្ឋតាំងឡាយ
 ក៏មិនកើតមានតម្រេកក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីរីករាយក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីស្មោះហាក្នុងទិដ្ឋ
 សេចក្តីឯបំនៅក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីស្រែកឃ្លានក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីអន្ទះអវិន្ទន៍ព្រោះ
 ទិដ្ឋ សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងទិដ្ឋ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងទិដ្ឋ ក្នុងទិដ្ឋតាំងឡាយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយទិដ្ឋយោគៈ ។ ការមិន
 ប្រកបដោយតាមយោគៈ ការមិនប្រកបដោយភវយោគៈ នឹងការមិនប្រកប
 ដោយទិដ្ឋយោគៈដូច្នេះឯង ។ ចុះការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជាយោគៈ
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដឹងច្បាស់
 តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសង្សៈផង
 ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវផស្សៈតនៈតាំង ៦ កាលបើបុគ្គល
 នោះ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង
 អាទិសង្សៈផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវផស្សៈតនៈតាំង ៦
 ក៏មិនមានសេចក្តីល្ងង់ សេចក្តីមិនដឹងក្នុងផស្សៈតនៈតាំង ៦ ឡើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជាយោគៈ ។

បឋមបណ្ណសព្វេ វណ្ណត្ថាមវគ្គោ

ឥតិ កាមយោគីសំយោគោ ភវយោគីសំយោគោ ទិដ្ឋិ-
 យោគីសំយោគោ អវិជ្ជាយោគីសំយោគោ ។ វិសំយុត្តោ
 ចាបកេហិ អគុសលេហិ ធម្មេហិ សំគិលេសិ-
 កេហិ ចោលោត្តរិកេហិ សទេហិ ទុក្ខវិចារកេហិ
 អាយតីជាតិជរាមរណិកេហិ តស្មា យោគត្ថេមីតិ
 វុច្ចតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិសំយោគាតិ ។

កាមយោគេន សំយុត្តោ ភវយោគេន ច្ចកយំ
 ទិដ្ឋិយោគេន សំយុត្តោ អវិជ្ជាយ បុរក្ខតា
 សត្តា កច្ឆន្តិ សំសារំ ជាតិមរណាតាមិនោ ។

យេ ច កាមេ បរិញ្ញាយ ភវយោគញ្ច សព្វសោ
 ទិដ្ឋិយោគំ សម្មហច្ច អវិជ្ជញ្ច វិរាជយំ

សព្វយោគីសំយុត្តោ តេ វេយោគាតិតា មុនីតិ(១)។

វណ្ណត្ថាមវគ្គោ បឋមោ ។

បឋមបណ្ណាសក ភណ្ឌត្ថាមវិគ្គ

ការមិនប្រកបដោយតាមយោគៈ ការមិនប្រកបដោយភវយោគៈ ការមិន
 ប្រកបដោយទិដ្ឋិយោគៈ នឹងការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជាយោគៈដូច្នេះឯង ។
 បុគ្គលប្រាសចាកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជាហេតុនាំឱ្យ
 កើតកង្វល់ច្រើន ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានទុក្ខជាវិបាក
 ជាហេតុនាំឱ្យកើតជាតិ ជក មរណៈតទៅ ព្រោះហេតុនោះ (បុគ្គលនោះ)
 ទើបហៅថាជាអ្នកមានសេចក្តីក្សេមក្សាយោគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការមិនប្រកបដោយយោគៈមាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ពួកសត្វប្រកបដោយតាមយោគៈ នឹងភវយោគៈ
 ទាំង ២ ប្រកបដោយទិដ្ឋិយោគៈត្រូវអវិជ្ជាយោគៈ
 ចោមរោម ជាអ្នកមានដំណើរទៅកាន់ជាតិ (ជក)នឹង
 មរណៈជាប្រក្រតី រមែងអន្ទោលទៅរកសង្សារ ។
 ចំណែកពួកជនណា បានកំណត់ដឹងនូវតាមយោគៈ
 ផង ភវយោគៈដោយអាការទាំងពួងផង ដកឡើង
 នូវទិដ្ឋិយោគៈផង លះបង់នូវអវិជ្ជាយោគៈផង ជា
 អ្នកប្រាសចាកយោគៈទាំងពួង ជនទាំងនោះ
 ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញកន្លងផុតនូវយោគៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចក្កកម្ពីរតោ

តិស្សទ្ធានំ

អនុត្តរំ បឋតិវតំ

ទ្វេខតំ អនុស្សោតបញ្ចមំ

អប្បស្សតោ ច សោភេន្តិ(១)

(វេសារជ្ជំ) តណ្ហាយោគេន តេ ធនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ឧទាននៃភណ្ឌតាមវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការគ្រាស់ដឹងធម៌ ៤ យ៉ាង ១ អំពីភិក្ខុ
 ជាអ្នកធ្លាក់ចុះចាកធម្មវិន័យ ១ អំពីការដឹករំលើង
 គុណមាន ២ លើក ១ ជាគំរប់ ៥ នឹងបុគ្គលមាន
 ដំណើរទៅតាមខ្សែទឹក ១ អំពីបុគ្គលមានសេចក្តី
 ចេះដឹងតិច ១ អំពីបុគ្គលពោរពង្សសង្ឃឲ្យរុងរឿង ១
 (អំពីវេសារជ្ជញ្ញាណ) ១ អំពីការកើតឡើង
 នៃគណ្ណា ១ នឹងយោគៈ ១ ទៀតជា ១០ ។

បង្កើត

[១១] ចរតោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ
កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ វា
តញ្ច(១)ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិលោទេតិ ន
ព្យជ្ជិតវេតិ ន អនការំ កមេតិ ចរម្ប(២)ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ឯវុត្តោ អនាតាបិ អនោត្ថប្បិ សតតំ សមិតំ
កុសីនោ ហំនវីយោតិ វុច្ចតិ ។ វិតស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា
វិហឹសាវិតក្តោ វា តញ្ច ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ
ន វិលោទេតិ ន ព្យជ្ជិតវេតិ ន អនការំ កមេតិ វិតោបិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវុត្តោ អនាតាបិ អនោត្ថប្បិ សតតំ
សមិតំ កុសីនោ ហំនវីយោតិ វុច្ចតិ ។ និសិន្ទស្ស
ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាម-
វិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ
វា តញ្ច ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន
វិលោទេតិ ន ព្យជ្ជិតវេតិ ន អនការំ កមេតិ

បរិក្ខ

(១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើតាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដើរទៅ បើភិក្ខុតាំងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្កៈទាំងនោះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដើរទៅ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិនមានព្យាយាម ដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វះពាក្យតិះដៀល ខ្ពស់ច្រអូស មានព្យាយាមថោកថយ ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើតាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងឈរ បើភិក្ខុតាំងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្កៈទាំងនោះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលឈរ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិនមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វះពាក្យតិះដៀល ខ្ពស់ច្រអូស មានព្យាយាមថោកថយ ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើតាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងអង្គុយ បើភិក្ខុតាំងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្កៈទាំងនោះទេ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុក្កន្តិយតោ

និស្សន្ទោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំភូតោ អនាតាបិ
អនោត្តប្បំ សតតំ សមិតំ កុសីនោ ហិណវិយោតិ
វុច្ចតិ ។ សយានស្ស ថេរិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
ជាគរស្ស ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា
វិហឹសាវិតក្តោ វា តព្វ ភិក្ខុ អនិវាសេតិ ធម្មជហតិ
ន វិនោទេតិ ន ព្យង្គិករោតិ ន អនការំ កមេតិ
សយានោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាគរោ ឯវំភូតោ អនាតាបិ
អនោត្តប្បំ សតតំ សមិតំ កុសីនោ ហិណវិយោតិ វុច្ចតិ ។
ថេរោ ថេរិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ
វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ វា តព្វ ភិក្ខុ
នាតិវាសេតិ ធម្មជហតិ វិនោទេតិ ព្យង្គិករោតិ អនការំ
កមេតិ ថេរយ្យំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំភូតោ អនាតាបិ ឧត្តប្បំ
សតតំ សមិតំ អារទ្ធវិយោ បហិតតោតិ វុច្ចតិ ។ វិតស្ស
ថេរិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ
វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ វា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថទីកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលអង្គុយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិន
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វាចពាក្យតិះដៀល ខ្ជិលច្រអូស
 មានព្យាយាមថោកថយ ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើកាម-
 វិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដេក
 កំពុងក្រវល់ក បើភិក្ខុទាំងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនបរន្ទាបង់ មិនធ្វើ
 ឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់ខ្វះសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្កៈទាំងនោះទេ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលដេក ក្រវល់កមានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិន
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វាចពាក្យតិះដៀល ខ្ជិលច្រអូស មាន
 ព្យាយាមថោកថយ ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ
 កាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដើរ
 បើភិក្ខុមិនបានទាំងចិត្តទទួល ខ្ជិលបង់ បរន្ទាបង់ចេញ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យ
 ដល់ខ្វះសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្កៈទាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាល
 ដើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 សេចក្តីខ្វាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាម ប្រាជ្ញហើយ មានចិត្តបញ្ចូន
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើកាម-
 វិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងឈរ

បឋមបណ្ណសព ចរវគ្គោ

តញ្ច ភិក្ខុ នាធិវាសេតិ បដហតិ វិនោទេតិ
 ព្យង្គិកោតិ អនការំ កមេតិ បីតោបិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ឯវំភូតោ អាតាបិ ឧត្តប្បំ សតតំ សមិតំ
 អារទ្ធវិយោ បហិតត្ថោតិ វុច្ចតិ ។ និសិន្នស្ស
 ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា
 ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហឹសាវិតក្តោ វា តញ្ច ភិក្ខុ
 នាធិវាសេតិ បដហតិ វិនោទេតិ ព្យង្គិកោតិ អនការំ
 កមេតិ និសិន្នោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំភូតោ អាតាបិ
 ឧត្តប្បំ សតតំ សមិតំ អារទ្ធវិយោ បហិតត្ថោតិ
 វុច្ចតិ ។ សយានស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 ជាករស្ស ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា
 វិហឹសាវិតក្តោ វា តញ្ច ភិក្ខុ នាធិវាសេតិ បដហតិ
 វិនោទេតិ ព្យង្គិកោតិ អនការំ កមេតិ សយានោបិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាករោ ឯវំភូតោ អាតាបិ ឧត្តប្បំ សតតំ
 សមិតំ អារទ្ធវិយោ បហិតត្ថោតិ វុច្ចតិ ។

បឋមបណ្ណសក ចរិត្ត

បើភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តទទួល ខំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យ
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសនូវវិតក្កៈតាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុឈរ
 មានសភាពយ៉ាងនេះហៅថា មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តី
 ខ្លាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
 ព្រះនិព្វាន ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ប្រសិនបើកាមវិតក្កៈក្តី
 ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងអធិយ បើភិក្ខុ
 មិនបានតាំងចិត្តទទួល ខំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យដល់
 នូវសេចក្តីវិនាសនូវវិតក្កៈតាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុអធិយ
 មានសភាពយ៉ាងនេះហៅថា មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន
 សេចក្តីខ្លាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ មានចិត្តបញ្ជូន
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ប្រសិនបើ
 កាមវិតក្កៈក្តី ព្យាបាទវិតក្កៈក្តី វិហឹសាវិតក្កៈក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដេក
 កំពុងភ្ញាក់រលឹក បើភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តទទួល ខំលះបង់ បន្ទោបង់
 ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាសនូវវិតក្កៈតាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុតាំង
 ឡាយ ភិក្ខុកាលដេក ភ្ញាក់រលឹកមានសភាពយ៉ាងនេះហៅថា មាន
 ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្លាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាម
 ប្រារព្ធហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជានិច្ចនិរន្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

ចរំ វា យេនិ វា តិដ្ឋំ

និសំន្នោ ឧទ វា សយំ

យោ វិតក្កំ វិតក្កេតិ

ចាបកំ កេហនិស្សំតំ

កុម្មតំ^(១) បដិបន្នោ សោ

មោហនេយ្យេសុ មុច្ចិតោ

អភព្វោ តានិសោ ភិក្ខុ

ដុដ្ឋំ សម្ពោធិមុតមំ ។

យោ ចរំ វា បិ តិដ្ឋំ វា^(២)

និសំន្នោ ឧទ វា សយំ

វិតក្កំ សមយំត្វាន

វិតក្កបសមេ រតោ

កព្វោ សោ តានិសោ ភិក្ខុ

ដុដ្ឋំ សម្ពោធិមុតមន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវេកាយ ចតុត្ថិយាគ

ភិក្ខុណា កាលដើរភ្នំ ឈរភ្នំ អង្គុយភ្នំ ដេកភ្នំ តែង

ត្រូវរិះនូវវិតក្កៈ ដែលអាស្រ័យនូវផ្ទះគឺកិលេសដ៏លាមក

ភិក្ខុប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថា ដើរទៅកាន់ផ្លូវ

ដែលបណ្ឌិតគប្បីខ្លឹម ជ្រប់នៅក្នុងអារម្មណ៍ ជាគ្រឿង

វង្វេងមិនអាចពាល់ត្រូវនូវញាណ ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងដ៏

ទុតមទេ ។ ភិក្ខុណា កាលដើរភ្នំ ឈរភ្នំ អង្គុយភ្នំ ដេក

ភ្នំ បានរម្ងាប់នូវវិតក្កៈ ត្រេកអរក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងរម្ងាប់

នូវវិតក្កៈ ភិក្ខុប្រាកដដូច្នោះនោះ ទើបអាចពាល់ត្រូវ

នូវញាណ ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងដ៏ទុតមបាន ។

[១២] សម្មន្ទសីលា ភិក្ខុវេ វិហារេ សម្មន្ទប្បាតិ-
 មោក្ខា ចាតិមោក្ខសំវេសំវុតា វិហារេ អាចារតោចរ-
 សម្មន្ទា អណ្តមត្តេសុ វេជ្ជេសុ ភយទស្សវិនោ សមា-
 នាយ សិក្ខេ សិក្ខាបទេសុ ។ សម្មន្ទសីលានំ ភិក្ខុវេ
 វិហារតំ សម្មន្ទប្បាតិមោក្ខានំ ចាតិមោក្ខសំវេសំវុតានំ
 វិហារតំ អាចារតោចរសម្មន្ទានំ អណ្តមត្តេសុ វេជ្ជេសុ
 ភយទស្សវិនំ សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ
 តិមស្ស ឧត្តរិករណីយំ ។ ចរតោ ចេបិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ អភិជ្ឈា... ព្យាចាទោ វិគតោ ហោតិ មីន-
 មិទ្ធំ... ឧទ្ធចក្កក្កិទ្ធំ... វិចិត្តិទ្ធា បហំនា ហោតិ
 អារទ្ធំ ហោតិ វិយំ អសល្លំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្ប-
 មុដ្ឋា បស្សន្ទោ កាយោ អសារន្ទោ សមាហិតំ ចិត្តំ
 ឯកកំ ចរិយិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវិក្ខតោ អាតាបី ឧត្តប្ប

បឋមបណ្ណាសក បរវគ្គ

(១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ បរិបូណ៌ដោយ
សីល បរិបូណ៌ដោយបាតិមោក្ខ សង្រ្គមក្នុងបាតិមោក្ខសំរិះ បរិបូណ៌ដោយ
អាចារៈនឹងគោចរៈឃើញភ័យក្នុងទោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា
ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ
បរិបូណ៌ដោយសីល បរិបូណ៌ដោយបាតិមោក្ខ សង្រ្គមក្នុងបាតិមោក្ខសំរិះ
បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈឃើញភ័យក្នុងទោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច
សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ តើគប្បីមានកិច្ចអ្វីដែលគួរធ្វើឲ្យ
ក្រៃលែងឡើងទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុកាលដើរមាន
អភិជ្ឈក...មានព្យាបាទទៅប្រាសហើយមានសេចក្តីឆ្ងល់នឹងដោកដងក់...
មានសេចក្តីរំពើវាយនឹងសេចក្តីរំខានចិត្ត... មានសេចក្តីសង្ស័យលះបង់
ហើយ មានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ មិនបានឆ្លើយ មានស្មារតីប្រុងខ្ជាប់
មិនបានវង្វេងភ្លេច មានកាយស្ងប់រម្ងាប់ មិនបានក្រវល់ក្រវាយ មានចិត្ត
ជិតលំអំនៅក្នុងការម្នាក់តែមួយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដើរមាន
សភាពយ៉ាងនេះហៅថា មានព្យាយាមផុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្ជាប់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

សតតំ សមិតំ អារទ្ធវិរិយោ បហិតត្ថោតិ វុច្ចតិ ។ បិត-
ស្ស ថេរិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ... និសិន្នស្ស ថេរិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុនោ... សយានស្ស ថេរិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ជាត-
ស្ស អភិជ្ឈា... ព្យាបាទោ វិតតោ ហោតិ ដ៏នមិទ្ធំ...
ឧទ្ធច្ចកុក្កុទ្ធំ... វិចិត្តា បហំនា ហោតិ អារទ្ធិ ហោតិ
វិរិយំ អសល្លំនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា បស្សន្ទោ
កាយោ អសារន្ទោ សហហិតំ ចិត្តំ ឯកក្កំ សយា-
នោថិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតរោ ឯកតោ អាតាប័ ឧត្តប្ប័
សតតំ សមិតំ អារទ្ធវិរិយោ បហិតត្ថោតិ វុច្ចតិ ។

យតញ្ចវេ យតំ តិដ្ឋេ

យតំ អច្ឆេ យតំ សយេ(១)

យតំ សម្មញ្ញយេ ភិក្ខុ

យតមេតំ បសារយេ

ឧទ្ធច្ច តិរិយំ អទាប័នំ

យាវតា ជតតា តតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាមប្រាព្វហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះ
 និព្វាន ជានិច្ចនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុឈរ...ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុអង្គុយ...ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុ
 កំពុងដេក កំពុងភ្ញាក់រលឹក មានអភិជ្ឈា... មានព្យាបាទទៅប្រាសហើយ
 មានសេចក្តីឆ្ងល់នឹងជោគជីក់ ... មានសេចក្តីរើរវាយនឹងសេចក្តីខាន
 ចិត្ត...មានសេចក្តីសង្ស័យលះបង់ហើយ មានព្យាយាមប្រាព្វហើយ មិន
 បានឃ្លាញ មានស្មារតីប្រុងខ្ជាប់ មិនបានវង្វេងភ្លេច មានកាយស្ងប់រម្ងាប់
 ហើយ មិនបានក្រវល់ក្រវាយ មានចិត្តដក់លំអំនៅក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដេកភ្ញាក់រលឹកមានសភាពដូច្នេះ ហៅថា
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្ជាប់ពាក្យតិះដៀល មាន
 ព្យាយាមប្រាព្វហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជានិច្ចនិរន្ត ។
 ភិក្ខុគប្បីដើរ សង្រួម គប្បីឈរ សង្រួម
 គប្បីអង្គុយ សង្រួម គប្បីដេក សង្រួម គប្បីបត់
 (នូវអវិយវៈក្នុងចំនុច) សង្រួម គប្បីលានូវអវិយវៈក្នុង
 ជំនុះ⁺ សង្រួម គតិនៃសត្វលោក ទាំងខាងលើ
 កណ្តាលនឹងខាងក្រោម(១) មានកំណត់ត្រឹមណា

១ . បានដល់បញ្ចក្ខន្ធជាអតីត បច្ចុប្បន្ន និងអនាគត ។ អន្លាតថា ។

បរមបណ្ណសកេ បរវត្តោ

សមវេត្តិតា ច ធម្មានំ

ឧទ្ធានំ ឧទយព្វយំ

ចេតោសមជសាមីចី

សិក្ខមានំ សនាសតី(១)

សតតំ បហិតត្តោតិ

អាហុ ភិក្ខុំ តថាវិជន្តិ ។

[១៣] ចត្តារីមានំ ភិក្ខុវេ សម្មប្បធានានំ ។ កតតមានំ

ចត្តារី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ

អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បនាយ នន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ

វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្យាតិ បទហតិ ឧប្បដ្ឋានំ

ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ នន្ទំ

ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្យាតិ បទហតិ

អនុប្បដ្ឋានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បនាយ នន្ទំ ជនេតិ

វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្យាតិ បទហតិ

បឋមបណ្ណសក ចារិត្ត

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពិចារណាលើញ្ញូរុក្ខិយាកើត
 ឡើងនឹងវិនាសទៅនៃធម៌ គឺខន្ធទាំងឡាយ មាន
 កំណត់ត្រឹមណោះ ទើបពោលថា ភិក្ខុមានសភាព
 ដូច្នោះ ជាអ្នកសិក្សានូវបដិបទាដ៏សមគួរ ដល់នូវសេចក្តី
 ស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត មានសតិសព្វកាល ឈ្មោះថា ជាអ្នក
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វានជានិច្ច ។

[១៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធាន (សេចក្តីព្យាយាម
 ប្រពៃ) នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ សម្មប្បធាន ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹង
 ប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំង
 អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១
 ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំង
 ព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលកើតឡើង
 ហើយ ១ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្តទុក តាំង
 ព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើតឡើង ១

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ឧប្បជ្ជានំ តុសលានំ ធម្មានំ វិនិយោ
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុលាយ ភាវនាយ
 ចារិប្បិយា ធនំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ
 ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារិ សម្មប្បជានានីតិ ។

សម្មប្បជានា មារធយ្យភិក្ខុតា(១)

តេ អសីតា ជាតិមរណកយស្ស ចារត្ថ

តេ តុសីតា ជេត្វា ន មារំ សវហានំ

តេ អនេជា (សត្វំ) នម្មចិត្តលំ

ឧចាតិវត្តា (តេ សុខិតាតិ) ។

[១២] ចត្តារីមា និ ភិក្ខុវេ បជានានី ។ កតមា និ

ចត្តារិ ។ សំវាប្បជានំ បហានប្បជានំ ភាវនាបជានំ

អនុវត្តនាបជានំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សំវាប្បជានំ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តុនា រូបំ ធិស្វា ន ធិមិត្តត្តាហី

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ
ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតនៅ មិនឲ្យភ្លេចភ្លាំង
ទៅ ឲ្យចម្រើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ក្រៃលែងឡើង ១ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
សម្បជាន មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ព្រះវិណាស្រពតាំងនោះ ជាអ្នកមានព្យាយាមដោយ
ប្រពៃ គ្របសង្កត់នូវមារតីវដ្តៈបាន ជាអ្នកមិនបាន
អាស្រ័យ ជាអ្នកដល់ត្រើយនៃភ័យគឺជាតិនិមរណៈ
ត្រេកអរ បានឈ្នះនូវមារព្រមតាំងវេហនៈគឺសេនា
របស់មារ ព្រះវិណាស្រពនោះមិនបានញាប់ញ័រ
ដោយគណ្តា កន្លងបង្គំនូវពលនៃមារតាំងអស់បាន
(លោកដល់នូវសេចក្តីសុខហើយ) ។

[១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បធាន (សេចក្តីព្យាយាម) នេះ
មាន ៤ យ៉ាង ។ បធានតាំង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសំវេរប្បធាន ១
បហានប្បធាន ១ ការវេនាបធាន ១ អនុវត្តនាបធាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
តាំងឡាយ សំវេរប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ឃើញរូបដោយភ្នែកហើយ មិនបានកាន់យកនូវនិមិត្ត

ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហី យត្វាធិករណមេនំ ចក្កន្ទ្រិយំ
 អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈោទោមនស្សា ចាបកា
 អកុសលា ធម្មា អម្ចាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវរាយ
 បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ ចក្កន្ទ្រិយំ ចក្កន្ទ្រិយេ សំវរំ
 អាបដ្ឋតិ សោតេន សន្នំ សុត្វា... ហរនេន
 កន្ធ�ំ យាយិត្វា... ជីវាយ រសំ សាយិត្វា... កាយេន
 ដោដ្ឋតំ ដុសិត្វា...មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ធិមិត្តត្តាហី
 ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហី យត្វាធិករណមេនំ មន្ទ្រិយំ
 អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈោទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា
 ធម្មា អម្ចាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវរាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ
 មន្ទ្រិយំ មន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបដ្ឋតិ ។ ឥនំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ សំវរប្បធានំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ បហា-
 នប្បធានំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ
 នាធិវាសេតិ បដហតិ វិលោទេតិ ព្យន្តិករេតិ អនការំ
 គមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាទាទវិតក្កំ...ឧប្បន្នំ វិហីសាវិតក្កំ...
 ឧប្បន្នប្បន្ន ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ នាធិវាសេតិ
 បដហតិ វិលោទេតិ ព្យន្តិករេតិ អនការំ គមេតិ ។

បឋមបណ្ណសក ចារិត្ត

មិនបានកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈានីវរោមនស្ស ជាអកុសលធម៌
 ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គល ដែលមិនបានសង្រួមនូវចក្ខុន្ត្រីយ៍នេះ
 ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវចក្ខុន្ត្រីយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវ
 ចក្ខុន្ត្រីយនោះ រក្សានូវចក្ខុន្ត្រីយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ត្រីយ ឮ
 សំឡេងដោយត្រចៀក...ធ្មត់ដោយច្រមុះ ... ជញ្ជាបរសដោយអណ្តាត
 ពាល់ត្រូវនូវផ្សព្វដោយកាយ ... ដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត មិនបាន
 កាន់យកនូវនិមិត្ត មិនបានកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈានីវរោមនស្ស
 ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិនបានសង្រួមនូវ
 មនិន្ត្រីយ៍នេះ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវមនិន្ត្រីយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 សង្រួមនូវមនិន្ត្រីយនោះ រក្សានូវមនិន្ត្រីយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងមនិ-
 ន្ត្រីយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សំវារ្យធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បហានប្បធាន តើដូចម្តេច? ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនា
 នេះ មិនបានតាំងចិត្តទទួល ខំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យ
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសនូវកាមវិតក្កៈ ដែលកើតឡើងហើយ ព្យាបាទវិតក្កៈ
 ដែលកើតឡើងហើយ... វិហីសាវិតក្កៈដែលកើតឡើងហើយ... មិនបាន
 តាំងចិត្តទទួល ខំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យដល់នូវសេចក្តី
 វិនាសនូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយកើតឡើងហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគីកាយស្ស ចតុត្ថវគីកាយ

ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បហានប្បធានំ ។ កតមញ្ញ
 ភិក្ខុវេ ភាវនាបធានំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សតិសម្មោជ្ឈនំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិវាទនិស្សិតំ
 និរោធនិស្សិតំ វោស្សត្ថបរិណាមី ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈនំ
 ភាវេតិ... វិរិយសម្មោជ្ឈនំ ភាវេតិ... បីតិសម្មោជ្ឈនំ
 ភាវេតិ... បស្សន្ធិសម្មោជ្ឈនំ ភាវេតិ... សមាធិ-
 សម្មោជ្ឈនំ ភាវេតិ... ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈនំ ភាវេតិ
 វិវេកនិស្សិតំ វិវាទនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សត្ថ-
 បរិណាមី ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភាវនាបធានំ ។
 កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ អនុវត្តនាបធានំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ ភិក្ខុកំ សមាធិនិមិត្តំ អនុវត្តតិ
 អដ្ឋកសញ្ញា បុណ្យកសញ្ញា វិនិលកសញ្ញា
 វិបុលកសញ្ញា វិច្ឆិទ្ធកសញ្ញា ឧទ្ធិមាតកសញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្កនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បហានប្បធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការវិនាបធាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ចំរើននូវសតិសម្មាជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងាត់ អាស្រ័យនូវការ
 ប្រាសចាកគម្រោក អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ មានកិរិយាបង្កាន់ទៅ
 ដើម្បីលះបង់ ចំរើននូវធម្មវិចយសម្មាជ្ឈង្គ... ចំរើននូវវិរិយសម្មាជ្ឈង្គ...
 ចំរើននូវបីតិសម្មាជ្ឈង្គ... ចំរើននូវបស្សន្តិសម្មាជ្ឈង្គ... ចំរើននូវសមាធិ-
 សម្មាជ្ឈង្គ... ចំរើននូវទេវក្ខិយសម្មាជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងាត់
 អាស្រ័យនូវការប្រាសចាកគម្រោក អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ មានកិរិយា
 បង្កាន់ទៅ ដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ការវិនាបធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនុវត្តវិនាបធាន តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ រក្សាទុកនូវសមាធិនិមិត្ត
 គឺអដ្ឋកសញ្ញា បុណ្យវកសញ្ញា វិនិលកសញ្ញា វិបុលកសញ្ញា វិច្ឆិទក-
 សញ្ញា ទុទ្ទមាតកសញ្ញា(១) ដ៏ល្អ ដែលកើតឡើងហើយ ។

១. ប្រែថា សេចក្តីសំគាល់នូវរាងកាយ លេចក្តីសំគាល់នូវអស្សរមានគំនរជិត្តវិ សេចក្តី
 សំគាល់នូវអស្សរមានសម្បុរទៀវ សេចក្តីសំគាល់នូវអស្សរមានខ្ទុះហូរចេញ សេចក្តី
 សំគាល់នូវអស្សរដាច់ពាក់ពណ៌ល សេចក្តីសំគាល់នូវអស្សរហើមប៉ោង ។ ក្នុងទីនេះ
 សំដៅយកអស្សរទាំង ១០ ដែលមានពិស្តារក្នុងវិសុទ្ធិមគ្គ ។ អដ្ឋកថា ។

បឋមបណ្ណសម្ពេទ្ធ

ឥទ្ធិ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អនុវត្តនាបដានំ ។ ឥមាទិ ខេ

ភិក្ខុវេ ចត្តារិ បដានាទីតិ ។

សំវារោ ច បហានញ្ច

ភាវនា អនុវត្តនា

ឯតេ បដានា ចត្តារោ

ទេសិតាទិច្ចតន្ត្រី

យេហិ ភិក្ខុ ឥនាតាប័

ខយំ ធុត្តុស្ស ទាប្បណេតិ(១) ។

[១៥] ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ អត្ត-

ប្បញ្ញតិយោ ។ តតមា ចតស្សោ ។ ឯតទក្ខំ ភិក្ខុវេ

អត្តភាវីនំ យទិទំ វាហុ អស្សវិទោ ឯតទក្ខំ

ភិក្ខុវេ កាមភោទីនំ យទិទំ វាជា មន្ទាតា

បឋមបណ្ណសក ចវវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អនុវត្តនាបធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បធាន មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

សំវេប្បធាន ១ បហានប្បធាន ១ ភាវនាបធាន ១

អនុវត្តនាបធាន ១ បធានទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ព្រះពុទ្ធ

ជាដៅពង្សនៃព្រះអាទិត្យ ទ្រង់សំដែងហើយ ដែលភិក្ខុ

ក្នុងសាសនានេះ មានព្យាយាម ដុតកំដៅកិលេស

បានដល់នូវអរហត្ត ជាធម៌អស់ទៅនៃទុក្ខ ។

(១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តប្បញ្ញត្តិ (បញ្ញត្តិដ៏ប្រសើរ) នេះមាន
៤ យ៉ាង ។ អត្តប្បញ្ញត្តិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រាហុ
អសុរិន្ទនេះ ធំលើសជាងពួកសត្វមានអត្តភាព(១) ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ព្រះបាទមន្ទាគុនេះ ប្រសើរជាងបុគ្គលអ្នកបរិភោគកាម(២) ទាំងឡាយ ១

១ . បានឮរឿងមកថា រាហុអសុរិន្ទមានកំពស់ ៤៨០០ យោជន៍ ចន្លោះដើមដៃគឺពីស្មា
ម្ខាងទៅស្មាម្ខាងប្រវែង ១២០០ យោជន៍ ផ្ទៃបាតដៃនឹងបាតជើងកម្រាស់ ៣០០ យោជន៍
ប្លាំងម្រាមដៃប្រវែង ៥០ យោជន៍ ចន្លោះចិញ្ចើម (ប្រដុំចិញ្ចើម) ប្រវែង ៥០ យោជន៍ ថ្គាស
៣០០ យោជន៍ ក្បាល ៩០០ យោជន៍ ។ រាហុអសុរិន្ទមានអត្តភាពធំសំបើមយ៉ាងនេះ ។

២ . ស្តេចមន្ទត្ថនេះបានសោយរាជ្យ បរិភោគតាមដាទិព្វក្នុងស្ថានសួគ៌និង ក្នុងមនុស្សនិង
ស្តេចនេះ កើតក្នុងមនុស្សលោកមានអាយុ ១ អស់ទេយ្យ អាចញ៉ាំងភ្លៀងប្រាក់ឲ្យធ្លាក់ចុះមក
បាន ក្នុងខណៈដែលប្រាថ្នា លុះបរិភោគតាមរបស់មនុស្សលោកអស់កាលជាយូររួចហើយ ក៏ទៅ
សោយរាជ្យ បរិភោគតាមដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងទេវលោក កំណត់កាលអស់អាយុនៃព្រះឥន្ទ្រ ៣៦ អង្គទៀត
ជាបុគ្គលប្រសើរជាងអ្នកបរិភោគតាមយ៉ាងនេះ ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ អាជីបតេយ្យានំ យទិទំ មារោ
 ចាបិមា សនេវតេ ភិក្ខុវេ លោកេ សមារតេ
 សព្វេហតេ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា បដាយ
 សនេវមនុស្សាយ តថាគតោ អត្តមក្ខាយតិ អវហំ
 សម្មាសមុទ្ធោ ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ
 អត្តប្បញ្ញត្តិយោតិ ។

វហុត្ថំ អត្តភារីនំ

មន្ទាតា កាមភោគិនំ

មារោ អាជីបតេយ្យានំ

ឥទ្ធិយា យសសា ជលំ

ឧទ្ធិ តិរិយំ អនាថិនំ

យាវតា ជគតោ កតិ

សនេវតស្ស លោកស្ស

សុទ្ធោ អត្ថំ(១) បរិច្ចត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានចិត្តបាបនេះ ប្រសើរជាងពួកសត្វដែលមាន
 តំណែងធំ ។ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគម្ភគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ប្រាកដជាប្រសើរក្នុងមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោក មានលោក ព្រហ្ម-
 លោក ក្នុងពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិ-
 ទេព នឹងមនុស្សដ៏សេស ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្ថប្បញ្ញតិ
 មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ពហុធន៍សព្វកសត្វដែលមានអត្តភាព ស្តេចមន្ទាតុ
 ប្រសើរជាងបុគ្គលអ្នកបរិភោគកាមទាំងឡាយ មាន
 ប្រសើរជាងពួកសត្វដែលមានតំណែងធំៗ ជាអ្នក
 រុំរឿងដោយប្លន្ទគឺ ការសម្រេចដោយទិព្វសម្បត្តិ នឹង
 ដោយយសបរិវារ គត់នៃសត្វលោកមានកំណត់ត្រឹម
 ណា ចោះជាន់ខាងលើក្តី កណ្តាលក្តី ខាងក្រោមក្តី
 ព្រះពុទ្ធ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយពេលថាប្រសើរ
 ជាងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក មានកំណត់
 ត្រឹមណោះ ។

បរិបទប្បកាសក បរិក្ខេប

(១៦) ចតុរិមាជិ ភិក្ខុវេ សោឧម្មាជិ ។
 កតមាជិ ចតុរិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 រូបសោឧម្មាជិ សមណគតោ ហោតិ បរមេន តេន ច
 រូបសោឧម្មាជិ អញ្ញំ រូបសោឧម្មាជិ ឧត្តរិតំ វា បណ្ឌិតំ
 តតំ វា ន សមនុបស្សតិ តេន ច រូបសោឧម្មាជិ
 អញ្ញំ រូបសោឧម្មាជិ ឧត្តរិតំ វា បណ្ឌិតតំ វា ន
 បត្តេតិ វេទនាសោឧម្មាជិ សមណគតោ ហោតិ
 សញ្ញាសោឧម្មាជិ សមណគតោ ហោតិ សង្ខារ-
 សោឧម្មាជិ សមណគតោ ហោតិ បរមេន តេន ច
 សង្ខារសោឧម្មាជិ អញ្ញំ សង្ខារសោឧម្មាជិ ឧត្តរិតំ វា
 បណ្ឌិតតំ វា ន សមនុបស្សតិ តេន ច សង្ខារសោ-
 ឧម្មាជិ អញ្ញំ សង្ខារសោឧម្មាជិ ឧត្តរិតំ វា បណ្ឌិតតំ វា
 ន បត្តេតិ ។ ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុរិ សោឧម្មាជិតិ ។

បឋមបណ្ណាសក ចវវគ្គ

(១៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ញាណជាគ្រឿងចាក់ធ្លុះនូវលក្ខណៈដ៏
 ល្អិតនេះមាន៤ យ៉ាង ។ ញាណជាគ្រឿងចាក់ធ្លុះនូវលក្ខណៈដ៏ល្អិត៤យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
 ញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ ដ៏ល្អិតក្នុងរូបក្រវែលនី ប៉ុន្តែមិនពិចារណា
 ឃើញនូវញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ ដ៏ល្អិតក្នុងរូបដទៃទៀត
 ដែលលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នាជាងញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏
 ល្អិតក្នុងរូបនោះ ទាំងមិនបានប្រាថ្នានូវញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ
 ដ៏ល្អិតក្នុងរូបដទៃទៀត ដែលលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នាជាងញាណ ជា
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងរូបនោះឯង ១ ប្រកបដោយញាណ ជា
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងវេទនា ១ ប្រកបដោយញាណ ជា
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសញ្ញា ១ ប្រកបដោយញាណ ជា
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារដ៏ក្រវែលនី ប៉ុន្តែមិនពិចារណា
 ឃើញនូវញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារដទៃដែល
 លើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នាជាងញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុង
 សង្ខារនោះ ទាំងមិនបានប្រាថ្នានូវញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ
 ដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារដទៃទៀត ដែលលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នាជាងញាណ ជា
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារនោះឯង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ញាណជាគ្រឿងចាក់ធ្លុះនូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតមាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុក្កន្ធិបារកោ

រូបសោឡម្ពតំ ញត្វា

វេទនានញ សម្ពំ

សញ្ញា យតោ សមុទេតិ

អត្ថំ កច្ចតិ យត្ថ ច

សម្ពាវេ បរតោ ញត្វា

ទិក្ខុតោ នោ ច អត្ថតោ

សវេ(១) សម្ពុទ្ធសោ ភិក្ខុ

សន្តោ សន្តិបទេ រតោ

ឆាវតិ អន្តិមំ ទេហំ

ជេត្វា មារំ សវាហនន្តិ ។

[១៧] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ អគតិកមណាណំ ។

កតមាណំ ចត្តារំ ។ ធន្តាកតិ កច្ចតិ នោសាកតិ

កច្ចតិ មោហាកតិ កច្ចតិ កយាកតិ កច្ចតិ ។ ឥមាណំ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារំ អគតិកមណាណំតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចក្កក្កនិបាត

ភិក្ខុណា ដឹងសភាពដ៏ល្អិតនូវរូបក្នុងផង នូវហេតុ ជា
 ដែលកើតឡើង នៃវេទនាខន្ធផង សញ្ញាខន្ធតាំងឡើង
 ដោយហេតុណា ដល់នូវការលេត់ទៅ ក្នុងទីណា
 (ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះដឹងទីនោះ) ផង ដឹងនូវសង្ខារក្នុង
 ថាជារបស់អ្នកដទៃ គឺមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនជារបស់
 ខ្លួនផង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ឃើញដោយប្រពៃ ជាអ្នក
 ស្ងប់រម្ងាប់ ត្រេកអរក្នុងសន្តិបទគឺព្រះនិព្វាន បានឈ្នះ
 នូវមារព្រមទាំងវេហនៈគឺសេនាហើយ រមែងទ្រទ្រង់
 ទុកនូវរាងកាយក្នុងភពជាទីបំផុត ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការលុះអគតិ (សេចក្តីលំអៀង)

នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ អគតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺលុះអគតិ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លុះអគតិ ព្រោះ
 សេចក្តីល្ងង់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការលុះអគតិ មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណេះ ។

បឋមបណ្ណសកេ បរិវេណ

ឆន្ទា នោសា ភយា មោហា

យោ ធម៌ អតីតតិ

និហយតិ តស្ស យសោ

កាឡបត្វេ ចន្ទីមាតិ ។

(១៨) ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ នាកតិកមនាណំ ។ កតមាណំ
ចត្តារិ ។ ន ឆន្ទាកតិ កច្ចតិ ន នោសាកតិ កច្ចតិ
ន មោហាកតិ កច្ចតិ ន ភយាកតិ កច្ចតិ ។
ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ នាកតិកមនាណំតិ ។

ឆន្ទា នោសា ភយា មោហា

យោ ធម៌ នាតីតតិ

អាម្មតិ តស្ស យសោ

សុត្តបត្វេ ចន្ទីមាតិ ។

(១៩) ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ អកតិកមនាណំ ។
កតមាណំ ចត្តារិ ។ ឆន្ទាកតិ កច្ចតិ នោសាកតិ
កច្ចតិ មោហាកតិ កច្ចតិ ភយាកតិ កច្ចតិ ។
ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អកតិកមនាណំតិ ។

បឋមបណ្ណសក ចវរវគ្គ

បុគ្គលណា កន្លងនូវសុចរិតធម៌ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់
 សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់ យសរបស់
 បុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យទៅ ដូចជាព្រះចន្ទ្រក្នុង
 កាឡបក្ស គឺខាងរោច ។

(១៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអគតិ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។
 ឯការមិនលុះអគតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺមិនលុះអគតិ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលុះ
 អគតិ ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអគតិ មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

បុគ្គលណា មិនបានកន្លងនូវសុចរិតធម៌ ព្រោះសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់
 យសរបស់បុគ្គលនោះ រមែងពេញបរិបូណ៌ ដូចជា
 ព្រះចន្ទ្រ ក្នុងស្រុកបក្សគឺខាងឆ្នើម ។

(១៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការលុះអគតិ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។
 ការលុះអគតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តី
 ល្ងង់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការលុះ
 អគតិ ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនៃកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ឆន្ទា ទោសា ភយា មោហា

យោ ធម្មំ អត្ថវត្ថតិ

និហ័យតិ វស្ស យសោ

កាឡិបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

[២០] ចត្តវិមាទិ ភិក្ខុវេ នាគតិកមនាទិ ។

កតមាទិ ចត្តវិ ។ ន ឆន្ទាគតិ កច្ចតិ ន

ទោសាគតិ កច្ចតិ ន មោហាគតិ កច្ចតិ ន ភយា-

គតិ កច្ចតិ ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តវិ

នាគតិកមនាទិ ។

ឆន្ទា ទោសា ភយា មោហា

យោ ធម្មំ នាត្ថវត្ថតិ

អាប្បវតិ វស្ស យសោ

សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

[២១] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមន្តាគតោ

កត្តទ្កេសកោ យថាភតំ និក្ខតោ វរំ និរយេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុក្កនិបាត

បុគ្គលណា ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសុចរិតធម៌ ព្រោះសេចក្តី
ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់
យសរបស់បុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យទៅ ដូច
ជាព្រះចន្ទ្រ ក្នុងកាឡបក្ស ។

[២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអគតិ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។
ការមិនលុះអគតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តី
ស្រឡាញ់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលុះអគតិ
ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអគតិ មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

បុគ្គលណា មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសុចរិតធម៌ ព្រោះសេចក្តី
ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់ យសរបស់
បុគ្គលនោះ រមែងពេញបរិបូណ៌ដូចជាព្រះចន្ទ្រក្នុងស្កកបក្ស ។

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាភក្ត្រទ្វេសកៈ (អ្នកសំដែងនូវកត្ត)
ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង រមែងធ្លាក់ចុះទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំទៅទំលាក់។

បឋមបណ្ណសកោ ចវគ្គោ

កតមេហិ ចត្វហិ ។ នន្ទានតំ កច្ឆតំ នោសានតំ
 កច្ឆតំ មោហានតំ កច្ឆតំ កយានតំ កច្ឆតំ ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
 ភត្តន្តេសកោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ និរយេ ។
 ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ ភត្តន្តេសកោ
 យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ សក្កេ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ ន នន្ទានតំ កច្ឆតំ ន នោសានតំ
 កច្ឆតំ ន មោហានតំ កច្ឆតំ ន កយានតំ កច្ឆតំ ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ
 ភត្តន្តេសកោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឃំ សក្កេតិ ។

យេ កេចិ កាមេសុ អសញ្ញតា ជនា

អធិដ្ឋកា ហោន្តិ អធិដ្ឋការា

នន្ទា ច នោសា ច កយា ច តាមិដោ

បរិសក្កសដោ^(១) ច បនេស វុច្ឆតិ

បឋមបណ្ណសក ចរិត្ត

ចោល ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺលុះអគតិ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លុះអគតិ ព្រោះ
 សេចក្តីល្ងង់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុជាភតទ្ទេសកៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង រមែងធ្លាក់ទៅក្នុង
 នរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ចោល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាភត-
 ទ្ទេសកៈប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង រមែងទៅកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំ
 យកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលុះអគតិ
 ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលុះ
 អគតិ ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាភតទ្ទេសកៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ
 រមែងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

ជនណានីមួយ មិនសង្រួមក្នុងកាម មិនប្រកបដោយ
 ធម៌ មិនគោរពក្នុងធម៌ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច (សេចក្តី
 ល្ងង់) ជននោះហៅថា ជាមនុស្សកាកក្នុងបរិសុទ្ធ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

ឯវំ ហិ វុត្ថំ សមណោន(១) ជានតា

តស្មា ហិ តេ សប្បវិសា បសំសិយា

ធម្មេ បិតា យេន កកោន្តិ ចាបកំ

ន ធន្តទោសា ន ភយា ច តាមិទោ(២) ។

បវិសាយ មណ្ឌោ ច បនេស វុត្ថតិ

ឯវំ ហិ វុត្ថំ សមណោន ជានតាតិ ។

ចរិតោ ទុតិយោ ។

តិស្សទ្ធានំ

ចារំ សីលំ បធានានិ

សំវំ បញ្ចតិបញ្ចមំ

សោឡម្ពំ តយោ អតតិ

ភត្តន្តេសេន តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បគ្ចុក្កនិបាត

ព្រោះព្រះពុទ្ធសមណៈអ្នកត្រាស់ដឹង ទ្រង់សំដែងទុក
 យ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះ ជនទាំងឡាយណាស្ថិត
 នៅក្នុងធម៌ មិនធ្វើអំពើលាមក មិនលុះអគតិ ព្រោះ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច (សេចក្តី
 ល្ងង់) ជនទាំងនោះ ជាសប្បុរសដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បី
 សរសើរ ។ ជននោះ ហៅថា ជាអ្នកផ្សព្វផ្សាយក្នុងបរិសទ្ធ
 ព្រោះព្រះពុទ្ធសមណៈអ្នកត្រាស់ដឹង ទ្រង់សំដែងទុក
 ហើយយ៉ាងនេះ ។

ចប់ បរិវត្ត ទី ២ ។

ឧទាននៃបរិវត្តនោះគឺ

និយាយអំពីការដើរជាដើម ១ អំពីសីល ១ អំពីសេចក្តី
 ព្យាយាម ១ អំពីសេចក្តីសង្រួប ១ អត្ថប្បញ្ញត្តិមួយ
 ទៀតជាតំប៉ ៥ អំពីញាណជាគ្រឿងកំណត់ដឹង នូវ
 លក្ខណៈដ៏ល្អិត ១ អំពីអគតិមាន ៣ លើកនឹងភក្តីជា
 អ្នកសំដែងនូវភក្តីមួយទៀត ត្រូវជា ១០ ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

[២២] ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថយំ វិហារតិ
ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តត្រ
ខោ កកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតិ
តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ កកវា ឯតនវេច
ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ ឧបសមយំ វិហារមិ នន្តា
នេត្តារាយ តីវេ អនិច្ចារនិច្ចារេ បមមាភិសមម្ពុទ្ធោ ។
តស្ស មយំ ភិក្ខុវេ រហោតតស្ស បដិសល្លនស្ស
ឯវំ ចេតសោ បរិវត្តោ ឧទទាទិ ឧត្ថំ ខោ(១)
អតារវេ វិហារតិ អប្បតិស្សោ តិទ្ធ ខោ អហំ សមណំ
វា ព្រាហ្មណំ វា សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ
វិហារយ្យន្តិ ។ តស្ស មយំ ភិក្ខុវេ ឯតនហោសិ
អបរិច្ឆស្ស ខោ មេ(២) សីលត្តន្ធស្ស ទាវច្ឆរិយា អញ្ញ
សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា សក្កត្វា កុំ កត្វា
ឧបនិស្សាយ វិហារយ្យំ ន ខោ បនាហំ បស្សមិ
សនេវតេ លោកេ សមារតេ សព្វេតេ
សស្សមណាព្រាហ្មណីយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ

ឧទេសវគ្គ

[២២] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពនរបស់
អនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំង
នោះទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត
បានត្រាស់ដឹងជាដំបូងហើយ នៅក្រោមដើមអដបាលនិគ្រោធិ ក្បែរឆ្នេរ
ស្ទឹងទេវញ្ញា ក្នុងឧទុវេលានិគមឯណោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
នោះ សម្លឹងនៅក្នុងទីស្ងាត់ តែម្នាក់ឯង មានចិត្តត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បុគ្គលមិន
មានសេចក្តីគោរពភោគក្រែង រមែងនៅបានទាំងលំបាកណាស់ តថាគត
គួរបូលទៅ ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាម្នាក់ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា តថាគតគប្បី
ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដើម្បី
បំពេញនូវសីលទូន្ម របស់តថាគតដែលមិនទាន់ពេញ តែក្នុងលោកព្រម
ទាំងខេរលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំង
សមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្បត្តិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស បកុព្ពន្ធមាគោ

អញ្ញំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា អត្តនា សីលសម្មន្នតំ
 យមហំ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យំ
 អបរិច្ឆេទស្ស ខោ មេ សមាធិក្ខន្ធស្ស... បញ្ញាឧទ្ធស្ស...
 វិមុត្តិក្ខន្ធស្ស ចារិច្ឆរិយា អញ្ញំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ
 វា សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យំ ន
 ខោ បណាហំ បស្សមិ សនេវកេ លោកេ សមារកេ
 សុព្រហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា បដាយ
 សនេវមនុស្សាយ អញ្ញំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 អត្តនា វិមុត្តិសម្មន្នតំ យមហំ សក្កត្វា កុំ
 កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ យន្ននាហំ យោចាយំ(១) ធម្មោ
 មយា អភិសម្ពុទ្ធោ តមេវ ធម្មំ សក្កត្វា កុំ កត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា
 សមាម្បតិ មម ចេតសា ចេតោ បរីតក្កមញ្ញាយ
 សេយ្យថាមិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ
 បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ
 ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មម បុរតោ ទាតុរហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បគ្គកុណិយា

តថាគតមិនឃើញសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលបរិច្ចណិដោយសីល
 ជាតិកថាគត គួរឲ្យតថាគតចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរពបូជន
 ឡើយ នូវសមាធិកន្លះរបស់តថាគតដែលមិនទាន់ពេញ... ឬបញ្ញាខ្លះ...
 តថាគត គួរចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព សមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ទៀត ដើម្បីបំពេញវិមុត្តិកន្លះ តែក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក
 ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណៈព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស តថាគតមិនឃើញសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ឯទៀត ឲ្យបរិច្ចណិដោយវិមុត្តិជាតិកថាគត ល្អមឲ្យតថាគតចូលទៅ
 ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរពបូជនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 នោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា បើដូច្នោះ គួរតែតថាគត ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ
 ធ្វើសេចក្តីគោរពធម៌ដែលតថាគតគ្រាស់ដឹងហើយនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បត្តិព្រហ្ម បានដឹងសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តរបស់
 តថាគតក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីបំពោះមុខតថាគត ដូចជា
 បុរសមានកំឡាំង លាវែងដែលខ្លួនបត់ ឬបត់វែងដែលខ្លួនលាចេញ ។

អថទោ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្ត-
 ភស្តំ កក្កា ធិត្តិណាជាធម្មណ្ណលំ បឋវីយំ និហត្ថា(១)
 យេនាហំ តេនញ្ចលិម្បណាមេត្វា មំ ឯតទភោច
 ឯវមេតំ កកា ឯវមេតំ សុគត យេថិ តេ កន្តេ
 អហសំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេថិ
 កកាវន្តោ ធម្មំយេវ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧប-
 និស្សាយ វិហរីសុ យេថិ តេ កន្តេ ករិស្សន្តិ
 អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេថិ កកាវន្តោ
 ធម្មំយេវ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរិស្សន្តិ
 កកាវិ កន្តេ ឯតរហំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មំ-
 យេវ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរត្វតិ ។
 ឥទមភោច ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំវត្ថា អថាបំ ឯតទភោច

យេ ច អតីតា(២) សម្ពុទ្ធា

យេ ច តុទ្ធា អនាគតា

បឋមបណ្ណសក ឧវេលវគ្គ

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ សហម្បត្តិព្រហ្ម បង់កសំពត់ឆៀងស្នា
 ម្នាងលុតដង្កឹងខាងស្តាំលើប្រថពីប្រណម្យអញ្ចលីចំពោះតថាគត និយាយ
 នឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ
 បពិត្រព្រះសុគត ការនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណាមានហើយ ក្នុងកាលអតីត
 ក្តី ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តី
 គោរព ចំពោះធម៌តែប៉ុណ្ណោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា នឹងមានក្នុងកាលអនាគតក្តី
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ នឹងចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព
 ចំពោះព្រះធម៌ដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព
 ចំពោះព្រះធម៌ដែរចុះ ។ សហម្បត្តិព្រហ្មបានពោលពាក្យនេះហើយ លុះ
 ពោលពាក្យនេះហើយ ក៏ពោលពាក្យជាគាថាពន្ល យ៉ាងនេះតទៅទៀតថា

ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ណា	ក្នុងកាលជាអតីតក្តី
ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ណា	ក្នុងកាលអនាគតក្តី

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចតុក្កនិដាយោ

យោ ចេតិហំ សុត្តន្តោ

តហ្មន្នំ សោតិណសនោ

សព្វេ សទ្ធម្មកុណោ

វិហរីសុ វិហរន្នំ (១) ច

អថាបិ វិហរីស្សន្នំ

ឯសា ពុទ្ធានិធម្មតា

តស្មា ហំ អត្តកាមេន

មហត្ថមភិក្ខុន្នំតា

សទ្ធម្មោ កុកាតព្វោ

សរំ ពុទ្ធានិសាសនន្នំ ។

ឥនមវោច ភិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥនំ វត្ថា មំ

អភិវនេត្វា បនត្ថិណំ កត្វា តត្ថវន្តនាយំ ។

ឥនខាហំ (២) ភិក្ខុវេ ព្រហ្មនោ អជ្ឈេសនំ វិនិត្វា

អត្តនោ ច បដិវ្យមំ យោចាយំ ធម្មោ មយា អភិ-

សុត្តន្តោ តមេវ ធម្មំ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបនិស្សាយ

វិហាសី យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ សង្ឃេបិ មហត្ថេន

សមន្មាគតោ អថ មេ សង្ឃេបិ ការវេតិ (៣)

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនៃកាយ ចតុក្កនិបាត

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនា ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី ព្រះអង្គបាន
 ញ៉ាំងសេចក្តីសោក របស់ពួកជនច្រើន ឲ្យវិនាស
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់អង្គនោះ គោរពព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធហើយផង
 កំពុងគោរពព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធផង នឹងគោរពព្រះសម្មា
 ផង នេះជាធម្មតា របស់ព្រះពុទ្ធាំណឡាយ ហេតុ
 នោះ បុគ្គលអ្នកត្រូវការប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ប្រាថ្នា
 នូវការវិនិច្ឆ័យជាធំ កាលរលឹកពាក្យប្រៀនប្រដៅ
 របស់ព្រះពុទ្ធាំណឡាយ ត្រូវតែគោរពព្រះសម្មា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សហម្បត្តិព្រហ្ម បាននិយាយពាក្យនេះ លុះ
 និយាយពាក្យនេះហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំតថាគត ចូរធ្វើប្រទក្សិណហើយ
 បាត់ពីទីនោះទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានដឹងច្បាស់នូវការ
 និមន្តន៍របស់សហម្បត្តិព្រហ្មផង នូវការដ៏សមគួរដល់តថាគតផង ក្នុងទី
 ឯណោះហើយ ក៏ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព ចំពោះធម៌ដែលតថាគត
 ត្រាស់ដឹងហើយនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសង្ឃដែលប្រកបដោយគុណ
 ដ៏ធំ ក្នុងកាលណា កាលនោះតថាគតមានសេចក្តីគោរពចំពោះសង្ឃដែរ។

បឋមបណ្ណសកេ ឧបសម្ព័ន្ធ

[២៣] ឯកមីនាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ ឧបសម្ព័ន្ធ
 វិហារមិ នន្ទា នេវញ្ញរាយ តីវេ អដោលនិក្រោធន
 បឋមាភិសម្ពុត្តោ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ សម្ពុត្តា
 ព្រាហ្មណា ជិណ្ឌា វុឌ្ឍិ មហាលូតា អទូតតា វាយោ-
 អដុច្ឆុតា យេនាហំ តេនុបសម្ព័ន្ធិសុ ឧបសម្ព័ន្ធិត្វា
 មយា សន្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ តេថ
 សារាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្ធ ខោ ភិក្ខុវេ តេ ព្រាហ្មណា
 មំ ឯតទវេថុ សុតំ មេតំ(១) ភោ តោតម
 ន សមណោ តោតមោ ព្រាហ្មណោ ជិណ្ឌោ វុឌ្ឍិ
 មហាលូតេ អទូតតេ វាយោអដុច្ឆុតេ អភិវាទេតិ
 វា បច្ចុជ្ជេតិ វា អាសានេន វា និមន្តេតិ
 តយំទំ ភោ តោតម តថេវ ន ហិ ភវំ តោតមោ

បឋមបណ្ណសក ឧបេសវត្ថុ

(២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ កាលតថាគត ទើបនឹងបាន
 ត្រាស់ដឹងជាដំបូង នៅក្រោមដើមអដបាលនិគ្រោធន ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ញា
 កងទុរវេលាឯណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍
 ច្រើនគ្នា ចាស់គ្រាំគ្រា ព្រិទ្ធចារ្យ មានអាយុច្រើន រស់នៅយូរឆ្នាំមក
 ហើយ មានអាយុក៏ជ្រុលចូលមក ក្នុងបច្ច័មវ័យហើយ បានចូលទៅរក
 តថាគត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងតថាគត
 លុះបញ្ចប់ពាក្យ ដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងតថាគតដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំបានឮយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម
 មិនសំពះ មិនក្រោកទទួល ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលចាស់គ្រាំគ្រា ព្រិទ្ធចារ្យ
 មានអាយុច្រើន រស់នៅបានយូរឆ្នាំមកហើយ មានអាយុ ក៏ជ្រុលចូល
 មក ក្នុងបច្ច័មវ័យហើយ ទោះបីគ្រាន់តែអញ្ជើញហៅរក នូវព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះឲ្យអង្គុយលើអាសនៈ (ព្រះអង្គក៏មិនធ្វើដឹង) បពិត្រព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ពាក្យដែលយើងខ្ញុំបានឮមកនោះជាប្រាកដថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចក្កវគ្គនិកាយោ

ព្រាហ្មណោ ជីណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហាបូតោ អន្តិកតោ
 វេយ្យាអនុប្បត្តោ អភិវាទេតិ វា បច្ឆិជ្ជេតិ វា អាសនេន
 វា និមន្តេតិ តយិទំ កោ កោតម ន សម្បជ្ជមេវាតិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ នចយិមេ(១)
 អាយស្មន្តោ ជានន្តិ ថេរំ វា(២) ថេរករណោ វា
 ធម្មេតិ វុឌ្ឍោ ថេរិ ភិក្ខុវេ ហោតិ អសីតិកោ
 វា នវុតិកោ វា វស្សសតិកោ វា ជានិយា
 សោ ច ហោតិ អកាលវាទី អក្ខតវាទី អនត្តវាទី
 អធម្មវាទី អវិនយវាទី អនិធានវតី វាចំ កាសីតា
 អកាលេន អនបទេសំ អបរិយន្តវតី អនត្តសញ្ញាតំ
 អថោ កោ ពាលោ ថេរេត្រេវ សង្ខំ កច្ឆតិ
 ទហារេ ថេរិ ភិក្ខុវេ ហោតិ យុវា សុស្ស
 កាឡុកេសោ កទ្រេន យោឡនេន សមញ្ញា-
 តតោ បវមេន វយសា សោ ច ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បុគ្គលនិបាត

មិនសំពះ មិនក្រោកទទួលពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលចាស់គ្រាំគ្រា ព្រៃទ្វារាវ្យ
 មានអាយុច្រើន រស់នៅយូរឆ្នាំមកហើយ មានអាយុ ក៏ជ្រុលចូលមកក្នុង
 បច្ចុប្បន្នហើយថា សូម្បីត្រឹមតែអញ្ជើញហៅរកពួកព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ
 ឲ្យអង្គុយលើអាសនៈ (ព្រះអង្គក៏មិនធ្វើ) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក៏ចូរ
 មានការមិនសំពះជាដើមនោះ ជាទំនងពុំសមគួរឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ
 នេះ មិនស្គាល់នូវបុគ្គលចាស់ធន៍ នូវធម៌ទាំងឡាយដែលធ្វើខ្លួនឲ្យជាបុគ្គល
 ចាស់ធន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលចម្រើនដោយវ័យ តាំងពីកើតមក
 មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំក៏ ៩០ ឆ្នាំក៏ ១០០ ឆ្នាំក៏ តែបុគ្គលនោះ ជាអ្នកនិយាយខុស
 កាល និយាយពាក្យមិនពិត និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ និយាយពាក្យ
 មិនមែនធម៌ និយាយពាក្យមិនមែនវិន័យ និយាយពាក្យដែលមិនគួរឲ្យដំ-
 កល់ទុកក្នុងហឫទ័យ ខុសកាល ប្រាសចាកគ្រឿងពាង ជាពាក្យមិនមានទី
 បំផុត មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ កាលបើដូច្នោះ បុគ្គលពាលនោះក៏ដល់
 នូវការរាប់ថាជាបុគ្គលចាស់ខ្មៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនៅក្មេងកម្លោះ
 ជំទង់ មានសក់ខ្មៅប្រកបដោយវ័យចំរើន គឺបឋមវ័យមែន តែបុគ្គលនោះ

បរិមបណ្ណសកេ ខុរិយវត្ថោ

កាលវាទី ភូតវាទី អត្ថវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី និធានវតី
 វាចំ ភាសិតា កាលេន សាបទេសំ បរិយន្តវតី អត្ថ-
 សញ្ញាតំ អថោ សោ បណ្ឌិតោ ថេរោត្រូវ សង្ខំ
 គប្បតិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ថេរករណា ធម្មា ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា
 ហោតិ មាតិមោក្ខសំវេសំវេតោ វិហារតិ អាចារតោចរ-
 សម្មន្នោ អណ្តមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយនស្សវី
 សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ពហុស្សុតោ
 ហោតិ សុតន្តរោ សុតសង្ខិបយោ យេ តេ ធម្មា
 អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសាន-
 កល្យាណា សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ឌំ បរិសុទ្ធិ
 ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថាវុទាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា
 ហោន្តិ ធាតា វចសា បរិចិតា មនសាធុ-
 បេត្តិតា ទិដ្ឋិយា សុច្ឆដិវិទ្ធោ ចតុន្នំ ឈានានំ
 អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាម-
 លាភី ហោតិ អត្ថប្បលាភី អត្ថសីរលាភី

បឋមបណ្ណសក ខុរុវេលវត្ថុ

ជាអ្នកនិយាយពាក្យត្រូវកាល និយាយពាក្យពិត និយាយពាក្យជា
 ប្រយោជន៍ និយាយពាក្យជាធម៌ និយាយពាក្យជានិយម និយាយ
 សំដីគួរដកលំទុកក្នុងហឫទ័យ ត្រូវតាមកាល មានគ្រឿងអាង មានទី
 បំផុត ប្រកបដោយប្រយោជន៍ កាលបើដូច្នោះ បុគ្គលនោះក៏រាប់ថាជា
 ចាស់ចេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះជាធម៌សម្រាប់ធ្វើឱ្យ
 ជាថេរៈ (បុគ្គលចាស់) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុង
 បាតិមោក្ខសំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈ នឹងគោចរៈ ឃើញក្នុងក្នុងទោស
 គ្រាន់តែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១
 ជាពហុស្ស្ទត ទ្រទ្រង់សុតៈមិនភ្លេច សន្សំទុកនូវសុតៈពួកធម៌ណា មានលំអ
 បទខាងដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវព្រហ្មចារ្យ
 ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយអត្ថព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ធម៌
 ទាំងឡាយ មានសកាតដូច្នោះ ភិក្ខុនោះ ចេះចាំច្រើន ទ្រទ្រង់ រត់មាត់
 ពិចារណាបានតាមចិត្ត ដឹងដោយប្រពៃដោយទិដ្ឋភាពញា ១ ជាអ្នកបាន
 តាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយមិនខុសវេលា នូវឈាន
 ទាំង ៤ ដែលកើត ក្នុងចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនៃកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

អាសវានំ ខយា អនាសរំ ចេតោវិមុត្តំ បញ្ញាវិមុត្តំ និដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ។
 ឥមេ ខេ(១) ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វេរករណា ធម្មាតិ ។

យោ ឧទ្ធកេន ចិត្តេន

សម្មញ្ញា ពហុកាសតិ

អសមាហិតសង្កប្បោ

អសទ្ធម្មតោ មតោ(២)

អាវសោ ថាវេយ្យម្ហា

ចាបទិដ្ឋិ អនាទរោ(៣) ។

យោ ច សីលេន សម្បជ្ឈោ

សុតវា បដិកាណាវា

សំយត្តោ ជីវធម្មសុ(៤)

បញ្ញាយត្តំ វិបស្សតិ

ចារក្ខុ សព្វធម្មានំ

អឱលោ បដិកាណាវា ។

១ ខ. ឥមេ ហិ ខេ ។ ២ ខ. ម. មតោ ។ ៣ ម. អនាទរោ ។ ៤ ខ. ម. សព្វតោ
 គីរោ ធម្មេសុ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនៃកាយ ចតុត្ថនិបាត

ជាអ្នកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានដល់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯង
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំចេតោវិមុត្តិ បញ្ចាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់
អាសវៈទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ ជាធម៌ធ្វើ
ឲ្យបានឋានៈជាថេរៈ ។

អ្នកណា មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង ច្រើនតែនិយាយ
ពាក្យឥតប្រយោជន៍ មានគំនិតមិនតម្កល់ស៊ីបស្គន
មិនត្រេកអរនឹងព្រះសង្ឃម្នី ប្រហែលគ្នានឹងសត្វម្រឹត អ្នក
ដែលមានទិដ្ឋិដ៏លាមក មិនមានសេចក្តីអើពើនោះ(តែង
តែ)ឆ្ងាយចាកសភាវៈទាំងៗ បើអ្នកណា បរិបូណ៌ដោយ
សីល មានសុតៈ មានសេចក្តីធ្វើវិជ្ជាស ប្រកបក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ ដែលធ្វើឲ្យជាថេរៈ ឃើញច្បាស់ខ្ញុំសេចក្តី
នៃសច្ចៈទាំង ៤ ដោយមគ្គប្បញ្ញាព្រមទាំងវិបស្សនា
ជាអ្នកធ្វើផុតនូវធម៌ទាំងអស់ (មានខន្ធជាដើម) បាន
មានចិត្តមិនជាប់ចំពាក់ (មានការមិនជាប់ចំពាក់ព្រោះ
រកៈជាដើម) បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីធ្វើវិជ្ជាស ។

បឋមបណ្ណសកោ ឧបសម្ព័ន្ធ

បឋមនិកាយនិកាយ

ព្រហ្មចរិយស្ស កោសលី

តមហំ វិនាមិ បេរោតិ

យស្ស នោ សន្តិ អាសវំ

អាសវំនំ ខយា ភិក្ខុ

សោ(១) បេរោតិ បុព្វតតិ ។

[២២] លោកោ ភិក្ខុវេ តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធោ
 លោកស្មា តថាគតោ វិសំយុត្តោ លោកសមុទយោ
 ភិក្ខុវេ តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធោ លោកសមុទយោ
 តថាគតស្ស បឋមេនោ លោកនិរោជោ ភិក្ខុវេ តថាគតេន
 អភិសម្ពុទ្ធោ លោកនិរោជោ តថាគតស្ស សន្តិកតោ
 លោកនិរោធតាមិនី បដិបទា ភិក្ខុវេ តថាគតេន អភិ-
 សម្ពុទ្ធោ លោកនិរោធតាមិនី បដិបទា តថាគតស្ស
 ភាវិតា ។ យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្ស លោកស្ស
 សមាវកស្ស សព្វហ្មកស្ស សស្សមណាព្រាហ្មណីយា
 បដាយ សនេវមនុស្សាយ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញាតំ

បឋមបណ្ណាសក ឧបេសវគ្គ

អកណា លះបង់ជាតិនឹងមរណៈបានហើយ មានព្រហ្ម-

ចារ្យ គ្រប់គ្រាន់ តថាគតហៅអ្នកនោះ ថាជាថេរៈ

ភិក្ខុណា មិនមាន អាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះអស់អាសវៈ

ទាំងឡាយ តថាគត ហៅភិក្ខុនោះ ថាជាថេរៈ ។

(២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោក (គឺទុក្ខសច្ច) តថាគតបានត្រាស់
ដឹងហើយ តថាគតផុតចាកលោក (គឺទុក្ខសច្ច) ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
លោកសមុទយៈ តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ លោកសមុទយៈ
តថាគតបានលះបង់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោកនិរោធ�ៈតថាគតបាន
ត្រាស់ដឹងហើយ លោកនិរោធ�ៈតថាគតបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ លោកនិរោធគាមិនីបដិបតា តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ
លោកនិរោធគាមិនីបដិបតា តថាគតបានចំរើនហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អារម្មណ៍ណា ដែលលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក
ព្រហ្មលោក ដែលពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំង
មនុស្ស ជាសម្បត្តិទេពនឹងមនុស្សផ្លែសោស ឃើញ ឮ ពាល់ត្រូវ ដឹងច្បាស់

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិកាយស្ស ចក្កវគ្គិយកោ

បន្តំ បរិយេសិតំ អនុវចនំ មនសា សម្មា^(១)តំ តថាគតេន
 អភិសម្ពុទ្ធំ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ
 រត្ថំ តថាគតោ អភិសម្ពុជ្ឈតិ យញ្ច រត្ថំ បរិនិព្វាយតិ
 យំ ឯតស្មី អន្តរេ ភាសតិ លបតិ និទ្ទិសតិ សព្វន្តំ
 តថេវ ហោតិ លោ អញ្ញថា តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។
 យថាវាទំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ តថាការី យថាការី តថាវាទំ
 វតិ យថាវាទំ តថាការី យថាការី តថាវាទំ តស្មា
 តថាគតោ វុច្ចតិ ។ សនេវកេ ភិក្ខុវេ លោកេ សមារកេ
 សព្វេហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា បដាយ សនេវ-
 មនុស្សាយ តថាគតោ អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញទត្ថ-
 ទេសា វសវត្ថំ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។

សព្វលោកំ អភិញ្ញាយ

សព្វលោកេ យថាវាទំ

សព្វលោកវិសំយុត្តោ

សព្វលោកេ អនុស្សយោ^(២)

សវេ សព្វាភិក្ខុ ដំរោ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បានដល់ ស្វែងរក គ្រូចរឆ្លាតវៃ ការម្នាក់នោះ តថាគតបានដឹងជាក់ស្តែង
ហើយដោយសារចិត្ត ព្រោះហេតុនោះបានជាគេហៅថា តថាគត ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានត្រាស់ ក្នុងវត្ថុណា បរិនិព្វាន ក្នុងវត្ថុណា
តែងពោលចរចា សំដែងចេញនូវវេទនាណា ក្នុងចន្លោះនោះ ក៏ច្បាស់
ការត្រាស់ដឹងជាដើមទាំងនោះ ដូច្នោះមែន មិនមែនជាមិនមែនទេ ព្រោះ
ហេតុនោះ បានជាគេហៅថា តថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
ថាយ៉ាងណា ធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា ថាយ៉ាងនោះ ថាយ៉ាងណា
ធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា ថាយ៉ាងនោះ ហេតុនោះ ទើបបានជា
គេហៅថា តថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ជាអ្នកគ្រប
សង្កត់ អង្គភាព ជាអ្នកឃើញពិត មានអំណាចគ្របសង្កត់លោកព្រមទាំង
ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពិភពសត្វ ព្រមទាំងសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្បត្តិទេពនឹងមនុស្សផ្សេងៗបាន ហេតុ
នោះ បានជាគេហៅថា តថាគត ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់នូវលោកទាំងអស់ ដឹងច្បាស់
ក្នុងលោកទាំងអស់ តាមពិត ផុតចាកលោកទាំងអស់
មិនមានការភ័យ ក្នុងលោកទាំងអស់ បុគ្គលនោះ
ឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ គ្របសង្កត់នូវការម្នាក់ទាំងអស់បាន

បរមបណ្ឌិតសព្វ ឡើយវិញ្ញា

សព្វគន្លងប្រមាថនោ

ដុដ្ឋស្ប បរមា សន្តិ

និព្វានំ អកុតោ ភយំ

ឯស ជីណាសវា ពុទ្ធា

អនិយោ ឆន្ទសំសយោ

សព្វកម្មត្វយំ បត្តោ

វិមុត្តោ ឧបសិស្សយេ

ឯវំ សោ(១) កកវា ពុទ្ធា

ឯស សីហោ អនុត្តរោ

សនេវកស្ស លោកស្ស

ព្រហ្មចគ្គិ បវត្ថយំ ។

ឥតិ នេវា មនុស្សា ច

យេ ពុទ្ធិ សាវណំ កតា

សន្តម្ហំ នំ នមស្សន្តិ

មហាន្តំ វីរសារទំ ។

បឋមបណ្ឌិត ឧបេសាទ

ជាអ្នករួចចាកគន្លងនាំអស់ ព្រះនិព្វាន បុគ្គលនោះ

ពាល់ត្រូវហើយ ព្រះនិព្វានមិនមានភ័យមកពីណា

ទេ បុគ្គលនោះជាវិណាសវៈ បានត្រាស់ដឹងហើយ

ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ អ្នកផ្តុះផ្តាច់សេចក្តីសង្ស័យហើយ

ដល់នូវការអស់ទៅនៃកម្ម នាំអស់រួចស្រឡះ

(ដោយផលវិមុត្តិ ដែលមានការម្នាក់) ក្នុងធម៌

ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃឧបធិក្កិលេស បុគ្គលនោះជា

ភក្តន្ត អ្នកត្រាស់ដឹង បុគ្គលនេះជាសីហៈ មិនមាន

បុគ្គលដ៏ទៃស្មើ ញ៉ាំងចង្ក្រងប្រសើរឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុង

លោកព្រមទាំងទៅលោកដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

ពួកទៅតានឹងពួកមនុស្សដែលបានដល់ព្រះពុទ្ធជាទី

រ.បីក តែងនាំគ្នាមកនមស្ការព្រះភព៌ានោះ អ្នក

មានគុណធំប្រាសចាកសេចក្តីញញើតញញើម ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

និទ្ទោ ធម្មយតំ សេដ្ឋោ

សន្តោ ធម្មយតំ ឥសិ

មុត្តោ មោចយតំ អត្តោ

តិណ្ណោ តារយតំ វរោ

ឥតិ ហេតំ ធម្មស្សន្តិ

មហន្តំ វីតសារនំ ។

សនេវកស្សំ លោកស្សំ

នត្ថិ មេ បដិប្បត្តលោតិ ។

[២៥] ឯកំ សមយំ ភគវា សាកេតេ វិហារតិ

កាឡកាវមេ(១) ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តសិ

ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

ភគវា ឯតនវេច យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្សំ លោកស្សំ

សមារកស្សំ សព្វហ្មកស្សំ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា

បដាយ សនេវមនុស្សាយ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញាតំ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុក្កនិបាត

គថាគតមានខ្លួនទទួលបានហើយ ប្រសើរជាងពួក
 បុគ្គលអ្នកទទួលខ្លួន ពុទ្ធសី ដែលមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់
 ហើយ ប្រសើរជាងពួកបុគ្គលអ្នកទទួលខ្លួន គថាគត
 មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកបុគ្គលអ្នក
 មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ គថាគតធ្វើផុតហើយប្រសើរ
 ជាងពួកបុគ្គលអ្នកធ្វើ ពួកទៅតានឹងមនុស្ស តែង
 នាំគ្នាមកនមស្ការ គថាគតនោះមានគុណដ៏ធំប្រាស
 ចាកសេចក្តីញញើតញញើម ដោយប្រការដូច្នេះ ។
 ក្នុងលោកនេះព្រមទាំងទៅលោក មិនមានបុគ្គលប្រៀប
 នឹងគថាគតបានទេ ។

(២៥) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកាឡកាវម
 ជិតក្រុងសាកេត ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុ
 ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អារម្មណ៍ណា ដែលលោក ព្រមទាំងទៅលោក មាន-
 លោក ព្រហ្មលោកនឹងពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍នឹងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សផ្សេងៗ បានឃើញ ឮ ពាល់ត្រូវ ដឹងច្បាស់

បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចិតំ មនសា តមហំ ជាតាមិ យំ
 ភិក្ខុវេ សនេវកកស្ស លោកកស្ស សមាវកកស្ស សព្វាហ្ម-
 កកស្ស សស្សមណាព្រាហ្មណ៍យា បដាយ សនេវ-
 មនុស្សាយ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ
 អនុវិចិតំ មនសា តមហំ អត្តញ្ញាសី តំ តថាគតកស្ស
 វិទិតំ តំ តថាគតេ ន ឧបជ្ជាសិ(១) ។ យំ ភិក្ខុវេ
 សនេវកកស្ស លោកកស្ស... ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ
 បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចិតំ មនសា តមហំ ជាតាមិតិ
 វេទយ្យំ តំ មមស្ស មុសា... តមហំ ជាតាមិ ច ន ច
 ជាតាមិតិ វេទយ្យំ តំ បិស្ស(២) តាទិសមេវ... តមហំ
 នេវ ជាតាមិ ន ន ជាតាមិតិ វេទយ្យំ តំ មមស្ស
 កលំ វតិ ខោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ ទិដ្ឋា ទដ្ឋតំ
 ទិដ្ឋំ ន មញ្ញាតិ អទិដ្ឋំ ន មញ្ញាតិ ទដ្ឋតំ ន មញ្ញាតិ

១ ឧ. ម. ភិក្ខុកោ ន ឧបជ្ជាសិ ។ ២ ម. តំ មមស្ស ។

បឋមបណ្ឌិត ឧបលោក

បានដល់ ស្វែងរក ពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត គឺថាគតដឹងច្បាស់នូវអា-
 រម្មណ៍នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាម្មណ៍ណាដែលលោក ព្រមទាំងទេវ-
 លោក មារលោក ព្រហ្មលោកនឹងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
 នឹងមនុស្ស ជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស បានឃើញ ឮ ពាល់ត្រូវ ដឹង
 ច្បាស់បានដល់ ស្វែងរក ពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត គឺថាគតដឹងនូវ
 អាម្មណ៍នោះ ឯអាម្មណ៍នោះ គឺថាគតដឹងប្រាកដហើយ អាម្មណ៍នោះ
 មិនបិតនៅ ក្នុងគឺថាគតទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាម្មណ៍ណា ដែល
 លោកព្រមទាំងទេវលោក...បានឃើញ ឮ ពាល់ត្រូវ ដឹងច្បាស់ បានដល់
 ស្វែងរក ពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត ប្រសិនបើ គឺថាគតពោលថា
 អាត្មាអញ ដឹងនូវអាម្មណ៍នោះ ពាក្យនោះ គប្បីជាពាក្យកុហករបស់
 គឺថាគត... ប្រសិនបើគឺថាគតពោលថា អាត្មាអញដឹងខ្លះ មិនដឹងខ្លះនូវ
 អាម្មណ៍នោះ ពាក្យនោះ គប្បីជាពាក្យកុហកដែរ... ប្រសិនបើ
 គឺថាគតពោលថា អាត្មាអញ មិនមែនដឹង មិនមែនជាមិនដឹង នូវ
 អាម្មណ៍នោះ ពាក្យនោះ គប្បីជាទោសរបស់គឺថាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គឺថាគតមិនសំគាល់នូវអាម្មណ៍ ដែលមហាជនឃើញហើយ ថា
 គួរឃើញ ព្រោះបានឃើញ មិនសំគាល់នូវអាម្មណ៍ ដែលមហាជន
 មិនឃើញ មិនសំគាល់នូវអាម្មណ៍ ដែលមហាជន គប្បីឃើញ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចក្កក្កនិកាយោ

ទិដ្ឋានំ(១) ន មញ្ញតិ សុតា(២) សោតតំ សុតំ
 ន មញ្ញតិ អស្សុតំ ន មញ្ញតិ សោតតំ ន
 មញ្ញតិ សុតានំ(៣) ន មញ្ញតិ មុតា(៤) មោតតំ
 មុតំ ន មញ្ញតិ អមុតំ ន មញ្ញតិ មោតតំ ន
 មញ្ញតិ មុតានំ(៥) ន មញ្ញតិ វិញ្ញតា(៦) វិញ្ញតតំ
 វិញ្ញតំ ន មញ្ញតិ អវិញ្ញតំ ន មញ្ញតិ
 វិញ្ញតតំ ន មញ្ញតិ វិញ្ញតានំ(៧) ន មញ្ញតិ ឥតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ តថាគតោ ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញតព្វេសុ ធម្មេសុ
 តាទិសោ(៨) វ តាទិ តម្មា ច បន តាទិម្ហា អញ្ញោ
 តាទិ ឧត្តរិតោ វ បណ្ឌិតោ វ នត្ថិតិ វនាមិតិ ។

យំ តិក្ខុ ទិដ្ឋ ច សុតំ មុតំ វ
 អន្លោសិតំ សច្ចមុតំ(៩) បរេសំ ។

១ ឧ. ទដ្ឋានំ ។ ២ ឧ. ម. សុតា ។ ៣ ឧ. សោតា ។ ៤ ឧ. ម. មុតា ។
 ៥ ឧ. មោតា ។ ម. មោតានំ ។ ៦ ឧ. ម. វិញ្ញា ។ ៧ ឧ. វិញ្ញា ។ ៨ ឧ.
 ពាទិសេយេវ ។ ម. ពាទិយេវ ពាទិយេវោ ។ ៩ ម. សច្ចមុសា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្ខន្ធាយ ចតុត្ថកិច្ច

មិនសំគាល់នូវបុគ្គលអ្នកឃើញ មិនសំគាល់នូវសំឡេង ដែលមហាជន
 ឮ ហើយថា គួរឮ ព្រោះបានឮ មិនសំគាល់នូវសំឡេង ដែលមហាជន
 មិនបានឮ ហើយមិនសំគាល់នូវសំឡេង ដែលមហាជនត្រូវឮ មិន
 សំគាល់នូវបុគ្គលអ្នកឮសំឡេង មិនសំគាល់នូវអារម្មណ៍ ដែលមហាជន
 ពាល់ត្រូវហើយ ថា គួរពាល់ត្រូវ ព្រោះបានពាល់ត្រូវ មិនសំគាល់នូវ
 អារម្មណ៍ ដែលមហាជនមិនពាល់ត្រូវហើយ មិនសំគាល់នូវអារម្មណ៍
 ដែលមហាជនគប្បីពាល់ត្រូវ មិនសំគាល់នូវបុគ្គលអ្នកពាល់ត្រូវ មិនសំ
 គាល់នូវអារម្មណ៍ ដែលមហាជនដឹងច្បាស់ហើយ ថា គួរដឹងច្បាស់ ព្រោះ
 បានដឹងច្បាស់ មិនសំគាល់នូវអារម្មណ៍ ដែលមហាជន មិនដឹងច្បាស់
 មិនសំគាល់នូវអារម្មណ៍ ដែលមហាជនត្រូវដឹងច្បាស់ មិនសំគាល់នូវបុគ្គល
 អ្នកដឹងច្បាស់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ជាតាទិបុគ្គលប្រាកដដូចនោះ
 ក្នុងធម៌អារម្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលមហាជនត្រូវឃើញ ពាល់ត្រូវ ដឹង
 ច្បាស់ តថាគតហៅថា តាទិបុគ្គលឯទៀត មិនថ្លៃថ្នូរផង មិនវិសេស
 វិសាលផង ជាតថាគត ជាតាទិបុគ្គលនោះ ដោយប្រការដូច្នេះឡើយ ។

អារម្មណ៍ណាមួយ ដែលពួកជនបានឃើញក្តី បានឮ
 ក្តី បានពាល់ត្រូវក្តី ដឹងច្បាស់ក្តី អារម្មណ៍នោះ ពួក
 ជនដទៃ សំគាល់ថាជាវរបស់ពិតហើយប្រកាន់មាំ ។

បឋមបណ្ណាសកេ ឧបេសន្តោ

ន តេសុ តាទី សយសំវុតេសុ
 សង្ខំ មុសា វាបិ(១) បរំ ធមោយ្យ ។
 ឯតញ្ច សល្លំ បដិកក្ខ(២) ទិស្វា
 អន្លោសីតា យត្ថ បជា វិសត្តា
 ជាតាមិ បស្សមិ តថេវ ឯតំ
 អន្លោសីតំ នត្ថំ តថាគតានត្ថំ ។

(២៦) នយិទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ
 ជនក្យហនត្ថំ ន ជនលបនត្ថំ ន លាភសញ្ញា-
 សិលោកានិសំសត្ថំ ន ឥតិវាទប្បមោក្ខានិសំសត្ថំ
 ន ឥតិ មំ ជនោ ជាតាត្ថតិ ។ អថេខា ឥទំ
 ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ សំវត្ថំ បហានត្ថំ
 វិវាគត្ថំ និរោធត្ថន្តំ ។

១ ឧ. សង្ខំ មុសំ វាបិ ។ ២ ឧ. បដិកក្ខ ។

បឋមបណ្ណាសក ឧបេសន្ត

បណ្ណាពួកជន សង្រួមដោយខ្លួនឯង ព្រះតថាគត
 ជាតាទីបុគ្គល មិនគប្បីជឿពាក្យដទៃ ដែលពិតក្តី
 មិនពិតក្តី ។ ពួកសត្វឃើញសវគីទិដ្ឋិនោះមុនបំផុត
 ហើយជ្រុលជ្រប់ជាប់នៅ ក្នុងអារម្មណ៍ណា តថាគត
 ដឹងច្បាស់ ឃើញច្បាស់ នូវសវគីអារម្មណ៍នោះដូច្នេះ
 សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ (ដោយសវគីទិដ្ឋិ) នោះ មិន
 មានដល់ព្រះតថាគតទាំងឡាយឡើយ ។

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌នេះ
 ដើម្បីកុហកមហាជនក៏ទេ ដើម្បីល្បងល្បងមហាជនក៏ទេ ដើម្បីលាភ-
 សក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរជាអានិសង្សក៏ទេ ដើម្បីបានអានិសង្សព្រោះ
 ការដោះរួចពាក្យដទៃដូច្នេះដូច្នេះថា មហាជន ចូរស្គាល់នូវតថាគត
 ដូច្នេះក៏ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យនេះ
 ដើម្បីសង្រួម ដើម្បីលះ ដើម្បីប្រាសចាកពត៌ៈ ដើម្បីលេត់ទុក តែ
 ប៉ុណ្ណោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថនិយមោ

សំវត្ថំ បហានត្ថំ ព្រហ្មចរិយំ អនីតិហំ(១)

អនេសយំ សោ ភកកា និព្វានោគធាតាមិនំ

ឯស មត្តោ មហាន្តេហំ អនុយាតោ មហេសិភិ ។

យេ ច តំ បដិបដ្ឋន្តិ យថា ពុទ្ធន ទេសិតំ

ទុក្ខស្សនំ កាមស្សនំ សត្តសាសនការិនោតិ ។

[២៧] យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កុហា មទ្ធា លា

សន្តិ ឧទ្ធច្យា អសមាហិតា ន មេ តេ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ មាមកា អបគតា ច តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

ឥមស្មា ធម្មវិនយា ន ច តេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ

វឌ្ឍិ វិវឌ្ឍិ វេហុលំ អាបដ្ឋន្តិ ។ យេ ច ខោ តេ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និក្ខហា និល្វា ដំរា អត្ថន្ទា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ធហ្មបិដក

ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់បានសំដែងនូវព្រហ្មចារ្យ
 មិនបានជឿអ្នកដទៃ ដើម្បីសង្រួម ដើម្បីលះបង់ ជា
 ដំណើរទៅ ក្នុងព្រះនិព្វាន ផ្លូវហ្នឹងដែលព្រះពុទ្ធជា
 ចម្បងយាត្រាទៅ ។ បើពួកជនណា ដើរតាមផ្លូវ
 ដែលព្រះពុទ្ធសំដែងហើយនោះ បើពួកជននោះ ធ្វើ
 តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះសាស្ត្រនោះ ទើបនឹង
 ធ្វើទីបំផុតទុក្ខបាន ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាជាអ្នកកុហក រើស រឿង
 រឿង មានកិលេសលេចឡើងប្រាកដដូចជាស្មៅ ដំឡើងមានៈ មានចិត្ត
 មិននឹងធឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះមិនមែន ជាអ្នករាប់ពាន
 គមាគតទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ជាអ្នកប្រាសចាក
 ធម្មវិន័យនេះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនដល់នូវសេចក្តីចំរើន ដុះផាល
 ធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
 ភិក្ខុណា ជាអ្នកមិនកុហក មិនរឿងរឿង ជាអ្នកខាប់ខ្ចួន មិនរើស

បឋមបណ្ណាសកេ ឧបេសវត្តោ

សុសមាហិតា តេ ខោ មេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មាមកា

អនបគតា ច តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមស្មា ធម្មវិនយា

តេ ច ឥមស្មី ធម្មវិនយេ វុឡី វិវុឡី វេបុលំ អាបដ្ឋន្តតិ ។

កុហា ថន្វា លថា សិទ្ធិ ឧទ្ធច្យា ចាសមាហិតា

ន តេ ធម្មេ វិវុហន្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធតេសិតេ ។

និក្កហា និលុថា ជីវា អត្ថន្វា សុសមាហិតា

តេ វេ ធម្មេ វិវុហន្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធតេសិតេតិ ។

[២៨] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ អប្បាណិ ច សុលកាណិ

ច តាណិ ច អនវដ្ឋាណិ ។ កតតមាណិ ចត្តារិ ។

បំសុត្វលំ ភិក្ខុវេ ចីវរាណំ អប្បញ្ញា សុលកញ្ច តញ្ច

អនវដ្ឋំ បិណ្ឌិយា លោចោ ភិក្ខុវេ កោដលាណំ អប្បញ្ញា

បឋមបណ្ណាសក ឧបេសេស

មានចិត្តនឹងធីតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នក
 រាប់អាទតថាគតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនប្រាស
 ចាកធម្មវិន័យនេះផង ពួកភិក្ខុទាំងនោះ តែងដល់នូវសេចក្តីចម្រើនដុះ
 ដាលឆ្នើម ក្នុងធម្មវិន័យនេះផង ។

ពួកភិក្ខុណា កុហក រើស រឿងរឿង មាន
 កិលេសលេចឡើងប្រាកដដូចជាស្មៅ ដំឡើងមានៈ
 មានចិត្តមិននឹងធីតា ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងមិនដុះដាល
 ក្នុងធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងហើយទេ ។
 ភិក្ខុណាជាអ្នក មិនកុហក មិនរឿងរឿង ជាអ្នកខ្ជាប់
 ខ្ជួន មិនរើស មានចិត្តនឹងធីតា ភិក្ខុទាំងនោះ ទើបដុះ
 ដាល ក្នុងធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធសំដែងហើយ ។

[២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុ ៤ យ៉ាងនេះជារបស់តិចផង បាន
 ដោយងាយផង មិនមានទោសផង ។ វត្ថុ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បណ្តាចីវរទាំងឡាយ បន្ស៊ីក្បាលចីវរជារបស់តិចផង បានដោយ
 ងាយផង មិនមានទោសផង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកោដនទាំង
 ឡាយ ដុំបាយដែលភិក្ខុបានដោយកំឡាំងនៃកំភួនជើង ជារបស់តិចផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថរនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

សុលភក្ខោ តក្ខោ អនវដ្ឋំ រុក្ខម្យលំ ភិក្ខុវេ
 សេនាសនានំ អប្បញ្ញោ សុលភក្ខោ តក្ខោ
 អនវដ្ឋំ បូតិមុតំ ភិក្ខុវេ កេសដ្ឋានំ អប្បញ្ញោ
 សុលភក្ខោ តក្ខោ អនវដ្ឋំ ។ ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារំ អប្បានំ ច សុលភានំ ច តានំ ច អនវដ្ឋានំ
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អប្បេន ច សន្តរដ្ឋោ
 ហោតិ សុលភេន ច ឥន្ទមស្សាហំ អញ្ញាតំ
 សាមញ្ញ័ន្តំ(១) វនាមីតំ ។

អនវដ្ឋេន តុដ្ឋស្ស អប្បេន សុលភេន ច
 ន សេនាសនមារត្តំ(២) ចីវរំ ចានភោជនំ
 វិយាតោ ហោតិ ចិត្តស្ស ទិសា នប្បដិហញ្ញាតិ ។

១ ឧ. ម. សាមញ្ញ័ន្តំ ។ ២ ឧ. លេសាសនេន អារត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចក្កវគ្គបិដក

បានដោយឆាយផង មិនមានទោសផង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 សេនាសនៈទាំងឡាយ រុក្ខមូលសេនាសនៈ ជាបេសកិច្ចផង បានដោយ
 ឆាយផង មិនមានទោសផង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកេសជ្ជៈទាំង
 ឡាយ បូតិមុត្តកេសជ្ជៈជាបេសកិច្ចផង បានដោយឆាយផង មិនមានទោស
 ផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំង ៤ នេះជាបេសកិច្ចផង បានដោយ
 ឆាយផង មិនមានទោសផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុជាអ្នក
 សន្តោសដោយវត្ថុតិចផង បានដោយឆាយផង គឺថាគតហៅថា នេះជា
 អង្គរបស់សមណៈដ៏ប្រសើរ ។

សេចក្តីបង្កើតចង្អុលចិត្ត តែងមិនមានដល់ភិក្ខុ
 អ្នកគ្រេកអរ ដោយរបស់មិនមានទោសផង តិច
 ផង បានដោយឆាយផង ព្រោះប្រាជ្ញានូវ
 សេនាសនៈផង បីវរផង កេសជ្ជៈផង ភោជនផង
 ទាំងទិសក៏មិនបៀតបៀន (១) (ភិក្ខុនោះ) ។

១ មិនប្រាស់ប្រាសចិត្ត ព្រោះការស្វែងលាភក្នុងទិសផ្សេងៗ ។ អន្តរាថា ។

យេចស្ស ធម្មា អត្តតា សាមញ្ញស្សនុលោមីតា
អធិកហិតា តុដ្ឋស្ស អប្បមត្តស្ស ភិក្ខុនោតិ។

(២៩) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អរិយវសា អត្តញ្ញ

រត្តញ្ញ វសញ្ញ ខោរណា អសង្កណ្ណា អសង្ក

ណ្ណាប្បញ្ញ ន សង្កយន្តី ន សង្កយិស្សន្តី អប្ប

ដិក្ខុដ្ឋា សមលោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។

តតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តិដ្ឋា

ហោតិ ឥតវីតវេន ចីវវេន ឥតវីតវីសន្តិដ្ឋិយា

ច វណ្ណាវន្តី ន ច ចីវវហេតុ អនេសនំ អប្បដិវបំ

អាបន្តតិ អលទ្ធា ច ចីវំ ន បរិតស្សតិ លទ្ធា ច

ចីវំ អគង្គិតោ អម្មច្ឆិតោ អនិជ្ឈាបន្នោ អាទីនវនិស្សាវី

និស្សរណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ តាយ ច បន ឥតវីតវ-

ចីវសន្តិដ្ឋិយា នេត្តានុក្កិសេតិ នោ បំ វម្ភតិ ។

បឋមបណ្ណាសក ខុរោលវគ្គ

មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 ជាធម៌សមគួរ ដល់សមណភាព ធម៌នោះតាំងនៅ
 ខាងក្នុង (ចិត្ត) របស់ភិក្ខុអ្នកមានសេចក្តីសន្តោស
 អ្នកមិនប្រមាទនោះ ។

[២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវិន្យ៤ យ៉ាងនេះ ជាច្បាប់ទម្លាប់
 ដឹងអស់រាត្រីដ៏វែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំច្រឡំ មិនដែល
 ច្រឡំច្រឡំ មិនរតាត់រាយ មិនរាត់រាយ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 ឡាយជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចតិះដៀលបាន ។៤ យ៉ាងតែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកសន្តោសដោយចីវរតាមមានតាម
 បាន ជាអ្នកសរសើរគុណនៃសេចក្តីសន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបាន
 មិនដល់នូវការស្វែងរកដ៏មិនសមគួរ ព្រោះហេតុតែចីវរ មិនច្រាស់ច្រាល់
 ព្រោះមិនបានចីវរ បានចីវរហើយមិនរីករាយ មិនជ្រុលជ្រប់ មិនទំរង់
 ឲ្យតណ្ហាគ្របសង្កត់ចិត្ត ជាអ្នកឃើញទោសជាប្រក្រតី មានប្រាជ្ញាជា
 គ្រឿងរលាស់ចេញ បរិភោគ មិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបន្តបង្កប់បុគ្គល
 ដទៃ ព្រោះតែសេចក្តីសន្តោស ដោយចីវរតាមមានតាមបាននោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស បិគ្គនិបាតោ

យោ ហិ តត្ថ ទក្ខោ អនលសោ សម្មជាតោ
 បតិស្សតោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចោរណោ
 អក្កញ្ញោ អរិយវសេ វិគោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សន្តដ្ឋោ ហោតិ ឥតវីតវេន បិណ្ឌាចាតេន
 ឥតវីតវបិណ្ឌាចាតសន្តដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទី ន ច
 បិណ្ឌាចាតហេតុ អនេសនំ អប្បដិវបំ អាបជ្ជតិ អលទ្ធា
 ច បិណ្ឌាចាតំ ន បរិកស្សតិ លទ្ធា ច បិណ្ឌាចាតំ
 អគង្គតោ អម្ពត្ថតោ អនជ្ឈាបន្នោ អាទិនវទស្សាវី
 និស្សរណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ តាយ ច បុន ឥតវី-
 តវបិណ្ឌាចាតសន្តដ្ឋិយា នេវត្ថានុក្កំសេតិ នោ បរំ
 វុច្ចតិ ។ យោ ហិ តត្ថ ទក្ខោ អនលសោ
 សម្មជាតោ បតិស្សតោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ចោរណោ អក្កញ្ញោ អរិយវសេ វិគោ ។
 បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តដ្ឋោ ហោតិ ឥតវីតវេន
 សេនាសនេន ឥតវីតវសេនាសនសន្តដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទី

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

មែនពិត ភិក្ខុណាឈ្មោះសវៃ មិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 ដម្កល់មាំ ក្នុងសេចក្តីសន្តោសនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគឺថាគត
 ហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ជាច្បាប់ទម្លាប់ចាស់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសដោយបិណ្ឌបាតតាមមានតាមបានជា
 អ្នកសរសើរគុណនៃសេចក្តីសន្តោសដោយបិណ្ឌបាត មិនដល់នូវការស្វែង
 រកដ៏មិនសមគួរ ព្រោះហេតុតែបិណ្ឌបាត មិនប្រាស់ប្រាល់ ព្រោះតែមិន
 បានចង្អាន់បិណ្ឌបាត បានចង្អាន់បិណ្ឌបាតហើយ មិនរីករាយ មិនជ្រុលជ្រប់
 មិនទំរង់ឲ្យគណ្តាគ្របសង្កត់ ឃើញចោលជាប្រក្រតី មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 រលាស់ចេញ បរិភោគមិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបន្ទុះបង្ហាប់បុគ្គលដទៃ
 ព្រោះតែសេចក្តីសន្តោសដោយបិណ្ឌបាតតាមមានតាមបាននោះឡើយ ។

មែនពិត ភិក្ខុណាឈ្មោះសវៃ មិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីដម្កល់
 មាំ ក្នុងសេចក្តីសន្តោសនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគឺថាគតហៅថា
 អ្នកតាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ជាច្បាប់ទម្លាប់ចាស់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស ដោយសេនាសនៈតាមមានតាមបាន ជា
 អ្នកសរសើរគុណនៃសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបាន

បរិមបណ្ណសកេ ឧបេសិកា

ន ច សេនាសនបោតុ អនេសនំ អប្បដិវុបំ
 អាបដ្ឋតិ អលទ្ធា ច សេនាសនំ ន បរិសស្សតិ
 លទ្ធា ច សេនាសនំ អគង្គិតោ អមុច្ឆិតោ
 អនជ្ឈាបន្នោ អាទីនេនស្សរិ និស្សរណាប្បញ្ញោ
 បរិកុញ្ញតិ តាយ ច បន ឥតវីតរសេនាសន-
 សន្តិដ្ឋយា នេវត្ថានុក្កំសេតិ នោ បរំ វេម្ពតិ ។
 យោ ហិ តត្ថ ទក្ខោ អនលសោ សម្បជានោ
 បតិស្សតោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចោរណោ
 អត្ថញ្ញោ អរិយវសេ បិតោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ភាវនាវមោ ហោតិ ភាវនាវតោ បហានាវមោ
 ហោតិ បហានាវតោ តាយ ច បន ភាវនាវមតាយ
 ភាវនាវតិយា បហានាវមតាយ បហានាវតិយា
 នេវត្ថានុក្កំសេតិ នោ បរំ វេម្ពតិ ។ យោ ហិ តត្ថ ទក្ខោ
 អនលសោ សម្បជានោ បតិស្សតោ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចោរណោ អត្ថញ្ញោ អរិយវសេ បិតោ ។

បឋមបណ្ណាសក ឧបេសវត្ថុ

មិនដល់នូវការស្វែងរកដ៏មិនសមគួរ ព្រោះហេតុតែសេនាសនៈ មិនប្រាស់
 ប្រាល់ ព្រោះតែមិនបានសេនាសនៈ បានសេនាសនៈហើយ ក៏មិនរីករាយ
 មិនជ្រុលជ្រប់ មិនទំន់ឲ្យតណ្ហាគ្របសង្កត់ ឃើញទោសជាប្រក្រតី មាន
 ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ បរិភោគមិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបន្ត
 បង្គាប់បុគ្គលដទៃ ព្រោះតែសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈតាមមាន
 តាមបាននោះឡើយ ។ មែនពិត ភិក្ខុណាល្ងាសវៃ មិនខ្ជិលច្រអូស ជា
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីដ៏មូលមាំ ក្នុងសេចក្តីសន្តោសនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ជាច្បាប់ទម្លាប់
 ចាស់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានការចំរើន
 ជាទីត្រេកអរ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការចំរើន មានការលះបង់កិលេសទាំង
 ពួងជាទីត្រេកអរ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការលះ មិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិន
 បន្តបង្គាប់បុគ្គលដទៃ ព្រោះតែការចំរើន ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុង
 ការចំរើន មានការលះជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងការលះនោះឡើយ ។
 មែនពិត ភិក្ខុណាល្ងាសវៃ មិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
 តាំងមាំ ក្នុងការត្រេកអរនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគឺជាគត
 ហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ជាច្បាប់ទម្លាប់ចាស់ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុក្កន្ទិយោ

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាប្រា អរិយវសា អនុញ្ញា
 រត្តញ្ញា វសញ្ញា ខោរាណា អសន្តិណា
 អសន្តិណាបុញ្ញា ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយស្សន្តិ
 អប្បដិក្កដា សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។
 ឥមេហិ ច បន ភិក្ខុវេ ចត្ថហិ អរិយវសេហិ
 សមន្តាគតោ ភិក្ខុ បុរត្ថិមាយ ថេមិ ទិសាយ
 វិហារតិ ស្មេវ អរតិ សហតិ ន តំ អរតិ សហតិ
 ចន្ទិមាយ ថេមិ ទិសាយ វិហារតិ... ឧត្តរាយ ថេមិ
 ទិសាយ វិហារតិ... ទត្ថិណាយ ថេមិ ទិសាយ
 វិហារតិ ស្មេវ អរតិ សហតិ ន តំ អរតិ សហតិ ។
 តំ កិស្ស ហេតុ ។ អរតិវតិសហោ ហិ ភិក្ខុវេ
 ដិវេតិ ។

វារតិ សហតិ ដិវេ វារតិ ដិវេ សហតិ(១)

ដិវេ ច អរតិ សហតិ ដិវេ ហិ អរតិ សហោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ ជញ្ញវិញ្ញាណកម្ម

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវង្ស ៤ យ៉ាងនេះជាច្បាប់ទម្លាប់ ដ៏ឥតអស់រាត្រី
 ដ៏វែង ជាបរិណិ ជាច្បាប់ចាស់ មិនប្រឡូកប្រឡំ មិនដែលប្រឡូកប្រឡំ
 មិនរតាតវតាយ មិនរតតាយ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចគិតផ្សេងបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុ
 ប្តីប្រពន្ធដោយអរិយវង្សទាំង ៤ នេះ ទុកណាជានៅក្នុងបុរិមទិស ភិក្ខុ
 នោះឯង អាចអត់សង្កត់នូវសេចក្តីអផ្សុកបាន សេចក្តីអផ្សុកក៏មិនអាច
 គ្របសង្កត់ភិក្ខុនោះបានឡើយ ទុកណាជានៅក្នុងបច្ចមទិស... ទុកណា
 ជានៅក្នុងទត្តិទិស ... ទុកណាជានៅក្នុងទិសឥសាន ភិក្ខុនោះឯង
 អាចគ្របសង្កត់នូវសេចក្តីអផ្សុក សេចក្តីអផ្សុក ក៏មិនគ្របសង្កត់ភិក្ខុនោះ
 បានឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថា ភិក្ខុជាអ្នកខាប់ខ្លួន អាចអត់សង្កត់នូវសេចក្តីអផ្សុកនឹងសេចក្តី
 ត្រេកអរ (ក្នុងកាមគុណទាំង ៥) បាន ។

សេចក្តីអផ្សុក មិនអាចគ្របសង្កត់ នូវភិក្ខុអ្នកខាប់ខ្លួនបាន
 ទាំងសេចក្តីអផ្សុក មិនអាចគ្របសង្កត់ ភិក្ខុអ្នកខាប់ខ្លួន
 បាន ភិក្ខុអ្នកខាប់ខ្លួន ក៏អាចគ្របសង្កត់នូវសេចក្តីអផ្សុក
 បាន ភិក្ខុអ្នកខាប់ខ្លួន គ្របសង្កត់នូវសេចក្តីអផ្សុកបាន។

បឋមបណ្ណសកេ ឧបេសវគ្គោ

សព្វកម្មវិហាយំនំ(១) បន្តិណំ កោ និវរយេ

នេត្តំ ជម្លោនទស្សេ កោ តំ និទ្ធិតុមហតិ

នេវាបិ នំ បសំសន្តិ ព្រហ្មនាបិ បសំសតោតិ ។

[៣០] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ ធម្មបទានិ អត្តញ្ញាណិ

រត្តញ្ញាណិ វិសញ្ញាណិ ចោរាណានិ អសន្តិណ្ឌានិ អសន្តិ-

ណាប្បញ្ញាណិ ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយិស្សន្តិ អប្បជិ-

ក្កដានិ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ(២) វិញ្ញាហិ ។ កត-

មាណិ ចត្តារី ។ អនភិជ្ឈា ភិក្ខុវេ ធម្មបទំ អត្តញ្ញា

រត្តញ្ញា វិសញ្ញា ចោរាណំ អសន្តិណ្ឌំ អសន្តិណាប្បញ្ញំ ន

សន្តិយតិ ន សន្តិយិស្សតិ អប្បជិក្កដំ សមណោហិ

ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ អព្យាចារោ ភិក្ខុវេ ធម្មបទំ...

សម្មាសតិ ភិក្ខុវេ ធម្មបទំ... សម្មាសមាធិ ភិក្ខុវេ

ធម្មបទំ អត្តញ្ញា រត្តញ្ញា វិសញ្ញា ចោរាណំ អសន្តិណ្ឌំ

បឋមបណ្ឌិត ឧបាលវគ្គ

ភក្តៈទោសៈដូចម្តេច យាត់នូវបុគ្គលអ្នកលះបង់នូវកម្ម
 ទាំងពួង អ្នកបន្ទោបង់នូវកិលេសទាំងឡាយបាន អ្នក
 ណាគួរនឹងនិទាននូវបុគ្គលដែលប្រាកដស្មើដោយឆ្ពោះនៃ
 មាសជម្ពូននោះបាន ពួកទេវតានឹងមនុស្សក៏សរសើរ
 សូម្បីតែព្រហ្មក៏សរសើរបុគ្គលនោះដែរ ។

[៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មបទ៤យ៉ាងនេះ ជាច្បាប់ទម្លាប់
 គប្បីដឹង អស់រាត្រីដ៏វែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនបានច្រឡំក្រឡំ
 មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនភោតរតាយ មិនពត់រាយ ដែលពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចតិះដៀលបាន ។ ធម្មបទ ៤ តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺអនតិជ្ឈា ជាធម្មបទ ជាច្បាប់ទម្លាប់
 គប្បីដឹងអស់រាត្រីដ៏វែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ
 មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនភោតរតាយ មិនពត់រាយ ដែលសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចតិះដៀលបាន ១ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អព្យាបាទ ជាធម្មបទ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសតិ
 ជាធម្មបទ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសមាធិ ជាធម្មបទ ជាច្បាប់
 ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់រាត្រីដ៏វែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុណិយស្ស បុគ្គលិកោ

អសន្និណ្ឌបុព្វំ ន សន្និយតិ ន សន្និយស្សតិ អប្ប-
 ដិគ្គដ្ឋំ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិពាហិ ។ ឥមា និ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ធម្មបទានិ អត្តព្វានិ រត្តព្វានិ
 វិសុព្វានិ ចោរាណានិ អសន្និណ្ឌានិ អសន្និណ្ឌបុព្វានិ
 ន សន្និយន្តិ ន សន្និយស្សន្តិ អប្បដិគ្គដ្ឋានិ
 សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិពាហិតិ ។

អនកិដ្ឋាលុ វិហរេយ្យ អព្យាបន្នេន ចេតសា

សតោ ឯកក្កចិត្តស្ស(១) អដ្ឋតំ សុសមាហិតោតិ ។

[៣០] ឯកំ សមយំ ភក្កវា រាជគមោ វិហរតិ
 ភិដ្ឋក្កុដេ បព្វតេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ព-
 ហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិព្វាជកា សិប្បនិយា
 តិវេ បរិព្វាជកាវមេ បដិវសន្តិ សេយ្យដំនំ អន្ធការោ
 វជរោ(២) សគុលុទាយំ ច បរិព្វាជកោ អញ្ញេ ច
 អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិព្វាជកា ។ អថខោ ភក្កវា

១ ម. ឯកក្កចិត្តាយំ ។ ២ ឧ. វជរោ ។ ម. ច វេរោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគូរនិកាយ ចតុក្កនិបាត

មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនរតាត់រតាយ មិនរត់រាយ ដែលពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចគំរេងៗបាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ធម្មបទយោងនេះឯង ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់រាត្រីដ៏វែង ជាបរេណី
 ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនរតាត់រតាយ
 មិនរត់រាយ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចគំរេង
 ៗបានឡើយ ។

ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈា មានចិត្តមិនប្រកបដោយ

ព្យាបាទ បរិច្ចណិដោយស្មារតី មានចិត្តតាំងនៅនឹងក្នុង

អារម្មណ៍តែមួយ មានចិត្តតាំងនៅមាំជាគណ្តាល ។

[៣១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅលើភ្នំគិដ្ឋក្នុង
 ទៀបក្រុងវត្តគ្រឹះ ។ សម័យនោះ ពួកបរិព្វាជកដ៏ច្រើន ជាអ្នកចេះដឹង
 អាស្រ័យនៅក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងឈ្មោះសិប្បនី បរិព្វាជក
 ទាំងនោះគឺអន្តការបរិព្វាជក ១ វេទបរិព្វាជក ១ សកុលុទាយបរិព្វាជក ១
 នឹងពួកបរិព្វាជកជាអ្នកចេះដឹងឯទៀត ។ គ្រានោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ

បឋមបិណ្ឌសកេ ឧបស្សន្តោ

សាយ ឈ្មោះសមយំ បដិសល្យាណ វុដ្ឋិតោ យេន សិប្បិ-
 ជិយា តិវំ បរិព្វាជកាវាមោ តេនុបសុត្តមិ ឧបសុត្តមិត្វា
 បញ្ចត្តិ អាសនេ និសីទិ ។ និសុដ្ឋ ខោ ភកវា
 តេ បរិព្វាជកេ ឯតទវោច ចត្តារីមាជិ បរិព្វាជកា
 ធម្មបទានិ អគុញ្ញានិ រត្តញ្ញានិ វិសញ្ញានិ ចោរាណានិ
 អសុត្តិណានិ អសុត្តិណាបុព្វានិ ន សុត្តិយន្តិនិ ន
 សុត្តិយិស្សន្តិនិ អប្បដិក្កដ្ឋានិ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ
 វិញ្ញហិ ។ កតមាជិ ចត្តារិ ។ អនភិជ្ជា បរិព្វាជកា
 ធម្មបទំ អគុញ្ញំ រត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ចោរាណំ អស-
 ុត្តិណំ អសុត្តិណាបុព្វំ ន សុត្តិយតិ ន សុត្តិយិស្សតិ
 អប្បដិក្កដ្ឋំ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញហិ ។
 អព្យាចាទោ បរិព្វាជកា ធម្មបទំ... សម្មាសតិ
 បរិព្វាជកា ធម្មបទំ... សម្មាសមាជិ បរិព្វាជកា
 ធម្មបទំ អគុញ្ញំ រត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ចោរាណំ អសុត្តិណំ
 អសុត្តិណាបុព្វំ ន សុត្តិយតិ ន សុត្តិយិស្សតិ
 អប្បដិក្កដ្ឋំ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញហិ ។

បឋមបណ្ណសក ទី១៧វគ្គ

ទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងវេលាថ្ងៃសៀល ក៏យាងចូលទៅឯអាគារនៃ
 បរិព្វាជក ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងឈ្មោះសិប្បទី លុះយាងចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់
 លើអាសនៈដែលគេតាក់តែងថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់រួចហើយ
 បានត្រាស់នឹងពួកបរិព្វាជកទាំងនោះដូច្នេះថា ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ
 ធម្មបទ ៤ យ៉ាងនេះ ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់រាត្រីដ៏យូរ ជាបវេណី
 ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនរតាត់តាយ
 មិនរត់រាយ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនអាចតិះដៀល
 បាន ។ ធម្មបទ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អនិកជ្ឈា ជា
 ធម្មបទ ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់រាត្រីដ៏យូរ ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់
 មិនច្រឡំក្រឡំ មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនរតាត់តាយ មិនរត់រាយ
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនអាចតិះដៀលបាន ១ ។ ម្ចាស់
 បរិព្វាជកទាំងឡាយ អព្យាបាទ ជាធម្មបទ... ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ
 សម្មាសតិ ជាធម្មបទ... ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ សម្មាសមាធិ ជា
 ធម្មបទ ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់រាត្រីដ៏យូរ ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់
 មិនច្រឡំក្រឡំ មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនរតាត់តាយ មិនរត់រាយ
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនអាចតិះដៀលបាន ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថមិបិដកេ

ឥមា និ ខោ បរិព្វាជកា ចត្តារិ ធម្មបទានិ អត្តកា និ
 រត្តកា និ វិសកា និ ខោរណានិ អស្មន្តីណានិ
 អស្មន្តីណាបុព្វានិ ន សន្តីយន្តី ន សន្តីយិស្សន្តី
 អប្បដិក្កដ្ឋានិ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។
 យោ ខោ បរិព្វាជកា ឯវំ វទេយ្យ អហមេតំ អនភិជ្ឈំ
 ធម្មបទំ បច្ចក្ខាយ អភិជ្ឈាលុំ កាមេសុ វិព្វសារាភំ
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សាមីតិ តមហំ តត្ថ
 ឯវំ វទេយ្យ^(១) ឯតុ វទតុ ព្យាហារតុ បស្សាមិស្សា-
 នុកាវន្តិ ។ សោ វត បរិព្វាជកា អនភិជ្ឈំ ធម្មបទំ
 បច្ចក្ខាយ អភិជ្ឈាលុំ កាមេសុ វិព្វសារាភំ សមណំ
 វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សាមីតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។
 យោ ខោ បរិព្វាជកា ឯវំ វទេយ្យ អហមេតំ អព្យាទានំ
 ធម្មបទំ បច្ចក្ខាយ ព្យាបន្និច្ឆិតំ បទុដ្ឋមនស្ត្រប្បំ
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សាមីតិ តមហំ តត្ថ
 ឯវំ វទេយ្យ ឯតុ វទតុ ព្យាហារតុ បស្សាមិស្សានុកាវន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលពួកបរិព្វាជក ធម្មបទទាំងឡាយ ៤ យ៉ាងនេះជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បី
 ដឹងអស់ពង្រីកយូរ ជាបរិវេណ ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំច្រឡំ មិនដែល
 ច្រឡំច្រឡំ មិនគាត់តាយមិនរត់រាយ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ជាអ្នកប្រាជ្ញក៏មិនអាចនិយាយបាន ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នក
 ណាគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងឃាត់ហាមនូវអនកិដ្ឋក ជា
 ធម្មបទ⁺ ហើយបញ្ចាតបុគ្គលអ្នកមានអកិដ្ឋក អ្នកមានតម្រេកដ៏ក្លៀវក្លា
 ក្នុងកាមទាំងឡាយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយ
 ដូច្នេះហើយ គឺថាគតត្រូវនិយាយនឹងអ្នកនោះចំពោះហេតុនោះយ៉ាងនេះថា
 អ្នកចូរមក ចូរនិយាយរវាងស្រាយទៅមើល គឺថាគតនឹងមើលអានុភាព
 របស់អ្នក ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកនោះនឹងឃាត់ហាមនូវអនកិដ្ឋក
 ជាធម្មបទហើយ បញ្ចាតបុគ្គលណាមួយដែលមានអកិដ្ឋក អ្នកមានតម្រេក
 ដ៏ក្លៀវក្លាក្នុងកាមទាំងឡាយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះ ហេតុនោះ
 មិនមានឡើយ ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកណាគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថា អាត្មាអញនឹងឃាត់ហាមនូវអព្យាបាទ ជាធម្មបទ⁺ ហើយ បញ្ចាត
 បុគ្គលណាមួយ អ្នកមានចិត្តព្យាបាទ មានគំនិតដែលទោសប្រទូស្ត
 ហើយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយដូច្នេះហើយ
 គឺថាគតត្រូវនិយាយនឹងអ្នកនោះ ចំពោះហេតុនោះ យ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមក
 ចូរនិយាយរវាងស្រាយទៅមើល គឺថាគតនឹងមើលអានុភាពរបស់អ្នក ។

សោ វត បរិព្វាជកា អព្យាថាទំ ធម្មបទំ
 បច្ចុក្ខាយ ព្យាបន្តចិត្តំ បទុដ្ឋមនស្សធម្មំ សមណំ វា
 ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សនីតិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។
 យោ ខោ បរិព្វាជកា ឃំ វទេយ្យ អហមេតំ សម្មា-
 សតី ធម្មបទំ បច្ចុក្ខាយ មុដ្ឋស្សនី អសម្បជានំ
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សនីតិ តមហំ តត្ថ
 ឃំ វទេយ្យំ ឯតុ វទេតុ ព្យាហារតុ បស្សនីស្សា
 នុការវន្តិ ។ សោ វត បរិព្វាជកា សម្មាសតី ធម្មបទំ
 បច្ចុក្ខាយ មុដ្ឋស្សនី អសម្បជានំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ
 វា បញ្ញាបេស្សនីតិ ទេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ យោ
 ខោ បរិព្វាជកា ឃំ វទេយ្យ អហមេតំ សម្មាសមាធិ
 ធម្មបទំ បច្ចុក្ខាយ អសមាហិតំ វិព្ពន្ធចិត្តំ សមណំ
 វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សនីតិ តមហំ តត្ថ ឃំ
 វទេយ្យំ ឯតុ វទេតុ ព្យាហារតុ បស្សនីស្សានុការវន្តិ ។

បឋមបណ្ណាសក ឧបេសេស

ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកនោះឯងនឹងឃាត់ហាមនូវអព្យាបាទ ជា
 ធម្មបទ ហើយបញ្ចាតបុគ្គលណាមួយ អ្នកមានចិត្តព្យាបាទ អ្នកមានគំនិត
 ដែលគោសប្រទូស្តហើយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះ ហេតុនេះមិន
 មានឡើយ ។ ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកណាគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញនឹងឃាត់ហាមនូវសម្មាសតិ ជាធម្មបទនោះហើយ បញ្ចាត
 បុគ្គលណាមួយដែល មិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ថាជាសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយដូច្នេះហើយ គេថាគតត្រូវនិយាយនឹង
 អ្នកនោះ ចំពោះហេតុនេះយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមក ចូរនិយាយដោះស្រាយ
 ទៅមើល គេថាគតនឹងមើលតាមភាពរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ
 អ្នកនោះឯងនឹងឃាត់ហាមនូវសម្មាសតិ ជាធម្មបទ ហើយបញ្ចាតបុគ្គលណា
 មួយ ដែលមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ដូច្នេះ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកណាគប្បី
 និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងឃាត់ហាមសម្មាសមាធិ ជាធម្មបទនេះ
 ហើយបញ្ចាតបុគ្គលណាមួយ ដែលមិនមានចិត្តដម្កល់មាំ ដែលមាន
 ចិត្តរវៃវៃ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយដូច្នេះ
 ហើយ គេថាគតត្រូវនិយាយចំពោះហេតុនេះយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមក ចូរ
 និយាយដោះស្រាយទៅមើល គេថាគតនឹងមើលតាមភាពរបស់អ្នក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស បក្កកុនិបាតោ

សោ វត បរិព្វាជកា សម្មាសមាធិំ ធម្មបទំ បច្ចុក្ខាយ
 អសមាហិតំ វិព្ពន្ធចិត្តំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 បញ្ញាបេស្សតីតិ នេតំ ហំ នំ វិជ្ជតិ ។ យោ ខោ បរិព្វាជ-
 កា ឥមា និ ចត្តារិ ធម្មបទានិ ករហិតំ បដិក្កោស-
 តំ មព្រោយ្យ តស្ស និដ្ឋេ ធម្មេ ចត្តារោ សហធម្មិកា
 វា នាទុចាតា ការយ្ហា ហំ នា(១) អាគច្ឆន្តិ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ អនភិជ្ឈំ(២) ចេ កំ ធម្មបទំ ករហិតំ
 បដិក្កោសតិ យេ ច ហិ អភិជ្ឈាស្ស កាមេស្ស
 តិព្វសារកា សមណា វា ព្រាហ្មណា វា តេ កោតោ
 បុជ្ជា តេ កោតោ ចាសំសា ។ អព្យាចានំ ចេ កំ
 ធម្មបទំ ករហិតំ បដិក្កោសតិ យេ ច ហិ ព្យាបន្ន-
 ចិត្តា បទុដ្ឋមនស្ស័ប្បា សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 តេ កោតោ បុជ្ជា តេ កោតោ ចាសំសា ។
 សម្មាសតិ ចេ កំ ធម្មបទំ ករហិតំ បដិក្កោសតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថជញ្ញ

ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកនោះឯងយាត់ហាមសម្មាសមាធិ ជាធម្មបទ
 ហើយបញ្ញត្តបុគ្គលណាមួយ ដែលមិនមានចិត្តដក់លំហែង ដែលមានចិត្ត
 រវើកវេយ ថាជាសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។

ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកណាគប្បសំគាល់នូវធម្មបទទាំង៤ នេះ ថា
 ជារបស់ដែលគេគួរតែដៀល គួរយាត់ហាមតន្ត្រីនៃពាក្យ ប្រកបដោយ
 ហេតុទាំង ៤ យ៉ាង ក៏មកកាន់ហេតុដែលគេគួរតែដៀលចំពោះអ្នកនោះ
 ក្នុងបច្ចប្បន ។ ធម្មបទ ៤ តើដូចម្តេច ។ បើអ្នកដឹងអំពីនេះ តែដៀល
 យាត់ហាមអនតិដ្ឋក ជាធម្មបទថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ណា ជាអ្នកប្រកបដោយតណ្ហា អ្នកមានតម្រកដ៏ក្រាស់ ក្នុងកាយទាំង
 ឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីបូជារបស់អ្នកដឹងអំពីនេះ
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នកដឹងអំពីនេះ ១ ។
 បើអ្នកដឹងអំពីនេះ តែដៀលយាត់ហាមអព្យាបាទ ជាធម្មបទថា សមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានចិត្តព្យាបាទ មានគំនិតដែលចោស
 ប្រឡូត្តហើយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីបូជារបស់អ្នក
 ដឹងអំពីនេះ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នក
 ដឹងអំពីនេះ ១ ។ បើអ្នកដឹងអំពីនេះ តែដៀលយាត់ហាមសម្មាសតិ ជាធម្មបទថា

បរមបណ្ណសកេ ឧបេស្សន្តោ

យេ ច ហិ មុដ្ឋស្សតិ អសម្មជានា សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា តេ គោតោ បុដ្ឋា តេ គោតោ
 ទាសំសា ។ សម្មាសមាធិ ចេ ករំ ធម្មបទំ ករហិតិ
 បដិក្កោសតិ យេ ច ហិ អសមាហិតា វិញ្ញចិត្តា
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា តេ គោតោ បុដ្ឋា តេ គោតោ
 ទាសំសា ។ យោ ចោ បរិព្វាជកា ឥមាធិ ចត្តារិ
 ធម្មបទាធិ ករហិតតំ បដិក្កោសិតតំ មញ្ញោយ្យ តស្ស
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ឥមេ ចត្តារោ សហធម្មិកា វាទានុទាតា
 ការុយ្ហា ហំនា អាគច្ឆន្តិ ។ យេបិ តេ បរិព្វាជកា
 អហេសុំ ឧត្តរា វស្សកញ្ញា អហេតុកវាទា អតិ-
 រិយវាទា នត្ថិកវាទា តេបិ ឥមាធិ ចត្តារិ ធម្មបទាធិ
 ន ករហិតតំ ន បដិក្កោសិតតំ អបញ្ញាសុ ។ តំ
 តិស្ស ហេតុ ។ ទិដ្ឋាព្យាបេសនធិចារម្ពកយាតិ(១) ។

បឋមបណ្ណាសក ខុវេលវត្ថុ

សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា ជាអ្នកភ្ជួចស្មារតី មិនមានសម្ប-
 ជញ្ញៈ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីបូជារបស់អ្នកដ៏ចំរើន
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នកដ៏ចំរើន ១ ។
 បើអ្នកដ៏ចំរើន គិតដៀលយាត់ហាមសម្មាសមាធិ ជាធម្មបទថា សមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា មានចិត្តមិនដក់ម្តងម៉ា មានចិត្តរើរវ៉ាយ
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីបូជារបស់អ្នកដ៏ចំរើន សមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នកដ៏ចំរើន ១ ។
 ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកណាគប្បីសំគាល់នូវធម្មបទទាំង ៤ នេះ
 ថាជារបស់ដែលគេគួរតែដៀល គួរយាត់ហាម គន្លងនៃពាក្យប្រកបដោយ
 ហេតុទាំង ៤ នេះ ក៏មកកាន់ហេតុដែលគេគួរតែដៀលចំពោះអ្នកនោះ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ននេះ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ ជនទាំងឡាយពីរនាក់គឺវិស្សៈ ១
 ភព្វៈ ១ ជាអ្នកនៅក្នុងឧក្គលជនបទ ជាអហេតុករៗ អភិរិយវន្តនឹងនត្តិក-
 រៗ ក៏ជនទាំងពីរនាក់នោះបានសំគាល់នូវធម្មបទទាំង ៤ នេះ ថាជារបស់
 ដែលមិនត្រូវតែដៀល ថាជារបស់ដែលមិនត្រូវហាមយាត់ឡើយ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី? ព្រោះខ្លាចគេនិន្ទា ពេបជ្រោយ តែដៀលដល់ខ្លួន ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

អព្យាបន្នោ សទា សតោ អជ្ឈនំ សុសមាហិតោ
អភិជ្ឈាវិនយេ សិទ្ធិនំ អប្បមត្តោតិ វុច្ចតីតិ ។

ឧបសម្ពោ គតិយោ ។

គិល្បៈទានំ

ទ្វេ ឧបសម លោកោ

កាឡកោ (១) ព្រហ្មចរិយេបញ្ចមំ (២)

តុហំ សន្តដ្ឋី វិសោ ច

ធម្មបទំ បរិច្ចាជកេន ចាតិ ។

១ ម. កេឡិកោ ។ ២ ឧ.ម. ព្រហ្មចរិយេន បញ្ចមំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បុគ្គលអ្នកមិនមានចិត្តព្យាបាទ មានស្មារតីគ្រប់កាល
មានចិត្តដម្កល់មាំ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុង សិក្សាក្នុងការ
បន្ទោបង់នូវអភិជ្ឈា គឺថាគតហៅថាអ្នកមិនប្រមាទ ។

ចប់ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ ។

ឧទាននៃឧបសម្ព័ន្ធនោះគឺ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនេះ ១
លោកគឺទុក្ខជាដើម ដែលព្រះគឺថាគតត្រាស់ដឹង
ហើយ ១ ព្រះអង្គគង់ក្នុងការកាតព្វកិច្ច ១ ព្រហ្មបរិយធម៌
ជាគំរប់ប្រាំ ១ ពួកកុហកជាដើម ១ សេចក្តី
សន្តោស ១ អរិយវង្ស ១ ធម្មបទ (ជាច្បាប់ចាស់) ១ ,
ធម្មបទ ទ្រង់សំដែង ចំពោះពួកបរិព្វាជក ១ ។

បក្សីក្តៅ

[៣២] ចត្តាវិមាទិ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ យេហិ
សមម្ពាគតានំ នេវមនុស្សានំ ចតុច្ចត្តំ បវត្តតិ យេហិ
សមម្ពាគតា នេវមនុស្សា ន ចិវស្សេវ មហន្តត្ថំ វេបុល្លត្ថំ
ចាបុណ្ណំ ភោគេសុ ។ កតមាទិ ចត្តាវិ ។ បដិវេទេស-
វាសោ សម្បវិស្វបស្សយោ អត្ថសម្មាបណិធិ បុព្វេ ច
កតបុញ្ញតា ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ ចត្តាវិ
យេហិ សមម្ពាគតានំ នេវមនុស្សានំ ចតុច្ចត្តំ
បវត្តតិ យេហិ សមម្ពាគតា នេវមនុស្សា ន ចិវស្សេវ
មហន្តត្ថំ វេបុល្លត្ថំ ចាបុណ្ណំ ភោគេសុតិ ។

បដិវេ វាសេ ទេសេ អរិយមិត្តករោ សិយា

សម្មាបណិធិសម្បជ្ជោ បុព្វេ បុញ្ញកតោ នរោ

ធានំ ធានំ យសោ កត្តិ សុខញ្ចតំ ជីវត្តតិ ។

បក្សវិគ្គ

[៣២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្រនេះមាន ៤ ចក្រ ៤ តែងប្រព្រឹត្ត
ទៅ (ដើម្បីជាប្រយោជន៍) ដល់ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបដោយចក្រ
ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបដោយចក្រហើយ មិនយូរប៉ុន្មានក៏បាន
ដល់នូវភាពនៃខ្លួនជាធូលាយក្នុងកោតៈទាំងឡាយ ។ ចក្រ ៤ ដូចម្តេច
ខ្លះ ។ គឺការនៅក្នុងប្រទេសដ៏សមគួរ ១ ការចូលទៅសេពគប់នឹងពួក
សប្បុរស ១ ការដម្កល់ទុកខ្លួនដោយល្អ ១ បុណ្យដែលបានធ្វើទុកហើយ
ក្នុងកាលមុន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្រនេះ មាន ៤ យ៉ាង
ចក្រ ៤ នេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបព្រម
ដោយចក្រ ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបដោយចក្រហើយ មិនយូរ
ប៉ុន្មានគង់បានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាធូលាយ ក្នុងកោតទាំងឡាយ ។

ជនណា នៅក្នុងប្រទេសដ៏សមគួរ សេពគប់នូវមិត្ត
ដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយការដម្កល់ទុកនូវខ្លួនដោយល្អ
បានធ្វើបុណ្យទុក ក្នុងកាលមុន ធូញជាត ទ្រព្យ
យស សេចក្តីសរសើរ សុខ តែងយុំគ្រឿងនូវជននេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស ចក្កកុន្តិយតោ

[៣៣] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ សង្កហវត្ថុនិ ។ តតមាណំ

ចត្តារិ ។ នាណំ បេយ្យវដ្ឋំ អត្ថចរិយា សមាធិត្តតា ។

ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ សង្កហវត្ថុនីតិ ។

នាធិញ្ច បេយ្យវដ្ឋញ្ច អត្ថចរិយា ច យា ឥធិ

សមាធិត្តតា ច ធម្មេស្មំ តត្ថ តត្ថ យថាវហំ

ឯតេ ខោ សង្កហា លោកេ វេស្សណីវ យាយតោ

ឯតេ ច សង្កហា នាស្ស ធិ មាតា បុត្តការណា

លកេថ មាណំ ប្លនំ វា មីតា វា បុត្តការណា ។

យស្មា ច សង្កហា ឯតេ សមវេត្ថុនិ បណ្ឌិតា

តស្មា ច មាតុំ ច ប្លេតុនិ ចាសំសា ច ភវីនិ តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយ ចក្កនិយាម

[៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្កហវត្ថុនេះមាន ៤ ។ សង្កហ-
 វត្ថុ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការឲ្យបាន ១ ការពោលពាក្យគួរស្រឡាញ់
 បាន ១ ការប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ ១ ភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានខ្លួនស្មើ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្កហវត្ថុមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ការឲ្យបាន ១ ការពោលពាក្យគួរស្រឡាញ់បាន ១
 ការប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ ១ ភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានខ្លួន
 ស្មើ ១ ដែលមានក្នុងលោកនេះ តាមសមគួរក្នុងធម៌
 ទាំងឡាយនោះ ។ បើសង្កហវត្ថុទាំងឡាយនេះមានក្នុង
 លោក ដូចជាក្មេងស្រីរស់ ដែលអាចរំលោភបាន ។
 បើពួកសង្កហនេះ មិនមានទេ មាតាមិនគួរបាននូវ
 សេចក្តីរាប់អានឬការបូជា អំពីបុត្រ បិតាក៏មិនគួរបាន
 នូវសេចក្តីរាប់អានឬការបូជា អំពីបុត្រ (ប្រុសស្រី)
 ឡើយ ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះបានជា បណ្ឌិត
 ទាំងឡាយ តែងសម្លឹងមើលនូវសង្កហៈទាំងឡាយ
 នេះ បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ ក៏បានដល់នូវភាពនៃ
 ខ្លួនជាធរ្មណ៍ ជាបុគ្គលគួរសរសើរផង ។

[៣៤] សីហោ ភិក្ខុវេ មិគរាជា សាយល្លាសមយំ
 អាសយា និក្ខមតិ អាសយា និក្ខមិត្វា វិជម្ពតិ វិជ-
 ម្ពិត្វា សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេតិ សមន្តា
 ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខុតំ សីហនាទំ ននតិ
 ភិក្ខុតំ សីហនាទំ ននិត្វា តោចរាយ បក្កមតិ ។
 យេ ខោ បន តេ ភិក្ខុវេ តិវច្ឆានគតា ចាលា
 សីហស្ស មិគរញ្ញា(១) ននតោ សុទ្ធំ សុណន្តំ តេ
 យេកុយ្យេន ភយំ សំវេតំ សន្តាសំ អាបជ្ជន្តំ តិលំ
 តិលាសយា បរិសន្តំ ឧទតំ ឧទកាសយា បរិសន្តំ
 វនំ វនាសយា បរិសន្តំ អាគាសំ បត្តិនោ ភជន្តំ ។
 យេបិ តេ ភិក្ខុវេ រញ្ញា នាតា តាមនិគមរាជជានីសុ
 ទន្មេហិ វត្ថេហិ តន្ធនេហិ តន្ធា តេបិ តានិ តន្ធា-
 នានិ សង្ខិន្តិត្វា សម្មទាលេត្វា ភីតា មុត្តកវីសំ
 ចជមាណ យេន វា តេន វា បលាយន្តិ ។ ឯវំ
 មហិន្ទិកោ ខោ ភិក្ខុវេ សីហោ មិគរាជា តិវច្ឆានគ-
 តានំ ចាលានំ ឯវំមហេសក្ខោ ឯវំមហានុភារោ ។

បឋមបណ្ណសក ចក្កវិគ្គ

[៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេលាថ្ងៃរសៀល សត្វសីហាៈ ជាស្តេច
 ម្រឹគ រមែងចេញអំពីដំណេក លុះចេញអំពីដំណេកហើយ ក៏មិតពត់ខ្លួន
 លុះមិតពត់ខ្លួនហើយ ក៏ក្រឡេកមៀងមើលទិសទាំង ៤ ជុំវិញ លុះក្រឡេក
 មៀងមើលទិសទាំង ៤ ជុំវិញ រួចក៏បន្លឺសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្លឺសីហនាទ
 ៣ ដងហើយ ទើបដើរចេញទៅរកចំណី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសត្វតិរច្ឆានណា ឮសំឡេងសត្វសីហាៈ ជាស្តេចម្រឹគកំពុងបន្លឺ ពួក
 សត្វតិរច្ឆាននោះក៏ភិតភ័យ សង្វេគញ្ជ័រចម្រប់រាល់គ្នា ពួកសត្វនៅក្នុងវង់
 រមែងស្ទុះចូលទៅកាន់វង់ ពួកសត្វអាស្រ័យនៅនឹងទឹក ក៏ស្ទុះទៅរកទឹក
 ពួកសត្វអាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃ ក៏ចូលព្រៃ ពួកសត្វបក្សីហើរទៅឯអាកាស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដំរីណាបស់ស្តេច ដែលគេចង់ដោយចំណង់
 ត្រូវតង់មាំ ក្នុងស្រុក និតមនឹងរាជធានីទាំងឡាយ ក៏ពួកដំរីទាំងនោះ ស្ទុះ
 ផ្ដាច់ចំណង់ទាំងអំបាលនោះហើយ ភិតភ័យរកកន្លែង រកអាចម៍បោល
 ប្រាសទៅខាងណោះខ្លះខាងណោះខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វ
 សីហាៈ ជាស្តេចនៃម្រឹគ មានប្តូច្រើនយ៉ាងនេះ មានយសសក្តិធម៌នេះ
 មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ជាងពួកសត្វតិរច្ឆាន មានទុបមាយ៉ាងណា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិនិកាយស្ស ចក្កក្កនិបាតោ

ឯវាមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យទា តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជោ
 សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទប្បសារមិ សត្តា
 ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ កកវា សោ ធម្មំ ទេសេតិ ឥតិ
 សក្កាយោ ឥតិ សក្កាយស្ស សមុទយោ ឥតិ សក្កា-
 យស្ស និរោធា ឥតិ សក្កាយស្ស និរោធាមិធិ
 បដិបទាតិ ។ យេថ តេ ភិក្ខុវេ ទេវា ធីយាយុកា
 វណ្ណវត្ថោ សុខាហុលា ឧទ្ទេសុ វិហានេសុ វិរជ្ជិតីកា
 តេថ តថាគតស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា យេកុយ្យន
 ភយំ សំវេកំ សន្តាសំ អាបជ្ជន្តិ អនិច្ចា វត តិវ កោ
 មយំ សមាទា និច្ចញ្ញតិ អមញ្ញញ្ញា^(១) អន្ទវា វត តិវ
 កោ មយំ សមាទា ធុវតិ^(២) អមញ្ញញ្ញា អសស្សតា វត
 តិវ កោ មយំ សមាទា សស្សតញ្ញតិ អមញ្ញញ្ញា មយំ តិវ
 កោ អនិច្ចា អន្ទវា អសស្សតា សក្កាយបរិយាបន្នាតិ

១ ឧ. ម. អមញ្ញម្ហ ។ ២ ឧ. ម. ធុវត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាព្រះតថាគត បានត្រាស់ឡើង ក្នុងលោក
 ជាអ្នកឆ្ងាយចាកកិលេស ត្រាស់ដឹងនូវញោយធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃ
 បរិច្ចណ៍ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជាប់ច្បាស់នូវត្រៃលោក
 ប្រសើរដោយសីលាទិតុណ រកបុគ្គលដទៃប្រៀបផ្ទឹមមិនបាន ជាអ្នក
 ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
 បានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលត្រឡប់មកកាន់កាប់ថ្មីទៀត ព្រះ
 តថាគតនោះ ទ្រង់សំដែងធម៌ថា សក្កាយ ដូច្នេះ ការកើតនៃសក្កាយ
 ដូច្នេះ ការរលត់នៃសក្កាយដូច្នេះ បដិបទា ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃ
 សក្កាយ ដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាណាដែលមានអាយុ
 វែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន បិតានៅលើវិមានទាំងឡាយ
 ដ៏ខ្ពស់អស់កាលយូរ ពួកទេវតាទាំងនោះ បានស្តាប់នូវធម៌ទេសនា
 របស់ព្រះតថាគត ហើយច្រើនតែភិតភ័យ សង្វេគ ញ៉ាំងប្រប្រគល់គ្នាថា
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ពួកយើងមិនទៀងទេតើ តែពួកយើងសំគាល់ថា
 ទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ពួកយើងមិនមាំមួនទេតើ តែពួកយើង
 សំគាល់ថា មាំមួន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ពួកយើងមិនបិតថេរទេតើ តែពួក
 យើងសំគាល់ថា បិតថេរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ពួកយើងមិនទៀង មិន
 មាំមួន មិនបិតថេរទេ (ព្រោះ) រាប់បញ្ចូលក្នុងសក្កាយគឺខន្ធទាំង ៥

បឋមបណ្ណសកេ ចក្កវគ្គោ

ឃុំមហិទ្ធិកោ ខោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ សនេវកស្ស

លោកស្ស ឃុំមហេសត្ថោ ឃុំមហានុភារោតិ ។

យថា(១) ពុទ្ធា អភិញ្ញាយ ធម្មចក្កំ បវត្ថយំ

សនេវកស្ស លោកស្ស សត្វា អប្បដិប្បត្តលោ

សក្កាយញ្ច និរោធិញ្ច សក្កាយស្ស ច សម្ពុំ

អរិយដ្ឋង្គិកំ មក្ខំ ទុក្ខបសមតាមិនំ

យេបិ ធិយាយុកា ទេវា វណ្ណវត្ថោ យសស្សិនោ

ភីតា សន្តាសមាចាទុំ សីហស្សេវិតវេ មិតា(២)

អរិវិត្ថា សក្កាយំ អនិច្ចា កិរ ភោ មយំ

សុត្វា អរហតោ វាគ្យំ វិប្បមុត្តស្ស តាទិណោតិ។

បឋមបណ្ណាល័យ ចក្ខុវិស័យ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត មានប្ញទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានយសស័ក្តិ
ធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ជាងសត្វលោកព្រមទាំងទេវ-
លោក ក៏មានទម្រង់យ៉ាងនោះដែរ ។

កាលព្រះពុទ្ធ បានត្រាស់ដឹងហើយ ទ្រង់ធ្វើធម្មចក្រ
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់សត្វលោក ព្រមទាំងទេវលោក
ជាសាស្តាមិនមានបុគ្គលដទៃ ប្រៀបផ្ទុំមេស្មីបាន ទ្រង់
សំដែងនូវសក្កាយផង នូវសេចក្តីរលត់ទៅនៃសក្កាយ
ផង នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃសក្កាយផង នូវមគ្គ
ប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់
ទុកផង ពួកទេវតាដែលមានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ
មានយសស័ក្តិ ដែលមិនទាន់ផុត អំពីសក្កាយ
លុះឮព្រះពុទ្ធដ៏កា របស់ព្រះអរហន្ត ជាតាទិបុគ្គល
ដែលរួចស្រឡះ (ចាកអកុសលធម៌) ហើយភក្តិ
ភ័យ ដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត ថាពួកយើងមិនទៀងទេត
ដូចពួកម្រឹគដទៃខ្លាចសីហៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុរុនិកាយស្ស បក្កកុរុនិបាតោ

(៣៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អត្ថប្បសាទា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ សត្តា អបទា វា ទ្ធិបទា វា
 ចតុប្បទា វា តហុបទា វា រូបីនោ វា អរូបីនោ វា
 សត្វីនោ វា អសត្វីនោ វា នេសត្វីនោសត្វីនោ វា
 តថាគតោ តេសំ អត្ថបក្ខាយតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។
 យេ ភិក្ខុវេ ពុទ្ធិ បសន្នា អត្តេ តេ បសន្នា អត្តេ
 ខោ បន បសន្នាធំ អត្តោ វិចារោ ហោតិ ។ យាវតា
 ភិក្ខុវេ ធម្មា សុត្វតា អរិយោ អដ្ឋង្គីតោ មត្តោ តេសំ
 អត្ថបក្ខាយតិ ។ យេ ភិក្ខុវេ អរិយោ អដ្ឋង្គីតេ មត្តេ
 បសន្នា អត្តេ តេ បសន្នា អត្តេ ខោ បន បសន្នាធំ
 អត្តោ វិចារោ ហោតិ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ ធម្មា សុត្វតា
 វា អសុត្វតា វា វិវាតោ តេសំ អត្ថបក្ខាយតិ យទិធំ
 មននិម្ពននោ បិចាសវិទយោ អាលយសមុត្តាតោ

សន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ធហត្ថបិដក

[៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អគ្គប្បសាទ(សេចក្តីជ្រះថ្លាដ៏ប្រសើរ)
នេះមាន ៤ ។ អគ្គប្បសាទ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ
ទាំងប៉ុន្មាន ដែលឥតជើងក្តី មានជើងក្តី មានជើង៤ក្តី មានជើងច្រើនក្តី
មានបួក្តី គ្មានបួក្តី មានសញ្ញា គ្មានសញ្ញា មិនមែនជាមិនមានសញ្ញា ក្តី
ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាកដជាប្រសើរលើសជាងពួកសត្វ
ទាំងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណាជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ពួកសត្វ
ទាំងនោះឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុងបុគ្គលប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរតែងមានដល់
ពួកសត្វអ្នកជ្រះថ្លាក្នុងបុគ្គល ប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វធម៌
ធម៌ដែលបច្ច័យតាក់តែងទាំងប៉ុន្មាន មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
ប្រាកដជាប្រសើរជាង ពួកសត្វធម៌ទាំងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លា ក្នុងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វនោះ
ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរតែងមានដល់ពួកសត្វ
អ្នកជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងប៉ុន្មាន ជា
សង្ខតធម៌ក្តី អសង្ខតធម៌ក្តី វិភគធម៌ប្រាកដជាប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំង
នោះ ព្រោះថា វិភគធម៌នេះ ជាធម៌សម្រាប់បន្ទោបង់នូវសេចក្តីស្រវឹង
ជាធម៌កំចាត់បង់នូវសេចក្តីស្រេកយូន ជាធម៌អាចដកនូវសេចក្តីអាល័យ

បឋមបណ្ណសកេ ចក្កវិគ្គោ

វុជ្ជបច្ឆនោ តណ្ហាត្ថយោ វិវតោ និរោធា

និព្វានំ ។ យេ ភិក្ខុវេ វិវតេ ធម្មេ បសុន្នា អក្កេ

តេ បសុន្នា អក្កេ ខោ បន បសុន្នានំ អក្កោ វិចារោ

ហោតិ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ សង្ឃោ វា កណា វា តថា-

តតស្សាវតសង្ឃោ តេសំ អក្កមត្តាយតិ យេនិមំ ចត្តាវ

បុរិសយុតានិ អដ្ឋបុរិសបុគ្គលា វស ភគវតោ សាវ-

តសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ នត្ថិណេយ្យោ

អញ្ចលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេតំ លោកស្ស ។

យេ ភិក្ខុវេ សង្ឃោ បសុន្នា អក្កេ តេ បសុន្នា អក្កេ

ខោ បន បសុន្នានំ អក្កោ វិចារោ ហោតិ ។ ឥមេ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អក្កប្បសាទាតិ ។

បឋមបណ្ណសក ចក្កវិគ្គ

ជាធម៌ផ្កាចំបង់នូវវដ្តៈ ជាធម៌អស់ទៅនៃគណ្ណា ជាធម៌ប្រាសចាកគម្រេក
 ជាធម៌រលត់ ជាធម៌មិនមានគ្រឿងចាក់ស្រែះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងវិវាគធម៌ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុង
 ធម៌ដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ តែងមានដល់ពួកសត្វអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងធម៌
 ដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃក្តី គណៈក្តី ទាំងប៉ុន្មាន
 សង្ឃសាវកនៃគមាគត បើកប់ជាត្វបាន ៤ ត្វ បើកប់រៀងជាបុរសបុគ្គល
 មាន ៨ នេះជាសង្ឃសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គួរទទួលរបស់ដែល
 គេនាំមកបូជា គួរទទួលនូវអាគន្ធកិច្ចាន គួរទទួលនូវទិដ្ឋិណាទាន គួរដល់
 អញ្ញាលីកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក
 ប្រាកដជាប្រសើរ ជាងសង្ឃឬគណៈទាំងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះ
 សង្ឃដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ តែងមានដល់ពួកសត្វអ្នកជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ
 ដ៏ប្រសើរ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អគ្គប្បសាទ (សេចក្តីជ្រះថ្លាដ៏ប្រសើរ)
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចក្កនិពាតោ

អក្កតោ វេ បសុដ្ឋានំ អក្កំ ធម្មំ វិជានតំ

អក្កេ ពុទ្ធេ បសុដ្ឋានំ ទក្ខិណោយ្យេ អនុត្តរេ

អក្កេ ធម្មេ បសុដ្ឋានំ វិរាគ្យបសមេ សុខេ

អក្កេ សង្ឃេ បសុដ្ឋានំ បញ្ចក្ខេត្តេ អនុត្តរេ

អក្កស្មី នានំ ទទតំ អក្កំ បញ្ចំ បវឌ្ឍតិ

អក្កំ អាយុ ច វណ្ណា ច យសោ កិត្តិ សុខំ ពលំ ។

អក្កស្ស ធាតា មេធាវី អក្កិធម្មសមាហិតោ

ទេវត្រតោ មនុស្សោ វា អក្កប្បត្តោ បមោទតីតិ ។

[៣៦] ឯកំ សមយំ ភក្កវា រាជគហោ វិហរតិ

វេឡុវនេ កលទ្គុក្កនិវាសេ ។ អថខោ វស្សកាហោ

ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ យេន ភក្កវា

តេជុបសុត្តិច្ចំ ឧបសុត្តិច្ចិត្វា ភក្កវតា សទ្ធិ សម្មោទិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បុណ្យដ៏ប្រសើរផង អាយុដ៏ប្រសើរផង វណ្ណៈដ៏ប្រសើរ
 ផង យសដ៏ប្រសើរផង សេចក្តីសរសើរដ៏ប្រសើរផង
 សេចក្តីសុខដ៏ប្រសើរផង កំឡាំងដ៏ប្រសើរផង រមែង
 ចំរើន ដល់បុគ្គលទាំងឡាយអ្នកជ្រះថ្លា ចំពោះវត្ថុ
 ដ៏ប្រសើរ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ
 ដ៏ប្រសើរ ជាទុក្ខណោយបុគ្គល មិនមានបុគ្គលដទៃ
 លើស ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាធម៌ម្ចាស់រាគៈ
 នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរ ជា
 ស្រែបុណ្យ មិនមានស្រែដទៃលើស ឲ្យនូវបានចំពោះ
 បុគ្គលដ៏ប្រសើរ ។ អ្នកប្រាជ្ញដែលមានចិត្តដម្កល់មាំ
 ក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកឲ្យនូវបានដល់បុគ្គលដ៏ប្រសើរ
 ពោះកើតជាទេវតាក្តី ជាមនុស្សក្តី តែងដល់នូវការៈ
 ដ៏ប្រសើរ រមែងរីករាយ ។

[៣៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេជ្ជវ័ន
 ជាកលន្ទកុនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងវរុណសី ។ គ្រានោះ វស្សការព្រាហ្មណ៍
 ជាមហាមាត្យ ក្នុងវេនមគធៈ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សម្មោទនីយំ កតំ សាវណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ខោ វិស្សកាកោ
 ព្រាហ្មណោ មគធមហាមត្តោ ភក្កន្តំ ឯតទោច
 ចត្វហិ ខោ មយំ ភោ តោតម ធម្មេហិ សមន្នា-
 កតំ មហាចញ្ញំ មហាបុរិសំ ចញ្ញាបេម ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ ឥធិ ភោ តោតម ពហុស្សុតោ
 ហោតិ តស្ស តស្សេវ សុតិជិតស្ស តស្ស
 តស្សេវ ខោ បន ភាសិតស្ស អត្ថំ ជានាតិ អយំ
 ឥមស្ស ភាសិតស្ស អត្តោ អយំ ឥមស្ស ភាសិ-
 តស្ស អត្តោតិ សតិមា ខោ បន ហោតិ ចិរ-
 កតំបិ ចិរភាសិតំបិ សវិតា អនុស្សវិតា យានិ ខោ
 បន តានិ កហដ្ឋកានិ កីករណីយានិ តត្ថ
 ទត្ថោ ហោតិ អនលសោ តត្រតាយាយ វីមសាយ
 សមន្នាកតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិជានុំ ។ ឥមេហិ
 ខោ មយំ ភោ តោតម ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នាកតំ
 មហាចញ្ញំ មហាបុរិសំ ចញ្ញាបេម ។ សចេ មេ(១)
 ភោ តោតម អនុមោទិតតំ អនុមោទតិ មេ

បឋមបណ្ណាសក បញ្ចវគ្គ

លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទើបអង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវាស្សការព្រាហ្មណ៍ ជាមហាមាត្យក្នុងដែនមគធៈ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំតែងបញ្ចក្ខន្ធជនដែលមានបញ្ញាច្រើនប្រកប
ដោយធម៌ទាំង៤ ថាជាមហាបុរស ។ ប្រកបដោយធម៌ទាំង៤ តើដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ជនជាតហុស្ស្យក ក្នុងលោកនេះ រមែងដឹងច្បាស់
នូវសេចក្តីនៃអ្នកចេះនោះៗ ១ នៃភាសិតនោះៗថា នេះជាសេចក្តី
នៃភាសិតនេះ នេះជាសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ១ ជនជាអ្នកមានស្មារតី
តែងនឹករលឹកឡើយ។ នូវកិច្ចដែលខ្លួនធ្វើយូរហើយផង នូវពាក្យដែលពោល
យូរហើយផង ១ កិច្ចការទាំងឡាយ ណាជារបស់គ្រហស្ថ ក៏ជាអ្នក
ឈ្លាសវៃក្នុងកិច្ចការទាំងឡាយនោះ មិនខ្ជិលប្រកបដោយបញ្ញា ដែលវា
ទុបាយក្នុងកិច្ចនោះថា គួរធ្វើគួរចាត់ចែង ១ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
យើងខ្ញុំតែងបញ្ចក្ខន្ធជនដែលមានបញ្ញាច្រើន ប្រកបដោយធម៌ទាំង៤ នេះ
ឯង ថាជាមហាបុរស ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើព្រះអង្គសព្វព្រះ
ពុទ្ធហាប្តូរជ័យនឹងពាក្យខ្ញុំ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អនុមោទនា ដល់ខ្ញុំចុះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គរូរនិកាយស្ស បគ្គនិបាតោ

ករំ កោតមោតិ សរេច បន មេ កោ កោតម
 បដិក្កោសិតតំ បដិក្កោសតុ មេ ករំ
 កោតមោតិ ។ នេវ ខោ ត្យាហំ ព្រាហ្មណ
 អនុមោទាមិ នប្បដិក្កោសាមិ ។ ចត្វហិ ខោ អហំ
 ព្រាហ្មណ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ មហាមញ្ញំ មហា-
 បុរិសំ បញ្ញាបេមិ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥធន
 ព្រាហ្មណ តហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ តហុជន-
 សុខាយ តហុស្ស ជនតា អរិយេ ញាយេ បតិដ្ឋាបិតា
 យទិទំ កល្យាណធម្មតា កុសលធម្មតា សោ យំ
 វិតក្កំ អាគម្ព័តិ វិតក្កេតុំ តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ យំ
 វិតក្កំ ឆាកម្ព័តិ វិតក្កេតុំ ន តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ យំ
 សង្កប្បំ អាគម្ព័តិ សង្កប្បេតុំ តំ សង្កប្បំ សង្កប្បេតិ
 យំ សង្កប្បំ ឆាកម្ព័តិ សង្កប្បេតុំ ន តំ សង្កប្បំ
 សង្កប្បេតិ ។ ឥតិ ចេតោវសិប្បត្តោ ហោតិ វិតក្កបថេសុ
 ចតុន្នំ ឈាធានំ អាភិបេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ
 ទិកាមលាភី ហោតិ អភិជ្ឈលាភី អកសិរលាភី

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើព្រះអង្គត្រូវការ ហាមឃាត់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ
 សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហាមឃាត់ពាក្យរបស់ខ្ញុំចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 តថាគតមិនទទួលអនុមោទនា មិនហាមឃាត់ពាក្យរបស់អ្នកទេ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ តថាគតក៏តែងបញ្ញត្តិបុគ្គលដែលមានបញ្ញាច្រើន ប្រកប
 ដោយធម៌៤ ថាជាមហាបុរសដែរ ។ ប្រកបដោយធម៌៤ តែដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ពួកជនច្រើនគ្នាបានដក់លំ
 ហើយ ក្នុងផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ប្រាថ្នា
 ដើម្បីត្រិះរិះនូវវិតក្កៈណា ក៏ត្រិះរិះនូវវិតក្កៈនោះបាន មិនប្រាថ្នាដើម្បី
 ត្រិះរិះនូវវិតក្កៈណា ក៏មិនត្រិះរិះនូវវិតក្កៈនោះ ប្រាថ្នាដើម្បីសម្រេច
 នូវគំនិតណា ក៏សម្រេចនូវគំនិតនោះ មិនប្រាថ្នាដើម្បីសម្រេចនូវ
 គំនិតណា ក៏មិនសម្រេចនូវគំនិតនោះឡើយ ។ បុគ្គលជាអ្នកបានដល់
 នូវចេតនាវសី ក្នុងផ្លូវវិតក្កៈទាំងឡាយ ជាអ្នកបានមិនបាច់ប្រាថ្នា បាន
 ដោយមិនលំបាក បានដោយមិនក្រ មិនខុសវេលាកំណត់ នូវឈាន
 ទាំង ៤ ដែលកើតក្នុងចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

បឋមបណ្ណាសកេ ចក្កវត្តោ

អាសវាជំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តំ បញ្ញាវិមុត្តំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហារតិ ។
 នេវ ខោ ត្យាហំ ព្រាហ្មណា អនុមោទាមិ នប្បដិ-
 ក្កោសាមិ ។ ឥមេហិ ខោ អហំ ព្រាហ្មណា ចត្វាហិ
 ធម្មេហិ សមម្ពាទតំ មហាបញ្ញំ មហាបុរិសំ បញ្ញា-
 បេមីតិ ។ អច្ឆរិយំ ភោ គោតម អព្ពតំ ភោ គោតម
 យាវ សុភាសិតញ្ចំ ភោតា គោតមេន ។ ឥមេហិ
 ច បន(១) ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមម្ពាទតំ កវន្តំ គោតមំ
 ជារមិ កវញ្ញំ គោតមោ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ
 ពហុជនសុខាយ ពហុស្ស ជនតា អរិយេ ញាយេ
 បតិដ្ឋាបិតា យទិទំ កល្យាណធម្មតា កុសល-
 ធម្មតា(២) កវញ្ញំ គោតមោ យំ វិតក្កំ អាកក្ខតិ
 វិតក្កេតំ តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ យំ វិតក្កំ
 វាកក្ខតិ វិតក្កេតំ ន តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ

១ ម. ឥមេហិ ច មយំ កោ គោតម ។ ឧ. ឥមេហិ ច មយំ ។ ២ ម. កល្យាណធម្មតាយ
 កុសលធម្មតាយ ។

បឋមបណ្ណាសក ចក្កវត្ថុ

បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះអាសវៈអាសវៈតាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម
 ដោយខ្លួនឯង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគតមិនអនុមោទនា មិនហាមឃាត់
 ពាក្យរបស់អ្នកទេ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគតតែងបញ្ញាក្នុងផលដែលមាន
 បញ្ញាច្រើន ប្រកបដោយធម៌តាំង ៤ នេះឯង ថាជាមហាបុរស ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ហេតុនេះមិនដែលមានទេ ព្រោះថា ពាក្យដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែង
 ហើយ នេះជាពាក្យសុភាសិត ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមចាំទុកនូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ដែលប្រកបដោយធម៌តាំង ៤ នេះ ថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រតិបត្តិដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើនមែន ជនច្រើន
 នាក់បានដក់លំហើយ ក្នុងផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះនូវវិតក្កុះណា តែងត្រិះរិះនូវវិតក្កុះ
 នោះបាន មិនប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះនូវវិតក្កុះណា ក៏មិនត្រិះរិះនូវវិតក្កុះនោះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គទូរនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

យំ សង្កប្បំ អាគម្ពតិ សង្កប្បេតុំ តំ សង្កប្បំ សង្កប្បេតិ
 យំ សង្កប្បំ នាគម្ពតិ សង្កប្បេតុំ ន តំ សង្កប្បំ
 សង្កប្បេតិ កវញ្ញំ តោតមោ បេតោវសិប្បត្តោ វិតក្ក-
 បដេសុ កវញ្ញំ តោតមោ ចតុន្នំ ឈានានំ អាភិចេត-
 សិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី អតិច្ឆ-
 លាភី អតសិរលាភី កវញ្ញំ តោតមោ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ បេតោវមុត្តំ បញ្ញាវិមុត្តំ ទិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្ពន្ធវំ វិហារតីតិ ។ អន្ធា
 ខោ តេ ព្រាហ្មណ អាសន្នេ ឧបនិយវនា កាសិតា
 អបិច ត្យាហំ ព្យាករិស្សាមិ អហញ្ញំ ព្រាហ្មណ
 តហុជនហិតាយ បដិបន្នោ តហុជនសុខាយ តហុស្ស
 ជនតា អរិយេ ញាយេ បតិដ្ឋាបិតា យទិទំ កល្យា-
 ណធម្មតា កុសលធម្មតា អហញ្ញំ ព្រាហ្មណ យំ
 វិតក្កំ អាគម្ពាមិ វិតក្កេតុំ តំ វិតក្កំ វិតក្កេមិ យំ
 វិតក្កំ នាគម្ពាមិ វិតក្កេតុំ ន តំ វិតក្កំ វិតក្កេមិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ បុគ្គលិក

ប្រាថ្នាដើម្បីសម្រេចនូវគំនិតណា ក៏សម្រេចនូវគំនិតនោះ មិនប្រាថ្នាដើម្បី
សម្រេចនូវគំនិតណា ក៏មិនសម្រេចនូវគំនិតនោះឡើយ ព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ដល់នូវចេតនាវិស័ ក្នុងផ្លូវវិភក្តៈទាំងឡាយ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
បានមិនបាច់ប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយមិនក្រ នូវឈាន
ទាំង៤ដែលកើតក្នុងព្រះហឫទ័យដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តនឹង
បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយ
បញ្ញាដ៏ទុក្ខមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ សំដីនាំឲ្យ
ចង្អៀតចង្អល់ ដែលអ្នកនិយាយហើយទាំងប៉ុន្មាន តថាគតនឹងព្យាករនូវ
សំដីនោះឲ្យអ្នកស្តាប់ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគតប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បី
ជាប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ពួកជន
ច្រើនគ្នា បានដកល់នៅក្នុងផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌
ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តថាគតប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះនូវវិភក្តៈណា ទើបត្រិះរិះ នូវ
វិភក្តៈនោះ មិនប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះនូវវិភក្តៈណា ក៏មិនត្រិះរិះនូវវិភក្តៈនោះ

បឋមបណ្ណាសកេ ចក្កវិគ្គោ

យំ សង្កប្បំ ភាកត្តាមិ សង្កប្បេតុំ នំ សង្កប្បំ សង្កប្បេមិ
 យំ សង្កប្បំ ភាកត្តាមិ សង្កប្បេតុំ នំ នំ សង្កប្បំ
 សង្កប្បេមិ អហញ្ញិ ព្រាហ្មណ ចេតោវសិប្បត្តោ
 វិតក្កបថេសុ អហញ្ញិ ព្រាហ្មណ ចតុន្នំ ឈានានំ
 អភិចេតសីកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី
 អភិច្ឆលាភី អភិសិរលាភី អហញ្ញិ ព្រាហ្មណ
 អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវមុត្តិ បញ្ញាវមុត្តិ ទិដ្ឋោ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្កកត្វា ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារមីតិ ។

ឈោ វេទី សព្វសត្តានំ មច្ចុទាសា បមោចនំ
 ហិតំ នេវមនុស្សានំ ព្រេយ្យធម្មំ បកាសយំ
 យញ្ច(១) ទិស្វា ច សុត្វា ច បសីទតិ តហុដ្ឋនោ
 មត្តាមត្តិស្ស កុសលោ កតតិក្ខោ អនាសវេ(២)
 តុទ្ធោ អនិមសារីរោ(៣) មហាបុរិសោតិ វុច្ចតិ(៤) ។

១ ឧ.ម. យំ វេ ។ ២ ឧ. កុសលំ កតតិក្ខំ អនាសវំ ។ ៣ ម. អន្តមគារីតោ ។
 ៤ ឧ. ម. មហាបញ្ញាបិ មហាបុរិសោតិ វុច្ចតិ ។

បឋមបណ្ណាសក ចក្កវគ្គ

តថាគតប្រាជ្ញា ដើម្បីសម្រេចនូវគំនិតណា ក៏សម្រេចនូវគំនិតនោះបាន
 មិនប្រាជ្ញាសម្រេចនូវគំនិតណា ក៏មិនសម្រេចនូវគំនិតនោះឡើយ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ តថាគតដល់នូវចេតនាវិស័ ក្នុងផ្លូវវិភក្តៈទាំងឡាយ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ តថាគតបានមិនបាច់ប្រាជ្ញា បានដោយមិនលំបាក បានដោយ
 មិនក្រ នូវឈានទាំង៤ ដែលកើតក្នុងចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច
 នូវចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

បុគ្គលណាជាអ្នកដឹងនូវទុក្ខជាគ្រឿងរួច អំពីអន្ទាក់
 នៃមច្ចុមារ របស់ពួកសត្វទាំងពួង ប្រកាសនូវព្រាយរួចមិ
 ជាប្រយោជន៍ ដល់ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
 ជនច្រើន បានឃើញ បានស្តាប់បុគ្គលណាហើយ
 ជ្រះថ្លា បុគ្គលណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃនូវមគ្គនឹងមិនមែន
 មគ្គមានសោឡសកិច្ច ធ្វើស្រេចហើយ មិនមានអាសវៈ
 ដឹងនូវសច្ចៈទាំង ៤ មានសរីរៈតាំងនៅ ក្នុងទីបំផុត
 តថាគតហៅបុគ្គលនោះថាជាមហាបុរស ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ជតុត្ថនិបាតោ

(៣៧) ឯតំ សមយំ ភក្កវា អន្តរា ច
ឱក្កដំ អន្តរា ច សេតព្យំ អន្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ
ហោតិ ។ ទោណោបិ(១) ព្រាហ្មណោ អន្តរា ច
ឱក្កដំ អន្តរា ច សេតព្យំ អន្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ
ហោតិ ។ អន្តសា ខោ ទោណោ ព្រាហ្មណោ
ភក្កវតោ ចាទេសុ ចក្កានិ សហស្សរាជំ សនេមិ-
កានិ សនាភិកានិ សព្វាការបរិប្បរាជំ ទិស្វានស្ស
ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ពតំ វត ភោ
ន វតិមាជិ មនុស្សក្ខតស្ស ចាទានិ ភវិស្សន្តិតិ ។
អថខោ ភក្កវា មត្តា ឱក្កម្ម អញ្ញាតាស្មី វុត្តម្បលេ
និសីទិ បល្លង្គំ អាភុជិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិជាយ
បរិមុខំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អថខោ ទោណោ
ព្រាហ្មណោ ភក្កវតោ ចាទានិ អនុគច្ឆន្តោ អន្តស
ភក្កវន្តំ អញ្ញាតាស្មី វុត្តម្បលេ និសីទិ ចាសាទិតំ
ចាសាទនិយំ សន្តិទ្រិយំ សន្តមាទសំ ឧត្តមទមថ-
សមថមនុប្បត្តំ ទន្តំ កុតំ យតិទ្រិយំ ឆាតំ
ទិស្វា(២) យេន ភក្កវា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា

១ ប. ជតុត្តន្តេ សុទ្ធិន្តំ អត្ថំ ។ ២ ប. ទិស្វាន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ បក្កព្វវិបាក

[៣៧] សម្មយម្ហយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
 ក្នុងចន្លោះទុក្ខដ្ឋនគរនឹងសេតព្យនគរ ។ ចំណែកទោណព្រាហ្មណ៍ ក៏ដើរ
 ទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ក្នុងចន្លោះទុក្ខដ្ឋនគរនឹងសេតព្យនគរដែរ ។ ទោណ-
 ព្រាហ្មណ៍ក៏បានឃើញកងចក្រទាំងឡាយ មួយពាន់ក្នុងស្នាមព្រះបាទទាំង
 គូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដែលប្រកបដោយខ្នងកង់នឹងដុំបរិបូណ៌ដោយ
 អាការគ្រប់យ៉ាង លុះឃើញហើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា យីអើ
 អស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ យីអើមិនដែលមានទេ ស្នាមជើងទាំងពីរនេះមិនដែល
 មានដល់មនុស្សធម្មតាទេ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់យាងបែរ
 ចេញពីផ្លូវ ហើយទ្រង់គង់ផ្គត់ព្រះភ្នែក ដម្កល់ព្រះកាយឲ្យត្រង់តម្រង់ព្រះ
 ស្មារតីឲ្យនឹងក្រោមម្លប់ឈើមួយ ។ ឯទោណព្រាហ្មណ៍ដើរទៅតាមស្នាម
 ព្រះបាទព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ គួរជាទីជ្រះ
 ថ្លា ជាទីរីករាយ មានព្រះឥន្ទ្រិយស្ងប់រម្ងាប់ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់ស្ងាត់
 បានដល់នូវអរហត្តមគ្គ នឹងអរហត្តមគ្គសមាធិដ៏ទុក្ខម ស្រគត់ស្រគំ រម្យ
 ទម មានឥន្ទ្រិយរក្សាហើយ ជាចុគ្គលដ៏ប្រសើរគង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយ
 លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅក្រោមព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់

បឋមបណ្ណាសកេ ចក្កវត្តោ

ភក្កន្តំ ឯតទេវេច ទេវេ នោ កំ កវិស្សតីតិ ។ ន
 ខោ អហំ ព្រាហ្មណ ទេវេ កវិស្សមីតិ ។
 កន្ធព្វោ នោ កំ កវិស្សតីតិ ។ ន ខោ អហំ
 ព្រាហ្មណ កន្ធព្វោ កវិស្សមីតិ ។ យក្ខោ នោ
 កំ កវិស្សតីតិ ។ ន ខោ អហំ ព្រាហ្មណ
 យក្ខោ កវិស្សមីតិ ។ មនុស្សោ នោ កំ
 កវិស្សតីតិ ។ ន ខោ អហំ ព្រាហ្មណ
 មនុស្សោ កវិស្សមីតិ ។ ទេវេ នោ កំ កវិស្សតីតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ អហំ ព្រាហ្មណ
 ទេវេ កវិស្សមីតិ វេទេសិ កន្ធព្វោ នោ កំ
 កវិស្សតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ អហំ
 ព្រាហ្មណ កន្ធព្វោ កវិស្សមីតិ វេទេសិ យក្ខោ
 នោ កំ កវិស្សតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ
 អហំ ព្រាហ្មណ យក្ខោ កវិស្សមីតិ វេទេសិ
 មនុស្សោ នោ កំ កវិស្សតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ

បឋមបណ្ណសក ចក្កវិគ្គ

បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា លោកដ៏ចម្រើននឹងកើតជា
 ទេវតា ។ ព្រះអង្គតបថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹងមិនកើតជាទេវតា
 ទេ ។ លោកដ៏ចម្រើននឹងកើតជាគន្ធាត្ថ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹងមិន
 កើតជាគន្ធាត្ថទេ ។ លោកដ៏ចម្រើននឹងកើតជាយក្ខ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគត
 នឹងមិនកើតជាយក្ខទេ ។ លោកដ៏ចម្រើននឹងកើតជាមនុស្ស ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹងមិនកើតជាមនុស្សទេ ។ ពោណព្រាហ្មណ៍
 ពោលថា កាលខ្ញុំសួរថា លោកដ៏ចម្រើននឹងកើតជាទេវតាឬ លោក
 ពោលថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹងមិនកើតជាទេវតាទេ កាលខ្ញុំ
 សួរថា លោកដ៏ចម្រើននឹងកើតជាគន្ធាត្ថឬ លោកពោលថា ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹងមិនកើតជាគន្ធាត្ថទេ កាលខ្ញុំសួរថា លោកដ៏ចម្រើន
 នឹងកើតជាយក្ខឬ លោកពោលថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹង
 មិនកើតជាយក្ខទេ កាលខ្ញុំសួរថា លោកដ៏ចម្រើន នឹងកើតជាមនុស្សឬ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស បគ្គនិដាគោ

ន ខោ អហំ ព្រាហ្មណ មនុស្សោ កវីស្សមីតិ
 វេទសិ អថ(១) កោចរហិ កវំ កស្សតីតិ ។
 យេសំ ខោ អហំ ព្រាហ្មណ អាសវំនំ អប្បហំនត្តា
 ទេវោ កវេយ្យំ តេ មេ អាសវំ បហំនា ឧច្ឆិទ្ធម្វលា
 តាលាវត្ថុកតា អនការំ កតា(២) អាយតីអនុប្បា-
 នធម្មា យេសំ ខោ អហំ ព្រាហ្មណ អាសវំនំ
 អប្បហំនត្តា កទ្ធច្ចោ កវេយ្យំ... យក្ខោ កវេយ្យំ...
 មនុស្សោ កវេយ្យំ តេ មេ អាសវំ បហំនា
 ឧច្ឆិទ្ធម្វលា តាលាវត្ថុកតា អនការំ កតា អាយតី-
 អនុប្បានធម្មា ។ សេយ្យថាបិ ព្រាហ្មណ ឧប្បលំ
 វំ បទុមំ វំ បុណ្ណវីតំ វំ ឧទកេន ជានំ ឧទកេន
 សំវឿនំ ឧទកំ អច្ចុត្តម្ម(៣) តិដ្ឋតិ អនុបលិតំ ឧទកេន
 វាមេវ ខោ អហំ ព្រាហ្មណ លោកេ ជាតោ លោកេ
 សំវឿនោ លោកំ អភិកុយ្យ វិហារមិ អនុបលិតោ
 លោកេន ពុទ្ធាតិ មំ ព្រាហ្មណ ជាវហិតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថនិយាម

លោកពោលថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតនឹងមិនកើតជាមនុស្សទេ កាល
 បើដូច្នេះ តើលោកដំបំរើន នឹងទៅកើតជាអ្វីទៅ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 បើតថាគតកើតជាទេវតា ព្រោះថា តថាគតមិនបានលះបង់អាសវៈទាំង
 ឡាយណា អាសវៈទាំងឡាយនោះ តថាគតបានលះបង់ស្រឡះ
 ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់
 តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈ
 មិនកើតឡើងតទៅទៀត ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើតថាគតកើតជាគន្ធា
 ព្រោះតថាគតមិនទាន់បានលះបង់នូវអាសវៈទាំងឡាយណា ... បើកើត
 ដោយក្នុង... បើកើតជាមនុស្ស អាសវៈទាំងឡាយនោះ តថាគតបានលះ
 បង់ស្រឡះហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ ធ្វើឲ្យនៅ
 សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជា
 សភាវៈមិនកើតឡើងតទៅទៀត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ផ្កាព្រលឹកក្តី ផ្កា
 ឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តី កើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក
 ដុះផុតពីទឹក មិនជាប់ដោយទឹកវិញទេ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 តថាគតដែលកើតឡើងក្នុងលោក ចំរើនឡើងក្នុងលោក រមែងគ្រប
 សង្កត់នូវលោក មិនបានជាប់ចំពាក់ដោយលោកវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរចំណាំតថាគតថា ព្រះពុទ្ធដូច្នេះចុះ ។

បឋមបណ្ណសព ចក្កវគ្គោ

យេន ធូបបត្យស្ស កន្ធិញ្ចោ វា វិហាជ្ជមោ

យក្ខត្ថំ យេន កន្ធូយ្យំ មនុស្សតញ្ច អន្តរដេ

តេ មយ្ហំ អាសវា ជីណា វិទូស្តា វិនធិកតា ។

បុណ្យរកំ យថា ឧត្ថំ^(១) តោយេន នុបលិប្បតិ

នុបលិប្បមិ លោកេន តស្មា ពុទ្ធាស្មំ ព្រាហ្មណាតិ ។

(៣៨) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមម្ពន្ធាតោ

ភិក្ខុ អកញ្ចោ បរិហានាយ និព្វានស្សេវ សន្តិកេ ។

កតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សីលសម្ពន្ធា ហោតិ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តនាហេ

ហោតិ ភោជនេ មត្តញ្ច ហោតិ ជានិយំ អនុយុត្តោ

ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលសម្ពន្ធា

ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ

ចាតិមោក្ខសំវាសំវុតោ វិហាតិ អាចារតោចរសម្ពន្ធា

បឋមបណ្ឌិត បក្កវិគ្គ

តថាគតតប្បីកើតជាទេវតា ឬកើតជាគន្ធាត្រាច់ទៅតាម
 អាកាស ព្រោះអាសវៈណាក្តី តប្បីដល់នូវភាពនៃ
 ខ្លួនជាយក្ខ នឹងដួបប្រទះនូវភាពនៃខ្លួនជាមនុស្ស ព្រោះ
 អាសវៈ ណាក្តី អាសវៈទាំងអស់នោះ របស់តថាគតអស់
 ហើយ បានកំចាត់បង់ហើយ ធ្វើឲ្យរូបតំណង់ហើយ ។
 ផ្កាឈូកស ដុះឡើងផុត (ពិទឹក) មិនជាប់ដោយ
 ទឹកយ៉ាងណា តថាគតមិនជាប់ដោយលោកយ៉ាងនោះ
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះហេតុនោះ តថាគតជាព្រះពុទ្ធ ។

(៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 មិនគួរសាបសូន្យ តែងនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ជាអ្នកមានសីលបរិបូណ៌ ១ ជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រងហើយក្នុងឥន្ទ្រិយ
 ទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងកោដន៍ ១ ជាអ្នកប្រកបរឿយ ។
 នូវការភ្ញាក់រលឹក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានសីលបរិបូណ៌
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមាន
 សីល សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំរេ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈ នឹងគោចរៈ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិញ្ញាណសម្មា ចតុត្ថកថាគោ

អណ្តាបត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយនស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ
សិក្ខាបទេសុ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីល-
សម្មា ហោតិ ។ កថង្ខា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្តារោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ បក្ខុនា វុបំ ទិស្វា ន និមិត្តត្ថាហី ហោតិ
នាទុព្យញ្ញនត្ថាហី យត្វាជីករណាមេនំ មន្ទ្រិយំ
អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា ចាបកា
អតុសលា ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ
បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ មន្ទ្រិយំ មន្ទ្រិយេ សំវំ
អាបដ្ឋតិ សោតនំ សង្កំ សុត្វា... យានេន កន្ទំ
យាយិត្វា... ជីវាយ រសំ សាយិត្វា... កាយេន
ដោដ្ឋតំ ធុសិត្វា... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្ត-
ត្ថាហី ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្ថាហី យត្វាជីករ-
ណាមេនំ មន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាទោម-
នស្សា ចាបកា អតុសលា ធម្មា អន្ធាស្សវេយ្យំ
តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ មន្ទ្រិយំ
មន្ទ្រិយេ សំវំ អាបដ្ឋតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្តារោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយ ចតុត្ថនិបាត

អ្នកឃើញនូវភ័យក្នុងទោសគ្រាន់តែបន្តិចបន្តួចសមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទ
 ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសីលបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានទារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយ
 ទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន
 ឃើញរូបដោយចក្ខុ ហើយមិនក្លចកាន់នូវនិមិត្ត មិនក្លចកាន់នូវអនុព្យញ្ជនៈ
 អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវភិក្ខុ
 ដែលមិនបានសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយ
 ណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវ
 ការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ បានឮសំឡេងដោយគ្រចៀក... បានហិតក្លិន
 ច្រមុះ ... បានទទួលរសដោយអណ្តាត ... ពាល់ត្រូវដោដព្វដោយ
 ដោយកាយ... ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ជាអ្នកមិនក្លចកាន់នូវនិមិត្ត
 មិនក្លចកាន់នូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌
 ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវភិក្ខុដែលមិនបានសង្រួមមន្ទ្រិយ ព្រោះហេតុ
 មិនបានសង្រួមនូវមន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវមន្ទ្រិយនោះ
 រក្សានូវមន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុជាអ្នកមានទារគ្រប់គ្រងហើយ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយយ៉ាងនេះឯង ។

បឋមបណ្ណសកេ ចក្កវគ្គោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោជនេ មត្តញ្ច ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិសង្កា យោនីសោ អាហារំ អាហារេតិ
 នេវ នវាយ ន បទាយ ន បណ្ណានាយ ន វិក្កាសនាយ
 យាវនេវ ឥមស្ស កាយស្ស វិតិយា យាបនាយ
 វិហឹសុបរតិយា ព្រហ្មចរិយាទុក្ខហាយ ឥតិ បុរាណញ្ច
 វេទនំ បដិហង្គមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បទេស្សមិ
 យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ជាស្មវិហារោ
 ចាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោជនេ មត្តញ្ច
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតវិយំ
 អនុយុត្តោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិវសំ
 ចង្គីមេន និសង្ខាយ អាវលីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ
 បរិសោធនតិ វត្ថុយា បរិមំ យាមំ ចង្គីមេន
 និសង្ខាយ អាវលីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធនតិ
 វត្ថុយា មជ្ឈិមំ យាមំ នក្ខិណេន បស្សេន
 សីហសេយ្យំ កប្បតិ ចានេន ចានំ អត្តាជាយ

បឋមបណ្ណសក ចក្កវិគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាដោយឧបាយ
 នៃបញ្ញានឹងបរិភោគនូវអាហារ ដើម្បីលេងកំទេ ដើម្បីស្រវឹងកំទេ ដើម្បី
 ប្រដាប់តាក់តែងរាងកាយកំទេ ដើម្បីឲ្យផ្លូវផងសម្បូរកំទេ ដើម្បីនឹង
 ឲ្យតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីនឹងញ៉ាំងជីវិតទ្រុឌឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 នឹងបំបាត់បង់នូវសេចក្តីលំបាក ដើម្បីនឹងអនុគ្រោះដល់ព្រាហ្មចារ្យប៉ុណ្ណោះ
 ឯង អាត្មាអញនឹងយាត់បង់នូវវេទនាចាស់ផង មិនឲ្យវេទនាថ្មីកើត
 ឡើងផង កិរិយាប្រព្រឹត្តទៅនៃកិរិយាបឋមទាំង៤ ក្តី សេចក្តីមិនមានទោសក្តី
 កិរិយានៅសប្បាយក្តី នឹងមានដល់អាត្មាអញផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុជាអ្នកដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះភិក្ខុ ជាអ្នកប្រកបរឿយៗ នូវការភ្ញាក់រលឹក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចូលទៅចង្រ្កមក្នុងវេលាថ្ងៃ សំអាត
 ចិត្តចាកការវេលាយធម៌ទាំងឡាយ ចូលទៅចង្រ្កម អស់បឋមយាមនៃ
 រាត្រី សំអាតចិត្តចាកការវេលាយធម៌ទាំងឡាយ សម្រេចសីហសេយ្យា
 ដោយបង្ហៀងខាងស្តាំ អស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី តម្រួតជើងលើជើង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

សតោ សម្មជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញា មនសិករិត្វា
 វត្តិយា បដិមំ យាមំ បច្ឆជ្ជាយ ចន្ត្រមេន
 និសដ្ឋាយ អារាណិយេហិ ឆម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធនតិ ។
 ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាករិយំ អនុយុត្តោ
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ឆម្មេហិ
 សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អភព្វោ បរិហានាយ
 និព្វានស្មេវ សន្តិកេតិ ។

សីលេ បតិដ្ឋិតោ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ ច សំវុតោ
 កេជនម្ហិ ច មត្តញ្ច ជាករិយំ អនុយុត្តោ
 ឃំ វិហារមាតាបី(១) អហោរត្តមត្តន្តិតោ
 ការិយំ តុសលំ ឆម្មំ យោគត្រូមស្ស បត្តិយា
 អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ បមាទេ ភយទស្សំ វា
 អភព្វោ បរិហានាយ និព្វានស្មេវ សន្តិកេតិ ។

១ ម. វិហារីភាបី ។ ឧ. ឯវំ វិហារមាតាបី ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិយាត

មានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវឧដ្ឋានសញ្ញា ដល់បច្ច័យយាម
 នៃរាត្រី ក្រោកឡើង ចូលទៅចង្រ្កម សំអាតចិត្តចាកអារាមណីយធម៌ទាំង
 ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបរឿយៗនូវការត្រាត់រលឹក
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤
 នេះ មិនគួរសាបសូន្យ តែងនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

ភិក្ខុបិតនៅក្នុងសីលផង សង្រួមកង់ឆ្រើយទាំងឡាយ
 ផង ដឹងប្រមាណ ក្នុងកោដនផង ប្រកបរឿយៗ
 ក្នុងការត្រាត់រលឹកផង កាលភិក្ខុប្រកបដោយសេចក្តី
 ព្យាយាម មិនខ្ជិលច្រអូសទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ចំរើននូវ
 កុសលធម៌ ដើម្បីដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីរក្សមចាក
 យោគៈយ៉ាងនេះ ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 សេចក្តីមិនប្រមាទ ឬឃើញភ័យ ក្នុងសេចក្តីប្រមាទ
 មិនគួរដើម្បីសាបសូន្យ តែងនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

[៣៧] បទុណ្ណប្បទេកសទ្វោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សម្បយសង្ខេសនោ បស្សន្ធកាយសង្ខារោ បដិលំនោតិ
 វុច្ចតិ ។ កថញ្ចា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បទុណ្ណប្បទេកសទ្វោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ យានិ តានិ បុត្ត-
 ស្សមណព្រាហ្មណានិ បុត្តប្បទេកសទ្វានិ សេយ្យដំនិ
 សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា
 អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ដំរំ
 តំ សរ្កន្តិ វា អញ្ញំ ដំរំ អញ្ញំ សរ្កន្តិ វា ហោតិ
 តថាគតោ បរម្មណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មណាតិ វា សព្វានិ(១) តានិ ទុណ្ណានិ ហោតិ បទុ-
 ណ្ណានិ ចត្តានិ វត្តានិ បុត្តានិ បហីនានិ បដិទ្ធិស្សដ្ឋានិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បទុណ្ណប្បទេកសទ្វោ ហោតិ ។
 កថញ្ចា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្បយសង្ខេសនោ ហោតិ ។

១ ឧ. សព្វានិស្ស ។ ម. សព្វានិធិស្ស ។

បរិយបណ្ណសក ចក្កវិគ្គ

[៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលគេថាគតហៅថា អ្នក
 មានបច្ចេកសច្ចៈបន្ទោបង់ហើយ ១ មានការស្វែងរកលះបង់ហើយដោយ
 បរិច្ចណ៍ ១ មានកាយសង្ខារស្ងប់រម្ងាប់ ជាអ្នកព្រួយសម្លឹង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានបច្ចេកសច្ចៈបន្ទោបង់ហើយ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកបច្ចេកសច្ចៈដ៏ច្រើនណា របស់ពួកសមណៈនឹង
 ព្រាហ្មណ៍ដ៏ច្រើន ដោយយល់ថាលោកទៀងដូច្នេះក៏មាន លោកមិនទៀង
 ដូច្នេះក៏មាន លោកមានទីបំផុតដូច្នេះក៏មាន លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក៏
 មាន ដីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ ដូច្នេះក៏មាន ដីវិតដទៃសរីរៈដទៃដូច្នេះក៏មាន
 សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតដូច្នេះក៏មាន សត្វស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀតដូច្នេះ
 ក៏មាន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ដូច្នេះក៏មាន សត្វ
 ស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នេះក៏មាន
 ពួកបច្ចេកសច្ចៈ ទាំងអស់នោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ បន្ទោបង់ហើយ
 កំចាត់បង់ហើយ លះបង់ហើយ ខ្ចាត់ចោលហើយ ច្បូតចេញហើយ
 បណ្តោញបង់ហើយ បំបាត់បង់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
 មានបច្ចេកសច្ចៈបន្ទោបង់ហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះភិក្ខុអ្នកមានការស្វែងរកលះបង់ហើយ ដោយបរិច្ចណ៍ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស បញ្ចក្កនិកាយោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កាមេសនា បហីនា ហោតិ ។
 ភវេសនា បហីនា ហោតិ ព្រហ្មចរិយេសនា បដិច្ច-
 ស្សនា ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មយសដ្ឋេ-
 សនោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បស្សន្ធកាយ-
 សម្មារោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សុខស្ស ច
 បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេ សោមនស្ស-
 នោមនស្សនំ អត្តន្តមា អទុក្ខមសុខំ ឱបេក្ខាសតិ-
 ចារិសុទ្ធិ ចតុតំ ឈានំ ឱបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ ឯវំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បស្សន្ធកាយសម្មារោ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិលីនោ ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អស្មិមាណោ បហីនោ ហោតិ ឱច្ឆន្ទចូលោ
 តាលាវត្ថុតតោ អនការំ តតោ អាយតីអនុប្បន-
 ធម្មា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិលីនោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថណ្ឌកាយ បត្តកុណិយាគ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការវិស្វន័រកកាម ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់ហើយ
 (ដោយអនាគាមមគ្គ) ការវិស្វន័រកកតា ភិក្ខុលះបង់ហើយ (ដោយអហត្ថមគ្គ)
 ការវិស្វន័រកព្រហ្មចារ្យ ភិក្ខុបានរម្ងាប់ហើយ (ដោយអហត្ថមគ្គ) ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានការវិស្វន័រកលះបង់ហើយ ដោយបរិបូណ៌
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកមានកាយសង្ខារស្ងប់
 រម្ងាប់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះ
 លះបង់សុខផង ព្រោះលះបង់ទុក្ខផង ព្រោះលេត់សាមនស្សទោមនស្ស
 ក្នុងកាលមុនផង ដល់នូវបត្តតជ្ឈាន មិនទុក្ខ មិនសុខ មានទម្រង់តានឹង
 សតិដ៏បរិសុទ្ធ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានកាយសង្ខារស្ងប់រម្ងាប់
 ហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកពនសម្លំ តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អស្មិមានៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់
 ហើយ គាត់រំលើងឫសចោលហើយ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទី
 នៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងតទៅ
 ទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកពនសម្លំ យ៉ាងនេះឯង ។

បឋមបណ្ណសកេ ចក្កវិគ្គោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បន្ទណាប្បវេណសន្តោ សម្បយ-
សដ្ឋេសនោ បស្សន្ធកាយសង្ខារោ បដិលំណេតិ វុច្ចតិ ។

កាមេសនា ភវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា សហ

តតិ សន្ទបរាមាសោ ទិដ្ឋិដ្ឋានា សមុស្សយា

សព្វរាគវិត្តស្ស តណ្ហាត្ថយវិមុត្តិនោ

ឯសនា បដិទិស្សដ្ឋា ទិដ្ឋិដ្ឋានា សម្មហតា

សវេសន្តោ សតោ ភិក្ខុ បស្សន្ធវោ អបរាជិតោ

មាណភិសមយា ពុទ្ធវោ បដិលំណេតិ វុច្ចតិ ។

[៤០] អថខោ ឧដ្ឋយោ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោ-
ទនីយំ កមំ សារាណីយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសីន្នោ ខោ ឧដ្ឋយោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ
ឯតទរោច ភវំមិ នោ តោតមោ យញ្ចំ វណ្ណតីតិ ។

បឋមបណ្ណាល័យ ចក្កវិទ្យា

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលតថាគតហៅថា មានបច្ចេកសច្ចៈបន្ទោបង់
ហើយ មានការស្វែងរក លះបង់ហើយ ដោយបរិច្ចណី មានកាយ-
សង្ខារសូប្បវម្ប ជាអ្នកពួនសម្ប យ៉ាងនេះឯង ។

ការប្រកាន់ថា ពិតដូច្នេះៗ នឹងជាទីតាំងនៃទិដ្ឋិ ភិក្ខុដក
ចោលហើយ ការស្វែងរកគឺការស្វែងរកកាម ស្វែងរក
កតព្រមទាំងការស្វែងរកព្រហ្មចារ្យ នឹងទីតាំងនៃទិដ្ឋិ
ភិក្ខុអ្នកប្រាសចាកតម្រេកកងរតៈទាំងពួង អ្នករួចផុត
ស្រឡះ ព្រោះអស់ទៅនៃតណ្ហា បានលះបង់ហើយ
បានដកចោលហើយ ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកសូប្ប
វម្ប មានស្មារតី មានកាយនឹងចិត្តសូប្បវម្ប មិន
ចាញ់កិលេស ជាអ្នកដឹងនូវសច្ចៈ ព្រោះស្គាល់ច្បាស់នូវ
មានៈ តថាគតហៅថា ជាអ្នកពួនសម្ប ។

[៤០] គ្រានោះ ទុដ្ឋយព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះមាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះ
មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែល
គួររំលឹកហើយ ក៏អធិយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទុដ្ឋយព្រាហ្មណ៍
អធិយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សរសើរការបូជារបស់យើងដែរឬទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ន ខោ អហំ ព្រាហ្មណ សព្វំ យញ្ញំ វណ្ណមិ ន
 បនាហំ ព្រាហ្មណ សព្វំ យញ្ញំ ន វណ្ណមិ ។ យថាភូមេ
 ច ខោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ តាវេ ហព្វាន្តិ អនេជ្ឈកា
 ហព្វាន្តិ កុក្កុដស្វគរា ហព្វាន្តិ វិរិដា ចាលា សង្ឃតំ
 អាបជ្ឈន្តិ ឯវុបំ ខោ អហំ ព្រាហ្មណ សារម្ហំ
 យញ្ញំ ន វណ្ណមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឯវុបញ្ញំ
 ព្រាហ្មណ សារម្ហំ យញ្ញំ ន ឧបសង្កមន្តិ អរហន្តោ វា
 អរហត្ថមគ្គំ វា សមាបន្នា ។ យថាភូមេ ច ខោ
 ព្រាហ្មណ យញ្ញោ នេវ តាវេ ហព្វាន្តិ ន អនេជ្ឈកា
 ហព្វាន្តិ ន កុក្កុដស្វគរា ហព្វាន្តិ ន វិរិដា ចាលា
 សង្ឃតំ អាបជ្ឈន្តិ ឯវុបំ ខោ អហំ ព្រាហ្មណ និរាម្ហំ
 យញ្ញំ វណ្ណមិ យទិទំ និច្ចទានំ អនុកុលយញ្ញំ ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឯវុបញ្ញំ ព្រាហ្មណ និរាម្ហំ យញ្ញំ
 ឧបសង្កមន្តិ អរហន្តោ វា អរហត្ថមគ្គំ វា សមាបន្នាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចក្កក្កនិបាត

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺថាគតមិនសរសើរការបូជាទាំងអស់ទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ តែគឺថាគតមិនមែនជាមិនសរសើរការបូជាទាំងអស់ទេ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គេសម្លាប់គោទាំងឡាយ សម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយ សម្លាប់មាន់ នឹងជ្រូកទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយផ្សេងៗ ក៏ដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ ព្រោះ ការបូជាមានសភាពយ៉ាងណា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺថាគតមិនសរសើរ ការបូជាប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ យ៉ាងនោះឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថា ព្រះអរហន្តទាំងឡាយក្តី បុគ្គលទាំងឡាយ អ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គក្តី មិនដើរទៅជិតការបូជាប្រកប ដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គេមិនសម្លាប់គោទាំងឡាយ មិនសម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយ មិន សម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយផ្សេងៗ ក៏មិនស្លាប់ ព្រោះការបូជា មានសភាពយ៉ាងណា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺថាគតតែង សរសើរការបូជា ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាង នេះ គឺនិច្ចបាននឹងការបូជាតាមលំអានត្រកូល ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ អ្វី ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថា ព្រះអរហន្តទាំងឡាយក្តី បុគ្គល ទាំងឡាយ អ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គក្តី តែងពេញចិត្តការបូជាដែលមិនប្រកប ដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

បឋមបណ្ណសព្វេ ចក្កវគ្គោ

អស្សមេធំ បុរិសមេធំ សម្មាទាសំ វាជយេយ្យំ^(១) និរុត្តន្ធិ

មហាយញ្ញា មហាវង្សា ន តេ ហោន្តិ មហាប្បលា ។

អដេឡកា ច តាវេ ច វិវិដា យត្ថ ហញ្ញេ

ន តំ សមគុតា យញ្ញា ឧបយន្តិ មហេសីនោ ។

យញ្ញ យញ្ញា និរាវត្តំ យជន្យនុក្កលំ សនា^(២)

នាដេឡកា ច តាវេ ច^(៣) វិវិដា យត្ថ^(៤) ហញ្ញេ ។

តញ្ញ សមគុតា យញ្ញា ឧបយន្តិ មហេសីនោ

ឯវំ យជេជ មេជីវី ឯសោ យញ្ញា មហាប្បលា ។

ឯវំ ហិ^(៥) យជមានស្ស សេយ្យោ ហោតិ ន ចាបិយោ

យញ្ញា ច វិបុលោ ហោតិ បសីនន្តិ ច ទេវតាតិ ។

១ ឧ. វាជយេយ្យំ ។ ២ ឧ. ម. យេ ច យញ្ញា និរាវត្តា យជន្តិ អនុក្កលំ សទា ។

៣ ឧ. ម. អដេឡកា ច តាវេ ច ។ ៤ ឧ. ម. តេត្ថ ។ ៥ ឧ. ឯតំ ហិ ។

បឋមបណ្ណសក ចក្កវិគ្គ

ការបូជាធំ មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើច្រើន គឺការសម្លាប់
 សេះ សម្លាប់បុរស ការទុកដាក់មនុស្ស ដោយប្រពៃ
 ការពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ផ្ទះមិនបាច់មានគន្លឹះទ្វារ
 ការបូជាធំទាំងនោះ មិនមានផលឡើយ គេសម្លាប់តែនឹង
 ចៀមក្តី គោតាំងឡាយក្តី ពួកសត្វផ្សេងៗ ក្តី ព្រោះការបូជា
 ណា ពួកបុគ្គលអ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គ នឹងបុគ្គលអ្នកស្វែង
 រកនូវគុណដ៏ធំ (ព្រះអរហន្ត) តែងមិននិយមនូវការ
 បូជានោះទេ ។ ពួកជនបូជាសព្វកាល នូវយញ្ញណា
 ដែលមិនប្រកប ដោយសេចក្តីអន្តរាយ តាមលំអាននៃ
 ត្រកូលក្តី គេមិនសម្លាប់ពួកតែនឹងចៀម ឬពួកគោឬ
 ក៏ពួកសត្វផ្សេងៗ ព្រោះការបូជាណា ពួកបុគ្គល
 អ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គ នឹងបុគ្គលអ្នកស្វែងរកនូវ
 គុណដ៏ធំ (ព្រះអរហន្ត) ទើបពេញចិត្តការបូជា
 នោះ។ ។ អ្នកប្រាជ្ញ ត្រូវបូជាយ៉ាងនេះ ការបូជានេះ
 មានផលច្រើន ។ ក៏កាលបុគ្គលបូជាយ៉ាងនេះ
 ទើបប្រសើរមិនមានបាប ការបូជា ឈ្មោះថា មាន
 ផលច្រើនផង ទៅតាមទាំងឡាយ តែងជ្រះថ្លាផង ។

[៤១] អថោ ឧទាយំ ព្រាហ្មណោ យេន
 ភតវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សន្និ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កដំ សាវណីយំ
 វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទោ
 ចោ ឧទាយំ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទរោច
 កវំបិ ចោ តោតមោ យញ្ញំ វណ្ណតីតិ ។ ន
 ចោ អហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ យញ្ញំ វណ្ណមិ ន
 បនាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ យញ្ញំ ន វណ្ណមិ ។
 យថារូបេ ចោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ តារោ ហញ្ញនិ
 អដេឡកា ហញ្ញនិ កុក្កជស្វករា ហញ្ញនិ
 វិរិដា ចាណា សង្ឃានំ អាបជ្ជន្តិ ឯវរូបំ ចោ អហំ
 ព្រាហ្មណ សារម្ពំ យញ្ញំ ន វណ្ណមិ ។ តំ កិស្ស
 ហេតុ ។ ឯវរូបញ្ញំ ព្រាហ្មណ សារម្ពំ យញ្ញំ ន
 ឧបសង្កមន្តិ អរហន្តោ វា អរហត្តមត្តំ វា សមាបន្នា ។
 យថារូបេ ច ចោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ នេវ តារោ ហញ្ញនិ
 ន អដេឡកា ហញ្ញនិ ន កុក្កជស្វករា ហញ្ញនិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

(៤១) គ្រានោះ ទទាយព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះ
 ភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទទាយព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សរសើរ
 ការបូជារបស់យើងដែរឬទេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ឆ្លើយតបមិនសរសើរ
 ការបូជាទាំងអស់ទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែឆ្លើយតបថា មិនមែនជាមិន
 សរសើរការបូជាទាំងអស់ទេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គេសម្លាប់គោទាំង
 ឡាយ សម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយ សម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកទាំងឡាយ
 សត្វទាំងឡាយផ្សេងៗ ស្លាប់ព្រោះការបូជាមានសភាពយ៉ាងណា ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ឆ្លើយតបថា គេមិនសរសើរការបូជាប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មាន
 សភាពយ៉ាងនោះឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ព្រោះថា ព្រះអរហន្តទាំងឡាយក្តី បុគ្គលទាំងឡាយអ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គ
 ក្តី មិននិយមការបូជា ប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាព
 យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គេមិនសម្លាប់គោទាំងឡាយ
 មិនសម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយ មិនសម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកទាំងឡាយ

បឋមបណ្ណសព្វេ ចក្កវិញ្ញាណ

ន វិញ្ញាណ ចារណា សង្ខតំ អាចជ្ជន្តិ ឯវរុបំ
 ខោ អហំ ព្រាហ្មណ ជីវាម្ហំ យញ្ញំ វណ្ណមិ
 យទិនំ និច្ចនានំ អនុកុលយញ្ញំ ។ តំ កើស្ស
 ហេតុ ។ ឯវរុបញ្ញំ ព្រាហ្មណ ជីវាម្ហំ យញ្ញំ
 ឧបសង្កមន្តិ អារហន្តោ វា អារហន្តមក្កំ វា
 សមាបន្នាតិ ។

អភិសង្ខតំ ជីវាម្ហំ យញ្ញំ កាលេន កថ្វយំ
 តាទិនំ ឧបសំយន្តិ^(១) សញ្ញតា ព្រាហ្មចារិយោ^(២)
 វិជ្ជនា ច យេ លោកេ វិភិវត្តា កុលំ គតី^(៣)
 យញ្ញមេតំ បសំសន្តិ តុន្ទា បុព្វស្ស^(៤) កោវិទា
 យញ្ញោ វា យទិនំ វា សន្នេ ហុញ្ញំ^(៥) កត្វា យថាហំ
 បសន្នចិត្តោ យជិតិ សុត្ថេត្តេ ព្រាហ្មចារិសុ

១ ម. ឧបសង្កមន្តិ ។ ២ ឧ. ម. ព្រាហ្មចារិយោ ។ ៣ ឧ. វិភិវត្តកាលំ
 គតី ។ ៤ ម. យញ្ញស្ស ។ ៥ ម. ហុញ្ញំ ។ ឧ. ធាន្យំ ។

បឋមបណ្ណសក ចក្កវគ្គ

សត្វទាំងឡាយផ្សេងៗ មិនស្លាប់ ព្រោះការបូជា មានសភាពយ៉ាងណា
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺថាគតតែងសរសើរ ការបូជាមិនប្រកបដោយសេចក្តី
 អន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះគឺនិច្ចបាននឹងការបូជាតាមលំអាននៃត្រកូល។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថា ព្រះអរហន្តទាំង
 ឡាយក្តី បុគ្គលទាំងឡាយ អ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គក្តី តែងចូលទៅជិត
 ការបូជាដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

យញ្ញដែលគេតាក់តែងហើយ មិនប្រកបដោយសេចក្តី
 អន្តរាយ គួរតាមកាល ពួកព្រាហ្មចារីបុគ្គល ជាអ្នក
 សង្រួម តែងចូលទៅជិតនូវយញ្ញប្រាកដដូច្នោះ ព្រះ
 ពុទ្ធទាំងឡាយ មានកិលេសដូចជាគ្រឿងប្រក់បើក
 ហើយក្នុងលោក បានប្រព្រឹត្តកន្លងនូវវដ្តត្រកូលនឹង
 វដ្តគតិ ព្រះអង្គធ្វើវិទ្យាសក្កីបុណ្យ ទ្រង់សរសើរ
 នូវការបូជា⁺នេះ បុគ្គលមានចិត្តជ្រះថ្លា ធ្វើនូវគ្រឿង
 បូជាដ៏សមគួរ ទោះក្នុងយញ្ញគឺបក្កតិទានក្តី ទោះ
 ក្នុងការបូជា ដោយសទ្ធាគឺមត៌កទានក្តី ហើយបូជា
 ចំពោះព្រាហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ជាស្រែបុណ្យដ៏ល្អ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយស្ស បុគ្គលិក

សុហុតំ សុយិដ្ឋំ សម្មតំ ទត្ថិលោយ្យេសុ យំ កត្តិ
យញ្ញោ ច វិបុលោ ហោតិ បសីទន្តិ ច ទេវតា ។

ឯវំ យជិត្វា មេធាវី សន្ធា មុត្តេន ចេតសា

អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកំ បល្លាតោ ឧបបជ្ឈតីតិ ។

បក្កវត្តោ បតុត្តោ ។

ត្រៃបិដក

ចក្កោ សង្កហោ សីហោ

ចាសានោ វិស្សកាវេន បត្តាមំ

នោលោ អបរិហានិ បដិលីនោ

ឧជ្ឈយោ ឧទាយេន តេ ទសាតិ(១) ។

១ ឧ. លោកេ អបរិហានិយោ បដិលីនេន ឧជ្ឈយោ តេ ទសាតិ ។ ម. ទោលោ អបរិហានិយោ បដិលីនោ ឧជ្ឈយោ ឧទាយិទោ តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិយាម

យញ្ញណាវែលផនធ្វើហើយ ចំពោះទុក្ខណេយ្យមុត្តល
 តាំងឡាយ (យញ្ញនោះ) ឈ្មោះថាបូជ្ជាហើយដោយ
 ប្រពៃ បូជ្ជាហើយដោយល្អ សម្រេចហើយដោយ
 ស្រួល ឈ្មោះថា យញ្ញមានផលច្រើនផង ទេវតា
 តាំងឡាយតែងជ្រះថ្លាផង ។ បណ្ឌិតជាមេធាវីមានសទ្ធា
 មានចិត្តលះ (ទ្រព្យ) បូជ្ជាយ៉ាងនេះហើយ រមែង
 ចូលទៅកាន់លោកជាសុខ មិនមានការបៀតបៀន ។

ចប់ ចក្កវគ្គទី ៤ ។

ឧទាននៃបក្កវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចក្កធម៌ ១ សង្កហវត្ថុ ១ ប្រៀបដោយ
 សត្វសីហា: ១ ការជ្រះថ្លា ១ វិស្សការព្រាហ្មណ៍ ១
 ជាគំរប់ ៥ ទោណព្រាហ្មណ៍ ១ ការមិនសាបសូន្យ
 (ចាកព្រះនិព្វាន) ១ ភិក្ខុមានការស្ងប់ស្ងាត់ ១
 ឧជ្ឈយព្រាហ្មណ៍ ១ ឧទាយព្រាហ្មណ៍ ១ រមែ
 តាំងអស់ត្រូវជា ១០ ។

ពោហិតស្សវិគ្គោ

[២២] ចតុស្សោ សមា ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ។

តតមា ចតុស្សោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា

ការីនា ពហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោយ សំវត្ថុតិ អត្ថំ

ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ការីនា ពហុលីកតា ញាណ-

ទស្សនប្បដិណកាយ សំវត្ថុតិ អត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា

ការីនា ពហុលីកតា សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្ថុតិ

អត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ការីនា ពហុលីកតា

អាសវំនំ ខយោយ សំវត្ថុតិ ។ តតមា ច ភិក្ខុវេ

សមាធិការីនា ការីនា ពហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហា-

រោយ សំវត្ថុតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេ កាមេហិ

វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ

វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ

វេហិតស្សវិគ្គ

[៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា(១)នេះមាន ៤ យ៉ាង ។
សមាធិការវា ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិ-
ការវាដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
បាននូវញាណទស្សនៈ (២) ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា
ដែលបុគ្គលចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសតិ
នឹងសម្បជញ្ញៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិការវា ដែល
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនៅជាសុខ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ស្ងាត់ចាកកាយទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកធម៌ ជាអកុសលទាំងឡាយហើយ
បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិ
នឹងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ជាអារម្មណ៍ សម្រេចសម្រាន្តនៅ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុត្ថវគ្គិយកោ

វិតត្តវិចារាណំ រូបសមា អន្លៀតំ សម្មសាទនំ ចេតសោ
 ឯកោទិការំ អវិតត្តំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ
 ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ បីតិយា ច វិវាតា
 ឧបេត្តកោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្មជាតោ សុខញ្ច
 កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិត្តន្តិ
 ឧបេត្តកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ សុខស្ស ច បហាណា ទុក្ខស្ស ច
 បហាណា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្តផ្ដមា
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេត្តាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ។ អយំ(១)ភិក្ខុវេ សមាធិការំជា
 ការិកា ពហុលីកតា ទិដ្ឋម្ហសុខវិហារាយ សំវត្ថតិ ។
 កតមា ច ភិក្ខុវេ សមាធិការំជា ការិកា ពហុលីកតា
 ញាណនស្សនប្បដិណាកាយ សំវត្ថតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថកិច្ច

ព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនឹង វិចារៈ ក៏ចូលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិ កើត
មានកង្ខេបនៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសុទ្ធ មានសភាព
ជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិនឹងសុខ
កើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះប្រាសចាក
បីតិផង ជាបុគ្គលព្រងើយកន្តើយផង មានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈផង
ទទួលនូវសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវ
បុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយទេវក្ខម មានស្មារតី
មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះតតិយជ្ឈានណា ក៏បានដល់
នូវតតិយជ្ឈាននោះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីសុខផង
លះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង មានសោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅ កង
កាលមុនផង ក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានអារម្មណ៍ មិន
មែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខគឺជាទេវក្ខម មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយទេវក្ខម
សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសមាធិការវេនា
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនៅ
ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិការវេនា ដែល
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវ
ញាណទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ

បឋមបណ្ណាសកេ រោហិតស្សវត្តោ

ភិក្ខុ អាណេកសញ្ញំ មនសីករោតិ ធិរាសញ្ញំ អធិដ្ឋាតិ
 យថា ធិរា តថា វត្ថុំ យថា វត្ថុំ តថា ធិរា ។ ឥតិ
 វិវត្តន(១) ចេតសា អបរិយោនទ្ធន ឧប្បកាសំ ចិត្តំ
 ភាវេតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ភាវិតា ពហុ-
 លីកតា ញាណឧស្សនប្បដិលាកាយ សំវត្ថុតិ ។
 កតមា ច ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ភាវិតា ពហុលីកតា
 សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្ថុតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 វិទិតា វេទនា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិទិតា តិដ្ឋន្តិ(២) វិទិតា អព្ពន្ធំ
 កច្ចន្តិ វិទិតា សញ្ញា...វិទិតា វិតក្កា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិទិតា
 តិដ្ឋន្តិ វិទិតា អព្ពន្ធំ កច្ចន្តិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ សមាធិ-
 ការីនា ភាវិតា ពហុលីកតា សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្ថុតិ ។
 កតមា ច ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ភាវិតា ពហុលី-
 កតា អាសវវនំ ឧបាយ សំវត្ថុតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

បឋមបណ្ណសក រោហិតសូត្រ

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវគោលោកសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងពាន្លី) អធិដ្ឋាននូវទិវា-
សញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងវេលាថ្ងៃ) គឺថាក្នុងវេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលា
យប់ក៏យ៉ាងនោះ ក្នុងវេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
ភិក្ខុមានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងរួបរួម តែងចំរើនចិត្តដែល
ប្រកបដោយពាន្លីដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា
សមាធិការវិនា ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ តែង
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវញាណទស្សនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
សមាធិការវិនា ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្ត
ទៅ ដើម្បីសតិទីតាំងសម្បជញ្ញៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា
ទាំងឡាយរបស់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ តែងកើតឡើងប្រាកដ តែងបិត
នៅប្រាកដ តែងដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅវិញប្រាកដ សញ្ញា...ប្រាកដ
វិតក្កៈទាំងឡាយតែងកើតឡើងប្រាកដ តែងបិតនៅប្រាកដ តែងដល់នូវ
សេចក្តីអស់ទៅវិញប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសមាធិការវិនា
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសតិទីតាំង
សម្បជញ្ញៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិការវិនា ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនហើយ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃពាសវៈ
ទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធន្តេសុ ឧទយព្វយានុបស្សី វិហារតិ
 ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តន្តមោ
 ឥតិ វេទនា ឥតិ វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ
 អត្តន្តមោ ឥតិ សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ
 ឥតិ សញ្ញាយ អត្តន្តមោ ឥតិ សង្ខារ ឥតិ សង្ខារំ
 សមុទយោ ឥតិ សង្ខារំ អត្តន្តមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ
 ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស
 អត្តន្តមោតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ សមាធិការីនា ការីតា
 ពហុល្លកតា អាសវំ ឧយាយ សំវត្ថតិ ។ ឥមា ខោ
 ភិក្ខុវេ ចតុស្សោ សមាធិការីនា ។ ឥទេព្វ បន មេតំ
 ភិក្ខុវេ សង្ខាយ ភាសិតំ ចារាយនេ បុណ្ណប្បញ្ញោ ។

សង្ខាយ លោកស្មី បរេបរាជំ(១)

យស្សីញ្ញតំ នត្ថំ កុហំញ្ញំ លោកេ

សន្តោ(២)វិជ្ជមោ អនិយោ និរាសោ

អតាវិ សោ ជាតិជវន្តំ ព្រមីតិ(៣) ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថរទិកាយ ចក្កនិដាធិ

ពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវទីកើតនឹងរលត់ក្នុង។ បាទានក្នុងទាំង ៥
 ថា រូបដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃរូបដូច្នេះ សេចក្តីអស់ទៅនៃរូបដូច្នេះ
 វេទនាដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នេះ សេចក្តីអស់ទៅនៃវេទនាដូច្នេះ
 សញ្ញាដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃសញ្ញាដូច្នេះ សេចក្តីអស់ទៅនៃសញ្ញា
 ដូច្នេះ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ
 សេចក្តីអស់ទៅនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ វិញ្ញាណដូច្នេះ ការកើតឡើង
 នៃវិញ្ញាណដូច្នេះ សេចក្តីអស់ទៅនៃវិញ្ញាណដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះជាសមាធិការវិនា ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់នៃកាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សមាធិការវិនាមាន ៤ យ៉ាង នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ
 គឺថាគតបានពោលហើយ ក្នុងបុណ្យប្បញ្ញា ត្រង់បរាយនវគ្គ ព្រោះសំដៅ
 យកសមាធិការវិនា⁺នេះ ។

បុគ្គលបានពិចារណានូវសភាពធម៌ដ៏ថោកទាប នឹង
 ទត្តម ក្នុងលោក សេចក្តីរំកើរបចិត្ត បន្តិចបន្តួចរបស់
 បុគ្គលណា មិនមានក្នុងលោក គឺថាគតពោលថា
 បុគ្គលនោះ ជាអ្នករម្ងាប់ (នូវសីកសត្រូវគិតលេស)
 មិនមានផ្សែងគឺសេចក្តីក្រោធ មិនមានទុក្ខ មិនមាន
 សេចក្តីប្រាថ្នា ឈ្មោះថា ឆ្លងនូវជាតិនឹងផុតបាន ។

បឋមបណ្ណសព្វេ ហេតុស្សវគ្គោ

(២៣) ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ បញ្ញាព្យាករណាណំ ។
 គតតមាណំ ចត្តារី ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ បញ្ញោ ឯកំសព្វា-
 គរណីយោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ បញ្ញោ វិភជ្ជព្យាករណីយោ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ បញ្ញោ បដិប្បន្នាព្យាករណីយោ អត្ថំ
 ភិក្ខុវេ វេបនីយោ ។ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី
 បញ្ញាព្យាករណាណំតិ ។

ឯកំសវេចំ ឯកំ វិភជ្ជវេចនាបរំ
 តតិយំ បដិប្បន្នេយ្យំ ចតុត្ថំ បន មាបយេ ។
 យោ ច នេសំ តត្ថ តត្ថ ជាតាតិ អនុធម្មតំ
 ចតុប្បញ្ញាស្ស កុសលោ អាហុ ភិក្ខុំ តថាវិធំ ។
 ឧភាសនោ ឧប្បសហោ តម្កិរោ ឧប្បជំសិយោ
 អថោ អត្ថោ អនត្ថោ ច ឧភយត្ថស្ស្គំ^(១) កោវិនោ

បឋមបណ្ណាសក រោហិតស្សត្ថ

[៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បញ្ញាព្យាករណ៍ (ការឆ្លើយប្រសា)
 នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បញ្ញាព្យាករណ៍ ៤ យ៉ាង តែដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បញ្ញាដែលគួរឆ្លើយទៅតែម្តង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បញ្ញា
 ដែលគួរឆ្លើយចែករំលែកឲ្យពិស្តារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បញ្ញាដែល
 គួរសួរតបទៅវិញហើយទើបឆ្លើយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បញ្ញាដែលគួរ
 បញ្ជប់ទុក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បញ្ញាព្យាករណ៍ មាន ៤
 យ៉ាងនេះឯង ។

បញ្ញាទី ១ ជាពាក្យគួរឆ្លើយទៅតែម្តង បញ្ញាទី២
 (ទី២)ជាពាក្យគួរឆ្លើយចែករំលែកឲ្យពិស្តារ បញ្ញាទី៣
 ជាពាក្យគួរសួរតបទៅវិញហើយទើបឆ្លើយ ចំណែក
 បញ្ញាទី ៤ ជាពាក្យគួរបញ្ជប់ទុក ។ ភិក្ខុណាដឹងនូវ
 បញ្ញាព្យាករណ៍ទាំងនោះដ៏សមគួរតាមធម៌ក្នុងទីនោះ ។
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងពោលនូវភិក្ខុបែបនោះថាជា
 អ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងបញ្ញាទាំង ៤ យ៉ាង ។ មួយទៀត
 ភិក្ខុដែលគេបៀតបៀនបានដោយកម្រ គ្របសង្កត់បាន
 ដោយកម្រ មានធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដែលគេកំចាត់
 បង់បានដោយកម្រ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងប្រយោជន៍
 ទាំងពីរគឺ សេចក្តីចម្រើន ១ សេចក្តីមិនចម្រើន ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រនីកាយស្ស ចតុត្ថនិយមោ

អនត្ថំ បរិវេជ្ជតិ អត្ថំ កណ្ណាតិ បណ្ឌិតោ
អត្តាភិសមយា ជីវេ បណ្ឌិតោតិ បុព្វតីតិ ។

(២២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា
លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កោដកុ ន សទ្ធិម្មកុ
មត្តកុ ន សទ្ធិម្មកុ លាភកុ ន សទ្ធិម្មកុ សក្ការកុ
ន សទ្ធិម្មកុ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា
សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ សទ្ធិម្មកុ ន កោដកុ សទ្ធិម្មកុ ន
មត្តកុ សទ្ធិម្មកុ ន លាភកុ សទ្ធិម្មកុ ន សក្ការ-
កុ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ
សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនិ ។

កោដមត្តកុ ភិក្ខុ លាភសក្ការតារោ
ន តេ ធម្មវិហរិនិ សម្មាសម្ពុទ្ធនេសិតេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ភិក្ខុជាបណ្ឌិត តែងរៀបរាប់នូវសេចក្តីមិនចំរើន កាន់
យកតែសេចក្តីចំរើន ទើបហៅថាជាអ្នកប្រាជ្ញ មាន
ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងទ្រទ្រង់ ព្រោះដឹង នូវប្រយោជន៍
(ទាំងពីរប្រការនោះ) ។

[៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ មាននៅក្នុង
លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តែងបម្លេចខ្លួន ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកជូនក្នុងសេចក្តី
ក្រោធ មិនជូនក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ជាអ្នកជូនក្នុងសេចក្តីលុបគុណ មិនជូនក្នុង
ព្រះសង្ឃ ១ ជាអ្នកជូនក្នុងលាភ មិនជូនក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ជាអ្នកជូនក្នុង
សក្ការៈ មិនជូនក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួក
នេះឯង មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ
មាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តែងបម្លេចខ្លួន ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកជូន
ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនជូនក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ ជាអ្នកជូនក្នុងព្រះសង្ឃ មិន
ជូនក្នុងសេចក្តីលុបគុណ ១ ជាអ្នកជូនក្នុងព្រះសង្ឃ មិនជូនក្នុងលាភ ១
ជាអ្នកជូនក្នុងព្រះសង្ឃ មិនជូនក្នុងសក្ការៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង មាននៅក្នុងលោក ។

ភិក្ខុណាជាអ្នកជូន ក្នុងសេចក្តីក្រោធ នឹងសេចក្តីលុបគុណ
ជាអ្នកជូនក្នុងលាភសក្ការៈ ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងមិនចំរើនក្នុង
ព្រះសង្ឃដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សំដែងឡើយ ។

បរិមបណ្ណសកេ ហេហិតស្សវគ្គោ

យេ ច សទ្ធម្មកុណោ វិហំសុ វិហារន្តិ ច

តេ វេ ធម្មេ វិហារន្តិ សញ្ញាសម្ពុទ្ធតេសីតេតិ ។

[៤៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អសទ្ធម្មា ។ កតមេ

ចត្តារោ កោធកុតា ន សទ្ធម្មកុតា មក្ខកុតា

ន សទ្ធម្មកុតា លាភកុតា ន សទ្ធម្មកុតា

សក្ការកុតា ន សទ្ធម្មកុតា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ

ចត្តារោ អសទ្ធម្មា ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សទ្ធម្មា ។

កតមេ ចត្តារោ ។ សទ្ធម្មកុតា ន កោធកុតា

សទ្ធម្មកុតា ន មក្ខកុតា សទ្ធម្មកុតា ន

លាភកុតា សទ្ធម្មកុតា ន សក្ការកុតា ។ ឥមេ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សទ្ធម្មាតិ ។

បឋមបណ្ណសក ពេហិតសូត្រ

ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងព្រះសង្ឃ ទៅហើយ
ផង នៅឥឡូវនេះផង ភិក្ខុទាំងនោះ រមែងចំរើនក្នុង
ព្រះសង្ឃ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រាស់សំដែងហើយ ។

(៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ឃមាន ៤ យ៉ាង ។

អសង្ឃ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តី
ក្រោធ មិនធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តី
លុបគុណ មិនធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងលាភ
មិនធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសក្ការៈ មិនធ្ងន់ ក្នុង
ព្រះសង្ឃ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ឃមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះសង្ឃទាំងឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ព្រះ
សង្ឃ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ
មិនធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនធ្ងន់
ក្នុងសេចក្តីលុបគុណ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនធ្ងន់ ក្នុង
លាភ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនធ្ងន់ ក្នុងសក្ការៈ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះសង្ឃមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស បុគ្គនិបាតោ

កោធម៌កុក្កុ ភិក្ខុ លាភសក្ការការវេ

នុក្ខេត្តេ វុត្តតំជីវ(១) សទ្ធម្មេ ន វិហរតិ ។

យេ ច សទ្ធម្មកុដោ វិហំសុ វិហរន្តិ ច

តេ វេ ធម្មេ វិហរន្តិ សេហមន្ទាយមីវេសនាតិ ។

[៤៦] ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថយំ វិហរតិ

ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ អថខោ វេហិ-
 តស្សោ ទេវបុត្តោ អភិក្កន្ធាយ វត្ថិយា អភិក្កន្ធន្តរណ្ណោ
 កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឱកាសេត្វា យេន ភក្កវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវនេត្វា
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ វិសោ ខោ វេហិ-
 តស្សោ ទេវបុត្តោ ភក្កវន្តំ ឯតទិវេច យត្ថ នុ ខោ
 ភន្តេ ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន បវតិ
 ន ឧបបន្នតិ សក្កា នុ ខោ (២) ភន្តេ គមនេន
 លោកស្ស អន្តំ ញាតុំ វា (៣) ទន្ធី វា ចាបុណិតុំ វាតិ ។

១ ឧ.ម. សុខេត្តេ បូតិវីជីវ ។ ២ ឧ. សក្កា នុ ខោ សោ ។ ៣ ម. អន្តោ ញាតុំ វា ។
 ឧ. អន្តំ ទតុំ វា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បុគ្គលិកបិដក

កិក្ខុជាអ្នកជូន ក្នុងសេចក្តីក្រោធ នឹងសេចក្តីលុបគុណ
 ជាអ្នកជូន ក្នុងលាភ ក្នុងសក្ការៈ រមែងមិនដុះដាល
 ឡើយ ក្នុងព្រះសង្ឃបានឡើយ ដូចជាពូជដែលគេ
 ព្រោះក្នុងស្រែមិនល្អ ។ ចំណែកកិក្ខុទាំងឡាយណា
 ជាអ្នកជូន ក្នុងព្រះសង្ឃ នៅហើយផង នៅឥឡូវ
 នេះផង កិក្ខុទាំងនោះឯង តែងចំរើនក្នុងព្រះធម៌
 ដូចជាពូជ តែងដុះឡើង ព្រោះអាស្រ័យទឹកដូច្នោះ ។

[៤៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន
 របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះឯង រោហិតស្ស-
 ទេវបុត្ត កាលវេលាពត្រី (បឋមយាម) កន្លងទៅហើយ មានពន្លឺដ៏រុងរឿង
 ញ៉ាំងវត្តជេតពនទាំងមូល ឲ្យភ្លឺស្វាង ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិតនៅក្នុងទី
 សមគួរ ។ លុះរោហិតស្សទេវបុត្តបិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំ
 ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលមិនកើត មិន
 ចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្បុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងឧកាសនៃចក្រវាឡលោកណា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលអាចដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញឬដើម្បីដល់នូវ
 ទីបំផុតនៃលោក (នោះ) ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានដែរឬ ។

បឋមបណ្ណាសកោ រោហិតស្សត្តោ

យត្ថ ខោ អាវុសោ ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន
 មិយ្យតិ ន ចរតិ ន ឧបបជ្ឈតិ នាហន្តំ កមនេន
 លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ^(១) ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តិ
 វនាមីតិ ។ អន្តរិយំ កន្លេ អត្តតំ កន្លេ យាវ សុកា-
 សិតញ្ចំនំ កន្លេ កកវតា យត្ថ ខោ អាវុសោ ន ជាយតិ
 ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចរតិ ន ឧបបជ្ឈតិ នាហន្តំ
 កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តិ
 វនាមីតិ ភូតបុព្វាហំ កន្លេ រោហិតស្សោ នាម វសិ
 អហោសី កោដបុត្តោ វស្មិមា វហាសន្តមោ ។ តស្ស
 មយ្ហំ កន្លេ ឯវុទោ ជរោ អហោសិ សេយ្យថាបិ
 នាម ទដ្ឋិធម្មោ ធនុក្កហោ សុសិត្តិតោ កតហត្ថោ
 កតុទាសនោ លហុកេន អសនេន អប្ប-
 កសិវេន តិរិយំ តាលន្ទាយំ^(២) អតិទាតេយ្យ

១ ញាតេយ្យន្តិ អន្តិកថាយំ ទិស្សតិ ។ ២ ម. តាលញ្ចុទំ ។ ឧ. តាលញ្ចុទំ ។

បឋមបណ្ណាសក រោហិតសូត្រ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលមិនកើត មិនចាស់ មិន
 ស្លាប់ មិនច្បុក មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា តថាគតមិនបានពោល
 ថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ
 ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ ។ រោហិតសូត្រទៅបុគ្គ
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ចម្បែកពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះតម្រាស់នេះ
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ប្រពៃហើយថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលមិន
 កើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្បុក មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា
 តថាគតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវទីបំផុត
 នៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីព្រេងនាយមក ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់កើតជាឥសីឈ្មោះ
 រោហិតសូត្រ ជាបុត្ររបស់ព្រានព្រៃ មានប្អូនទៅដោយអាកាសវេហាស៍
 បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សន្ទុះមានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើត
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ប្រៀបដូចនាយខ្លាចឆ្ម មានឆន្ទធម៌ដ៏មាំ បានសិក្សា
 ដោយប្រពៃហើយ មានវៃដ៏ស្អាត មានការបាញ់ដ៏ស្អាត បានយកព្រួញ
 ដ៏ស្រាល (បាញ់) ឲ្យចូលរំលងទទឹងស្រមោលដើមត្នោតដោយមិនលំបាក

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយស្ស ចក្កនិពាតោ

ឯវុទ្ធា បទីវតីហារោ អហោសិ សេយ្យថាបីនាម
 បុរតិមា សុបុទ្ធា បទីមោ សុបុទ្ធា ។ តស្ស អយ្ហំ កន្លែ
 ឯវុទ្ធបេន ជវេន សុបដ្ឋាកតស្ស ឯវុទ្ធបេន ច បទីវតីហារេន
 ឯវុទ្ធបំ ឥន្ទ្រាគតំ ឧប្បជ្ជិ អហំ កមនេន លោកស្ស អន្តំ
 ចាបុណ្ណិស្សប័តិ ។ សោ ខោ អហំ កន្លែ អញ្ញាត្រេវ
 អសិវតប័តខាយិវសាយិតា អញ្ញាត្រ ឧទ្ធារឫស្សវ-
 កត្តា អញ្ញាត្រ និទ្ធាតិលមថប្បជីវនោននា វស្សសតា-
 យុកោ វស្សសតជីវី វស្សសតំ កត្តា អប្បត្វា វ
 លោកស្ស អន្តំ អន្តរាយេវ កាលកតោ ។ អន្តរិយំ
 កន្លែ អញ្ញតំ កន្លែ យាវ សុភាសិតញ្ញំ កន្លែ
 កកវា យត្ថ ខោ អាវុសោ ន ជាយតិ ន
 ជីយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន បវតិ ន ឧបបជ្ជតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ បុគ្គលិក

ដំហានឈានដើរទៅ ដោយដើង មានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើត (ដល់ខ្ញុំ ព្រះអង្គ) ប្រៀបដូចសមុទ្រទិសខាងលិច (ឆ្ងាយអំពី) សមុទ្រទិសខាង(១) កើត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ប្រកបដោយសន្ទុះមាន សភាពយ៉ាងនេះ ដោយការឈានដើរទៅ(ដោយដើង)មានសភាពយ៉ាង នេះហើយ សេចក្តីប្រាថ្នាមានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏កើតឡើងថា អាត្មាអញ នឹងដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ដោយការដើរទៅ (ដោយដើង) បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ លើកលែងតែពេលស៊ីផឹក ទំពា ហុតស្រូប (នូវអាហារជាដើម) លើកលែងតែពេលធ្វើនូវទូចារៈនឹងបស្សៈ លើកលែងតែពេលដេកនឹងបន្ទោបន់នូវសេចក្តីទុក្ខលំបាក ទាំងប្រកប ដោយអាយុ១០០ឆ្នាំ មានជីវិតរស់នៅបាន១០០ ឆ្នាំ ដើរទៅអស់១០០ឆ្នាំ ក៏គង់មិនដល់នូវទីបំផុតនៃលោកបានឡើយ ធ្វើមរណកាលក្នុងចន្លោះនោះ ឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះតម្រាស់នេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ប្រពៃហើយថា ម្ចាស់អាវុសា បុគ្គលមិន កើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្បូត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា

១ សមុទ្រទិសខាងលិចឆ្ងាយពីសមុទ្រទិសខាងកើត យ៉ាងណា កាលឈានដំហានដើរ ទៅក្នុងទីឆ្ងាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អដ្ឋិកថា ។

បឋមបណ្ណាសកេ ហេហិតស្សវគ្គោ

នាហន្តំ កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ
 បត្តយ្យន្តំ វនាមីតិ ។ យត្ថ ខោ អារុសោ ន ជាយតិ ន
 និយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន បវតិ ន ឧបបជ្ជតិ នាហន្តំ កមនេន
 លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តំ វនាមិ
 ន ចាហំ អារុសោ អប្បត្វា វ លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្ស
 អន្តកិរិយំ វនាមិ ។ អបិចាហំ អារុសោ ឥមស្មីយេវ
 ព្យាមមត្តេ កឡេវេវ សសញ្ញម្ហិ(១) សមនកេ
 លោកញ បញ្ញាបេមិ លោកសមុទយញ លោក-
 និរោធឯ លោកនិរោធាមិនិញ បដិបទន្តំ ។

កមនេន ន បត្តញោ លោកស្សន្តោ កុណាបនំ

ន ច អប្បត្វា លោកន្តំ ទុក្ខា អតិ បមោចនំ ។

១ ម. សសញ្ញម្ហិ ។ ឧ. សញ្ញម្ហិ ។

បឋមបណ្ណសក រោហិតសូត្រ

តថាគត មិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវ
 ទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បាន
 ឡើយ ។ ម្នាលភារុសោ បុគ្គល មិនកើត មិនទាន់ មិនស្លាប់
 មិនច្បួត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា តថាគត មិនបាន
 ពោលថា បុគ្គល គប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវទីបំផុត នៃលោក
 នោះដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ ម្នាលភារុសោ
 មួយទៀត បើតថាគត មិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកហើយ
 ក៏មិនបានពោលនូវកិរិយាធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលភារុសោ
 មួយទៀត តថាគតតែងបញ្ញត្តនូវលោកគឺទុក្ខផង លោកសមុទេយៈផង
 លោកនិរោធផង លោកនិរោធគាមនីបដិបទាផង ក្នុងអត្តភាពប្រមាណ ១
 ព្យាមនេះឯង ដែលប្រកបដោយសញ្ញាផង ប្រកបដោយចិត្តផង ។

ទីបំផុតនៃលោក បុគ្គល មិនគប្បីដល់ ដោយការដើរទៅ
 (ដោយជើង) ក្នុងកាលណាម្តងឡើយ មួយទៀត ការមិនទាន់
 ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ឈ្មោះថា មិនបានរួចចាកទុក្ខឡើយ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុក្កនិដាគោ

តស្មា ហវេ លោកវិទូ សុមេនោ
 លោកន្តកូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ ។
 លោកស្ស អន្តំ សមិតាវិ ញត្វា
 ឆាសីសតិ លោកមិមំ បរព្ភាតិ ។

[៤៧] អថខោ ភកវា តស្ស វត្ថិយា អប្បយេន
 ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥមំ ភិក្ខុវេ វត្ថិ រោហិតស្សោ
 ទេវបុត្តោ អភិក្កន្តាយ វត្ថិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ
 កេវលកប្បំ ជេតវនំ ឧភាសេត្វា យេនាហំ
 តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ វិគោ ខោ ភិក្ខុវេ
 រោហិតស្សោ ទេវបុត្តោ មំ ឯតទរោច យត្ថ នុ ខោ
 ភន្តេ ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន បរតិ
 ន ឧបបជ្ជតិ សក្កា នុ ខោ ភន្តេ គមនេន
 លោកស្ស អន្តំ ញាតំ វា នន្តំ វា ចាបុណីតំ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ព្រោះហេតុនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់មានបញ្ញាល្អ ទ្រង់ដល់នូវ
 ទីបំផុតនៃលោក ទ្រង់ប្រព្រឹត្តចប់ព្រហ្មចរិយៈហើយ ។
 ទ្រង់មានបាបរម្ងាប់បង់ហើយ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 នូវទីបំផុតនៃលោកហើយ មិនប្រាថ្នានូវលោក

នេះ នឹងលោកខាងមុខឡើយ ។

[៤៧] លុះកន្លងរាត្រីនោះហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងរាត្រីនេះ ពេហិ-
 តស្សទៅបុត្ត កាលដែលវេលារាត្រី (បឋមយាម) កន្លងទៅហើយ មាន
 ពន្លឺដ៏រុងរឿង ក្លាំងវត្តជេតពានទាំងមូលឲ្យភ្លឺស្វាង ក៏ចូលមករកគ្នាគត
 លុះចូលមកដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំគាត់ហើយបិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះពេហិតស្សទៅបុត្ត អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
 និយាយនឹងគ្នាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលមិនកើត មិន
 ចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងឧកាសនៃចក្រវល្លលោកណា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលអាចដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញ ឬដើម្បីដល់
 នូវទីបំផុតនៃលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានដែរឬ ។

បឋមបណ្ណាសកោ ហេហិតស្សត្ថោ

ឯវំ វុត្ថេ អហំ ភិក្ខុវេ ហេហិតស្សំ ទេវបុត្តំ
 ឯតទកោចំ យត្ថ ខោ អារុសោ ន ជាយតិ
 ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ឈតិ នាហន្តំ
 កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ
 បត្តយ្យន្តំ វនាមីតិ ។ ឯវំ វុត្ថេ ភិក្ខុវេ ហេហិតស្សោ
 ទេវបុត្តោ មំ ឯតទកោច អច្ឆរិយំ កន្លេ អត្តតំ កន្លេ
 យាវ សុភាសិតញ្ចំនំ កន្លេ កកវតា យត្ថ ខោ អារុសោ
 ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧប-
 បជ្ឈតិ នាហន្តំ កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ
 ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តំ វនាមីតិ ភូតបុព្វាហំ កន្លេ ហេហិតស្សោ
 នាម វសិ អហោសិ ភោជបុត្តោ វទ្ធិមា វេហាស-
 ន្តមោ ។ តស្ស មយ្ហំ កន្លេ ឯវុចោ ជកោ អហោសិ
 សេយ្យថាបិ នាម ទដ្ឋិជម្មោ ធនុត្តហោ សុសិត្តិតោ

បឋមបណ្ណសក រោហិតសូត្រ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលរោហិតសូទៅបុត្ត ពោលនឹងតថាគតយ៉ាងនេះ ហើយ តថាគតបានពោលទៅនឹងរោហិតសូទៅបុត្តថា ម្នាលអាវុសា បុគ្គលមិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្បុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា តថាគតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយដើរ) បានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះ ហើយ រោហិតសូទៅបុត្ត បាននិយាយនឹងតថាគតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចម្រើនកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះតម្រាស់នេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ ប្រពៃហើយថា ម្នាលអាវុសា បុគ្គលមិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្បុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា តថាគតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយដើរ) បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីព្រេងនាយមក ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់កើតជាឥសី ឈ្មោះរោហិតសូ ជាបុត្តរបស់ព្រានព្រៃ មានប្អូនទៅដោយអាតាសវេហាស៍បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សន្លឹកមានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើតដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ប្រៀបដូចនាយខ្នាន់ដូ មានធុនុធម៌ដ៏មាំ បានសិក្សាដោយប្រពៃហើយ

សុត្តន្តបិដក អង្គកូលិយស្ស ចតុត្ថមិបិដក

កតតហត្ថោ កតតាសនោ លហុកេន អសនេន អប្ប-
 កសិវេន តិរិយំ តាលន្ទាយំ អតិចាតេយ្យ ឯវ្យោចោ បទ-
 វីតិហារោ អហោសិ សេយ្យថាបិ នាម បុរុតិមា សមុទ្ទា-
 បន្និមោ សមុទ្ទោ តស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯវ្យោចេន
 ជវេន សមន្ទាតតស្ស ឯវ្យោចេន ច បទវីតិហារេន
 ឯវ្យោចំ ឥន្ទាតតំ ឧប្បជ្ជិ អហំ កមនេន លោកស្ស
 អន្តំ នាបុណិស្សមីតិ ។ សោ ខោ អហំ កន្តេ
 អញ្ញាត្រេ អសិតបីតខាយិតសាយិតា អញ្ញាត្រ
 ឧទ្ធការប្បស្សវកម្មា អញ្ញាត្រ និទ្ទាតិលមមប្បជិវិនោទនា
 វស្សសតាយុកោ វស្សសតជីវី វស្សសតំ កន្តោ អប្បត្វា
 វ លោកស្ស អន្តំ អន្តរាយេវ កាលកតោ ។
 អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ យាវ សុភាសិតញ្ចំនំ
 កន្តេ កកវតា យត្ថ ខោ អារុសោ ន ជាយតិ
 ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

មានផងដ៏ស្អាត មានការបាញ់ដ៏ស្អាត បានយកព្រួញដ៏ស្រាល (បាញ់)
ឲ្យឆ្លងលែងទីជ្រកមោលដើមត្នោត ដោយមិនលំបាក ដំហានឈាន
ដើរទៅដោយជើង មានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើតដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ
ប្រៀបដូចសមុទ្រទិសខាងលិច (ឆ្ងាយ) អំពីសមុទ្រទិសខាងកើត ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ប្រកបដោយសន្តិមានសភាពយ៉ាង
នេះ ដោយការឈានដើរទៅ (ដោយជើង) មានសភាពយ៉ាងនេះហើយ
សេចក្តីប្រាថ្នាមានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏កើតឡើងថា ពាត្តាអញនឹងដល់
នូវទីបំផុតនៃលោក ដោយភរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បាន ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ លើកលែងតែពេលស៊ីផឹក ទំពា ហុតស្រូប
(នូវអាហារជាដើម) លើកលែងតែពេលធ្វើនូវទូរារៈ នឹងបស្សៈ លើក
លែងតែពេលដេកនឹងបន្ទោបង់នូវសេចក្តីទុក្ខលំបាក ទាំងប្រកបដោយ
ពាយុ១០០ឆ្នាំ មានជីវិតរស់នៅបាន១០០ឆ្នាំ ទាំងដើរទៅអស់១០០ឆ្នាំ
ក៏គង់មិនដល់នូវទីបំផុតនៃលោកបានឡើយ ក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងចន្លោះ
នោះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ចម្បែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះគម្រាស់នេះ
ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់ប្រពៃហើយថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលមិន
កើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្បួត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្គារលោកណា

បឋមបណ្ណាសព រោហិតស្សវត្ថោ

នាហន្តំ កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ
 ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តិ វនាមីតិ ។ ឯវំ វុត្ថុ អហំ
 ភិក្ខុវេ រោហិតស្សំ នេវបុត្តំ ឯតទវេចំ យត្ថ ខោ
 អារុសោ ន ជាយតិ ន និយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន
 ចវតិ ន ឧបបដ្ឋតិ នាហន្តំ កមនេន លោកស្ស
 អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តិ វនាមី ន
 ចាហំ អារុសោ អប្បត្វា វ លោកស្ស អន្តំ
 ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយំ វនាមី អបិចាហំ អារុសោ
 ឥមស្មីយេវ ព្យាមមត្តេ តទ្បេវេ សសញ្ញមិ សមនកេ
 លោកញូ បញ្ញាបេមិ លោកសម្មទយញ្ច លោក-
 និរោធឯ លោកនិរោធតាមិនិញ្ច បដិបទន្តិ ។

កមនេន ន បត្តញ្ចោ លោកស្សន្តោ កុទាចនំ

ន ច អប្បត្វា លោកន្តំ ទុក្ខា អត្ថិ បមោចនំ ។

បឋមបណ្ណាសក រោហិតសូត្រ

តថាគតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវទីបំផុត
នៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលរោហិតសូត្រទៅបុគ្គ ពោលយ៉ាងនេះហើយ
តថាគត បានពោលទៅនឹងរោហិតសូត្រទៅបុគ្គថា ម្នាលអាវុសោ បុគ្គល
មិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោក
ណា តថាគតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់
នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បាន
ឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត បើតថាគតមិនបានដល់នូវទីបំផុត
នៃសង្ខារលោកហើយ ក៏មិនបានពោលនូវកិរិយាធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខឡើយ
ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត តថាគតតែងបញ្ចក្ខន្ធនូវលោកផង លោកសមុទយៈ
ផង លោកនិរោធផង លោកនិរោធគាមិនីបដិបទផង ក្នុងអត្តភាពប្រមាណ
១ ព្យាមនេះឯង ដែលប្រកបដោយសញ្ញាផង ប្រកបដោយចិត្តផង ។

ទីបំផុតនៃលោក បុគ្គលមិនគប្បីដល់ដោយការដើរទៅ(ដោយ
ជើង)ក្នុងកាលណាម្តងឡើយ មួយទៀត ការមិនទាន់ដល់នូវ
ទីបំផុតនៃលោក ឈ្មោះថា មិនបានដួចចាកទុក្ខឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចក្កនិពកោ

តស្មា ហវេ លោកិវិទូ សុមេធា

លោកន្តគូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ ។

លោកស្ស អន្តំ សមិតាវិ ញត្វា

ជាសីសតិ លោកមិមំ បរញ្ចាតិ ។

[២៨] ចត្តារមាជិ ភិក្ខុវេ សុវិទូវិទូរាជិ ។

កតតមាជិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥន្ទំ បឋមំ

សុវិទូវិទូរេ(១) ឡិមញ្ច ភិក្ខុវេ ឥរំ សមុទ្ធស្ស ចារិមញ្ច

ឥរំ ឥន្ទំ ទុតិយំ សុវិទូវិទូរេ យតោ ភិក្ខុវេ វេរោចនោ

អត្តនេតិ យត្ថ ច អត្តន្តមេតិ ឥន្ទំ តតិយំ សុវិទូវិទូរេ

សតញ្ច ភិក្ខុវេ ធម្មោ អសតញ្ច ធម្មោ ឥន្ទំ ចតុត្ថំ

សុវិទូវិទូរេ ។ ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ សុវិទូវិទូរាជិតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយ ចតុត្ថនិបាត

ព្រោះហេតុនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់មានបញ្ញាល្អ ទ្រង់ដល់នូវ
 ទីបំផុតនៃលោក ទ្រង់ប្រព្រឹត្តចប់ព្រហ្មចរិយៈហើយ ។
 ទ្រង់មានបាបរម្ងាប់បង់ហើយ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវ
 ទីបំផុតនៃលោកហើយ មិនប្រាថ្នានូវលោកនេះ នឹង
 លោកខាងមុខឡើយ ។

(៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយនេះមាន
 ៤ យ៉ាង ។ របស់ដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនឹងផែនដី នេះជារបស់ឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ១
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រើយសមុទ្រខាងកាយនឹងត្រើយសមុទ្រខាងនាយ
 នេះជារបស់ឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ២ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអាទិត្យ
 រះឡើងអំពីទិសណា អស្ចន្តតទៅក្នុងទិសណា នេះជារបស់ឆ្ងាយក្រៃលែង
 ឆ្ងាយទី ៣ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌របស់ពួកសប្បុរស នឹងធម៌របស់ពួក
 អសប្បុរស នេះជារបស់ឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 របស់ដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

បឋមបណ្ណសារេ ពេហិតស្សវគ្គោ

នកញ្ច(១) ទ្វារ បឋវី ច ទ្វារ
 ទារំ សមុទ្គស្ស តទាហ្ម ទ្វារ
 យតោ ច វេរោចនោ អត្តទេតិ
 បកត្តំរោ យត្ថ ច អត្ថមេតិ
 តតោ ហវេ ទ្វារតំ វេទន្តិ
 សតញ្ច ធម្មំ អសតញ្ច ធម្មំ ។
 អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 យាវម្បី តិដ្ឋយ្យ(២) តថេវ ហោតិ ។
 ទិប្បញ្ញំ វេតិ អសតំ សមាគមោ
 តស្មា សតំ ធម្មា អសត្តំ អារកាតិ ។

[២៧] ឯកំ សមយំ កកវំ សាវត្ថយំ វិហារតិ
 ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អាយស្មា វិសាខោ បព្វានីបុត្តោ ឧបដ្ឋា-
 នសាលាយំ ភិក្ខុ ធម្មិយា កថាយ សន្ត-
 ស្សេតិ សមាទេបតិ សមុត្តរជេតិ សម្បហំសេតិ

បឋមបណ្ណាសៈ ហេហិតស្សវគ្គ

មេយនឹងផែនដី វេមនិឆ្ងាយអំពីគ្នា ត្រើយសមុទ្រនោះ
 លោកពោលថា ឆ្ងាយអំពីគ្នា ព្រះអាទិត្យជាអ្នកធ្វើទូរ
 ពន្លឺ រះឡើងអំពីទិសណា អស្ចន្តតទៅវិញក្នុងទិសណា
 វេមនិឆ្ងាយអំពីគ្នា បណ្ឌិតទាំងឡាយពោលថា ធម៌
 របស់ពួកសប្បុរស នឹងធម៌របស់ពួកអសប្បុរស ឆ្ងាយ
 ក្រែងលែងឆ្ងាយជាងនោះទៅទៀត ។ សមាគមរបស់
 ពួកសប្បុរស មិនបានព្រាត់ប្រាសចាកគ្នា សមាគម
 របស់ពួកសប្បុរស បិតនៅដរាបណា ធម៌របស់ពួក
 សប្បុរស ក៏មាននៅដរាបនោះ ។ សមាគមរបស់ពួក
 អសប្បុរស តែងព្រាត់ប្រាសទៅឆាប់ ព្រោះហេតុនោះ
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់ពួកសប្បុរស ទើបឈ្មោះថា
 ឆ្ងាយអំពីធម៌របស់ពួកអសប្បុរស ។

[៤៩] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន
 របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។ សម័យនោះឯង
 ព្រះវិសាខបញ្ចាលីបុត្ត (វិសាខកិត្តកូននៃនាងព្រាហ្មណីឈ្មោះបញ្ចាលី)
 ដ៏មានអាយុ ពេញលក់ក្នុងទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់
 យកដោយល្អ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម៌កថា ក្នុងពេលនោះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនៃកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ចោរិយោ វាចាយ វិស្សជ្ជាយ អនេលគណ្ណាយ អត្ថស្ស
 វិញ្ញាបនិយា បរិយាបន្នាយ អនិស្សិតាយ ។ អថខោ ភគវា
 សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាណ វុដ្ឋិតោ យេនុបដ្ឋាន-
 សាលា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចត្តោ អាសនេ
 និសីទិ ។ និសង្កខោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសំ កោ នុខោ
 ភិក្ខុវេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខុ ធម្មិយា កតាម សន្ត-
 ស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ចោរិយោ
 វាចាយ វិស្សជ្ជាយ អនេលគណ្ណាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា
 បរិយាបន្នាយ អនិស្សិតាយាតិ ។ អាយស្មា ភន្ត
 វិសាខោ បញ្ចាលីបុត្តោ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខុ ធម្មិយា
 កតាម សន្តស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្ប-
 ហំសេតិ ចោរិយោ វាចាយ វិស្សជ្ជាយ អនេលគណ្ណាយ
 អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា បរិយាបន្នាយ អនិស្សិតាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្នុងនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ប្រកបដោយសំដីជារបស់អ្នកក្រុង ជាវត្តច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកទោស
 អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីជាក់លាក់បាន រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ
 មិនបានអាស្រ័យនូវវដ្តសន្សំរ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 ចេញអំពីទីពឹងសម្លាប់ ក្នុងសាយណ្តូសម័យហើយ ស្តេចចូលទៅកាន់រោង
 ឆាន់ លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ស្រេចហើយ បានត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នរណាហ្ន៎ ពន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់
 ឲ្យកាន់យកដោយល្អ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ក្នុងរោងឆាន់
 ប្រកបដោយសំដីជារបស់អ្នកក្រុង ជាវត្តច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកទោស
 អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីជាក់លាក់បាន រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ
 មិនបានអាស្រ័យនូវវដ្តសន្សំរ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះវិសាខបញ្ចូលីបុត្ត ដ៏មានអាយុ ពន្យល់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកដោយល្អ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ
 ដោយធម្មិកថា ក្នុងរោងឆាន់ ប្រកបដោយសំដី ជារបស់អ្នកក្រុង ជា
 វត្តច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកទោស អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ ឲ្យចូលចិត្ត
 សេចក្តីជាក់លាក់ រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ មិនបានអាស្រ័យនូវវដ្តសន្សំរ ។

បឋមបណ្ណសកេ ពោហិតស្សវគ្គោ

អដខោ ភគវា អាយស្មន្តំ វិសាខំ បញ្ចាលីបុត្តំ ឯត-

នវេច សាធុ សាធុ វិសាខ សាធុខោ ត្វំ វិសាខ ភិក្ខុ

ធម្មិយា កតាម សន្តស្សសិ សមាទមេសិ សមុត្ត-

ជេសិ សម្បហំសេសិ ទោរិយា វាចាយ វិស្សដាយ

អនេលតទ្យាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា បរិយាបន្នាយ

អនិស្ស័តាយាតិ ។

នាកាសមាណំ ជានន្តិ មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ

កាសមាណញ្ច ជានន្តិ នេសន្តំ អមតំ បទំ ។

កាសយេ ជោតយេ ធម្មំ បត្តល្លោ ឥសិនំ ធនំ

សុកាសិតធនា ឥសយោ ធម្មោ ហិ ឥសិនំ ធរោតិ ។

បឋមបណ្ឌិត ហេហិតស្សវគ្គ

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគបានគ្រាស់ទៅនឹងព្រះវិសាខបញ្ចាលីបុត្ត
 ដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់វិសាខៈ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្ចាស់វិសាខៈ
 ប្រពៃណាស់ហើយ អ្នកពន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក
 ដោយល្អ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិតថា ប្រកបដោយសំដី
 ជាបស់អ្នកក្រុង ជាវត្ថុច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកគោស អាចញ៉ាំងអ្នក
 ស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីដាក់លាក់បាន រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ មិនបាន
 អាស្រ័យនូវវិជ្ជសង្សារ ។

បណ្ឌិតដែលនៅច្រឡំដោយពួកបុគ្គលពាល កាលបើ
 មិនទាន់និយាយទេ ជនទាំងឡាយ ក៏មិនស្គាល់ថា
 (ជាបណ្ឌិតឡើយ) លុះតែបណ្ឌិតបាននិយាយបួសដែង
 នូវចំណែកនៃព្រះនិព្វាន ទើបជនទាំងឡាយ ស្គាល់បាន ។
 បណ្ឌិតគួរសំដែង គួរបំភ្លឺ គួរលើកដំកើនូវ
 ព្រះនពលាកុត្តរធម៌ ដែលជាទង់ជ័យរបស់ពួកឥសី
 ពួកឥសី (គឺអរិយបុគ្គលមានព្រះពុទ្ធជាដើម) មាន
 សុភាសិតជាទង់ជ័យ ព្រោះថា ព្រះនពលាកុត្តរធម៌
 ជាទង់ជ័យរបស់ពួកឥសី ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរិយស្ស បក្កក្កនិពកោ

[៥០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្ត-
 វិបល្លាសា ទិដ្ឋិវិបល្លាសា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 អនិច្ចេ ភិក្ខុវេ និច្ចន្តិ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា
 ទិដ្ឋិវិបល្លាសា ឧត្ថេ ភិក្ខុវេ សុខន្តិ សញ្ញាវិបល្លាសា
 ចិត្តវិបល្លាសា ទិដ្ឋិវិបល្លាសា អនត្តនិ ភិក្ខុវេ អត្តាតិ
 សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា ទិដ្ឋិវិបល្លាសា អសុកេ
 ភិក្ខុវេ សុភន្តិ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា ទិដ្ឋិ-
 វិបល្លាសា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សញ្ញាវិបល្លាសា
 ចិត្តវិបល្លាសា ទិដ្ឋិវិបល្លាសា ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
 នសញ្ញាវិបល្លាសា នចិត្តវិបល្លាសា នទិដ្ឋិវិបល្លាសា ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ អនិច្ចេ ភិក្ខុវេ អនិច្ចន្តិ ន-
 សញ្ញាវិបល្លាសា នចិត្តវិបល្លាសា នទិដ្ឋិវិបល្លាសា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

[៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាស ចិត្តវិបល្លាស នឹង
 ទិដ្ឋវិបល្លាសទាំងឡាយនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ វិបល្លាស ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
 ខ្លះៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាស ចិត្តវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋវិបល្លាស
 ថា ទៀងក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាស
 ចិត្តវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋវិបល្លាស ថា ជាសុខក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ ១ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាស ចិត្តវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋវិបល្លាស ថា ខ្លួន
 ក្នុងរបស់ដែលមិនមែនខ្លួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាស
 ចិត្តវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋវិបល្លាស ថា ស្អាតក្នុងរបស់ដែលមិនស្អាត ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាស ចិត្តវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋវិបល្លាស
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិន
 វិបល្លាស នឹងទិដ្ឋមិនវិបល្លាសនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ មិនវិបល្លាស ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិន
 វិបល្លាស នឹងទិដ្ឋមិនវិបល្លាស ថា មិនទៀងក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង ១

បឋមបណ្ណាសកេ ហេហិតស្សវត្តោ

ទុក្ខេត្ថំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំនិ នសញ្ញាវិបល្លាសោ នចិត្ត-
 វិបល្លាសោ នទិដ្ឋិវិបល្លាសោ អនត្តនិ ភិក្ខុវេ អនត្តាតិ
 នសញ្ញាវិបល្លាសោ នចិត្តវិបល្លាសោ នទិដ្ឋិវិបល្លាសោ
 អសុភេ ភិក្ខុវេ អសុភនិ នសញ្ញាវិបល្លាសោ
 នចិត្តវិបល្លាសោ នទិដ្ឋិវិបល្លាសោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ នសញ្ញាវិបល្លាសោ នចិត្តវិបល្លាសោ
 នទិដ្ឋិវិបល្លាសាតិ ។

អនិច្ចេ និច្ចេសញ្ញានោ ទុក្ខេ ច សុខសញ្ញានោ
 អនត្តនិ ច អត្តាតិ អសុភេ សុភសញ្ញានោ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិហតា សត្តា ខិត្តចិត្តា វិសញ្ញានោ
 តេ យោកយុត្តា មារស្ស អយោកត្ថេមិនោ ជនា
 សត្តា កង្ខន្តិ សំសារំ ជាតិមរណាតាមិនោ

បឋមបណ្ណាសក ហេហិតស្សវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិនវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋមិន
 វិបល្លាសថា ជាទុក្ខក្នុងរូបសដែលជាទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិន
 វិបល្លាស ចិត្តមិនវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋមិនវិបល្លាស ថា មិនមែនខ្លួនក្នុងរូបស
 ដែលមិនមែនខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិន
 វិបល្លាស នឹងទិដ្ឋមិនវិបល្លាស ថា មិនស្អាតក្នុងរូបសដែលមិនស្អាត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិនវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋមិន
 វិបល្លាសមាន ២ យ៉ាងនេះឯង ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលមិច្ឆាទិដ្ឋបៀតបៀនហើយ ជា
 អ្នកមានចិត្តរវើកវ៉ៃ មានសញ្ញាទៅប្រាសហើយ
 រឺមែនមានសេចក្តីសំគាល់ថា ទៀង ក្នុងរូបសដែល
 មិនទៀង មានសេចក្តីសំគាល់ថា សុខ ក្នុងរូបសដែល
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីសំគាល់ថា ខ្លួន ក្នុងរូបសដែល
 មិនមែនខ្លួន មានសេចក្តីសំគាល់ថា ល្អ ក្នុងរូបសដែល
 មិនល្អ ផងទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រកប ក្នុង
 យោគៈរបស់មារ មិនដល់នូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមចាក
 យោគៈបានឡើយ សត្វទាំងឡាយ តែងមានប្រក្រតី
 ដល់នូវជាតិ នឹងមរណៈ រឺមែនទៅកាន់សង្សារវដ្ត

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

យនា ច ពុទ្ធា លោកស្មី ឧបស្សន្តិ បកដ្ឋក ។

តេមំ(១) ធម្មំ បកោសេន្តិ ទុក្ខបសមតាមិនំ

តេសំ សុត្វាន សប្បញ្ញា សច្ចិនំ បច្ចុលត្ត តេ(២)

អនិច្ចំ អនិច្ចតោ ទុក្ខំ ទុក្ខមទុក្ខ ទុក្ខតេ(៣)

អនត្ថនិ អនត្ថាតិ អសុភំ អសុភតទ្គសុ

សមាទិដ្ឋិសមាទានា សត្វំ ទុក្ខំ ឧបច្ចុត្តន្តិ ។

[៥០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបត្តិ-

លេសា យេហិ ឧបត្តិលេសេហិ ឧបត្តិលីដ្ឋា ចន្ទិម-

សុរិយា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ តតមេ

ចត្តារោ ។ អញ្ញា ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបត្តិ-

លេសា យេន ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិលីដ្ឋា ចន្ទិម-

សុរិយា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ

១ ឧ. តេ ឥមំ ។ ម. ឥមំ ។ ២ ម. បច្ចុលត្វ តេ ។ ៣ ម. អនិច្ចំ អនិច្ចតោ ទុក្ខំ ទុក្ខំ ទុក្ខតោ មទុក្ខំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុក្កនិបាត

លុះព្រះពុទ្ធចាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងលោក
 វេលាណា ក៏ទ្រង់ធ្វើនូវពន្លឺ ។ ព្រះពុទ្ធចាំងនោះ
 ទ្រង់សំដែងនូវព្រះធម៌គឺសច្ចៈ ៤ នេះ ដែលជាធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ពួកសត្វដែលប្រកបដោយ
 ប្រាជ្ញា លុះបានស្តាប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធចាំងនោះ
 ហើយ ក៏ត្រឡប់ងាកចិត្តរបស់ខ្លួន បានឃើញនូវ
 របស់ដែលមិនទៀងថា មិនទៀង ឃើញនូវរបស់
 ដែលជាទុក្ខ ថាជាទុក្ខ បានឃើញថា មិនមែនខ្លួន ក្នុង
 របស់ដែលមិនមែនខ្លួន បានឃើញរបស់ដែលមិនល្អ
 ថា មិនល្អ(ផនចាំងនោះ) ជាអ្នកសមាទាននូវសម្មាទិដ្ឋិ
 បានរួចចាកទុក្ខចាំងពួង ។

[៥១] ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យសៅហ្មង
 ដោយទបក្កិលេសចាំងឡាយណា រមែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុងរឿង
 ទបក្កិលេសរបស់ព្រះចន្ទ នឹងព្រះអាទិត្យចាំងឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
 ទបក្កិលេស ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះ
 អាទិត្យសៅហ្មង ព្រោះទបក្កិលេសណា រមែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុងរឿង
 ទបក្កិលេស របស់ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យចាំងឡាយនោះ គឺ ពពក ១ ។

បឋមបណ្ណាសកេ ពោធិ៍តស្សវត្តោ

មហិយា ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបត្តិលេសា យេន
 ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិលិង្គា ចន្ទិមសុរិយា ន តបន្តិ
 ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ជូមរដោ ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិ-
 យានំ ឧបត្តិលេសោ យេន ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិ-
 លិង្គា ចន្ទិមសុរិយា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ
 រហុ ភិក្ខុវេ អសុរិដ្ឋោ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបត្តិលេសោ
 យេន ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិលិង្គា ចន្ទិមសុរិយា ន
 តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ ឥមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបត្តិលេសា យេហិ
 ឧបត្តិលេសេហិ ឧបត្តិលិង្គា ចន្ទិមសុរិយា ន តបន្តិ
 ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ ឯវមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 សមណាប្រាហ្មណានំ ឧបត្តិលេសា យេហិ ឧបត្តិលេ-
 សេហិ ឧបត្តិលិង្គា ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា ន
 តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 សន្តិ ភិក្ខុវេ ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា សុរំ
 បិវន្តិ មេយំ សុរាមេយទាតា អប្បដិវរិតា ។

បឋមបណ្ណសក រោហិតស្សវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យសៅហ្មង ព្រោះទបក្កិលេស
 ណា វេមង្គមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុន្សើង ទបក្កិលេសរបស់ព្រះចន្ទនឹងព្រះ
 អាទិត្យទាំងនោះគឺទឹកសន្សើម ១ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះ
 អាទិត្យសៅហ្មង ព្រោះទបក្កិលេសណា វេមង្គមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុន្សើង
 ទបក្កិលេស របស់ព្រះចន្ទ នឹងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយនោះ គឺផ្សែង ឬ
 ជួលី ១ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យសៅហ្មង ព្រោះ
 ទបក្កិលេសណា វេមង្គមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុន្សើង ទបក្កិលេស របស់
 ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយនោះគឺ រាហុស្តុន្ទ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យសៅហ្មង ព្រោះទបក្កិលេសទាំងឡាយ
 ណា វេមង្គមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុន្សើង ទបក្កិលេសរបស់ព្រះចន្ទនឹងព្រះ
 អាទិត្យទាំងឡាយមាន៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទបក្កិលេសទាំងឡាយ
 ណា វេមង្គមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុន្សើង ទបក្កិលេសទាំងឡាយ របស់ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ មាន៤ យ៉ាងនោះដែរ ។ ទបក្កិលេស៤ យ៉ាង តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ
 ផឹកនូវស្ករនឹងមេរ័យ មិនវៀរចាកការផឹកនូវស្ករនឹងមេរ័យឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុត្ថមិយកោ

អយំ ភិក្ខុវេ បឋមោ សមណាព្រាហ្មណានំ ឧបក្កិ-
 លេសោ យេន ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ
 សមណាព្រាហ្មណា ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។
 សន្តំ ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា មេដ្ឋំ ធម្មំ
 បដិសេវន្តំ មេដ្ឋំនស្មា ធម្មា អប្បដិវិតា ។ អយំ ភិក្ខុវេ
 ទុតិយោ សមណាព្រាហ្មណានំ ឧបក្កិលេសោ យេន
 ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។ សន្តំ ភិក្ខុវេ ឯកេ
 សមណាព្រាហ្មណា ជាតរូបវជនំ សាទិយន្តំ ជាតរូប-
 វជនប្បដិក្កហណា អប្បដិវិតា ។ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ
 សមណាព្រាហ្មណានំ ឧបក្កិលេសោ យេន ឧបក្កិ-
 លេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។ សន្តំ
 ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ
 កម្មេន្តំ មិច្ឆាជីវា អប្បដិវិតា ។ អយំ ភិក្ខុវេ
 ចតុត្ថោ សមណាព្រាហ្មណានំ ឧបក្កិលេសោ យេន
 ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ សៅហ្មង
 ព្រោះទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុងរឿង នេះជាទប់ក្តិលេស
 របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងឡាយ ពួកមួយ សេពនូវមេថុនធម្ម មិនវៀរចាកការសេពមេថុនធម្ម
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ សៅហ្មង
 ដោយទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុងរឿង នេះជា
 ទប់ក្តិលេសរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទី ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណ
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ គ្រេកអរនូវមាសនឹងប្រាក់ មិនវៀរចាកការ
 ទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងឡាយ ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ
 មិនរុងរឿង នេះជាទប់ក្តិលេសរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទី ៣ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ ចិត្តមជ្ឈិកដោយមិច្ឆាជីវៈ
 មិនវៀរចាកមិច្ឆាជីវៈឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ
 មិនរុងរឿង នេះជាទប់ក្តិលេសរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទី ៤ ។

បឋមបណ្ណាសកេ ហេហិតស្សវគ្គោ

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សមណាព្រាហ្មណានំ
 ឧបក្កិលេសា យេហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឧបក្កិលដ្ឋា
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ
 ន វិរោចន្តិតំ ។

រាគនោសុបដិក្កិដ្ឋា(១) ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 អវិដ្ឋាជិតុតា ចោសា បិយ្យុចាភិន្និនោ
 សុវំ បិវន្តិ មេយំ បដិសេវន្តិ មេវុនំ
 វជនំ ជាតុបព្វា សាទិយន្តិ អវិទូស្វ
 មិច្ឆាដិវេន ជីវន្តិ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ឯតេ ឧបក្កិលេសា វុត្តា តុទ្ធនាទិច្ចតន្តនា
 យេហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ អសុទ្ធា សាវជា មតា(២)
 អន្ធកាវន ឱនទ្ធា តណ្ហាទាសា សនេត្តិកា
 វឡេន្តិ កកដសី យោវំ អាទិយន្តិ បុនព្វវន្តិ ។

ហេហិតស្សវគ្គោ បញ្ចមោ ។

បឋមបណ្ណាសក ពេហិតស្សវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិ-
លេសទាំងឡាយណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុញរឿង ទប់ក្តិលេស
របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ ជាអ្នកសៅហ្មងដោយ
ភតៈនឹងទោសៈ ត្រូវអវិជ្ជាបូរិតហើយ មានប្រក្រតី
រីករាយចំពោះរូបជាទីស្រឡាញ់ ជាផលល្ងង់ រមែងផឹក
នូវស្ករនឹងមេរ័យ សេពនូវមេដុនធម្ម ត្រេកអរចំពោះ
ប្រាក់នឹងមាស ។ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយចំពោះ
ជីវិត ដោយមិច្ឆាជីវៈ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ
មិនស្អាត ប្រកបដោយធូលី រមែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺព្រោះ
ទប់ក្តិលេសទាំងឡាយណា ទប់ក្តិលេស ទាំងនេះ⁺
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាដៅពង្សនៃព្រះអាទិត្យ បានត្រាស់ទុក
ហើយ ពួកសត្វត្រូវសេចក្តីឆ្អឹងត្របសង្កត់ហើយ ជាទំ
នៃតណ្ហាប្រព្រឹត្តទៅតាមខ្សែនៃតណ្ហា ញ៉ាំងអត្តភាពដ៏
ក្សៀវក្សា ឲ្យចំរើនឡើង តែងកាន់យកនូវភពថ្មី ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

តិស្សទ្ធានំ

សមាធិប្បញ្ញា ទ្វេ កោដា(១)

រោហិតស្នា បរេ ទុរេ

សុវិទូរិសាខា វិបល្លាសោ(២)

ឧបត្តិលេសេន តេ ទសាតិ

បរមោ បណ្ណាសកោ និទ្ទិហោ ។

១ ម. ទ្វេ កោដគុ ។ ២ ទ. សុវិទូរិសាខោ វិបល្លាសោ ។ ម. សុវិទូរិសាខវិបល្លាសា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកថា

ឧទាននៃពោហិតស្សវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសមាធិការវិនា ១ អំពីបញ្ញាព្យាករណ៍ ១
 អំពីបុគ្គលធួន៍ ក្នុងសេចក្តីក្រោធមាន ២ លើក អំពី
 ពោហិតស្សទៅបុគ្គល ២ លើកទៀត អំពីរបស់ដែល
 ឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ១ អំពីបញ្ញាលីបុគ្គលឆ្ងាយវិសាខៈ ១
 អំពីវិបល្លាស ១ អំពីឧបក្កិលេស ១ រួមត្រូវជា ១០ ។

ចប់ បណ្ណាសក ទី ១ ។

ទុតិយបណ្ណសកោ

បុញ្ញភិក្ខុវគ្គោ

[៥២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុញ្ញភិក្ខុនោ កុសលា-
ភិក្ខុនោ សុខស្សហារោ សោវត្ថុកោ សុខវិហាកោ
សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ កណ្ណាយ មនាទាយ
ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុនិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌបាតំ បរិកុញ្ញមាណោ អប្បមាណំ
ចេតោសមាធិំ ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហារតិ អប្បមាណោ តស្ស
បុញ្ញភិក្ខុនោ កុសលាភិក្ខុនោ សុខស្សហារោ
សោវត្ថុកោ សុខវិហាកោ សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ
កណ្ណាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុនិ
យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌបាតំ បរិកុញ្ញមាណោ... យស្ស
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេនាសនំ បរិកុញ្ញមាណោ... យស្ស
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ការំ បរិកុញ្ញ-
មាណោ អប្បមាណំ ចេតោសមាធិំ ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហារតិ

ទ្រឹយបណ្ណសក

បញ្ហាវិសន្សិគ្គ

(៥២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភានិសង្សជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌នេះ មាន៤ យ៉ាង រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ភានិសង្សជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល មាន៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលប្រើប្រាស់ចីវរ របស់ទាយកណ្ណ ចូលកាន់ចេតោសមាធិ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ភានិសង្សជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល របស់ទាយកនោះ ក៏រមែងប្រមាណមិនបាន ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលបរិភោគបិណ្ឌបាត របស់ទាយកណ្ណ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលប្រើប្រាស់សេនាសនៈ របស់ទាយកណ្ណ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលបរិភោគភេសជ្ជៈបរិភោគ ជាបច្ច័យដល់អ្នកដម្អីរបស់ទាយកណ្ណ ចូលកាន់ចេតោសមាធិ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ជគុណនិបាតោ

អប្បមាណោ តស្ស បុញ្ញភិក្ខុសន្នោ តុសលា-
 ភិក្ខុសន្នោ សុខស្សាហារោ សោវត្ថុកោ សុខវិទាកោ
 សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ
 ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុញ្ញភិក្ខុសន្នោ តុសលាភិក្ខុសន្នោ សុខស្សាហារោ
 សោវត្ថុកោ សុខវិទាកោ សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ
 កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ ។
 ឥមេហិ ច បន ភិក្ខុវេ ចត្វហិ បុញ្ញភិក្ខុសន្នោហិ
 តុសលាភិក្ខុសន្នោហិ សមន្នាគតស្ស អរិយស្សាវកស្ស
 ន សុត្ថរំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កហេតុំ^(១) ឯត្ថកោ
 បុញ្ញភិក្ខុសន្នោ តុសលាភិក្ខុសន្នោ សុខស្សាហារោ សោវ-
 ត្ថុកោ សុខវិទាកោ សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ
 មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ អថខោ អស-
 ង្ខេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញត្ថោត្ថោត្ថោ សង្ខំ កច្ឆតិ ។

១ ម. ធនោតុំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចតុត្ថកិច្ច

ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលរបស់ពាយកនោះ
 ក៏រមែងប្រមាណមិនបាន ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អ
 វិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ
 ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃ
 បុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផល
 ដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌
 ៤ យ៉ាងនេះឯង រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តី
 សុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយវិញទៀត កាលបើអរិយសាវក ដែលប្រកបដោយភានិសង្ឃ ជា
 ទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទាំង ៤ នេះហើយ បុគ្គលមិន
 ងាយនឹងរាប់នូវប្រមាណនៃបុណ្យថា ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ
 ជាទីហូរមកនៃកុសល ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស
 មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ មានប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា
 ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្តបានឡើយ តាមពិតនោះ គឺដល់នូវការរាប់
 ថាជាគំនរឬណ្ហយ៉ាងធំ ដែលបុគ្គលរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនអស់ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បុញ្ញាភិសន្តវគ្គោ

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ពេ ន សុត្តរំ
 ទុទកាស្ស បហាលំ គហេតុំ ឯត្ថកានិ ទុទកាធិ-
 កានីតិ វា ឯត្ថកានិ ទុទកាធិកាសតានីតិ
 វា ឯត្ថកានិ ទុទកាធិកាសហស្សានីតិ វា
 ឯត្ថកានិ ទុទកាធិកាសតសហស្សានីតិ វា អថោ
 អសន្នេយ្យេ អប្បមេយ្យេ មហាទុទកត្ថន្ទោត្រូវ សន្និ-
 កច្ចតិ ។ ឯវេមេ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេហិ ចត្វហិ
 បុញ្ញាភិសន្នេហិ កុសលាភិសន្នេហិ សមន្មាគតស្ស
 អរិយស្សវកស្ស ន សុត្តរំ បុញ្ញស្ស បហាលំ
 គហេតុំ ឯត្ថកោ បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ
 សុខស្សហារោ សោវត្ថិកោ សុខវិទាកោ សក្ក-
 សំវត្ថនិកោ ឥដ្ឋាយ កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ
 សុខាយ សំវត្ថនីតិ អថោ អសន្នេយ្យេ អប្បមេយ្យេ
 មហាបុញ្ញត្ថន្ទោត្រូវ សន្និកច្ចតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក បុញ្ញកិសន្ធវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនឆ្ងាយរាប់នូវប្រមាណនៃទឹក ក្នុងមហា-
សមុទ្រថា ទឹកមានប៉ុណ្ណោះអាឡក ទឹកមានប៉ុណ្ណោះរយអាឡក ទឹក
មានប៉ុណ្ណោះពាន់អាឡក ទឹកមានប៉ុណ្ណោះវិសេសអាឡកបានឡើយ តាមពិត
នោះ គឺដល់នូវការរាប់ថា គំនរទឹកធំ ដែលបុគ្គលរាប់មិនបានប្រមាណ
មិនអស់ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយ-
សាវ័ក ដែលប្រកបដោយអានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមក
នៃកុសល ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯងហើយ បុគ្គលមិនឆ្ងាយនឹងរាប់នូវ
ប្រមាណនៃបុណ្យថា អានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃ
កុសល ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទី
គាប់ចិត្តបានឡើយ តាមពិតនោះគឺដល់នូវការរាប់ថា ជា គំនរបុណ្យយ៉ាងធំ
ដែលបុគ្គលរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនអស់ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចក្កវគ្គិយគោ

មហោទិដ្ឋំ អបរិច្ឆិតំ បហាសរំ

តហុកេរំ រតនគណានហលយំ(១)

នដ្ឋោ យថា មជ្ជគណសង្ឃសេវិតា(២)

បុត្តំ សេវន្តំ ឧបយន្តិ សាករំ ។

ឯវំ នំ អន្ធនទានវត្ថុទំ

សេយ្យានិសង្ឃត្តរណស្ស នាយតំ

បុញ្ញស្ស ជារា ឧបយន្តិ បណ្ឌិតំ

នដ្ឋោ យថា វារីហារំ សាករន្តិ ។

(៥៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុញ្ញភិសន្តា

កុសលភិសន្តា សុខស្សហារា សោវត្ថកា

សុខវិចារកា សក្កសំវត្ថនិកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ

មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថន្តិ ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ

តុទ្ធេ អវច្ឆប្បសាទេន សមន្មាគតោ ហោតិ

ឥតិចិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ

១ ម. រតនវិវាទមាលយ ។ ២ ឧ. ម. វរគណសង្ឃ សេវិតា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ទន្ទេតាំងឡាយ ដែលមានពួកត្រីនៅអាស្រ័យ ច្រើន
 តែហូរចុះទៅកាន់សាគរ មានអន្ទង់ទឹកធំដែលបុគ្គល
 រាប់មិនបាន ជាស្រះធំ ប្រកបដោយការម្នាក់គ្នាស្ងប់
 ស្រឡាញ់ច្រើន ជាទីកើតនៃរតនវត្ថុទាំងឡាយ យ៉ាង
 ណាមិញ ។ ការនៃបុណ្យ រមែងប្រព្រឹត្តហូរទៅ
 កាន់នរោជនដែលជាបណ្ឌិតអ្នកឲ្យនូវបាយទឹកនឹងសំពត់
 អ្នកឲ្យនូវទំងេក ទំអង្គុយនឹងគ្រឿងកម្រាល ដូចជាទន្ទេ
 ស្ទឹង ដែលហូរទៅកាន់សាគរយ៉ាងនោះដែរ ។

(៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ
 ជាទីហូរមកនៃកុសល នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលវេលីសេស មាន
 ផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ នេះមាន៤យ៉ាង រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ
 ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល
 ៤យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនា
 នេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធដូច្នេះ
 ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់
 យ៉ាង ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវព្រាហ្មធម៌ ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ

ទុតិយបណ្ណសកេ បុព្វាភិសន្នោ

វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ

បុរិសទប្បសារមិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា

កកវតិ អយំ ភិក្ខុវេ បវមោ បុព្វាភិសន្នោ

តុសលាភិសន្នោ សុខស្សហរោ សោវត្ថិកោ

សុខវិចារកោ សត្តសំវត្ថនិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ

មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថតិ ។ បុន

បបំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ ធម្ម អវេច្ចប្បសាទេន

សមជ្ជាគតោ ហោតិ ស្វាគារតោ កកវតា ធម្មោ

សន្និដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្ស្និកោ ឧបនយិកោ

បច្ចតំ វេទិតញោ វិញ្ញហិតិ អយំ ភិក្ខុវេ ទុតិយោ

បុព្វាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខស្សហរោ

ទុតិយបណ្ណាសក បុញ្ញកិសន្តវគ្គ

ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានីតិចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 នូវគ្រលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិតុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន
 ទ្រង់ជាសារថ្មីទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានឹង
 មនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ទ្រង់លែងរំលត្រឡប់
 មកកាន់កាប់ថ្មីទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃ
 បុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទី ១ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផល
 ដ៏ល្អសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើតក្នុងស្មារតីស្ម័គ្រ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទី
 គាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះបរិយត្តធម៌ដែលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ព្រះនពលោកុត្តរធម៌ ជា
 ធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួង ដឹងពិត ឃើញពិត ដោយបច្ចុវេក្ខណ -
 ញាណ ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី
 ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួនដោយអំណាច
 នៃការវិនា ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មានទុក្ខជិតញាបុគ្គលជាដើម
 គប្បីឃើញច្បាស់ក្នុងចិត្តនៃខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអានិសង្សជាទី
 ហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទី ២ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុត្ថនិពាគោ

សោវត្ថិកោ សុខវិចារិកោ សត្តសំវត្ថនិកោ ឥដ្ឋាយ
 កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថនិ ។
 ចុន ចបំ ភិក្ខុវេ អយំ ស្សាវកោ សង្ឃ
 អវេច្ចប្បសារនេន សមដ្ឋានតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ឧដ្ឋប្បដិបន្នោ ភកវតោ
 សាវកសង្ឃោ ញាយប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្ឃោ សាមីចិប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោ
 យទិទំ ចត្តាវប្បសយុតានិ អដ្ឋប្បសប្បត្តលា ឯស
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ
 ទត្ថិណេយ្យោ អញ្ចលិកណីយោ អនុត្តំ បុញ្ញ-
 ក្ខេតំ លោកស្សាតិ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ
 បុញ្ញភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្សា-
 ហារោ សោវត្ថិកោ សុខវិចារិកោ សត្តសំវត្ថនិកោ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុង
ស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទី
ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
ទៀត អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុង
ព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ
ហើយដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិ-
បត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វាន ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ប្រតិបត្តិសមគួរដល់សាមីចិត្ត គឺប្រតិបត្តិគួរដល់សីល សមាធិ បញ្ញា
ព្រះសង្ឃអង្គណា បើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ បើរាប់រៀងជាបុរស
បុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃទាំងនេះ ជាសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
គួរទទួលនូវចតុប្បច្ចយ៍ ដែលបុគ្គលនាំមកបូជា គួរទទួល
នូវភាគនកទាន គួរទទួលនូវទិដ្ឋិណទាន គួរដល់អញ្ញាលិកម្ម
ជាបុញ្ញកេតនៃសត្វលោក រកខេត្តដទៃក្រៃលែងជាងគ្មាន ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអាទិសង្ឃជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមក
នៃកុសលទី ៣ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផល
ដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌

ទុតិយបណ្ណាសពេ បុញ្ញាភិសន្នរត្នោ

ឥដ្ឋាយ កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ។
 បុន ចបំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ អរិយកន្តេហិ
 សីលេហិ សមន្មាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ អប្បិទ្ធដ្ចហិ
 អសតលេហិ អកម្មាសេហិ កុដិស្សេហិ វិញ្ញា-
 បសត្ថេហិ អមរាមជ្ឈេហិ សមាធិសំវត្ថុនិកេហិ អយំ
 ភិក្ខុវេ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ
 សុខស្សហារោ សោវត្ថកោ សុខវិទាកោ សត្ត-
 សំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ
 សុខាយ សំវត្ថុតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ សុខស្សហារោ
 សោវត្ថកោ សុខវិទាកោ សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ
 កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក បុញ្ញាភិសន្តវគ្គ

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេក
អរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក ជាអ្នក
ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិន
ដាច់ មិនធ្លុះធ្លាយ មិនពពាល មិនពព្រះ ជាសីលរបស់អ្នកជា ជាសីល
ដែលវិញ្ញាជនតែងសរសើរ ជាសីលមិនប៉ះពាល់ដោយតណ្ហាទិដ្ឋ ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីបាននូវសមាធិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអាទិសង្ស ជាទី
ហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទី ៤ ដែលនាំមកនូវសេចក្តី
សុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត
ក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជា
ទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អាទិសង្ស ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលមាន ៤ យ៉ាង
នេះឯង ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដក អង្គន្តរនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

យស្ស សទ្ធា តថាគតោ អចលា សុច្ឆន្ទ្រតា
 សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ អរិយតន្តំ បសិស័តំ ។
 សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថំ ឧដ្ឋក្ខតញ្ច ទស្សនំ
 អនិច្ច្យោតិ តំ អាហុ អមោយំ តស្ស ជីវិតំ ។
 តស្មា សទ្ធិញ្ច សីលញ្ច បសាទំ ធម្មទស្សនំ
 អនុយុញ្ជេថ មេតាវី សុរំ តុទ្ធានសាសនន្តំ ។

[៥៤] ឯកំ សមយំ កកវំ អន្តរា ច មជ្ជរំ
 អន្តរា ច វេញំ អទ្ធានមត្តប្បដិបន្នោ ហោតិ ។
 សម្មហុលាបិ កហាបតិ ច កហាបតានិយោ ច អន្តរា
 ច មជ្ជរំ អន្តរា ច វេញំ^(១) អទ្ធានមត្តប្បដិបន្នោ
 ហោន្តិ ។ អថខោ កកវំ មត្តា ឧត្តម្មំ អញ្ញាតវស្មី
 វុត្តម្បលេ^(២) និសីទិ ។ អន្តសំសុ ខោ តេ កហាបតិ ច
 កហាបតានិយោ ច កកវំនំ អញ្ញាតវស្មី វុត្តម្បលេ និសីទំ

១ ឧ វេញំ ។ ២ ឧ. ម. ឯត្ថន្តរេ បញ្ញត្តេ អាសាទេតិ បាលី អត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រាជិកាយ ចក្កនិបាត

សេចក្តីជឿ ក្នុងព្រះគម្ភាគរបស់បុគ្គលណា មិនបាន
 ញាប់ញ័រ បានដម្កល់ហើយដោយប្រពៃ សីលរបស់
 បុគ្គលណា ជាសីលល្អ ជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈដែល
 ព្រះអរិយៈសរសើរហើយ។ សេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ
 នឹងការឃើញដោយត្រង់ពិត របស់បុគ្គលណា អ្នក
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពោលនូវបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមិន
 ទំលក្រ ទាំងជីវិត របស់បុគ្គលនោះ មិនបានសូន្យ
 ឡើយ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញ កាលរលឹកឃើញ
 ពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គួរប្រកបទុក
 នូវសេចក្តីជឿផង នូវសីលផង នូវសេចក្តីជ្រះថ្លាផង
 នូវការឃើញធម៌ផង ។

[៥៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ផ្លូវ
 ឆ្ងាយ ក្នុងចន្លោះស្រុកមធ្យានិងចន្លោះស្រុកវេរញ្ជា ។ មានពួក(១)គហបតី
 និងពួកគហបតានីជាច្រើននាក់ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយក្នុងចន្លោះស្រុកមធ្យា
 និងចន្លោះស្រុកវេរញ្ជាដែរ ។ គ្រានោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គេចចេញ
 ចាកផ្លូវហើយ ទ្រង់គង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយ ។ ពួកគហបតីនិងគហបតានី
 ទាំងនោះ បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចគង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយ

១ ជនទាំងនោះ មានដំណើរទៅរៀបចំអាវាហវិហារមង្គលឲ្យពូនលើក្នុងស្រុកនោះ ព្រោះ
 ហេតុនោះបានជាតាំងដើរ ទៅតាមផ្លូវនោះដែរ ។ អន្តិកថា ។

ទុតិយបណ្ណសព្វេ បុញ្ញកិសន្ធុត្តោ

ទិស្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា
 ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទីសុ ។
 ឯកមន្តំ ជិសីន្នេ ខោ តេ កហបតី ច
 កហបតាជិយោ ច ភគវា ឯតទេវេច ចត្តារោមេ
 កហបតយោ សំវាសា ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ធរេ ធរាយ សុទ្ធិ សំវសតិ ធរេ ធរាយ សុទ្ធិ
 សំវសតិ ធរេ ធរាយ សុទ្ធិ សំវសតិ ធរេ
 ធរាយ សុទ្ធិ សំវសតិ ។ កថញ្ច កហបតយោ
 ធរេ ធរាយ សុទ្ធិ សំវសតិ ។ ឥធរ កហបតយោ
 សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតិ អទិន្នាទាយិ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី សុរាមេយមជ្ជប្បមា-
 ទដ្ឋាយិ ទុស្ស័លោ ចាបធម្មោ មន្តោមលបរិយុដ្ឋិតេន
 ចេតសា អតារំ អជ្ឈវសតិ អក្កោសកបរិ-
 កាសកោ សមណាព្រាហ្មណានំ ភរិយាបិស្ស
 ហោតិ ចាណាតិចាតិនំ អទិន្នាទាយិនំ កាមេសុ
 មិច្ឆាចារិនំ មុសាវាទិនំ សុរាមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយិនំ

ទុតិយបណ្ណាសក បុព្វាភិសន្ធុវគ្គ

លុះឃើញហើយ ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួក
 គហបតីនឹងគហបតានីទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតីនឹងគហបតានីទាំងឡាយ សង្ឃឹស
 (ការនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងស្វាមីភរិយា) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សង្ឃឹស ៤
 យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ១
 ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ១ ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយ
 នឹងខ្មោចស្រី ១ ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ១ ។ ម្ចាស់
 គហបតីទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុស នៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី តើដូច
 ម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតីទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើនូវ
 បាណាតិបាត ធ្វើនូវអទិន្នាទាន ប្រព្រឹត្តនូវការមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យ
 មុសា ក្រេបជីកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរាទាំងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តី
 កំណាញ់រូបរឹត នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងភរិយារបស់ស្វាមីនោះ ក៏ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាណាតិបាត ប្រព្រឹត្ត
 ធ្វើនូវអទិន្នាទាន ប្រព្រឹត្តធ្វើនូវការមេសុមិច្ឆាចារ ពោលនូវពាក្យមុសា
 ក្រេបជីកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទាំងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថមិយកោ

ទុស្សីលោ ចាបធម្មា មច្ឆេរមលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ
 អដ្ឋាវសតិ អក្កោសិតបរិភាសិតោ សមណាព្រាហ្មណា
 នំ ។ ឯ ឧ កហបតយោ ធម៌ោ ធម៌យ
 សទ្ធិ សំវសតិ ។ កថញ្ច កហបតយោ ធម៌ោ
 ទេវីយា សទ្ធិ សំវសតិ ។ ឥធន កហបតយោ
 សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតិ ។ បេ ។ សុរាមេ
 រយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាយី ទុស្សីលោ ចាបធម្មា មច្ឆេរ
 មលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អដ្ឋាវសតិ
 អក្កោសិតបរិភាសិតោ សមណាព្រាហ្មណា នំ ករិយា
 ច ខុស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិវរិតា អធិដ្ឋា
 នាធា បដិវរិតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរិតា
 មុសាវាធា បដិវរិតា សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាធា
 បដិវរិតា សីលវតី កល្យាណធម្មា វិភតមលមច្ឆេរេន
 ចេតសា អតារំ អដ្ឋាវសតិ អក្កោសិតបរិភាសិតោ
 សមណាព្រាហ្មណា នំ ។ ឯ ឧ កហបតយោ
 ធម៌ោ ទេវីយា សទ្ធិ សំវសតិ ។ កថញ្ច កហប
 តយោ ធម៌ោ ធម៌យ សទ្ធិ សំវសតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់
 រូបរឹត នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែរ ។

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នា
 ជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុស នៅរួម
 ជាមួយនឹងទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកធ្វើនូវបាណាតិបាត ។ បេ ។ ក្រេបជីកនូវសុរាជនឹងមេរ័យ
 ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក
 មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់រូបរឹត នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកដេរ
 ប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែភិយារបស់ស្វាមីនោះ ជាអ្នក
 វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
 វៀរចាកមុសាវាទ ជាអ្នកវៀរចាកការក្រេបជីកទឹកស្រវឹងគឺសុរាជនឹងមេរ័យ
 ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ មានចិត្ត
 ប្រាសចាកមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមិនដេរ
 ប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ
 ឯង ឈ្មោះថា ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។ ម្នាលគហបតី
 ទាំងឡាយ ចុះទេវតាប្រុស នៅរួមជាមួយគ្នានឹងខ្មោចស្រី តើដូចម្តេច ។

ទុតិយបណ្ណសកេ បុព្វាភិសន្តរក្កោ

ឥធិ កហមតយោ សាមីកោ ហោតិ ចាណាតិចាតា
 បដិវិរតោ អនិច្ចាទានា បដិវិរតោ កាមេសុ
 មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ បុសាវនា បដិវិរតោ សុរាមេរយ-
 មជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ សីលវា កល្យាណធម្មោ
 វិកតមលបច្ឆេនេ ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ
 អនក្កោ សតបរិភាសកោ សមណព្រាហ្មណានំ
 ភវិយា ច ខុស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតិនំ ។ បេ ។
 សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋាយិនំ ទុស្សីលា ចាបធម្មា
 មច្ឆេមលមរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ
 អនក្កោ សតបរិភាសកោ សមណព្រាហ្មណានំ ។
 ឯវំ ខោ កហមតយោ ទេវោ ធិរយ សន្ធិ
 សំវសតិ ។ កថញ្ច កហមតយោ ទេវោ ទេវិយា
 សន្ធិ សំវសតិ ។ ឥធិ កហមតយោ សាមីកោ
 ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិវិរតោ ។ បេ ។
 សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ សីលវា

ទុតិយបណ្ណាសក បុព្វាភិសន្តវត្ថុ

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្វាមីភូតិលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត
 វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាក
 ការក្រេបជីកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុភវន្តិមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
 មានសីល មានធម៌ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅ
 គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមិនដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ទើបឯភរិយា
 របស់ស្វាមីនោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាណាតិបាត ។ បេ ។ ក្រេបជីក
 នូវទឹកស្រវឹងគឺសុភវន្តិមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្ត
 សីល មានធម៌ដ៏លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់រូបវត្ថុនៅ
 គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកដេរប្រទេច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលគហបតីទាំង
 ឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខោចស្រី ។
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះទេវតាប្រុស នៅរួមជាមួយគ្នានឹងទេវតាស្រី
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្វាមីភូតិលោកនេះ
 ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ វៀរចាកការក្រេបជីកនូវទឹកស្រវឹង
 គឺសុភវន្តិមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីល

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិពត្តោ

កល្យាណធម្មោ វិភត្តមលមច្ឆេនេន ចេតសា អតារំ
អជ្ឈាវសតិ អនត្តោ សត្តបរិភាសកោ សមណ-
ព្រាហ្មណានំ ភវិយាមិស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា
បដិវរតា ។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា
បដិវរតា សីលវតី កល្យាណធម្មោ វិភត្តមលមច្ឆេនេន
ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ អនត្តោ សត្តបរិភាសកោ
សមណព្រាហ្មណានំ ។ ឃំ ខោ កហមតយោ
ទេវេ ទេវិយា សុទ្ធិ សំវសតិ ។ ឥមេ ខោ
កហមតយោ ចត្តារេ សំវសាតិ ។
ឧកោ ច ហោន្តិ ទុស្សីលោ កធិរិយា បរិភាសកោ
តេ ហោន្តិ ជានិបតយោ ធឯវ សំវសមាគតា ។
សាមិកោ ហោតិ ទុស្សីលោ កធិរិយា បរិភាសកោ
ភវិយា សីលវតី ហោតិ វទព្វា វិភមច្ឆរា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ពត្តក្កនិបាត

មានធម៌ដ៏ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
 ជាអ្នកមិនដេរប្រទេច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងភិក្ខុយារបស់ស្វាមី
 នោះ ក៏ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ វៀរចាកការក្រេបងឹកនូវទឹក
 ស្រវឹងគឺសុរាវនឹងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីល
 មានធម៌ដ៏ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
 ជាអ្នកមិនដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែរ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ
 យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ទេវតាប្រសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ សង្ឃឹស (ការនៅរួមគ្នាមាន៤) យ៉ាងនេះឯង ។

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជាអ្នកកំណាញ់
 ស្វិតស្វាញ ដេរប្រទេច (នូវសមណព្រាហ្មណ៍)
 ប្រពន្ធនឹងប្តីទាំងពីរនាក់នោះ ឈ្មោះថា ខ្មោចមកនៅរួម
 គ្នា ។ ស្វាមីជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសេចក្តីកំណាញ់
 ស្វិតស្វាញ ដេរប្រទេច (នូវសមណព្រាហ្មណ៍)
 ភិក្ខុយា ជាអ្នកមានសីល ដឹងនូវពាក្យពោចន៍នៃពួក
 សម មានសេចក្តីកំណាញ់ ប្រាសចេញហើយ

ឧត្តយបណ្ណសពេ បុញ្ញាភិសន្តវគ្គោ

សាប្បិ ទេវី សំវសតិ ធម្មេន បតិនា សហ ។

សាមីកោ សីលវា ហោតិ វុទ្ធាញ្ច វីតម្មប្បវេ

ភរិយា ហោតិ ទុស្សីលា កកទរិយា បរិភាសិកា

សាប្បិ ធម្មា សំវសតិ ទេវេន បតិនា សហ ។

ឧកោ សុទ្ធា វុទ្ធាញ្ច ប សញ្ញតា ធម្មជីវិនោ

តេ ហោន្តិ ជានិបតយោ អញ្ញមញ្ញា បិយំ វុទ្ធា

អត្តា សម្មត្ថវា ហោន្តិ ជាសុតំ(១) ឧបជាយតិ

អមិត្តា ទុម្ពនា ហោន្តិ ឧភិជ្ជំ សមសីលំ

ឥន ធម្មំ បរិត្ថាន សមសីលព្វតា ឧកោ

នន្តិនោ ទេវីលោកស្មី មោទន្តិ កាមកាមិនោតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក បុព្វាភិសន្ធិវគ្គ

ភរិយានោះឯងឈ្មោះថា ទេវតាស្រី នៅរម្មតាជាមួយ
 នឹងប្តីខ្មោច ។ ស្វាមី ជាអ្នកមានសីល ដឹងនូវ
 ពាក្យពេចន៍នៃពួកសម្លា ជាអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់
 ប្រាសចេញហើយ ភរិយាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មាន
 សេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ ដេរប្រទេច (នូវសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍) ភរិយានោះឯង ឈ្មោះថា ស្រីខ្មោច
 នៅរម្មតាជាមួយនឹងប្តីទេវតា ។ ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នក
 មានសទ្ធា ដឹងនូវពាក្យពេចន៍នៃពួកសម្លា ជាអ្នកសង្រួម
 (ក្នុងសីល) ជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតតាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនឹងប្តី
 ទាំងពីរនាក់នោះ ពោលពាក្យផ្អែមល្ហែមទៅកេតានឹងគ្នា
 រមែងមានសេចក្តីចម្រើនដ៏ច្រើន ទាំងមានការនៅជាសុខ
 កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា ពួកសង្រួម រមែងពាក់អន្ទប់ត្អូញ
 ចំពោះជនទាំងពីរនាក់ ដែលមានសីលស្មើគ្នា ជនទាំង
 ពីរនាក់ មានសីលនឹងវត្តស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុង
 លោកនេះហើយ បើនៅមានចំណង់ក្នុងតាម ក៏រមែង
 ជាអ្នកត្រេកអរ រីករាយ ក្នុងទៅលោកបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កវនិកាយស្ស ចក្កវនិកាយោ

[៥៥] ធនាហោមេ ភិក្ខុវេ សំវាសា ។ តតមេ
ធនាហោ ។ ធរោ ធរាយ សុទ្ធំ សំវសតិ ធរោ ទេវីយា
សុទ្ធំ សំវសតិ ទេវោ ធរាយ សុទ្ធំ សំវសតិ ទេវោ
ទេវីយា សុទ្ធំ សំវសតិ ។ តថញ្ច ភិក្ខុវេ ធរោ
ធរាយ សុទ្ធំ សំវសតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ សាមីកោ
ហោតិ ចាណាតិចាតិ អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី
មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ដុសវាចោ សម្មប្បលាបិ
អភិជ្ឈាលុំ ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ទុស្សីលោ
ចាបដម្មោ មច្ឆេរមលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ
អជ្ឈាវសតិ អក្កោសំ តតបរិភាសិកោ សមណា-
ព្រាហ្មណានំ ភវីយាបិស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតិដិ
អទិន្នាទាយីដិ កាមេសុ មិច្ឆាចារីដិ មុសាវាទីដិ
បិសុណាវាចា ដុសវាចា សម្មប្បលាបិដិ អភិជ្ឈាលុំដិ
ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ទុស្សីលោ ចាបដម្មោ
មច្ឆេរមលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ
អក្កោសំ តតបរិភាសិកោ សមណាព្រាហ្មណានំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

(៥៥) មាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃាស (ការនៅរម្មតាជាមួយនឹង
ស្វាមីភរិយា) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សង្ឃាស ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។
គឺខ្មោចប្រុស នៅរម្មតាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ១ ខ្មោចប្រុស នៅរម្មតាជា
មួយនឹងទេវតាស្រី ១ ទេវតាប្រុសនៅរម្មតាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ១ ទេវតា
ប្រុសនៅរម្មតាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ១ ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះខ្មោច
ប្រុសនៅរម្មតាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី តើដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្វាមី
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាណាតិបាត ធ្វើនូវអទិន្នាទាន ធ្វើនូវ
ការមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យមុសា ពោលពាក្យញ្ចះញង់ ពោលពាក្យ
អាក្រក់ ពោលពាក្យរោយរាយ មានអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ មានសេចក្តី
ឃើញខុស ទ្រុស្តសីលមានធម៌លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់
រូបរឹត នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងភរិយា
របស់បុរសនោះ ក៏ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាណាតិបាត ធ្វើនូវអទិន្នាទាន ធ្វើ
នូវការមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យមុសា ពោលពាក្យញ្ចះញង់ ពោល
ពាក្យអាក្រក់ ពោលពាក្យរោយរាយ មានអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ មាន
សេចក្តីឃើញខុស ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តី
កំណាញ់រូបរឹត នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែរ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បុញ្ញាភិសន្តវត្តោ

ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ សន្ធិ សំវសតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ សន្ធិ សំវសតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតិ
 អទិន្នាទាយី ។ បេ ។ មច្ឆេមលមរិយុដ្ឋិតន ចេតសា
 អតារំ អជ្ឈាវសតិ អក្កោសិកបរិភាសកោ សមណ-
 ព្រាហ្មណានំ ភរិយា ច ខុស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា
 បដិវរតា អទិន្នាទានា បដិវរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា
 បដិវរតា មុសាវាទា បដិវរតា ចិសុណាយ វាចាយ
 បដិវរតា ឆុសាយ វាចាយ បដិវរតា សម្មប្បលាទា
 បដិវរតា អនភិជ្ឈាលុដ្ឋិ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋិកា
 សីលវរតិ កល្យាណធម្មា វិភតមលមច្ឆេវន ចេតសា
 អតារំ អជ្ឈាវសតិ អនក្កោសិកបរិភាសិកា សមណ-
 ព្រាហ្មណានំ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ
 សន្ធិ សំវសតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ
 សន្ធិ សំវសតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ សាមិកោ ហោតិ
 ចាណាតិចាតា បដិវរតា អទិន្នាទានា បដិវរតា
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតា មុសាវាទា បដិវរតា

ទុតិយបណ្ណាសក បុញ្ញភិសន្តវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ខ្មោចប្រុស នៅរម្មតាជាមួយនឹង
 ខ្មោចស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុស នៅរម្មតាជាមួយនឹង
 ទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត ធ្វើទ្វេសោហ៊ុនបាត ធ្វើទ្វេសោហ៊ុនទាន ។ បេ ។ មានចិត្ត
 ត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់បំរើ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែកិរិយារបស់បុរសនោះ ជាអ្នកវៀរចាក
 បាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាក
 មុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាទ វៀរចាកផុសវាទ វៀរចាកសម្មប្ប-
 លាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មានចិត្តមិនព្យាបាទ ឃើញត្រូវ មានសីល
 មានធម៌ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
 មិនដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាង
 នេះឯង ឈ្មោះថា ខ្មោចប្រុសនៅរម្មតាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះទេវតាប្រុស នៅរម្មតាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត
 វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ចិសុណាយ វាទាយ បដិវិរោតោ វេសុណាយ វាទាយ
 បដិវិរោតោ សុប្បប្បលាទា បដិវិរោតោ អនភិជ្ឈាលុ
 អព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិតោ សីលវា កល្យាណ-
 ធម្មោ វិភត្តមលមច្ឆេវន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ
 អនក្កោសិកបរិភាសិកោ សមណាព្រាហ្មណានំ
 ភរិយា ច ខុស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតិនំ ។ បេ ។
 មច្ឆេវមលមរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ
 អក្កោសិកបរិភាសិកោ សមណាព្រាហ្មណានំ ។
 ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ទេវោ ធជាយ សុទ្ធិ សំវសតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ទេវោ ទេវិយា សុទ្ធិ សំវសតិ ។
 ឥធជ ភិក្ខុវេ សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតា
 បដិវិរោតោ ។ បេ ។ វិភត្តមលមច្ឆេវន ចេតសា អតារំ
 អជ្ឈាវសតិ អនក្កោសិកបរិភាសិកោ សមណ-
 ព្រាហ្មណានំ ភរិយាចិស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា
 បដិវិរោតោ ។ បេ ។ អនក្កោសិកបរិភាសិកោ សមណ-
 ព្រាហ្មណានំ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ទេវោ ទេវិយា សុទ្ធិ
 សំវសតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សំវសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថមិយាម

វៀរចាកចំណុះវា វៀរចាកផ្សេងវា វៀរចាកសម្បជ្ឈលាបៈ មិន
មានអភិជ្ឈា មានចិត្តមិនព្យាបាទ មានសេចក្តីឃើញត្រូវ មានសីល មានធម៌
ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនដេរ
ប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ទើបឯកិយារបស់បុរសនោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
ធ្វើនូវបាណាតិបាត ។ បេ ។ មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់រូបភិក្ខុ
នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទេវតាប្រសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះទេវតាប្រស នៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត
។ បេ ។ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិន
ដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងកិយារបស់បុរសនោះ ក៏ជាអ្នក
វៀរចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ មិនដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែរ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ទេវតាប្រសនៅរួមគ្នាជាមួយ
នឹងទេវតាស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃសមាស ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ទុតិយបណ្ណសំគោ បុព្វាភិសន្ធិតោ

ឧកោ ប ហោត្តិ ឧស្ស័លា កកិយា បរិភាសកា

តេ ហោត្តិ ជានិបតយោ ឆវា សំវាសមាគតា ។

សាមិកោ ហោតិ ឧស្ស័លា កកិយោ បរិភាសកោ

ករិយា សីលវតី ហោតិ វុទ្ធា វីតមច្ឆរា

សាមិ ទេវី សំវាសតិ ឆវេន បតិណ សហ ។

សាមិកោ សីលវា ហោតិ វុទ្ធា វីតមច្ឆរា

ករិយា ហោតិ ឧស្ស័លា កកិយោ បរិភាសកា

សាមិ ឆវា សំវាសតិ ទេវេន បតិណ សហ ។

ទុតិយបណ្ណសក បុញ្ញាភិសន្តវគ្គ

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជាអ្នកកំណាញ់ស្វិត
 ស្វាញ ផេរប្រទេច (សមណព្រាហ្មណ៍) ប្រពន្ធនឹង
 ប្តីទាំងពីរនាក់នោះ ឈ្មោះថា ខ្មោចនៅរម្ងាប់ជាមួយគ្នា ។
 ស្វាមី ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសេចក្តីកំណាញ់ស្វិត
 ស្វាញ ផេរប្រទេច (សមណព្រាហ្មណ៍) ភរិយា
 ជាអ្នកមានសីល ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យពេចន៍នៃពួកសូម
 មានសេចក្តីកំណាញ់ប្រាសចេញហើយ ភរិយានោះ
 ឯងឈ្មោះថា ទេវតាស្រីនៅរម្ងាប់ជាមួយនឹងប្តីខ្មោច ។
 ស្វាមីជាអ្នកមានសីល ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យពេចន៍នៃពួក
 សូម មានសេចក្តីកំណាញ់ប្រាសចេញហើយ ភរិយា
 ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ
 ផេរប្រទេច (សមណព្រាហ្មណ៍) ភរិយានោះឯង
 ឈ្មោះថា ស្រីខ្មោច នៅរម្ងាប់ជាមួយនឹងប្តីទេវតា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិនិកាយស្ស ធឮតុក្កនិដាគោ

၂။ ကောလိဝါရီ နှင့် နတ်
 ၃။ နတ်

តេ ហ្វា ឆ្នំ ជា ឆ្នំ បត យោ អញ មញ្ច ប្រយំ វន្តា

អត្តា សម្បជ្ជា ហោរ្និ ជាស្កកំ ឧបជាយតិ ។

អមតា និមនា ហោន ឱកិន សមស្ថាន

ឥ ធម៌ ចរិតាន សមស្ថលតា ឧកោ

ទទួលបាន លោកស្រី មេទទួល កាមកាមឆ្មោត ។

[៥៦] ឯកំ សមយំ កកក កក្កស្ក វិហារតិ

សុំ សុំ មាតិកា កេសកក្កដា មិត្តភាព ។ អត្ថបទ

កកក ច័ន្ទនាសមយ៍ ទិវាសេតា បុត្រវរ្ម័នាធាយ

យេន ណក្កលបតនោ កហបតន្តរ ធិវ្វនន តេន-

បន្ទីរ ឧបបន្ទីរ បញ្ជា អាសនៈ និងស៊ី ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថរនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា អ្នកដឹងនូវពាក្យពេចន៍
 នៃពាក្យសម ជាអ្នកសង្រួម (ក្នុងសីល) អ្នកចម្លែងជីវិត
 តាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនឹងបីទាំងនោះ ពោលពាក្យ
 ផ្អែមល្ហែមទៅរកគ្នានឹងគ្នា រមែងមានសេចក្តីចំរើនដ៏
 ច្រើន ទាំងមានការនៅជាសុខកើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា
 ពួកសត្រូវ រមែងពាក់អន់ចិត្ត ចំពោះជនទាំងពីរដែល
 មានសីលស្មើគ្នា ជនទាំងពីរនាក់ មានសីលនឹងវត្ត
 ស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ (ថ្មី)
 មានចំណង់ក្នុងតាម ក៏រមែងជាអ្នកត្រេកអររីករាយ
 ក្នុងទេវលោកបាន ។

[៥៦] សមយ័ម្ហ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកេសកឡា-
 វន ជាទីឲ្យអក្ខយ័យដល់សត្វម្រឹគ ទៀបក្រុងសុន្ទុមារគិរៈ ក្នុងដែនកគ្គៈ ។
 គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុង
 បុព្វល្អាសមយ័ រស្មីចូលទៅកាន់និវេសន៍ របស់គហបតីឈ្មោះនក្កលបិសា
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់ លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។

ទុតិយបណ្ណសិក្សា បុព្វាភិសន្ធិតោ

អថខោ នកុលបិតា ច កហបតី នកុល-
 មាតា ច កហបតានី យេន កកវំ តេនុប-
 សង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា កកវំនំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ នកុលបិតា កហបតី កកវំនំ ឯតទរោច
 យតោ មេ កន្លេ នកុលមាតា កហបតានី នហរ-
 ស្សេ ទហរា អាជីតា នាភិជាតាមិ នកុលមាតរំ
 កហបតានី មនសាបិ អតិចរិតា កុតោ បន
 កាយេន ឥច្ឆេយ្យម មយំ កន្លេ និដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ
 អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតុំ អភិសម្បរាយញ្ញំ អញ្ញាមញ្ញំ
 បស្សិតុំ ។ នកុលមាតាបិ ខោ កហបតានី
 កកវំនំ ឯតទរោច យតោហំ កន្លេ នកុលបិតុនោ
 កហបតីស្ស ទហរស្សេ ទហរា អាជីតា នាភិជាតាមិ
 នកុលបិតរំ កហបតី មនសាបិ អតិចរិតា កុតោ
 បន កាយេន ឥច្ឆេយ្យម មយំ កន្លេ និដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ
 អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតុំ អភិសម្បរាយញ្ញំ អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតុំ

ទុតិយបណ្ណាសក បុព្វាភិសន្ធិត្ថ

លំដាប់នោះ នកុលបិតាគហបតីនឹងនកុលមាតាគហបតី បាននាំគ្នាចូល
 ទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ បានថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនកុលបិតាគហបតី អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ចាប់ដើមពីខ្ញុំព្រះអង្គ បានប្រសប់គ្នានឹងនកុលមាតាគហបតី
 តាំងពីកំឡោះក្រមុំមក មិនដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្ត នៃនកុលមាតាគហបតី
 សូម្បីដោយចិត្តម្តងទេ មិនបាច់ពោលដល់ទៅការធ្វើដោយកាយឡើយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាឲ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង
 ឲ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។ ចំណែកនកុលមាតាគហបតី ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះដែរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចាប់ដើមពី
 ខ្ញុំមាស់ បានប្រសប់គ្នានឹងនកុលបិតាគហបតី តាំងពីកំឡោះក្រមុំមក មិន
 ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តនៃនកុលបិតាគហបតី សូម្បីដោយចិត្តម្តងទេ មិន
 បាច់ពោលដល់ទៅការធ្វើដោយកាយឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើង
 ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាឲ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឲ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស បគ្គកនិកាគោ

អាភិក្ខេយ្យំ ចេ កមាបតយោ ឧភោ ជាតិបតយោ
 ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតំ អភិសម្ម-
 រាយញ្ច អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតំ ឧភោ វ អស្ស-
 សមស្សន្ធា សមសីលា សមទ្វាតា សមប្បញ្ញា តេ
 ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតំ អភិសម្មរាយញ្ច
 អញ្ញាមញ្ញំ បស្សិតំ ។

ឧភោ សទ្ធា វទញ្ញា ច សញ្ញតា ធម្មជីវិតោ

តេ ហោន្តិ ជាតិបតយោ អញ្ញាមញ្ញំ បិយំ វទា

អត្តា សម្មច្យា ហោន្តិ វាសុតំ ឧបជាយតិ

អមត្តា ទុម្ពនា ហោន្តិ ឧភិទ្ធី សមសីលំ

ឥន្ធ ធម្មំ ចរិតាន សមសីលព្វតា ឧភោ

នន្តិគោ ទេវលោកស្មី មោទន្តិ កាមកាមិនោតិ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថកនិដក

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតីនឹងគហបតីនីតាំងឡាយ បើ
 ជនទាំងពីរនាក់ប្តីប្រពន្ធ ប្រាថ្នាឲ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឲ្យជួបគ្នាក្នុង
 បរលោកផង លុះតែជនទាំងពីរនាក់នោះ មានសង្ខារស្មើគ្នា មានសីលស្មើ
 គ្នា មានចាតៈស្មើគ្នា មានបញ្ញាស្មើគ្នា ទើបជួបគ្នា ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ
 ផង ជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសព្វ ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យ
 ពេចន៍នៃសម ជាអ្នកសង្រួម (ក្នុងសីល) អ្នកចិញ្ចឹម
 ជីវិត តាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនឹងប្តីទាំងនោះពោលពាក្យ
 ផ្អែមល្អមរកតានឹងគ្នា រមែងមានសេចក្តីចម្រើនជ្រើន
 ទាំងមានការរលាជាសុខ កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា ពួក
 សត្រូវ រមែងអាត់អន់ចិត្តចំពោះជនទាំងពីរនាក់ ដែល
 មានសីលស្មើគ្នា ជនទាំងពីរនាក់មានសីលនឹងវត្តស្មើ
 គ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ បើមាន
 ចំណង់ក្នុងតាម ក៏រមែង ជាអ្នកត្រេកអររីករាយ
 ក្នុងទេវលោកបួន ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បុញ្ញាភិសន្តត្តោ

[៥៧] អាករេដ្ឋយ្យំ ចេ ភិក្ខុវេ ឧកោ ជានិ-
 បតយោ និដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អញ្ញាមញ្ញំ បស្សន្តិ
 អភិសម្បរាយញ្ច អញ្ញាមញ្ញំ បស្សន្តិ ឧកោ វ អស្ស
 សមស្សន្តា សមសីលា សមត្ថតា សមប្បញ្ញា
 តេ និដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អញ្ញាមញ្ញំ បស្សន្តិ
 អភិសម្បរាយញ្ច អញ្ញាមញ្ញំ បស្សន្តិតិ ។

ឧកោ សន្តា វនិញ្ចា ប សញ្ញតា ធម្មជីវិនា
 តេ ហោន្តិ ជានិបតយោ អញ្ញាមញ្ញំ បិយំ វនា
 អត្ថា សម្បត្តរា ហោន្តិ ជាសុតំ ឧបជាយតិ
 អមិត្តា ធម្មនា ហោន្តិ ឧភិវ្ពំ សមសីលិនំ
 វេទ ធម្មំ ចរិត្តាន សមសីលត្ថតា ឧកោ
 ធម្មនា នេវលោកស្មំ មោទន្តិ កាមកាមិនោតិ។

ទុតិយបណ្ណសក បុព្វោកិសន្តវគ្គ

[៥៦] មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើប្រពន្ធនឹងប្តីទាំងពីរនាក់ ប្រាថ្នាឲ្យ
 ជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឲ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង លុះតែជនទាំងពីរនាក់
 នោះ មានសទ្ធាស្មើគ្នា មានសីលស្មើគ្នា មានចាតៈស្មើគ្នា មានបញ្ញាស្មើ
 គ្នា ទើបជនទាំងនោះជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យ
 ពេចន៍នៃសម ជាអ្នកសង្រួម (ក្នុងសីល) ជាអ្នក
 ចិញ្ចឹមជីវិត តាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនឹងប្តីទាំងនោះ ពោល
 ពាក្យផ្អែមល្ហែមរកគ្នានឹងគ្នា រមែងមានសេចក្តីចម្រើន
 ច្រើនទាំងមានការនៅជាសុខ កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា
 ពួកសត្រូវ រមែងអាក់អន់ចិត្ត ចំពោះជនទាំងពីរដែល
 មានសីលស្មើគ្នា ជនទាំងពីរនាក់ មានសីលនឹងវត្ត
 ស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ (បើ)
 មានចំណង់ក្នុងកាម រមែងជាអ្នកត្រេកអររីករាយ
 ក្នុងទេវលោកបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

[៥៨] ឯកំ សមយំ ភក្កវា កោលីយេសុ
 វិហារតិ បដ្ឋនេលំ^(១) នាម កោលីយានំ និគមោ ។
 អថោ ភក្កវា វុទ្ធស្វាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរ-
 មាណយ យេន សុប្បវាសាយ កោឡិយជីតាយ
 និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ
 និសីទិ ។ អថោ សុប្បវាសា កោឡិយជីតា
 ភក្កវន្តំ បណីតេន ខាទនីយេន កោជនីយេន
 សហត្ថា សន្តិប្បសិ សម្បវាវសិ ។ អថោ
 សុប្បវាសា កោឡិយជីតា ភក្កវន្តំ ភុត្តារី ឧជិតបត្ត-
 ចាណី ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ
 សុប្បវាសំ កោឡិយជីតំ ភក្កវា ឯតទវោច
 កោជនំ សុប្បវាសេ ទេន្តិ អរិយស្សាវកា បដិញ្ញាហកានំ
 ចត្តារិ វាចានិ ទេតិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។
 អាយុំ ទេតិ វណ្ណំ ទេតិ សុខំ ទេតិ ពលំ ទេតិ ។

១ ឧ. សុត្តនេលំ ។ ម. បដ្ឋនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

(៥៨) សម្មយម្ហយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគម
 ឈ្មោះបដ្ឋនេលៈ របស់ពួកកោលិយៈរាជត្រកូល ក្នុងដែនកោលិយៈ ។
 គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុងបុព្វលា-
 សម័យ ស្ដេចចូលទៅកាន់និវេសន៍របស់នាងសុប្បវាសា ជាធីតានៃស្ដេច
 កោឡិយៈ លុះស្ដេចចូលទៅដល់ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាល
 ថ្វាយ ។ វេលានោះ នាងសុប្បវាសាជាធីតានៃស្ដេចកោឡិយៈបានអង្គុស
 ថ្វាយខាងនិយមកោដនី យាហរដ៏ធំព្យាប័ត្រសាដោយដៃខ្លួនឯង ចំពោះព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ ឲ្យឆ្អែតស្ដាប់ស្ដល់ ត្រាតែដល់ព្រះអង្គប្រកែកលែងទទួល
 ទៀត ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សោយស្រេច លែងលូកព្រះហស្ថ
 ទៅក្នុងបាត្រហើយ ទើបនាងសុប្បវាសាអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនាង
 សុប្បវាសា ជាធីតាកោឡិយធីតា អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សុប្បវាសា អរិយសាវិកា ឲ្យកោដនាហារឈ្មោះ
 ថាឲ្យនូវឋានៈ ៤ យ៉ាង ដល់បដិគ្គហកៈទាំងឡាយ ។ ឋានៈ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្ដេច ។ គឺឲ្យអាយុ ១ ឲ្យវណ្ណៈ ១ ឲ្យសុខៈ ១ ឲ្យពលៈ ១ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បុញ្ញាភិសន្តវត្តោ

អាយុំ ខោ បន ទត្វា អាយុស្ស ភាគីនី ហោតិ
 ទិព្វស្ស វា មាណុសស្ស វា វណ្ណំ ទត្វា វណ្ណស្ស
 ភាគីនី ហោតិ ទិព្វស្ស វា មាណុសស្ស វា សុខំ ទត្វា
 សុខស្ស ភាគីនី ហោតិ ទិព្វស្ស វា មាណុសស្ស វា
 ពលំ ទត្វា ពលស្ស ភាគីនី ហោតិ ទិព្វស្ស
 វា មាណុសស្ស វា ។ កោជនំ សុប្បវាសេ
 ទេន្តំ អរិយស្សាវិកា បដិក្កាហាកានំ ឥមាធិ ចត្តារិ
 ហំនាធិ ទេត្តតិ ។

សង្កត់(១) កោជនំ យាវ ទេត្តិ
 សុខំ បណ្ឌិត(២) រសសា ឧបេតំ
 សា ទត្ថិណា ឧដ្ឋតតេសុ ទិដ្ឋា
 ចរណោបបន្នេសុ មហាគតេសុ
 បុញ្ញាន បុញ្ញំ សំសន្នមាណ
 មហាប្បលា លោកវិទូន វណ្ណិតា

ទុតិយបណ្ណាសក បុញ្ញាភិសន្តវគ្គ

លុះឲ្យអាយុហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក គឺបានទទួលយកនូវអាយុ
 ដែលជារបស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស លុះឲ្យវណ្ណៈហើយ រមែងជា
 អ្នកមានចំណែក គឺបានទទួលយកនូវវណ្ណៈដែលជារបស់ទិព្វ ឬជារបស់
 មនុស្ស លុះឲ្យសុខហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែកគឺបានទទួលយកនូវសុខ
 ដែលជារបស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស លុះឲ្យពលៈហើយ រមែងជាអ្នកមាន
 ចំណែកគឺបានទទួលយកនូវពលៈដែលជារបស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស ។
 ម្នាលសុប្បវាសា អរិយសាវិកា ឲ្យភោជនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យឋានៈ
 ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ដល់បដិគ្គាហកៈទាំងឡាយ ។

បុគ្គលឲ្យភោជនដែលខ្លួនតាក់តែងស្អាត ឆ្ងាញ់ពីសាបរិបូណ៌
 ដោយរស (ដល់បដិគ្គាហកៈ) ទុក្ខណាទាននោះ ដែល
 បុគ្គលឲ្យហើយ ដល់ព្រះវិណាស្រពទាំងឡាយ មាន
 ដំណើរត្រង់ ប្រកបដោយចរណៈ ដល់នូវភាពដ៏ប្រសើរ ជា
 ទីបង្កមមកនូវបុណ្យ ដោយបុណ្យ ព្រះលោកវិទូ ទ្រង់
 សរសើរ (នូវទុក្ខណាទាននោះ) ថា ជាទានមានផលច្រើន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុណិយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ឯតានិ សំ យញ្ញមនុស្សនា
 យេ វេទជាតា វិចារន្តិ លោកេ
 វិនេយ្យ មន្ត្រេមលំ សម្បលំ
 អនិទ្ទតា សក្កមបេន្តិ ហំនន្តិ ។

[៥៧] អថខោ អនាថបិណ្ឌិតោ កហាបតិ
 យេន កកវា តេនុមសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា កកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ទំ
 ខោ អនាថបិណ្ឌិតំ កហាបតិ កកវា ឯតទលោច
 គោជនំ កហាបតិ ទទមាណោ អរិយស្សវគោ បដិ-
 ត្តាហកានំ ចត្តារិ ហំនានិ ទេតិ ។ កតមានិ
 ចត្តារិ ។ អាយុំ ទេតិ វណ្ណំ ទេតិ សុខំ ទេតិ
 ពលំ ទេតិ ។ អាយុំ ខោ បន ទត្វា អាយុស្ស
 ភាគី ហោតិ ទិព្វស្ស វា មាណុសស្ស វា វណ្ណំ
 ទត្វា... សុខំ ទត្វា... ពលំ ទត្វា ពលស្ស ភាគី
 ហោតិ ទិព្វស្ស វា មាណុសស្ស វា ។ គោជនំ
 កហាបតិ ទទមាណោ អរិយស្សវគោ បដិ-ត្តាហ-
 កានំ វេមានិ ចត្តារិ ហំនានិ ទេតិតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ជនទាំងឡាយណា រលឹកឃើញនូវយញ្ញៈ ដូច្នោះ
 កើតមានសេចក្តីត្រេកអរ កំចាត់បង្គំនូវមន្ទិលគឺសេចក្តី
 កំណាញ់ ព្រមទាំងបួសក្នុងលោក ជនទាំងនោះឥត
 មានគន្លង តែងចូលទៅកាន់ស្ថានសួគ៌បាន ។

[៥៩] គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវក កាលឲ្យនូវ
 កោដនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យនូវឋានៈ ៤ យ៉ាង ដល់បដិគ្គហកៈទាំងឡាយ ។
 ឋានៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឲ្យអាយុ ១ ឲ្យវណ្ណៈ ១ ឲ្យសុខៈ ១
 ឲ្យពលៈ ១ ។ លុះឲ្យអាយុហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក គឺបាន
 ទទួលយកនូវអាយុជាបរស័ទិព្វ ឬជាបរសមនុស្ស លុះឲ្យវណ្ណៈហើយ...
 លុះឲ្យសុខៈហើយ ... លុះឲ្យពលៈហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក គឺបាន
 ទទួលយកនូវពលៈជាបរស័ទិព្វ ឬជាបរសមនុស្ស ។ ម្ចាស់គហបតី
 អរិយសាវក កាលឲ្យកោដនាហារឈ្មោះថា ឲ្យនូវឋានៈ ៤ យ៉ាងនេះ
 ដល់បដិគ្គហកៈទាំងឡាយ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បុញ្ញាភិសន្តវគ្គោ

យោ សញ្ញតានំ បរទត្តកោជំនំ

កាលេន សក្កច្ច ទទាតិ កោជំនំ

ចត្តារិ ហំនាជំ អនុប្បវេច្ឆតិ

អាយុញ្ច វណ្ណញ្ច សុខំ ពលញ្ច ។

អាយុនាយី ពលនាយី^(១) សុខំ វណ្ណំ ទទោ នរោ

ជីយាយុ យសវំ ហោតិ យត្ថ យត្ថបបដ្ឋតីតិ ។

[៦០] កោជំនំ ភិក្ខុវេ ទទមាឆោ នាយកោ បដិក្កាហា-

កានំ ចត្តារិ ហំនាជំ ទេតិ ។ កតមាជំ ចត្តារិ។

អាយុំ ទេតិ វណ្ណំ ទេតិ សុខំ ទេតិ ពលំ ទេតិ ។

អាយុំ ខោ បន ទត្វា អាយុស្ស ភាគី ហោតិ ទិព្វស្ស

វំ មាទុសស្ស វំ វណ្ណំ ទត្វា...សុខំ ទត្វា ...ពលំ

ទត្វា ពលស្ស ភាគី ហោតិ ទិព្វស្ស វំ មាទុសស្ស

វំ កោជំនំ ភិក្ខុវេ ទទមាឆោ នាយកោ

បដិក្កាហាកានំ ឥមាជំ ចត្តារិ ហំនាជំ ទេតីតិ ។

១ ឧ. ម. សោ អាយុនាយី វណ្ណនាយី ។

ទុតិយបណ្ណសក បុញ្ញាភិសន្តវគ្គ

បុគ្គលណាឲ្យនូវកោដនាហារ ដល់ពួកភិក្ខុដែលសង្រួម
 (ក្នុងសីល) ជាអ្នកបរិភោគកោដនដែលបុគ្គលដទៃឲ្យ
 ដោយគោរព តាមកាល បុគ្គលនោះ វេមន៍បាន
 ទទួលនូវឋានៈទាំង ៤ យ៉ាងគឺអាយុ ១ វណ្ណៈ ១ សុខៈ ១
 ពលៈ ១ ។ ជនអ្នកឲ្យអាយុ ឲ្យពលៈ ឲ្យសុខៈ
 ឲ្យវណ្ណៈ កើតក្នុងកតាណា ។ វេមន៍ជាអ្នកមានអាយុ
 វែង មានយសបរិវារ ក្នុងភពនោះ ។ ។

[៦០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមកកាលឲ្យនូវកោដនាហារ ឈ្មោះ
 ថា ឲ្យនូវឋានៈ ៤ យ៉ាង ដល់បដិគ្គាហកៈទាំងឡាយ ។ ឋានៈ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឲ្យអាយុ ១ ឲ្យវណ្ណៈ ១ ឲ្យសុខៈ ១ ឲ្យពលៈ ១ ។
 លុះឲ្យអាយុហើយ វេមន៍ជាអ្នកមានចំណែកគឺបានទទួលនូវអាយុ ជា
 របស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស លុះឲ្យវណ្ណៈហើយ...លុះឲ្យសុខហើយ...
 លុះឲ្យពលៈហើយ វេមន៍ជាអ្នកមានចំណែកគឺបានទទួលនូវពលៈ ជា
 របស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តាមកកាលឲ្យនូវ
 កោដនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យនូវឋានៈ ៤ យ៉ាងនេះ ដល់បដិគ្គាហកៈ
 ទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

យោ សុពាតានំ បរទត្តកោជំនំ
ញ

កាលេន ន សុត្តន្ត ធនាតិ កោជំនំ

ចត្តារំ ហំនាទិ អនុប្បវេទនិ

អាយុញ្ច វណ្ណាញ្ច សុខំ ពលញ្ច ។

អាយុនាយំ ពលនាយំ សុខំ វណ្ណំ ធនោ នរោ

ធិយាយុ យសវា ហោតិ យត្ថ យត្ថបបដ្ឋតីតិ ។

[៦០] អថខោ អនាថបិណ្ឌិកោ កហាតិ យេន

កកវា តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា កកវន្តំ អភិ-

វាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទី ។ ឯកមន្តំ ជិសីន្នំ ខោ

អនាថបិណ្ឌិកំ កហាបតិ កកវា ឯតទេវោច ចត្វហិ

ខោ កហាបតិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ អរិយស្សវកោ

តិហិសាមីចិច្ចជិបទំ មជិបញ្ញោ ហោតិ យសប្បដិ-

លាភីនំ សុត្តសំវត្ថនិកំ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ បទុក្ខនិបាត

បុគ្គលណាឲ្យនូវភោជនាហារ ដល់ពួកភិក្ខុដែលជាអ្នក
សង្រួម (កងសីល) ជាអ្នកបរិភោគនូវភោជន ដែល
អ្នកដទៃឲ្យ ដោយគោរពតាមកាល បុគ្គលនោះ រមែង
បានទទួលនូវឋានៈទាំង ៤ យ៉ាងគឺអាយុ ១ វណ្ណៈ ១
សុខៈ ១ ពលៈ ១ ។ ជនអ្នកឲ្យអាយុ ឲ្យពលៈ
ឲ្យសុខៈ ឲ្យវណ្ណៈ កើតកង្វិកពណ៌ ។ រមែងជាអ្នក
មានអាយុវែង មានយសបរិវារ កង្វិកពនោះ ។ ។

[៦១] គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះមាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
អង្គុយកងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយកងទីសមគួរ
ហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតី អរិយ-
សាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ប្រតិបត្តិរូបដ៏បទា ដ៏សមគួរ
របស់គ្រហស្ថ មានប្រក្រតីបាននូវយស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើតកង្វិកស្មាន
ស្អាត ។ អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។

ទុតិយបណ្ណសកេ បុញ្ញកិសន្ធុត្តោ

ឥន កហាបតិ អរិយស្សាវតោ ភិក្ខុសង្ឃំ បច្ចបដ្ឋិតោ
 ហោតិ ចីវរេន ភិក្ខុសង្ឃំ បច្ចបដ្ឋិតោ ហោតិ បិណ្ឌ-
 ទាតេន ភិក្ខុសង្ឃំ បច្ចបដ្ឋិតោ ហោតិ សេនាសនេន
 ភិក្ខុសង្ឃំ បច្ចបដ្ឋិតោ ហោតិ កិលានប្បច្ចយេ-
 កេសជ្ជបរិក្ខារេន ។ ឥមេហិ ខោ កហាបតិ ចត្វហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ អរិយស្សាវតោ កិហិសាមីចិប្ប-
 ដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ យសប្បដិលាភិនី សក្ក-
 សំវត្ថនិកត្ថិនី ។

កិហិសាមីចិប្បដិបទំ	បដិបន្និនី បណ្ឌិតា
សមញ្ញតេ សីលវន្តេ	ចីវរេន ឧបដ្ឋិតា
បិណ្ឌទាតសយនេន	កិលានប្បច្ចយេន ច
តេសំ ទិវា ច រត្តាច	សនា បុញ្ញំ បវត្តតិ
សក្កញ្ច កមតិដ្ឋានំ(១)	កម្មំ កត្វាន កន្ថកត្ថិនី ។

បុញ្ញកិសន្ធុត្តោ បរិមោ ។

ទុតិយបណ្ណសក បុព្វារិសន្តវត្ត

ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយ
 ច្រើន ១ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយបិណ្ឌបាត ១ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយ
 សេនាសនៈ ១ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាបច្ច័យដល់
 មនុស្សមាន៨ម្ល៉ឹង ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយ
 ធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិរូបដ៏បទាដ៏សមគួររបស់
 គ្រហស្ថមានប្រក្រតីបាននូវយសប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ។

បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងប្រតិបត្តិរូបដ៏បទាដ៏សមគួរ
 របស់គ្រហស្ថគឺទំនុកបំរើភិក្ខុ ដែលមានសីល ជា
 អ្នកព្រមព្រៀងគ្នាដោយច្រើន ដោយបិណ្ឌបាត ដោយ
 សេនាសនៈ នឹងគិលានប្បច្ច័យ បុណ្យតែងចំរើនដល់
 បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ សព្វៗ កាល ទាំងយប់ទាំង
 ថ្ងៃ លុះធ្វើកម្មដ៏ចំរើនហើយ រំមែងទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនុទិកាយស្ស ចតុត្ថនិកេពោ

ត្ថស្ស្យទានំ

ទ្វេ បុរោហិតសន្តា ទ្វេ

សំវាសា ទ្វេ ប ហោន្តិ សបដិវិនោ

សុប្បវាសា សុទត្តោ ប

កោជនំ តិហសាមីច័ត្តិ(១) ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកនិបាត

ឧទាននៃបុព្វារិសន្ធិគន្លែងកំ

និយាយពីភានិសង្ឃនៃបុណ្យ ២ លើក និយាយពី
សង្ឃស ២ លើក និយាយពីការចិញ្ចឹមជីវិត តាម
គន្លងធម៌ ២ លើក និយាយពីរឿងនាងសុប្បវសា ១
និយាយពីការឲ្យទានដោយប្រពៃ ១ និយាយពីការឲ្យ
ភោជន ១ និយាយពីអរិយសារក ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ
របស់គ្រូហស្ត ១ ។

បញ្ចកម្មវិគ្គ

[៦២] អថទោ អនាថបិណ្ឌិកោ កហាបតិ យេន

កកវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទន្តំ ទោ អនាថបិណ្ឌិកំ
កហាបតិ កកវា ឯតទវេច ចត្តារោមេ កហាបតិ
ធម្មា សំដ្ឋា កត្តោ មនាថា ទុល្លភា លោកស្មី ។ តតមេ
ចត្តារោ ។ កោតា មេ ឧប្បជ្ឈន្តុ សហធម្មនាតិ
អយំ ចវមោ ធម្មោ សំដ្ឋោ កត្តោ មនាថា ទុល្លភា
លោកស្មី ។ កោតេ លទ្ធា សហធម្មន យសោ មំ
អន្តកច្ឆតុ សហ ញាតិហិ សហ ឧបជ្ឈាយេហិតិ
អយំ ទុតិយោ ធម្មោ សំដ្ឋោ កត្តោ មនាថា
ទុល្លភា លោកស្មី ។ កោតេ លទ្ធា សហធម្មន
យសំ លទ្ធា សហ ញាតិហិ សហ ឧបជ្ឈាយេហិ
ចិវំ ជីវាមិ ជ័យមាយុំ(១) ចាលេមីតិ អយំ តតិយោ ធម្មោ

បត្តកម្មវិគ្គ

(៦២) គ្រានោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទី
សមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្ចាស់គហបតី
ធម៌៤ ប្រការនេះ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្តដែលបុគ្គល
រកបានដោយក្រក្កងលោក ។ ធម៌៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។
បំណងថា ភោគៈទាំងឡាយ ចូរកើតដល់អាត្មាអញដែលប្រកបដោយធម៌
នេះជាធម៌ទី១ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលរកបាន
ដោយក្រក្កងលោក ។ បំណងថា កាលបើអាត្មាអញ បាននូវ
ភោគៈដោយកម្មប្រកបដោយធម៌ហើយ សូមឲ្យយសរបស់អាត្មាអញឃ្លី
ខ្វរខ្វាយឡើងព្រមទាំងពួកញាតិ ព្រមទាំងពួកទបជ្ឈយ៍ គឺមិត្តសំឡាញ់
ទាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី ២ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត
ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោក ។ បំណងថា កាលបើអាត្មាអញ
បានភោគៈដោយកម្មប្រកបដោយធម៌ហើយ បានយសហើយ ទើបអាត្មា
អញព្រមទាំងពួកញាតិ ព្រមទាំងពួកទបជ្ឈយ៍ នឹងចិត្តមិជ្ជិកអស់
កាលយូរ រក្សាអាយុឲ្យបានវែង នេះជាធម៌ទី ៣ ជាទីប្រាថ្នា
ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោក ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទីកាយស្ស ចតុត្ថិយកោ

ឥដ្ឋោ កក្កោ មណាចោ ទុល្លកោ លោកស្មី ។ កោតេ
 លទ្ធា សហ ធម្មេន យសំ លទ្ធា សហ ញាតីហិ សហ
 ឧបជ្ឈាយេហិ ចំ ដីត្វា ទីយមាឃុំ ចាលេត្វា កាយស្ស
 កេតា បរម្មណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជាមីតិ
 អយំ ចតុត្ថោ ធម្មោ ឥដ្ឋោ កក្កោ មណាចោ ទុល្លកោ
 លោកស្មី ។ ឥមេ ខោ កហបតិ ចត្តារោ ធម្មោ ឥដ្ឋា
 កក្កា មណាចា ទុល្លកា លោកស្មី ។ ឥមេសំ ខោ
 កហបតិ ចតុន្នំ ធម្មានំ ឥដ្ឋានំ កក្កានំ មណាចានំ
 ទុល្លកានំ លោកស្មី ចត្តារោ ធម្មោ បដិលាភាយ
 សំវត្ថន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សទ្ធាសម្មទា
 សីលសម្មទា ចាតសម្មទា បញ្ញាសម្មទា ។ កតមា
 ច កហបតិ សទ្ធាសម្មទា ។ ឥធិ កហបតិ អរិយ-
 ស្សាវកោ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាគតស្ស ពោធិ
 ឥតិបិ សោ កតវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណា-
 សម្មន្តោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទ្ធម្មសារថិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បំណងថា កាលបើភក្ខាអញ បាននូវភោគៈ ដោយកម្មប្រកបដោយ
 ធម៌ហើយ បានយសហើយ ទើបភក្ខាអញព្រមទាំងពួកញាតិ ព្រមទាំង
 ទបជ្ឈាយ៍ បានចិញ្ចឹមជីវិតអស់កាលយូរ រក្សាអាយុឲ្យបានវែងហើយ
 លុះបែកផ្ទាយពង្សកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ សូមឲ្យបានទៅកើតក្នុងសុគតិ
 សួគ៌ទៅលោក នេះជាធម៌ ទី៤ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត
 ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោក ។ ម្នាលគហបតី ធម៌ ៤
 ប្រការនេះ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គល
 រកបានដោយក្រក្កងលោក ។ ម្នាលគហបតី ធម៌ ៤ ប្រការ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីបានចំពោះនូវធម៌ ៤ ប្រការ ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ
 ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោកនេះ ។ ធម៌ ៤
 ប្រការដូចម្តេច ។ គឺសទ្ធាសម្បទា ១ សីលសម្បទា ១ ចាតសម្បទា ១
 បញ្ញាសម្បទា ១ ។ ម្នាលគហបតី ចុះសទ្ធាសម្បទា តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធាដៀសចក្កី
 ត្រាស់ដឹងព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រភាកនោះ ព្រះអង្គ ជាអរហន្ត ជា
 សម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានព្រះដំណើរល្អ ជ្រាប
 ច្បាស់នូវលោក ឥតមានបុគ្គលដទៃស្មើ ទូន្មានបុរសដែលគួរទូន្មានបាន

ទុតិយបណ្ណសិក្ខា បន្តកម្មវត្ថុ

សន្តា នេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ ភគវាតិ អយំ វុច្ចតិ កហបតិ
 សទ្ធាសម្មទា ។ ភគតមា ច កហបតិ សីលសម្មទា ។
 ឥធិ កហបតិ អរិយស្សាវតោ ចាណាតិចាតា
 បដិវិតោ ហោតិ ។ មេ ។ សុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា
 បដិវិតោ ហោតិ អយំ វុច្ចតិ កហបតិ សីល-
 សម្មទា ។ ភគតមា ច កហបតិ ចាតសម្មទា ។
 ឥធិ កហបតិ អរិយស្សាវតោ វិគតមលមច្ឆេវន
 ចេតសា អតារំ អន្លៀវសតិ មុត្តទ្ធាតោ បយតចាណិ
 វេស្សក្កតោ យាចយោតោ នានសំវិភាគរតោ អយំ
 វុច្ចតិ កហបតិ ចាតសម្មទា ។ ភគតមា ច កហបតិ
 បញ្ញាសម្មទា ។ អភិជ្ឈាវិសមលោកាភិក្ខុតេន កហបតិ
 ចេតសា វិហារន្តោ អតិច្ចំ ភគរោតិ តិច្ចំ អបរាជេតិ
 អតិច្ចំ ភគរោតោ តិច្ចំ អបរាជេន្តោ យសា ច សុខា ច
 ជំសតិ ព្យាចាទាភិក្ខុតេន កហបតិ ចេតសា វិហារន្តោ
 អតិច្ចំ ភគរោតិ តិច្ចំ អបរាជេតិ អតិច្ចំ ភគរោតោ

ទុតិយបណ្ណាសក បុត្តកម្មវិគ្គ

ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវចក្ខុវិស័យសច្ច លែង
 វិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីខៀវ ម្នាលគហបតី នេះហៅថា សទ្ទាសម្បទា ។
 ម្នាលគហបតី ចុះសីលសម្បទា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័ក
 ក្នុងសាសនានេះ វៀរចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ វៀរចាកទឹកស្រវឹង គឺ
 សុពន្ធនឹងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ម្នាលគហបតី នេះហៅថា
 សីលសម្បទា ។ ម្នាលគហបតី ចុះចាតសម្បទា តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 គហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់
 ជាមន្ទិល មានការបរិច្ចាគហើយ មានវេលាស្អាត ត្រេកអរក្នុងការ
 លះបង់ គួរដល់សូម ត្រេកអរក្នុងទាននឹងការចែកចាយ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
 ម្នាលគហបតី នេះហៅថា ចាតសម្បទា ។ ម្នាលគហបតី ចុះបញ្ញាសម្បទា
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលកាល មានចិត្តត្រូវអភិជ្ឈាវិសមលោភៈ
 គ្របសង្កត់ រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាស
 ទៅ កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាស
 ទៅ រមែងសាបសូន្យចាកយសនឹងសេចក្តីសុខ ម្នាលគហបតី បុគ្គល
 កាល មានចិត្តត្រូវព្យាបាទគ្របសង្កត់ រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ
 ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ កាលធ្វើការងារ ដែលមិនគួរធ្វើ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

តិច្ឆំ អមរាធន្តោ យសា ច សុខា ច ជំសតិ
 មីនមីន្ទាភិក្ខុតេន កហាបតិ ចេតសា វិហារន្តោ អតិច្ឆំ
 ករោតិ តិច្ឆំ អមរាធនិ អតិច្ឆំ ករោន្តោ តិច្ឆំ
 អមរាធន្តោ យសា ច សុខា ច ជំសតិ ឧទ្ធច្ច-
 កុត្តិក្កាភិក្ខុតេន កហាបតិ ចេតសា វិហារន្តោ អតិច្ឆំ
 ករោតិ តិច្ឆំ អមរាធនិ អតិច្ឆំ ករោន្តោ តិច្ឆំ
 អមរាធន្តោ យសា ច សុខា ច ជំសតិ វិចិត្តា-
 ភិក្ខុតេន កហាបតិ ចេតសា វិហារន្តោ អតិច្ឆំ ករោតិ
 តិច្ឆំ អមរាធនិ អតិច្ឆំ ករោន្តោ តិច្ឆំ អមរាធន្តោ
 យសា ច សុខា ច ជំសតិ ។ ស ខោ សោ (១)

កហាបតិ អរិយស្សាវកោ អភិជ្ឈាវិសមលោកោ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា អភិជ្ឈាវិសមលោកំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសំ បដហតិ ព្យាចាទោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិ-
 លេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ព្យាចាទំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ
 បដហតិ មីនមីន្ទំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថេកាយ បគ្គន្តបិដក

ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ រមែងសាបសូន្យចាកយសនឹង
សេចក្តីសុខ ម្នាលគហបតី បុគ្គលកាល មានចិត្តត្រូវមិនមិច្ឆៈ គ្រប
សង្កត់ រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាស
ទៅ កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាស
ទៅ រមែងសាបសូន្យចាកយសនឹងសេចក្តីសុខ ម្នាលគហបតី បុគ្គល
កាលមានចិត្តត្រូវទទួលកុកច្នៃគ្របសង្កត់ រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ
ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ
ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ រមែងសាបសូន្យចាកយសនឹង
សេចក្តីសុខ ម្នាលគហបតី បុគ្គលកាល មានចិត្តត្រូវវិចិត្តច្បាគ្របសង្កត់
រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើ ឲ្យវិនាសទៅ
កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើ ឲ្យវិនាសទៅ
រមែងសាបសូន្យចាកយសនឹងសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលគហបតី អរិយ-
សាវកនោះឯង ដឹងច្បាស់ថា អភិជ្ឈាវិសមលោភៈ ជាទបក្កិលេសនៃ
ចិត្តហើយ ក៏លះបង់អភិជ្ឈាវិសមលោភៈ ជាទបក្កិលេសនៃចិត្តចេញ
ដឹងច្បាស់ថា ព្យាបាទជាទបក្កិលេសនៃចិត្តហើយ ក៏លះបង់ព្យាបាទជា
ទបក្កិលេសនៃចិត្តចេញ ដឹងច្បាស់ថាមិនមិច្ឆៈជាទបក្កិលេសនៃចិត្តហើយ

ទុតិយបណ្ណសកោ បក្កកម្មវិធាន

ដឹងមិទ្ធិ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហតិ ឧទ្ធចក្កក្កំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ឧទ្ធចក្កក្កំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហតិ វិចិត្វា ចិត្តស្ស ឧប-
 ក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា វិចិត្វំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ
 បដហតិ ។ យតោ ច ខោ កហបតិ អរិយស្សវ-
 កស្ស(១) អភិជ្ឈាវិសមលោកោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេ-
 សោតិ ឥតិ វិទិត្វា អភិជ្ឈាវិសមលោកោ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោ បហំនោ ហោតិ ព្យាទានោ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោ... ដឹងមិទ្ធិ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ...
 ឧទ្ធចក្កក្កំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ...វិចិត្វា ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា វិចិត្វា ចិត្តស្ស ឧបក្កិ-
 លេសោ បហំនោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ កហបតិ
 អរិយស្សវកោ មហាបញ្ញោ បុគ្គលញ្ញោ អាទាថិទសោ
 បញ្ញាសម្មន្នោ(២) ។ អយំ វុច្ចតិ កហបតិ បញ្ញា-
 សម្មន្នា ។ ឥមេសំ ខោ កហបតិ ចតុន្នំ ធម្មានំ
 ឥដ្ឋានំ កត្តានំ មនាទានំ ទុល្លភានំ លោកស្មី
 ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា បដិលោកាយ សំវត្ថនំ ។

ទុតិយបណ្ណាសក បត្តកម្មវិធី

ក៏លះបង់បីនិម្មិត្តជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តចេញ ដឹងច្បាស់ថា ទទួលបានកិច្ច៖

ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តហើយ ក៏លះបង់ទទួលបានកិច្ច៖ ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្ត

ចេញ ដឹងច្បាស់ថា វិចិត្តច្ចា ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តហើយ ក៏លះបង់វិចិត្តច្ចា

ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តចេញ ។ ម្នាលគហបតី កាលណា អរិយសាវក

ដឹងច្បាស់ថា អភិជ្ឈាវិសមលោភៈ ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តហើយ ក៏

បានលះបង់អភិជ្ឈាវិសមលោភៈ ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តចេញ ព្យាបាទ

ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្ត... បីនិម្មិត្តជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្ត... ទទួលបានកិច្ច៖

ជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តហើយ... ដឹងច្បាស់ថា វិចិត្តច្ចាជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្ត

ហើយ ក៏បានលះបង់វិចិត្តច្ចាជាទប់ក្តិលេសនៃចិត្តចេញ ។ ម្នាលគហបតី

អរិយសាវកនេះហៅថាជាអ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន មានប្រាជ្ញាគ្រាន់ ជាអ្នក

យល់សេចក្តីតាមគន្លងនៃពាក្យ បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលគហបតី

នេះហៅថា បញ្ញាសម្បទា ។ ម្នាលគហបតី ធម៌ទាំង ៤ ប្រការនេះ

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានចំពោះនូវធម៌ទាំង ៤ ប្រការនេះ ដែលជាទីប្រាថ្នា

ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្រងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចតុក្កនិពាហេ

ស ខោ សោ គហបតិ អរិយស្សវកោ ឧដ្ឋាន-
 វិយាធិគតេហិ គោគេហិ ពាហាពលបរិច័តេហិ
 សេនាវត្ថុតេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ធូហិ ចត្តារិ
 បត្តកម្មានិ កត្តា ហោតិ ។ កតមានិ
 ចត្តារិ ។ ឥធិ គហបតិ អរិយស្សវកោ ឧដ្ឋានវិយា-
 ធិគតេហិ គោគេហិ ពាហាពលបរិច័តេហិ សេនាវត្ថុ-
 តេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ធូហិ អត្តានំ សុខេតិ
 បីណេតិ សម្មា សុខំ បរិហាតិ មាតាបិតវេ សុខេតិ
 បីណេតិ សម្មា សុខំ បរិហាតិ បុត្តនារនាសកម្មករ-
 មោវសេ សុខេតិ បីណេតិ សម្មា សុខំ បរិហាតិ
 មិត្តាមច្ឆេ សុខេតិ បីណេតិ សម្មា សុខំ បរិហាតិ ។
 ឥធិបស្ស បឋមំ ហំនំ កតំ ហោតិ បត្តកតំ
 អាយុននសោ បរិកុត្តំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូនិកាយ បុគ្គលិក

ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវ័កនោះ ជាអ្នកធ្វើកម្មដ៏សមគួរ ៤ ប្រការ ដោយ
 ភោគៈទាំងឡាយ ដែលអរិយសាវ័ក បានដោយសេចក្តីព្យាយាមពោល
 គឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរ
 ចេញ ជាភោគៈប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។ កម្មដ៏សមគួរ ៤
 ប្រការដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងខ្លួន
 ឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត រក្សាសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងមាតាបិតាឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត
 រក្សាសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងកូនប្រពន្ធនឹងបុរស ជាទាសកម្មករ ឲ្យសុខ
 ឲ្យឆ្អែត រក្សាសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងមិត្ត អាមាត្យ ឲ្យសុខ ឲ្យឆ្អែត
 រក្សាសុខដោយប្រពៃដោយភោគៈទាំងឡាយ ដែលបានមកដោយសេចក្តី
 ព្យាយាមពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ សន្សំបានមកដោយកំឡាំងដៃ មាន
 ញើសហូរចេញ ជាបេសប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។ នេះចាត់
 ជាហេតុទី១ ដែលអរិយសាវ័កនោះបានដល់ហើយ បានសម្រេចហើយ
 បរិភោគហើយ ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។ ម្ចាស់គហបតី ប្រការមួយទៀត

ទុតិយបណ្ណសកេ បត្តកម្មវគ្គោ

អរិយស្សវកោ ឧដ្ឋានរិយាធិគតេហិ កោគេហិ ពាហា-
 ពលបរិច្ឆេហិ សេនាវត្ថុត្ថេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ធេហិ
 យា តា ហោន្តិ អាបទា អត្ថតោ វា ឧទគតោ វា វជតោ
 វា ចោរតោ វា អប្បិយតោ វា នាយាទតោ វា តថាវុទាសុ
 អាបទាសុ កោគេហិ បរិយោជាយ វត្ថុតិ សោត្ថ
 អត្តានំ កកោតិ ។ ឥន្ទមស្ស ទុតិយំ ហំនំ គតំ ហោតិ
 បត្តគតំ អាយតនសោ បរិក្កតំ ។ បុន ចបរំ គហបតិ
 អរិយស្សវកោ ឧដ្ឋានរិយាធិគតេហិ កោគេហិ ពាហា-
 ពលបរិច្ឆេហិ សេនាវត្ថុត្ថេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ធេហិ
 បញ្ច ពលី កត្តា ហោតិ ញាតិពលី អតិថិពលី
 បុព្វប្បេតពលី វជពលី ទេវតាពលី ។ ឥន្ទមស្ស តតិយំ
 ហំនំ គតំ ហោតិ បត្តគតំ អាយតនសោ បរិក្កតំ ។

ទុតិយបណ្ណសក បត្តប្បវត្ត

សេចក្តីអនុរាយណា ដែលកើតអំពីភ្លើងក្តី អំពីទឹកក្តី អំពីស្តេចក្តី
 អំពីចោរក្តី អំពីបុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ក្តី អំពីអ្នកទទួលមតិក្តី
 អរិយសាវ័ក ក៏ការពារទប់ទល់ ចំពោះអនុរាយ មានសភាពដូច្នោះបាន
 ដោយកោតៈទាំងឡាយ ធ្វើខ្លួនឲ្យដល់នូវស្នូស្តីបាន ក៏ដោយកោតៈ
 ទាំងឡាយ ដែលបានដោយព្យាយាមពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែល
 សន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ជាកោតៈប្រកប
 ដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។ នេះចាត់ជាហេតុទី ២ ដែល
 អរិយសាវ័កនោះដល់ហើយ បានសម្រេចហើយ បរិភោគហើយ
 ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។ មានគហបតី ប្រការមួយទៀត អរិយ-
 សាវ័ក ធ្វើពលិទាំង៥ គឺញាតិពលិ ១ អចិត្តិពលិ ១ បុព្វបេតពលិ ១
 រាជពលិ ១ ទេវតាពលិ ១ ដោយកោតៈទាំងឡាយ ដែលបានមក
 ដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយ
 កំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ជាកោតៈប្រកបដោយធម៌ បានមក
 ដោយធម៌ ។ នេះចាត់ជាហេតុទី ៣ ដែលអរិយសាវ័កនោះដល់
 ហើយ បានសម្រេចហើយ បរិភោគហើយ ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្ទនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

បុរេ ធម៌ កហបតិ អរិយស្សវកោ ឧដ្ឋានវិ-
 យាធិកតេហិ កោតេហិ ពាហាពលបរិចិតេហិ សេនា-
 វត្ថុតេហិ ធម្មតេហិ ធម្មលទ្ធម្មា យេ តេ សមណ-
 ព្រាហ្មណា មទប្បមាណា បដិវិតា ខន្តិសោវច្ឆ-
 ដិវិដ្ឋា ឯកមត្តានំ ទមេន្តិ ឯកមត្តានំ សមេន្តិ ឯក-
 មត្តានំ បរិនិព្វាបេន្តិ តថាវុបេសុ សមណាព្រាហ្មណេសុ
 ឧទ្ធចក្កំ ឧត្តិណំ បតិដ្ឋាបេតិ សោវត្ថកំ សុខវិចារកំ
 សក្កសំវត្ថនិកំ ។ ឥទមស្ស ចតុត្ថំ ហំ កតំ ហោតិ
 បត្តកតំ អាយតនសោ បរិកុត្តំ ។ ស ខោ សោ
 កហបតិ អរិយស្សវកោ ឧដ្ឋានវិយាធិកតេហិ កោតេហិ
 ពាហាពលបរិចិតេហិ សេនាវត្ថុតេហិ ធម្មតេហិ
 ធម្មលទ្ធម្មា ឥមាធិ ចត្តារិ បត្តកម្មនិ កត្តា
 ហោតិ ។ យស្ស កស្សចិ កហបតិ អញ្ញាត្រ
 ឥមេហិ ចត្វហិ បត្តកម្មេហិ កោតា បរិក្ខយំ
 កម្មន្តិ ឥមេ វុច្ឆន្តិ កហបតិ កោតា អដ្ឋានកតា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថមិបិដក

ម្នាលគហបតី ប្រការមួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា វៀរ
 ចាកសេចក្តីវង្វេងខឹងសេចក្តីប្រមាទ បិតនៅក្នុងខន្តិនឹងសោរច្នៃ ទូន្មាន
 តែខ្លួនមួយ រម្ងាប់កិលេសចំពោះខ្លួនមួយ ព្រំនៃតែខ្លួនមួយឲ្យបរិនិព្វាន
 អរិយសាវក រមែងព្រំនៃទុក្ខណាទាន មានផលដ៏ខ្ពស់ប្រសើរ នាំឲ្យទៅ
 កើតក្នុងស្ថានសួគ៌ មានសុខជាវិបាក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ថានសួគ៌ ឲ្យប្រតិ-
 ស្ថាននៅក្នុងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មានសភាពដូច្នោះ បានដោយកោតៈ
 តាំងឡាយ ដែលបានមកដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែល
 សន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌
 បានមកដោយធម៌ ។ នេះចាត់ជាហេតុទី ៤ ដែលអរិយសាវក
 នោះដល់ហើយ បានសម្រេចហើយ បរិភោគហើយ ដោយទំនងដ៏សម-
 គួរ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកធ្វើកម្មដ៏សមគួរ
 តាំង ៤ ប្រការនេះ បានដោយកោតៈតាំងឡាយ ដែលបានមកដោយ
 ព្យាយាមពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ
 មានញើសហូរចេញ ជាភោគៈប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។
 ម្នាលគហបតី ភោគៈតាំងឡាយរបស់បុគ្គលណាមួយ តែវៀរលែងចាក
 កម្មដ៏សមគួរតាំង ៤ ប្រការចេញហើយ រមែងដល់នូវការអស់ទៅ
 ម្នាលគហបតី ភោគៈតាំងឡាយនេះ ហៅថា មិនដល់នូវហេតុដ៏សមគួរ

ទុតិយបណ្ណសកេ បត្តកម្មវិញ្ញា

អប្បត្តកតា អាយតនសោ បរិក្ខតា ។ យស្ស កតស្សីមិ

កហាបតិ ឥមេហិ បត្តហិ បត្តកម្មេហិ ភោតា បរិក្ខយំ

កម្មន្តិ ឥមេ វិជ្ជន្តិ កហាបតិ ភោតា ហំនកតា

បត្តកតា អាយតនសោ បរិក្ខតាតិ ។

កុត្តា ភោតា កដា កថា(១) វិតិណ្ណា អាបនាស្ស មេ

ទុក្ខតា នត្តិណា និន្នា អថោ បញ្ច ពលី កតា

ទុបដ្ឋិតា សីលវិញ្ញា សញ្ញតា ព្រហ្មចារិយោ

យនត្ថំ ភោកមិច្ឆេយ្យ បណ្ឌិតោ យវហាវសំ

សោ មេ អត្តោ អនុប្បត្តោ កតំ អនុតាបិយំ

ទុតិយបណ្ណសក បត្តកថា

មិនបានសម្រេច មិនបានបរិភោគ ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។ ម្នាលគហបតី
 ភោគៈទាំងឡាយ របស់បុគ្គលណាមួយ អស់ទៅដោយកម្មដ៏សមគួរ
 ទាំង៤នេះ ម្នាលគហបតី ភោគៈទាំងឡាយនេះ ហៅថា ដល់នូវ
 ហេតុដ៏សមគួរ បានសម្រេច បានបរិភោគដោយទំនងដ៏សមគួរ ។

ភោគៈទាំងឡាយ អាត្មាអញបរិភោគហើយ មិត្ត
 អាមាត្យ អាត្មាអញចិញ្ចឹមហើយ អាត្មាអញធ្វើអន្ត-
 រាយទាំងឡាយបានហើយ ទុក្ខណាទាន មានផល
 ដ៏ខ្ពស់ប្រសើរ អាត្មាអញបានឲ្យហើយ ឯពលី
 ទាំង៥ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ អ្នកមានសីល មាន
 សេចក្តីសង្រួម មានព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបាន
 ទំនុកបម្រុងហើយ បណ្ឌិតកាលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ គប្បី
 ប្រាថ្នាភោគៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍
 នោះ អាត្មាអញបានសម្រេចហើយ កម្មវិធីលមិននាំ
 ឲ្យកើតសេចក្តីក្តៅក្រហាយ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ធម្មត្ថនិពាហ

ឯតំ(១) អនុស្សំ មន្តោ អរិយធម្មេ បិដោ ឧហ
 វេនេវ នំ បសំសន្តិ មេត្ត សត្តេ បមោធនីតិ ។

[៦៣] អថោ អនាថបិណ្ឌិតោ កហបតិ យេន
 កកវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯតមន្តំ និសីទិ ។ ឯតមន្តំ និសីទ្គំ ចោ អនាថបិណ្ឌិតំ
 កហបតិ កកវា ឯតទេវេថ ចត្តារីមាជំ កហបតិ សុខានិ
 អនីតបដិយានិ តិហានា កោថកោតិនា កោលេន កាលំ
 សមយេន សបយំ ឧទានាយ ។ កតហនិ ចត្តារិ។
 អត្ថិសុខំ កោតសុខំ អនណសុខំ(២) អនវដ្ឋសុខំ ។
 កតបញ្ច កហបតិ អត្ថិសុខំ ។ វេន
 កហបតិ កុលបុត្តស្ស កោតា ហោន្តិ
 ឧដ្ឋានវិយានិតតា ពាហាវលបរិមិតា សេនាវត្ថិត្តា

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រួសារ ចតុត្ថកថា

ជនអ្នកមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា កាលរលឹកឃើញ
 នូវប្រយោជន៍នេះ រមែងបិតនៅក្នុងអរិយធម៌ បណ្ឌិត
 ទាំងឡាយ រមែងសរសើរជននោះ ក្នុងលោកនេះ
 ដោយពិត ជននោះ លុះលះលោកនេះទៅ រមែង
 ត្រេកអរក្នុងឋានសួគ៌ ។

(៦៣) គ្រានោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតី គឺហិសុខ
 (សុខរបស់គ្រហស្ថ) នេះមាន៤យ៉ាង ដែលគ្រហស្ថអ្នកបរិភោគកាម
 អាស្រ័យនូវកាលតាមកាល នូវសម័យតាមសម័យ គប្បីបានសម្រេច ។
 សេចក្តីសុខ ៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអត្ថិសុខ (សុខព្រោះចេះ
 តែមាន) ១ ភោគសុខ (សុខព្រោះចេះប្រើប្រាស់) ១ អនណសុខ
 (សុខព្រោះមិនជំពាក់បំណុលគេ) ១ អនវដ្ឋសុខ (សុខព្រោះមិនមាន
 ទោស) ១ ។ ម្ចាស់គហបតី ចុះអត្ថិសុខតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតី
 កុលបុត្រក្នុងលោកនេះ មានភោគៈ ដែលបានមក ដោយព្យាយាម ពោលគឺ
 សេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ

ទុតិយបណ្ណាល័យ បត្តកម្មវិញ្ញា

ធម្មកោ ធម្មលទ្ធា សោ ភោតា មេ អត្ថ
 ឧដ្ឋានវិយាធិគតា ពាហាពលបរិចិត្តា សេនាវត្ថុត្តា
 ធម្មកោ ធម្មលទ្ធាតិ អធិកច្ឆតិ សុខំ អធិ-
 កច្ឆតិ សោមនស្សំ ។ ឥន្ទ វុច្ឆតិ កហាបតិ
 អត្ថសុខំ ។ កតមញ្ច កហាបតិ ភោគសុខំ ។
 ឥន្ទ កហាបតិ កុលបុត្តោ ឧដ្ឋានវិយាធិគតេហិ
 ភោគេហិ ពាហាពលបរិចិត្តេហិ សេនាវត្ថុត្តេហិ
 ធម្មកេហិ ធម្មលទ្ធម្មេហិ ភោគេ ច កុញ្ញាតិ បុញ្ញានិ
 ច ករោតិ សោ ឧដ្ឋានវិយាធិគតេហិ ភោគេហិ
 ពាហាពលបរិចិត្តេហិ សេនាវត្ថុត្តេហិ ធម្មកេហិ
 ធម្មលទ្ធម្មេហិ ភោគេ ច កុញ្ញាតិ បុញ្ញានិ ច
 ករោតិ អធិកច្ឆតិ សុខំ អធិកច្ឆតិ សោមនស្សំ ។
 ឥន្ទ វុច្ឆតិ កហាបតិ ភោគសុខំ ។ កតមញ្ច កហា-
 បតិ អនណសុខំ ។ ឥន្ទ កហាបតិ កុលបុត្តោ

ឧត្តយបណ្ណាសក បត្តកម្មវិគ្គ

ជាភោគប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ កុលបុត្រនោះ រមែងបាន
សុខ រមែងបានសោមនស្សថា ភោគៈតាំងឡាយ ដែលបានមកដោយ
ព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ
មានញើសហូរចេញ ជាភោគប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ របស់
អាត្មាអញមាន ។ ម្នាលគហបតី នេះហៅថា ភត្តិសុខ ។ ម្នាលគហបតី
ចុះភោគសុខតើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី កុលបុត្រក្នុងលោកនេះប្រើប្រាស់
នូវភោគៈតាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យតាំងឡាយផង ដោយភោគៈតាំងឡាយ
ដែលបានមកដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក
ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ជាភោគប្រកបដោយធម៌ បានមក
ដោយធម៌ កុលបុត្រនោះ រមែងបានសុខ បានសោមនស្សដូច្នេះថា
អាត្មាអញប្រើប្រាស់ ភោគៈតាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យតាំងឡាយផង ដោយ
ភោគៈតាំងឡាយ ដែលបានមកដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ
ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌
បានមកដោយធម៌ ។ ម្នាលគហបតី នេះហៅថា ភោគសុខ ។ ម្នាល
គហបតី ចុះអនណសុខតើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី កុលបុត្រក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

ន កស្សបិ តិព្វំ ជាបតិ(១)អប្បំ វា ពហំ វា សោ ន
 កស្សបិ តិព្វំ ជាបតិ(២)អប្បំ វា ពហំ វា តិ អនិច្ចត្តិ
 សុខំ អនិច្ចត្តិ សោមនស្សំ ។ ឥទ្ធិ វុច្ឆតិ
 កហាបតិ អនណសុខំ ។ កតមញ្ច កហាបតិ
 អនវដ្ឋសុខំ ។ ឥន កហាបតិ អរិយស្សាវកោ
 អនវដ្ឋន កាយកម្មន សមន្តាគតោ ហោតិ
 អនវដ្ឋន វិចីកម្មន សមន្តាគតោ ហោតិ អនវដ្ឋន
 មនោកម្មន សមន្តាគតោ ហោតិ សោ អនវដ្ឋនភ្នំ
 កាយកម្មន សមន្តាគតោ អនវដ្ឋន វិចីកម្មន
 សមន្តាគតោ អនវដ្ឋន មនោកម្មន សមន្តាគតោតិ
 អនិច្ចត្តិ សុខំ អនិច្ចត្តិ សោមនស្សំ ។ ឥទ្ធិ
 វុច្ឆតិ កហាបតិ អនវដ្ឋសុខំ ។ ឥហានិ ខោ កហាបតិ
 ចត្តារិ សុខានិ អនិច្ចបដិយានិ តិហិតា កាបកោតិនា
 កាលេន កាលំ សមយេន សមយំ ឧទាទាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុក្កនិបាត

មិនដំពាក់បំណុលអ្វីមួយ តិចក្តី ច្រើនក្តី របស់បុគ្គលណាមួយ
 កុលបុត្រនោះ វេមីបានសេចក្តីសុខ បានសាមនស្សដូច្នេះថា អាត្មា
 អញមិនដំពាក់បំណុលអ្វីមួយ តិចក្តី ច្រើនក្តី របស់បុគ្គលណាមួយទេ ។
 ម្ចាស់គហបតី នេះហៅថា អនណសុខ ។ ម្ចាស់គហបតី ចុះ
 អនវដ្ឋសុខតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ
 អ្នកប្រកបដោយកាយកម្ម ឥតមានទោស ប្រកបដោយវចីកម្ម
 ឥតមានទោស ប្រកបដោយមនោកម្ម ឥតមានទោស អរិយសាវ័ក
 នោះ វេមីបានសុខ បាន សាមនស្សដូច្នេះថា អាត្មាអញប្រកប
 ដោយកាយកម្ម ឥតមានទោសទេ ប្រកបដោយវចីកម្ម ឥតមានទោសទេ
 ប្រកបដោយមនោកម្ម ឥតមានទោសទេ ។ ម្ចាស់គហបតី នេះ
 ហៅថា អនវដ្ឋសុខ ។ ម្ចាស់គហបតី សេចក្តីសុខ ៤ យ៉ាងនេះឯង
 ដែលគ្រហស្ថអ្នកបរិភោគតាម អាស្រ័យនូវកាលតាមកាល នូវសម័យ
 តាមសម័យហើយគប្បីបានសម្រេចដោយប្រការដូច្នេះ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បត្តកម្មវគ្គោ

អនណំ សុខំ ញត្វាន(១) អថោ អត្ថិសុខំ សវេ(២)
 កុញ្ចំ ភោគំ សុខំ មន្តោ អថោ(៣) បញ្ញា វិបស្សនិ
 វិបស្សនាជា ជាតានិ ឧកោ ភាគេ សុមេធសោ
 អនវដ្ឋសុខស្មេតំ កលំ នាគ្យតិ សោឡ សិន្និ។

(៦៤) សុត្រញ្ញកានិ ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ
 យេសំ បុត្តានំ មាតាបិតវេ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ
 សបុត្តាចរិយកានិ ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ យេសំ
 បុត្តានំ មាតាបិតវេ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ
 សបុត្តនេវានិ(៥) ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ យេសំ
 បុត្តានំ មាតាបិតវេ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ សាហុ-
 នេយ្យកានិ ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ យេសំ បុត្តានំ
 មាតាបិតវេ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ ។ ព្រញាតិ
 ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនំ ឯតំ អនិវេនំ បុត្តា-
 ចរិយានិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនំ ឯតំ អនិវេនំ
 បុត្តនេវានិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្វនំ ឯតំ អនិវេនំ

ទុតិយបណ្ណសក បត្តកប្បវត្ត

បុគ្គលដ៏ធំនូវសុខ ដែលមិនមានបំណុលក្តី រលឹកឃើញ
 នូវសុខ ដែលមានគោតៈក្តី ពិចារណាឃើញនូវសុខ
 ដែលកំពុងប្រើប្រាស់នូវគោតៈ ដោយប្រាជ្ញាភ័ក្ត្រ កាល
 ពិចារណាឃើញច្បាស់ វេទន៍ដ៏ធំនូវចំណែកទាំងពីរ
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃថា សុខ(ទាំង៣)⁺នេះមិនដល់នូវ
 ចំណែកមួយក្នុងចំណែកទី១៦ របស់អនវដ្ឋសុខឡើយ។

[៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលពួកបុត្រណា
 បូជាហើយក្នុងផ្ទះ ត្រកូលទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាព្រហ្ម
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលពួកបុត្រណាបូជាហើយ
 ក្នុងផ្ទះ ត្រកូលទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាបុព្វបារម្ភ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលពួកបុត្រណាបូជាហើយក្នុងផ្ទះ
 ត្រកូលទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាបុព្វទេព ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលពួកបុត្រណាបូជាហើយក្នុងផ្ទះ ត្រកូល
 ទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាអាហុនេយ្យបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពាក្យថា ព្រហ្មនេះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតាទាំងឡាយ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បុព្វបារម្ភនេះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតាទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុត្ថកំណតោ

អាហុនេយ្យតិ ភិក្ខុវេ មាតាបិតុនំ ឯតំ អនិវេនំ ។

តំ ភិក្ខុ ស្ស ហេតុ ។ ពហុបកាវោ ភិក្ខុវេ

មាតាបិតវោ បុត្តានំ អាចារិកា ចោសកា ឥមស្ស

លោកស្ស ទស្សតាវេតិ ។

ព្រហ្មាតិ មាតាបិតវោ បុព្វាចរិយាតិ វុច្ចេ

អាហុនេយ្យ ច បុត្តានំ បដាយ អនុកប្បកា ។

តស្មា ហិ នេ នមស្សេយ្យ សក្កមយ្យេ(១) បណ្ឌិតោ

អន្នេន អថោ ចានេន វត្ថេន សយនេន ច

ឧត្តានេន(២) នហាបនេន ចាទានំ គោវនេន ច

តាយ(៣) ចាវចរិយាយ មាតាបិតុស្ស បណ្ឌិតោ

ឥនេវំ នំ បសំសន្តិ បេច្ច សក្កេ បមោទនីតិ ។

១ ម. សក្កមយ្យ ច ។ ២ ម. ឧត្តាវេន ។ ៣ ម. តាយ នំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ មគ្គិមន្តកថា ចតុត្ថមិយាម

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បុព្វទេពន្ត្រៈ⁺ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតាទាំង
 ឡាយ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា អាហុនេយ្យបុគ្គលន្ត្រៈ⁺ ជាឈ្មោះ
 របស់មាតាបិតាទាំងឡាយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ មាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះថា មាតាបិតាទាំងឡាយ មានទបការៈច្រើន ជាអ្នក
 រក្សាជាអ្នកចិញ្ចឹម ជាអ្នកបង្ហាញនូវលោកនេះដល់បុត្រទាំងឡាយ ។

មាតាបិតាទាំងឡាយ ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់ពួកបុត្រហៅ
 ថាជាប្រហូផង ហៅថាជាបុព្វាចារ្យផង ជាអាហុនេយ្យ-
 បុគ្គលផង របស់បុត្រទាំងឡាយ ។ ព្រោះហេតុដូច្នេះ
 បណ្ឌិតគប្បីនមស្ការ ធ្វើសក្ការៈ ចំពោះមាតាបិតាទាំង
 នោះដោយបាយ ទឹក សំពត់ ទីដេក ការផ្សសំរែ
 ការផ្គត់ផ្គង់ ការលាងជើង នឹងការបំរើ ចំពោះមាតាបិតា
 ទាំងឡាយនោះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងសរសើរ
 បុគ្គលនោះក្នុងលោកនេះដោយពិត លុះលះលោកនេះ
 ទៅ វេទន៍រីករាយក្នុងឋានសួគ៌ ។

ទុតិយបណ្ណាសកោ បុត្តាម្បត្តោ

[៦៥] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បុត្តលោ
 យថាកតំ និក្ខិត្តោ វរំ និរយេ ។ កតមេហិ
 ចតុហិ ។ មាណាតិចាតី ហោតិ អទិន្នាទាយី ហោតិ
 កាមេស្ស មិន្នាចារី ហោតិ មុសាវាទី ហោតិ ។ ឥមេហិ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បុត្តលោ
 យថាកតំ និក្ខិត្តោ វរំ និរយេតិ ។

មាណាតិចាតោ អទិន្នាទានំ មុសាវាទោ ច វុច្ចតិ
 បរទារគបនញ្ចាបិ នប្បសំសន្តិ បណ្ឌិតាតិ។

[៦៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុត្តលា សន្តោ សំវិជ្ជា-
 មាទា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ រូបប្បមាលោ
 រូបប្បសន្តោ យោសប្បមាលោ យោសប្បសន្តោ
 លូឡប្បមាលោ លូឡប្បសន្តោ ធម្មប្បមាលោ
 ធម្មប្បសន្តោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុត្តលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាទា លោកស្មីន្តិ ។

ទុតិយបណ្ណសក បត្តកម្មវត្ថុ

[៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទម្លាក់ ។ ធម៌៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ ១ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ ពោលពាក្យកុហក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះ រមែងធ្លាក់ច្រើនទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទម្លាក់ ។

ការសម្លាប់សត្វ ១ ការកាន់យករបស់ដែលគេមិនបាន

ឲ្យ ១ ការពោលមុសា ១ ការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងប្រពន្ធ

បុគ្គល៨១១ បណ្ឌិតទាំងឡាយ រមែងមិនសរសើរទេ។

[៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជ្រះថ្លាក្នុងរូបឈ្មោះថារូបប្បមាណ ១ ជ្រះថ្លាក្នុងសំឡេង ឈ្មោះថាយោសប្បមាណ ១ ជ្រះថ្លាក្នុងវត្ថុសៅហ្មឺង ឈ្មោះថាលូប្បមាណ ១ ជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ ឈ្មោះថាធម្មប្បមាណ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

យេ ច រូបេន ទាមីសុ(១) យេ ច យោសេន អន្ធិត្ថ

នន្ទរាគវស្សបេតា នាភិជានន្តិ តេ ជនា(២)

អជ្ឈតញ្ច ន ជានាតិ ពហិទ្ធ្វា ច ន បស្សតិ

សមន្តវាលោ ពាលោ សវេ យោសេន វុយ្យតិ ។

អជ្ឈតញ្ច ន ជានាតិ ពហិទ្ធ្វា ច វិបស្សតិ

ពហិទ្ធ្វា ផលនស្សាវី សោមិ យោសេន វុយ្យតិ

អជ្ឈតញ្ច បជានាតិ ពហិទ្ធ្វា ច វិបស្សតិ

ឯវំ វិនិវរណនស្សាវី ន សោ យោសេន វុយ្យតិ ។

[៦៧] ចត្តារោមេ កិត្តវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-

មាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សំរាតោ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវិកាយ ចតុត្ថនិយាម

ជនទាំងឡាយណា រាប់អាន ដោយរូប និយមទៅតាម
 សំឡេង លុះក្នុងអំណាចនៃឆន្ទរាគ ជនទាំងនោះឈ្មោះ
 ថាមិនដឹង (តាមពិត) បុគ្គលពាលអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿង
 រារាំងដោយជុំវិញ រមែងមិនដឹងនូវគុណខាងក្នុង ទាំង
 មិនឃើញសេចក្តីប្រតិបត្តិខាងក្រៅ បុគ្គលពាលនោះ
 រមែងអវិណ្ឌត (ចិត្ត) ទៅតាមសំឡេង ។ មួយទៀត
 បុគ្គលពាល មិនដឹងនូវគុណខាងក្នុង តែឃើញច្បាស់នូវ
 សេចក្តីប្រតិបត្តិខាងក្រៅ បុគ្គលពាលនោះ ឈ្មោះថា
 ជាអ្នកឃើញផលខាងក្រៅជាប្រក្រតី រមែងអវិណ្ឌត
 (ចិត្ត) ទៅតាមសំឡេង ។ ឯជនដឹងច្បាស់នូវគុណ
 ខាងក្នុង ទាំងឃើញច្បាស់ នូវសេចក្តីប្រតិបត្តិជាខាង
 ក្រៅ ជននោះឈ្មោះថាជាអ្នកឃើញធម៌ ជាគ្រឿង
 ប្រាសចាកនិវរណៈ ជាប្រក្រតី រមែងមិនអវិណ្ឌត
 (ចិត្ត) ទៅតាមសំឡេងឡើយ ។

[៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលប្រកបដោយរាគៈ ១

ទុតិយបណ្ណាសកេ បត្តកម្មវគ្គោ

សនោសោ សមោហោ សមាធា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្តារោ បុត្តលា សន្តោ សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិន្តិ ។

សាវត្ថា វជនីយេសុ បិយរូចាភិន្និនោ

មោហោន អធម្មសត្តា(១) ពន្ធា វង្សេន្តិ ពន្ធនំ ។

វកជំ ខោសជញ្ញាបិ មោហានំ វាបិ អវិទូសុ

ករោន្តិ អត្តសលំ កម្មំ(២) សរិយានំ ទុក្ខទ្ធិយំ

អវិជ្ជានិវុត្តា ខោសា អន្ធិក្ខតា អចក្កកា

យថា ធម្មាតថា សន្តា ន តស្សេន្តិ មញ្ញេតិ។

[៦៨] ឯតំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហារតិ

ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន

សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ អហិណ ធន្នោ

កាលកតោ ហោតិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុ

១ ម. អវិជ្ជា សត្តា ។ ២ ម. ករោន្តា កុសលំ ធម្មំ ។

ទុតិយបដ្ឋានាមក បត្តកម្មវិគ្គ

ប្រកបដោយទោសៈ ១ ប្រកបដោយមោហៈ ១ ប្រកបដោយមានៈ ១ ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមន៍មាននៅក្នុងលោក ។

ពួកសត្វ ឥតមានធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង

ការម្នាក់ៗត្រេកត្រសាលរីករាយ ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់

ជាប់ដោយមោហៈ ញ៉ាំងចំណង់(វិនាស) ឲ្យចំរើន ។

ពួកសត្វអ្នកមិនជឿនូវហេតុដែលកើតអំពីវត្ថុៈ កើតអំពី

ទោសៈ កើតអំពីមោហៈ វេមន៍ធ្វើអកុសលកម្ម ប្រកប

ដោយទុក្ខ មានទុក្ខជាតិម្រៃ ពួកសត្វត្រូវអវិជ្ជារូបរឹត

ដូចជាខ្នាក់ឥតចក្ខុគឺបញ្ចា ទើបមិនសំគាល់នូវអកុសល-

កម្មនោះថា យើងទាំងឡាយ នឹងមានសភាព ប្រព្រឹត្ត

ទៅតាមធម៌ទាំងឡាយយ៉ាងនេះ មិនខាន ។

(៦៨) សមយ័ម្ពុយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្ដេចគង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពនរបស់

អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សមយ័នោះឯង ក្រុងសាវត្ថីមាន

ភិក្ខុមួយរូប ត្រូវពាសចិត្តធ្វើមរណកាលទៅ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុជាច្រើន

សុត្តន្តបិដក អង្គត្រៃវិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

យេន ភក្ខវា តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមីត្វា ភក្ខវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធ
 ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯកមន្តំ ឥន្ទ ឥន្ទ ភក្ខេ សាវត្ថយំ
 អញ្ញតហ ភិក្ខុ អហិណា ទដ្ឋោ កាលកតោតិ ។
 នហន្ទន(១) សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ
 មេត្តេន ចិត្តេន ជរិ សុចេ ហិ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន ជេយ្យេន ហិ
 សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អហិណា ទដ្ឋោ កាលំ កេយ្យេ ។
 កតមានិ ចត្តារិ(២) ។ វិរូបត្ថំ អហិរាជកុលំ ឯកមន្តំ
 អហិរាជកុលំ ធាតុបុត្តំ អហិរាជកុលំ កណ្ណាតោត-
 មកំ អហិរាជកុលំ ។ នហន្ទន សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឥមានិ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន ជរិ
 សុចេ ហិ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមានិ ចត្តារិ អហិរាជ-
 កុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន ជេយ្យេន ហិ សោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អហិណា ទដ្ឋោ កាលំ កេយ្យេ ។ អនុដាធាមិ
 ភិក្ខុវេ ឥមានិ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន
 ជរិត្ថំ អត្តកុត្តិយា អត្តរក្ខាយ អត្តបរិត្តាយាតិ ។

១ ប. ឧបសន្តមី ។ ២ ឧ. កតមន្តំ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកថា

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យ
 ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ មានភិក្ខុមួយរូប
 ត្រូវពស់ចឹកធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតដូច្នោះមែន
 ព្រោះថា ភិក្ខុនោះ មិនផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះត្រកូលស្ដេចពស់ទាំង ៤ ពួក
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុនោះ ផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះ ត្រកូល
 ស្ដេចពស់ទាំង ៤ ពួក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពស់មិនគប្បីចឹកភិក្ខុនោះឱ្យ
 ស្លាប់ទៅទេ ។ ត្រកូលស្ដេចពស់ ៤ ពួកដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺត្រកូលស្ដេចពស់
 ឈ្មោះវិរូបក្ខៈ ១ ត្រកូលស្ដេចពស់ឈ្មោះឯកបថៈ ១ ត្រកូលស្ដេចពស់
 ឈ្មោះឆព្យាបុត្តៈ ១ ត្រកូលស្ដេចពស់ឈ្មោះកណ្ណាគោតមកៈ ១ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតដូច្នោះមែន ព្រោះថា ភិក្ខុនោះមិនផ្សាយចិត្តមេត្តា
 ចំពោះត្រកូលស្ដេចពស់ទាំង ៤ ពួកនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ
 ភិក្ខុនោះ ផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះត្រកូលស្ដេចពស់ទាំង ៤ ពួកនេះ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពស់មិនហ៊ានចឹកភិក្ខុនោះឱ្យស្លាប់ទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត ដើម្បីឱ្យផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះត្រកូល
 ស្ដេចពស់ទាំង ៤ ពួកនេះ ដើម្បីគ្រប់គ្រងខ្លួន រក្សាខ្លួន ការពារខ្លួន ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បន្តកម្មវគ្គ

វិរូបត្ថេហំ មេ មេត្តំ មេត្តំ ឯបរាមថេហំ មេ

ធិត្យបុត្ថេហំ មេ មេត្តំ មេត្តំ កណ្ណាតោតមកេហំ ច

អនាទកេហំ មេ មេត្តំ មេត្តំ និទានកេហំ មេ

ចតុច្ឆនេហំ មេ មេត្តំ មេត្តំ តហុច្ឆនេហំ មេ ។

មា មំ អនាទកោ ហីសិ មា មំ ហីសិ និទានកោ

មា មំ ចតុច្ឆនោ ហីសិ មា មំ ហីសិ តហុច្ឆនោ ។

ទុតិយបណ្ណសិក្សា បត្តកម្មវិធី

ការវះជាមិត្តរបស់អាត្មាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹង
 ត្រកូលស្តេចពស់ឈ្មោះវិរូបក្ខៈ ទាំងឡាយផង ការវះជា
 មិត្តរបស់អាត្មាអញ(ចូរមាន) ជាមួយនឹងត្រកូលស្តេច
 ពស់ឈ្មោះឯកបថៈ ទាំងឡាយផង ការវះជាមិត្តរបស់
 អាត្មាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹងត្រកូលស្តេចពស់ឈ្មោះ
 ឆព្យបុត្តៈ ទាំងឡាយផង ការវះជាមិត្តរបស់អាត្មាអញ(ចូរមាន)
 ជាមួយនឹងត្រកូលស្តេចពស់ ឈ្មោះកណ្ណាគោតមកៈ
 ទាំងឡាយផង ការវះជាមិត្តរបស់អាត្មាអញ(ចូរមាន)
 ជាមួយនឹងសត្វឥតជើងទាំងឡាយផង ការវះជាមិត្ត
 របស់អាត្មាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹងសត្វមានជើងពីរ
 ទាំងឡាយផង ការវះជាមិត្តរបស់អាត្មាអញ (ចូរ
 មាន) ជាមួយនឹងសត្វជើង ៤ ទាំងឡាយផង ការវះ
 ជាមិត្តរបស់អាត្មាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹងសត្វ
 មានជើងច្រើនទាំងឡាយផង ។ សត្វឥតជើង
 កុំបៀតបៀនអាត្មាអញ សត្វជើងពីរ កុំបៀតបៀន
 អាត្មាអញ សត្វជើង ៤ កុំបៀតបៀនអាត្មាអញ
 សត្វជើងច្រើន កុំបៀតបៀនអាត្មាអញឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថនិពតោ

សទ្ធេ សត្តា សទ្ធេ ចាលា សទ្ធេ ភូតា ច កេវលា
 សទ្ធេ កប្រានិ បស្សន្ត ហ តិញ្ចំ ចាបមាគមា ។
 អប្បមាលោ ពុទ្ធា អប្បមាលោ ធម្មោ អប្បមាលោ
 សង្ឃោ បមាលាវន្តានិ សិរីសទានិ អហំ វិនិកា សត-
 បដិ ឧណ្ណានិកំ សទ្ធេ ម្ហសិកា ។ កតា មេ រក្ខា
 កតា មេ បរិត្តា បដិក្កមន្ត ភូតានិ សោហំ នហ
 កកវតោ នមោ សត្តន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធានន្តំ ។

(៦៧) ឯកំ សមយំ កកវំ រាជកហោ វិហរតិ
 តិជ្ឈត្វដេ បព្វតេ អនិប្បត្តន្តេ ទេវទត្ថេ ។ តត្រ ខោ
 កកវំ ទេវទត្តំ អាវុត្តំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អត្ត-
 វាយ ភិក្ខុវេ ទេវទត្តស្ស លាភសក្ការ-
 សិលោកោ ឧទទាទិ បរាភវយ ភិក្ខុវេ
 ទេវទត្តស្ស លាភសក្ការសិលោកោ ឧទទាទិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនៃកាយ ចតុក្កនិបាត

សព្វសត្វ ទាំងឡាយផង សព្វប្រាណ ទាំងឡាយផង

សព្វក្ខត ទាំងឡាយផង ទាំងអស់គ្នា សត្វទាំង

អស់ (នោះ) ចូរប្រទះ នូវសេចក្តីចំរើនទាំងឡាយ

សេចក្តីអាគ្រក់ បន្តិចបន្តួច កុំមកឡើយ ។

ព្រះពុទ្ធមានគុណប្រមាណមិនបាន ព្រះធម៌មានគុណប្រមាណមិនបាន
ព្រះសង្ឃមានគុណប្រមាណមិនបាន សត្វល្អនឬសត្វវេទាំងឡាយគឺពស់
ខ្លះ ក្អែប ឆ្អឹងពាង តុកកែ កណ្តុរ សុទ្ធតែមានប្រមាណ (រាប់បាន)
គឺថា មិនច្រើនដូចគុណព្រះវត្ថុត្រួយទេ ។ ភិរិយាភ្យា ខ្ញុំបានធ្វើហើយ
ភិរិយាការពារ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ពួកសត្វចូរបៀសទៅ ខ្ញុំសូមមេស្តារ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ សូមមេស្តារព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំង៧ព្រះអង្គ ។

[៦៩] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅលើភ្នំគិដ្ឋក្នុង
ខៀបក្រុងវរុណគ្រឹះ កាលទេវទត្តភិក្ខុ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ។ ក្នុងទី
នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រារព្ធទេវទត្តភិក្ខុ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើង
ដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លាភសក្ការៈ
នឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ។

ទុតិយបណ្ណាសពេ បត្តកម្មវិញ្ញា

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កាធលី អត្ថវាយ ដលំ ទេតិ
 បរាភវាយ ដលំ ទេតិ វិវេសេ ខោ ភិក្ខុវេ អត្ថ-
 វាយ ទេវទត្ថស្ស លាភសក្ការសិលោកោ ឧទទាទិ
 បរាភវាយ ទេវទត្ថស្ស លាភសក្ការសិលោកោ
 ឧទទាទិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ វេជ្ជ អត្ថវាយ
 ដលំ ទេតិ បរាភវាយ ដលំ ទេតិ វិវេសេ ខោ
 ភិក្ខុវេ អត្ថវាយ ទេវទត្ថស្ស លាភសក្ការសិ-
 លោកោ ឧទទាទិ បរាភវាយ ទេវទត្ថស្ស លាភ-
 សក្ការសិលោកោ ឧទទាទិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
 ទន្សោ អត្ថវាយ ដលំ ទេតិ បរាភវាយ ដលំ
 ទេតិ វិវេសេ ខោ ភិក្ខុវេ អត្ថវាយ ទេវទត្ថស្ស
 លាភសក្ការសិលោកោ ឧទទាទិ បរាភវាយ ទេវ-
 ទត្ថស្ស លាភសក្ការសិលោកោ ឧទទាទិ ។ សេយ្យ-
 ថាបិ ភិក្ខុវេ អស្សុតិវី អត្ថវាយ កត្តំ កល្យាណ

ទុតិយបណ្ណសក បត្តពម្មវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមចេកតែបញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសំឡាប់ដើម
 តែបញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសេចក្តីវិនាសយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន
 លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសេចក្តី
 វិនាស ក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឫស្សីបញ្ចេញផ្លែមក
 ដើម្បីសំឡាប់ដើម បញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសេចក្តីវិនាសយ៉ាងណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត
 ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត
 ដើម្បីសេចក្តីវិនាស ក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើម
 បឫស បញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសំឡាប់ដើម បញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសេចក្តី
 វិនាសយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ
 កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ
 កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសេចក្តីវិនាសក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ដូចជាមេសេះអស្សុរា តែចាប់មានផ្ទៃឡើង ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុក្កន្ធាគោ

បរាភវាយ តត្ថំ តណ្ហាតិ ឯវបេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 អត្តវាយ ទេវទត្ថស្ស លាភសក្ការសំលោកោ
 ឧទទាទិ បរាភវាយ ទេវទត្ថស្ស លាភសក្ការ-
 សំលោកោ ឧទទាទិទី ។

ដល់ វេ តទលី ហន្តិ ដល់ វេទ្យំ ដល់ ទទ្យំ

សក្ការោ កាប្បិសំ ហន្តិ តញ្ចោ អស្សតិយថាទី ។

[៧០] ចត្តារីមាទិ ភិក្ខុវេ បដាធាទិ ។ កតមាទិ

ចត្តារិ ។ សំវេប្បធានំ បហានប្បធានំ ភាវនាបធានំ

អនុត្តរាបធានំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សំវេប្បធានំ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អត្តសលានំ

ធម្មានំ អនុប្បនាយ ធនំ ជនេតិ វាយមតិ

វិយំ អារាភតិ ចិត្តំ បត្តណ្ហាតិ បទហតិ ។

ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សំវេប្បធានំ ។ កតមញ្ច

ភិក្ខុវេ បហានប្បធានំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយ ចតុក្កនិបាត

តែចាប់មានផ្ទៃឡើង ដើម្បីសេចក្តីវិនាសយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន
លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសេចក្តី
វិនាស ក៏ដូចគ្នាដែរ ។

ផ្ទៃចេក រមែងសំឡាប់ដើមចេក ផ្ទៃឫស្សី រមែង
សំឡាប់ដើមឫស្សី ផ្ទៃបបូស រមែងសំឡាប់ដើមបបូស
សក្ការៈ រមែងសំឡាប់ បុរសពាក្រក់ ដូចជាគភី
រមែងសំឡាប់មេសេះអស្សតរ ។

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បធាន (សេចក្តីព្យាយាម) នេះ
មាន ៤ យ៉ាង ។ បធាន ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ សំវេប្បធាន ១
បហានប្បធាន ១ ការវិនាបធាន ១ អនុរក្ខនាបធាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះសំវេប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
នេះ បណ្តុះឆន្ទៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្តន់ចិត្ត តាំងចិត្ត ដើម្បី
ញ៉ាំងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សំវេប្បធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបហានប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

ទុតិយបណ្ណសកោ បន្តកម្មវត្ថុ

ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អនុស្សនានំ ធម្មានំ
 បហានាយ នន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរីយំ អាករតិ
 ចិត្តំ បត្តល្អាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
 បហានប្បដានំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ ភាវនាបដានំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ តុស្សនានំ
 ធម្មានំ ឧប្បន្នាយ នន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរីយំ
 អាករតិ ចិត្តំ បត្តល្អាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ
 ភិក្ខុវេ ភាវនាបដានំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ អនុវត្តនា-
 បដានំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្នានំ តុស្សនានំ
 ធម្មានំ វិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ វេប្បល្បាយ
 ភាវនាយ ចារិប្បិយា នន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរីយំ អាករតិ
 ចិត្តំ បត្តល្អាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អនុ-
 វត្តនាបដានំ ។ ឥមានំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ បដានានីតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក បត្តកថា

បណ្តុះឆន្ទៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តាំងចិត្ត ដើម្បី
 លះបង់អកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បហានប្បធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះការនាបធាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ បណ្តុះឆន្ទៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តាំងចិត្ត
 ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើតឡើង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការនាបធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អនុវត្តនាបធាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ បណ្តុះឆន្ទៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តាំងចិត្ត
 ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយ ដើម្បីឲ្យបិទនៅ
 មិនឲ្យភ្លេចភ្លាំងទៅ ឲ្យចំរើនពេញលេញ ធំទូលាយ ក្រៃលែងឡើង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អនុវត្តនាបធាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បធានមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គតណ្ហិយស្ស ចតុត្ថនិយោគោ

សំវារោ ច បហានញ្ច ភាវនា អនុវត្តនា

ឯតេ បដានា ចត្តារោ នេសីតាទិច្ចតន្ត្រនា

យេហំ ភិក្ខុ ឥនាតាបី ខយំ ទុក្ខស្ស ទាប្បណេតិ ។

[៧០] យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ វាជានោ អធម្មិកា

ហោន្តំ វាជយុត្តាបិ(១) តស្មី សមយេ អធម្មិកា

ហោន្តំ វាជយុត្តេសុ ភិក្ខុវេ អធម្មិកេសុ ព្រាហ្មណ-

កហបតិកាបី តស្មី សមយេ អធម្មិកា ហោន្តំ

ព្រាហ្មណកហបតិកេសុ អធម្មិកេសុ នេកមជានបទាបី

តស្មី សមយេ អធម្មិកា ហោន្តំ នេកមជានបទេសុ

អធម្មិកេសុ វិសមំ ចន្ទិមសុរិយា បរិវត្តនំ វិសមំ ចន្ទិម-

សុរិយេសុ បរិវត្តនេសុ វិសមំ នក្ខត្តានិ តារត្ថរូទានិ

បរិវត្តនំ វិសមំ នក្ខត្តេសុ តារត្ថរូបេសុ បរិវត្តនេសុ

វិសមំ រត្តិនិវា បរិវត្តនំ វិសមំ រត្តិនិវេសុ បរិវត្តនេសុ

១ ឧ. វាជបុត្តាបិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រិកាយ បិដកនិបាត

សំវេប្បធាន ១ បហានប្បធាន ១ ភាវនាបធាន ១

អនុរក្ខនាបធាន ១ បធានទាំង៤នេះ ព្រះពុទ្ធជាដេវ

ពាង្សនៃព្រះភាទិត្យ ទ្រង់សំដែងហើយ ជាហេតុឱ្យភិក្ខុ

ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត

កំដៅកិលេស ឥឡូវដល់នូវការអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។

(៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា ពួកព្រះរាជាមិន
ប្រកបដោយធម៌ សម័យនោះ ពួកខ្ញុំរាជការ ក៏មិនប្រកបដោយធម៌ដែរ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពួកអ្នករាជការ មិនប្រកបដោយធម៌ សម័យ
នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគបាបតី ក៏មិនប្រកបដោយធម៌ដែរ កាលពួក
ព្រាហ្មណ៍នឹងគបាបតី មិនប្រកបដោយធម៌ហើយ សម័យនោះ ពួក
អ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ក៏មិនប្រកបដោយធម៌ដែរ កាលអ្នកនិគមនឹងអ្នក
ជនបទ មិនប្រកបដោយធម៌ ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះភាទិត្យ ក៏គោចរទៅមិន
ស្មើដែរ កាលព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះភាទិត្យ គោចរទៅមិនស្មើ ពួកផ្កាយនក្ខត្ត-
បូក្យក៏គោចរទៅមិនស្មើដែរ កាលពួកផ្កាយនក្ខត្តបូក្យ គោចរទៅមិនស្មើ
យប់នឹងថ្ងៃ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើដែរ កាលយប់នឹងថ្ងៃប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើ

ទុតិយបណ្ណាសកេ បន្តកម្មវិធី

វិសមំ មាសធឿនមាសា បរិត្តន្តិ វិសមំ មាសធឿនមាសេសុ
 បរិត្តន្តេសុ វិសមំ ឧត្តសំវេទនា បរិត្តន្តិ វិសមំ
 ឧត្តសំវេទនេសុ បរិត្តន្តេសុ វិសមំ វាតា វាយន្តិ វិសមំ
 វាតេសុ វាយន្តេសុ វិសមា អបញ្ញាសា បរិត្តន្តិ វិសមេសុ
 អបញ្ញាសេសុ បរិត្តន្តេសុ ទេវតា បរិត្តបិតា ករុន្តិ ទេវ-
 តាសុ បរិត្តបិតាសុ ទេវោ ន សម្មា ធារំ អនុប្បវេទនិ ទេវេ
 ន សម្មា ធារំ អនុប្បវេទនេ វិសមទាតីនិ សស្សានិ
 ករុន្តិ វិសមទាតីនិ ភិក្ខុវេ សស្សានិ បទុស្សា បរិកុញ្ញា
 អប្បយុតោ ច ហោន្តិ ទុព្វណ្ណា ច ទុព្វលា ច ពហ្មាពាណា
 ច ។ យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ រាជានោ ធម្មិកា
 ហោន្តិ រាជយុតាបិ តស្មី សមយេ ធម្មិកា ហោន្តិ
 រាជយុតេសុ ធម្មិកេសុ ព្រាហ្មណាភហបតិកាបិ
 តស្មី សមយេ ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណាភហបតិកេសុ
 ធម្មិកេសុ នេកមជ្ឈនបទាបិ តស្មី សមយេ ធម្មិកា

ទុតិយបណ្ណាសក បត្តកម្មវត្ថុ

ខែនឹងកន្លះខែ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើដែរ កាលខែនឹងកន្លះខែប្រព្រឹត្តទៅមិន
ស្មើ រដូវនឹងឆ្នាំក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើដែរ កាលរដូវនឹងឆ្នាំប្រព្រឹត្តទៅមិន
ស្មើ ខ្យល់កប់កមិនស្មើដែរ កាលខ្យល់កប់មិនស្មើ ខ្យល់បក់ខុសផ្លូវ
ទាំងឡាយ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើដែរ កាលខ្យល់បក់ខុសផ្លូវទាំងឡាយ
ប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើ ទេវតាទាំងឡាយទាំងសម្បក កាលទេវតាទាំងឡាយ
ទាំងសម្បក ភ្ញៀវក៏មិនបង្កើនទឹកភ្ញៀវចុះមកដោយប្រពៃ កាលភ្ញៀវមិនបង្កើន
ទឹកភ្ញៀវចុះមកដោយប្រពៃ ស្រូវទាំងឡាយក៏ឲ្យផលមិនស្មើល្អ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្ស កាលបរិភោគស្រូវឲ្យផលមិនស្មើ វេមន៍
មានកាយខ្ចី មានសម្បវត្ថុក្រក់ មានកំឡាំងតិច មានអាពាធ
ច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា ពួកព្រះរាជាប្រកប
ដោយធម៌ សម័យនោះ ពួកខ្ញុំរាជការ ក៏ប្រកបដោយធម៌ដែរ កាលបើ
ពួកខ្ញុំរាជការប្រកបដោយធម៌ ក្នុងសម័យនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី
ក៏ប្រកបដោយធម៌ដែរ កាលពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី ប្រកបដោយ
ធម៌ ក្នុងសម័យនោះ ពួកអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ក៏ប្រកបដោយធម៌ដែរ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស បត្តក្កនិបាតោ

ហោត្ថិ នេតមជានបទេសុ ធម្មតេសុ សមំ ចន្ទិមសុរិយា
 បរិត្តន្តិ សមំ ចន្ទិមសុរិយេសុ បរិត្តន្តេសុ សមំ នត្ថតានិ
 តាវកក្ករោនិ បរិត្តន្តិ សមំ នត្ថតេសុ តាវកក្ករេសុ
 បរិត្តន្តេសុ សមំ រត្តនិវា បរិត្តន្តិ សមំ រត្តនិវេសុ
 បរិត្តន្តេសុ សមំ មាសឱ្យមាសា បរិត្តន្តិ សមំ
 មាសឱ្យមាសេសុ បរិត្តន្តេសុ សមំ ឧត្ថសំវេច្ឆវា បរិត្តន្តិ
 សមំ ឧត្ថសំវេច្ឆេសុ បរិត្តន្តេសុ សមំ វាតា វាយន្តិ សមំ
 វាតេសុ វាយន្តេសុ សមា បញ្ចសា បរិត្តន្តិ សមេសុ
 បញ្ចសេសុ បរិត្តន្តេសុ ទេវតា អបរិត្តចិត្តា កវន្តិ
 ទេវតាសុ អបរិត្តចិត្តាសុ ទេវោ សម្មាធារំ អនុប្បវេច្ឆតិ
 ទេវេ សម្មា ធារំ អនុប្បវេច្ឆន្តេ សមទាតីនិ សស្សានិ
 កវន្តិ សមទាតីនិ ភិក្ខុវេ សស្សានិ មនុស្សា
 បរិកុញ្ញត្តា ទីយាយុកា ច ហោត្ថិ វណ្ណវន្តោ ច
 តលវន្តោ ច អប្បពាទា ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ បត្តក្កនិបាត

កាលបើពួកអ្នកនិគមនឹងអ្នកដទៃបទ ប្រកបដោយធម៌ ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះ
 អាទិត្យ ក៏គោចរទៅស្មើដែរ កាលព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យគោចរទៅស្មើ
 ពួកផ្កាយនក្ខត្តបូក្សក៏គោចរទៅស្មើដែរ កាលពួកផ្កាយនក្ខត្តបូក្សគោចរ
 ទៅស្មើយប់នឹងថ្ងៃ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅស្មើដែរ កាលយប់នឹងថ្ងៃប្រព្រឹត្តទៅស្មើ
 ខែនឹងកន្លះខែ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅស្មើដែរ កាលខែនឹងកន្លះខែប្រព្រឹត្តទៅស្មើ
 រដូវនឹងឆ្នាំក៏ប្រព្រឹត្តទៅស្មើដែរ កាលរដូវនឹងឆ្នាំប្រព្រឹត្តទៅស្មើ ខ្យល់ក៏បក់
 ស្មើដែរ កាលខ្យល់បក់ទៅស្មើ ផ្លូវខ្យល់ទាំងឡាយ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅបាន
 ស្មើ កាលបើផ្លូវខ្យល់ទាំងឡាយស្មើ ពួកទេវតាមិនខឹងសម្បារ កាល
 ពួកទេវតាមិនខឹងសម្បារ ភ្ញៀនក៏បង្កើតភ្ញៀនចុះមកដោយប្រពៃ កាល
 ភ្ញៀនបង្កើតភ្ញៀនចុះមកដោយប្រពៃ ស្រូវក៏ឲ្យផលស្មើល្អ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មនុស្សទាំងឡាយ កាលបរិភោគស្រូវ ដែលមានផលស្មើល្អ
 រមែងមានអាយុវែង មានសម្បូរល្អ មានកំឡាំង ព្រមទាំងមាន

ទុតិយបណ្ណសពេ បត្តកម្មវិគ្គោ

កុដ្ឋញោ តវមាណាធំ ជីម្ហំ កុដ្ឋតិ បុដ្ឋវេ
 សញ្ញា តា ជីម្ហំ កុដ្ឋតិ នេត្តេ ជីម្ហំ កុតេ សតិ
 ឯវមេវ មនុស្សសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ
 សោ ច អធម្មំ ចរតិ បកេវ សតពា បដា
 សព្វំ រដ្ឋំ ទុក្ខំ សេតិ រាជា ចេ ហោត្យធម្មិកោ(១)។
 កុដ្ឋញោ តវមាណាធំ ឧជ្ឈំ កុដ្ឋតិ បុដ្ឋវេ
 សញ្ញា តា ឧជ្ឈំ កុដ្ឋតិ នេត្តេ ឧជ្ឈំ កុតេ សតិ
 ឯវមេវ មនុស្សសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ
 សោ ច ធម្មំ ចរតិ(២) បកេវ សតពា បដា
 សព្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោតិ ។

បត្តកម្មវិគ្គោ ទុតិយោ ។

១ ឧ.ម. ហោតិ អធម្មិកោ ។ ២ ឧ. សោ ចេវ ធម្មំ ចរតិ ។ ម. សោ សចេ ធម្មំ ចរតិ ។

ឥតិយបណ្ណសក បត្តកម្មវិធី

បើគាត់ទាំងឡាយ កំពុងឆ្លងទៅ គោមេហ្វូននាំទៅ
 កាន់ផ្លូវខុសកំពង់ កាលបើគោមេហ្វូន នាំទៅកាន់ផ្លូវ
 ខុសកំពង់ ពួកគោតាំងអស់នោះ ក៏នាំគ្នាទៅកាន់
 ផ្លូវខុសកំពង់ដែរ មានទប់មាយ៉ាងណា ក្នុងពួកមនុស្ស
 ក៏ដូច្នោះដែរ អ្នកណាដែលគេសន្មតថា ប្រសើរ
 ជាងគេ បើអ្នកនោះ ប្រព្រឹត្តមិនត្រូវតាមធម៌ នឹងបាច់
 និយាយទៅថ្វី ដល់ប្រជាជនដទៃឡើយ បើព្រះរាជា
 មិនប្រកបដោយធម៌ រាស្ត្រទាំងអស់ រមែងដេកកើត
 ទុក្ខ ។ កាលបើគោតាំងឡាយ កំពុងឆ្លងទៅ គោ
 មេហ្វូន នាំទៅកាន់ផ្លូវត្រង់ កាលបើគោមេហ្វូននាំទៅ
 កាន់ផ្លូវត្រង់ គោតាំងអស់នោះ រមែងទៅកាន់ផ្លូវត្រង់
 ដែរ មានទប់មាយ៉ាងណា ក្នុងពួកមនុស្សក៏ដូច្នោះដែរ
 អ្នកណាដែលគេសន្មតថា ប្រសើរជាងគេ បើអ្នកនោះ
 ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ នឹងបាច់និយាយទៅថ្វី ដល់ប្រជាជន
 ដទៃ បើព្រះរាជាប្រកបដោយធម៌ រាស្ត្រទាំងអស់
 រមែងដេកនៅជាសុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូវនិកាយស្ស ឯតុក្កនិបាតោ

តិស្សុទ្ធានំ

បត្តកម្មំ អន្ធនាថោ (១)

សព្វេហ្មនិវយា (២) វូបេន បញ្ចមំ

សភគអហិណ (៣) ទេវទត្តោ

បធានំ ធម្មកេន (៤) ចាតិ ។

- ១ ឧ. អន្ធនាថោ ។ ម. អន្ធនាថោ ។ ២ ឧ. សព្វេហ្មនិវយា ។ ម. សព្វេហ្មនិវយា ។
 ៣ ឧ. សភគអហិណ្ឌ ។ ម. សភគអហិណ្ឌា ។ ៤ ឧ. ម.បធានំ អធម្មកេន ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បុគ្គលិក

ឧទ្ទាសនៃបុគ្គលិកក្នុងនោះ

និយាយអំពីកម្មជន្តរ ១ អំពីសេចក្តីសុខមានការមិន
 ជំពាក់បំណុលជាដើម ១ អំពីត្រកូលប្រកបដោយ
 ឋានៈជាព្រហ្មជាដើម ១ អំពីបុគ្គលធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ១
 អំពីបុគ្គលមានបុគ្គលជាដើមជាតំរូវប្រាំ ១ អំពីបុគ្គល
 ប្រកបដោយភតៈជាដើម ១ អំពីពស់ចិត្តកិក្ខុ ១
 អំពីទេវទត្ត ១ អំពីបឋានបុគ្គល ១ អំពីអធិប្បិករាជ ១ ។

អបណ្ណករិត្តោ

[៧២] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ

ភិក្ខុ អបណ្ណកប្បដិបទំ^(១) បដិបដ្ឋោ ហោតិ
យោនិ ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ អាសវំនំ ខយាយ ។
កតមេហិ ចតុហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា
ហោតិ ពហុស្សតោ ហោតិ អារទ្ធវិយោ ហោតិ
បញ្ញាវា ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ
ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ ភិក្ខុ អបណ្ណកប្បដិបទំ
បដិបដ្ឋោ ហោតិ យោនិ ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ
អាសវំនំ ខយាយាតិ ។

[៧៣] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ

ភិក្ខុ អបណ្ណកប្បដិបទំ បដិបដ្ឋោ ហោតិ យោនិ
ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ អាសវំនំ ខយាយ ។
កតមេហិ ចតុហិ ។ នេត្តម្បវិតត្តេន អព្យាបាទ-
វិតត្តេន អវិហីសាវិតត្តេន សម្មាទិដ្ឋិយា ។

អបណ្ណករីគ

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការឈ្មោះ
ថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិចំពោះអបណ្ណកប្បដិបទា ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រាជ្ញហេតុ
ឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រាជ្ញហេតុ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយផង ។
ធម៌ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ជាអ្នកមានសីល ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ ជាអ្នកមានព្យាយាមប្រាជ្ញ ១
ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤
ប្រការនេះ ឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិអបណ្ណកប្បដិបទាផង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ជា
អ្នកប្រាជ្ញហេតុ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយផង ។

(៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការឈ្មោះ
ថា ប្រតិបត្តិ ១ អបណ្ណកប្បដិបទាផង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រាជ្ញហេតុ
ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយផង ។ ធម៌ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។
គឺសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការចេញចាកកាម ១ សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការមិន
ព្យាបាទ ១ សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការមិនបៀតបៀន ១ សេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
ភិក្ខុ អបណ្ណាគប្បដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ យោ និ
ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ អាសវានំ ខយាយាតិ ។

[៧៤] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
អសប្បវិសោតិ វេទិតញោ ។ តតមេហិ ចត្វហិ ។
ឥធម ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ យោ ហោតិ បរស្ស
អវណ្ណោ តំ អបុដ្ឋាបិ ទាតុករោតិ ។ កោ បន
វនោ បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ខោ បន បញ្ញាភិនិតោ
អហាបេត្វា អលម្ពេត្វា បរិប្បំ វិត្តារេន បរស្ស
អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតញមេតំ ភិក្ខុវេ
អសប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
អសប្បវិសោ យោ ហោតិ បរស្ស វណ្ណោ តំ
បុដ្ឋាបិ ន ទាតុករោតិ ។ កោ បន វនោ
អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ខោ បន បញ្ញាភិនិតោ
ហាបេត្វា លម្ពេត្វា អបរិប្បំ អវិត្តារេន បរស្ស
វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតញមេតំ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះ ឈ្មោះថាជាអ្នក
ប្រតិបត្តិនូវអបណ្ណកប្បវេណីទាំង ៧ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រាជ្ញហេតុ
ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយផង ។

(៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ អ្នក
ប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជាអសប្បវេស ។ ធម៌ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ រឿងណាជាទោសរបស់បុគ្គលដទៃ អសប្បវេសក្នុងលោកនេះ
ទុកជាគេមិនសួរក៏ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើង ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី
ដល់រឿងដែលគេសួរ ។ តែថា អសប្បវេសដែលគេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទ
សួរ ក៏ពោលទោសរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយពិស្តារពេញទី មិនចេះអស់
មិនចេះហើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹង ដំណើរ⁺
នេះថា អ្នកនេះជាអសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿង
ណាជាគុណរបស់បុគ្គលដទៃ អសប្បវេសទុកជាមានគេសាកសួរ ក៏មិន
ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើង ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វីដល់រឿងដែលគេមិន
សួរ ។ តែថា អសប្បវេសដែលគេសួរគេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោល
គុណរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយសេចក្តីមិនពិស្តារ មិនពេញលេញឲ្យឆាប់អស់
ឲ្យឆាប់ហើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរ⁺
នេះថា

ទុរិយបណ្ណសព្វេ អបណ្ណវិគ្គោ

អសប្បវិសោ អយំ កវន្តំ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ

អសប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្ថនោ អវណ្ណោ តំ

បុដ្ឋាបិ ន ចាតុកកោតិ ។ កោ បន វនោ

អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ខោ បន បញ្ញាភិនីតោ

ហាបេត្វា លម្ពេត្វា អបិប្បំ វិត្តាវន អត្ថនោ

អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខុវេ

អសប្បវិសោ អយំ កវន្តំ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ

អសប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្ថនោ វណ្ណោ តំ

អបុដ្ឋាបិ ចាតុកកោតិ ។ កោ បន វនោ

បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ខោ បន បញ្ញាភិនីតោ

អហាបេត្វា អលម្ពេត្វា អបិប្បំ វិត្តាវន អត្ថនោ

វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខុវេ

អសប្បវិសោ អយំ កវន្តំ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ

ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ អសប្បវិសោតិ

វេទិតព្វោ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ

សប្បវិសោ វេទិតព្វោ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។

ទុតិយបណ្ណសក អបណ្ណវគ្គ

អ្នកនេះជាអសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿងណា
 ជាទោសរបស់ខ្លួន អសប្បុរសទុកជាមានគេសួរ ក៏មិនប្រាប់រឿងនោះឲ្យ
 ប្រាកដឡើយ ។ នឹងបោះពោលទៅថ្វី ដល់រឿងដែលគេមិនសួរ ។
 តែថា អសប្បុរសដែលគេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោល
 ទោសរបស់ខ្លួន មិនដោយសេចក្តីពិតស្តារ មិនពេញលេញ ឲ្យឆាប់អស់
 ឲ្យឆាប់ហើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរ⁺នេះថា
 អ្នកនេះជាអសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿងណា
 ជាគុណរបស់ខ្លួន អសប្បុរសទុកជាមិនមានគេសួររឿងនោះ ក៏ប្រាប់
 រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបោះពោលទៅថ្វី ដល់រឿងដែលគេសួរ ។
 តែថា អសប្បុរសដែលគេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោល
 គុណរបស់ខ្លួន ឲ្យពិតស្តារ ឲ្យពេញលេញ មិនឲ្យអស់ មិនឲ្យ
 ហើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរ⁺នេះថា អ្នក
 នេះជាអសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤
 ប្រការនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជាអសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ (ដោយឡែកទៀត) អ្នក
 ប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជាអសប្បុរស ។ ធម៌ ៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គនិកាយស្ស ចក្កវគ្គនិកាយោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ យោ ហោតិ បរស្ស អវណ្ណោ
 តំ បុដ្ឋាបិ ន ទាតុកកោតិ ។ កោ បន វាទោ
 អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋា ខោ បន បញ្ញាភិដ្ឋិតោ
 ហាបេត្វា លម្ពេត្វា អបរិប្បំ អវិត្តាវេន បរស្ស
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ យោ ហោតិ បរស្ស វណ្ណោ តំ
 អបុដ្ឋាបិ ទាតុកកោតិ ។ កោ បន វាទោ
 បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋា ខោ បន បញ្ញាភិដ្ឋិតោ
 អហាបេត្វា អលម្ពេត្វា បរិប្បំ វិត្តាវេន បរស្ស
 វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្ថនោ អវណ្ណោ តំ
 អបុដ្ឋាបិ ទាតុកកោតិ ។ កោ បន វាទោ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថកិច្ច

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងណាជាទោសរបស់បុគ្គលដទៃ សប្បុរសភក្តី
 លោកនេះ បើទុកជាមានគេសួរក៏មិនប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹង
 ពោលទៅថ្វី ដល់រឿងដែលគេមិនសួរ ។ ចំណែកខាង សប្បុរសដែលគេ
 សួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោលទោសរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយមិន
 ពិស្តារមិនពេញលេញ ឲ្យឆាប់អស់ ឲ្យឆាប់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មួយទៀត រឿងណាដែលជាគុណ របស់បុគ្គលដទៃ
 សប្បុរសទុកជាគេមិនសួរ ក៏ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់
 ពោលទៅថ្វី ដល់រឿងដែលគេសួរ ។ ចំណែកខាង សប្បុរសដែល
 គេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោលគុណរបស់បុគ្គលដទៃឲ្យពិស្តារ
 ឲ្យពេញលេញ មិនចេះអស់ មិនចេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មួយទៀត រឿងណាជាទោសរបស់ខ្លួន សប្បុរសទុកជា
 គេមិនសួរ ក៏ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី

ទុតិយបណ្ណសកេ អបណ្ណកវត្តោ

បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ខោ បន បញ្ញាភិដ្ឋិតោ
 អហាបេត្វា អលម្ពេត្វា អបរិប្បំ អវិត្វាវេន អត្ថនោ
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្ថនោ វណ្ណោ តំ
 បុដ្ឋាបិ ន ចាតុកកោតិ ។ កោ បន វាទោ
 អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ខោ បន បញ្ញាភិដ្ឋិតោ
 ហាបេត្វា លម្ពេត្វា អបរិប្បំ អវិត្វាវេន អត្ថនោ
 វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខុវេ
 សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ សប្បវិសោតិ
 វេទិតព្វោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ វជុកោ យញ្ញនេវ
 វត្តំ វា ជីវសំ វា អាជិតា ហោតិ តាវនេវស្សា តិព្វំ
 ហិរោតប្បំ បច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ សស្សយាបិ
 សស្សវេបិ សាមិកេបិ អន្តបសោ នាសកម្មករចា-
 វិសេសុ សា អបវេន សបយេន សំវាស-
 មន្ទាយ^(១) សស្សំបិ សស្សំបិ សាមិកំបិ ឯវមាហ

១ ឧ. ប. ឯត្ថន្តរេ វិស្សសមន្ទាយាតី អត្ថំ ។

ទុតិយបណ្ណាសក អបណ្ណាវគ្គ

ដល់រឿងដែលគេសួរ ។ មួយទៀត សប្បុរសដែលគេសួរ គេនាំ
 មកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោលទោសរបស់ខ្លួនឲ្យពិស្តារ ឲ្យពេញលេញ
 មិនចេះអស់ មិនចេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញ
 គប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចំណែកខាងឯរឿងណាជាគុណរបស់ខ្លួន សប្បុរសទុកជាគេសួរក៏មិន
 ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់រឿង
 ដែលគេមិនសួរ ។ មួយវិញទៀត សប្បុរសដែលគេសួរ គេនាំមក
 ដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោលគុណរបស់ខ្លួនដោយសេចក្តីមិនពិស្តារ មិនឲ្យ
 ពេញលេញ ឲ្យឆាប់អស់ ឲ្យឆាប់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជា
 សប្បុរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្រ្តីមានគូស្រករ ដែលគេនាំ
 មកក្នុងវេលាយប់ណា ឬថ្ងៃណា វេលានោះស្រ្តីនោះក៏តាំងហិរិនឹងឧត្តប្បៈ
 ដ៏មាំមួន ទៅរកម្តាយក្មេកផង ឪពុកក្មេកផង ប្តីផង ដោយហោចទោស្មើ
 ចំពោះពួកបុរសជាទាសកម្មករ សម័យក្រោយមក ស្រ្តីនោះអាស្រ័យការ
 នៅរមសំរស់ហើយ និយាយយ៉ាងនេះនឹងម្តាយក្មេក ឪពុកក្មេកនឹងប្តីថា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថរទិកាយស្ស ចតុក្កន្តិយកោ

អបេជ កី បន តុម្ហេ ជានាថាតិ ។ ឯវេយ្យេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥនេកោច្ឆោ ភិក្ខុ យញ្ញនេវ វត្ថំ វា ទិវសំ វា
 អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ តាវនេវស្ស
 តត្ថំ ហិរេត្តប្បំ បច្ចបដ្ឋិតំ ហោតិ ភិក្ខុសុ ភិក្ខុនីសុ
 ឧបាសកេសុ ឧបាសិកាសុ អន្តមសោ អាវាមិក-
 ស្សមណ្ឌនេសេសុ សោ អបរេន សមយេន សំវា-
 សមម្ពាយ អាចរិយំបិ ឧបជ្ឈាយំបិ ឯវេយ្យោ អបេជ
 កី បន តុម្ហេ ជានាថាតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ
 ឯវំ សិក្ខិតតត្ថំ អប្បនាគតវជ្ជកសមេន ចេតសា
 វិហរិស្សមាតិ ឯវញ្ញំ វេ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតតត្ថន្តំ ។

[៧៥] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ អត្តាណិ ។ កតតមាណិ

ចត្តារិ ។ សីលកំ សមាធកំ បញ្ញកំ វិបត្តកំ ។
 ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អត្តាណីតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថនិបាត

សូមអ្នកទាំងឡាយចៀសចេញទៅ សូមអ្នកទាំងឡាយដឹងការងារអ្វី ។

ចុះ មានទប់មាយាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុង
 សាសនានេះ ក៏មានទប់មេឃ្យដូច្នោះដែរ គឺបានចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់
 ផស្តកន្លីពេលយប់ ឬថ្ងៃណាហើយ វេលានោះ ភិក្ខុនោះគាំងហិរិនីង
 ត្រឡប់ដំបំប៉នទៅរកពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទុបាសក ទុបាសិកា ដោយហោច
 ទៅ សូម្បីពួកអារាមិកជន គឺអ្នកធ្វើការក្នុងអារាម នឹងសមណុទ្ទេស
 (សាមណេរ) សម័យក្រោយមក ភិក្ខុនោះអាស្រ័យការនៅប្រជុំគ្នា ទើប
 និយាយយ៉ាងនេះនឹងអាចារ្យខ្លះ ទប់ដ្បាយខ្លះថា សូមលោកទាំងឡាយ
 ចៀសចេញទៅ សូមលោកទាំងឡាយដឹងការងារអ្វី ។ ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើង
 ទាំងឡាយ នឹងមានចិត្តស្មើដូចជាស្រ្តីមានគូស្រករ ដែលទើបមកដល់ថ្មី
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

[៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រសើរនេះមាន ៤ ប្រការ ។

ការប្រសើរមាន ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសីលប្រសើរ ១ សមាធិប្រសើរ ១
 ចញ្ញាប្រសើរ ១ វិមុត្តិប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រសើរ
 មាន ៤ ប្រការនេះឯង ។

ទុតិយបណ្ណសព្វេ អបណ្ណវិគ្គោ.

[៧៦] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ អត្តាណិ។ កតតមាណិ
ចត្តារិ ។ រូបកំ វេទនកំ សញ្ញកំ កវកំ ។
វេមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អត្តាណីតិ ។

[៧៧] ឯកំ សមយំ កកវា កុសិនារាយំ
វិហារតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ អន្តរេ^(១)យម-
កសាលានំ បរិនិព្វានសមយេ ។ តត្រ ខោ កកវា
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ កន្តន្តេតិ តេ ភិក្ខុ
កកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ កកវា ឯតទវេច សិយា
ខោ បន ភិក្ខុវេ ឯកភិក្ខុស្សបិ កម្ពុវា វា វិមតិ វា
ពុទ្ធវា វា ធម្មេ វា សង្ឃេ វា មគ្គេ វា បដិបទាយ វា
បុច្ឆេ ភិក្ខុវេ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហ្មវត្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធវតោ នោ សត្វា អហោសិ នាសត្វម្ហា កកវនំ
សម្មា បដិបុច្ឆិតុនំ ។ ឯវំ វុត្តេ តេ ភិក្ខុ តុណ្ហិ
អហោសុំ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កកវា ភិក្ខុ
អាមន្តេសិ... តតិយម្បិ ខោ កកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

ទុតិយបណ្ណាសក អបណ្ណករ្ត

[៧៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រសើរនេះមាន ៤ ប្រការ ។
ការប្រសើរមាន ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរូបប្រសើរ ១ វេទនាប្រសើរ ១
សញ្ញាប្រសើរ ១ កតប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
ប្រសើរ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៧៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅនាចន្លោះ
ដើមសាលត្រីក្សទាំងគុក្ខសាលវេននៃស្តេចមល្លៈទាំងឡាយ ជាទីបត់ចូល
ទៅក្នុងគ្រុឌ ជិតនគរកុសិនារា ក្នុងសម័យជិតបរិនិព្វាន ។ ក្នុងទីនោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។
ភិក្ខុទាំងនោះ ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តី
សង្ស័យឬសេចក្តីរត់ស្រក់ ក្នុងព្រះពុទ្ធក៏ ព្រះធម៌ក៏ ព្រះសង្ឃក៏ មគ្គក៏
បដិបទ្ចក៏ មានដល់ភិក្ខុមួយរូប ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ
សួរមកចុះ កុំឱ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយថា ព្រះសាស្តារបស់
យើង គង់នៅក្នុងទីចំពោះមុខ ពួកយើងមិនបានទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគចំពោះព្រះកត្តាសោះ ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុជាគំរប់
ពីរដងទៀត...ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុជាគំរប់ ៣ ដងទៀតថា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រាយស្ស ចក្កគនិបាតោ

សិយា ខោ បន ភិក្ខុវេ ឯកភិក្ខុស្សប្បិ កម្មា វា វិមត្តិ
 វា ពុទ្ធេ វា ធម្មេ វា សង្ឃេ វា មក្កេ វា បដិបទាយ
 វា បុច្ឆថ ភិក្ខុវេ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហ្មវត្ថុ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិកតោ នោ សត្វា អហោសិ នាសក្ខីម្ហា
 កកវន្តំ សម្មា បដិបុច្ឆិតុន្តំ ។ តតិយម្បី ខោ តេ
 ភិក្ខុ តុណ្ហី អហោសំ ។ អថខោ កកវា ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ សិយា ខោ បន ភិក្ខុវេ សត្វ ការវេនបិ
 ន បុន្នេយ្យាថ សហាយកោបិ ភិក្ខុវេ សហាយ-
 កស្ស អាហោចត្ថតិ ។ ឯវំ វុត្ថេ តេ ភិក្ខុ តុណ្ហី
 អហោសំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្តោ កកវន្តំ
 ឯតទលោច អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្ថតំ កន្តេ ឯវំ បសន្នោ
 អហំ កន្តេ ឥមស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ ។ នត្ថិ ឥមស្មី
 ភិក្ខុសង្ឃេ ឯកភិក្ខុស្សប្បិ កម្មា វា វិមត្តិ វា ពុទ្ធេ
 វា ធម្មេ វា សង្ឃេ វា មក្កេ វា បដិបទាយ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ បុគ្គលិក

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីសង្ស័យឬសេចក្តីរង្ស័យសច្ចិត ក្នុងព្រះពុទ្ធ
 ក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃក្តី មគ្គក្តី បដិបទាទ្តិ មានដល់ភិក្ខុមួយរូប មាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ឬស្រូវមកចុះ កុំមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 ស្តាយក្រោយថា ព្រះសាស្តារបស់យើងគង់នៅក្នុងទីចំពោះមុខ ពួកយើង
 មិនបានទូលស្រូវព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចំពោះព្រះភិក្ខុសោះ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
 នៅស្ងៀមអស់ពីរៈជាគំរប់ ៣ ដងទៀត។ លំដាប់នោះព្រះ ដ៏មានព្រះភាគ
 ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយ មិន
 ហ៊ានសួរ ព្រោះមានសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះសាស្តា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឯភិក្ខុជាសំណួរញ្ច ឬប្រាប់ភិក្ខុជាសំណួរញ្ចផងនោះចុះ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏នៅស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ
 ព្រះមានន្ទដ៏មានអាយុ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យ
 ដូច្នេះថា អស្ចារ្យណាស់ព្រះអង្គ ចម្លែកណាស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងពួកភិក្ខុនេះដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។
 សេចក្តីសង្ស័យឬសេចក្តីរង្ស័យសច្ចិត ក្នុងព្រះពុទ្ធក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃ
 ក្តី មគ្គក្តី បដិបទាទ្តិ ក្នុងពួកភិក្ខុទាំងនេះ មិនមានដល់ភិក្ខុមួយរូបឡើយ ។

ពិយបណ្ណសកេ អបណ្ណកវិកោ

បសានា ខោ ត្វំ អាណន្ត វិទេសិ ញាណមេវេត្ត
 អាណន្ត តថាគតស្ស នត្ថំ ឥមស្មំ ភិក្ខុសង្ឃ
 ឯកភិក្ខុស្សបិ កង្ខារំ វា វិមតិ វា ពុទ្ធ វា ធម្ម វា
 សង្ឃ វា មត្តេ វា បដិបទាយ វាតិ ។ ឥមេសំ
 ហំ អាណន្ត បញ្ចន្តំ ភិក្ខុសតានំ យោ បន្តិមកោ
 ភិក្ខុ សោ សោតាបន្នោ អវិជិតាតធម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។

[៧៨] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ អចិន្តេយ្យានិ ន ចិន្តេ-
 តញ្ចានិ យានិ ចិន្តេន្តោ ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស ភាគី
 អស្ស ។ កតមាណិ ចត្តារិ ។ ពុទ្ធានំ ភិក្ខុវេ
 ពុទ្ធវិសយោ អចិន្តេយ្យា ន ចិន្តេតោ យំ
 ចិន្តេន្តោ ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស ភាគី អស្ស

ទុតិយបណ្ណសក អបណ្ណវិគ្គ

មាលានន្ទ អ្នកពោលតាមសេចក្តីជ្រះថ្លាពិត មាលានន្ទ តថាគតក៏មាន
 សេចក្តីដឹងក្នុងដំណើរនោះដែរថា សេចក្តីសង្ស័យឬរង្សៀសចិត្តក្នុងព្រះពុទ្ធ
 ក៏ ព្រះធម៌ក៏ ព្រះសង្ឃក៏ មគ្គក៏ បដិបទ្ធាក៏ ក្នុងពួកភក្តីទាំងនេះ មិនមាន
 ដល់ភិក្ខុមួយរូបឡើយ ។ មាលានន្ទ ព្រោះថា បណ្ណាភិក្ខុទាំង៩០០ រូប
 នេះ ភិក្ខុណាដែលមានគុណជាទីទាបជាងគេ ភិក្ខុនោះគឺជាសោតាបន្នៈ
 មិនធ្លាក់ចុះទៅ ក្នុងអបាយទេ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(៧៨) មាលានន្ទទាំងឡាយ អចិន្ត្រៃយ៍ (ហេតុដែលមិនគួរគិត)

នេះមាន ៤ ប្រការ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិតទេ តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះ
 គប្បីបានឮរំចំណែកនៃសេចក្តីឆ្គងនឹងសេចក្តីលំបាក ។ អចិន្ត្រៃយ៍ ៤
 ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ មាលានន្ទទាំងឡាយ ពុទ្ធវិស័យរបស់ព្រះពុទ្ធទាំង
 ឡាយ ជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត
 អ្នកនោះ គប្បីបានឮរំចំណែកនៃសេចក្តីឆ្គង នឹងសេចក្តីលំបាកទេ ១

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថានិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

ឈាយិស្ស ភិក្ខុវេ ឈានវិសយោ អចិន្តេយ្យោ ន
 ចិន្តេតព្វោ យំ ចិន្តេន្តោ ឧម្មាទស្ស វិហាតស្ស
 ភាគី អស្ស កម្មវិចារោ ភិក្ខុវេ អចិន្តេយ្យោ
 ន ចិន្តេតព្វោ យំ ចិន្តេន្តោ ឧម្មាទស្ស
 វិហាតស្ស ភាគី អស្ស លោកចិន្តា ភិក្ខុវេ
 អចិន្តេយ្យោ ន ចិន្តេតព្វោ យំ ចិន្តេន្តោ
 ឧម្មាទស្ស វិហាតស្ស ភាគី អស្ស ។
 ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អចិន្តេយ្យាធិ ន
 ចិន្តេតព្វាធិ យាធិ ចិន្តេន្តោ ឧម្មាទស្ស វិហាតស្ស
 ភាគី អស្សាតិ ។

[៧៧] ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ ទក្ខិណា-
 វិសុទ្ធិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ
 ទក្ខិណា នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិក្កាហកតោ
 អត្ថំ ភិក្ខុវេ ទក្ខិណា បដិក្កាហកតោ វិសុជ្ឈតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឈានវិស័យរបស់បុគ្គលអ្នកបានឈាន ជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះបាននូវចំណែកនៃសេចក្តីឆ្លងនឹងសេចក្តីលំបាកទេទេ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិបាក របស់កម្មជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះគប្បីបាននូវចំណែកនៃសេចក្តីឆ្លងនឹងសេចក្តីលំបាកទេទេ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លោកចិត្តា^(១) (ការគិតអំពីលោក) ជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះ គប្បីបាននូវចំណែកនៃសេចក្តីឆ្លងនឹងសេចក្តីលំបាកទេទេ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អចិន្ត្រៃយ៍មាន ៤ ប្រការប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះគប្បីបាននូវចំណែកនៃសេចក្តីឆ្លងនឹងសេចក្តីលំបាកទេទេ ១ ។

(៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខណាវិសុទ្ធិ (សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទុក្ខណាទាន) នេះមាន ៤ ប្រការ ។ ទុក្ខណាវិសុទ្ធិ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខណា បរិសុទ្ធអំពីមាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈក៏មាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខណា បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ

១ គិតថាព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យ ផែនដី មហាសមុទ្រ អ្នកណាសាង ពួកសត្វនិងអ្វីនឹងព្រៃព្រឹក្សាមានដើមស្វាយ ដើមចេកនិងដើមដូងជាដើម អ្នកណាបង្កើតជាដំបូង គំនិតយ៉ាងនេះ ហៅថា លោកចិត្តា ។ អង្គិកថា ។

ទុតិយបណ្ណសកេ អបណ្ណវគ្គោ

នោ នាយកតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា នេវ នាយកតោ
 វិសុដ្ឋតិ នោ បដិក្កាហកតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា
 នាយកតោ នេវ វិសុដ្ឋតិ បដិក្កាហកតោ ច ។
 កថេត្ថំ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា នាយកតោ វិសុដ្ឋតិ នោ
 បដិក្កាហកតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ នាយកោ ហោតិ
 សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិក្កាហកោ ហោតិ
 ទុស្សីលោ នាបធម្មោ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា
 នាយកតោ វិសុដ្ឋតិ នោ បដិក្កាហកតោ ។
 កថេត្ថំ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា បដិក្កាហកតោ វិសុដ្ឋតិ
 នោ នាយកតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ នាយកោ ហោតិ
 ទុស្សីលោ នាបធម្មោ បដិក្កាហកោ ហោតិ សីលវា
 កល្យាណធម្មោ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា
 បដិក្កាហកតោ វិសុដ្ឋតិ នោ នាយកតោ ។ កថេត្ថំ
 ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា នេវ នាយកតោ វិសុដ្ឋតិ នោ
 បដិក្កាហកតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ នាយកោ ហោតិ

ទុតិយបណ្ណសក អបណ្ណវិគ្គ

មិនបរិសុទ្ធអំពីតាយកក៏មាន ១ ទុក្ខិណា មិនបរិសុទ្ធអំពីតាយក តាំងមិន
 បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈក៏មាន ១ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ទុក្ខិណា បរិសុទ្ធ
 អំពីតាយកផង បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈផងក៏មាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំង
 ឡាយ ចុះទុក្ខិណា បរិសុទ្ធអំពីតាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈដូច
 មេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ តាយកក៏សាសនានេះ មានសីល មាន
 កល្យាណធម៌ តែបដិគ្គាហកៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានបាបធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទុក្ខិណាបរិសុទ្ធអំពីតាយក មិនបរិសុទ្ធ
 អំពីបដិគ្គាហកៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះទុក្ខិណាបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ
 មិនបរិសុទ្ធអំពីតាយក តើដូចមេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ តាយកក៏
 សាសនានេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានបាបធម៌ តែបដិគ្គាហកៈជាអ្នកមាន
 សីល មានកល្យាណធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា
 ទុក្ខិណា បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំពីតាយក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ ចុះទុក្ខិណា មិនបរិសុទ្ធអំពីតាយក តាំងមិនបរិសុទ្ធអំពី
 បដិគ្គាហកៈ តើដូចមេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ តាយកក៏សាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ បដិក្កាហកោបិ ហោតិ
 ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខិណា
 នេវ នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិក្កាហកតោ ។
 កថង្ខ ភិក្ខុវេ ទុក្ខិណា នាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ
 បដិក្កាហកតោ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ នាយកោ
 ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិក្កាហកោបិ
 ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ទុក្ខិណា នាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិក្កាហកតោ
 ច ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតុស្សោ ទុក្ខិណាវិសុ-
 ទ្ធិយោតិ ។

[៨០] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវំធំ អភិវា-
 នេត្វា ឯកមំធំ ជិសីទិ ។ ឯកមំធំ ជិសីន្នោ
 ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភកវំធំ ឯតទរោច

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ បិដកនិបាត

ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានបាបធម៌ ទាំងបដិគ្គាហកៈក៏ជាអ្នកទ្រុស្តសីល
 មានបាបធម៌ដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទុក្ខិណាមិន
 បរិសុទ្ធអំពីទាយក ទាំងមិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះទុក្ខិណា បរិសុទ្ធអំពីទាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាយកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល មាន
 កល្យាណធម៌ បដិគ្គាហកៈក៏ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ដូចគ្នា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទុក្ខិណាបរិសុទ្ធអំពីទាយកផង
 អំពីបដិគ្គាហកៈផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិណាវិសុទ្ធិ មាន ៤ ប្រការ
 ប៉ុណ្ណេះឯង ។

(៨០) គ្រានោះ ព្រះសាវ័បុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសាវ័បុត្រដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នេះថា

ទុតិយបណ្ណាល័យ អបណ្ណវគ្គ

កោ ឡ ខោ កន្លៃ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
 មិធភក្ខស្ស តាទិសា វ វណិជ្ជា បយុត្តា នេនតាមិនី
 ហោតិ កោ បន កន្លៃ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
 មិធភក្ខស្ស តាទិសា វ វណិជ្ជា បយុត្តា ន
 យថាធិប្បាយា ហោតិ កោ ឡ ខោ កន្លៃ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធភក្ខស្ស តាទិសា វ
 វណិជ្ជា បយុត្តា យថាធិប្បាយា ហោតិ កោ បន
 កន្លៃ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធភក្ខស្ស
 តាទិសា វ វណិជ្ជា បយុត្តា បរាធិប្បាយា ហោតិតិ។
 ឥន សាវ័បុត្ត ឯកទ្វា សមណំ វ ព្រាហ្មណំ វ
 ឧបសង្កមិត្វា បវរេតិ វន កន្លៃ បច្ចយេនាតិ សោ
 យេន បវរេតិ តំ ន ទេតិ សោ ចេ តតោ ចុតោ
 ឥត្តតំ អាគច្ឆតិ សោ យញ្ញនេវ វណិជ្ជំ បយោ-
 ជេតិ សាស្ស(១) ហោតិ នេនតាមិនី ។

១ ម. សាស្ស ។

ទុតិយបណ្ណសក អបណ្ណវគ្គ

បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យជំនួញបែប
 នោះរបស់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មានតែ
 ខាតទុនជាប្រក្រតី បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួន
 ប្រកបទៅហើយ មិនបានចំណេញដូចបំណង បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មានចំណេញ
 ដូចបំណង បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួន
 ប្រកបទៅហើយ បានចំណេញលើសបំណង ។ ម្នាលសាវ័ច្ចុត្រ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចូលទៅរកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ហើយបរា-
 ណាថា បតិគ្រលោកដ៏ចំរើន លោកចូរច្រាប់ (សុំ) ដោយបច្ច័យចុះ
 បុគ្គលនោះ បរាណាដោយបច្ច័យ ណាមែន តែមិនឲ្យបយ័ត្តនោះទេ បុគ្គល
 នោះបើច្បាស់អំពីលោកនោះទៅ មកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះប្រកប
 ការជំនួញណា ជំនួញរបស់បុគ្គលនោះ រមែងខាតទុនទៅជាប្រក្រតី ។

ឥធម៌ បន សារីបុត្ត ឯកទ្វេរា សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 ឧបសង្កម្មិត្វា បវាវេតិ វេទ កន្លេ បច្ចយេនាតិ សោ
 យេន បវាវេតិ តំ ន យថាធិប្បាយំ នេតិ សោ
 ចេ តតោ ចុតោ ឥត្តតំ អាគច្ឆតិ សោ យញ្ញនេវ
 វណិជ្ជំ បយោជេតិ សាស្ស ហោតិ ន យថា-
 ធិប្បាយា ។ ឥធម៌ បន សារីបុត្ត ឯកទ្វេរា សមណំ
 វា ព្រាហ្មណំ វា ឧបសង្កម្មិត្វា បវាវេតិ វេទ(១)
 កន្លេ បច្ចយេនាតិ សោ យេន បវាវេតិ តំ
 យថាធិប្បាយំ នេតិ សោ ចេ តតោ ចុតោ ឥត្តតំ
 អាគច្ឆតិ សោ យញ្ញនេវ វណិជ្ជំ បយោជេតិ
 សាស្ស ហោតិ យថាធិប្បាយា ។ ឥធម៌ បន សារីបុត្ត
 ឯកទ្វេរា សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ឧបសង្កម្មិត្វា
 បវាវេតិ វេទ កន្លេ បច្ចយេនាតិ សោ យេន បវាវេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថកនិបាត

ម្នាលសាវ័បុត្រ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចូលទៅរក
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ហើយបរវារណាថា បតិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោក
 ចូរច្រាប់ដោយបច្ច័យចុះ បុគ្គលនោះ បរវារណាដោយបច្ច័យណាមែន តែ
 ឲ្យបច្ច័យនោះមិនតាមបំណងទេ បុគ្គលនោះ បើច្បែកអំពីលោកនោះទៅ
 មកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះប្រកបការជំនួញណា ជំនួញរបស់បុគ្គល
 នោះ មិនមានចំណេញដូចបំណង ។ ម្នាលសាវ័បុត្រ មួយទៀត
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចូលទៅរកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ហើយ
 បរវារណាថា បតិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកចូរច្រាប់ដោយបច្ច័យចុះ បុគ្គល
 នោះ បរវារណាដោយបច្ច័យណា ក៏ឲ្យបច្ច័យនោះតាមបំណងមែន បុគ្គល
 នោះ បើច្បែកអំពីលោកនោះទៅ បានមកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះ
 ប្រកបជំនួញណា ជំនួញរបស់បុគ្គលនោះ រមែងមានចំណេញដូច
 បំណង ។ ម្នាលសាវ័បុត្រ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ចូលទៅរកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ហើយបរវារណាថា បតិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 លោកចូរច្រាប់ដោយបច្ច័យចុះ បុគ្គលនោះ បរវារណាដោយបច្ច័យណា

ទុតិយបណ្ណសិក្សា អបណ្ណកវគ្គោ

តំ បរាជិប្បាយំ នេតិ សោ បេ តតោ ធុតោ
 ឥត្ថត្ថំ អាគច្ឆតិ សោ យញ្ញនេវ វណ្ណិជ្ជំ បយោជេតិ
 សាស្សំ ហោតិ បរាជិប្បាយា ។ អយំ ខោ សាវ័ច្ចត្ថ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធនកច្ចស្ស តាទិសា
 វ វណ្ណិជ្ជា បយុត្តា ធនកាមិនំ ហោតិ អយំ បន
 សាវ័ច្ចត្ថ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធនកច្ចស្ស
 តាទិសា វ វណ្ណិជ្ជា បយុត្តា ន យថាជិប្បាយា ហោតិ
 អយំ ខោ សាវ័ច្ចត្ថ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
 មិធនកច្ចស្ស តាទិសា វ វណ្ណិជ្ជា បយុត្តា យថា-
 ជិប្បាយា ហោតិ អយំ បន សាវ័ច្ចត្ថ ហេតុ អយំ
 បច្ចយោ យេន មិធនកច្ចស្ស តាទិសា វ វណ្ណិជ្ជា
 បយុត្តា បរាជិប្បាយា ហោតីតិ ។

ទុតិយបណ្ណសក អបណ្ណវិទ្យា

ក៏ឲ្យបច្ច័យនោះលើសបវរណា បុគ្គលនោះ បើច្បាស់អំពីលោកនោះទៅ
 បានមកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះប្រកបជំនួញណា ជំនួញរបស់
 បុគ្គលនោះ វែងមានចំណេញលើសបំណង ។ ម្នាលសាវ័បុត្រ
 នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មានតែខាតខ្ពស់ជាប្រក្រតី ១
 ម្នាលសាវ័បុត្រ មួយទៀត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យ
 ជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅ
 ហើយ មិនមានចំណេញដូចបំណង ១ ម្នាលសាវ័បុត្រ នេះជាហេតុ
 នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ បានចំណេញដូចបំណង ១ ម្នាលសាវ័បុត្រ
 មួយទៀត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ
 របស់បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មាន
 ចំណេញលើសបំណង ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុកុសិដាហោ

[៨០] ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ព័យំ វិហាវតិ
 យោសីតាវាមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន
 ភគវា តេនុបស្ព័ត្តមិ ឧបស្ព័ត្តមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីន្នោ ខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ ភន្ត
 ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មាតុត្តាមោ នេវ
 សភាយំ និសីទតិ ន កម្មន្តំ បយោជេតិ ន កម្មោជំ
 កម្មតីតិ ។ កោជនោ អានន្ត មាតុត្តាមោ ឥស្សីកំ
 អានន្ត មាតុត្តាមោ មច្ឆរី អានន្ត មាតុត្តាមោ ធុប្ប-
 ញោ អានន្ត មាតុត្តាមោ ។ អយំ ខោ អានន្ត
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មាតុត្តាមោ នេវ
 សភាយំ និសីទតិ ន កម្មន្តំ បយោជេតិ ន
 កម្មោជំ កម្មតីតិ ។

អបណ្ណវិញ្ញោ គតិយោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

(៨១) សម្មយម្ហយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅក្នុងឃោសិ-
តាពម ទៀបក្រុងកោសម្ព័រ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅ
គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុគង់នៅ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបគ្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យ
ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំ
ឲ្យមាតុគ្រាម មិនបានអន្លយកងសភា មិនបានប្រកបការងារ (ធំៗ)
មិនសម្រេចនូវកោតសម្បត្តិ ដែលកើតអំពីការងារបាន ។ ម្ចាស់
អានន្ទ មាតុគ្រាមហៃក្រោធ ម្ចាស់អានន្ទ មាតុគ្រាមហៃឫស្សា ម្ចាស់អានន្ទ
មាតុគ្រាមហៃកំណាញ់ ម្ចាស់អានន្ទ មាតុគ្រាមអប្បប្រាជ្ញា ។
ម្ចាស់អានន្ទ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យមាតុគ្រាម
មិនបានចូលទៅអន្លយ កងសភា មិនបានប្រកបការងារ (ធំៗ)
មិនសម្រេចនូវកោតសម្បត្តិ ដែលកើតអំពី ការងារបាន ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ អបណ្ណកវិកោ

តិស្សទ្វាជំ

បធានទិដ្ឋិសប្បវិសេវតុកា

ទ្វេ ច ហោន្តិ អត្តានិ កុសិនារាយ

អចិន្តិតំ ទក្ខណាយ

វណិជ្ជា កម្មោជេន វត្ថោ(១)តិ ។

១ ខ. បធានទិដ្ឋិសប្បវិសេវតុកោ ហោន្តិ អត្តានិ កុសិនារ អចិន្តិតំ ទក្ខណាយ
វណិជ្ជា កម្មោជេន ឯ វត្ថោតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក អបណ្ណកវគ្គ

ឧទ្ទានៃអបណ្ណកវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីអបណ្ណកប្បដិបទា មានសេចក្តីព្យាយាម ជា
ដើម ១ អំពីអបណ្ណកប្បដិបទា មានសម្មាទិដ្ឋជា
ដើម ១ អំពីអសប្បវេស ១ អំពីសប្បវេស ១ អំពីភិក្ខុមាន
ហិរុត្ថប្បៈ មានសេចក្តីប្រៀបដូចស្រ្តីមានគូស្រករ ១
អំពីការប្រសើរមានពីរលើក ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ
គង់ទៀបក្រុងកុសិនារា ១ អំពីអចិន្ត្រៃយ ១ អំពី
ទុក្ខណាវិសុទ្ធិ ១ អំពីជំនួញ ១ អំពីមាតុគ្រាមមិនសម្រេច
នូវភោគសម្បត្តិដែលកើតអំពីការងារជាដើម ១ ទើប
ហៅថា អបណ្ណកវគ្គ ។

មហាវិគ្គ

[៨២] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
យថាកតំ និក្ខត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ
ចតុហិ ។ ចាណាតិចាតិ ហោតិ អធិដ្ឋានាយិ
ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ មុសាវាទី ហោតិ ។
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
យថាកតំ និក្ខត្តោ ឯវំ និរយេ ។ ចតុហិ ភិក្ខុវេ
ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឯវំ សក្កេ ។
កតមេហិ ចតុហិ ។ ចាណាតិចាតា បដិវរតោ
ហោតិ អធិដ្ឋានា បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ
មិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ
ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ
សមន្នាគតោ យថាកតំ និក្ខត្តោ ឯវំ សក្កតិ ។

[៨៣] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
យថាកតំ និក្ខត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ
ចតុហិ ។ មុសាវាទី ហោតិ បិសុណាវាចោ
ហោតិ ជុសាវាចោ ហោតិ សម្មប្បណបិ ហោតិ ។

មបលវិគ្គ

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាអ្នកសម្លាប់សត្វមានជីវិត ១ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ប្រព្រឹត្តឧសក្ខីកាមទាំងឡាយ ១ និយាយពាក្យកុហក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងធ្លាក់ប្រុងទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត ១ វៀរចាកអទិន្នាទាន ១ វៀរចាកកាមេស្មមិច្ឆាចារ ១ វៀរចាកមុសាវាទ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

(៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាអ្នកនិយាយពាក្យកុហក ១ និយាយពាក្យញុះញង់ ១ និយាយពាក្យតក់ ១ ពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ ១

ទុតិយបណ្ណសកេ មលចរិតោ

ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ
 យថាកតំ និក្ខិតោ ឯវំ និរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ យថាកតំ និក្ខិតោ ឯវំ
 សក្កេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ មុសាវាទា
 បដិវរិតោ ហោតិ បិសុណាយ វាទាយ បដិវរិតោ
 ហោតិ ជុសាយ វាទាយ បដិវរិតោ ហោតិ
 សម្មប្បលាទា បដិវរិតោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ យថាកតំ
 និក្ខិតោ ឯវំ សក្កតិ ។

(៨២) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ
 យថាកតំ និក្ខិតោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ អននុវិច្ឆ អបរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស
 វណ្ណំ ភាសតិ អននុវិច្ឆ អបរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស
 អវណ្ណំ ភាសតិ អននុវិច្ឆ អបរិយោគាហេត្វា អប្បសាទ-
 ជីយេ ហំនេ បសាទំ ឧបទំសេតិ អននុវិច្ឆ អបរិយោ-
 គាហេត្វា បសាទជីយេ ហំនេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក មចលវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ តែងធ្លាក់
 ច្រើនទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំ
 យកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 គឺជាអ្នកវៀរចាកមុសាវត៌ ១ វៀរចាកបិសុណាវត៌ ១ វៀរចាកផុស-
 វត៌ ១ វៀរចាកសម្មប្បលាបៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
 ដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយក
 ទៅដាក់ ។

(៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 តែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមិនពិនិត្យមើល មិនស្ទង់មើល
 (ជាមុន) ហើយ ពោលសរសើរបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ១ មិនពិនិត្យមើល
 មិនស្ទង់មើល (ជាមុន) ហើយពោលតិះដៀល បុគ្គលដែលគួរសរ-
 សើរ ១ មិនពិនិត្យមើល មិនស្ទង់មើល(ជាមុន)ហើយ បណ្តោះសេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ក្នុងទីដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ មិនពិនិត្យមើល មិនស្ទង់មើល
 (ជាមុន) ហើយបណ្តោះសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងទីដែលគួរជ្រះថ្លា ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិយមោ

ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ យថា-
 ភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ
 សមម្ពាគតោ យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ សត្តេ ។
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណា-
 រហស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ(១) អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា
 វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសតិ អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា
 អប្បសាទនីយេ ហំនេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ
 អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ហំនេ បសាទំ
 ឧបទំសេតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ
 សមម្ពាគតោ យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ សត្តេតិ ។

(៨៥) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ យថាភតំ
 និក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ កោធកុ
 ហោតិ ន សទ្ធម្មត្ថុ មត្តត្ថុ ហោតិ ន សទ្ធម្មត្ថុ លាភត្ថុ
 ហោតិ ន សទ្ធម្មត្ថុ សក្ការត្ថុ ហោតិ ន សទ្ធម្មត្ថុ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ តែងធ្លាក់ប្រុងទៅ
ក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប
ដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។
ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលបានពិនិត្យមើល
បានស្ទង់មើលរួចហើយ ទើបពោលទោសចំពោះបុគ្គលដែលប្រកបដោយ
ទោស ១ បានពិនិត្យមើល បានស្ទង់មើលរួចហើយ ទើបពោលគុណ
ចំពោះបុគ្គលដែលប្រកបដោយគុណ ១ បានពិនិត្យមើល បានស្ទង់មើលរួច
ហើយទើបបណ្តុះសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងទីដែលមិនគួរជះថ្លា ១ បានពិនិត្យ
មើល បានស្ទង់មើលរួចហើយ ទើបបណ្តុះសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងទីដែលគួរ
ជ្រះថ្លា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ
តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

(៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តែងធ្លាក់
ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើ
ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងសេចក្តីក្រោធ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសង្ឃមួយ
ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងសេចក្តីលុបគុណ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសង្ឃមួយ ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងលាភ
មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសង្ឃមួយ ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងសក្ការៈ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសង្ឃមួយ ។

ទុក្ខបណ្ណសកេ មចលវត្តោ

ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ
 យថាកតំ និក្ខិតោ ឯវំ និរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាកតំ និក្ខិតោ ឯវំ សក្កេ ។
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ សទ្ធម្មកុ ហោតិ ន កោដកុ
 សទ្ធម្មកុ ហោតិ ន មគ្គកុ សទ្ធម្មកុ ហោតិ ន
 លាភកុ សទ្ធម្មកុ ហោតិ ន សក្កាកុ ។ ឥមេហិ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាកតំ
 និក្ខិតោ ឯវំ សក្កេតិ ។

[៨៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 តមោ តមបរាយនោ តមោ ដោតិបរាយនោ ដោតិ
 តមបរាយនោ ដោតិ ដោតិបរាយនោ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តមោ ហោតិ តមបរាយនោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកថោ បុគ្គលោ នីចក្កលេ បច្ចាជានោ(១)
 ហោតិ ចណ្ណលក្កលេ វា វេណក្កលេ វា

ទុតិយបណ្ណាសា មចលវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គល ជាអ្នកធ្វើក្នុងព្រះសង្គម មិនធ្វើក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ ជាអ្នកធ្វើក្នុងព្រះសង្គម មិនធ្វើក្នុងសេចក្តីលុបបុគ្គល ១ ជាអ្នកធ្វើក្នុងព្រះសង្គម មិនធ្វើក្នុងលាភ ១ ជាអ្នកធ្វើក្នុងព្រះសង្គម មិនធ្វើក្នុងសការៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

(៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលឆឺត មានឆឺតទៅខាងមុខទៀត ១ បុគ្គលឆឺត មានឆឺតទៅខាងមុខ ១ បុគ្គលភ្នំ មានឆឺតទៅខាងមុខវិញ ១ បុគ្គលភ្នំ មានឆឺតទៅខាងមុខទៀត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលឆឺត មានឆឺតទៅខាងមុខទៀត តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលថោកទាប គឺត្រកូលចណ្ឌាល ត្រកូលអ្នកត្បាញផែង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

នេសាទកុលេ វា រថការកុលេ វា បុត្តុសកុលេ
 វា ទលំទ្កេ - អប្បន្នចានភោជនេ កកសំរុត្តិកេ
 យត្ថ កកសំរេន យាសន្នានោ លព្ពតិ ។ សោ ប
 ហោតិ ទុព្វល្លោ ទុទ្ធសីកោ ឧកោដិមកោ ពហ្វា-
 ពានោ កាលោ វា កុណី វា ខព្វោ វា បក្ខុ-
 បាតោ វា ន លាភី អន្នស្ស ចានស្ស វត្ថុស្ស យានស្ស
 មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យវសេប្បទីបេយ្យស្ស ។
 សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ វាចាយ ទុច្ចរិតំ
 ចរតិ មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ
 ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ
 ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មណា អមាយំ ទុក្ខតី
 វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 តមោ ហោតិ តមបរាយនោ ។ កថេវា ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ តមោ ហោតិ ជេតិបរាយនោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ នីមកុលេ បទ្ធាជាតោ(១)
 ហោតិ ចល្លោ លកុលេ វា វេលាកុលេ វា

១ ឥទ្ធិកវាយំ វេលាជិតោតិ បញ្ញា ជិតោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចក្កក្កនិបាត

ត្រកូលអ្នកនេសាទ ត្រកូលអ្នកធ្វើរថ ត្រកូលអ្នកចោលសម្រាម ឬត្រកូល
 គំសត់ ដែលមានបាយទឹកនឹងកោដនតិច ប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតបានដោយ
 លំបាក ដែលជាត្រកូល រកអាហារសម្រាប់បរិភោគ នឹងសំពត់សម្រាប់
 បិទបាំង បានដោយត្រដាបត្រដួស ។ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានសម្បត្តិ
 អាក្រក់ មានរូបឆោមអាក្រក់ ជាមនុស្សគ្រឿ មានអាពាធច្រើន ខ្វាក់
 កែង ខ្លក ខ្លិន ជាអ្នកមិនសូវបានបាយទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង
 គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេងៗ ទីដេក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿង
 ប្រទីប ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ
 វាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែក
 ឆ្ងាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត
 នរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនឹងត មាននឹងតទៅខាងមុខទៀត
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលនឹងត តែមានពន្លឺ
 ទៅខាងមុខ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ កើតក្នុងត្រកូលថោកទាប គឺត្រកូលចណ្ឌាល ត្រកូលអ្នកភ្លាញផែន

ទុតិយបណ្ណាសិកា មចលវគ្គោ

នេសាទកុលេ វា រថការកុលេ វា បុត្តសកុលេ វា
 ទលំទ្កេ អប្បន្នចានកោដនេ កកសិវុត្តិកេ យត្ថ
 កកសិវេន យាសន្នានោ លត្ថតិ ។ សោ ច ហោតិ
 ទុព្វណ្ណោ ទុទ្ធសិកោ ទុកោដិមកោ ពហ្វាពាដោ
 កាលោ វា កុលី វា ខត្តោ វា បត្តហតោ វា
 ទលាភី អន្ទស្ស ចានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស
 មាលាភន្ធិវេលេបនស្ស សេយ្យវសេបប្បដិបេយ្យស្ស ។
 សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ សុចរិតំ
 ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន
 សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា
 សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា
 សុគតី សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តមោ ហោតិ ដោតិបរាយោ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដោតិ ហោតិ តមបរាយោ ។
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ ឧទ្ទេ កុលេ
 បច្ឆាជានោ ហោតិ ខត្តិយបហាសាលកុលេ វា

ទុតិយបណ្ណាសក មចលវិគ្គ

ត្រកូលអ្នកនេសាទ ត្រកូលអ្នកធ្វើរថ ត្រកូលអ្នកចោលសម្រាម ឬ
ត្រកូលកំសត់ ដែលមានបាយទឹកនឹងកោដ៍និច ប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិត
បានដោយលំបាក ជាត្រកូល រកអាហារសម្រាប់បរិភោគ នឹងសំពត់
សម្រាប់បិទបាំង បានដោយត្រដាបត្រជួស ។ បុគ្គលនោះ
ជាអ្នកមានសម្បត្តិអាក្រក់ មានប្រធានអាក្រក់ ជាមនុស្សភ្លឺ មាន
អាពាធច្រើន ខ្វាក់ កែវ ខ្លក ឬខ្លិន ជាអ្នកមិនសូវបានបាយ ទឹក
សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេងៗ ទំនេក ផ្ទះ
សំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប ។ ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គល
នោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយចិត្ត លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង
សុគតិសួគ៌ទៅលោក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនឹងតែ តែមាន
ពន្លឺទៅខាងមុខយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលភ្លឺ តែ
មាននឹងតទៅខាងមុខ តែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គឺត្រកូលខត្តិយមហាសាល

ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ វា គហបតីមហាសាល-
 កុលេ វា អឌ្ឍេ មហាទ្វិជេ មហាកោគេ បហុត-
 ជានុបរាជិតេ បហុតវត្ថុបករណោ បហុតជនដង្ហោ សោ
 ច ហោតិ អភិវុទោ ទិស្សជីយោ ចាសាទិតោ
 បរមាយ វណ្ណោចោគ្គរតាយ សមន្នាគតោ លាភី
 អន្ធិស្ស ចានស្ស វត្ថុស្ស យានស្ស មាលាគន្ធុ-
 វិលេបនស្ស សេយ្យវសេដ្ឋប្បជីយេយ្យស្ស ។ សោ
 កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ
 មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា
 វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អទាយំ ទុក្ខតី
 វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុក្កលោ ជេតិ ហោតិ តមបរាយនោ ។ កថេត្វា
 ភិក្ខុវេ បុក្កលោ ជេតិ ហោតិ ជេតិបរាយនោ ។
 វេន ភិក្ខុវេ ឯកេច្ឆា បុក្កលោ ឧច្ឆេ កុលេ បច្ឆាជាតោ
 ហោតិ ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណ-
 មហាសាលកុលេ វា គហបតីមហាសាលកុលេ វា

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូវិទិយ ចតុក្កុដិយាគ

ឬត្រកូលព្រាហ្មណមហាសាល នឹងត្រកូលគហបតិមហាសាល ដែល
 ជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើន
 មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងទប់ករណ៍ជាទីត្រេកអរច្រើន មាន
 ស្រូវជាទ្រព្យច្រើន បុគ្គលនោះ វែមន៍មានរូបល្អ គួរពិតពិលវេល
 មើល គួរជាទីជ្រះថ្លា ប្រកបដោយរូបឆោម ល្អក្រលែង ជាអ្នកបាន
 បាយ ទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេងៗ
 ទ័ងក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប ជាប្រក្រតី ។ ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ
 ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ
 ចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលភ្នំ តែមាននឹងតទៅខាងមុខ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលភ្នំ មានពន្លឺទៅខាងមុខទៀត តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គឺត្រកូលឧត្តិយមហា-
 សាល ឬត្រកូលព្រាហ្មណមហាសាល នឹងត្រកូលគហបតិមហាសាល

អន្លេ មហាទ្វីបេ មហាកោកេ បហុតជាតុបរជេតេ
 បហុតត្ថិតបករណេ បហុតធនធានេ សោ ច ហោតិ
 អភិរុចោ ទស្សនីយោ ចាសាទិកោ បរមាយ
 វណ្ណោចោត្តរតាយ សមន្តាគតោ លាភី អន្តស្ស ចានស្ស
 វត្ថុស្ស យានស្ស មាលាកន្ធវិលេចនស្ស សេយ្យវស-
 ថប្បទីបេយ្យស្ស ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ
 វាចាយ សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ សោ
 កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា
 មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
 សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដោតិ ហោតិ ដោតិបរាយនោ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មីន្តំ ។

[៨៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឧណតោណាតោ
 ឧណតុណាតោ ឧណតោណាតោ ឧណតុណាតោ ។
 កតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ឧណតោណាតោ ហោតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក មធ្យមវិទ្យា

ដែលជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់
 ច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងទប់ករណ៍ ជាទីត្រេកអរ
 ច្រើន មានស្រូវជាទ្រព្យច្រើន បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានបូល គួរពិត
 ពិលមើលមើល គួរជាទីជ្រះថ្លា ប្រកបដោយរូបឆោម ល្អក្រៃលែង
 ជាអ្នកបានបាយទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
 លាបផ្សេងៗ ទីដេក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប ជាប្រក្រតី ។
 បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែក
 ឆ្ងាយកងកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត ក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលក្តីមានពន្លឺ ទៅខាងមុខទៀត យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដកងលោក ។

(៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
 នៅកងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលទាប
 កាន់តែទាបទៅ ១ បុគ្គលទាបត្រឡប់ទៅជាខ្ពស់វិញ ១ បុគ្គល
 ខ្ពស់ត្រឡប់មកជាទាបវិញ ១ បុគ្គលខ្ពស់កាន់តែខ្ពស់ឡើង ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទាបកាន់តែទាបទៅ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ និចគ្យលេ បច្ឆាជានោ
 ហោតិ ចណ្ណាលគ្យលេ ។ បេ ។ សោ កាយេន
 ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ មនសា
 ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា វាចាយ
 ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស
 ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ
 ឧបបជ្ជតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណាតុណ្ហានោ
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណាតុណ្ហានោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ និចគ្យលេ
 បច្ឆាជានោ ហោតិ ចណ្ណាលគ្យលេ វា ។ បេ ។
 សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ សុចរិតំ
 ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន
 សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា
 សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
 សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណាតុណ្ហានោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយ ចក្កនិយាម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលទាប
 គឺត្រកូលចណ្ឌាល ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ តែងប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ
 ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ
 ចិត្តហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងអបាយទុគ្គតិ
 វិនិបាត នរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាបកាន់តែទាបទៅយ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទាបត្រឡប់ទៅជាខ្ពស់វិញ តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូល
 ទាប គឺត្រកូលចណ្ឌាល ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះប្រព្រឹត្ត
 សុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយចិត្ត
 ហើយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្មុតិទៅ
 លោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាបត្រឡប់ជាខ្ពស់វិញយ៉ាងនេះឯង ។

ទុតិយបណ្ណសំពេញ មចលវិគ្គោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណ្ហតោណាតោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកថោ បុគ្គលោ ឧច្ឆេ កុលេ បច្ចា-
 ជាតោ ហោតិ ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ។ បេ ។
 សោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ឆរិតំ
 ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេនា
 បរម្មរណា អនាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ឈតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណ្ហតោណាតោ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណ្ហតុណ្ហតោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកថោ បុគ្គលោ ឧច្ឆេ កុលេ បច្ចា-
 ជាតោ ហោតិ ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ។ បេ ។
 សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា
 មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេនា បរម្មរណា
 សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ឧណ្ហតុណ្ហតោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិន្តិ ។

ទុតិយបណ្ណសាម មចលវិគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ពស់ត្រឡប់មកជាទាបវិញ តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គឺ

ត្រកូលខត្តិយមហាសាល ។ បេ។ ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ

កាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែក

ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ពស់ត្រឡប់មកជាទាបវិញ យ៉ាងនេះឯង ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ពស់កាន់តែខ្ពស់ឡើង តើដូចម្តេច ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គឺ

ត្រកូលខត្តិយមហាសាល ។ បេ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយកាយ

ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែកធ្លាយ

រាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិទៅលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ពស់កាន់តែខ្ពស់ឡើងយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វាមើលមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុក្កន្ទិយតោ

(៨៨) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សុត្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្មី ។ កតថេ ចត្តារោ ។ សមណាមចលោ
 សមណាបុណ្ញវិកោ សមណាបទុមោ សមណោសុ
 សមណាសុខមាលោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេត្វោ
 ហោតិ បដិបទោ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្តយមាណោ
 វិហារតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ខត្តិយស្ស
 មុទ្ធាភិសិទ្ធស្ស(១) ដេដ្ឋោ បុត្តោ អភិសេកោ អនភិ-
 សិត្តោ មចលប្បត្តោ ឯវមេ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សេត្វោ ហោតិ បដិបទោ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ
 បត្តយមាណោ វិហារតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណាមចលោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណាបុណ្ញវិកោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អាសវិនំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ធិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចតុត្ថកនិបាត

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺសមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈ
 ឈ្នួតស ១ សមណៈឈ្នួតក្រហម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក
 សមណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើប តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះជាសេត្ថៈ អ្នកប្រតិបត្តិ
 ប្រាជ្ញាឱ្យធម៌ជាគ្រឿងក្សេមបារ យោគៈដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រៀបដូចព្រះរាជបុត្រច្បង រាប់សំខត្តិយរាជ ដែលបានមុតាភិសេកហើយ
 ជាព្រះរាជកុមារ គួរនឹងអភិសេក តែមិនទាន់អភិសេកនៅឡើយ តែង
 ដល់នូវសេចក្តីមិនរំភើប (ចំពោះការអភិសេក) យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេត្ថៈអ្នកប្រតិបត្តិ ប្រាជ្ញាឱ្យធម៌ជាគ្រឿងក្សេមបារ
 យោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជា
 សមណៈមិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជា
 សមណៈឈ្នួតស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាមុត្តិនឹងបញ្ញាមុត្តិ ដែលមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ទុតិយបណ្ណាសកេ មចលវិគោ

នោ ច ខោ អដ្ឋ វិហោត្ថេ កាយេន ដុសិត្វា វិហាតិ ។
ឯវំ ខោ ភិត្តវេ បុគ្គលោ សមណបុណ្ញវិគោ ហោតិ ។
កថញ្ច ភិត្តវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។
ឥធ ភិត្តវេ ភិត្តុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ
ចេតាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិត្តា ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហាតិ អដ្ឋ ច វិហោត្ថេ កាយេន
ដុសិត្វា វិហាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិត្តវេ បុគ្គលោ សមណ-
បទុមោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិត្តវេ បុគ្គលោ សមណសុ
សមណសុខុមាលោ ហោតិ ។ ឥធ ភិត្តវេ ភិត្តុ
យាចិតោ វ ពហុលំ វិវំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ អយាចិតោ
យាចិតោ វ ពហុលំ បិណ្ឌាទាតំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ
អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ សេនាសនំ បរិកុញ្ញតិ
អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ តិណ្ឌនប្បដូយ-
កេសដ្ឋបរិក្ការំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ អយាចិតោ ។

ទុតិយបណ្ណសាស្ត្រ មគ្គវគ្គ

តែមិនទាន់ពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខណ៍ ដោយនាមកាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលជាសមណៈឈូកស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 បុគ្គលជាសមណៈឈូកក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញា-
 វិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយ
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទាំងបានពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខណ៍ ដោយនាមកាយទៀត
 ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈូកក្រហម យ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ
 ក្នុងពួកសមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ បើទោយកអង្វរ ទើបប្រើប្រាស់ចំរើនច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏
 ប្រើប្រាស់តិច បើទោយកអង្វរ ទើបធាន់បិណ្ឌបាតច្រើន បើគេមិន
 អង្វរទេ ក៏ធាន់តិច បើទោយកអង្វរ ទើបប្រើប្រាស់សេនាសនៈ
 ច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច បើទោយកអង្វរ ទើបធាន់
 គិលានប្បច្ច័យកេសជួបវិការច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ធាន់តិច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស ចក្កវគ្គបិដកេ

យេហំ ខោ មន សព្វប្បចារឹហំ សុទ្ធំ វិហរតិ ត្យស្ស
 មនាមេនេវ តហុលំ កាយកម្មេន សមុទាចរន្តំ អប្បំ
 អមនាមេន មនាមេនេវ តហុលំ វិនិកម្មេន សមុទាចរន្តំ
 អប្បំ អមនាមេន មនាមេនេវ តហុលំ មនោកម្មេន
 សមុទាចរន្តំ អប្បំ អមនាមេន មនាបំយេវ តហុលំ
 ឧបហារំ ឧបហារន្តំ អប្បំ អមនាបំ ។ យានិ ខោ
 មន តានិ វេទយិតានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានិ វា សេច្ច-
 សមុដ្ឋានានិ វា វាតសមុដ្ឋានានិ វា សន្និទានិកានិ
 វា ឧត្តបរិណាមនានិ វា វិសមបរិហារនានិ វា
 ឧបក្កមិកានិ វា កម្មវិចារនានិ វា តានស្ស(១) ន
 តហុនេវ ឧប្បន្នន្តំ អប្បាពាដោ ហោតិ ចតុន្នំ ឈានានំ
 អាភិចេតសិកានំ និដ្ឋធម្មសុខវិហារានំ និកាមលាភី
 ហោតិ អតិច្ឆលាភី អតិសិរលាភី អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ និដ្ឋេវ ជម្មេ
 សយំ អភិព្វា សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ។

១ ម. តានិ បទស្សាភិ ទិស្សាភិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចក្កនិកាយ

បើភិក្ខុនោះ នៅជាមួយនឹងសព្វហូចវិបុល្លាសទាំងឡាយ ណា សព្វហូចវិបុល្លាសទាំងនោះ តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើនដោយកាយកម្ម ជាទីគាប់ចិត្តនៃភិក្ខុនោះ ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយវចីកម្មជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយមនោកម្ម ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រគេននូវគ្រឿងបូជាច្រើន ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច ។

មួយទៀត វេទនាទាំងឡាយណា កើតអំពីប្រមាត្រក្តី កើតអំពីស្វេស្វក្តី កើតអំពីឡលក្តី កើតអំពីសន្និបាត គឺការកម្រើកប្រមាត្រ ស្វេស្វនឹងឡល ប្រជុំគ្នាក្តី កើតអំពីរដូវវិប្រប្បលក្តី កើតអំពីការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ មិនស្មើគ្នាក្តី កើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម (របស់អ្នកឯទៀត មានការចាប់ចងវាយគាប់ជាដើម) ក្តី កើតអំពីវិបាកនៃកម្មក្តី វេទនាទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើងច្រើនដល់ភិក្ខុនោះ។ ជាអ្នកមានអាពាធតិច ជាអ្នកបានមិនបាច់ប្រាថ្នា បានមិនលំបាក បានមិនត្រងាប់ត្រងួន នូវឈានទាំង ៤ ដែលកើតអំពីអធិចិត្ត ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាជីវិតម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ទុតិយបណ្ណសិក្ខា មង្គលវគ្គោ

ឃឹម ខោ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ សមណោសុ សមណា-
 សុខុមាលោ ហោតិ ។ យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ
 សម្មា វេទមាទោ វេទេយ្យ សមណោសុ សមណា-
 សុខុមាលោតិ មមេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វេទមាទោ
 វេទេយ្យ សមណោសុ សមណោសុខុមាលោតិ ។
 អហញ្ញំ ភិក្ខុវេ យាចិតោ វ ពហុលំ ជីវំ បរិកុញ្ញាមិ
 អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ បិណ្ឌានាតំ
 បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ
 សេនាសនំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ
 វ ពហុលំ តិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារំ បរិកុញ្ញាមិ
 អប្បំ អយាចិតោ ។ យេហិ ខោ បន ភិក្ខុហិ
 សន្និ វិហារមិ តេ មេ ១) មនាមេនេវ ពហុលំ
 កាយកម្មេន សមុទាចរន្តិ អប្បំ អមនាមេន
 មនាមេនេវ ពហុលំ វចីកម្មេន សមុទាចរន្តិ អប្បំ
 អមនាមេន មនាមេនេវ ពហុលំ មនោកម្មេន
 សមុទាចរន្តិ អប្បំ អមនាមេន មនាបំយេវ
 ពហុលំ ឧបហារំ ឧបហារន្តិ អប្បំ អមនាបំ ។

ទុតិយបណ្ណសក មធ្យមវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកផង ពោលសរសើរ
 បុគ្គលណាថាជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកផងដែលពោលសរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវត្រង់តថាគតហ្នឹង
 ឯង ថាជាសមណៈចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថា តថាគត បើទាយកអង្វរ ទើបប្រើប្រាស់ចំរើនច្រើន បើគេ
 មិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច បើទាយកអង្វរ ទើបឆាន់បិណ្ឌបាត
 ច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ឆាន់តិច បើទាយកអង្វរ ទើបប្រើប្រាស់
 សេនាសនៈច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច បើទាយក
 អង្វរ ទើបឆាន់គិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារច្រើន បើគេមិនបានអង្វរទេ
 ក៏ឆាន់តិច ។ បើតថាគតនៅជាមួយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយណា ភិក្ខុទាំង
 នោះ តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយកាយកម្មជាទីគាប់ចិត្តនៃតថាគត
 ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយវេទកម្ម
 ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន
 ដោយមនោកម្មជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រភេទ
 នូវគ្រឿងបូជាច្រើន ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុក្កុដិបារោ

យានិ ខោ បន តានិ វេទយិតានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានិ
 វា សេម្ហសមុដ្ឋានានិ វា វាតសមុដ្ឋានានិ វា
 សន្និទានិកានិ វា ឧត្តបរិណាមដានិ វា វិសមបរិ-
 ហារដានិ វា ឧបក្កមិកានិ វា កម្មវិចារកដានិ
 វា តានិ មេ ន តហុនេ ឧប្បជ្ជន្តិ អប្ប-
 ពានោហមស្មី ចតុន្ទ ខោ បនស្មី ឈានានំ
 អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋជម្ពសុខវិហារានំ ទិកាមលាភី
 អភិច្ចលាភី អភសិរលាភី អាសវានំ ខយា អនាសវំ
 ចេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ
 សម្មា វេទមាណោ វេទយ្យ សមណោសុ សមណោសុខុ-
 មាលោតិ មមេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វេទមាណោ វេទយ្យ
 សមណោសុ សមណោសុខុមាលោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិន្តិ ។

[៨៩] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 សមណាមចលោ សមណាបុណ្ណវិកោ សមណា-
 បទុមោ សមណោសុ សមណោសុខុមាលោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ធម្មក្កនិបាត

មួយទៀត វេទនាទាំងឡាយណា កើតអំពីប្រមាណក្តី កើតអំពីស្នេសក្តី កើត
អំពីឡូលក្តី កើតអំពីសន្និបាតគឺការកម្រើកប្រមាណ ស្នេសនឹងឡូលប្រជុំគ្នា
ក្តី កើតអំពីវដ្តវិប្រប្រលក្តី កើតអំពីការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថមិនស្មើគ្នាក្តី កើត
អំពីសេចក្តីព្យាយាម (របស់អ្នកឯទៀតមានការចាប់ចងវាយកាប់ជាដើម) ក្តី
កើតអំពីវិបាកនៃកម្មក្តី វេទនាទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើងច្រើនដល់តថា-
គតឡើយ តថាគតជាអ្នកមានអាពាធិតិច ជាអ្នកបានមិនបាច់ប្រាថ្នា បាន
មិនលំបាក បានមិនគ្រងាបគ្រងស នូវឈាន ៤ ដែលកើតអំពីអធិបិក្ខុ ជា
គ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតនាមុត្តិ
នឹងបញ្ញាមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏
ទុក្ខដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកផង
ពោលសរសើរបុគ្គលណាថាជាសមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងដែលគេពោលសរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវ
ត្រង់តថាគតហ្នឹងឯង ជាសមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង វែមន៍មាននៅក្នុងលោក ។

(៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វែមន៍
មាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺ
សមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈឈ្មួញស ១ សមណៈឈ្មួញ
ក្រហម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ ១ ។

ព្រឹត្តិបណ្ណាសព្វ មហាបណ្ណ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តិណ្ឌំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតា-
 បន្នោ ហោតិ អវិជិតាតធម្មោ និយតោ សម្ពោជិបរាយ-
 នោ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបុណ្ញវិកោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តិណ្ឌំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា
 រាគនោសមោហានំ តទុត្តា សកទាតាមី ហោតិ
 សតិទេវេ ឥមំ លោកំ អាគន្ធា ទុក្ខស្សន្តំ
 ករោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណ-
 បុណ្ញវិកោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណបទុមោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចន្តំ
 ឡាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឧបទាតិកោ
 ហោតិ ។ តត្ថ បរិជិត្យាយី អនាវតិធម្មោ តស្មា
 លោកា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណសុ
 សមណសុខុមាលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

ទុតិយបណ្ណាសក មចលវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ មិនរំភើប តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាសោតាបន្តបុគ្គល មិន
បានធ្លាក់ចុះ ក្នុងអប្បាយជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិត
ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈ មិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ឈួកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាសកទាតាមិបុគ្គល ព្រោះអស់
សញ្ញាជនៈ ៣ ទាំងមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្មើ មកកាន់
លោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលជាសមណៈឈួកស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលជាសមណៈឈួកក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាឧបបាតិកៈកំណើត រលត់កិលេសក្នុងទីនោះ
មិនបានត្រឡប់ចាកលោកនោះមកវិញទេ ព្រោះអស់ឧរម្មាគិយសញ្ញាជនៈ
ទាំង ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈួកក្រហមយ៉ាង
នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ
ក្នុងពួកសមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកូនិកាយស្ស បិគ្គកុណិយតោ

អាសវំនំ ឧយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តំ បញ្ញាវិមុត្តំ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណោសុ
 សមណោសុខុមាលោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្ម័ត្តិ ។

[៩០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្ម័ត្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សមណាមចលោ
 សមណាបុណ្ណាវិកោ សមណាបទុមោ សមណោសុ
 សមណោសុខុមាលោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសន្តប្បោ ហោតិ
 សម្មាវាចោ ហោតិ សម្មាភិប្បន្តោ ហោតិ សម្មា
 អាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ
 ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បានធ្វើឲ្យជាក់លាក់ សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
 អាសវៈព្រោះអស់អាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក
 សមណៈ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ
 រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(៩០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺសមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈ
 ឈួកស ១ សមណៈឈួកក្រហម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក
 សមណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើប តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់
 ឃើញត្រូវ មានសេចក្តី ត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ មានការ
 ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានព្យាយាមត្រូវ មានស្មារតីត្រូវ មានការដក្ខល់ចិត្ត
 ត្រូវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ បឋមវគ្គោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបុណ្ញវិកោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ
 ហោតិ សម្មាវាចោ ហោតិ សម្មាភក្ខន្តោ ហោតិ
 សម្មាអាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ
 ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សម្មាញ្ញាណំ ហោតិ
 សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ នោ ច ខោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ
 កាយេន ដុស្សិត្វា វិហាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ សមណបុណ្ញវិកោ ហោតិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ បេ ។
 សម្មាញ្ញាណំ ហោតិ សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ អដ្ឋ ច
 វិមោក្ខេ កាយេន ដុស្សិត្វា វិហាតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណសុ សមណសុខុមាលោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យាចិតោ វេ ពហុលំ
 ដីវំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ អយាចិតោ ។ បេ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ មិច្ឆលវិទ្យា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈឈូកស តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ត្រូវ
 មានសេចក្តីត្រូវច្រើនត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ មានការ
 ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានព្យាយាមត្រូវ មានស្មារតីត្រូវ មានការដក់ម្តងចិត្តត្រូវ
 មានការដឹងត្រូវ មានការរួចចាកកិលេសត្រូវ តែមិនទាន់បានពាល់ត្រូវ
 នូវវិមោក្ខ ៨ ដោយនាមកាយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជា
 សមណៈឈូកស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជា
 សមណៈឈូកក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ត្រូវ ។ បេ ។ មានការដឹងត្រូវ
 មានការរួចចាកកិលេសត្រូវ ទាំងបានពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខ ៨ ដោយនាម-
 កាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈូកក្រហម យ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុង
 ពួកសមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះបើ
 គេអង្វរ ទើបប្រើប្រាស់ចំរើនច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វេទមាធា វេទេយ្យ សមណោសុ
 សមណោសុខុមាលោតិ មមេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា
 វេទមាធា វេទេយ្យ សមណោសុ សមណោសុខុមាលោតិ ។
 អហញ្ញំ ភិក្ខុវេ យាចិតោ វ ពហុលំ ជីវំ បរិកុញ្ញាមិ
 អប្បំ អយាចិតោ ។ បេ ។ (១) ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

[៧០] ចត្តារាមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 សមណាមចលោ សមណាបុណ្ណារិកោ សមណាបទុមោ
 សមណោសុ សមណោសុខុមាលោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលា សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សេក្ខោ ហោតិ អប្បត្តមានសោ អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ
 មត្តយមាធា វិហារតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណាមចលោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សមណាបុណ្ណារិកោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

១១. ម. អហញ្ញំ ភិក្ខុវេ យាចិតោ ពហុលំ ជីវំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ ។ បេ ។
 ភិក្ខុ ន ទិស្សន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចតុត្ថកនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងកាលបើពោលសរសើរ បុគ្គលណាថាជា
 សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផង
 ដែលពោលសរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវត្រង់តថាគតហ្នឹងឯងថាជាសមណៈ
 ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា តថា-
 គត បើគេអង្វរ ទើបប្រើប្រាស់ចំរើនច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់
 តិច ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង រមែង
 មាននៅក្នុងលោក ។

[៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺសមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈ
 ឈូកស ១ សមណៈឈូកក្រហម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក
 សមណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើប តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាសេតុបុគ្គលជាអ្នកមាន
 សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្ត មិនទាន់បានសម្រេច រមែងប្រាថ្នានូវធម៌ជាគ្រឿង
 ភ្លេចចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ គឺព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ជាសមណៈ មិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជា
 សមណៈឈូកស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

បញ្ចសុ ឧចាទានត្វន្ទេសុ ឧទយព្វយានុបស្សី
 វិហរតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ
 រូបស្ស អត្ថផ្តម្លោ ឥតិ វេទនា... ឥតិ សញ្ញា... ឥតិ
 សង្ខារ... ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ
 ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថផ្តម្លោតិ នោ ច ខោ អដ្ឋ
 វិមោក្ខេ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ សមណបុណ្ញវគ្គោ ហោតិ ។ តតថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បញ្ចសុ ឧចាទានត្វន្ទេសុ ឧទយព្វយានុបស្សី វិហរតិ
 ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្ថផ្តម្លោ
 ឥតិ វេទនា... ឥតិ សញ្ញា... ឥតិ សង្ខារ... ឥតិ
 វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស
 អត្ថផ្តម្លោតិ អដ្ឋ ច វិមោក្ខេ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។

ទុតិយបណ្ឌិត បចលវគ្គ

វេមន៍ពិចារណាយើងនូវការកើតឡើង នឹងការវិនាសទៅវិញ ក្នុងឧបា-

ទានក្ខន្ធ ៥ ថា រូប ដូច្នេះ ហេតុជាទីកើតនៃរូប ដូច្នេះ ការវិនាសទៅ

នៃរូប ដូច្នេះ វេទនា ដូច្នេះ... សញ្ញា ដូច្នេះ... សង្ខារ ដូច្នេះ...

វិញ្ញាណ ដូច្នេះ ហេតុជាទីកើតនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការវិនាសទៅនៃ

វិញ្ញាណ ដូច្នេះ តែមិនបានពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខ ៨ ដោយនាមកាយទេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈូកស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈឈូកក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ វេមន៍ពិចារណានូវការកើតនឹងការ

វិនាសទៅ ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធ ៥ ថា រូប ដូច្នេះ ហេតុជាទីកើតនៃរូបដូច្នេះ

ការរលត់ទៅនៃរូប ដូច្នេះ វេទនា ដូច្នេះ... សញ្ញា ដូច្នេះ... សង្ខារ

ដូច្នេះ... វិញ្ញាណ ដូច្នេះ ហេតុជាទីកើតនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការរលត់

នៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ទាំងបានពាល់ត្រូវនូវវិមោក្ខ ៨ ដោយនាមកាយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈូកក្រហម យ៉ាងនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចតុត្ថមិយកេ

កថា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណោសុ សមណោសុខុ-
 មាលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យាចិតោ វ ពហុលំ
 ជីវំ បរិកុញ្ញាតិ អប្បំ អយាចិតោ ។ បេ ។ យញ្ញំ តំ
 ភិក្ខុវេ សម្មា វទិមាធា វទេយ្យ សមណោសុ សមណ-
 ោសុខុមាលោតិ មហេ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទិមាធា
 វទេយ្យ សមណោសុ សមណោសុខុមាលោតិ ។ អហញ្ញំ
 ភិក្ខុវេ យាចិតោ វ ពហុលំ ជីវំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ
 អយាចិតោ ។ បេ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិនំ ។

មចលវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តិស្សុទ្ធិនំ

ចាលាភិចាតោ ច មុសា

វណ្ណកោដតមោណាតា

បុត្តោ សញ្ញោជនញ្ញោវ

ទិដ្ឋិ ខន្ទេន តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក
 សមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បើគេ
 អន្ទ្រ ទើបប្រើប្រាស់ចីវរច្រើន បើគេមិនអន្ទ្រទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងពោលសរសើរ បុគ្គលណាជាសមណៈ
 ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងដែលពោល
 សរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវត្រង់តថាគតហ្នឹងឯង ថាជាសមណៈចំរើនដោយ
 សុខក្នុងពួកសមណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា គថាគត បើគេអន្ទ្រ
 ទើបប្រើប្រាស់ចីវរច្រើន បើគេមិនអន្ទ្រទេ ក៏ប្រើប្រាស់ចីវរតិច ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

ចប់មធ្យមវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទាននៃមឋលវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបាណាតិបាតជាដើម ១ អំពីមុសាវាទ
 ជាដើម ១ អំពីបុគ្គលពោលសរសើរគុណ ១ អំពីបុគ្គល
 ជូនក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ អំពីបុគ្គលឆ្លើត ១ អំពីបុគ្គល
 ទាប ១ អំពីសេក្ខកិក្ខុ ប្រៀបដោយព្រះរាជបុត្រ ១
 អំពីសញ្ញាជនៈ ១ អំពីភិក្ខុជាអ្នកយល់ត្រូវជាដើម ១
 អំពីភិក្ខុជាអ្នកពិចារណាក្នុងឧបាទានកុន្ធ ១ រួមទាំងអស់
 នោះត្រូវជា ១០ ។

អល្លវិគ្គា

(៧២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អសុរោ

អសុរេវរិករោ អសុរោ ទេវេវរិករោ ទេវោ អសុរេវរិករោ

ទេវោ ទេវេវរិករោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា អសុរោ

ហោតិ អសុរេវរិករោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ

បុគ្គលា ទុស្ស័លោ ហោតិ ទាមធម្មោ បរិសាចិស្ស

ហោតិ ទុស្ស័លោ ទាមធម្មោ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ

បុគ្គលា អសុរោ ហោតិ អសុរេវរិករោ ។ កថញ្ច

ភិក្ខុវេ បុគ្គលា អសុរោ ហោតិ ទេវេវរិករោ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលា ទុស្ស័លោ ហោតិ

ទាមធម្មោ បរិសាច ខ្លស្ស ហោតិ សីលវតី

កល្យាណធម្មោ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា

អសុរោ ហោតិ ទេវេវរិករោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ

បុគ្គលា ទេវោ ហោតិ អសុរេវរិករោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ

ឯកទ្វោ បុគ្គលា សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ

អង្គវិគ្គ

[៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេរីមាននៅក្នុង
លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអសុរ មានអសុរ ជាបរិវារ ១
អសុរ មានទេវតាជាបរិវារ ១ ទេវតា មានអសុរ ជាបរិវារ ១ ទេវតា មាន
ទេវតា ជាបរិវារ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ជាអសុរ មានអសុរ
ជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ទាំងបរិសទ្ធនៃបុគ្គលនោះ ក៏ជា
អ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជា
អសុរ មានអសុរ ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
ជាអសុរ មានទេវតាជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ប៉ុន្តែឯបរិសទ្ធនៃ
បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលជាអសុរ មានទេវតា ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គល ជាទេវតា មានអសុរ ជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុទ្ទនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

បរិសា ច ខុស្ស ហោតិ ទុស្សីលា ចាបធម្មា ។ ឯវំ
 ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវោ ហោតិ អសុរេបរិវារោ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវោ ហោតិ ទេវេបរិវារោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ
 កល្យាណធម្មោ បរិសាបិស្ស ហោតិ សីលវាតី
 កល្យាណធម្មា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវោ
 ហោតិ ទេវេបរិវារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្តិ ។

(៧៣) ចត្តារាមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-
 មានា លោកស្មិន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកទ្វោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈតំ ចេតោ-
 សមថស្ស ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឥធិ
 បទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ន លាភី អជ្ឈតំ ចេតោ-
 សមថស្ស ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ
 ទេវេ លាភី ហោតិ អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ប៉ុន្តែបរិសទ្យនៃបុគ្គលនោះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ពាក្រក់ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលជាទេវតា មានអសុរ ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ជាទេវតា មានទេវតា ជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ
 ទាំងបរិសទ្យនៃបុគ្គលនោះ ក៏ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អដែរ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាទេវតា មានទេវតា ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

[៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាននូវចេតោសមថៈ(១) ខាងក្នុងសន្តាន
 មិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា(២) ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបាននូវ
 ចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង

១ អប្បនាសមាធិ ។ ២ វិបស្សនាញាណ សម្រាប់កំណត់នូវសង្ខារ ។ អន្តិកថា ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ អសុរវត្តោ

ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
 ឯកកថោ បុគ្គលោ លាភី ទេវ ហោតិ អជ្ឈតំ ចេតោ-
 សមថស្ស លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មីន្តំ ។

(៧២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-
 មាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកកថោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈតំ ចេតោសម-
 ថស្ស ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឥធិ បន
 ភិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អធិប្បញ្ញា-
 ធម្មវិបស្សនាយ ន លាភី អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស
 ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ ទេវ លាភី ហោតិ
 អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនាយ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ
 លាភី ទេវ ហោតិ អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស លាភី ច
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយំ
 បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស

ទុតិយបណ្ណសក អសុវរ្ម័ន្ត

មិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង
 បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(៩៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន តែ
 មិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបាននូវ
 ចេតោសមថៈខាងក្នុងសន្តាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ មិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង មិនបាន
 នូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បាន
 នូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបុគ្គល
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណាដែលបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចក្កកុន្តិយភោ

ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេន ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលេន អជ្ឈតំ ចេតោសមថេ បតិដ្ឋាយ
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ យោតោ ករណីយោ
 សោ អបរេន សមយេន លាភី ថេវ ហោតិ
 អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ លាភី
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ន លាភី អជ្ឈតំ ចេតោ-
 សមថស្ស តេន ភិក្ខុវេ បុគ្គលេន អធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនាយ បតិដ្ឋាយ អជ្ឈតំ ចេតោសមថេ យោតោ
 ករណីយោ សោ អបរេន សមយេន លាភី ថេវ
 ហោតិ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ លាភី ច អជ្ឈតំ
 ចេតោសមថស្ស ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ
 ថេវ លាភី អជ្ឈតំ ចេតោសមថស្ស ន លាភី អធិប្ប-
 ញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេន ភិក្ខុវេ បុគ្គលេន តេសំ-
 យេវ កុសលានំ ធម្មានំ បដិលាភាយ អធិមត្តោ
 ធម្មោ ច វាយាមោ ច ឧស្សហោ ច ឧស្សោជ្ឈី
 ច អប្បដិវាណី ច សតិ ច សម្មជញ្ញញ្ច ករណីយំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកនិបាត

តែមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ
 គប្បីតាំងនៅក្នុងចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ក្នុងអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា លុះសម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ វេទន៍
 បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា
 ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា
 បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុង
 សន្តានទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីតាំងនៅក្នុងអធិប្បញ្ញា-
 ធម្មវិបស្សនា ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាមក្នុងចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន
 លុះសម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ វេទន៍បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនាផង បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា មិនបាន
 នូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង មិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា
 ផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ិនប៉ង សេចក្តី
 ព្យាយាម សេចក្តីខ្ចីឃ្លាត សេចក្តីប្រឹងប្រែង សេចក្តីមិនរួញរក សតិទីង
 សម្បជញ្ញៈដ៏ក្រៃលែង ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវកុសលធម៌ទាំងនោះ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យកេ អសុវត្ថោ

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាទិត្តចេលោ វា អាទិត្តសីសោ
 វា តស្ស័(១) តស្ស័ លេស្ស វា សីសស្ស វា
 និព្វាបនាយ អធិមន្តំ ធន្ទញ្ច វាយាមញ្ច ឧស្សហញ្ច
 ឧស្សធិញ្ច អប្បដិវាណ្ឌញ្ច សតិញ្ច សម្បជញ្ញញ្ច
 កេវយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ តេន បុគ្គលេន តេសំយេវ
 កុសលានំ ធម្មានំ បដិលាភាយ អធិមត្តោ ធន្ទោ ច
 វាយាមោ ច ឧស្សហោ ច ឧស្សធិញ្ច ច អប្បដិវាណ្ឌ
 ច សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច ករណីយំ សោ អបរេន
 សមយេន លាភី ចេវ ហោតិ អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស
 លាភី ច អធិប្បញ្ញធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យ្វាយំ បុគ្គលោ លាភី ចេវ អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស
 លាភី ច អធិប្បញ្ញធម្មវិបស្សនាយ តេន ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលេន តេសុយេវ កុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ
 ឧត្តរំ អាសវានំ ខយាយ យោតោ ករណីយោ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកសិដ្ឋិ ។

ទុតិយបណ្ណសក អនុវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូច បុគ្គលមានភ្លើងឆេះសំពត់ឬមានភ្លើងឆេះ
 ក្បាល គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ិនប៉ង សេចក្តីព្យាយាម សេចក្តីខ្សែត សេចក្តី
 ប្រឹងប្រែង សេចក្តីមិនរួញព សតិទីផ្សេងៗដ៏ក្រៃលែង ដើម្បីលក់
 នូវសំពត់ឬក្បាលនោះ ។ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ
 គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ិនប៉ង សេចក្តីព្យាយាម សេចក្តីខ្សែត សេចក្តីប្រឹងប្រែង
 សេចក្តីមិនរួញព សតិទីផ្សេងៗដ៏ក្រៃលែង ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវ
 កុសលធម៌ទាំងនោះ ក៏ដូច្នោះដែរ លុះសម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ
 វេមធីបាននូវចេតនាសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា
 បាននូវចេតនាសមថៈខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងនោះ
 ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃអាសវៈ តទៅទៀត ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេមធីមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស បុត្តកុំណតោ

[៧៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ សនោ សំវិជ្ជ-
 មាណ លោកស្មី ។ តតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុត្តលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្ថំ
 ចេតោសមថស្ស ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ
 ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុត្តលោ លាភី ហោតិ
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ន លាភី អជ្ឈត្ថំ ចេតោ-
 សមថស្ស ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុត្តលោ លោ
 លាភី ហោតិ អជ្ឈត្ថំ ចេតោសមថស្ស ន លាភី
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ
 បុត្តលោ លាភី មេវ ហោតិ អជ្ឈត្ថំ ចេតោសមថស្ស
 លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយំ បុត្តលោ លាភី អជ្ឈត្ថំ ចេតោសមថស្ស
 ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេន ភិក្ខុវេ
 បុត្តលេន យាយំ បុត្តលោ លាភី អធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនាយ សោ ឧបសង្កម្ពិត្វា វិមស្ស វិចង្គិយោ
 កថន្ត ខោ អាវុសោ សង្ខារា ទដ្ឋញ្ច កថំ សង្ខារា
 សមសិតញ្ច កថំ សង្ខារា វិបស្សិតញ្ចតិ(១) ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្កនិកាយ ចតុត្ថកថា

(៩៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តែងដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន តែមិនបាន
 នូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបាននូវចេតោសមថៈ
 ខាងក្នុងសន្តាន ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 មិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ទាំងមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា
 ផង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា
 បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន តែមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្ម-
 វិបស្សនា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះគប្បីចូលទៅរកបុគ្គលដែលបាន
 នូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ សង្ឃារ
 ទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញដូចម្តេច សង្ឃារទាំងឡាយ គេត្រូវពិចារណា
 យ៉ាងណា សង្ឃារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញច្បាស់ដោយហេតុដូចម្តេច ។

តស្ម័ន សោ យថាទិដ្ឋំ យថាវិទិតំ ព្យាករោតិ
 ឯវំ ខោ អាវុសោ សម្មាសា ទដ្ឋតា ឯវំ សម្មាសា
 សមសីតតា ឯវំ សម្មាសា វិបស្សិតតាតិ សោ អបរាជ
 សមយេន លាភី ចេវ ហោតិ អដ្ឋតំ ចេតោសមថស្ស
 លាភី ច អនិច្ចតាធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយំ បុត្តលោ លាភី អនិច្ចតាធម្មវិបស្សនាយ
 ន លាភី អដ្ឋតំ ចេតោសមថស្ស តេន ភិក្ខុវេ
 បុត្តលេន យាយំ បុត្តលោ លាភី អដ្ឋតំ ចេតោសម-
 ថស្ស សោ ឧបសង្កម្មិតា ឯវិបស្ស វចនីយោ កថន្តុខា
 អាវុសោ ចិត្តំ សណ្តបេតតំ កថំ ចិត្តំ សន្និយា-
 នេតតំ^(១) កថំ ចិត្តំ ឯកោទិកតតតំ កថំ ចិត្តំ
 សមាទហាតតតំ ។ តស្ម័ន សោ យថាទិដ្ឋំ យថាវិទិតំ
 ព្យាករោតិ ឯវំ ខោ អាវុសោ ចិត្តំ សណ្តបេតតំ
 ឯវំ ចិត្តំ សន្និយានេតតំ ឯវំ ចិត្តំ ឯកោទិកតតតំ
 ឯវំ ចិត្តំ សមាទហាតតតំ សោ អបរាជ សមយេន
 លាភី ចេវ ហោតិ អនិច្ចតាធម្មវិបស្សនាយ

១ ម. សន្និសាទេតតំ ទិស្សតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក អសុវត្ថ

ភិក្ខុនោះក៏ដោះស្រាយ តាមដែលខ្លួនធ្លាប់យល់ តាមដែលខ្លួនធ្លាប់ដឹងមក
 ចំពោះភិក្ខុនោះថា ម្នាលអាវុសោ សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញយ៉ាងនេះ
 សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវ
 ឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះ ឯភិក្ខុនោះ លុះសម័យខាងក្រោយមក រមែងបាន
 នូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណាបាននូវ
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិស្សនា តែមិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះគប្បីចូលទៅរកបុគ្គលដែលបាននូវចេតោសមថៈ
 ខាងក្នុងសន្តាន ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ចិត្តគេត្រូវដម្កល់
 ដូចម្តេច ចិត្តគេត្រូវពិតដូចម្តេច ចិត្តគេត្រូវធ្វើឲ្យមានការម្ស្នាក់ខ្ពស់ឯកដូច
 ម្តេច ចិត្តគេត្រូវតាំងឲ្យនឹងផឹងដូចម្តេច ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដោះស្រាយតាមដែល
 ខ្លួនធ្លាប់យល់ តាមដែលខ្លួនធ្លាប់ដឹងមក ចំពោះភិក្ខុនោះថា ម្នាលអាវុសោ
 ចិត្តគេត្រូវដម្កល់យ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវពិតយ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវធ្វើឲ្យ
 មានការម្ស្នាក់ខ្ពស់ឯកយ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវតាំងឲ្យនឹងផឹងយ៉ាងនេះ ឯភិក្ខុ
 នោះ លុះសម័យខាងក្រោយមក រមែងបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរទិកាយស្ស បគ្គវគ្គិយភោ

លាភី ច អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យ្វាយំ ឫត្តលោ លេវ លាភី^(១) អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស
 ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេន ភិក្ខុវេ
 ឫត្តលេន យ្វាយំ ឫត្តលោ លាភី លេវ អជ្ឈន្តំ
 ចេតោសមថស្ស លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ
 សោ ឧបសង្កមិត្វា ឃឹមស្ស វចនីយោ កថន្តុខា
 អារុសោ ចិត្តំ សល្លាបេតតំ កថំ ចិត្តំ សន្និយាទេតតំ
 កថំ ចិត្តំ ឯកោទិកត្តតំ កថំ ចិត្តំ សមាទហាតតំ
 កថំ សង្ខារ ទដ្ឋញ្ច កថំ សង្ខារ សមសិតញ្ច
 កថំ សង្ខារ វិបស្សិតញ្ចាតិ ។ តស្ស សោ យថាទិដ្ឋំ
 យថាវិទិតំ ព្យាករេតិ ឃឹម ខោ អារុសោ ចិត្តំ
 សល្លាបេតតំ ឃឹម ចិត្តំ សន្និយាទេតតំ ឃឹម ចិត្តំ
 ឯកោទិកត្តតំ ឃឹម ចិត្តំ សមាទហាតតំ ឃឹម សង្ខារ
 ទដ្ឋញ្ច ឃឹម សង្ខារ សមសិតញ្ច ឃឹម សង្ខារ
 វិបស្សិតញ្ចាតិ សោ អបរេន សមយេន
 លាភី លេវ ហោតិ អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា មិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុង
 សន្តានផង ទាំងមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីចូលទៅរកបុគ្គលដែលបាននូវចេតោសមថៈ
 ខាងក្នុងសន្តាន ទាំងបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ហើយសួរយ៉ាង
 នេះថា ម្នាលអាវុសា ចិត្តគេត្រូវដម្កល់ដូចម្តេច ចិត្តគេត្រូវពត់ដូច
 ម្តេច ចិត្តគេត្រូវធ្វើឲ្យមានការម្នាក់ខ្ពស់ឯកដូចម្តេច ចិត្តគេត្រូវតាំងឲ្យ
 នឹងធីនីដូចម្តេច សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញដូចម្តេច សង្ខារទាំង
 ឡាយ គេត្រូវពិចារណាដូចម្តេច សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញ
 ច្បាស់ដូចម្តេច ។ ភិក្ខុនោះក៏ដោះស្រាយ តាមដែលខ្លួនធ្លាប់យល់
 តាមដែលខ្លួនធ្លាប់ដឹងមក ចំពោះភិក្ខុនោះថា ម្នាលអាវុសា ចិត្តគេត្រូវ
 ដម្កល់យ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវពត់យ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវធ្វើឲ្យមានការម្នាក់
 ខ្ពស់ឯកយ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវតាំងឲ្យនឹងធីនីយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងឡាយ
 គេត្រូវឃើញយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវពិចារណាយ៉ាងនេះ
 សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ លុះ
 សម័យខាងក្រោយមក រមែងបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង

ទុតិយបណ្ណសកេ អសុវត្ថោ

លាភី ច អនិច្ច្យាណធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយំ បុគ្គលោ លាភី នេវ អដ្ឋង្គំ ចេតោសមជស្ស
 លាភី ច អនិច្ច្យាណធម្មវិបស្សនាយ តេន ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលេន តេសុយេវ តុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ
 ទុត្តរំ អាសវានំ ឧយាយ យោតោ ករណីយោ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មិនំ ។

(៧៦) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្មិ ។ តតមេ ចត្តារោ ។ នេវ អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ បរហិតាយ បដិបន្នោ
 នោ អត្ថហិតាយ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ នោ បរហិ-
 តាយ អត្ថហិតាយ ច បដិបន្នោ បរហិតាយ ច ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ធនាលាតំ ទុកតោ បទិន្ទំ មជ្ឈ
 ភូមតតំ នេវ តាមេ កដ្ឋត្ថំ ដរតិ ន អារោ កដ្ឋត្ថំ ដរតិ

ទុតិយបណ្ណាល័យ អសុរវត្ត

បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបុគ្គល
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា បាននូវចេតនាសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង
 បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ
 គប្បីតាំងនៅ ក្នុងធម៌ជាកុសលទាំងនោះ ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ដើម្បីឲ្យអស់អាសវៈ គេទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក។
 បុគ្គល៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ១ បុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចអង្កត់ទសដុតខ្មោច ដែលភ្លើងឆេះរន្ទាលទាំង
 សងខាង មានលាមកប្រលាក់ត្រង់កណ្តាល រមែងមិនសម្រេចជាទសក្នុង
 ស្រុកបាន ទាំងមិនសម្រេចជាទសក្នុងព្រៃបាន មានទបមាយ៉ាងណាមិញ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

តថ្បថមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ យ្វាយំ
 បុគ្គលោ នេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ បរ-
 ហិតាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ បរ-
 ហិតាយ បដិបន្នោ នោ អត្តហិតាយ អយំ ឥមេសំ
 ទ្ធិន្នំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណ៌តតរោ ច ។
 តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ អយំ ឥមេសំ តិណ្ហំ
 បុគ្គលានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណ៌តតរោ ច ។ តត្រ
 ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ
 បរហិតាយ ច អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ បុគ្គលានំ អក្កោ
 ច សេដ្ឋោ ច ទាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បរិវោ ច
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កវំ ជីវំ ជីវម្ហា ទដិ ទដិម្ហា
 នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បំ សប្បម្ហា សប្ប-
 មណ្ឌោ សប្បមណ្ឌោ(១) តត្ថ អក្កមក្ខាយតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ បុគ្គលិក

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ គឺជាគតតោលថា បុគ្គល
 នេះមានទុបមេយ្យយាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ
 តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន បណ្តាបុគ្គលទាំងពីរនេះ បុគ្គលនេះ
 ចាត់ថា ល្អជាង ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ បណ្តាបុគ្គលទាំងបីនេះ បុគ្គល
 នេះចាត់ថា ល្អជាង ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បី
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ នេះ បុគ្គលនេះចាត់ថា ជាអ្នក
 លើសលុប ជាចំបង ជាប្រធាន ទត្តម ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រៀបដូចទឹកដោះស្រស់ ចេញមកអំពីមេគោ ទឹកដោះជូរក្លាយមកអំពី
 ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់ក្លាយមកអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះថ្ម ក្លាយ
 មកអំពីទឹកដោះខាប់ ដុំនៃទឹកដោះថ្ម ក្លាយមកអំពីទឹកដោះថ្ម បណ្តាទឹក
 ដោះទាំងនោះ ដុំនៃទឹកដោះថ្ម ប្រាកដថា ប្រសើរជាង យាងណាមិញ

ទុតិយបណ្ណាល័យ អសុរត្តោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យាយំ អត្តហិតាយ ច
 បដិបន្នោ បរហិតាយ ច អយំ ឥមេសំ ចតុន្ទំ
 បុគ្គលានំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ
 ច ឧត្តមោ ច បរេវេ ច ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

(៧៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ បរហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ អត្តហិតាយ នេវ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ
 បរហិតាយ ច ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។
 ឥច ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ បុគ្គលា អត្តនា
 រាគវិនយាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរំ រាគវិនយាយ
 សមាធិបេតិ អត្តនា នោសវិនយាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ នោ បរំ នោសវិនយាយ សមាធិបេតិ

ទុតិយបណ្ណសក អនុវេត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង
 ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ នេះ បុគ្គលនេះ
 ចាត់ថាជាអ្នកលើសលុប ជាចំបង ជាប្រធាន ទុក្ខម ប្រសើរ យ៉ាង
 នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
 នៅក្នុងលោក ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅ
 ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គល
 អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ១ បុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បី
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីកំចាត់បង់រាគៈចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ)
 ដើម្បីកំចាត់បង់រាគៈ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់ទោសៈ ចំពោះ
 ខ្លួន តែមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់ទោសៈ

អត្តនា មោហវិនយាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរំ
 មោហវិនយាយ សមាធិបេតិ ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ
 បរហិតាយ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរហិតាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ នោ អត្តហិតាយ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកថោ បុគ្គលោ អត្តនា ន រាគវិនយាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ បរំ រាគវិនយាយ សមាធិបេតិ អត្តនា ន
 នោសវិនយាយ បដិបន្នោ ហោតិ បរំ នោសវិន-
 យាយ សមាធិបេតិ អត្តនា ន មោហវិនយាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ បរំ មោហវិនយាយ សមាធិបេតិ ។
 ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរហិតាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ នោ អត្តហិតាយ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 នេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកថោ បុគ្គលោ អត្តនា ន រាគវិន-
 យាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរំ រាគវិនយាយ សមា-
 ធិបេតិ អត្តនា ន នោសវិនយាយ បដិបន្នោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ ចតុត្ថកថា

ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈចំពោះខ្លួន មិនបបួលបុគ្គលដទៃ
 (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់រាគៈចំពោះ
 ខ្លួន តែបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់រាគៈ មិនប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីកំចាត់ពោសៈចំពោះខ្លួន តែបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំ
 ចាត់បង់ពោសៈ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈ ចំពោះខ្លួន តែបបួល
 បុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 កំចាត់បង់រាគៈចំពោះខ្លួន ទាំងមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ)
 ដើម្បីកំចាត់បង់រាគៈ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់ពោសៈចំពោះខ្លួន

ទុតិយបណ្ណាសកេ អស្សវគ្គោ

នោ បរំ នោសវីនយាយ សមាធិបេតិ អត្តនា
 ន មោហវីនយាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរំ
 មោហវីនយាយ សមាធិបេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ នេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ
 បរហិតាយ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
 ច បដិបន្នោ ហោតិ បរហិតាយ ច ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ អត្តនា ច រាគវីន-
 យាយ បដិបន្នោ ហោតិ បរញ្ច រាគវីនយាយ
 សមាធិបេតិ អត្តនា ច នោសវីនយាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ បរញ្ច នោសវីនយាយ សមាធិបេតិ អត្តនា
 ច មោហវីនយាយ បដិបន្នោ ហោតិ បរញ្ច
 មោហវីនយាយ សមាធិបេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ
 បរហិតាយ ច ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

ទុតិយបណ្ណាសក អសុវេត្ត

ទាំងមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់ទោសៈ ជាអ្នក
មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈចំពោះខ្លួន ទាំងមិនបបួលបុគ្គល
ដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់រាគៈចំពោះខ្លួនផង បបួលអ្នកដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ)
ដើម្បីកំចាត់បង់រាគៈផង ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់ទោសៈចំពោះខ្លួន
ផង បបួលអ្នកដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង់ទោសៈផង ជាអ្នកប្រតិ-
បត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈចំពោះខ្លួនផង បបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ)
ដើម្បីកំចាត់បង់មោហៈផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកប្រតិបត្តិ
ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថាទិកាយស្ស ចក្កព្វទី៣

[៧៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ ភក្ខមេ ចត្តារោ ។
អត្តហិតាយ បដិច្ចនោ នោ បរហិតាយ បរហិតាយ
បដិច្ចនោ នោ អត្តហិតាយ នេ អត្តហិតាយ
បដិច្ចនោ នោ បរហិតាយ អត្តហិតាយ ច បដិច្ចនោ
បរហិតាយ ច ។ ភក្ខេវា ភិក្ខុវេ បុគ្គលា
អត្តហិតាយ បដិច្ចនោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកថោ បុគ្គលា ជិប្បនិសង្កំ ច
ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ សុតានព្វា ធម្មានំ
ធារកដាតិកោ ហោតិ ធនានព្វា ធម្មានំ អត្តបបរិក្ខឹ
ហោតិ អត្តមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិច្ចនោ
ហោតិ នោ ច កល្យាណវចោ ហោតិ
កល្យាណវត្តរណោ ចោរិយា វាចាយ សមន្មាគតោ
វិស្សដ្ឋាយ អនេលគឡាយ អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា
នោ ច សទ្ធស្សកោ ហោតិ សមាធិបកោ
សមុត្តេជកោ សម្បហំសកោ សព្វហ្មចារីនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គិយ ចតុត្ថនិបាត

[៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមន៍មាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកតែងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ។ បុគ្គលអ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ។
 បុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 អ្នកដទៃ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍
 អ្នកដទៃផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាចដឹងឆាប់ក្នុង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកចង់ចាំនូវធម៌ ដែលខ្លួនបានស្តាប់មកផង ជា
 អ្នកគ្រិះរិះនូវសេចក្តីនៃធម៌ ដែលខ្លួនចង់ចាំមកផង ជាអ្នកដឹងនូវអង្គកថា
 ដឹងនូវបាលី ហើយប្រតិបត្តិ នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង តែជាអ្នកមាន
 ពាក្យមិនព័រោះ មិនបញ្ចេញនូវពាក្យដែលព័រោះ មិនប្រកបដោយពាក្យ
 អ្នកក្រង មិនពន្យល់ មិនបបួល មិនធ្វើឲ្យក្លាហាន មិនធ្វើឲ្យរីករាយ
 ដល់សព្វហ្មតាវរបុគ្គល ទាំងឡាយ ដោយពាក្យដែលប្រាសចាកសេចក្តី
 រង្ស៊ីស ជាពាក្យឥតទោស ជាពាក្យពន្យល់នូវសេចក្តី ។

ទុតិយបណ្ណសកេ អសុវត្ថោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ នោ បរហិតាយ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បរហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ អត្តហិតាយ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ
 ទិប្បនិសន្តិ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ ច
 សុតានំ ធម្មានំ ជានកជាតិកោ ហោតិ នោ ច
 ធនានំ ធម្មានំ អត្ថបបរិក្ខំ ហោតិ នោ ច អត្ត-
 មញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ
 កល្យាណវាចោ ច ហោតិ កល្យាណវត្តរណោ
 ចារិយា វាចាយ សមន្នាគតោ វិស្សជ្ជាយ អនេល-
 កន្សាយ អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា សន្តស្សកោ ច ហោតិ
 សមាធិកោ សមុត្តជកោ សម្មហំសកោ សព្វប្ប-
 ចារីនំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរហិតាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ នោ អត្តហិតាយ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ នេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ
 បរហិតាយ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ

ទុតិយបណ្ណាសក អនុវរត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកមិនអាចដឹងឆាប់ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយផង ជាអ្នកមិនចង់ចាំនូវ
 ធម៌ដែលខ្លួនបានស្តាប់មកផង ជាអ្នកមិនត្រូវរិះសេចក្តីនៃធម៌ដែលខ្លួនចង់
 ចាំមកផង ជាអ្នកមិនដឹងនូវអង្គកថា មិនដឹងនូវបាលី ហើយប្រតិបត្តិ
 នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង តែជាអ្នកមានពាក្យព័រោះ បញ្ចេញនូវពាក្យ
 ព័រោះ ប្រកបដោយពាក្យអ្នកត្រង់ ជាអ្នកពនរាល់ បបួល ធ្វើឲ្យគ្នាហានធ្វើ
 ឲ្យរីករាយ ដល់សព្វហូរចរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ដោយពាក្យដែលប្រាស
 ចាកសេចក្តីរឿង ជាពាក្យឥតទោស ជាពាក្យពន្យល់នូវសេចក្តី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិន
 ប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 អ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចក្កនិពោ

នហោវេ ខោ ទិប្បនិសង្កឹ ហោតិ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ នោ ច សុតានំ ធម្មានំ ជារក-
 ជាតិកោ ហោតិ នោ ច ធនានំ ធម្មានំ
 អត្ថបបរិក្ខិ ហោតិ នោ ច អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ
 ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ នោ ច កល្យាណវិនោ
 ហោតិ កល្យាណវត្តរណោ នោវិយា វាទាយ សមន្នា-
 គតោ វិស្សដ្ឋាយ អនេលគណ្ឌាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយា
 នោ ច សន្តស្សកោ ហោតិ សមាធិបកោ
 សមុត្តេជ្ជកោ សម្មហំសកោ សព្វញ្ញាវិនំ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។ កតញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ
 បរហិតាយ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកន្នោ បុគ្គលោ
 ទិប្បនិសង្កឹ ច ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ
 សុតានញ្ច ធម្មានំ ជារកជាតិកោ ហោតិ
 ធនានញ្ច ធម្មានំ អត្ថបបរិក្ខិ ហោតិ អត្ថ-
 មញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំកាយ ចតុត្ថិយកថា

ជាអ្នកមិនអាចដឹងឆាប់ ក្នុងកុសលធម៌ផង ជាអ្នកមិនអាចចងចាំនូវធម៌
 ដែលខ្លួនបានស្តាប់មកផង ជាអ្នកមិនត្រិះរិះនូវសេចក្តីនៃធម៌ ដែល
 ខ្លួនចងចាំមកផង ជាអ្នកមិនដឹងនូវអដ្ឋកថា មិនដឹងនូវបាលី
 ហើយមិនប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង តាំងជាអ្នកមិនមានពាក្យ
 ពីរោះ មិនបញ្ចេញនូវពាក្យពីរោះ មិនប្រកបដោយពាក្យរបស់អ្នកក្រុង
 មិនពន្យល់ មិនបបួល មិនធ្វើឱ្យភ្លាហាន មិនធ្វើឱ្យរីករាយ ដល់
 សព្វហោរីបុគ្គលតាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រាសចាកសេចក្តីរន្សៀស
 ជាពាក្យឥតទោស ជាពាក្យពន្យល់នូវសេចក្តី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 បុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ប៉ុន្តែបុគ្គលអ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង តើដូច
 ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអាច
 ដឹងឆាប់ក្នុងកុសលធម៌ផង ជាអ្នកចងចាំនូវធម៌ ដែលខ្លួនបានស្តាប់មក
 ផង ជាអ្នកត្រិះរិះនូវសេចក្តីនៃធម៌ ដែលខ្លួនចងចាំមកផង ជាអ្នកដឹង
 នូវអដ្ឋកថា ដឹងនូវបាលី ហើយប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង

ទុតិយបណ្ណសកេ អសុវត្ថោ

កកល្យាណាវាចោ ហោតិ កកល្យាណាវាគ្គរណោ
 ចោរិយា វាចាយ សមន្តាគតោ វិស្សជ្ជាយ
 អនេលគឡាយ អត្ថស្ស វិញ្ញាបនិយោ សន្ត-
 ស្សតោ ច ហោតិ សមាទបតោ សមុត្តជតោ
 សម្មហំសតោ សព្វហ្មតារំធំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុត្តលោ អត្ថហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ បរហិ-
 តាយ ច ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តលា
 សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្ទំ ។

[៩៩] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុត្តលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្ទំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ បរហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ អត្ថហិតាយ នេវ អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ អត្ថហិតាយ ច បដិបន្នោ
 បរហិតាយ ច ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តលា
 សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្ទំ ។

ទុតិយបណ្ណសក អសុវេទ្ត

ជាអ្នកមានពាក្យព័រោះ បញ្ចេញនូវពាក្យព័រោះ ប្រកបដោយពាក្យរបស់
 អ្នកក្រី ជាអ្នកពន្យល់ បឋម ធ្វើឲ្យគ្នាហាន ធ្វើឲ្យរីករាយដល់សព្វហ្ម-
 ងារបុគ្គលទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រាសចាកសេចក្តីភ្លឿស ជាពាក្យផត
 ទោស ជាពាក្យពន្យល់នូវសេចក្តី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(៩៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គល
 អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ១ បុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុក្កនិដកោ

[១០០] ឥត្ថារោមេ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ សន្តោ សំវិជ្ជ-
 មាណ លោកស្មី ។ តេតមេ ឥត្ថារោ ។ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ បរហិតាយ បដិបន្នោ នោ
 អត្តហិតាយ នេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ
 អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ បរហិតាយ ច ។ តេតព្វ
 ភិក្ខុវេ បុត្តលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ
 បរហិតាយ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតេវោ បុត្តលោ អត្តនា
 ចាណាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ នោ បរំ ចាណាតិ-
 ចាតា វេមណីយា សមាធិបេតិ អត្តនា អទិន្នានា
 បដិវិរតោ ហោតិ នោ បរំ អទិន្នានា វេមណីយា
 សមាធិបេតិ អត្តនា កាថេសុ មិន្ធាចារា បដិវិរតោ
 ហោតិ នោ បរំ កាថេសុ មិន្ធាចារា វេមណីយា
 សមាធិបេតិ អត្តនា បុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ នោ
 បរំ បុសាវាទា វេមណីយា សមាធិបេតិ អត្តនា
 សុរាមេយមជ្ជប្បមាធិដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ នោ បរំ
 សុរាមេយមជ្ជប្បមាធិដ្ឋានា វេមណីយា សមាធិបេតិ ។

សូត្របិដក អង្គត្ថនិកាយ បុគ្គលិយាត

(១០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលអ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ១
 បុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បី
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាក
 បាណាតិបាត ជាអ្នកវៀរចាកអទិន្នាទានចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នក
 ដទៃ ឲ្យវៀរចាកអទិន្នាទាន ជាអ្នកវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារចំពោះខ្លួន
 តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ជាអ្នកវៀរចាកមុសា-
 វាទចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកមុសាវាទ ជាអ្នកវៀរ
 ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺស្បុក
 នឹងមេរ័យចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកហេតុជាទីតាំង
 នៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺស្បុកនឹងមេរ័យ ។

ទុតិយបណ្ណាសកេ អសុរត្តោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ នោ បរហិតាយ ។ តថព្វា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បរហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ អត្ថហិតាយ ។
 ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ អត្ថនា ចាណាតិចាតា
 អប្បដិវិតោ ហោតិ បរំ ចាណាតិចាតា វេមណីយា
 សមាទមេតិ ។ បេ ។ អត្ថនា សុរាមេយមជ្ឈប្បមា-
 នដ្ឋានា អប្បដិវិតោ ហោតិ បរំ សុរាមេយមជ្ឈប្បមា-
 នដ្ឋានា វេមណីយា សមាទមេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ បរហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ អត្ថហិ-
 តាយ ។ តថព្វា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ
 ឯកទ្វោ បុគ្គលោ អត្ថនា ចាណាតិចាតា អប្បដិវិតោ
 ហោតិ នោ បរំ ចាណាតិចាតា វេមណីយា សមា-
 ទមេតិ ។ បេ ។ អត្ថនា សុរាមេយមជ្ឈប្បមានដ្ឋានា
 អប្បដិវិតោ ហោតិ នោ បរំ សុរាមេយ-
 មជ្ឈប្បមានដ្ឋានា វេមណីយា សមាទមេតិ ។

ទុតិយបណ្ណសាស្ត្រ អនុវេទនា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ
ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួន តែបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាក
បាណាតិបាត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុភវិនិច្ឆ័យ ចំពោះខ្លួន តែបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យ
វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុភវិនិច្ឆ័យ
មេរ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ
តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួន ទាំង
មិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិន
វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុភ
វិនិច្ឆ័យ មេរ័យ ចំពោះខ្លួន ទាំងមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកហេតុជា
ទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុភវិនិច្ឆ័យ មេរ័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចតុត្ថគិលានិកាយ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឈេវ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។ តត្ថេវ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ
 ហោតិ បរហិតាយ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯត្ថេវ បុគ្គលោ
 អត្តនា ច ចាណាតិចាតា បដិវិវតោ ហោតិ បរញ្ច
 ចាណាតិចាតា វេមណីយា សមាធិបេតិ អត្តនា ច
 អនិច្ឆាទានា បដិវិវតោ ហោតិ បរញ្ច អនិច្ឆាទានា
 វេមណីយា សមាធិបេតិ អត្តនា ច តាមេស្ស មិច្ឆា-
 ចារា បដិវិវតោ ហោតិ បរញ្ច តាមេស្ស មិច្ឆាចារា
 វេមណីយា សមាធិបេតិ អត្តនា ច មុសាវាទា បដិ-
 វិវតោ ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទា វេមណីយា សមា-
 ធិបេតិ អត្តនា ច សុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវិវតោ
 ហោតិ បរញ្ច សុរាមេយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេម-
 ណីយា សមាធិបេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ បរហិតាយ ច ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-
 មាណ លោកស្មិនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថកិដ្ឋាន

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិន
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នក
ដទៃផង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួនផង បបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាក
បាណាតិបាតផង វៀរចាកអទិន្នាទានចំពោះខ្លួនផង បបួលអ្នកដទៃ
ឲ្យវៀរចាកអទិន្នាទានផង វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ចំពោះខ្លួនផង បបួល
បុគ្គលដទៃ ឲ្យវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារផង វៀរចាកមុសាវាទចំពោះ
ខ្លួនផង បបួលបុគ្គលដទៃ ឲ្យវៀរចាកមុសាវាទផង វៀរចាកហេតុជាទី
តាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុភវិនិច្ឆ័យ ចំពោះខ្លួន
ផង បបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹក
នូវទឹកស្រវឹងគឺសុភវិនិច្ឆ័យផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេលាមាននៅក្នុងលោក ។

ទុតិយបណ្ណសកោ អសុរវត្តោ

[១០០] អថខោ ចោតលីយោ បរិញ្ញាជកោ យេន
 ភគវា តេនុបសន្តិមី ឧបសន្តិមិត្វា ភគវតា សន្តិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កាចំ សារាណីយំ វីតិសាវត្វា
 ឯសីទិ ។ ឯសីទិ ។ ឯសីទិ ខោ ចោតលីយំ
 បរិញ្ញាជកំ ភគវា ឯតទរោច ចត្តារោមេ ចោតលីយ
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ ឥធិ ចោតលីយ ឯតទ្វោ បុគ្គលោ
 អវលោកេយ្យោ អវលោកេយ្យោ កាសិកា ហោតិ ភូតំ តថ្ឋ
 កាលេន នោ ច ខោ វលោកេយ្យោ វលោកេយ្យោ កាសិកា
 ហោតិ ភូតំ តថ្ឋ កាលេន ឥធិ បន ចោតលីយ
 ឯតទ្វោ បុគ្គលោ វលោកេយ្យោ វលោកេយ្យោ កាសិកា ហោតិ
 ភូតំ តថ្ឋ កាលេន នោ ច ខោ អវលោកេយ្យោ
 អវលោកេយ្យោ កាសិកា ហោតិ ភូតំ តថ្ឋ កាលេន ឥធិ បន
 ចោតលីយ ឯតទ្វោ បុគ្គលោ នេវ អវលោកេយ្យោ
 អវលោកេយ្យោ កាសិកា ហោតិ ភូតំ តថ្ឋ កាលេន

ទុតិយបណ្ណាសក អសុរវត្ត

[១០១] ត្រាវនោះឯង បោតលីយបរិព្វាជក បានចូលទៅគាល់
 ព្រះវីមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយ
 នឹងព្រះវីមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែល
 គួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ កាលបោតលីយបរិព្វាជក
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរស៊ប់ហើយ ព្រះវីមានព្រះភាគ ទើបត្រាស់ដូច្នេះថា
 ម្ចាស់បោតលីយៈ បុគ្គល៤ពួកនេះ វីមន៍មាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល៤
 ពួកនេះ តើដូចម្តេចខ្លះ? ម្ចាស់បោតលីយៈ បុគ្គល៤ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះដៀលចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យ
 ពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ តែមិនពោលនូវពាក្យសរសើរចំពោះ
 បុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១
 ម្ចាស់បោតលីយៈ បុគ្គល៤ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យ
 សរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន
 ដោយកាលគួរ តែមិនពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរ
 តិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១ ម្ចាស់បោតលីយៈ
 បុគ្គល៤ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះ
 បុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្តរទិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

នោចិ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ចំ
 កាលេន ឥធិ បន ចោតលីយ ឯកថោ បុគ្គលោ
 អវណ្ណារហស្ស ច អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ចំ
 កាលេន វណ្ណារហស្ស ច វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ
 ភូតំ តច្ចំ កាលេន ។ ឥមេ ខោ ចោតលីយ
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។
 ឥមេសំ ខោ ចោតលីយ ចត្ថន្នំ បុគ្គលានំ កតមោ
 តេ បុគ្គលោ ឧមតិ អភិក្កន្ធតិរោ ច បណ៌តតិរោ
 ចាតិ ។ ចត្តារោ ភោ តោតម បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ
 ភោ តោតម ឯកថោ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ចំ កាលេន នោ ច
 ខោ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ចំ
 កាលេន ឥធិ បន ភោ តោតម ឯកថោ បុគ្គលោ
 វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ
 តច្ចំ កាលេន នោ ច ខោ អវណ្ណារហស្ស
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ចំ កាលេន

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថិយ

មិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត
 ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ម្ចាស់បោតលិយៈ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យ
 ពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គល
 ដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ ។ ម្ចាស់
 បោតលិយៈ បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក។ ម្ចាស់បោត-
 លិយៈ បណ្តាបុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ តើបុគ្គលដូចម្តេច ដែលល្អជាងផង ប្រ-
 សើរជាងផង រមែងគាប់ចិត្តដល់អ្នក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គល៤
 ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះ-
 ដៀលចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាល
 គួរ តែមិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យ
 ពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរ-
 សើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ តែមិនពោលពាក្យតិះដៀល
 ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១

ទុតិយបណ្ណសព្វេ អសុវត្ថោ

ឥន បន កោ តោតម ឯកត្វោ បុគ្គលោ
 នេវ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ
 ភូតំ តច្ចំ កាលេន នោបិ វណ្ណារហស្ស
 វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ចំ កាលេន
 ឥន បន កោ តោតម ឯកត្វោ បុគ្គលោ
 អវណ្ណារហស្ស ច អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ
 តច្ចំ កាលេន វណ្ណារហស្ស ច វណ្ណំ ភាសិតា
 ហោតិ ភូតំ តច្ចំ កាលេន ។ ឥមេ ខោ កោ តោតម
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។
 ឥមេសំ ខោ កោ តោតម ចតុដ្ឋំ បុគ្គលានំ យាយំ
 បុគ្គលោ នេវ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ
 ភូតំ តច្ចំ កាលេន នោបិ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា
 ហោតិ ភូតំ តច្ចំ កាលេន អយំ មេ បុគ្គលោ ឧមតិ
 ឥមេសំ ចតុដ្ឋំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្តតោ ច បណ៌ត-
 តោ ច ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អភិក្កន្តា^(១) ហេសា
 កោ តោតម យទិទំ ឧបេក្ខាតិ ។ ចត្តារោមេ
 ខោតលីយ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។

ទុតិយបណ្ណសាម អសុរវត្ត

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនពោលនូវ
 ពាក្យតិះដៀលចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន
 ដោយកាលគួរផង មិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរ
 សរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះ
 បុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ពោល
 នូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន
 ដោយកាលគួរផង ១១ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះឯង
 រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បណ្ណាបុគ្គលទាំង៤
 ពួកនេះ បុគ្គលណា មិនពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរ
 តិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង មិនពោលនូវពាក្យ
 សរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយ
 កាលគួរផង បណ្ណាបុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះល្អជាងផង ប្រសើរ
 ជាងផង រមែងគាប់ចិត្តដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះទេវតានោះ ជាគុណជាតិដ៏ល្អ ។
 ម្ចាស់បោកលិយៈ បុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គិយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

កតមេ ចត្តារោ ។ មេ ។ ឥមេ ខោ ចោតលីយ
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។
 ឥមេសំ ខោ ចោតលីយ ចតុន្នំ បុគ្គលានំ
 យាយំ បុគ្គលោ អវល្លារហស្ស ច អវល្លំ ភាសិតា
 ហោតិ ភូតំ តន្ធ�ំ កាលេន វល្លារហស្ស ច
 វល្លំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តន្ធ�ំ កាលេន អយំ
 ឥមេសំ ចតុន្នំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្ធតរោ ច បណ៌ត-
 តរោ ច ។ តំ កឹស្ស ហេតុ ។ អភិក្កន្ធា ហេសា
 ចោតលីយ យទិទំ តត្រ តត្រ កាលញ្ញតាតិ ។
 ចត្តារោមេ ភោ តោតម បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា
 លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភោ តោតម
 ឯកថោ បុគ្គលោ អវល្លារហស្ស អវល្លំ ភាសិតា
 ហោតិ ភូតំ តន្ធ�ំ កាលេន ឆោ ច ខោ វល្លារ-
 ហស្ស វល្លំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តន្ធ�ំ កាលេន
 ឥធិ បន ភោ តោតម ឯកថោ បុគ្គលោ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

បុគ្គល៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលបោគលីយៈ បុគ្គល៤ពួកនេះ
 រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលបោគលីយៈ បណ្តាបុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ
 បុគ្គលណា ពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល
 ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ពោលនូវពាក្យសរសើរ
 ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង
 បណ្តាបុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ បុគ្គលនេះឬជាងផង ប្រសើរជាងផង ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលបោគលីយៈ ព្រោះថា ការដឹងនូវ
 កាលដ៏សមគួរក្នុងហេតុនោះៗ នោះចាត់ថាជាការល្អ ។ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចំរើន បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល
 ទាំង៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គល
 ដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ តែមិនពោល
 ពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន
 ដោយកាលគួរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ទុតិយបណ្ណសព្វេ អស្សវត្ថោ

វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន
 នោ ច ខោ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ
 ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន ឥធម៌ បន ភោ តោតម ឯកត្វោ
 បុគ្គលោ នេវ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ
 ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន នោបិ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ
 ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន ឥធម៌ បន ភោ
 តោតម ឯកត្វោ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស ច អវណ្ណំ
 ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន វណ្ណារហស្ស
 ច វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន ។
 ឥមេ ខោ ភោ តោតម ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាធា លោកស្មី ។ ឥមេសំ ខោ ភោ តោតម
 ចត្តរំ បុគ្គលានំ យ្វាយំ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស ច
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន

ទុតិយបណ្ណាសក អសុរវត្ត

ជាអ្នកពោលសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យ
 មែនដោយកាលគួរ តែមិនពោលតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល
 ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនពោលនូវពាក្យតិះដៀល ជាពាក្យពិត
 ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង មិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គល
 ដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យ
 តិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយ
 កាលគួរផង ពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជា
 ពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បណ្ណាបុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ បុគ្គលណា ពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះ
 បុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុរុខិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

វណ្ណារហស្ស ច វណ្ណំ កាសិកា ហោតិ ភូតំ
 តន្តំ កាលេន អយំ មេ បុគ្គលោ ឧមតិ
 ឥមេសំ ចតុន្តំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្ធតោ ច
 បណីតតោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អភិក្កន្ធា
 ហោសា ភោ តោតម យទិទំ តត្រ តត្រ
 កាលញ្ចតា ។ អភិក្កន្ធិ ភោ តោតម អភិក្កន្ធិ ភោ
 តោតម ។ សេយ្យថាបិ ភោ តោតម និក្កន្ធិតំ វា
 ឧត្តរេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មូឡស្ស វា មក្កំ
 អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ
 ចក្កមន្តោ រូបានិ ឧត្តន្តិតំ វិវេរេ ភោតា តោតមេន
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ
 កវន្តំ តោតមំ សារណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ
 ឧបាសកំ មំ កវំ តោតមោ ជារតុ អដ្ឋតក្កេ
 ចាលុបេតំ សារណំ កត្តន្តំ ។

អសុវេត្តោ បញ្ចមោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថរិកាយ ចតុត្ថកថា

ពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត
 ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ
 ចាត់ថា ល្អជាងផង ប្រសើរជាងផង រមែងគាប់ចិត្តដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ការ
 ដឹងកាលដ៏សមគួរក្នុងហេតុនោះ ។ នោះចាត់ថា ជាការល្អ ។ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់
 ណាស់ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 សំដែងដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ ទបមាដូចបុគ្គល
 ផ្សាទូររបស់ដែលគេផ្គាប់ ឬបើកទូររបស់ដែលកំបាំង ឬបង្ហាញផ្លូវដល់
 បុគ្គលអ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោតដូចគេទ្រាលប្រទីបភ្លឺក្នុងទីងងឹតដោយ
 បំណងថា អ្នកមានភ្នែកភ្លឺ រមែងមើលឃើញទូររូបទាំងឡាយបាន ។ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គ សូមដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង
 ជាសរណៈ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាឧបាសក
 អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើម តាំងអំពីថ្ងៃនេះដើមទៅ ។

ទុតិយបណ្ណសកោ អសុរេត្តោ

តិស្សុទ្ធានំ

អសុរោ តយោ សមាធិ(១)

ធនាលាភេន បញ្ចមំ

វតានំ សន្តិ អត្តហិតាយ

សិក្ខា(២) ចោតលីយេន ចានិ(៣) ។

ទុតិយោ បណ្ណសកោ និដ្ឋិតោ ។

១ ម. សមាធិ ប ។ ២ ឧ. សន្តិ អត្តហិតា សិក្ខា ។ ៣ ឧ. ម. ពេ ទសាតិ ។

ទុតិយបណ្ណាសក អសុវត្ថ

ឧទ្ទាននៃអសុវត្ថនោះគឺ

បុគ្គលជាអសុវត្ថានអសុវត្ថជាបរិវេរជាដើម ១

បុគ្គលបាននូវចរិតាសមថៈជាដើមមាន ៣ លើក

បុគ្គល ៤ ពួក មានសេចក្តីប្រៀបដោយអង្គត់ទស

ជាគំរប់ប្រាំ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់

ពត ជាដើម ១ បុគ្គលអាចដឹងឆាប់ ក្នុងកុសលធម៌

ជាដើម ១ អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនជាដើម ១

បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ តាមសិក្ខាបទ ៥ ជាដើម ១

បោគលិយបរិព្វាជក ១ ។

ចប់ បណ្ណាសក ទី ២ ។

តតិយបណ្ឌិតកោ

វិណាហកវិគ្គោ

[១០២] ឯតំ សមយំ កកវំ សាវត្ថុយំ
វិហរតិ ជេតវនេ អនាថ.បិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។
តត្រ ខោ កកវំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។
កនន្តេតិ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សោសំ ។ កកវំ
ឯតទវេច ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វណាហកា ។ តតមេ
ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា វស្សិតា នោ កដ្ឋិតា
នេវ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា ច ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វណាហកា ។ ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ^(១) វណាហក្ខបមា បុគ្គលា សន្តោ
សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ តតមេ ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា
នោ វស្សិតា វស្សិតា នោ កដ្ឋិតា នេវ កដ្ឋិតា
នោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា ច ។ តតព្វា
ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ នោ វស្សិតា ។ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ឯតទ្វោ បុគ្គលោ ភាសិតា ហោតិ នោ តត្តា

ធិតិយបណ្ណាសក

វិណ្ឌហកវិគ្គ

[១០២] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន
របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។
ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណា
ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
មេឃនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ មេឃ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺមេឃគ្រហឹម
ឥតភ្លៀង ១ មេឃបង្ករភ្លៀង ឥតគ្រហឹម ១ មេឃទាំងមិនគ្រហឹម
ទាំងមិនបង្ករភ្លៀង ១ មេឃគ្រហឹមផង បង្ករភ្លៀងផង ១ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃមាន ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែល
ទបមាដោយមេឃនេះមាន ៤ ពួក រមែងមាននៅក្នុងលោកដូច្នេះដែរ ។
បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្ករភ្លៀង ១
បង្ករភ្លៀង ឥតគ្រហឹម ១ ទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្ករភ្លៀង ១
គ្រហឹមផង បង្ករភ្លៀងផង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្ករភ្លៀង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានតែនិយាយ តែមិនធ្វើ

គតិយបណ្ណាសកេ វិលាហារវិគ្គោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គង្គិតា ហោតិ
 នោ វស្សិតា ។ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ វិលា-
 ហាកោ គង្គិតា នោ វស្សិតា តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ
 ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 វស្សិតា ហោតិ នោ គង្គិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខោ
 បុគ្គលោ កត្តា ហោតិ នោ ភាសិតា ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ នោ គង្គិតា ។
 សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ វិលាហាកោ វស្សិតា នោ
 គង្គិតា តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ គង្គិតា ហោតិ នោ
 វស្សិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខោ បុគ្គលោ នេវ
 ភាសិតា ហោតិ នោ កត្តា ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 នេវ គង្គិតា ហោតិ នោ វស្សិតា ។ សេយ្យថាមិ
 សោ ភិក្ខុវេ វិលាហាកោ នេវ គង្គិតា នោ វស្សិតា
 តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គង្គិតា ច ហោតិ វស្សិតា ច ។

តតិយបណ្ណាល័យ វិណ័យប្បវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្កើតក្លែង យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រហឹម ឥតបង្កើតក្លែង មានទបមា យ៉ាង
 ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទមេឃ
 ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកបង្កើតក្លែង ឥតគ្រហឹម
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើ
 តែមិននិយាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកបង្កើតក្លែង ឥតគ្រហឹម
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះបង្កើតក្លែង ឥត
 គ្រហឹម មានទបមា យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា
 បុគ្គលនេះ មានទបមេឃដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 ទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតក្លែង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទាំងមិននិយាយ ទាំងមិន
 ធ្វើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតក្លែង
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះទាំងមិនគ្រហឹម ទាំង
 មិនបង្កើតក្លែង មានទបមា យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេឃដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ធម្មកុដិបាតោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតត្ថោ បុគ្គលោ ភាសិតា ច ហោតិ
 តត្ថា ច ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ច
 ហោតិ វស្សិតា ច ។ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ
 វលាហកោ កដ្ឋិតា ច (១) វស្សិតា ច តទ្ធិបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ វលាហក្ខបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្មីន្តិ ។

(១០៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វលាហកា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា វស្សិតា នោ កដ្ឋិតា
 នេវ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា
 ច ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វលាហកា ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ វលាហក្ខបមា
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា វស្សិតា នោ កដ្ឋិតា
 នេវ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា ច ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកនិយាយផង ជាអ្នក
 ធ្វើផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង យ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង
 មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ
 មានទម្រង់យូរដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលទម្រង់ដោយ
 មេឃ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(១០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
 មេឃ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺគ្រហឹមឥតបង្កើតក្លែង ១ បង្កើតក្លែង
 ឥតគ្រហឹម ១ ទាំងមិនគ្រហឹមទាំងមិនបង្កើតក្លែង ១ គ្រហឹមផង បង្កើត
 ក្លែងផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះ ទម្រង់ដោយមេឃ រមែងមាន
 នៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គល
 ជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្កើតក្លែង ១ បង្កើតក្លែងឥតគ្រហឹម ១ ទាំងមិន
 គ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតក្លែង ១ គ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង ១ ។

គតិយបណ្ណាសកេ វណហារវត្តោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ នោ
 វស្សិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតាច្ឆោ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិ-
 យាប្បណាតិ សុត្តំ កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាមំ ឧទានំ
 ឥត្ថវុត្តកំ ជាតកំ អត្តតធម្មំ វេទល្លំ សោ ឥទំ
 ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ
 យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិវ
 បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ នោ វស្សិតា ។ សេយ្យថាមិ
 សោ ភិក្ខុវេ វណហាកោ កដ្ឋិតា នោ វស្សិតា តថ្ន-
 បមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ នោ កដ្ឋិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯតាច្ឆោ បុគ្គលោ នេវ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ
 កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាមំ ឧទានំ ឥត្ថវុត្តកំ ជាតកំ
 អត្តតធម្មំ វេទល្លំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ
 បជាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជាតាតិ

គតិយបណ្ណសក វិណិហកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្កក្លៀង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀនសូត្រនូវធម៌គឺ
 សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ
 អព្ភតធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះជាទុក្ខដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈ
 ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នេះ
 មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនិបបទិបទា ដូច្នេះ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្កក្លៀង យ៉ាងនេះឯង
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រហឹម ឥតបង្កក្លៀងមានទប់មាយ៉ាងណា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គាថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទប់មេឃដូច្នេះ
 ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកបង្កក្លៀង ឥតគ្រហឹម
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបាន
 រៀនសូត្រនូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ
 ជាតកៈ អព្ភតធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិត
 ថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈ ដូច្នេះ

បុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគីរាយស្ស ចក្កនិបាតោ

អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បដាធាតិ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិំ បដិបទាតិ យថាភូតំ បដាធាតិ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ នោ គង្គិតា ។
 សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ វលាហកោ វស្សិតា នោ
 គង្គិតា តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។
 កថេស្វ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ គង្គិតា ហោតិ នោ
 វស្សិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ធម្មំ ន
 បរិយាបុណាតិ សុត្ថំ កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាបំ
 ឧទានំ ឥតិវុត្ថកំ ជាតកំ អព្ពតធម្មំ វេទល្លំ សោ
 ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោ-
 ធាតិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិំ
 បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ នេវ គង្គិតា ហោតិ នោ វស្សិតា ។
 សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ វលាហកោ នេវ គង្គិតា
 នោ វស្សិតា តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធស្ទុះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា ដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលជាអ្នកបង្កើត ឥតគ្រហឹម យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មេឃនោះ បង្កើតឥតគ្រហឹម មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ គាត់គិតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើត តើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនរៀន
សូត្រនូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ
ជាតកៈ អព្ភគធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ
សមុទេយៈដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធនិ-
ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិ-
បទា ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងមិនគ្រហឹម ទាំង
មិនបង្កើត យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះ
ទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើត មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ គាត់គិតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។

គតិយបណ្ណាសារេ វិលាហារវត្តោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គជ្ជិតា ច ហោតិ វស្សិតា
 ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិយា-
 បុណាតិ សុត្តំ កេយ្យំ វេយ្យករណំ កាមំ ទុណំ
 ឥត្ថុត្ថកំ ជាតកំ អត្តតធម្មំ វេទលំ សោ ឥទំ
 ទុក្ខនិ យថាភូតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខសប្បនយោតិ
 យថាភូតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ
 បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធកាមិនំ បដិបទាតិ យថា-
 ភូតំ បជាធាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គជ្ជិតា ច
 ហោតិ វស្សិតា ច ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ
 វិលាហាកោ គជ្ជិតា ច វស្សិតា ច តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ
 ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិលា-
 ហក្ខមមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មិនំ ។

[១០៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ កុម្មា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ តុច្ឆោ បិហិតោ បូរោ វិវេដា តុច្ឆោ វិវេដា
 បូរោ បិហិតោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កុម្មា ។

ឥតិយបណ្ណសាស្ត្រ វិណ្ឌហកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលគ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង តើដូច
ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀន
សូត្រនូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថា ទទានៈ
ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អពុតធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា
ទុក្ខសមុទយៈដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នេះ
ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទាដូច្នេះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង យ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រហឹមផង បង្កើតក្លែងផង មានទបមាយ៉ាង
ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យ
ដូច្នេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល មានទបមាដោយមេឃ
៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(១០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
ក្នុង ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺក្នុងទេវេន្ទ្របមាត់ ១ ក្នុងពេញ (ដោយ
ទឹក) តែបើកចំហមាត់ ១ ក្នុងទេវេន្ទ្របមាត់ ១ ក្នុងពេញ (ដោយទឹក)
គ្របមាត់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ តុម្ហបមា បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ តតមេ ចត្តារោ ។ តុច្ឆោ
 មិហិតោ បូរោ វិវដោ តុច្ឆោ វិវដោ បូរោ មិហិតោ ។
 តតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ មិហិតោ ។
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិកំ ហោតិ
 អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណាតិកំ វិលោកិកំ សម្មិត្តំ
 បសាវតំ សង្ឃាជិបត្តិវិវាទាលំ សោ វេទំ ទុក្ខន្តំ
 យថាក្ខតំ នប្បជាធាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 យថាក្ខតំ នប្បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ
 នប្បជាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនំ បដិបទាតិ
 យថាក្ខតំ នប្បជាធាតិ ឯវ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តុច្ឆោ
 ហោតិ មិហិតោ ។ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ តុច្ឆោ តុច្ឆោ
 មិហិតោ តម្ហបមាហំ ភិក្ខុវេ វេទំ បុគ្គលំ វេទាមិ ។
 តតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បូរោ ហោតិ វិវដោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ បុគ្គលនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទម្រង់ដោយភូមិ ៤ ពួកនេះ វេមនីមាន
នៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គល
ទទេគ្របមាត់ ១ បុគ្គលពេញដោយទឹក តែបើកចំហមាត់ ១ បុគ្គល
ទទេបើកចំហមាត់ ១ បុគ្គលពេញដោយទឹក ទាំងគ្របមាត់ ១ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទទេគ្របមាត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរ
ឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អោយវិះចូល
លាតអោយវិះចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ បាត្រនឹងបិវរ គួរជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គល
នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ្យដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា ដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ទទេគ្របមាត់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភូមិនោះជាភូមិ
ទទេគ្របមាត់ មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគត
ពោលថា បុគ្គលនេះមានទម្រង់ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ចុះបុគ្គលពេញដោយទឹក បើកចំហមាត់ តើដូចម្តេច ។

តតិយបណ្ណសកេ វណហកវគ្គោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថស្ស បុត្តលស្ស ន មាសាទិកំ ហោតិ
 អភិក្កន្ធនំ បដិក្កន្ធនំ អាណោតិកំ វិណោតិកំ សម្មិញ្ញតំ
 បសាវិកំ សង្ឃដិបត្តនីវរាណំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្ធិ
 យថាភ្នតំ បដានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា-
 ភ្នតំ បដានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោជោតិ យថាភ្នតំ បដា-
 នាតិ អយំ ទុក្ខនិរោជតាមិនំ បដិបទាតិ យថាភ្នតំ
 បដានាតិ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ បូរោ ហោតិ
 វិវេដា ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ តុច្ឆោ បូរោ
 វិវេដា តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុត្តលំ វេនាមិ ។
 កថេវ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ តុច្ឆោ ហោតិ វិវេដា ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកត្ថស្ស បុត្តលស្ស ន មាសាទិកំ
 ហោតិ អភិក្កន្ធនំ បដិក្កន្ធនំ អាណោតិកំ វិណោតិកំ
 សម្មិញ្ញតំ បសាវិកំ សង្ឃដិបត្តនីវរាណំ
 សោ ឥទំ ទុក្ខន្ធិ យថាភ្នតំ នប្បដានាតិ

គតិយបណ្ណសក វិណ្ឌហកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ
 ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវ-
 យវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ បាត្រនឹងបីវា មិនជា
 ទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ
 ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ្យៈដូច្នេះ
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនបដិបទា ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពេញដោយទឹក បើកចំហមាត់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ក្នុងនោះជាក្នុងពេញដោយទឹក បើកចំហមាត់ មានទប់មាយ៉ាងណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទប់មេឃ្យដូច្នោះដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែបុគ្គលទេ ទាំងបើកចំហមាត់ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ
 ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់
 អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ បាត្រនឹងបីវា មិនជា
 ទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនំ បដិបទាតិ យថាភូតំ
 នប្បជានាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ
 វិវេជា ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ តុច្ឆោ តុច្ឆោ វិវេជា
 តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ធូរោ ហោតិ បិហិតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ឆស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិតំ ហោតិ អភិក្កន្តំ
 បដិក្កន្តំ អាសាតិតំ វិសាតិតំ សម្មញ្ញិតំ បសាវិតំ
 សង្ឃដិបត្តនីវរាណំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តំ យថាភូតំ
 បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជា-
 នាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិនំ បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ធូរោ ហោតិ បិហិតោ ។
 សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ តុច្ឆោ ធូរោ បិហិតោ
 តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទទេ
បើកចំហមាត់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភមនោះជាភម
ទទេ បើកចំហមាត់ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគត
ពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលពេញដោយទឹកគ្របមាត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឈានដើរទៅមុខ ឈានដើរថយក្រោយ
ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈ
ចេញ ទ្រទ្រង់សន្សំដំ បាត្រនឹងចីវរ គួរជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ
រមែងដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាម
សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត
ថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាម
និបបទា ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពេញ ដោយទឹក
ទាំងបិទមាត់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភមនោះជាភម
ពេញដោយទឹកគ្របមាត់ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ ។

គតិយបណ្ណសពេ វិណិហកវគ្គោ

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កុប្បមមា បុគ្គលា
សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិន្ធំ ។

(១០៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឧទករហនា ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឧត្តានោ កម្ពីរោភាសោ កម្ពីរោ
ឧត្តានោភាសោ ឧត្តានោ ឧត្តានោភាសោ កម្ពីរោ
កម្ពីរោភាសោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
ឧទករហនា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ
ឧទករហនុបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា
លោកស្មិន្ធំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឧត្តានោ
កម្ពីរោភាសោ កម្ពីរោ ឧត្តានោភាសោ ឧត្តានោ
ឧត្តានោភាសោ កម្ពីរោ កម្ពីរោភាសោ ។ កថញ្ច
ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ឧត្តានោ ហោតិ កម្ពីរោភាសោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស មាសាទិតំ
ហោតិ អភិក្កន្ធំ បដិក្កន្ធំ អាណតិកំ វិណតិកំ
សម្មញ្ញតំ បសាវិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរាណំ

ឥតិយបណ្ណសក វិណយភវគ្គ

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទម្រង់ដោយកម្ម៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅ
ក្នុងលោក ។

[១០៥] មាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្ធន៍ទឹកនេះមាន៤យ៉ាង ។ អន្ធន៍ទឹក
៤យ៉ាង តើដូចម្តេច? គឺអន្ធន៍ទឹករាក់មានឧត្តាស(ធូរស្រមោលទៅជ្រៅ)១
អន្ធន៍ទឹកជ្រៅមានឧត្តាសរាក់១អន្ធន៍ទឹករាក់ មានឧត្តាសរាក់១អន្ធន៍ទឹកជ្រៅ
មានឧត្តាសជ្រៅ ១ ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្ធន៍ទឹកមាន ៤ យ៉ាងនេះ។
មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទម្រង់ដោយអន្ធន៍ទឹក៤ពួកនេះ រមែងមាននៅ
ក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល៤ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលរាក់មានឧត្តាស
ជ្រៅ១បុគ្គលជ្រៅមានឧត្តាសរាក់១បុគ្គលរាក់ មានឧត្តាសរាក់១បុគ្គលជ្រៅ
មានឧត្តាសជ្រៅ ១ ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលរាក់ មានឧត្តាសជ្រៅ
តើដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ងើវឈាន
ទៅមុខ ងើវឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង
បត់អវយវៈចូលលាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ បាត្រនឹងចំរវាគ្គរាជ្ជ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស បុត្តនិកាយោ

សោ ឥទំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ នប្បជានាតិ អយំ ទុក្ខ-
សមុទយោតិ យថាក្ខតំ នប្បជានាតិ អយំ ទុក្ខ-
និរោធនាតិ យថាក្ខតំ នប្បជានាតិ អយំ ទុក្ខ-
និរោធតាមិដំ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ នប្បជានាតិ
ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ
កម្មីរោគាសោ ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ ឧទក-
រហនោ ឧត្តានោ កម្មីរោគាសោ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ
ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
កម្មីរោ ហោតិ ឧត្តានោគាសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកក្ខន្ធស្ស បុគ្គលស្ស ន ចាសាទិតំ ហោតិ
អភិក្ខន្ធន្តំ បដិក្ខន្ធន្តំ អាលោតិទំ វិលោតិទំ សម្មញ្ញតំ
បសាទិទំ សង្ឃដិបត្តបិវាទាវណំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តំ
យថាក្ខតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
យថាក្ខតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធនាតិ យថាក្ខតំ
បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិបទាតិ
យថាក្ខតំ បជានាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
បុគ្គលោ កម្មីរោ ហោតិ ឧត្តានោគាសោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គឧទាយ ចតុត្ថនិបាត

ជ្រះថ្លាតែបុគ្គលនោះមិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ មិន
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ្យដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ-
 និរោធតាមនីបដិបត្តាដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលរក មានឧកាស
 ជ្រៅយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្លង់ទឹកនោះរក មានឧកាស
 ជ្រៅ មានទម្រង់ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺគតពោលថា បុគ្គល
 នេះ មានទម្រង់ដូច្នេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជ្រៅ
 មានឧកាសរក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ភ័ន្តិលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេក
 មើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈ
 ចេញ ទ្រទ្រង់សង្ឃដំ បាត្រនឹងចំវា មិនជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ រមែង
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទ្យដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ-
 និរោធដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនីបដិបត្តា
 ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជ្រៅមានឧកាសរកយ៉ាងនេះឯង ។

គតិយបណ្ណាសពេ វិលាហកវិថោ

សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ ឧទករហនោ ភិក្ខុវេ ឧត្តានោ-
 ភាសោ តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វេនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ ឧត្តានោភាសោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន ចាសាទិកំ
 ហោតិ អភិក្កន្ធនំ បដិក្កន្ធនំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ
 សម្មិត្តំ បសាវិតំ សង្ឃាដិបត្តិវិជារណំ សោ
 ឥទំ ទុក្ខន្ធនំ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ
 ឧត្តានោភាសោ ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ
 ឧទករហនោ ឧត្តានោ ឧត្តានោភាសោ តថ្ឋបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វេនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ភិក្ខុវេ ហោតិ ភិក្ខុវេភាសោ ។

គតិយបណ្ណាសក វិណាយកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្លង់ទឹកនោះជ្រៅ មានឧកាសរាក់ មានទបមាយ៉ាង
ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យ
ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលរាក់ មានឧកាសរាក់
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ភ័យលោភនេះ
ដើរឈានទៅខាងមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេក
មើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ឃដំ
បាត្រនឹងចម្រក មិនជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត
ថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទេយៈ
ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នេះ មិន
ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនិបដិបទា ដូច្នេះ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលរាក់មានឧកាសរាក់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ អន្លង់ទឹកនោះរាក់ មានឧកាសរាក់មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជ្រៅ មានឧកាសជ្រៅ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូនិកាយស្ស បក្កនិកាយ

ឥត ភិក្ខុវេ ឯតត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិកំ ហោតិ
 អភិក្ខុន្តំ បដិក្ខុន្តំ អាណេតិកំ វិណេតិកំ សម្មាញ្ញំ
 បសាទិកំ សង្ឃាដិបត្តនីវរោណំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តំ
 យថាភ្នតំ បដាទាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 យថាភ្នតំ បដាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ យថាភ្នតំ
 បដាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបទាតិ
 យថាភ្នតំ បដាទាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 គម្ពីរោ ហោតិ គម្ពីរោកាសោ ។ សេយ្យថាមិ សោ
 ភិក្ខុវេ ឧទេករហនោ គម្ពីរោ គម្ពីរោកាសោ
 តទ្ធិបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វិនាមិ ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឧទេករហទុបមា បុគ្គលា
 សន្តោ សំវិជ្ជមាទា លោកស្មិន្ទំ ។

[១០៦] ចត្តារីមាទិ ភិក្ខុវេ អម្ពាទិ ។ តតមាទិ
 ចត្តារី ។ អាមំ បត្តវណ្ណំ បត្តំ អាមវណ្ណំ អាមំ
 អាមវណ្ណំ បត្តំ បត្តវណ្ណំ ។ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារី អម្ពាទិ ។ ឯវមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ
 អប្បបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាទា លោកស្មិន្ទំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រួសារ ធម្មកុស្តនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ
 ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់
 អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សន្យាដី បាត្រនឹងចម្រក គួរជា
 ទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ
 ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ្យដូច្នេះ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ
 ជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទាដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជ្រៅ មាន
 ឥកាសជ្រៅ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្លង់ទឹកនោះជ្រៅ មាន
 ឥកាសជ្រៅ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា
 បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទបមា
 ដោយអន្លង់ទឹក ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(១០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លែស្វាយនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ផ្លែស្វាយ
 ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺផ្លែស្វាយខ្ចីមានសម្បុរទុំ ផ្លែស្វាយទុំមានសម្បុរ
 ខ្ចី ផ្លែស្វាយខ្ចីមានសម្បុរខ្ចី ផ្លែស្វាយទុំមានសម្បុរទុំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ផ្លែស្វាយមាន ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ
 មានទបមាដោយផ្លែស្វាយ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។

គតិយបណ្ណសកេ វិណយកវគ្គោ

កតមេ ចត្តារោ ។ អាមោ បក្កវណ្ណំ បក្កោ អាមវណ្ណំ
 អាមោ អាមវណ្ណំ បក្កោ បក្កវណ្ណំ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ បក្កវណ្ណំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិកំ ហោតិ
 អភិក្កន្ធនំ បដិក្កន្ធនំ អាណាគិកំ វិណាគិកំ សម្មញ្ញំ
 បសាវតំ សង្ឃដិបត្តបិវាទាលំ សោ ឥទ្ធិ
 យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាតិ
 យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ
 បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ បក្កវណ្ណំ ។ សេយ្យថាមិ
 តំ ភិក្ខុវេ អម្ពំ អាមំ បក្កវណ្ណំ តថ្វបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ អាមវណ្ណំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន ចាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្ធនំ
 បដិក្កន្ធនំ អាណាគិកំ វិណាគិកំ សម្មញ្ញំ បសាវតំ

តតិយបណ្ណសក វិណយកវគ្គ

បុគ្គល ២ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលខ្ចីមានសម្បទា ១ បុគ្គលទំនា
 សម្បទា ១ បុគ្គលខ្ចីមានសម្បទា ១ បុគ្គលទំនាសម្បទា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ចីមានសម្បទា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រ-
 ឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ
 ទ្រទ្រង់សង្ឃរដំ បាត្រនឹងចំវា គួរជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ
 ជាទុក្ខសមុទេយៈដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ
 ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនិបបតិបទ
 ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ចីមានសម្បទាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ផ្ទៃស្វាយនោះខ្ចីមានសម្បទាមានទប់មាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទប់មេឃ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទំនាសម្បទា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ
 ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

សង្ឃដ៏បត្តចីវរាណាំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថា-
 ភូតំ បដាធាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា-
 ភូតំ បដាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ
 បដាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិបទាតិ
 យថាភូតំ បដាធាតិ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បក្កោ
 ហោតិ អាមវណ្ណី ។ សេយ្យថាបិ តំ ភិក្ខុវេ អម្ពំ
 បក្កំ អាមវណ្ណំ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ
 វនាមិ ។ តថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ
 អាមវណ្ណំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស
 ន ទាសាទិតំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណា-
 កិតំ វិលោកិតំ សម្មិញ្ញិតំ បសាវិតំ សង្ឃដ៏បត្ត-
 ចីវរាណាំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិដំ បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បដាធាតិ
 ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ អាមវណ្ណំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថេរិយ ចតុត្ថកិយាត

ទ្រទ្រង់សង្ឃដ៏ បាត្រនឹងចីវរ មិនជាទីជ្រះថ្លា តែបុគ្គលនោះ រមែងដឹង
 ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ
 ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា ដូច្នេះ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទុំមានសម្បវដ្តយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ផ្លូវស្វាយនោះទុំមានសម្បវដ្ត មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទុំមានសម្បវដ្ត តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ
 ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ
 ទ្រទ្រង់សង្ឃដ៏ បាត្រនឹងចីវរ មិនជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ
 ជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ
 ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា
 ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទុំ មានសម្បវដ្ត យ៉ាងនេះឯង ។

គតិយបណ្ណសពេ វិណហរវត្តោ

សេយ្យជាបិ តំ ភិក្ខុវេ អម្ពំ អាមំ អាមវណ្ណំ តថ្ឋបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ បក្កវណ្ណំ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកត្ថស្ស បុគ្គលស្ស មាសាទិតំ ហោតិ
 អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណាគិតំ វិណាគិតំ សម្មញ្ញិតំ
 បសាវិតំ សង្ឃាទិបត្តិវិជារណំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្ត
 យថាភូតំ បដាធាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 យថាភូតំ បដាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ
 បដាធាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនំ បដិបទាតិ
 យថាភូតំ បដាធាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បក្កោ ហោតិ បក្កវណ្ណំ ។ សេយ្យជាបិ តំ ភិក្ខុវេ
 អម្ពំ បក្កំ បក្កវណ្ណំ តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ
 បុគ្គលំ វនាមិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 អម្ពបមា បុគ្គលោ សនោ សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិនំ ។

តតិយបណ្ណសក វិណយកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទៃស្វាយនោះខ្ចី មានសម្បូរខ្ចី មានទប់មាយ៉ាង
ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទប់-
មេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទុំ មានសម្បូរទុំ
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើល
ចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ បាត្រនឹង
ចំវា គួរជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា
ទុក្ខដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទេយៈដូច្នេះ ដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ
ជាទុក្ខនិរោធតាមនីបដិបទដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទុំមានសម្បូរ
ទុំយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទៃស្វាយនោះទុំ មានសម្បូរទុំ
មានទប់មាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ
មានទប់មេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទប់មាដោយ
ផ្ទៃស្វាយ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

[១០៧] ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ មូសិកា ។
 កតមា ចតស្សោ ។ តានំ កត្តា នោ វសិកា
 វសិកា នោ តានំ កត្តា នេវ តានំ កត្តា នោ
 វសិកា តានំ កត្តា ច វសិកា ច ។ ឥមា ខោ
 ភិក្ខុវេ ចតស្សោ មូសិកា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោមេ មូសិកុបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា
 លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ តានំ កត្តា
 នោ វសិកា វសិកា នោ តានំ កត្តា នេវ តានំ
 កត្តា នោ វសិកា តានំ កត្តា ច វសិកា ច ។
 កថេព្វ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តានំ កត្តា ហោតិ នោ
 វសិកា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ ធម្មំ
 បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តានំ
 ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ពតធម្មំ វេទល្យ
 សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ បុគ្គលិក

[១០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កណ្តារនេះមាន ៤ ពួក ។ កណ្តារ ៤ ពួក
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកណ្តារកកាយរន្ធ តែមិននៅ ១ នៅតែមិនកកាយរន្ធ ១
 ទាំងមិនកកាយរន្ធទាំងមិននៅ ១ កកាយរន្ធផង្គ នៅផង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កណ្តារមាន ៤ ពួកនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ទបមាដោយកណ្តារ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោកក៏ដូច្នោះដែរ ។
 បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលកកាយរន្ធ តែមិននៅ ១ នៅតែមិន
 កកាយរន្ធ ១ ទាំងមិនកកាយរន្ធទាំងមិននៅ ១ កកាយរន្ធផង្គ នៅផង ១ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកកកាយរន្ធ តែមិននៅ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀនសូត្រនូវធម៌គ្រឹះ
 សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ
 អព្ភគធម្មៈ វេល្លៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ
 ជាទុក្ខ ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទេយៈ
 ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នេះ

គតិយបណ្ណាសក វិលាហវគ្គោ

អយំ ធុត្តនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភ្នំ ធម្មជា-
 នាតិ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តាង កត្តា ហោតិ
 នោ វសិតា ។ សេយ្យថាបិ សា ភិក្ខុវេ ម្វសិកា
 តាង កត្តា នោ វសិតា តថ្នបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ
 បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វសិតា
 ហោតិ នោ តាង កត្តា ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ
 បុគ្គលោ ធម្មំ ន បរិយាបុណាតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យា-
 ការណំ តាថ ឧទានំ ឥត្ថិត្តកំ ជាតកំ អព្ពតធម្មំ
 វេទល្យំ សោ ឥទំ ធុត្តនិ យថាភ្នំ បដិបទាតិ អយំ
 ធុត្តសមុទយោតិ យថាភ្នំ បដិបទាតិ អយំ ធុត្ត-
 និរោធគាមិនី យថាភ្នំ បដិបទាតិ អយំ ធុត្តនិរោធគាមិនី
 បដិបទាតិ យថាភ្នំ បដិបទាតិ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 វសិតា ហោតិ នោ តាង កត្តា ។ សេស្សថាបិ
 សា ភិក្ខុវេ ម្វសិកា វសិតា នោ តាង កត្តា
 តថ្នបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ តាង កត្តា ហោតិ នោ វសិតា ។

គតិយបណ្ណសក វិណយាបដិ

មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនីបដិបទា ដូច្នេះ
 មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកកកាយរន្ធ តែមិននៅ យ៉ាងនេះឯង ។
 មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កណ្តារនោះ កកាយរន្ធ តែមិននៅមានទបមាយ៉ាង
 ណា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យ
 ដូច្នោះដែរ ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកនៅ តែមិនកកាយរន្ធ
 តើដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិន
 រៀនសូត្រនូវធម៌គឺ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ គាថា ទពានៈ ឥតិវុត្តកៈ
 ជាតកៈ អព្ភតធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ វែមនឹងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត
 ថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ្យៈ
 ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនីបដិបទា ដូច្នេះ មាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលជាអ្នកនៅ តែមិនកកាយរន្ធ យ៉ាងនេះឯង ។ មាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កណ្តារនោះនៅ តែមិនកកាយរន្ធមានទបមាយ៉ាងណា មាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។
 មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទាំងមិនកកាយរន្ធទាំងមិននៅ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេរោ បុគ្គលោ ធម្មំ ន បរិយា-
 បុណាតិ សុត្តំ កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាដំ
 ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ពតធម្មំ វេទល្លំ សោ
 ឥនំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ តាដំ កត្តា ហោតិ
 នោ វសិតា ។ សេយ្យថាមិ សា ភិក្ខុវេ មូសិកា
 នេវ តាដំ កត្តា នោ វសិតា តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ
 ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 តាដំ កត្តា ច ហោតិ វសិតា ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកទ្វេរោ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិយាបុណាតិ សុត្តំ
 កេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាដំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ
 អព្ពតធម្មំ វេទល្លំ សោ ឥនំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ
 បជាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជាតាតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គគុណកាយ ចតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនរៀនសូត្រនូវធម៌
 គឺសុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្វត-
 ធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ
 ដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយដូច្នេះ មិនដឹង
 ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថានេះ ជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
 ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមនិបបដិបទដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ទាំងមិនកកាយរន្ទ ទាំងមិនទៅយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កណ្តា
 នោះទាំងមិនកកាយរន្ទ ទាំងមិនទៅ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ តថាគតរោលថាបុគ្គលនេះមានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកកកាយរន្ទផង នៅផង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀនសូត្រនូវធម៌គឺសុត្តៈ
 គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អព្វតធម្មៈ
 វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា
 ទុក្ខ ដូច្នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នេះ

គតិយបណ្ណសកោ វណ្ណកវត្តោ

អយំ ឧត្តុនិរោចោតិ យេវាភូតំ បដាទាតិ អយំ ឧត្តុ-
 និរោធតាមិនំ បដិបទាតិ យេវាភូតំ បដាទាតិ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តានំ កត្តា ច ហោតិ វសិតា ច ។
 សេយ្យថាបិ សា ភិក្ខុវេ ប្បសិកា តានំ កត្តា ច
 វសិតា ច តទ្ធិបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ប្បសិកុបមា បុគ្គលា
 សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មិនំ ។

[១០៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ពលីវុទ្ធា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ សកវចណ្ណោ^(១) នោ បរកវចណ្ណោ
 បរកវចណ្ណោ នោ សកវចណ្ណោ សកវចណ្ណោ ច
 បរកវចណ្ណោ ច នេវ សកវចណ្ណោ នោ បរកវចណ្ណោ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ពលីវុទ្ធា ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ ពលីវុទ្ធបមា បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មិនំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 សកវចណ្ណោ នោ បរកវចណ្ណោ បរកវចណ្ណោ

ទុតិយបណ្ណសក វិណហកវគ្គ

ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នេះ វែមន៍ដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនបរិបទ ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលជាអ្នក កកាយរន្ធដង្គ នៅផង យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កណ្តារនោះ កកាយរន្ធដង្គ នៅផង មានទបមាយ៉ាងណា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យ
 ដូច្នេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ មានទបមាដោយ
 កណ្តារ វែមន៍មាននៅក្នុងលោក ។

[១០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោបម្រើនេះ មាន ៤ ពួក ។
 គោបម្រើ ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាសត្វកាចក្កន៍ហ្វូងគោរបស់ខ្លួន មិន
 កាចក្កន៍ហ្វូងគោដទៃ ១ ជាសត្វកាចក្កន៍ហ្វូងគោដទៃ មិនកាចក្កន៍ហ្វូងគោ
 របស់ខ្លួន ១ ជាសត្វកាចក្កន៍ហ្វូងគោរបស់ខ្លួនផង កាចក្កន៍ហ្វូងគោ
 ផង ១ ជាសត្វមិនកាចក្កន៍ហ្វូងគោរបស់ខ្លួន ទាំងមិនកាចក្កន៍ហ្វូងគោ
 ដទៃ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោបម្រើមាន ៤ ពួកនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានទបមាដោយគោបម្រើ ៤ ពួកនេះ វែមន៍មាននៅក្នុង
 លោក ដូច្នេះដែរ ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលដូចគោកាច
 ក្កន៍ហ្វូងគោរបស់ខ្លួន តែមិនកាចក្កន៍ហ្វូងគោដទៃ ១ កាចក្កន៍ហ្វូងគោដទៃ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

នោ សកវចនោ សកវចនោ ច បរកវចនោ ច នេ
 សកវចនោ នោ បរកវចនោ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ សកវចនោ ហោតិ នោ បរកវចនោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកន្នោ បុគ្គលោ សកបរិសំ ឧព្វេជេតា
 ហោតិ នោ បរបរិសំ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សកវចនោ ហោតិ នោ បរកវចនោ ។ សេយ្យថាបិ
 សោ ភិក្ខុវេ ពាលីន្នោ សកវចនោ នោ បរកវចនោ
 តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វិជានិ ។ កតញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរកវចនោ ហោតិ នោ សកវ-
 ចនោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកន្នោ បុគ្គលោ បរបរិសំ
 ឧព្វេជេតា ហោតិ នោ សកបរិសំ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បរកវចនោ ហោតិ នោ សកវចនោ ។ សេយ្យថាបិ
 សោ ភិក្ខុវេ ពាលីន្នោ បរកវចនោ នោ សកវចនោ

សុត្តន្តបិដក អង្គធួនកាយ ជតុត្តនិបាត

តែមិនកាចក្នុងហ្វូងគោរបស់ខ្លួន ១ កាចក្នុងហ្វូងគោរបស់ខ្លួនផង កាច
ក្នុងហ្វូងគោដទៃផង ១ មិនកាចក្នុងហ្វូងគោរបស់ខ្លួន ទាំងមិនកាចក្នុង
ហ្វូងគោដទៃ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលដូចគោកាចក្នុង
ហ្វូងគោរបស់ខ្លួន តែមិនកាចក្នុងហ្វូងគោដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកគំរាមបរិសេសរបស់ខ្លួន
តែមិនគំរាមបរិសេសដទៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដូចគោកាចក្នុងហ្វូង
គោរបស់ខ្លួន តែមិនកាចក្នុងហ្វូងគោដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គោបម្រើនោះជាសត្វកាចក្នុងហ្វូងគោរបស់ខ្លួន តែមិនកាច
ក្នុងហ្វូងគោដទៃ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
ពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលដូចគោកាចក្នុងហ្វូងគោដទៃ តែមិនកាចក្នុងហ្វូងគោ របស់ខ្លួន
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកគំរាមបរិសេសរបស់អ្នកដទៃ តែមិនគំរាមបរិសេសរបស់ខ្លួន ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដូចគោកាចក្នុងហ្វូងគោរបស់អ្នកដទៃ តែមិនកាច
ក្នុងហ្វូងគោរបស់ខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោ
បម្រើនោះ ជាសត្វកាចក្នុងហ្វូងគោដទៃ តែមិនកាចក្នុងហ្វូងគោរបស់ខ្លួន

គតិយបណ្ណសព វិហារកវិជ្ជា

តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វិនាមិ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សកវចនោ ច
 ហោតិ បរគវចនោ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ
 បុគ្គលោ សកបរិសញ្ច ឧព្វេជេតា ហោតិ បរមរិសញ្ច
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សកវចនោ ច ហោតិ
 បរគវចនោ ច ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ
 ពលិវុទ្ធោ សកវចនោ ច បរគវចនោ ច
 តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វិនាមិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ សកវចនោ ហោតិ នោ
 បរគវចនោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ
 នេវ សកបរិសំ ឧព្វេជេតា ហោតិ នោ បរមរិសំ
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ សកវចនោ
 ហោតិ នោ បរគវចនោ ។ សេយ្យថាបិ
 សោ ភិក្ខុវេ ពលិវុទ្ធោ នេវ សកវចនោ

ធម៌បេណ្ឌាសក វណ្ណាពរវត្ត

មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ
 មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលដូចគេ
 កាចក្កីហ្នឹងគោររបស់ខ្លួនផង កាចក្កីហ្នឹងគោដទៃផង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកគំរាមបរិសទ្យ
 របស់ខ្លួនផង គំរាមបរិសទ្យរបស់អ្នកដទៃផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលដូចគេកាចក្កីហ្នឹងគោររបស់ខ្លួនផង កាចក្កីហ្នឹងគោដទៃផងយ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោបម្រើនោះ កាចក្កីហ្នឹងគោ
 របស់ខ្លួនផង កាចក្កីហ្នឹងគោដទៃផង មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ដូចគេមិនកាចក្កីហ្នឹងគោររបស់ខ្លួន ទាំង
 មិនកាចក្កីហ្នឹងគោដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនគំរាមបរិសទ្យរបស់ខ្លួន ទាំងមិនគំរាមបរិ
 សទ្យរបស់អ្នកដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដូចគេមិនកាចក្កី
 ហ្នឹងគោររបស់ខ្លួន ទាំងមិនកាចក្កីហ្នឹងគោដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គោបម្រើនោះ ជាសត្វមិនកាចក្កីហ្នឹងគោររបស់ខ្លួន

នោ បរគវេន្តោ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ។

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ពលីវុទ្ធបមា បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាណ លោកស្មិន្តិ ។

(១០៩) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វុត្តា ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ ដេត្តុ ដេត្តុបរិវារោ ដេត្តុ សារបរិវារោ

សារោ ដេត្តុបរិវារោ សារោ សារបរិវារោ ។ ឥមេ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វុត្តា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ

ចត្តារោមេ វុត្តុបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ

លោកស្មិន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ដេត្តុ ដេត្តុបរិវារោ

ដេត្តុ សារបរិវារោ សារោ ដេត្តុបរិវារោ សារោ សារ-

បរិវារោ ។ កថេវា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដេត្តុ ហោតិ ដេត្តុ-

បរិវារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ

ហោតិ មាបដម្ពោ បរិសាមិស្ស ហោតិ ទុស្សីលោ

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូនិកាយ ចតុត្ថកិយាន

តាំងមិនកាចក្នុងហ្វូងគោដង្កែ មានទប់មាយាងណា ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ
តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទប់មេឃ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាល
ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលទប់មាដោយគោបម្រើ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅ
ក្នុងលោក ។

(១០៩) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដើមឈើនេះ មាន ៤ ពួក ។ ដើម
ឈើ ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺដើមឈើស្រាយ មានដើមឈើស្រាយ
ជាបរិវារ ១ ដើមឈើស្រាយ មានដើមឈើខ្លឹមជាបរិវារ ១ ដើមឈើខ្លឹម
មានដើមឈើស្រាយជាបរិវារ ១ ដើមឈើខ្លឹម មានដើមឈើខ្លឹមជា
បរិវារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដើមឈើមាន ៤ ពួកនេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមានទប់មាដោយដើមឈើ ៤ ពួកនេះ រមែង
មាននៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គល
ស្រាយ មានស្រាយជាបរិវារ ១ បុគ្គលស្រាយមានខ្លឹមជាបរិវារ ១ បុគ្គល
ខ្លឹម មានស្រាយជាបរិវារ ១ បុគ្គលខ្លឹម មានខ្លឹមជាបរិវារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
តាំងឡាយ ចុះបុគ្គលស្រាយ មានស្រាយជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តស័ល មាន
ធម៌ដ៏លាមក តាំងបរិសុទ្ធរបស់បុគ្គលនោះ គឺជាអ្នកទ្រុស្តស័ល

គតិយបណ្ណាសកេ វណហារវិគ្គោ

ចាបធម្មា ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដេត្ត
 ហោតិ ដេត្តបរិវារោ ។ សេយ្យជាបិ សោ
 ភិក្ខុវេ វុត្តោ ដេត្ត ដេត្តបរិវារោ តថ្វបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ដេត្ត ហោតិ សារបរិវារោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ
 ឯកត្ថោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ហោតិ ចាបធម្មោ
 បរិសា ច ខុស្ស ហោតិ សីលវតី កល្យាណធម្មា
 ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដេត្ត ហោតិ សារបរិវារោ ។
 សេយ្យជាបិ សោ ភិក្ខុវេ វុត្តោ ដេត្ត សារបរិវារោ
 តថ្វបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ ដេត្តបរិវារោ ។
 ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ
 កល្យាណធម្មោ បរិសា ច ខុស្ស ហោតិ ទុស្សីលោ ចាប-
 ធម្មា ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ ដេត្តបរិវារោ ។

ទុតិយបណ្ណាសក វិណាហកវិគ្គ

មានធម៌ដ៏លាមកដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្រាយ មានស្រាយជា
 បរិវារយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើនោះ ជាឈើ
 ស្រាយ មានដើមឈើស្រាយជាបរិវារ មានទប់មាយ៉ាងណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទប់មេយ្យដូច្នោះដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលស្រាយ មានខ្លឹមជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីលមាន
 ធម៌ដ៏លាមក ប៉ុន្តែបរិសុទ្ធរបស់បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលស្រាយ មានខ្លឹមជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើនោះជាដើមឈើស្រាយ មានដើមឈើខ្លឹម
 ជាបរិវារ មានទប់មាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា
 បុគ្គលនេះ មានទប់មេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លឹម
 មានស្រាយជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ ប៉ុន្តែបរិសុទ្ធរបស់
 បុគ្គលនោះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 យ៉ាងនេះឈ្មោះថា បុគ្គលខ្លឹម មានស្រាយជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចតុត្ថនិព្វតោ

សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ វុត្តោ សារោ
 នេត្តបរិវារោ តថ្វបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ
 វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ
 សារបរិវារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ
 សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ វរិសាមិស្ស ហោតិ
 សីលវតី កល្យាណធម្មា ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 សារោ ហោតិ សារបរិវារោ ។ សេយ្យថាមិ សោ
 ភិក្ខុវេ វុត្តោ សារោ សារបរិវារោ តថ្វបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ វុត្តបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា
 លោកស្មិនំ ។

[១០០] ចត្តារោ បេ ភិក្ខុវេ អាសវិសា ។

កតមេ ចត្តារោ ។ អាគតវិសោ ន យោវិសោ យោវិសោ
 ន អាគតវិសោ អាគតវិសោ ច យោវិសោ ច

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រួសារកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើនោះ ជាដើមឈើខ្លីម មានដើមឈើ
ស្រាយជាបរិវារ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
ពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលខ្លីម មានខ្លឹមជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលពួកខ្លះ ក៏ដំណើរនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ ទាំងបរិសុទ្ធ
របស់បុគ្គលនោះ ក៏ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលខ្លីម មានខ្លឹមជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ដើមឈើនោះ ជាដើមឈើមានខ្លឹម មានដើមឈើខ្លីម ជាបរិវារ មាន
ទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ
មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទបមាដោយ
ដើមឈើ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

[១១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិវតិសនេះមាន ៤ ពួក ។ អាសិវ-
តិស ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអាសិវតិស មានពិសជ្រុកជ្រាបឆាប់
តែមិនមានពិសដ៏ពន្លឹក ១ មានពិសដ៏ពន្លឹក តែមិនមានពិសជ្រុក
ជ្រាបឆាប់ ១ មានពិសជ្រុកជ្រាបឆាប់ផង មានពិសដ៏ពន្លឹកផង ១

គតិយបណ្ណាទពេ វិលាហកវត្តោ

ឈេវ អាគតវិសោ ន យោវវិសោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ អាសីវិសោ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ
 អាសីវិសុបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាធា
 លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អាគតវិសោ ន
 យោវវិសោ យោវវិសោ ន អាគតវិសោ អាគតវិសោ ឥ
 យោវវិសោ ច ឈេវ អាគតវិសោ ន យោវវិសោ ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាគតវិសោ ហោតិ ន
 យោវវិសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតរោ បុគ្គលោ អភិណ្ឌាំ
 កុដ្ឋតិ សោ ច ខុស្ស កោធា(១) ន ធិយត្តំ
 អនុសេតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាគតវិសោ
 ហោតិ ន យោវវិសោ ។ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ
 អាសីវិសោ អាគតវិសោ ន យោវវិសោ តជ្ជបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ យោវវិសោ ហោតិ ន អាគតវិសោ ។

តតិយបណ្ណាសក វិណយកវិញ្ញ

មិនមានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ ទាំងមិនមានពិសដ៏ពន្លឹក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភាសិរពិសមាន៤ ពួកនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ទបមាដោយភាសិរពិស៤ ពួកនេះ វេមន៍មាននៅក្នុងលោក ដូច្នោះដែរ ។
 បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ តែមិន
 មានពិសដ៏ពន្លឹក ១ មានពិសដ៏ពន្លឹក តែមិនមានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ ១
 មានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ មានពិសដ៏ពន្លឹក ១ មិនមានពិសជ្រុតជ្រាប
 ឆាប់ ទាំងមិនមានពិសដ៏ពន្លឹក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានពិស
 ជ្រុតជ្រាបឆាប់ តែមិនមានពិសដ៏ពន្លឹក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វេមន៍ក្រោធរឿយ ។ តែសេចក្តីក្រោធរបស់
 បុគ្គលនោះ មិនធំនៅអស់កាលយូរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ តែមិនមានពិសដ៏ពន្លឹកយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភាសិរពិសនោះ មានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ តែមិនមានពិសដ៏
 ពន្លឹក មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតពោលថា
 បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល
 មានពិសដ៏ពន្លឹក តែមិនមានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ តើដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ អភិក្ខវំ
 កុដ្ឋតិ សោ ច ខុស្ស កោដោ ធិយត្ថំ អនុសេតិ
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ យោវីសោ ហោតិ ន
 អាគតវីសោ ។ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ អាសីវីសោ
 យោវីសោ ន អាគតវីសោ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ
 បុគ្គលំ វនាមិ ។ តថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាគត-
 វីសោ ច ហោតិ យោវីសោ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកកថោ បុគ្គលោ អភិក្ខវំ កុដ្ឋតិ សោ ច ខុស្ស
 កោដោ ធិយត្ថំ អនុសេតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 អាគតវីសោ ច ហោតិ យោវីសោ ច ។ សេយ្យថាមិ
 សោ ភិក្ខុវេ អាសីវីសោ អាគតវីសោ ច យោវីសោ
 ច តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ តថញ្ច
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ធនេ អាគតវីសោ ហោតិ ន
 យោវីសោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងមិនក្រោធរឿយៗទេ
 តែសេចក្តីក្រោធរបស់បុគ្គលនោះ រមែងធំនៅអស់កាលយូរ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលមានពិសដ៏ពន្លឹក តែមិនមានពិសជ្រូតជ្រាបឆាប់ យ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិរពិសនោះ មានពិសដ៏ពន្លឹក តែមិនមាន
 ពិសជ្រូតជ្រាបឆាប់ មានទុបមា យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគត
 ពោលថា បុគ្គលនេះ មានទុបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលមានពិសជ្រូតជ្រាបឆាប់ផង មានពិសដ៏ពន្លឹកផង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងក្រោធរឿយៗផង
 សេចក្តីក្រោធរបស់បុគ្គលនោះ រមែងធំនៅអស់កាលយូរផង ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានពិសជ្រូតជ្រាបឆាប់ផង មានពិសដ៏ពន្លឹកផង យ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិរពិសនោះ មានពិសជ្រូតជ្រាប
 ឆាប់ផង មានពិសដ៏ពន្លឹកផង មានទុបមា យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទុបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមិនមានពិសជ្រូតជ្រាបឆាប់ តាំងមិនមានពិស
 ដ៏ពន្លឹក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ភតិយបណ្ណសកេ វណហកវត្តោ

នហេវំ ខោ អភិណ្ណំ តុជ្ឈតិ សោ ច ខុស្ស តោតោ(១)
 ន ធិយត្ថំ អនុសេតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា
 នេវ អាគតវិសោ ហោតិ ន យោវិសោ ។ សេយ្យថាមិ
 សោ ភិក្ខុវេ អាសីវិសោ នេវ អាគតវិសោ ន
 យោវិសោ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាសីវិសុបមា បុគ្គលា
 សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មិន្តិ ។

វណហកវត្តោ បឋមោ ។

តស្ស្យាទំ

ទ្វេ វលាហកកុម្មា

ឧទកវហនា ទ្វេ ហោន្តិ

អម្ពានិ មូសិកា ពលិតន្តា

វត្តា អាសីវិសេន តេ ទសាតិ។

ទុតិយបណ្ណសក វិណយាបកវគ្គ

មិនក្រោធរឿយ ។ ទាំងសេចក្តីក្រោធរបស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនទំនេរអស់
 កាលយូរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនមានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ ទាំង
 មិនមានពិសដ៏ពន្លឺកយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភាសិតិសនោះ
 មិនមានពិសជ្រុតជ្រាបឆាប់ ទាំងមិនមានពិសដ៏ពន្លឺក មានទបមា
 យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ
 មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទបមា
 ដោយភាសិតិស ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

ចប់ វិណយាបកវគ្គទី ១ ។

ឧទាននៃវិណយាបកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមេឃមានពីរលើក អំពីភ្នំម ១ អំពីអន្ទង់ទឹក
 មានពីរលើក អំពីផ្លែស្វាយ ១ អំពីសត្វកណ្តុរ ១ អំពី
 គោបម្រើ ១ អំពីដើមឈើ ១ អំពីភាសិតិស ១ រួមត្រូវ
 ជា ១០ ។

កើតវិគ្គោ

[១១១] អថ ខោ កេសី អស្សនម្មសារថី យេន
កកវា តេនុបស្ក័ម្ពំ ឧបស្ក័ម្ពំត្វា កកវំនំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្តំ ខោ កេសី
អស្សនម្មសារថី កកវា ឯតទលោច ត្វញ្ច ខ្វាសី កេសី
សញ្ញាតោ អស្សនម្មសារថី(១) កថញ្ច បន ត្វំ កេសី
អស្សនម្មំ វិនេសីតិ ។ អហំ ខោ កន្តេ អស្សនម្មំ
សណ្ណានមិ វិនេមិ ឝរុសេនមិ វិនេមិ សណ្ណាឝរុសេនមិ
វិនេមីតិ ។ សចេ តេ(២) កេសី អស្សនម្មោ សណ្ណាន
វិនយំ ន ឧបេតិ ឝរុសេន វិនយំ ន ឧបេតិ សណ្ណា-
ឝរុសេន វិនយំ ន ឧបេតិ តតិ តំ កកវេសីតិ ។ សចេ
មេ កន្តេ អស្សនម្មោ សណ្ណាន វិនយំ ន ឧបេតិ
ឝរុសេន វិនយំ ន ឧបេតិ សណ្ណាឝរុសេន វិនយំ ន
ឧបេតិ ហនាមិ នំ កន្តេ ។ តំ តតិស្ស ហេតុ ។

១ ម. បញ្ញាតោ អស្សនម្មសារថី ។ ២ ម. តេ តតិ នត្ថិ ។

កេសីវិគ្គ

[១១១] គ្រានោះ កេសីជាសារថី អ្នកបង្ហាត់សេះដែលគួរបង្ហាត់
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកេសីជាសារថី អ្នកបង្ហាត់
សេះដែលគួរបង្ហាត់ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់កេសី ខ្ញុំនអ្នកគេតែងដឹងច្បាស់ថាជាសារថី អ្នកបង្ហាត់
សេះដែលគួរបង្ហាត់ ម្ចាស់កេសី ចុះអ្នកបង្ហាត់សេះដែលគួរបង្ហាត់ដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបង្ហាត់សេះ ដែលគួរបង្ហាត់ដោយល្អខ្លះ
ដោយអាក្រក់ខ្លះ ដោយល្អនឹងអាក្រក់ខ្លះ ។ ម្ចាស់កេសី ប្រសិនបើសេះដែល
គួរបង្ហាត់របស់អ្នក ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយ
អាក្រក់ក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អនឹងអាក្រក់ក៏មិនបាន ចុះអ្នកធ្វើសេះ
នោះដូចម្តេចទៅវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើសេះដែលគួរបង្ហាត់
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយអាក្រក់
ក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អនឹងអាក្រក់ក៏មិនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គក៏សម្លាប់សេះនោះចោល ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

គតិយបណ្ណាសព កេសីវត្តោ

មា មេ អាចរិយកុលស្ស អវល្លោ អហោសីតិ ។ កគវា
 បន កន្តេ អនុត្តរេ បុរិសធម្មសារថី កេមី បន កន្តេ
 កគវា បុរិសធម្មំ វិនេតីតិ ។ អហំ ចោ កេសិ
 បុរិសធម្មំ សុណ្ណនមិ វិនេមិ ដរុសេនមិ វិនេមិ
 សុណ្ណដរុសេនមិ វិនេមិ ។ តត្រិទំ កេសិ សុណ្ណស្មី
 ឥតិ កាយសុចរិតំ ឥតិ កាយសុចរិតស្ស វិចារកោ
 ឥតិ វិចីសុចរិតំ ឥតិ វិចីសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ
 មនោសុចរិតំ ឥតិ មនោសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ
 ទេវា ឥតិ មនុស្សា ។ តត្រិទំ កេសិ ដរុសស្មី
 ឥតិ កាយទុច្ចរិតំ ឥតិ កាយទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ
 ឥតិ វិចីទុច្ចរិតំ ឥតិ វិចីទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ
 មនោទុច្ចរិតំ ឥតិ មនោទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ
 ទិវយោ ឥតិ តិរច្ឆានយោនិ ឥតិ ចិត្តវិសយោ ។ តត្រិទំ
 កេសិ សុណ្ណដរុសស្មី ឥតិ កាយសុចរិតំ ឥតិ
 កាយសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ កាយទុច្ចរិតំ

តតិយបណ្ណាសក ពេសីវត្ត

ព្រោះថា កុំឲ្យមានពាក្យដំនៀលដល់ត្រកូល នៃអាចារ្យរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ជាសារថីទូនាននិបុរស
ដែលត្រូវទូនាន រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ទ្រង់ណែនាំបុរសដែលត្រូវទូនានតែដូចម្តេច ។ ម្នាលភេសី
តថាគត រមែងណែនាំបុរសដែលត្រូវទូនានដោយល្អៗ ដោយអាក្រក់ៗ
ដោយល្អនឹងអាក្រក់ៗ ។ ម្នាលភេសី បណ្តាអំពើទាំងនោះ អំពើល្អ ដូច្នេះ
គឺកាយសុច្ឆរិត ដូច្នេះ ផលរបស់កាយសុច្ឆរិត ដូច្នេះ វិចីសុច្ឆរិត ដូច្នេះ ផល
របស់វិចីសុច្ឆរិត ដូច្នេះ មនោសុច្ឆរិត ដូច្នេះ ផលរបស់មនោសុច្ឆរិត ដូច្នេះ
ទេវតា ដូច្នេះ មនុស្ស ដូច្នេះ ។ ម្នាលភេសី បណ្តាអំពើទាំងអស់នោះ
អំពើអាក្រក់ ដូច្នេះគឺកាយទុច្ឆរិត ដូច្នេះ ផលរបស់កាយទុច្ឆរិត ដូច្នេះ វិចី-
ទុច្ឆរិតដូច្នេះផលរបស់វិចីទុច្ឆរិត ដូច្នេះមនោទុច្ឆរិត ដូច្នេះ ផលរបស់មនោ-
ទុច្ឆរិត ដូច្នេះ នរក ដូច្នេះ កំណើតតិរច្ឆាន ដូច្នេះ បិត្តវិស័យ ដូច្នេះ ។
ម្នាលភេសី បណ្តាអំពើទាំងនោះ អំពើល្អនឹងអំពើអាក្រក់ ដូច្នេះគឺ
កាយសុច្ឆរិត ដូច្នេះ ផលរបស់កាយសុច្ឆរិត ដូច្នេះ កាយទុច្ឆរិត ដូច្នេះ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុរុនិកាយស្ស ចក្កកុរុនិកាយ

ឥតិ កាយទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ វេទីសុចរិតំ ឥតិ
 វេទីសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ វេទីទុច្ចរិតំ ឥតិ វេទីទុច្ចរិ-
 តស្ស វិចារកោ ឥតិ មនោសុចរិតំ ឥតិ មនោសុចរិតស្ស
 វិចារកោ ឥតិ មនោទុច្ចរិតំ ឥតិ មនោទុច្ចរិតស្ស
 វិចារកោ ឥតិ ទេវំ ឥតិ មនុស្សំ ឥតិ ធិរយោ
 ឥតិ តិរច្ឆានយោធិ ឥតិ ចិត្តវិសយោតិ ។ សចេ
 តេ កន្តេ បុរិសទម្លោ សល្លោន វិនយំ ន ឧបេតិ
 ជុរុសេន វិនយំ ន ឧបេតិ សល្លោជុរុសេន វិនយំ
 ន ឧបេតិ កំន្តំ តំ កកវំ កកោតីតិ ។ សចេ មេ
 កេសិ បុរិសទម្លោ សល្លោន វិនយំ ន ឧបេតិ
 ជុរុសេន វិនយំ ន ឧបេតិ សល្លោជុរុសេន វិនយំ
 ន ឧបេតិ ហនាមិ នំ កេសីតិ ។ ន ខោ ខោ
 កន្តេ កកវតោ ចាណាតិចារោ កកប្បតិ អថ ច បន
 កកវំ ឯវមាហា ហនាមិ នំ កេសីតិ ។ សច្ចំ កេសិ
 ន តថាគតស្ស ចាណាតិចារោ កកប្បតិ អថ ច

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកថា

ផលរបស់កាយទុច្ចរិត ដូច្នេះ វិចីស្វរិត ដូច្នេះ ផលរបស់វិចីស្វរិត ដូច្នេះ
 វិចីទុច្ចរិត ដូច្នេះ ផលរបស់វិចីទុច្ចរិត ដូច្នេះ មនោសុច្ចរិត ដូច្នេះ ផលរបស់
 មនោសុច្ចរិតដូច្នេះ មនោទុច្ចរិត ដូច្នេះ ផលរបស់មនោទុច្ចរិត ដូច្នេះ ទេវតា
 ដូច្នេះ មនុស្ស ដូច្នេះ នរក ដូច្នេះ កំណើតតិរច្ឆាន ដូច្នេះ បិត្តវិស័យ
 ដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើបុរសដែលគួរទូន្មានរបស់
 ព្រះអង្គ ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយអាក្រក់
 មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អនឹងអាក្រក់ក៏មិនបាន ចុះព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ធ្វើបុរសនោះដូចម្តេចទៅវិញ ។ ម្នាលភេសី ប្រសិនបើបុរសដែល
 គួរទូន្មានរបស់តថាគត ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់
 ដោយអាក្រក់ក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អនឹងអាក្រក់ក៏មិនបាន ម្នាល
 ភេសី តថាគតក៏សម្លាប់បុរសនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បាណា-
 តិបាត មិនគួរដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទេ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលភេសី តថាគតក៏សម្លាប់បុរសនោះដែរ ។
 ម្នាលភេសី បាណាតិបាត មិនគួរដល់តថាគតក៏ពិតមែន តែថា

យោ(១) បុរិសទម្រោ សាល្លាទ វិនយំ ន ឧបេតិ
 ដុសេន វិនយំ ន ឧបេតិ សាល្លាដុសេន វិនយំ
 ន ឧបេតិ ន តំ តថាគតោ វត្តតំ អនុសាសិតតំ
 មញ្ញតិ នបិ វិញ្ញ សុត្រហ្មចារី វត្តតំ អនុសាសិតតំ
 មញ្ញតិ សុវិជោ ហោសោ កេសិ អរិយស្ស វិនយេ
 យំ ន តថាគតោ វត្តតំ អនុសាសិតតំ មញ្ញតិ នបិ
 វិញ្ញ សុត្រហ្មចារី វត្តតំ អនុសាសិតតំ មញ្ញតិ ។
 សោ ហិ ទ្ធន កន្លេ សុវិជោ (២) ហោតិ យំ ន
 តថាគតោ វត្តតំ អនុសាសិតតំ មញ្ញតិ នបិ វិញ្ញ
 សុត្រហ្មចារី វត្តតំ អនុសាសិតតំ មញ្ញតិ អភិក្កន្តំ
 កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ សេយ្យថាបិ កន្លេ ទិក្កុដ្ឋិតំ វា
 ឧក្កុដ្ឋេយ្យ បដិច្ចដ្ឋំ វា វិវេយ្យ មុឡស្ស វា
 មក្កំ អាចិន្តេយ្យ អន្ធកោយ វា តេលប្បដោតំ
 ជារយ្យ ចត្តមន្តោ រូបាទិ ទត្តុដ្ឋិតំ ឯវម្ភ
 កតវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ

តតិយបណ្ឌិត ពេសិក

បុរសដែលគួរទទួលបាន ប្រើវិធីបង្កាត់ដោយលក្ខណៈកម្មនេះបាន ប្រើវិធីបង្កាត់
ដោយអាគ្រក់កម្មនេះបាន ប្រើវិធីបង្កាត់ដោយលក្ខណៈកម្មនេះបាន
តថាគត វេទន៍មិនសំគាល់នូវបុរសនោះថា គួរពោល គួរប្រៀនប្រដៅទេ
សូម្បីតែជាសព្វហ្មធារកម្មនេះសំគាល់ (បុរសនោះ) ថា គួរពោល
គួរប្រៀនប្រដៅដែរ មួយទៀត តថាគតមិនសំគាល់បុរសណាថា គួរពោល
គួរប្រៀនប្រដៅ សូម្បីតែជាសព្វហ្មធារកម្មនេះសំគាល់នូវបុរស
ណាថា គួរពោល គួរប្រៀនប្រដៅដែរ ម្នាលភិក្ខុ បុរសនោះឈ្មោះថា
ត្រូវសម្លាប់ដោយលក្ខណៈអរិយនិយម ។ ព្រះតថាគតមិនសំគាល់បុរសណា
ថា គួរពោល គួរប្រៀនប្រដៅ សូម្បីតែជាសព្វហ្មធារកម្មនេះសំគាល់
បុរសណាថា គួរពោល គួរប្រៀនប្រដៅដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន បុរសនោះឈ្មោះថា ត្រូវសម្លាប់ដោយលក្ខណៈអរិយនិយម បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសំណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសំណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចបុរសផ្សាទូររបស់ដែលគេផ្គាប់ ឬបើក
បង្ហាញទូររបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះសោត ដូចជាបុគ្គលប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នក
វង្វេងទិស ឬគ្រោលប្រទីប ក្នុងទីនឹងដោយគិតថា បុគ្គលមានចក្ខុ
វេទន៍មើលឃើញទូររបស់ទាំងឡាយបាន យ៉ាងណាមិញ ធម៌ដែលព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រនិកាយស្ស ចក្កគ្រនិកោ

ឯសាហំ កន្លែ កកវន្តំ សវណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញ
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ញ ឧបាសកំ មំ កន្លែ កកវា ជារតុ
 អដ្ឋតត្ត ចាណុបេតំ សវណំ កត្តន្តិ ។

(១១២) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្មាគតោ
 រញ្ជោ កប្រោ អស្សាជានីយោ រាជារហោ ហោតិ
 រាជគោត្តោ រញ្ជោ អង្កន្តេវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ កតមេហិ
 ចត្វហិ ។ អាជ្ឈវេន ជវេន ខន្តិយា សោរច្ឆន ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ អង្កេហិ សមន្មាគតោ
 រញ្ជោ កប្រោ អស្សាជានីយោ រាជារហោ ហោតិ
 រាជគោត្តោ រញ្ជោ អង្កន្តេវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ ភិក្ខុ អាហុ-
 នេយ្យោ ហោតិ ។ ទាហុនេយ្យោ ឧត្តិណេយ្យោ
 អញ្ញាលិករណីយោ អនុត្តំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ អាជ្ឈវេន ជវេន ខន្តិយា សោរច្ឆន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គករណីកាយ ចតុត្ថកនិយាម

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះដ៏មានព្រះភាគធន ព្រះ
 ធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាឧបាសក ដល់
 នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។

[១១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យ ប្រកបដោយ
 អង្គ ៤ ជាសេះចម្រើនរបស់ស្តេច គួរដល់ស្តេច ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ
 ដល់នូវការរាប់ថាជាអង្គរបស់ស្តេច ។ ប្រកបដោយអង្គ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 គឺប្រកបដោយសេចក្តីស្មោះត្រង់ ១ ដោយសន្ទុះ ១ ដោយអំណត់ ១
 ដោយការស្ងប់ស្ងៀម ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យ
 ប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះ ជាសេះចម្រើនរបស់ស្តេច គួរដល់ស្តេច
 ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ ដល់នូវការរាប់ថា ជាអង្គរបស់ស្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ក៏ដូច្នោះដែរ គឺជាអ្នក
 គួរគប្បីជា គួរទទួលនូវអាគន្ធកិច្ចាន ជាអ្នកគួរទទួលនូវទុក្ខិណា ទាន
 ជាអ្នកគួរដល់អត្តាលិកម្ម ជាបុព្វកេត ដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។
 ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺប្រកបដោយសេចក្តីស្មោះ
 ត្រង់១ ដោយសន្ទុះ១ ដោយអំណត់ ១ ដោយការស្ងប់ស្ងៀម១ ។

គតិយបណ្ណសកោ ពេសិវត្តោ

ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្មាតតោ
 ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ
 បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សតិ ។

(១១១) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ កុប្រោ អស្សជានីយោ
 សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ កុប្រោ អស្សជានីយោ
 បតោទច្ចាយំ ទិស្វា សំវិជិតំ សំវេកំ អាបជ្ជតិ ។
 កិណ្ឌ ខោ មំ អជ្ជំ អស្សទម្ពសារថិ ការណំ
 ការេស្សតិ កិមស្សហំ បដិករោមីតិ ។ ឯវុទោបិ
 ភិក្ខុវេ ឥនេកោ កុប្រោ អស្សជានីយោ ហោតិ
 អយំ ភិក្ខុវេ បឋមោ កុប្រោ អស្សជានីយោ
 សន្តោ សំវិជ្ជមាណោ លោកស្មី ។ បុន ចបំ
 ភិក្ខុវេ ឥនេកោ កុប្រោ អស្សជានីយោ ន ហោ
 ខោ បតោទច្ចាយំ ទិស្វា សំវិជិតំ សំវេកំ អាបជ្ជតិ
 អបិច ខោ លោមវេនវុទោ សំវិជិតំ សំវេកំ អាបជ្ជតិ
 កិណ្ឌ ខោ មំ អជ្ជំ អស្សទម្ពសារថិ ការណំ
 ការេស្សតិ កិមស្សហំ(១) បដិករោមីតិ ។

តតិយបណ្ណាសក ពេសីវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាជាអ្នក
គួរទទួលនូវទាន ដែលគេនាំមកបូជា ។ បេ ។ ជាបុព្វញ្ញក្ខត្ត ឯប្រសើរ
នៃសត្វលោក ។

[១១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន មាន ៤
ពួក រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានឃើញនូវ
ស្រមោលនៃជន្មញ្ចាហើយ ក៏រំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតថា សារថីជាអ្នក
ទូន្មាននូវសេះ ដែលគួរទទួាន នឹងធ្វើហេតុអ្វីដល់អញក្នុងថ្ងៃនេះ អញនឹង
ធ្វើតបទៅសារថីនោះដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យ
ដ៏ចំរើនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នោះដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះជាសេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើនទី១ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ បានឃើញស្រមោលនៃជន្មញ្ចាហើយនៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តី
តក់ស្លុតទេ លុះតែគេចាក់គ្រង់រោម ដោយជន្មញ្ចា ទើបរំភើបដល់នូវ
សេចក្តីតក់ស្លុតថា សារថីជាអ្នកទូន្មាននូវសេះ ដែលគួរទទួាន នឹងធ្វើ
ហេតុអ្វីដល់អញក្នុងថ្ងៃនេះ អញនឹងធ្វើតបទៅសារថីនោះដូចម្តេច ។

ឯវុទ្ធាចិ ភិក្ខុវេ ឥនេកោនោ កប្រោ អស្សជានីយោ
 ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ ទុតិយោ កប្រោ អស្សជានីយោ
 សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ
 ឥនេកោនោ កប្រោ អស្សជានីយោ ន ហេវ ខោ
 បតោទន្ធាយំ ទិស្វា សំវិជិតិ សំវេកំ អាបជ្ជិតិ នបិ
 លោមវេជ្ជវិទ្យោ សំវិជិតិ សំវេកំ អាបជ្ជិតិ អបិច ខោ
 ចម្មវេជ្ជវិទ្យោ^(១) សំវិជិតិ សំវេកំ អាបជ្ជិតិ តិទ្គុខោ
 មំ អជ្ជេ អស្សនម្មសារមិ ការណំ ការស្សតិ
 តិមស្សហំ បដិករោមីតិ ។ ឯវុទ្ធាចិ ភិក្ខុវេ
 ឥនេកោនោ កប្រោ អស្សជានីយោ ហោតិ អយំ
 ភិក្ខុវេ តតិយោ កប្រោ អស្សជានីយោ សន្តោ
 សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ
 ឥនេកោនោ កប្រោ អស្សជានីយោ ន ហេវ ខោ
 បតោទន្ធាយំ ទិស្វា សំវិជិតិ សំវេកំ អាបជ្ជិតិ នបិ
 លោមវេជ្ជវិទ្យោ សំវិជិតិ សំវេកំ អាបជ្ជិតិ នបិ ចម្មវេជ្ជវិទ្យោ
 សំវិជិតិ សំវេកំ អាបជ្ជិតិ អបិច ខោ អជ្ជិវេជ្ជវិទ្យោ

១ ឱ. មំសវេជ្ជវិទ្យោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រឹទ្ធិកាយ ជតុក្កនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេះអាជានេយ្យដ៏
 ចំរើនទី២ វែមន៍មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត
 សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឃើញនូវស្រមោលនៃ
 ជន្ទញ្ច ហើយនៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត ទុកជាចាក់ត្រង់
 រោម (ដោយជន្ទញ្ច) ក៏នៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតដែរ លុះតែចាក់
 ត្រង់ស្បែក ដោយជន្ទញ្ច ទើបរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតថា សារថី
 ជាអ្នកទូន្មាននូវសេះ ដែលគួរទូន្មាន នឹងធ្វើនូវហេតុអ្វីដល់អញ អញនឹង
 ធ្វើតបទៅសារថីនោះ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យ
 ដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ជាសេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើនទី ៣ វែមន៍មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មួយទៀត សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 បានឃើញស្រមោលនៃជន្ទញ្ចហើយ នៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់
 ស្លុត ទុកជាគេចាក់ត្រង់រោម ដោយជន្ទញ្ច ក៏នៅតែមិនរំភើបដល់
 នូវសេចក្តីតក់ស្លុតដែរ ទុកជាគេចាក់ត្រង់ស្បែកដោយជន្ទញ្ច ក៏នៅតែ
 មិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតដែរ លុះតែគេចាក់ដល់ផ្ទាំងដោយជន្ទញ្ច

ភតិយបណ្ណសកេ ពេសីវត្តោ

សំវិជ្ជតិ សំវេកំ អាបជ្ជតិ តិច្ឆា ខោ មំ អជ្ជ អស្ស-
 ទម្មសារថី ការណំ កោវស្សតិ តិមស្សហំ បដិ-
 ករេមីតិ ។ ឯវុទោបិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទេកថោ កប្រោ
 អស្សជាដិយោ ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ ចតុត្តោ កប្រោ
 អស្សជាដិយោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារេ កប្រោ អស្សជាដិយោ សន្តោ
 សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារេមេ កប្រោ បុរិសាជាដិយោ សន្តោ សំវិជ្ជ-
 មានោ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារេ ។ ឥន្ទ
 ភិក្ខុវេ ឯតថោ កប្រោ បុរិសាជាដិយោ សុណាតិ
 អមុកស្មី នាម តាមេ វា និកមេ វា ឥត្ថិ វា បុរិសោ
 វា ទុត្ថិតោ វា កាលកតោ វាតិ សោ តេន
 សំវិជ្ជតិ សំវេកំ អាបជ្ជតិ សំវិក្កោ យោនិសោ
 បទហតិ បហិតត្តោ កោយេន យេវ បរមសង្ខំ
 សង្ខិតរោតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ បស្សតិ
 សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ កប្រោ អស្សជាដិយោ
 បតោទច្ឆាយំ ទិស្វា សំវិជ្ជតិ សំវេកំ អាបជ្ជតិ

តតិយបណ្ណាសក ពេស័វគ្គ

ទើបរំភើប ដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតថា សារថីជាអ្នកទូន្មាននូវសេះ ដែលគួរ
 ទូន្មាននឹងធ្វើហេតុអ្វីដល់អញក្នុងថ្ងៃនេះអញនឹងត្រូវធ្វើតបទៅនាយសារថី
 នោះដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ក៏មានសភាពយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះជាសេះ
 អាជានេយ្យដ៏ចំរើនទី ៤ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ
 សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើននេះមាន ៤ពួក រមែងមាននៅក្នុង
 លោកក៏ដូច្នោះដែរ ។ ៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុរស
 អាជានេយ្យដ៏ចំរើនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពួកស្រីឬបុរសក្នុងស្រុកឬនិគម
 ឯណោះ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ធ្វើមរណកាលទៅក្តី បុរសអាជានេយ្យ
 នោះ ក៏រំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតដោយហេតុនោះ (បុរសអាជានេយ្យ
 នោះ) ជាអ្នកតក់ស្លុត ដកល់ព្យាយាម ដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញា
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវបរមសច្ចៈ
 ដោយនាមកាយផង ចាក់ផ្ទុះ ឃើញច្បាស់ ដោយបញ្ញាផង ម្នាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើននោះ គ្រាន់តែឃើញនូវស្រមោល
 ដូច្នោះហើយ ក៏រំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត មានទបមាយ៉ាងណា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ កម្រំ បុរិសាជាជ័យំ
 វនាមិ ។ ឯវុទ្ធជាមិ ភិក្ខុវេ ឥនេកក្ខោ កម្រោ
 បុរិសាជាជ័យោ ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ បរិមោ
 កម្រោ បុរិសាជាជ័យោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ
 លោកស្មី ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ ឥនេកក្ខោ
 កម្រោ បុរិសាជាជ័យោ ន ហេវ ខោ សុណាតិ
 អម្បកស្មី នាម តាមេ វា និកមេ វា ឥត្ថំ
 វា បុរិសោ វា ទុត្តតោ វា កាលកតោ វាតិ អបិច
 ខោ សាមំ បស្សតិ ឥត្ថំ វា បុរិសំ វា ទុត្តតំ វា
 កាលកតំ វា សោ តេន សំវិជតិ សំវេកំ អាបជ្ជតិ
 សំវិត្តោ យោជិសោ បទហតិ បហិតត្តោ កាយេន
 ចេវ បរមសុត្ថំ សុត្ថិតរោតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ
 បស្សតិ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ កម្រោ អស្សា-
 ជាជ័យោ លោមវេជ្ជក្ខោ សំវិជតិ សំវេកំ អាបជ្ជតិ
 តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ កម្រំ បុរិសាជាជ័យំ វនាមិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនៃកាយ ធាតុនិយម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតពោលថា បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើននេះ មាន
 ទុបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើន
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើនទី ១ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ មិនបានឮថា ស្រីឬបុរសក្នុងស្រុក ឬនិគមឯណោះ ដល់នូវ
 សេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាល ស្រាប់តែឃើញដោយខ្លួនឯង នូវស្រី
 ឬបុរសដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាល បុរសអាជានេយ្យនោះ
 ក៏រំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត ដោយហេតុនោះ (បុរសអាជានេយ្យនោះ)
 ជាអ្នកតក់ស្លុត ដក់ល់នូវសេចក្តីព្យាយាមដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញា មានចិត្ត
 បញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបរមសច្ចៈ ដោយនាម-
 កាយផង ចាក់ផ្ទុះ ឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះ
 អាជានេយ្យដ៏ចំរើននោះ គ្រាន់តែត្រូវគេចាក់ដោយដុំឬញាត្រង់រោម ក៏រំភើប
 ដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត មានទុបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគត
 ពោលថា បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើននេះ មានទុបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។

គតិយបណ្ណសព្វេ ពេស័វត្តោ

ឯវុទោបិ ភិក្ខុវេ ឥនេកក្ខោ កគ្រោ បុរិសាជានីយោ
 ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ ទុតិយោ កគ្រោ បុរិសាជានីយោ
 សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មំ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ
 ឥនេកក្ខោ កគ្រោ បុរិសាជានីយោ ន ហេវ ខោ
 សុណាតិ អមុកស្មំ នាម តាមេ វា និគមេ វា
 ឥត្ថំ វា បុរិសោ វា ទុត្តិតោ វា កាលកតោ វាតិ នបិ
 សាមំ បស្សតិ ឥត្ថំ វា បុរិសំ វា ទុត្តិតំ វា កាលកតំ
 វា អបិច ខ្លស្ស ញាតិ វា សាលាហិតោ វា ទុត្តិតោ
 វា ហោតិ កាលកតោ វា សោ តេន សំវិជិតិ
 សំវេតំ អាបជ្ជតិ សំវិត្តោ យោនិសោ បទហតិ បហិ-
 តត្តោ កាយេន ចេវ បរមសង្ខំ សង្ខិកោតិ បញ្ញាយ
 ច អតិវិជ្ជំ បស្សតិ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ កគ្រោ
 អស្សជានីយោ ចម្បវេជ្ជក្ខោ សំវិជិតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ
 តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ កប្រំ បុរិសាជានីយំ វនាមិ ។
 ឯវុទោបិ ភិក្ខុវេ ឥនេកក្ខោ កគ្រោ បុរិសាជានីយោ

គតិយបណ្ណសក ពេសីវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មានសភាពដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាបុរសអាជានេយ្យដ៏
ចំរើនទី២ វេមន៍មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
ទៀត បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានឮថា ស្រី
ឬបុរសក្នុងស្រុក ឬក្នុងនិគមឯណោះ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាល
ទាំងមិនបានឃើញដោយខ្លួនឯង នូវស្រីឬបុរស ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើ
មរណកាលឡើយ មួយទៀត លុះតែញាតិឬសាលាហិត របស់បុរស
អាជានេយ្យនោះ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឬធ្វើមរណកាលទៅ បុរសអាជានេយ្យ
នោះទើបរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត ដោយហេតុនោះ(បុរសអាជានេយ្យ
នោះ) ជាអ្នកតក់ស្លុត ដំកល់នូវសេចក្តីព្យាយាម ដោយទុបាយនៃ
ប្រាជ្ញា មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបរម-
សច្ចៈ ដោយនាមកាយផង ចាក់ធ្លុះ ឃើញច្បាស់ ដោយបញ្ញាផង
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើននោះ ត្រូវគេចាក់ដោយ
ជន្លួញត្រង់វិស្សក ទើបរំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត មានទបមា
យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុរសអាជានេយ្យ
ដ៏ចំរើននេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នេះ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ កក្រោ បុរិសាជាជីយោ
 សន្តោ សំវិជ្ជមាធា លោកស្មី ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ
 ឥនេកក្រោ កក្រោ បុរិសាជាជីយោ ន ហេវ ខោ
 សុណាតិ អមុកស្មី នាម តាមេ វា និគមេ វា
 ឥត្ថំ វា បុរិសា វា ទុក្ខិតោ វា កាលកតោ វាតិ
 នបិ សាមំ បស្សតិ ឥត្ថំ វា បុរិសំ វា ទុក្ខិតំ វា
 កាលកតំ វា នបិស្ស ញាតិ វា សាលាហិតោ វា
 ទុក្ខិតោ វា ហោតិ កាលកតោ វា អបិច ខោ
 សាមព្រាវ ឧដ្ឋោ ហោតិ សារីកាហិ វេទនាហិ
 ទុក្ខាហិ តិក្ខាហិ ឧរាហិ កដ្ឋកាហិ អសាតាហិ
 អមនាទាហិ ចាលាហរាហិ សោ តេន សំវិជ្ជតិ សំវេកំ
 អាបជ្ជតិ សំវិក្កោ យោជិសោ បទហតិ បហិតត្តោ
 កាយេន លេវ បរមសង្ខំ សង្ខិតរោតិ បញ្ញាយ
 ច អតិវិជ្ជំ បស្សតិ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ កក្រោ
 អស្សាជាជីយោ អដ្ឋវេនវិទ្ធោ សំវិជ្ជតិ សំវេកំ អាបជ្ជតិ
 តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ កក្រំ បុរិសាជាជីយំ វេទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាបុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើនទី ៣ វេមន៍មាននៅ
 ក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើន
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនឮថា ស្រ្តី ឬបុរសក្នុងស្រុក ឬនិគមឯណោះដល់
 នូវសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាល ទាំងមិនឃើញដោយខ្លួនឯង នូវស្រ្តីឬបុរស
 ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឬធ្វើមរណកាលទេ ទោះបីញាតិឬសាលាហិតរបស់
 បុរសអាជានេយ្យនោះក៏មិនដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាលទេ ស្រាប់
 តែខ្លួនឯង ពាល់ត្រូវដោយទុក្ខវេទនា ជាទីប្រជុំពុះក្នុងកាយដ៏ក្លាខ្វាវនឹងរូស
 ក្តៅផ្សា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្ត ជាទីនាំបង់នូវជីវិត បុរស
 អាជានេយ្យនោះ ក៏រំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុតដោយហេតុនោះ (បុរស
 អាជានេយ្យនោះ) ជាអ្នកតក់ស្លុត ទើបដកលំសេចក្តីព្យាយាមដោយឧបាយ
 នៃប្រាជ្ញា មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវបរម-
 សច្ចៈដោយនាមកាយផង ចាក់ផ្ទុះឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាផង ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើននោះ ត្រូវគេចាក់ដោយដុំឡាត្រង់ផ្តឹង
 ក៏រំភើបដល់នូវសេចក្តីតក់ស្លុត មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គប្បីគិតពោលថា បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើននេះ មានទម្រង់យ៉ាងណាដែរ ។

តតិយបណ្ណសកេ កេសីវត្តោ

ឯវុទ្ធាចារិ ភិក្ខុវេ ឥនេកត្រោ កម្រោ
 បុរិសាជាជីយោ ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ ចតុត្ថោ
 កម្រោ បុរិសាជាជីយោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ
 លោកស្ម័ន្ធ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កម្រោ
 បុរិសាជាជីយោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្ម័ន្ធ ។

[១១២] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្មាគតោ
 រញ្ជោ ឆាតោ រាជារមោ ហោតិ រាជគោតោ រញ្ជោ
 អង្កេវេ សង្ខំ កថុតិ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ឆាតោ សោតា ច ហោតិ
 ហត្ថា ច ខត្ថា ច កត្ថា ច ។ កថេវ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ
 ឆាតោ សោតា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ឆាតោ
 យមេនំ ហត្ថំនម្ពុសារមំ ការណំ ការមតិ យទិ វា
 កតបុព្វំ យទិ វា អកតបុព្វំ តំ អដ្ឋិតត្វា មនសិកត្វា
 សុខំ ចេតសោ សមន្មាហរិត្វា ឱហិតស្សោតោ សុណាតិ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ឆាតោ សោតា ហោតិ ។

តតិយបណ្ណាសក កេសីវត្ត

ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុរសអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មានសភាពដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះជាបុរសអាជានេយ្យ
ដ៏ចំរើន ទី ៤ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ
បុរសអាជានេយ្យ ដ៏ចំរើន ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(១១៤) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដ៏ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេចប្រកប
ដោយអង្គ ៤ ជាដ៏គួរដល់ស្តេច ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ ដល់នូវការរាប់
ថាជាអង្គរបស់ស្តេច ។ ប្រកបដោយអង្គ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
តាំងឡាយ ដ៏ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេចក្នុងលោកនេះ ជាសត្វមានត្រចៀក
(វៃ) ១ ជាសត្វបៀតបៀន ១ ជាសត្វអត់ឆ្មត់ ១ ជាសត្វដើរ
(លឿន) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះដ៏ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជា
សត្វមានត្រចៀក (វៃ) តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដ៏
ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ក្នុងលោកនេះ សារថី អ្នកបង្ហាត់នូវដំរីដែល
គួរបង្ហាត់ ឲ្យធ្វើនូវហេតុណា ទោះបីខ្លួនធ្លាប់ធ្វើក្តី ទោះបីខ្លួនមិន
ធ្លាប់ធ្វើក្តី ក៏ធ្វើនូវហេតុនោះឲ្យមានប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ប្រមូលមកនូវហេតុតាំងអស់ដោយចិត្ត មានត្រចៀកផ្ទៀងស្តាប់ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្ករនិកាយស្ស បុគ្គលនិកាយោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ រញ្ញោ នាគោ ហន្តា ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ នាគោ សង្កាមគតោ
 ហត្ថិម្បិ ហនតិ ហត្ថារូហម្បិ ហនតិ អស្សម្បិ
 ហនតិ អស្សារូហម្បិ ហនតិ រថម្បិ ហនតិ រថិកម្បិ
 ហនតិ បត្តិកម្បិ ហនតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 រញ្ញោ នាគោ ហន្តា ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 រញ្ញោ នាគោ ខន្តា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ
 នាគោ សង្កាមគតោ ខមោ ហោតិ សត្តិប្បហារាវនំ
 ឥសិប្បហារាវនំ(១) ឧសុប្បហារាវនំ(២) ភេរិបណាវសង្ក-
 តិណាវនិដ្ឋានសន្តានំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ
 នាគោ ខន្តា ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ រញ្ញោ
 នាគោ តន្តា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ នាគោ

១ ឧ. អសិប្បហារនំ ។ ២ ឧ. ម. ឧសុប្បហារនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថរនិកាយ ធម្មកុំមារិយាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេចជាសត្វមានត្រចៀក (វ័រ)

យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វ

បៀតបៀន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច

ក្នុងលោកនេះ កាលចូលសង្គ្រាម ក៏បៀតបៀននូវដំរីផងគ្នាផង បៀត

បៀននូវទ្រមកដំរីផង បៀតបៀននូវសេះផង បៀតបៀននូវអ្នកជិះសេះផង

បៀតបៀននូវថង់ផង បៀតបៀននូវបុរសអ្នកជិះរថផង បៀតបៀន

នូវសេនាថ្មីដើរផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច

ជាសត្វបៀតបៀនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំរីដ៏ប្រសើរ

របស់ស្តេច ជាសត្វអត់ធ្មត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ក្នុងលោកនេះ កាលចូលសង្គ្រាម ជាសត្វ

អត់ធ្មត់នឹងការប្រហារដោយលំពែង ប្រហារដោយដាវ ប្រហារដោយ

ព្នៅ (ជាសត្វអត់ធ្មត់) នឹងសំឡេងស្តរដ៏យ ខ្យល់ ស័ង្គ ស្តរធំ

នឹងស្តរសំឡេងគឺកកទាំងឡាយបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏

ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វអត់ធ្មត់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ ចុះដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វងើរ (លឿន) តើដូច

ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ក្នុងលោកនេះ

គតិយបណ្ណសព្វ ពសីគោ

យមេនំ ហត្ថិធម្មសារីថិ ទិសំ បេសេតិ យនិ វា
 កតប្បុំ យនិ វា អកតប្បុំ តំ វិប្បញ្ញោ កត្តា
 ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ នាគោ កត្តា
 ហោតិ ។ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហំ អង្គេហំ
 សមម្ពាគតោ រញ្ញោ នាគោ រាជារហោ ហោតិ
 រាជគោតោ រញ្ញោ អង្គេហំ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ ឯវំមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហំ ធម្មេហំ សមម្ពាគតោ ភិក្ខុ
 អាហុនេយ្យោ ហោតិ តាហុនេយ្យោ នត្ថិណេយ្យោ
 អញ្ញាលីគរណីយោ អនុត្តំ បុញ្ញត្ថេត្តំ លោកស្ស ។
 កតមេហំ ចត្វហំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សោតា
 ច ហោតិ ហន្តា ច ខន្តា ច កត្តា ច ។
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សោតា ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិនយោ
 ទេសីយហនេ អដ្ឋិកត្វា មនសិកត្វា សព្វំ ចេតសោ
 សមម្ពាហរិត្វា ឱហិតស្សោតោ ធម្មំ សុណាតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សោតា ហោតិ ។

តតិយបណ្ណសក ពេសិវត្ថុ

សារបីអ្នកបញ្ជាក់ទូរដ្ឋវិស័យដែលគួរបញ្ជាក់ បញ្ជូនទៅកាន់ទិសណា ទោះបី
 ធ្លាប់ទៅក្តី មិនធ្លាប់ទៅក្តី ក៏ជាសត្វដើរ(លឿន) ទៅកាន់ទិសនោះដោយ
 ឆាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វដើរ(លឿន)
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ប្រកប
 ដោយអង្គ៤នេះ ជាដំរីគួរដល់ស្តេច ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ ដល់នូវការ
 រាប់ថាជាអង្គរបស់ស្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤
 យ៉ាងក៏ដូច្នោះដែរ គឺជាអ្នកគួរទទួលនូវទាន ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួល
 នូវអាគន្ធក្នុងទាន គួរទទួលនូវទិក្ខុណាទាន គួរដល់អញ្ចាណិកម្ម ជាបុព្វា-
 ភ័ក្ត្រដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ។ ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសោតប្រសាទវៃផង
 ជាអ្នកបៀតបៀនផង ជាអ្នកអត់ធន់ផង ជាអ្នកដើរ (លឿន) ផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានសោតប្រសាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលគេកំពុងសំដែងធម្មន័យដែល
 គឺជាគតប្រកាសហើយ ក៏ធ្វើឲ្យមានប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមក
 នូវធម្មន័យទាំងអស់ដោយចិត្ត មានសោតប្រសាទ ផ្សេងចុះចាំស្តាប់នូវ
 ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសោតប្រសាទវៃយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហត្ថា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឧប្បន្នំ កាមវិតត្តំ ធានិវសេតិ បដហតិ វិនោទេតិ
 ព្យន្និករោតិ អនការំ កមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាចានវិតត្តំ
 ធានិវសេតិ បដហតិ វិនោទេតិ ព្យន្និករោតិ អនការំ
 កមេតិ ឧប្បន្នំ វិហឹសាវិតត្តំ ធានិវសេតិ បដហតិ
 វិនោទេតិ ព្យន្និករោតិ អនការំ កមេតិ ឧប្បន្នប្បន្នោ
 ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ធានិវសេតិ បដហតិ
 វិនោទេតិ ព្យន្និករោតិ អនការំ កមេតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហត្ថា ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ខត្តា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ខមោ ហោតិ
 សីតស្ស ឧល្លាស្ស ជិយន្តាយ ចិចាសាយ ខំស-
 មកសវតាតបសីសបសម្មស្សានំ ឡត្តានំ ឡភគតានំ
 វចនបថានំ ឧប្បន្នានំ សារីកានំ វេទនានំ ធុត្តានំ
 តិញ្ចានំ ខរានំ កដ្ឋកានំ អសាតានំ អមនាចានំ
 ចាលាហរានំ អនិវាសកជាតិកោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិទ្យាបិដក ចក្កវគ្គបិដក

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបៀតបៀន តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ មិនទទួលរ៉ាប់រង លះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យមាន គេទៅទៀតនូវកាយវិភក្តៈដែល កើតឡើងហើយ មិនទទួលរ៉ាប់រង លះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើត គេទៅទៀត នូវព្យាបាទវិភក្តៈដែលកើតឡើងហើយ មិន ទទួលរ៉ាប់រង លះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើត គេទៅទៀត នូវវិហារវិភក្តៈដែលកើតឡើងហើយ មិនទទួលរ៉ាប់រង លះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យមាន គេទៅទៀត នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក បៀតបៀនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកអត់ធ្មត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ជាអ្នកអត់ធ្មត់ នូវត្រជាក់ ក្តៅ សេចក្តីឃ្លាន សេចក្តីស្រេក សម្បស្ស រាបាម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃនិងពស់តូច ពស់ធំទាំងឡាយ និងពាក្យដែលគេ និយាយអាច្រក់ និងគន្លងនៃពាក្យដែលកើតឡើង និងទុក្ខវេទនា ជាទី ប្រជុំចុះក្នុងសរីរៈ ដ៏ក្លាខ្លាំង រឹងរូស ក្តៅផ្សា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទី គាប់ចិត្ត ជាទីនាំបង់នូវជីវិត ជាអ្នកប្រកបដោយអធិពលសន្តតិ ។

គតិយបណ្ណសកេ កេសីវត្តោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ខន្តា ហោតិ ។ កតថេវា
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កន្តា ហោតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យោ
 ទិសា(១) អតតបុព្វា ឥមិនា ទិយេន អន្ធា យទិទំ
 សព្វសង្ខារសមថោ សព្វបដិប្បដិទំស្សត្តោ តណ្ហាត្វាយោ
 វិរាតោ និរោជោ ទិព្វានំ តំ ទិប្បញ្ញោ កន្តា
 ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កន្តា ហោតិ ។
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្មាគតោ ភិក្ខុ
 អាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ ទត្ថិណេយ្យោ
 អញ្ញាលិក្ករណីយោ អនុត្តរំ បុព្វាក្ខេត្តំ លោកស្សតិ។

[១១៥] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ ហំនាណិ ។ កតតមាណិ
 ចត្តារិ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហំនំ អមនាបំ កាតុំ តព្វា
 កយិរមាណំ អនុត្តាយ សំវត្ថតិ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហំនំ
 អមនាបំ កាតុំ តព្វា កយិរមាណំ អនុត្តាយ សំវត្ថតិ

គតិយបណ្ណសក ពេសីវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកអត់ធុត់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះភិក្ខុជាអ្នកដើរ(លឿន)តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទិស
 ណាដែលគេមិនធ្លាប់ទៅ ដោយកាលយូរអង្វែងនេះ សភាវៈណា ដែល
 ជាទីរម្ងាប់បង់នូវសង្ខារទាំងពួង ជាទីលះបង់នូវឧបធិទាំងពួង ជាទីអស់
 ទៅនៃតណ្ហា ជាទីប្រាសចាកកតៈ ជាទីរលត់ គឺព្រះនិព្វាន
 ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ជាអ្នកដើរទៅកាន់ទិសនឹងសភាវៈនោះដោយឆាប់
 រួសរាន់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដើរ(លឿន)យ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ ជា
 អ្នកគួរទទួលនូវទាន ដែលគេនាំមកបូជា ជាអ្នកគួរទទួលនូវអាគន្ធកុ-
 ទាន ជាអ្នកគួរទទួលនូវទិដ្ឋិណាទាន ជាអ្នកគួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ជា
 បុព្វារក្ខត ដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ។

[១១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ហេតុ៤
 យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់
 ចិត្ត ហេតុដែលគួរធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនជា
 ប្រយោជន៍ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្ត
 ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ក៏មាន

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចក្កវនិបាតោ

អត្ថំ ភិក្ខុវេ ហំនំ មនាបំ កាតុំ ឥព្វា កយិ-
 រមាណំ អនត្តាយ សំវត្ថតិ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ហំនំ
 មនាបំ កាតុំ ឥព្វា កយិរមាណំ អនត្តាយ សំវត្ថតិ ។
 ឥត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ ហំនំ អមនាបំ កាតុំ ឥព្វា
 កយិរមាណំ អនត្តាយ សំវត្ថតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ ហំនំ
 ឧកយេនេវ ន កត្តង្គំ មញ្ញតិ យម្បិទំ ហំនំ
 អមនាបំ កាតុំ ឥមិនាបំ ន កត្តង្គំ^(១) មញ្ញតិ
 យម្បិទំ ហំនំ កយិរមាណំ អនត្តាយ សំវត្ថតិ
 ឥមិនាបំ ន កត្តង្គំ មញ្ញតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ ហំនំ
 ឧកយេនេវ ន កត្តង្គំ មញ្ញតិ ។ ឥត្រ ភិក្ខុវេ
 យទិទំ ហំនំ អមនាបំ កាតុំ ឥព្វា កយិរមាណំ
 អនត្តាយ សំវត្ថតិ ឥមស្មី ភិក្ខុវេ ហំនេ ពាលោ ច
 បណ្ឌិតោ ច វេទិតោ បុរិសត្ថាមេ បុរិសវិរិយេ

១ ឧ. និមិត្តបិ តំ ន កត្តង្គំ ។ ម. និមិត្តបិ ន កត្តង្គំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថកិយោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើនូវហេតុជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើ
 នោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីជាប្រយោជន៍ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាហេតុទាំង ៤ យ៉ាង
 នោះ ការធ្វើនូវហេតុណា មិនជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលធ្វើនោះ រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល រមែងសំ
 គាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួនមិនត្រូវធ្វើ ដោយហេតុ ២ ប្រការគឺ
 ការធ្វើនូវហេតុណា មិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុ
 ដែលខ្លួនមិនត្រូវធ្វើ ១ ហេតុណាដែលបុគ្គលធ្វើ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួន
 មិនត្រូវធ្វើ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល រមែងសំគាល់នូវហេតុនេះ
 ថាជាហេតុដែលខ្លួនមិនត្រូវធ្វើដោយហេតុ ២ ប្រការ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បណ្តាហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនោះ ការធ្វើនូវហេតុណា មិនជាទី
 គាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាពាលក្តី ជាបណ្ឌិតក្តី គេត្រូវដឹងច្បាស់
 ក្នុងហេតុនេះ គឺក្នុងកំឡាំងរបស់បុរស ក្នុងសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរស

គតិយបណ្ណាសពេ ពេសីវគ្គោ

បុរិសបរត្តមេ ន ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥតិ បដិសញ្ញិត្តតិ
 តិញ្ចាបិ ខោ ឥទំ ហំនំ អមនាបំ កាតុំ អថចរហំនំ
 ហំនំ កយិរមាទំ អន្តាយ សំវត្ថុតិ ឥសោ តំ
 ហំនំ ន ករោតិ តស្ស តំ ហំនំ អកយិរមាទំ
 អនន្តាយ សំវត្ថុតិ ។ បណ្ឌិតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥតិ បដិសញ្ញិត្តតិ តិញ្ចាបិ ខោ ឥទំ ហំនំ អមនាបំ
 កាតុំ អថចរហំនំ ហំនំ កយិរមាទំ អន្តាយ
 សំវត្ថុតិ ឥសោ តំ ហំនំ ករោតិ តស្ស តំ ហំនំ
 កយិរមាទំ អន្តាយ សំវត្ថុតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យទំនំ
 ហំនំ មនាបំ កាតុំ តញ្ច កយិរមាទំ អនន្តាយ
 សំវត្ថុតិ ឥបស្សីបិ ភិក្ខុវេ ហំនេ ពាលោ ច
 បណ្ឌិតោ ច វេទិតញ្ចោ បុរិសត្តមេ បុរិសវិយេ
 បុរិសបរត្តមេ ន ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥតិ បដិសញ្ញិត្តតិ
 តិញ្ចាបិ ខោ ឥទំ ហំនំ មនាបំ កាតុំ អថចរហំនំ
 ហំនំ កយិរមាទំ អនន្តាយ សំវត្ថុតិ ឥសោ តំ ហំនំ
 ករោតិ តស្ស តំ ហំនំ កយិរមាទំ អនន្តាយ សំវត្ថុតិ ។

តតិយបណ្ណាសារ ពេស័វន្ត

ក្នុងសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនពាលមិនពិចារណា ដូច្នេះថា ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្តនេះ កំពិតមែនហើយ តែហេតុដែលធ្វើនេះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ជនពាលនោះ ទើបមិនធ្វើនូវហេតុនោះ ហេតុដែលជនពាលមិនធ្វើនោះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯបណ្ឌិត វែមង្វែងពិចារណា ដូច្នេះថា ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្តនេះ កំពិតមែនហើយ តែហេតុដែលបណ្ឌិតធ្វើនេះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ បណ្ឌិតនោះ ទើបធ្វើនូវហេតុនោះ ហេតុដែលបណ្ឌិតធ្វើនោះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនោះ ការធ្វើនូវហេតុណា ជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាពាលភិក្ខុ ជាបណ្ឌិតភិក្ខុ គេត្រូវដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនេះ គឺក្នុងកំឡាំងរបស់បុរស ក្នុងសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរស ក្នុងសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនពាលមិនពិចារណា ដូច្នេះថា ការធ្វើនូវហេតុជាទីគាប់ចិត្តនេះ កំពិតមែនហើយ តែហេតុដែលធ្វើនេះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ជនពាលនោះ ទើបធ្វើនូវហេតុនោះ ហេតុដែលជនពាលធ្វើនោះ វែមង្វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

បណ្ឌិតោ ប ខោ ភិក្ខុវេ ឥតិ បដិ-
 សញ្ញាគ្គតិ កត្តាបិ ខោ ឥទំ ហំនំ មនាបំ
 កាតុំ អថបរហំនំ ហំនំ កយិរមាទំ អនត្តាយ
 សំវត្ថុឥតិ សោ តំ ហំនំ ន ករោតិ តស្ស តំ
 ហំនំ អកយិរមាទំ អត្តាយ សំវត្ថុឥតិ ។ តត្រ
 ភិក្ខុវេ យទិទំ ហំនំ មនាបំ កាតុំ តត្ថា កយិរមាទំ
 អត្តាយ សំវត្ថុឥតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ ហំនំ ឧគយេនេវ
 កត្តត្ថំ មញ្ញតិ យម្បិទំ ហំនំ មនាបំ កាតុំ
 ឥមិនាបិ កត្តត្ថំ មញ្ញតិ យម្បិទំ ហំនំ កយិរមាទំ
 អត្តាយ សំវត្ថុឥតិ ឥមិនាបិ កត្តត្ថំ មញ្ញតិ ឥទំ
 ភិក្ខុវេ ហំនំ ឧគយេនេវ កត្តត្ថំ មញ្ញតិ ។ ឥមាទិ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ហំនាទិឥតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បិដកុទិដ្ឋក

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯបណ្ឌិត រមែងពិចារណា ដូច្នេះថា ការ
ធ្វើនូវហេតុជាទីគាប់ចិត្តនេះ ក៏មែនពិតហើយ តែថា ហេតុដែលធ្វើនេះ
រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ទើបបណ្ឌិតនោះមិនធ្វើនូវហេតុ
នោះ ហេតុដែលបណ្ឌិត មិនធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជា
ប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិតហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនោះ
ការធ្វើនូវហេតុណា ជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ រមែង
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល រមែង
សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដោយហេតុ២ប្រការ
គឺការធ្វើនូវហេតុណា ជាទីគាប់ចិត្ត ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជា
ហេតុដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ១ ហេតុណាដែលខ្លួនធ្វើ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួនត្រូវ
ធ្វើ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិតសំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុ
ដែលខ្លួនត្រូវធ្វើដោយហេតុ២ប្រការ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុ
មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

គតិយបណ្ណសកេ កេសិវិញ្ញោ

(១១៦) ចត្វាហិ ភិក្ខុវេ វាទេហិ អប្បមាទោ
 ករណីយោ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។ កាយ-
 ទុច្ចរិតំ ភិក្ខុវេ បដហេថ កាយសុច្ចរិតំ ភាវេថ តត្ថ
 ច មា បមាទត្ថ ។ វេទិទុច្ចរិតំ ភិក្ខុវេ បដហេថ
 វេទិសុច្ចរិតំ ភាវេថ តត្ថ ច មា បមាទត្ថ មនោទុច្ចរិតំ
 ភិក្ខុវេ បដហេថ មនោសុច្ចរិតំ ភាវេថ តត្ថ ច មា
 បមាទត្ថ ។ ចិច្ចាទិដ្ឋិ ភិក្ខុវេ បដហេថ សម្មាទិដ្ឋិ
 ភាវេថ តត្ថ ច មា បមាទត្ថ ។ យតោ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ កាយទុច្ចរិតំ បហំនំ ហោតិ
 កាយសុច្ចរិតំ ភាវិតំ វេទិទុច្ចរិតំ បហំនំ ហោតិ
 វេទិសុច្ចរិតំ ភាវិតំ មនោទុច្ចរិតំ បហំនំ ហោតិ
 មនោសុច្ចរិតំ ភាវិតំ ចិច្ចាទិដ្ឋិ បហំនា ហោតិ
 សម្មាទិដ្ឋិ ភាវិតា សោ ន កាយតិ សម្បកាយិកស្ស
 មរណាស្សាតិ(១) ។

គតិយបណ្ណាសក ពេសីវគ្គ

(១១៦) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលតប្បវ្រ្ម័សេចក្តីមិនប្រមាទ
 ដោយហេតុ ៤ យ៉ាង ។ ដោយហេតុ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវកាយទុច្ចរិត ចូរចំរើននូវ
 កាយសុចរិតវិញ តាំងកុំបីប្រមាទ ក្នុងកាយសុចរិតនោះឡើយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវវិច្ចុច្ចរិត ចូរចំរើននូវ
 វិច្ចុសុចរិតវិញ តាំងកុំបីធ្វេសប្រហែស ក្នុងវិច្ចុសុចរិតនោះឡើយ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវមនោទុច្ចរិត ចូរ
 ចំរើននូវមនោសុចរិតវិញ តាំងកុំបីធ្វេសប្រហែស ក្នុងមនោសុចរិត
 នោះឡើយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ចូរចំរើននូវសម្មាទិដ្ឋិ តាំងកុំបីធ្វេសប្រហែស ក្នុងសម្មា-
 ទិដ្ឋិនោះឡើយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលះបង់
 នូវកាយទុច្ចរិត ចំរើនកាយសុចរិត លះបង់វិច្ចុច្ចរិត ចំរើនវិច្ចុសុចរិត
 លះបង់មនោទុច្ចរិត ចំរើនមនោសុចរិត លះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិ ចំរើនសម្មាទិដ្ឋិ
 ហើយ ភិក្ខុនោះតែងមិនខ្វាចសេចក្តីស្ងប់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស បក្កនិបាតោ

[១០៧] ចត្វសុ ភិក្ខុវេ ឃំនេសុ អត្តរូបេន
 អប្បមាទោ សតិចេតសោ អារត្តោ ករណីយោ ។
 កតមេសុ ចត្វសុ ។ មា មេ រជនីយេសុ ធម្មេសុ
 ចិត្តំ រដ្ឋិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ សតិចេតសោ
 អារត្តោ ករណីយោ មា មេ នោសនីយេសុ
 ធម្មេសុ ចិត្តំ ទុស្ស័តិ អត្តរូបេន អប្បមាទោ
 សតិចេតសោ អារត្តោ ករណីយោ មា មេ មោហា-
 នីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ មុយ្ហិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ
 សតិចេតសោ អារត្តោ ករណីយោ មា មេ មទនីយេសុ
 ធម្មេសុ ចិត្តំ បដ្ឋិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ សតិចេតសោ
 អារត្តោ ករណីយោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 រជនីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ន រដ្ឋិតំ វីតរាគត្តា
 នោសនីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ន ទុស្ស័តិ វីតនោសត្តា
 មោហានីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ន មុយ្ហិតំ វីតមោហត្តា

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រួសារិកាយ ចតុត្ថកិណ្ឌក

[១១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីមិនប្រមាទគឺការថែរក្សា
ចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួន ក្នុងហេតុ ៤ យ៉ាង ។
ហេតុ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់ការថែរក្សា
ចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរធ្វើ តាមសមគួរដល់ខ្លួនថា ចិត្តរបស់អាត្មា
អញ កុំត្រេកត្រអាលទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគួរត្រេកត្រអាល
ឡើយ ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់ការថែរក្សាចិត្តដោយសតិ ដែល
បុគ្គលគួរធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួនថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញ កុំប្រទុស្ត ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយ ដែលគួរប្រទុស្តឡើយ ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់
ការថែរក្សាចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួនថា ចិត្ត
របស់អាត្មាអញ កុំកាន់ច្រឡំ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគួរកាន់ច្រឡំ ១
សេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់ការថែរក្សាចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរ
ធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួនថា អាត្មាអញ កុំស្រវឹង ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលគួរស្រវឹងឡើយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើ
ភិក្ខុមានចិត្ត មិនត្រេកអរ ក្នុងធម៌ដែលគួរត្រេកអរ ព្រោះប្រាសចាកកត្តា
មានចិត្ត មិនប្រទុស្ត ក្នុងធម៌ដែលគួរប្រទុស្ត ព្រោះប្រាសចាកទោសៈ
មានចិត្ត មិនវង្វេង ក្នុងធម៌ដែលគួរវង្វេង ព្រោះប្រាសចាកមោហៈ

គតិយបណ្ណសក្កេ កេសីវគ្គោ

មនីយេសុ នប្បេសុ ចិត្តំ ន បដ្ឋេតិ វិចបទត្តា
សោ នច្ចម្ពតិ ន កម្មតិ ន វេជតិ ន សន្តាសំ
អាបដ្ឋេតិ ន ច បន សមណាវចនហេតុបិ កច្ចតិទិ ។

(១០៨) ចត្តាវិចារិ ភិក្ខុវេ សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស
ទស្សនីយានិ សំវេជនីយានិ ហំធានិ ។ កតថានិ
ចត្តាវិ ។ ឥធិ តថាគតោ ជាតោតិ ភិក្ខុវេ សទ្ធិស្ស
កុលបុត្តស្ស ទស្សនីយំ សំវេជនីយំ ហំនំ ឥធិ
តថាគតោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មទ្វោតិ ភិក្ខុវេ
សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ទស្សនីយំ សំវេជនីយំ ហំនំ
ឥធិ តថាគតោ អនុត្តរំ ចម្មចក្កំ បវេត្តសីតិ ភិក្ខុវេ
សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ទស្សនីយំ សំវេជនីយំ ហំនំ
ឥធិ តថាគតោ អនុចារិសេសាយ និព្វាននាតុយា
បរិនិព្វតោតិ ភិក្ខុវេ សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ទស្សនីយំ
សំវេជនីយំ ហំនំ ។ ឥធានិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ
សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ទស្សនីយានិ សំវេជនីយានិ
ហំធានិទិ ។

គតិយបណ្ណាសក ពេស័វិត្ត

មានចិត្ត មិនស្រវឹង ក្នុងធម៌ដែលគួរស្រវឹង ព្រោះប្រាសចាកសេចក្តីស្រវឹង
ភិក្ខុនោះមិនញាប់ញ័រ មិនកម្រើក មិនរន្ធត់ មិនដល់នូវសេចក្តីភក់ស្លុត
ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅ ព្រោះហេតុតែពាក្យរបស់សមណៈ ។

[១១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធាគួរ
ឃើញ គួរសំរេតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ហេតុ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធាគួរឃើញ គួរសំរេតថា
ព្រះតថាគតកើត ក្នុងលោកនេះហើយដូច្នេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធា គួរឃើញ គួរសំរេតថា ព្រះតថាគតត្រាស់
ដឹង ចំពោះនូវអនត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ក្នុងលោកនេះហើយដូច្នេះ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធាគួរឃើញ គួរសំរេតថា
ព្រះតថាគតញ៉ាំងធម្មចក្រដ៏ប្រសើរ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងលោកនេះហើយ
ដូច្នេះ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធា គួរឃើញ
គួរសំរេតថា ព្រះតថាគតទ្រង់បរិនិព្វាន ដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ
ក្នុងលោកនេះហើយ ដូច្នេះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលកុល-
បុត្រមានសទ្ធា គួរឃើញ គួរសំរេតមាន ៤ យ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

[១១៩] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ ភយាណំ ។ កតតមាណំ
ចត្តារី ។ ជាតិកយំ ជរាភយំ ព្យាធិកយំ មរណភយំ ។
ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី ភយាណីតិ ។

[១២០] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ ភយាណំ ។ កតតមាណំ
ចត្តារី ។ អភិក្កកយំ ឧទកកយំ រាជកយំ ចោរកយំ ។
ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី ភយាណីតិ ។

កេសីវត្តោ ទុតិយោ ។

តិស្ស្យទានំ
។

កេសី ជវោ ចតោនោ ច

នាគហំនេន បញ្ចមំ

អប្បហានោ ច អារត្នោ

វេជនីយញ្ច ទ្វេ ភយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រូនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

[១១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
ភ័យ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាតិភ័យ ១ ជរាភ័យ ១ ព្យាធិភ័យ ១
មរណភ័យ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ភ័យ ៤
យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអគ្គិភ័យ ១ ទទកភ័យ ១ រាជភ័យ ១ ចោរភ័យ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ពេស័វគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃកេសីវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសារថ្មីអ្នកបង្កាត់សេះឈ្មោះកេសី ១ អំពី
សន្ទះ ១ អំពីជន្លូញ ១ អំពីដំរីដ៏ប្រសើរ ១ អំពីហេតុ
ជាគំរប់ប្រាំ ១ អំពីសេចក្តីមិនប្រមាទ គឺការថែរក្សា
ចិត្តដោយសតិ ១ អំពីហេតុដែលគួរសំរេគ ១ អំពីភ័យ
មានពីរលើក ។

វាយវិគោ

[១២០] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ ភយាណិ ។ កតមាណិ
ចត្តារិ ។ អត្តានុវាទកយំ បរាទុវាទកយំ ទណ្ឌកយំ
ទុក្ខតិកយំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អត្តានុវាទកយំ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ អហោត្ថោ
ខោ បន កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ វាចាយ ទុច្ចរិតំ
ចរេយ្យំ មនសា ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ តិញ្ច មំ(១) អត្តា
សីលតោ ន ឧបវិទេយ្យតិ សោ អត្តានុវាទកយស្ស
ភិក្ខោ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុច្ចរិតំ ភាវេតិ
វិចិទុច្ចរិតំ បហាយ វិចិសុច្ចរិតំ ភាវេតិ មនោទុច្ចរិតំ
បហាយ មនោសុច្ចរិតំ ភាវេតិ សុទ្ធិំ អត្តានំ បរិហរតិ ។
ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អត្តានុវាទកយំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
បរាទុវាទកយំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ ឥតិ បដិ-
សញ្ញត្តតិ អហោត្ថោ ខោ បន កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ

ភាយវិគ្គ

(១២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះមាន៤ យ៉ាង ។ ភ័យ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ អត្តានុវាទភ័យ (ភ័យអំពីការតិះដៀលខ្លួនឯង) ១ បរានុវាទភ័យ (ភ័យអំពីការតិះដៀលរបស់បុគ្គលដទៃ) ១ ទណ្ឌភ័យ (ភ័យអំពីទណ្ឌកម្ម) ១ ទុគ្គតិភ័យ (ភ័យអំពីទុគ្គតិគម្ពោធបាយទាំងបួន) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអត្តានុវាទភ័យ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាដូច្នេះថា ប្រសិនបើខ្លួនអញ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត តើខ្លួនអញនឹងមិនតិះដៀលខ្លួនឯង ព្រោះសីលទេឬ បុគ្គលនោះ ក៏ខ្លាចចំពោះភ័យដែលកើតឡើង អំពីការតិះដៀលខ្លួនឯង ហើយលះបង់ កាយទុច្ចរិត ចំរើនកាយសុចរិត លះបង់វិច្ចុច្ចរិត ចំរើនវិច្ចុសុចរិត លះបង់ មនោទុច្ចរិត ចំរើនមនោសុចរិត ត្រឡប់រក្សាខ្លួនឲ្យស្អាតវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អត្តានុវាទភ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ បរានុវាទភ័យ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុង លោកនេះ ពិចារណាដូច្នេះថា ប្រសិនបើ អញប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គវិនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

វាទាយ ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ មនសា ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ
 ភិក្ខុ មំ ចរេ សីលតោ ន ឧបវាទេយ្យន្តិ សោ
 បរាណុវាទកយស្ស ភីតោ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ
 កាយសុច្ចរិតំ ភាវេតិ វេទីទុច្ចរិតំ បហាយ វេទីសុច្ចរិតំ
 ភាវេតិ មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុច្ចរិតំ ភាវេតិ
 សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហារិតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 បរាណុវាទកយំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ នណ្ឌគយំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បស្សតិ ចោរំ អាគុចារី រាជានោ
 តហេត្វា វិវាទំ កម្មការណា ករោន្តេ(១)កសាហិមិ
 តាឡេន្តេ វេត្តេហិមិ តាឡេន្តេ អឱ្យនណ្ឌកេហិមិ
 តាឡេន្តេ ហត្ថម្បិ ជិន្ទន្តេ ចានម្បិ ជិន្ទន្តេ ហត្ថចានម្បិ
 ជិន្ទន្តេ កណ្តាម្បិ ជិន្ទន្តេ ជាសម្បិ ជិន្ទន្តេ កណ្តាជាសម្បិ
 ជិន្ទន្តេ តិលង្គថាលិកម្បិ ករោន្តេ សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ
 ករោន្តេ រាហុមុខម្បិ ករោន្តេ ដោតិមាលិកម្បិ ករោន្តេ

១ ម. វិវាទំ កម្មការណនិ ករោន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចក្កនិបាត

ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត តើបុគ្គលដទៃនឹងមិនគំរោះ
 ដៀលខ្លួនអញ ព្រោះសីលទេវ បុគ្គលនោះក៏ខ្លាចចំពោះភ័យ ដែលកើត
 ឡើង អំពីការគំរោះដៀលរបស់បុគ្គលដទៃ ហើយលះបង់កាយទុច្ចរិត ចំរើន
 កាយសុចរិត លះបង់វច្ឆិកាទុច្ចរិត ចំរើនវច្ឆិកាសុចរិត លះបង់មនោទុច្ចរិត ចំរើន
 មនោសុចរិត ត្រឡប់រក្សាខ្លួនឲ្យស្អាតវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា បរាជ័យភ័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទណ្ឌភ័យ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឃើញព្រះរាជាទាំងឡាយ
 កំពុងចាប់ចោរ ប្រព្រឹត្តការក្រក់ ហើយត្រាស់បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មការណ៍ មាន
 ប្រការផ្សេងៗ គឺវាយដោយរំពាត់ខ្លះ វាយដោយផ្តៅខ្លះ វាយដោយ
 ដំបងខ្លះ កាត់ដៃខ្លះ កាត់ជើងខ្លះ កាត់ទាំងដៃទាំងជើងខ្លះ កាត់ស្លឹក
 ត្រចៀកខ្លះ កាត់ច្រមុះខ្លះ កាត់ទាំងស្លឹកត្រចៀកទាំងច្រមុះខ្លះ ធ្វើនូវ
 ពិលង្គជាលិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាឆ្មាំងជាក់ទឹកជ្រក់ខ្លះ(១) ធ្វើ
 នូវសង្ឃមុណ្ឌិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើក្បាល ឲ្យរលីងដូចជាសម្បកស័ន្ធខ្លះ
 ធ្វើនូវរាហុមុខកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើមាត់ឲ្យដូចជាមាត់រាហុខ្លះ ធ្វើនូវ
 ដោតិមាលិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើខ្លួនមនុស្ស ឲ្យដូចជាផ្កាក្វើងខ្លះ

១ ពិគ្រឹមពិលង្គជាលិកកម្មទៅនឹងបណ្តាលបីវិហារកម្ម មានយោងលេខពន្យល់ឃ្លាំងពិស្តារក្នុង
 សុត្តន្តបិដកមជ្ឈិមនិកាយមូលបណ្ណសកកាត ២០ ត្រង់ទំព័រ ៣២១ និង ៣២២ រួចហើយ ។

គតិយបណ្ណសព រយវត្តោ

ហត្ថប្បជ្ជោតិកម្មំ ករោន្តេ ឯកវដ្តិកម្មំ ករោន្តេ
 ចិរកវាសិកម្មំ ករោន្តេ ឯណាយ្យកម្មំ ករោន្តេ
 តលិសម័សិកម្មំ ករោន្តេ កហាបណាកម្មំ
 ករោន្តេ ខារាបដិច្ចកម្មំ ករោន្តេ បលិយបរិភូតកម្មំ
 ករោន្តេ បលាលបិវកម្មំ ករោន្តេ តត្ថនបិ តេលេន
 ឥសិញ្ញន្តេ សុនខេហិមិ ខាទាបេន្តេ ដីវន្តម្មំ សូលេ
 ឧត្តាសេន្តេ អសិនាបិ សីសំ ធិន្តន្តេ តស្ស ឯវំ ហោតិ
 យថាវុចានំ ខោ ចាបកានំ កម្មានំ ហេតុ ចោវំ អាតុ-
 ចារំ រាជានោ កហេត្វា វិជិតា កម្មការណា ករោន្តិ
 កសាហិមិ តាឡេន្តិ ។ បេ ។ អសិនាបិ សីសំ ធិន្តន្តិ
 អហោត្វេវ ខោ បន ឯវុចំ ចាបកម្មំ ករោយ្យំ មម្មំ
 រាជានោ កហេត្វា ឯវុចា វិជិតា កម្មការណា
 ករោយ្យំ កសាហិមិ តាឡេយ្យំ ។ បេ ។

តតិយបណ្ណសក រាយវត្ត

ធ្វើនូវហត្ថប្បជ្ជាតិកកម្ម គឺអំពើដែលគេដុតដៃខ្លះ ធ្វើនូវឯរកវត្ថុកកម្ម គឺ
អំពើដែលគេធ្វើដូចជាពន្លាត់ស្បែកពពែខ្លះ ធ្វើនូវចិរវាសិកកម្ម គឺអំពើ
ដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាស្បៀកសំពត់សម្បកឈើខ្លះ ធ្វើនូវឯណេយ្យកកម្ម
គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាជើងសត្វទ្រាយខ្លះ ធ្វើនូវពលិសមិសិកកម្ម គឺ
អំពើដែលគេថ្កកមាត់ដោយកាង ឬសន្ទូចខ្លះ ធ្វើនូវកហាបណកកម្ម គឺ
អំពើ ដែលគេធ្វើឲ្យខូចសរីរៈ ប្រមាណប៉ុនកហាបណៈមួយៗខ្លះ ធ្វើនូវ
រាហបដិច្ចកកម្ម គឺអំពើដែលគេយកទឹកផ្សាស្រោចខ្លះ ធ្វើនូវបលិយបរិវត្តក-
កម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើដូចជាបង្វិលជើងគុល ឬសសរគោលខ្លះ ធ្វើនូវ
បលាលបិឋកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាកណ្តាប់ចំបើងខ្លះ ស្រោច
ដោយប្រេងកំពុងក្តៅខ្លះ ឲ្យឆ្អែកខ្លះ ឲ្យដេកផ្សារលើឈើអណ្តោតទាំង
រស់ខ្លះ កាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ឬគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា ព្រះរាជាទាំងឡាយ កំពុងចាប់ចោរ ដែលប្រព្រឹត្តតាមក្រក់ហើយ
ត្រាស់បង្គាប់ ឲ្យធ្វើកម្មការណ៍មានប្រការផ្សេងៗ គឺវាយដោយរំពាត់ខ្លះ
ៗ បេ ៗ កាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ព្រោះហេតុនៃកម្មដ៏លាមកមានសភាព
យ៉ាងណា ប្រសិនបើអញ ធ្វើនូវកម្មដ៏លាមកមានសភាពយ៉ាងនោះ
ដែរ មុខជាព្រះរាជាទាំងឡាយ ចាប់ខ្លួនអញហើយធ្វើកម្មការណ៍មាន
ប្រការផ្សេងៗ យ៉ាងនោះមិនខាន គឺវាយដោយរំពាត់ខ្លះ ៗ បេ ៗ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គកុណិយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

អសីនាបិ សីសំ ជំនឿយុទ្ធិ សោ ទណ្ឌភយស្ស ភីតោ
 ន បរេសំ ចាកដំ បលុម្បន្តោ ចរតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ទណ្ឌភយំ ។ តតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខតិកយំ ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឥតិ បដិសញ្ញាត្តតិ កាយ-
 ទុច្ចរិតស្ស ខោ ចាបកោ វិចាគោ អភិសម្បាយំ
 វចីទុច្ចរិតស្ស ចាបកោ វិចាគោ អភិសម្បាយំ
 មនោទុច្ចរិតស្ស ចាបកោ វិចាគោ អភិសម្បាយំ
 អហាព្វោ ខោ បន កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ វាចាយ
 ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ មនសា ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ តិញ្ច តំ
 យេនាហំ កាយស្ស^(១) ភេទា បរម្មណា អចាយំ ទុក្ខតិ
 វិជិតាតំ និរយំ ឧបបន្លេយ្យន្តិ សោ ទុក្ខតិកយស្ស
 ភីតោ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេតិ
 វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេតិ មនោទុច្ចរិតំ
 បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេតិ សុទ្ធិំ អត្តានំ បរិហារតិ ។

១ ឧ.ម. យាហំ ៩ កាយស្ស ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ បុគ្គលនិយម

កាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ បុគ្គលនោះ ក៏ខ្លាចចំពោះភ័យដែលកើតឡើង
អំពីទណ្ឌកម្ម ហើយក៏លែងប្រព្រឹត្តប្លន់ដណ្តើមយកទ្រព្យជាដើមទុន
របស់បុគ្គលដទៃ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទណ្ឌភ័យ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុគ្គតភ័យ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាដូច្នេះថា កាយទុច្ចរិត មានផល
អាក្រក់ក្នុងលោកខាងមុខ វិចីទុច្ចរិត មានផលអាក្រក់ក្នុងលោកខាងមុខ
មនោទុច្ចរិត មានផលអាក្រក់ក្នុងលោកខាងមុខ ប្រសិនបើអញ ប្រព្រឹត្ត
ទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត
លុះអាត្មាអញបែកផ្ទុយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតឯអបាយ ទុគ្គតិ
វិនិបាត នរក ព្រោះអំពើនោះពុំខានឡើយ បុគ្គលនោះក៏ខ្លាច
ចំពោះភ័យ ដែលកើតឡើងអំពីទុគ្គតិហើយ ក៏លះបង់កាយទុច្ចរិត
ចំរើនកាយសុច្ចរិត លះបង់វិចីទុច្ចរិត ចំរើនវិចីសុច្ចរិត លះបង់
មនោទុច្ចរិត ចំរើនមនោសុច្ចរិត ត្រឡប់រក្សាខ្លួនឲ្យស្អាតវិញ ។

គតិយបណ្ណាសពេ ភយវត្តោ

ឥនំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧត្តតិកយំ ។ ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្តារី កយានីតិ ។

[១២២] ចត្តារីមា និ ភិក្ខុវេ កយានី ឧទកោរោ-
ហន្តស្ស ចាដិកង្ខិតព្វានិ ។ តតមា និ ចត្តារី ។
ឡមិកយំ កុម្ភីលកយំ អាវដកយំ សុសុត្តាកយំ ។
ឥមា និ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី កយានី ឧទកោរោហន្តស្ស
ចាដិកង្ខិតព្វានិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារីមា និ
កយានី ឥនេកច្ចស្ស កុលបុត្តស្ស^(១) ឥមស្មី
ធម្មវិនយេ សទ្ធា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ^(២)
ចាដិកង្ខិតព្វានិ ។ តតមា និ ចត្តារី ។ ឡមិកយំ កុម្ភី-
លកយំ អាវដកយំ សុសុត្តាកយំ ។ តតមព្វា
ភិក្ខុវេ ឡមិកយំ ។ ឥនេ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ កុលបុត្តោ
សទ្ធា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ

១ ឧ. ឥនេកច្ឆេ កុលបុត្តេ ។ ២ បព្វជិតស្មាតិ ធាហេ យុត្តភរោ ។

តតិយបណ្ណសក ភយវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាទុគ្គតិក័យ(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យ៤យ៉ាងនេះឯង ។

[១២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះមាន ៤ យ៉ាង រមែងមានប្រាកដដល់បុគ្គលកាលចុះទឹក ។ ភ័យ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចម្រើនភ័យ (ភ័យអំពីរលកទឹក) ១ កុម្ម័លភ័យ (ភ័យអំពីក្រពើ) ១ ការវដ្តភ័យ (ភ័យអំពីទឹកក្នុងរំលង) ១ សុសុភាភ័យ (ភ័យអំពីត្រីកាច) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យ ៤ យ៉ាងនេះឯង រមែងមានប្រាកដដល់បុគ្គលកាលចុះទឹក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះមាន ៤ យ៉ាង រមែងមានប្រាកដដល់កុលបុត្តខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលមានសទ្ធា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ភ័យនោះដែរ ។ ភ័យ ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចម្រើនភ័យ ១ កុម្ម័លភ័យ ១ ការវដ្តភ័យ ១ សុសុភាភ័យ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចម្រើនភ័យ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយគិតថា

១ កាលបើបុគ្គលពិចារណានូវអត្តានុវិវត្តភ័យ និងទុគ្គតិក័យ ហើយមែនតាំងឡើងក្នុងសន្តានចំណែកបុគ្គលដែលពិចារណានូវបរាណុវិវត្តភ័យនិងទុគ្គតិក័យ ឧត្តប្បៈខាងព្រៃ រមែងកើតឡើង ។ ហើយឧត្តប្បៈនោះ ក៏ញ៉ាំងសំរិះក្នុងទ្វារទាំង ៣ ឲ្យកើតឡើង សំរិះនោះជាបច្ច័យឲ្យកើត ចតុប្បវិស្សទ្ធិសីល លុះបុគ្គលនោះ តាំងនៅក្នុងសីលនោះ ហើយបានចំរើនវិបស្សនា រមែងដំណាលនៅក្នុងផលដ៏ប្រសើរ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស បិក្កកនិបាតោ

ទុតិយោន្តរំ ជាតិយា ជរាមរណោ ន សោកេហិ បរិនេហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ ទុក្ខោតិល្លោ
 ទុក្ខបរោតោ អប្បេនាម ឥមស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខ-
 ន្ធស្ស អន្តកិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ តមេធំ តថាបព្វ-
 ជិតំ សមាធំ សព្វាចារី(១)ឡានន្តិ អនុសាសន្តិ
 ឯវន្តេ អភិក្កមិតតំ ឯវន្តេ បដិក្កមិតតំ ឯវន្តេ
 អាណេកេតតំ ឯវន្តេ វិណេកេតតំ ឯវន្តេ សម្មញ្ញិតតំ
 ឯវន្តេ បសាវេតតំ ឯវន្តេ សង្ឃាជិបត្តចីវរំ ជាវេតតំ ។
 តស្ស ឯវហោតិ មយំ ខោ បុព្វេ អភារិយក្ខតា សមាទា
 អញ្ញោ ឡានាមបិ អនុសាសាមបិ ឥមេ បទ អម្បាកំ
 បុត្តមត្តា មញ្ញោ នត្តមត្តា មញ្ញោ ឡានិតតំ អនុសាសិតតំ
 មញ្ញជិតិ ។ សោ កុបិតោ អនត្តមនោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ
 ហិណយាវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឡិមិកយស្ស
 ភិក្ខោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហិណយាវត្តោ ។ ឡិមិកយន្តិ
 ខោ ភិក្ខុវេ កោធុទាយាសស្សតំ អនិវចនំ ។

១ ឬ. សព្វហ្មតារីតោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយ ចតុត្ថនិបាត

អញ្ញាត្រីវជ្ជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណៈ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ
 រោមនស្សនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់
 ត្រូវទុក្ខបៀតបៀន ដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 ឲ្យប្រាកដបាន ។ ពួកសព្វហ្មតារីក៏ទូន្មាន ប្រៀនប្រដៅនូវកុលបុត្ត
 ដែលចូសដោយប្រការដូច្នោះនោះថា អ្នកត្រូវឈានដើរទៅមុខយ៉ាងនេះ
 អ្នកត្រូវថយក្រោយយ៉ាងនេះ អ្នកត្រូវងាកមើលទិសផ្សេងៗ យ៉ាងនេះ អ្នក
 ត្រូវបត់អវយវៈយ៉ាងនេះ អ្នកត្រូវលាអវយវៈយ៉ាងនេះ អ្នកត្រូវប្រើប្រាស់
 សង្ឃ័យ បាត្រនឹងចីវរយ៉ាងនេះ ។ កុលបុត្តនោះ ក៏មានសេចក្តីគ្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា យើងហ្នឹងឯង ក្នុងកាលពីដើមជាគ្រហស្ថ ក៏ធ្លាប់ទូន្មាន
 ប្រៀនប្រដៅបុគ្គលដទៃដែរ គួរបើដែរ លោកទាំងនេះ (មានជំនាន់)
 ប្រហែលត្រឹមតែកូន ត្រឹមតែចៅ របស់យើងប៉ុណ្ណោះ មកសំគាល់នូវយើង
 ថាជាបុគ្គលគួរទូន្មានគួរប្រៀនប្រដៅវិញ ។ កុលបុត្តនោះ ក៏ខឹងភក់អន់
 ចិត្ត លាសិទ្ធិត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីរលក ហើយលាសិទ្ធិត្រឡប់ទៅ
 កាន់ភេទដ៏ថោកទាប ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីរលក
 នេះឯង ជាឈ្មោះនៃសេចក្តីក្រោធ នឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។

គតិយបណ្ណសព ភយវត្តោ

ឥន្ទ វត្តតិ ភិក្ខុវេ ឧបិកយំ ។ កតមញ្ញ ភិក្ខុវេ
 កុម្មុលភយំ ។ ឥន្ទ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ កុលបត្តោ សន្នា
 អតារស្មា អនតារយំ បព្វជិតោ ហោតិ ឧត្តន្តោម្ហិ
 ជាតិយា ជរាមរណោ គោតេហិ បរិនេហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោត្តន្តោ
 ទុក្ខបរតោ អប្បវេទម ឥមស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្តកិរិយា បញ្ញាយេជាតិ ។
 តមេនំ តថាបព្វជិតំ សមាទំ សព្វប្បចារី ឡវន្តំ
 អនុសាសន្តំ ឥន្ទន្ត ខាទិតតំ ឥន្ទន្ត ន ខាទិតតំ
 ឥន្ទន្ត កុញ្ញិតតំ ឥន្ទន្ត ន កុញ្ញិតតំ ឥន្ទន្ត
 សាយិតតំ ឥន្ទន្ត ន សាយិតតំ ឥន្ទន្ត ចាតតំ
 ឥន្ទន្ត ន ចាតតំ កប្បិយន្ត ខាទិតតំ អកប្បិ-
 យន្ត ន ខាទិតតំ កប្បិយន្ត កុញ្ញិតតំ អកប្បិយន្ត
 ន កុញ្ញិតតំ កប្បិយន្ត សាយិតតំ អកប្បិយន្ត
 ន សាយិតតំ កប្បិយន្ត ចាតតំ អកប្បិយន្ត
 ន ចាតតំ កាលេ តេ ខាទិតតំ វិកាលេ
 តេ ន ខាទិតតំ កាលេ តេ កុញ្ញិតតំ

តត្ថយបណ្ណាសក រយវត្ថុ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុម្ពិក្ខយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះកម្មលក្ខណ៍ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ មានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្ទះ ដោយគិតថា
 អញតែងត្រូវជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស
 នឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តគ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខ
 បៀតបៀន ដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 ឲ្យប្រាកដបាន ។ ពួកសព្វហ្មធារី ក៏ទូន្មានប្រៀនប្រដៅកុលបុត្តដែល
 បួសដោយប្រការដូច្នោះនោះថា របស់នេះអ្នកគួរទំពាស្តី របស់នេះអ្នក
 មិនគួរទំពាស្តី របស់នេះអ្នកគួរបរិភោគ របស់នេះអ្នកមិនគួរបរិភោគ
 របស់នេះអ្នកគួរដេញបដេញក់ របស់នេះអ្នកមិនគួរដេញបដេញក់ របស់
 នេះអ្នកគួរផឹក របស់នេះអ្នកមិនគួរផឹក របស់ដែលគួរ អ្នកគប្បីទំពាស្តី
 របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីទំពាស្តី របស់ដែលគួរ អ្នកគប្បីបរិភោគ
 របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីបរិភោគ របស់ដែលគួរ អ្នកគប្បី
 ដេញបដេញក់ របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីដេញបដេញក់ របស់ដែល
 គួរ អ្នកគប្បីផឹក របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីផឹក អ្នកគួរទំពាស្តី តែក្នុង
 កាលគួរ អ្នកមិនគួរទំពាស្តីក្នុងកាលមិនគួរ អ្នកគួរបរិភោគ តែក្នុងកាលគួរ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស បគ្គក្កនិយាយោ

វិកាលេ តេ ន កុញ្ញិតតំ កាលេ តេ សាយិតតំ
 វិកាលេ តេ ន សាយិតតំ កាលេ តេ ចាតតំ វិកាលេ
 តេ ន ចាតតន្តិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ មយំ
 ខោ បុព្វេ អភិវិយក្ខតា សមាជ្ជា យំ ឥន្ទ្រាម តំ
 ខាធាម យំ ន ឥន្ទ្រាម ន តំ ខាធាម យំ
 ឥន្ទ្រាម តំ កុញ្ញាម យំ ន ឥន្ទ្រាម ន តំ កុញ្ញាម
 យំ ឥន្ទ្រាម តំ សាយាម យំ ន ឥន្ទ្រាម ន
 តំ សាយាម យំ ឥន្ទ្រាម តំ បិវាម យំ ន
 ឥន្ទ្រាម ន តំ បិវាម តប្បិយំបិ ខាធាម អតប្បិ-
 យំបិ ខាធាម តប្បិយំបិ កុញ្ញាម អតប្បិយំបិ
 កុញ្ញាម តប្បិយំបិ សាយាម អតប្បិយំបិ សាយាម
 តប្បិយំបិ បិវាម អតប្បិយំបិ បិវាម កាលេបិ
 ខាធាម វិកាលេបិ ខាធាម កាលេបិ កុញ្ញាម
 វិកាលេបិ កុញ្ញាម កាលេបិ សាយាម វិកាលេបិ
 សាយាម កាលេបិ បិវាម វិកាលេបិ បិវាម
 យំបិ ខោ សន្ធា កហបតិកា ទិវា វិកាលេ
 បណ្ឌិតំ ខាធាជ័យំ វា កោជជ័យំ វា ទេន្តិ

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

អកមិនគួរបរិភោគ ក្នុងកាលមិនគួរ អកគួរជញ្ជាបដញ្ជាក់ តែក្នុងកាលគួរ
អកមិនគួរជញ្ជាបដញ្ជាក់ ក្នុងកាលមិនគួរ អកគួរផឹកតែក្នុងកាលគួរ អក
មិនគួរផឹក ក្នុងកាលមិនគួរទេ ។ កុលបុត្រនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា យើងហ្នឹងឯង ក្នុងកាលពីដើមជាគ្រហស្ថ (បើ) ចង់របស់ណា
ក៏ទំពាស្សី របស់នោះ មិនចង់របស់ណា មិនទំពាស្សី របស់នោះទេ ចង់
របស់ណា ក៏បរិភោគរបស់នោះ មិនចង់របស់ណា ក៏មិនបរិភោគ
របស់នោះទេ ចង់របស់ណា ក៏ជញ្ជាបដញ្ជាក់របស់នោះ មិនចង់របស់
ណា ក៏មិនជញ្ជាបដញ្ជាក់របស់នោះ ចង់ទឹកណា ក៏ផឹកទឹកនោះ មិនចង់
ទឹកណា ក៏មិនផឹកទឹកនោះ តែងទំពាស្សីរបស់ដែលគួរក៏បាន ទំពាស្សី
របស់ដែលមិនគួរក៏បាន បរិភោគភោជនដែលគួរក៏បាន បរិភោគភោជន
ដែលមិនគួរក៏បាន ជញ្ជាបដញ្ជាក់របស់ដែលគួរក៏បាន ជញ្ជាបដញ្ជាក់
របស់ដែលមិនគួរក៏បាន ផឹកទឹកដែលគួរក៏បាន ផឹកទឹកដែលមិនគួរក៏បាន
ទំពាស្សីក្នុងកាលគួរក៏បាន ទំពាស្សីក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន បរិភោគក្នុងកាល
គួរក៏បាន បរិភោគក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន ជញ្ជាបដញ្ជាក់ក្នុងកាលគួរ
ក៏បាន ជញ្ជាបដញ្ជាក់ក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន ផឹកក្នុងកាលគួរក៏បាន ផឹក
ក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន ពួកគហបតីដែលមានសទ្ធា ធ្លាប់ឲ្យទានន័យ-
ភោជនីយាហារដ៏ទុក្ខមណា ដល់យើងក្នុងវេលាថ្ងៃ ជាកាលមិនគួរ

គតិយបណ្ណសកេ ភយវត្តោ

តត្រាប័បេ បុច្ឆាវលំ បញ្ញា តតេហ្មិវតិ ។ សោ តត្រាប័បេ
អនត្តមនោ សិក្ខំ បច្ឆត្វាយ ហីនាយាវត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តត្ថម្ភិលកយស្មំ ភីនោ សិក្ខំ បច្ឆត្វាយ
ហីនាយាវត្តោ ។ តត្ថម្ភិលកយន្តិ ខោ ភិក្ខុវេ
ឧទរិតត្ថស្ម័តិ អធិបទំ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
តត្ថម្ភិលកយំ ។ តតមញ្ច ភិក្ខុវេ អារដកយំ ។ ឥធន
ភិក្ខុវេ ឯតត្វោ តត្ថលបុត្តោ សទ្ធា អតារស្មា
អនតារយំ បព្វជីនោ ហោតិ ឧតិណ្ណាមិ ជាតិយា
ជរាមរណន សោកេហិ បរិទេវហិ ឧត្តេហិ នោបន-
ស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ឧត្តោតិណ្ណា ឧត្តបរេតោ
អប្បវេនាម ឥបស្ស កេវលស្ស ឧត្តត្ថន្ធស្ស
អន្តតិវិយា បញ្ញាយេវាតិ ។ សោ ឯវំ បព្វជីនោ
សមាធា បុព្វត្ថាសមយំ ឯវសេត្វា បត្តបិវេមាទាយ
តាមំ វា ឯតមំ វា បិណ្ណាយ ចាវសិ អត្ថិតេនេវ
កាយេន អត្ថិតាយ វាចាយ អត្ថិតេន ចិត្តេន
អនុបជ្ជិតាយ សតិយា អសំវុតេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ

ធម៌បណ្ណសក ធម៌វិគ្គ

ឥឡូវនេះលោកទាំងនេះ ធ្វើទំនងដូចជាបិទមាត់ (អញ) ចំពោះខាងនិយ-
 កោជនីយាហារ (របស់គហបតី) ទាំងនោះ ។ កុលបុគ្គលនោះ ក៏ខឹង
 អាក្រក់ចិត្តហើយ លាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីក្រពើ ហើយលា
 សិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាប ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា
 ភ័យអំពីក្រពើនេះឯង ជាឈ្មោះនៃសេចក្តីប្រាថ្នាអាការៈចំពោះពោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កុម្មលភ័យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 អាវុធិភ័យ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 មានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្លូវ ដោយគិតថា អញត្រូវជាតិ ជរា
 មរណៈ សេចក្តីសោក ខួរក្បាល ទុក្ខ ទោមនស្ស នឹងសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ចិត្ត គ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខបៀតបៀន ដូចម្តេចហ្ន៎
 នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ ឲ្យប្រាកដបាន ។ កាលបុគ្គលនោះ
 បួសយាងនេះ ក៏ស្វៀកស្បៀងប្រដាប់បាតនឹងចីវរ ក្នុងវេលាបុព្វាណ្ឌសម័យ
 ចូលទៅកាន់ស្រុក ឬនិគមដើម្បីបិណ្ឌបាត ដោយមិនសង្រួមកាយ
 មិនសង្រួមវាចា មិនសង្រួមចិត្ត មិនផ្លូវស្មារតី មិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

សោ ឥត្ថ បស្សតី គហបតី វា គហបតីបុត្តំ វា បញ្ចហិ
 កាមគុណោហិ សមប្បតំ សមន្តិក្ខតំ បរិចារយមាធំ
 តស្ស ឯវំ ហោតិ មយំ ខោ បុព្វេ អតារិយក្ខតា
 សមាទា បញ្ចហិ កាមគុណោហិ សមប្បតា
 សមន្តិក្ខតា បរិចារយិម្ហា សំវិជ្ជន្តេ ខោ បទ មេ គុលេ
 ភោតា សក្កា ភោតេ ច កុញ្ញតំ បុញ្ញានិ ច កាតំ
 យន្ធនាហំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនា យាវត្ថតា
 ភោតេ ច កុញ្ញយ្យំ បុញ្ញានិ ច កតយ្យន្តំ ។
 សោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនា យាវត្ថតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អារាជកយស្ស ភីតោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ
 ហីនា យាវត្ថោ ។ អារាជកយន្តិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្ធ៍(១)
 កាមគុណាធំ អនិវចនំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អារាជកយំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុសុភាគយំ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ គុលបុត្តោ សទ្ធា អតារិយំ
 អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ ធុតិណ្ណោម្ហិ ជាតិយា
 ជរាមរណោធំ សោតេហិ បរិទេវហិ ទុក្ខេហិ
 នោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ ទុក្ខោតិណ្ណោ

១ ឱ.ម. បញ្ចន្ធ៍ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូរវិកាយ ចតុត្ថយិយាគ

កុលបុត្តនោះ ឃើញគហបតីក្តី កូនគហបតីក្តី ដែលផ្អែកស្តាប់ស្តាប់
 ព្រមព្រៀង មូលមិត្តដោយកាមគុណទាំង ៥ ក្នុងស្រុក ឬនិគមនោះ
 កុលបុត្តនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងនេះថា យើងហ្នឹងឯង ក្នុងកាល
 ពីដើមជាគ្រហស្ថ ជាអ្នកធ្លាប់ផ្អែកស្តាប់ស្តាប់ព្រមព្រៀងមូលមិត្តដោយ
 កាមគុណទាំង ៥ ដែរ ទាំងកោតសម្បត្តិក្នុងត្រកូលរបស់អញក៏មាន
 គ្រប់គ្រាន់ អញអាចនឹងប្រើប្រាស់កោតសម្បត្តិបានផង នឹងធ្វើនូវបុណ្យ
 ក៏បានផង បើដូច្នោះ គួរតែអញលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាប
 វិញ ហើយប្រើប្រាស់កោតសម្បត្តិផង ធ្វើបុណ្យផង ។ កុលបុត្តនោះ
 ក៏លាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីទឹកក្នុងវិល ហើយលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅ
 កាន់ភេទដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីទឹកក្នុង
 វិលនេះឯង ជាឈ្មោះនៃកាមគុណ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 អាវ័ជក័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុសុភាគ័យ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសទ្ធា ចេញទាញផ្ទះ ចូល
 កាន់ផ្ទះដោយគិតថា អញត្រូវជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោកខ្សឹកខ្សួល
 ទុក្ខ ទោមនស្សនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តគ្របសង្កត់ ត្រូវទុកគ្របសង្កត់

គតិយបណ្ណាសកេ ភយវត្តោ

ទុក្ខបរេតោ អប្បេនាម ឥមស្ស កោលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្តកិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ សោ ឯវំ
 បព្វជិតោ សមាធនោ បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តបិវាមាទាយ តាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ
 ទាវិសំ អភិក្ខតេនេវ កាយេន អភិក្ខតាយ វាទាយ
 អភិក្ខតេន ចិត្តេន អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា អសំវុតេហិ
 វុទ្ធិយេហិ សោ តត្ថ បស្សតិ មាតុត្តាមំ ទុដ្ឋវត្ថំ វា
 ទុប្បារតំ វា តស្ស មាតុត្តាមំ ទិស្វា ទុដ្ឋវត្ថំ វា ទុប្បារតំ វា
 វាតោ ចិត្តំ អនុទ្ធិសេតិ សោ វាតានុទ្ធិសេន(១) ចិត្តេន
 សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្ថតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សុសុកាកយស្ស ភីតោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនា-
 យាវត្ថោ ។ សុសុកាកយន្តិ ខោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្សេតំ
 អនិវចនំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សុសុកាកយំ ។ ឥមាទិ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ភយានិ ឥនេកច្ចស្ស កុលបុត្តស្ស
 ឥមស្ស ធម្មវិនយេ សទ្ធា អភាវស្មា អនតាវយំ
 បព្វជិតោ ទាដិកដ្ឋិតញ្ចវតិ ។

១ ឧ. វាតានុទ្ធិសេន ។ អយំ បាលី យុត្តគហេ ។

គតិយបណ្ណាសក ភយវត្ត

ត្រូវទុក្ខបៀតបៀន ដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងធ្វើឲ្យទីបំផុតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះឲ្យ
 ប្រាកដបាន ។ កាលកុលបុត្តនោះ ឬសយ៉ាងនេះ ក៏ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់
 បាត្រនឹងជីវា ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់ស្រុកបួនគមដើម្បី
 បិណ្ឌបាត ដោយមិនរក្សាកាយ មិនរក្សារាង មិនរក្សាចិត្ត មិនផ្គង់
 ស្មារតី មិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ កុលបុត្តនោះ ឃើញមាតុគ្រាមដែលស្ងៀក
 មិនស្រួល ឬដណ្តប់មិនស្រួល លុះកុលបុត្តនោះ ឃើញមាតុគ្រាមដែល
 ស្ងៀកមិនស្រួល ដណ្តប់មិនស្រួលហើយ ក៏មានចិត្តត្រវែកគ្រោះកំសួលឡើង
 កាលកុលបុត្តនោះ មានចិត្តត្រវែកគ្រោះកំសួលឡើងហើយ ក៏លាសិក្ខា
 ត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីត្រីកាច ហើយលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់ភេទ
 ដ៏ថោកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីត្រីកាចនេះ ជា
 ឈ្មោះនៃមាតុគ្រាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុសុភាភ័យ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យ ៤ យ៉ាងនេះឯង រមែងមានប្រាកដដល់
 កុលបុត្តខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលមានសព្វគុណធម្មនិយមនេះ ចេញចាក
 ផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ។

[១៦៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-

មាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ

ឯកទ្វោ បុគ្គលា វិវិច្ឆេ កាមេហិ វិវិច្ឆ អតុសលេហិ

ធម្មេហិ សវិតត្តំ សវិចារំ វិវេកនំ បីតិសុខំ បវេមំ ឈានំ

ឧបសម្ពន្ធំ វិហារតិ ។ សោ តទស្សនេតិ តំ និកាមេតិ

តេន ច វិត្តំ អាបជ្ជតិ តត្ថ បីតោ តទនិមុត្តោ

តត្ថហុលវិហារំ អបវីហំនោ កាលំ ក្យុមាណោ ព្រហ្ម-

កាយិកានំ នេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ ព្រហ្ម-

កាយិកានំ ភិក្ខុវេ នេវានំ កថ្យោ អាយុច្ឆមាណំ

តត្ថ បុថុជ្ជនោ យាវតាយុតំ វត្វា យាវតតំ តេសំ

នេវានំ អាយុច្ឆមាណំ តំ សត្វំ ខេបេត្វា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ បទុក្ខនិបាត

[១២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទនាមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្ងាត់ចាកតាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ ក៏បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ វិចារៈ មានបីតិនឹងសុខដែល
 កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់សម្រាន្តនៅ ។ កុលបុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរនឹង
 បឋមជ្ឈាននោះ ស្រឡាញ់បឋមជ្ឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយ
 បឋមជ្ឈាននោះ បិតនៅក្នុងបឋមជ្ឈាននោះ មានចិត្តចុះស៊ីបក្នុង
 បឋមជ្ឈាននោះ ជាអ្នកនៅច្រើនដោយបឋមជ្ឈាននោះ មិនបានសាប
 សូន្យចាកឈាន លុះធ្វើមរណកាលទៅ វេទនាទៅកើតជាមួយនឹង
 ពួកព្រហ្មកាយិកទៅតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃពួកព្រហ្មកាយិក-
 ទៅតាប្រមាណ ១ កប្ប^(១) ព្រហ្មបុគ្គលនោះបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាប
 អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទៅតាទាំងនោះ មានកំណត់
 ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គលនោះ ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឱ្យអស់ហើយ

១ បឋមជ្ឈាន (មាន៣ចំណែក) គឺបឋមជ្ឈានដំបៅកាប ១ បឋមជ្ឈានយ៉ាង កណ្តាល
 ១ បឋមជ្ឈានយ៉ាងខ្ពង់ ១ ។ កប្ប ១ ចែកជា ៣ ចំណែក ៦ ទី ៣ ទុកជាប្រមាណនៃអាយុ
 របស់សត្វដែលកើតដោយបឋមជ្ឈានដំបៅកាប កន្លះកប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់សត្វ
 ដែលកើតដោយបឋមជ្ឈានយ៉ាង កណ្តាល ១ កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់សត្វដែលកើត
 ដោយបឋមជ្ឈានយ៉ាងខ្ពង់ ។ អង្គកថា ។

គតិយបណ្ណាសក ភយវត្តោ

និវរយំ ចំ តច្ចុតិ តិវត្តានយោនីចំ តច្ចុតិ ចិត្តវិសយំ ចំ
 តច្ចុតិ ភក្កវតោ បន សាវតោ តត្ថ យាវតាយុតំ វត្ថា
 យាវតតំ តេសំ ទេវានំ អាយុប្បហាលំ តំ សត្វំ ខេមេត្វា
 តស្មីយេវ ភវេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
 វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ(១) វេទំ ឆានាគរណំ
 សុត្វតោ អរិយស្សាវតស្ស អស្សុតវតោ បុប្ផជ្ជនេន
 យទិទំ តតិយា ឧបបត្តិយា សតិ(២) ។ បុន ចបរំ
 ភិក្ខុវេ វេទកេត្វោ បុគ្គលោ វិតត្តុវិចារណំ វុបសមា
 អជ្ឈតំ សម្បសាទនំ មេតសោ វិកោធិការំ អវិតត្តុ
 អវិចារំ សមាធិជំ បិតសុខំ មុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ ។ សោ តទស្សនេតិ តំ និកាយេតិ វេន
 ច វិត្តំ អាបជ្ជតិ តត្ថ វិវតោ តទនិបុត្តា
 តព្វហុលវិហារី អបរិហិនោ កាលំ ត្បុរ្យមាណោ
 អាកស្សវានំ ទេវានំ សមាព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

១ ឧ. ម. អធិប្បាយសោ ។ ២ ម. បុតិយា ឧបបត្តិយា ពាតិ ។

តតិយបណ្ណាល័យ ភយវត្ត

រមែងទៅកាន់រកខ្លះ ទៅកាន់ត្រូវបានកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិត្តវិស័យខ្លះ
 ចំណែកសាវ័ករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់
 កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា
 ក៏ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ រមែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះ
 តែម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះសេចក្តីអធិប្បាយ
 នេះដំណើរផ្សេងគ្នារបស់អរិយសាវ័ក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹង
 បុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងទប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ជា
 ធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តានចិត្ត ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសុទ្ធ មាន
 សភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិ នឹងសុខ
 ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ព្រោះម្សាបវិតក្កៈនឹងវិចារៈសម្រាន្ត
 នៅ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរ នឹងទុតិយជ្ឈាននោះ ស្រឡាញ់
 ទុតិយជ្ឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយទុតិយជ្ឈាននោះ បិត
 នៅក្នុងទុតិយជ្ឈាននោះ មានចិត្តចុះស៊ីបក្នុងទុតិយជ្ឈាននោះ ជាអ្នកនៅ
 ដោយច្រើនក្នុងទុតិយជ្ឈាននោះ មិនបានសាបសូន្យចាកឈាន លុះធ្វើ
 មរណកាលទៅ រមែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់អាកាសសួរៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

អាកស្សរាជំ ភិក្ខុវេ ទេវំ ជំ ទ្វេ តត្ថា វាយុប្បមាណំ តត្ថ
 បុថុជ្ជនោ យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ ទេវំ ជំ
 អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេបេត្វា និរយំបិ កុច្ឆតិ
 តិវច្ឆានយោជំបិ កុច្ឆតិ បិត្តិវិសយំបិ កុច្ឆតិ ភកវតោ បន
 សាវតោ តត្ថ យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ
 ទេវំ ជំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេបេត្វា តស្មីយេវ
 ភវេ ចរិទិញាយតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ
 អនិប្បាយសោ ឥទំ នាណតារណំ សុតវតោ អរិយ-
 ស្សាវតស្ស អស្សាវតា បុថុជ្ជនេន យទិទំ កតិយា
 ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ឥវេតកោ
 បុគ្គលោ បិតិយា ច វិវាតា ឧបេត្តកោ ច វិហាតិ
 សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃពួកទេវតាជាន់អាកស្យរៈ ប្រមាណ២កប្ប(១)
 ព្រហ្មបុគ្គជនបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុ
 របស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គជន ញ៉ាំងអាយុ
 ទាំងអស់នោះឲ្យអស់ហើយ រមែងទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅកាន់តិរច្ឆាន
 កំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិត្តវិស័យខ្លះ ចំណែកសាវ័ករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ក៏បិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតា
 ទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឲ្យអស់
 ហើយ រមែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះតែម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ នេះសេចក្តីអធិប្បាយ នេះដំណើរផ្សេងៗ របស់
 អរិយសាវ័កដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុគ្គជនដែលមិនមានសេចក្តី
 ចេះដឹង ដោយគតិនឹងទប់បត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាបុគ្គលព្រងើយ
 កន្តើយផង មានស្មារតីដឹងខ្លួនផង បានឱ្យសុខដោយនាមកាយផង

១ ទុតិយដ្ឋាន ក៏ចែកជា ៣ ចំណែកដូចបឋមដ្ឋានដែរ គឺសង្ខេបតែត្រង់អាកស្យរព្រហ្ម
 ដោយទុតិយដ្ឋាននឹងត្រឹម មានអាយុប្រមាណ ៨ កប្ប ដោយទុតិយដ្ឋានយ៉ាងកណ្តាលអាយុ
 ៤ កប្ប ដោយទុតិយដ្ឋានយ៉ាងចេកទាប អាយុ២កប្ប ។ អដ្ឋិកថា ។

គតិយបណ្ណសព ភយវត្តោ

យន្តំ អរិយា វាចិត្តន្តំ ឧបេក្ខតោ សតិមា
 សុខវិហារតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។
 សោ តទស្សនេតិ តំ និកាមេតិ តេន ច វិត្តំ
 អាបជ្ជតិ តត្ថ បិសោ តទនិម្មតោ តព្វហុលវិហារំ
 អបរិហិនោ កាលំ ក្សមាធ�ោ សុភកិល្យានំ
 ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ សុភកិល្យានំ
 ភិក្ខុវេ ទេវំនំ ចត្តារោ កប្បា អាយុប្បមាណំ
 តត្ថ បុថុជ្ជនោ យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ
 ទេវំនំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេមេត្វា និរយំបិ
 កច្ឆតិ តិរច្ឆានយោនីបិ កច្ឆតិ បិត្តវិសយំបិ កច្ឆតិ
 ភក្កវតោ បន សាវតោ តត្ថ យាវតាយុកំ វេត្វា
 យាវតកំ តេសំ ទេវំនំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ
 ខេមេត្វា តស្មីយេវ ភវេ បរិនិព្វាយតិ ។

តតិយបណ្ណាសក ភយវត្ថុ

រមែងបានដល់នូវតតិយជ្ឈាន ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរ
 ថា បុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈាន ជាអ្នកព្រងើយកន្តើយ មានស្មារតីនៅ
 ជាសុខ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរនឹងតតិយជ្ឈាននោះ ស្រឡាញ់
 តតិយជ្ឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយតតិយជ្ឈាននោះ បិត
 នៅក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ ជាអ្នកនៅ
 ដោយច្រើនក្នុងតតិយជ្ឈាននោះ មិនសាបសូន្យចាក ឈាន លុះធ្វើ
 មរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់សុភកិល្លា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃពួកទេវតាជាន់សុភកិល្លា ប្រមាណ ៤
 កប្ប^(១) ព្រហ្មបុថុជ្ជនបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណ
 នៃអាយុរបស់ពួកទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុថុជ្ជន
 ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឱ្យអស់ហើយ រមែងទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅកាន់
 ត្រូវបានកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បត្តិវិស័យខ្លះ ចំណែកសាវ័ករបស់ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណ
 នៃអាយុរបស់ពួកទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំង
 អាយុទាំងអស់នោះឱ្យអស់ហើយ រមែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះតែម្តង ។

១ តតិយជ្ឈានចែកជា៣បំណែកគឺចុះតតិយជ្ឈានដែរ តតិយជ្ឈានដ៏ថោកទាបអាយុ ១៦ កប្ប
 យ៉ាងកណ្តាលអាយុ ៣២ កប្ប យ៉ាងខ្ពស់ អាយុ ៦៤ កប្ប ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវិនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ អនិប្បាយសោ វេទំ
 នាណាគរណំ សុត្រតោ អរិយស្សាវតទស្ស អស្សាវតា
 បុប្ផជ្ជនេន យទិទំ កតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន បបរំ
 ភិក្ខុវេ វេនេកាថោ បុត្តលោ សុខស្ស ច បហាណា
 ទុក្ខស្ស ច បហាណា បុព្វេ សោមនស្សនោមនស្សនំ
 អត្ថន្តមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថ
 ណានំ ឧបសម្ពជ្ជ វិហារតិ ។ សោ តទស្សនេតិ តំ
 និកាមេតិ តេន ច វិត្តិ អាបជ្ជតិ តត្ថ បិតោ តទទិមុត្តោ
 តព្វហុលវិហារំ អបរិហំនោ កាលំ កុមារោ វេហច្ឆ-
 លានំ នេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ វេហច្ឆលានំ
 ភិក្ខុវេ នេវានំ បញ្ច កប្បសតានិ អាយុប្បមាណំ
 តត្ថ បុប្ផជ្ជនោ យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ
 នេវានំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេមេត្វា និរយំបិ
 កច្ឆតិ តិវច្ឆានយោនីបិ កច្ឆតិ បិត្តិវិសយំបិ កច្ឆតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចតុត្ថកនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះសេចក្តីអធិប្បាយ នេះដំណើរ
 ផ្សេងគ្នារបស់អរិយសាវ័ក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុគ្គជនដែល
 មិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងទប់បត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយវិញទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះលះបង់សុខផង លះបង់
 ទុក្ខផង ព្រោះវិនាសទៅនៃសោមនស្ស នឹងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង
 ក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ដែលមិនមានសុខមិនមានទុក្ខ មានតែសតិដ៏
 បរិសុទ្ធតែតែអំពីទម្រង់ សម្រាន្តនៅ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរនឹង
 ចតុត្ថជ្ឈាននោះ ស្រឡាញ់ចតុត្ថជ្ឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយ
 ចតុត្ថជ្ឈាននោះ បិតនៅក្នុងចតុត្ថជ្ឈាននោះ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងចតុត្ថជ្ឈាន
 នោះ ជាអ្នកនៅដោយច្រើនក្នុងចតុត្ថជ្ឈាននោះ មិនបានសាបសូន្យ
 ចាកឈាន លុះធ្វើមរណកាលទៅ រមែងទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា
 ជាន់វេហប្បលៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃពួកទេវតាជាន់វេហប្បលៈ
 ប្រមាណ ៥០០ កប្ប(១) ព្រហ្មបុគ្គជនបិតនៅក្នុងនោះ ដកបដល់អស់
 កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា
 លុះព្រហ្មបុគ្គជន ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឲ្យអស់ហើយ រមែង
 ទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅកាន់តិរច្ឆានកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិត្តិវិស័យខ្លះ

១ សំដៅយកឧបបត្តិដ្ឋានដ៏ឧត្តមតែម្យ៉ាង ឯប្រមាណនៃអាយុក្នុងស្ថានវេហប្បលៈព្រហ្មតែ
 ប៉ុណ្ណោះឯង ព្រោះព្រហ្មនេះមិនមានចែកជា ៣ ។ ដូចជាព្រហ្មក្នុងបឋមដ្ឋានភូមិជាដើមទេ ។
 អដ្ឋកថា ។

គតិយបណ្ណសកេ ភយវត្តោ

កកវតោ បន សាវតោ តត្ថ យាវតាយុតំ វត្ថា
 យាវតតំ តេសំ នេវនំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ
 ខេមេត្វា តស្មីយេវ កវេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ
 ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ វេនំ
 ធានាគរណំ សុតវតោ អរិយស្សាវតស្ស អស្សាវតា
 បុថុជ្ឈនេន យទិនំ គតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ វេមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាធា
 លោកស្មិនំ ។

(១២២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាធា លោកស្មី ។ តតមេ ចត្តារោ ។ វេធិ
 ភិក្ខុវេ ឯតត្ថោ បុគ្គលោ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ
 អតុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ
 មីតិសុខំ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហា-
 រតិ ។ សោ យនេវ តត្ថ ហោតិ រូបកតំ
 វេទនាកតំ សញ្ញាកតំ សង្ខារកតំ វិញ្ញាណកតំ

គតិយបណ្ណសាស្ត្រ ភយវគ្គ

ចំណែកសាវ័ករបស់ព្រះវិមានព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបដល់
 អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់
 ត្រឹមណា លុះព្យាបាល់អាយុទាំងអស់នោះឲ្យអស់ហើយ ក៏វិមលបរិនិព្វាន
 ក្នុងភពនោះតែម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះ
 ជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវ័ក ដែល
 មានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុគ្គជន ដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹងដោយគតិនឹង
 ទប់បត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង វិមលមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។

(១២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វិមលមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ បាន
 ដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីគតិនឹង
 សុខៈតើគតិសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់សម្រាន្តនៅ ។ ធម៌គឺរូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណណា មានក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយស្ស ចតុត្ថិយគោ

តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គល្លាតោ
 សល្លតោ អយតោ អាណាជតោ បរតោ បលោ-
 កតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមនុបស្សតិ ។
 សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុទ្ធាវា-
 សានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។ អយំ
 ខោ ភិក្ខុវេ ឧបបត្តិ អសាធារណា បុថុជ្ឈនេហិ ។
 បុន ចបំ ភិក្ខុវេ ឥនេកត្វោ បុគ្គលោ វិតក្កវិចារានំ
 រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធវិហារតិ ។
 សោ យទេវេ តត្ថ ហោតិ រូបភតំ វេទនាភតំ
 សញ្ញាភតំ សម្មារភតំ វិញ្ញាណភតំ តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ រោគតោ គល្លាតោ សល្លតោ អយតោ
 អាណាជតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ
 សមនុបស្សតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
 សុទ្ធាវាសានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ក៏ចិញ្ចរណាឃើញនូវធម៌ទាំងនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ
 ថាជារោគ ថាជាបូស ថាជាព្រូញ ថាជាសេចក្តីតានតឹង ថាជាអាពាធ ថា
 ជាអារម្មណ៍អ្នកដទៃ ថាជាអារម្មណ៍ទ្រុឌទ្រោម ថាជាអារម្មណ៍សោះស្ងួត ថាជាអារម្មណ៍
 មិនមែនអារម្មណ៍ខ្លួន បុគ្គលនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ វេមន៍ចូល
 ទៅកាន់សហភាពនៃពួកទេវតាជាន់សុទ្ធាវស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ឯងជាបុគ្គល (ការកើត) មិនបានទ្បើងដល់បុគ្គលទាំងឡាយឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះរម្ងាប់នូវ
 វិគត្តៈនឹងវិចារៈ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន
 ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន សម្រាន្តនៅ ។ ធម៌គឺ រូប វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារ វិញ្ញាណ មាននៅក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះ ក៏ចិញ្ចរណា
 ឃើញនូវធម៌ទាំងនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ ថាជា
 រោគ ថាជាបូស ថាជាព្រូញ ថាជាសេចក្តីតានតឹង ថាជាអាពាធ ថា
 ជាអារម្មណ៍អ្នកដទៃ ថាជាអារម្មណ៍ទ្រុឌទ្រោម ថាជាអារម្មណ៍សោះស្ងួត ថាជា
 អារម្មណ៍មិនមែនអារម្មណ៍ខ្លួន ។ បុគ្គលនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ វេមន៍ចូលទៅកាន់សហភាពនៃពួកទេវតាជាន់សុទ្ធាវស ។

អយំ ខោ ភិក្ខុវេ ឧបបជ្ជតិ វសាធាវណា បុព្វជ្ឈនេហិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាធា
 លោកស្មិនំ ។

(១២៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិនំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេរោ បុគ្គលោ មេត្តាសហគរោន ចេតសា
 ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ
 តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វដិ
 សព្វត្ថតាយ សព្វារ្នំ លោកំ មេត្តាសហគរោន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គរោន អប្បមាលោន អវេរេន
 អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហរតិ ។ សោ តទស្សនេតិ
 តំ និកាមេតិ តេន ច វិភី វាបជ្ជតិ តត្ថ វិគោ
 តទទិមុត្តោ តព្វហុលវិហារី អបរិហិនោ កាលំ កុរុមាធា
 ព្រហ្មកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 ព្រហ្មកាយិកានំ ភិក្ខុវេ ទេវានំ កប្បោ អាយុប្បមាលំ

គតិយបណ្ណាសក ភយវត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាឧបបត្តិ មិនបានទេទៅ ដល់បុព្វជន
ទាំងឡាយឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះឯង រមែង
មានប្រាកដក្នុងលោក ។

(១២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
នឹងទិសទីដ៏គឺទិសតូច ។ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង
ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរនឹង
មេត្តានោះ ស្រឡាញ់មេត្តានោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ដោយមេត្តា
នោះ បិតនៅក្នុងមេត្តានោះ មានចិត្តចុះស៊ីបក្នុងមេត្តានោះ ជាអ្នក
នៅដោយច្រើនដោយមេត្តានោះ មិនបានសាបសូន្យចាកមេត្តា លុះធ្វើ
មរណកាលទៅ រមែងចូលទៅកាន់សហភាពនៃពួកព្រហ្មកាយិកទៅតា ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃពួកព្រហ្មកាយិកទៅតា មានប្រមាណ ១ កប្ប

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចក្កនិកាយោ

ឥត្ថ បុត្តជ្ឈនោ យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ
 ទេវាទំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេបេត្វា
 និរយំបិ កច្ចតិ តិរច្ឆានយោនីបិ កច្ចតិ បិត្ត-
 វិសយំបិ កច្ចតិ ភកវតោ បន សាវកោ ឥត្ថ
 យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ ទេវាទំ
 អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេបេត្វា តស្មីយេវ កវេ
 បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ
 អធិប្បាយសោ ឥទំ ឆានាការណំ សុតវតោ
 អរិយស្មារកស្ស អស្សុតវតោ បុត្តជ្ឈនេន យទិទំ
 តតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 ឥនេត្តោ បុត្តលោ កក្កណាសហគតេន ចេតសា
 ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា
 តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមជោ តិរិយំ សព្វជិ
 សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ កក្កណាសហគតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាលោន
 អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហរតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ចក្កនិបាត

ព្រហ្មបុគ្គលបីនាក់នៅក្នុងទីនោះ ដកបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃ
 អាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គល
 ក្លាយអាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ រមែងទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅ
 កាន់តិរច្ឆានកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិត្តវិសយ៍ខ្លះ ចំណែកសាវករបស់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ក៏បីនាក់នៅក្នុងទីនោះ ដកបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណ
 នៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះក្លាយអាយុ
 ទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ រមែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះតែម្តង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះ
 ជាដំណើរផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹងនឹងបុគ្គល
 ដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងទុបបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ករុណា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤
 ក៏ដូចៗគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយករុណាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន
 មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ក្នុង
 ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីដ៏គឺទិសតូច ៗ ដោយការយក
 ខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងឡាយ ក្នុងទិសទាំងឡាយ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។

គតិយបណ្ណាសកេ ភយវត្តោ

សោ តទស្សនេតិ តំ និកាមេតិ តេន ប វិភីតំ អាបជ្ជតិ
តត្ថ បីតោ តទទិមុត្តោ តព្វហុលវិហារី អបរិហំនោ
កាលំ តក្កមាណោ អាកស្សរាជំ ទេវំនំ សហព្យតំ
ឧបបជ្ជតិ ។ អាកស្សរាជំ ភិក្ខុវេ ទេវំនំ ទ្វេ កប្បា
អាយុប្បមាណំ តត្ថ បុជ្ជជ្ជនោ យាវតាយុកំ វត្វា
យាវតកំ តេសំ ទេវំនំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ
ខេមេត្វា និរយំបិ កច្ឆតិ តិវច្ឆានយោនីបិ កច្ឆតិ
បិត្តិសយំបិ កច្ឆតិ ភកវតោ បន សាវកោ តត្ថ
យាវតាយុកំ វត្វា យាវតកំ តេសំ ទេវំនំ អាយុប្ប-
មាណំ តំ សព្វំ ខេមេត្វា តស្មីយេវ កវេ បរិនិព្វាយតិ។
អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ
ឥទំ បាណករណំ សុត្វតោ អរិយស្សាវតស្ស
អស្សាវតា បុជ្ជជ្ជនេន យទិទំ កតិយា ឧប-
បត្តិយា សតិ ។ បុន បបរំ ភិក្ខុវេ ឥន្ទេ-
កោ បុគ្គលោ បុទិតាសហកតេន បេតសា

តតិយបណ្ណសក ភយវិគ្គ

បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរនឹងករុណានោះ ស្រឡាញ់ករុណានោះ
 ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ដោយករុណានោះ បិតនៅក្នុងករុណានោះ
 មានចិត្តចុះស៊ីប៉ក្នុងករុណានោះ ជាអ្នកនៅដោយច្រើនដោយករុណានោះ
 មិនបានសាបសូន្យចាកករុណា លុះធ្វើមរណកាលទៅ រមែងចូលទៅកាន់
 សហភាពនៃពួកទេវតាជាន់អាកាសស្បូវ៖ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃ
 ពួកទេវតាជាន់អាកាសស្បូវមានប្រមាណ ២ កប្ប ព្រហ្មបុថុជ្ជនបិតនៅក្នុង
 ទីនោះ ដរាបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាទាំង
 នោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុថុជ្ជនញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឲ្យ
 អស់ហើយ រមែងទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅកាន់តិរច្ឆានកំណើតខ្លះ ទៅ
 កាន់បិត្តវិស័យខ្លះ ចំណែកសាវ័ករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបិតនៅក្នុងទី
 នោះ ដរាបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតា
 ទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យ
 អស់ហើយ រមែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះតែម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរ
 ផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវ័ក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុថុជ្ជន
 ដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងឧបបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិកា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស ចតុត្ថនិពាហេ

ឯកំ ទិសំ ជវត្វា វិហរតិ តថា នុតិយំ តថា តតិយំ
 តថា ចតុត្ថំ វេតិ ឧទ្ធមនោ តិវិយំ សព្វនិ សព្វតតាយ
 សព្វាវន្តំ លោកំ មុទិតាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហាត្ថតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជវត្វា
 វិហរតិ ។ សោ តទស្សនេតិ តំ និកាយេតិ តេន ច
 វិត្តំ អាបជ្ឈតិ តត្ថ វិតោ តទនិមុត្តោ តព្វហុលវិហារី
 អបរិហំនោ កាលំ កុរុមាណោ សុភកតិណ្ណានំ ទេវានំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។ សុភកតិណ្ណានំ ភិក្ខុវេ
 ទេវានំ ចត្តារោ កប្បា អាយុប្បមាណំ តត្ថ បុថុជ្ឈនោ
 យាវតាយុតំ វត្វា យាវតតំ តេសំ ទេវានំ
 អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេបេត្វា និវយំបិ កច្ចតិ
 តិរច្ឆានយោនីបិ កច្ចតិ បិត្តិវិសយំបិ កច្ចតិ ភកវតោ
 បន សាវកោ តត្ថ យាវតាយុតំ វត្វា យាវតតំ
 តេសំ ទេវានំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេបេត្វា

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗគ្នា មាន
ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ដ៏ធំទូលាយប្រមាណមិនបាន មិនមានព្យា
មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាង
លើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីនឹង គឺទិសតូចៗ ដោយការយកខ្លួន
ប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ បុគ្គល
នោះក៏ត្រេកអរនឹងមុទិតានោះ ស្រឡាញ់មុទិតានោះ ដល់នូវសេចក្តី
ត្រេកអរដោយមុទិតានោះ បិតនៅក្នុងមុទិតានោះ មានចិត្តចុះស៊ីបក្តី
មុទិតានោះ ជាអ្នកនៅច្រើនដោយមុទិតានោះ មិនបានសាបសូន្យចាក
មុទិតា លុះធ្វើរណកាលទៅ រមែងចូលទៅកាន់សហភាពនៃពួកទេវតា
ជាន់សុភកិល្លា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃពួកទេវតា ជាន់សុភ-
កិល្លា មានប្រមាណ ៤ កប្ប បុគ្គជនបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបដល់អស់
កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹម
ណា លុះព្រាហ្មបុគ្គជន ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ រមែង
ទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅកាន់តិរច្ឆានកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិត្តវិស័យ
ខ្លះ ចំណែកសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ
ដរាបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ
មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងអាយុទាំងនោះ ឲ្យអស់ហើយ

ភិក្ខុយេវ ភវេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
 វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ ឥទំ នាណករណំ
 សុត្តរតោ អរិយស្សវកស្ស អស្សុត្តរតា បុប្ផជ្ជនេន
 យទិទំ គតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន ចបរំ
 ភិក្ខុវេ ឥនេកោច្ឆោ បុគ្គលោ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ តថា ទុតិយំ
 តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមនោ តិរិយំ
 សព្វធិ សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហ-
 គតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគតេន អប្បមាលោន
 អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ។ សោ តទស្សនេតិ
 តំ និកាមេតិ តេន ច វិត្តំ អាបជ្ឈតិ តត្ថ វិសោ តទធិ-
 មុត្តោ តព្វហុលវិហារី អបរិហំនោ កាលំ ត្បុរមាធា
 វេហច្ឆលានំ នេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។ វេហច្ឆលានំ
 ភិក្ខុវេ នេវានំ បញ្ច កប្បសតានិ អាយុប្បមាលំ

គតិយបណ្ណសក ភយវិត្ត

វេមនិបរិទ្ធិព្យាសក្កន្តកតនោះតែម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តី
 ថ្ងៃកត្តា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវ័ក
 ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយ
 គតិនឹងទប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ មានចិត្តប្រកបដោយទុក្ខ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២
 ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូច ។ គ្នា មានចិត្តប្រកបដោយទុក្ខ ដ៏ធំ
 ទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយ
 ទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹង
 ទិសទទឹង គឺទិសតូច ។ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងឡាយក្នុង
 ទីតាំងពួងសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បុគ្គលនោះក៏ត្រេកអរនឹងទុក្ខនោះ
 ស្រឡាញ់ទុក្ខនោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ដោយទុក្ខនោះ
 បិតនៅក្នុងទុក្ខនោះ មានចិត្តចុះស៊ីបក្នុងទុក្ខនោះ ជាម្នាក់នៅច្រើន
 ដោយទុក្ខនោះ មិនបានសាបសូន្យទុក្ខ លុះធ្វើមរណកាលទៅ
 វេមនិច្ចលទៅកាន់សហគាតនៃពួកទេវតាជាន់វេហប្បលៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ រាយនៃពួកទេវតាជាន់វេហប្បលៈ មានប្រមាណ ៥០០ កប្ប

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

តត្ថ បុត្តជ្ឈនោ យាវតា យុត្តំ វេត្វា យាវតកំ
 តេសំ ទេវំនំ អា យុប្បមាណំ តំ សព្វំ
 ខេមេត្វា វិរយំបិ កច្ឆតិ តិវច្ឆានយោ នីបិ
 កច្ឆតិ បិត្តិវិសយំបិ កច្ឆតិ កកវតោ បន
 សាវតោ តត្ថ យាវតា យុត្តំ វេត្វា យាវតកំ
 តេសំ ទេវំនំ អា យុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេមេត្វា
 តស្មីយេវ ភវេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
 វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ ឥទំ នាណករណំ
 សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស អស្សាវតា បុត្តជ្ឈនេន
 យទិទំ កតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ ឥមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្តិ។

[១២៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មិន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ
 ឯកថោ បុគ្គលោ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ
 ដវិត្វា វិហារតិ តថា ធុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុក្កនិបាត

ព្រហ្មបុគ្គជនបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃ
 អាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គជន ញ៉ាំង
 អាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ រមែងទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅកាន់
 តិរច្ឆានកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិត្តវិស័យខ្លះ ចំណែកសាវ័ករបស់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃ
 អាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងអាយុទាំងអស់
 នោះឲ្យអស់ហើយ រមែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះវត្តម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរ
 ផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវ័ក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹងនឹងបុគ្គជនដែល
 មិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងឧបបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយ
 ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូច ។ គ្នា

តតិយបណ្ណសកេ ភយវត្តោ

ឥតិ ឧទ្ធចមដោ តិវិយំ សព្វនិ សព្វត្ថតាយ សព្វាវនំ
 លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហាគតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន
 ដវិត្តា វិហារតិ ។ សោ យនេវ តត្ថ ហោតិ
 រូបកតំ វេទនាកតំ សញ្ញាកតំ សម្ព័ន្ធកតំ វិញ្ញាណ-
 កតំ តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ
 កល្យាណតោ សល្យតោ អយតោ អាណាធិតោ បរតោ
 បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមនុបស្សតិ ។
 សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុទ្ធាវសានំ
 ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឧបបត្តិ អសាធារណា បុប្ផជ្ឈនេហិ ។ បុន ចបរំ
 ភិក្ខុវេ ឥនេកកថោ បុគ្គលោ កក្កណាសហគតេន
 ចេតសា... ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា... ។
 ឧបេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដវិត្តា
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ

គតិយបណ្ណាសក រាយវគ្គ

មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ
 មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ
 ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីនឹងគឺ ទិសតូចៗ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបដូចនឹង
 សត្វទាំងពួង ក្នុងទិសទាំងពួងសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ធម៌គឺ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណណា មានក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះ តែង
 តិចារណាឃើញនូវធម៌ទាំងនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ
 ថាជាពេក ថាជាឫស ថាជាព្រួញ ថាជាសេចក្តីតានតឹង ថាជាអាពាធ
 ថាជាបឋមអកដទៃ ថាជាបឋមទ្រុឌទ្រោម ថាជាបឋមសោះសូន្យ ថាជា
 បឋមមិនមែនរបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 រមែងចូលទៅកាន់សហភាពនៃពួកទេវតាជាន់សុទ្ធាវស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយនេះឯងជាបឋមមិនបានទូទៅដល់បុគ្គលទាំងឡាយឡើយ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ករុណា ... ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ... ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ទេវតា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗគ្នា

សុត្តន្តបិដកេ អង្គុត្តរនិកាយស្ស បុគ្គលនិបាតោ

ឥតិ ឧទ្ធមនោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្ថកាយ សព្វាវុធ្នំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហត្ថតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន
 ជវិត្វា វិហរតិ ។ សោ យនេវ តត្ថ ហោតិ រូបគតំ
 វេទនាគតំ សញ្ញាគតំ សម្មារគតំ វិញ្ញាណគតំ តេ
 ធម្មេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ
 អយតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ
 អនត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា
 បរម្មរណា សុទ្ធាវសានំ នេវនំ សហព្យតំ
 ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ ឧបបត្តិ
 អសាធារណា បុប្ផជ្ឈនេហិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជបាទា លោកស្មិនំ ។

[១២៧] តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មា-

សម្ពុទ្ធស្ស ចាតុកាវ ចត្តារោ អច្ឆរិយា អព្ពតធម្មា
 ចាតុកវិនិ ។ កតបេ ចត្តារោ ។ យនា ភិក្ខុវេ
 ពោធិសត្តោ តុសីតា កាយា បរិត្វា សតោ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថវនិបាត

មានចិត្តប្រកបដោយទេវតាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ
 មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ
 ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីនឹងទិសតូចៗ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹម
 នឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ធម៌គឺ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណណា មានក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះតែង
 ពិចារណាឃើញនូវធម៌ទាំងនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ
 ថាជាអាក្រក់ ថាជាឫស ថាជាព្រួញ ថាជាសេចក្តីតានតឹង ថាជាអាពាធ
 ថាជារបស់អ្នកដទៃ ថាជារបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជារបស់សោះស្ងួត ថាជា
 របស់មិនមែនជារបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលនោះ លុះបែកផ្ទុយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 រមែងចូលទៅកាន់សហគាតនៃពួកទេវតាជាន់សុទ្ធាវាស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះឯងជាទប់បត្តិ មិនបានទ្បទៅដល់បុព្វជនទាំងឡាយឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

(១២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលអស្ចារ្យចំឡែក ៤ យ៉ាង

រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។
 ហេតុដែលអស្ចារ្យចំឡែក ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពោធិសត្វច្យុតចាកពួកទេវតាជាន់តុសិត មានស្មារតី

តតិយបណ្ណសកោ ភយវត្តោ

សម្មជានោ មាតុត្ថុន្នំ ឥត្តមតិ អថ សនេកេ លោកេ

សមារកេ បព្រហ្មកេ សស្សបណ្ណាញ ណីយា បដាយ

សនេមនុស្សយ អប្បមាលោ ឧទ្ធចារេ ឥតាសោ

មាតុក្កវតិ អតិក្កម្មេ ទេវនំ ទេវនុកាវំ យាបិ

តា(១) លោកន្តីកោ អយា អស្សុតា អន្ធការា

អន្ធការតិមសា យត្ថិមេសំ ចន្ទិមសុរិយានំ ឯវំ-

មហិទ្ធិកានំ ឯវមហានុកាវនំ អាកា ចានុកោន្តិ

តន្ត្រីយបណ្ណសក រាយវគ្គ

ដឹងខ្លួនចុះកាន់ផ្ទៃនៃព្រះមាតា ក្នុងកាលណា កាលនោះព្រះដ៏លើសលុប
 ប្រមាណមិនបាន កន្លងបង់នូវអានុភាពដ៏ប្រសើររបស់ទេវតាទាំងឡាយ ក៏
 កើតប្រាកដក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោកព្រហ្មលោក
 ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិ-
 ទេពនិងមនុស្សដ៏សេស ចំណែកលោកន្តរិកនរក(១) ទាំងប៉ុន្មាន ដែលជា
 ទីចំហមិនមានអ្វីទ្រទាំងក្រោម ជាទីដ៏នឹក មានតែអ័ព្វដ៏នឹកសូន្យស្ម័គ្រ
 ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានបុព្វច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុ-
 ភាពច្រើនយ៉ាងនេះ(២) រមែងផ្សាយទៅមិនដល់(៣) លោកន្តរិកនរកណា

១ នរកដែលតាំងនៅក្នុងចន្លោះនៃចក្រវាឡ ៣ ២ ហៅថាលោកន្តរៈ ១ ដូចជាឧទាហរណ៍
 ពណ្ណាលនៃប្រជុំកង់ទេះបី ២ ឬបាត្របីដែលគេដាក់ទល់គ្នានឹងគ្នា នរកនោះឯងមានទំហំ ៤
 ពាន់យោជន៍ សត្វដែលកើតក្នុងនរកនោះព្រោះធ្វើនូវកំហុសដ៏មានទម្ងន់ចំពោះមាតាបិតា និង
 សមណព្រាហ្មណ៍ដែលប្រកបដោយធម៌ ឬព្រោះអំពើឧក្រិដ្ឋធុរកិច្ច មានសម្លាប់សត្វរាល់ ២
 ថ្ងៃជាដើម សត្វនរកទាំងនោះមានខ្លួន ៣ គាវុត មានក្រចកវែង ២ ព្យួរតែងពោងនឹងផែងភ្នំ
 ចក្រវាឡដោយក្រចកនិងសត្វប្រៀបពោងដើមឈើ ។ អន្តិកថា ។

២. មានបុព្វច្រើនដោយហេតុរឿងម្តង បំភ្លឺបានក្នុងទ្វីប៣ មានអានុភាពច្រើន ដោយ
 ហេតុកំបាំងបង់នូវដំណើរពេញពន្លឺម្ខាង ៩ សែនយោជន៍ទៅក្នុងទិសមួយ ២ ។

៣. ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងនោះ ដើរចំណូលភ្នំចក្រវាឡ ឯលោកន្តរិកនរកកន្លង
 ហួសភ្នំចក្រវាឡទៅទៀត ព្រោះហេតុនោះ បានជាពន្លឺនៃព្រះអាទិត្យព្រះចន្ទ្រផ្សាយទៅមិន
 ដល់ក្នុងនរកនោះ ។ អន្តិកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុក្កនិហោ

តត្ថបិ អប្បមាណោ ឧទ្ធចារោ ឧភាសោ ចាតុក្កាតិ
 អតិក្កម្មេ ទេវនំ ទេវនុការំ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា
 តេបិ តេនោភាសេន អញ្ញាមញ្ញំ សញ្ញានន្តិ អញ្ញាបិ តិរ
 កោ សន្តិ សត្តា ឥធិបបន្នាតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុក្កាតំ អយំ បរមោ
 អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ ចាតុក្កាតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 យនា ពោធិសត្តោ សតោ សម្មជាតោ មាតុក្កច្ឆិស្ថា
 និក្ខមតិ ។ បេ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុក្កាតំ អយំ នុតិយោ អច្ឆរិយោ
 អព្ភតធម្មោ ចាតុក្កាតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 យនា តថាគតោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពុទ្ធិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ
 ។ បេ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 ចាតុក្កាតំ អយំ តតិយោ អច្ឆរិយោ អព្ភតធម្មោ
 ចាតុក្កាតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ យនា
 តថាគតោ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បរិត្តតិ អថ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ធហត្ថកថាបិដក

តន្ត្រីដ៏លើសលុបប្រមាណមិនបាន កន្លងបង្អស់នូវអាទុភាពដ៏ប្រសើររបស់
 ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងលោកនូវកន្លងនោះឯង ពួក
 សត្វណា ដែលកើតក្នុងលោកនូវកន្លងនោះ សត្វទាំងនោះ ក៏ស្គាល់
 គ្នាទាំងនោះដោយសារពន្លឺនោះថា ឧប្បា⁺ ពួកសត្វដែលមកកើតក្នុងទីនេះ
 ដែរតើ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុអស្ចារ្យចម្លែកទី ១
 កើតប្រាកដឡើង ព្រោះការកើតឡើងនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ពោធិសត្វ មានស្មារតី
 ដ៏ល្អ ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃនៃព្រះមាតា ក្នុងកាលណា ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុដែលអស្ចារ្យចម្លែកទី ២ កើតប្រាកដ
 ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគត បានត្រាស់ដឹងនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិ-
 ញ្ញាណក្នុងកាលណា ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ
 អស្ចារ្យចម្លែកទី ៣ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះ
 តថាគត ព្យាបាលធម្មចក្រដ៏ប្រសើរឲ្យប្រព្រឹត្តក្នុងកាលណា កាលនោះ

គតិយវណ្ណសព ភយវត្តោ

សនេវតេ លោកេ សមារកេ សព្វញ្ញកេ សស្សមណ-
 ព្រញ្ញណីយា បដាយ សនេវមនុស្សយ អប្បមាលោ
 ឧឡារោ ឧភាសោ ចាតុក្កវតិ អតិក្កម្មេវ ទេវនំ ទេវនុការំ
 យាបិ តា លោកន្តិកា អយា អស្សុតា អន្ធការា
 អន្ធការតិមិសា យត្ថិមេសំ ចន្ទិមស្សិយានំ វរមហិ-
 ទ្ធិកានំ វរមហានុការំ អាភា ធានុកោន្តិ តត្ថបិ
 អប្បមាលោ ឧឡារោ ឧភាសោ ចាតុក្កវតិ អតិក្ក-
 ម្មេវ ទេវនំ ទេវនុការំ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបន្នា
 តេបិ តេនោភាសេន អពាមញំ សញ្ញានន្តិ អពោបិ តិវ
 ភោ សន្តិ សត្តា ឥធម្មបបន្នាតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ
 អរហតោ សមាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុការំ អយំ ចតុត្តោ
 អច្ឆរិយា អពុត្តយោ ចាតុក្កវតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ
 អរហតោ សមាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុការំ ឥមេ
 ចត្តារោ អច្ឆរិយា អពុត្តយោ ចាតុក្កវតិ ។

តតិយបណ្ណាសក ភយវត្ថុ

ពន្លឺដ៏លើសលុប ប្រមាណមិនបាន កន្លងបង្ខំនូវអានុភាពដ៏ប្រសើររបស់
 ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំង
 ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំង
 សមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេស
 ចំណែកលោកន្តរិកនរកទាំងប៉ុន្មាន ដែលជាទីចំហ មិនមានអ្វីទ្រទាំង
 ក្រោម ជាទីឆ្លងកាត់ មានតែអំពូលដ៏តូចស្លូតស្រួល ពន្លឺនៃព្រះចន្ទ្រ
 នឹងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានបូជ្ជច្រើន យ៉ាងនេះ មានអានុភាព
 ច្រើន យ៉ាងនេះ ក៏រមែងផ្សាយទៅមិនដល់ ក្នុងលោកន្តរិកនរកណា
 ពន្លឺដ៏លើសលុប ប្រមាណមិនបាន កន្លងបង្ខំនូវអានុភាពដ៏ប្រសើរ
 របស់ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងលោកន្តរិកនរកនោះឯង
 ពួកសត្វណា កើតក្នុងលោកន្តរិកនរកនោះ សត្វទាំងនោះឯង ក៏
 ស្គាល់គ្នាទាំងដោយសារពន្លឺនោះថា ធុហ្ម⁺ មានពួកសត្វដ៏ខ្ពស់កើត
 ក្នុងទីនេះដែរតើ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុអស្ចារ្យចំឡែកទី ៤
 កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ៤ យ៉ាងនេះឯង រមែងកើតប្រាកដ
 ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កនិបាតោ

[១២៨] តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធិស្ស ចាតុកាវ ចត្តារោ អច្ឆរិយា អពុត្តជម្មា ចាតុកវន្តំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អាលយារាមា ភិក្ខុវេ បជា អាលយាតា អាលយសម្មុទ្ធិតា សា តថាគតេន អាលយេ ធម្មេ ទេសិយមាទេ សុស្សតិ^(១) សោតំ ឱទហតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធិស្ស ចាតុកាវ អយំ បវមោ អច្ឆរិយា អពុត្តជម្មា ចាតុកវន្តំ ។ មាធារាមា ភិក្ខុវេ បជា មាធាតា មាធសម្មុទ្ធិតា សា តថាគតេន មាធហិទយេ ធម្មេ ទេសិយមាទេ សុស្សតិ សោតំ ឱទហតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធិស្ស ចាតុកាវ អយំ ទុតិយោ អច្ឆរិយោ អពុត្តជម្មោ ចាតុកវន្តំ ។ អនុបសមារាមា ភិក្ខុវេ បជា អនុបសមាតា អនុបសមសម្មុទ្ធិតា សា តថាគតេន ឧបសមីកេ ធម្មេ ទេសិយមាទេ សុស្សតិ សោតំ ឱទហតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ ។

១ ឱ, សុឃ្លយតិ ។ ម. សុស្សសតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវទិកាយ ចតុត្ថនិបាត

(១២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចម្លែក៤យ៉ាង រមែង
 កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ហេតុ
 អស្ចារ្យ៤យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពពួកសត្វមាន
 អាល័យ^(១)ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងអាល័យ រីករាយក្នុងអាល័យ ពពួក
 សត្វនោះឯង កាលបើតថាគតសំដែងធម៌ជាទំនាស់ដល់អាល័យក៏ចង់ស្តាប់
 ផ្លូវត្រចៀកដកល់ចិត្តខាប់ដើម្បីដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា
 ហេតុអស្ចារ្យចម្លែកទី១ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពពួកសត្វមានមានជាទី
 ត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងមាន រីករាយក្នុងមាន ពពួកសត្វនោះ កាល
 បើព្រះតថាគត សំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវមាន ក៏ចង់ស្តាប់ផ្លូវ
 ត្រចៀក ដកល់ចិត្តខាប់ដើម្បីដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ
 អស្ចារ្យចម្លែកទី២ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពពួកសត្វមានសេចក្តីមិនស្ងប់រម្ងាប់
 ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីមិនស្ងប់រម្ងាប់ រីករាយក្នុងសេចក្តីមិន
 ស្ងប់រម្ងាប់ ពពួកសត្វនោះ កាលបើព្រះតថាគត សំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿង
 ស្ងប់រម្ងាប់ ក៏ចង់ស្តាប់ ផ្លូវត្រចៀក ដកល់ចិត្តខាប់ដើម្បីដឹង ។

១ កាមគុណ៥ ឬវិន្ត្រៈទាំងអស់នេះហៅថា អាល័យ ក្នុងទីនេះបានសេចក្តីថា ជាប់នៅដោយ
 ភិណ្ឌានឹងទិដ្ឋិ ។ អដ្ឋកថា ។

តតិយបណ្ណសព្វេ ភយវត្តោ

តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុ-
 ភាវំ អយំ តតិយោ អច្ឆរិយោ អព្ពតធម្មោ ចាតុក្កវត្តំ ។
 អវិជ្ជាគតា ភិក្ខុវេ បដា អន្ធខតា បរិយោនន្ធា សា
 តថាគតេន អវិជ្ជាវិនយេ ធម្មេ ទេសិយមានេ សុស្សត្តិ
 សោតំ ឧទហតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តថាគតស្ស
 ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុភាវំ អយំ
 ចតុត្តោ អច្ឆរិយោ អព្ពតធម្មោ ចាតុក្កវត្តំ ។ តថាគតស្ស
 ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុភាវំ វេមេ
 ចត្តារោ អច្ឆរិយោ អព្ពតធម្មោ ចាតុក្កវត្តំ ។

[១២៩] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយោ អព្ពតធម្មោ
 អាណន្តេ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ-
 បរិសា អាណន្តំ ទិស្សនាយ ឧបសម្ព័មតិ ទិស្សនេនបិ
 សា អត្ថមនា ហោតិ តត្ថ ចេ អាណន្តោ ធម្មំ ភាសតិ
 ភាសិតេនបិ សា អត្ថមនា ហោតិ អតីត្តា វេ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុបរិសា ហោតិ អថ អាណន្តោ តុណ្ហីកវត្តំ ។ សចេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនីបរិសា អាណន្តំ ទិស្សនាយ ឧបសម្ព័មតិ

គតិយបណ្ណសក ភយវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុអស្ចារ្យចម្លែកទី ៣ កើតប្រាកដ
 ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ពពួកសត្វប្រកបដោយអវិជ្ជា ដូចខ្វាក់ ត្រូវអវិជ្ជាប្រវត ពពួកសត្វ
 នោះ កាលបើព្រះតថាគត សំដែងធម៌ជាគ្រឿងចាត់បង់អវិជ្ជា ក៏ចង់ស្តាប់
 ផ្លូវត្រចៀក ដកល់ចិត្តខ្ជាប់ដើម្បីដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ
 អស្ចារ្យចម្លែកទី ៤ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចម្លែកទាំង ៤ នេះឯង
 រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

(១២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចម្លែកក្នុងអានន្ទ នេះ
 មាន ៤ យ៉ាង ។ ហេតុអស្ចារ្យចម្លែក ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បើភិក្ខុបរិសទ្ធចូលទៅដើម្បីចូបនឹង^(១) អានន្ទ ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ
 តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើអានន្ទនិយាយធម៌ក្នុងទីនោះ
 ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយភាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុបរិសទ្ធមិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែអានន្ទឈប់ស្ងៀម ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុនិបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីចូបនឹងអានន្ទ

១. សំដៅយកពួកភិក្ខុដែលមានប្រាជ្ញាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ តែងចូលទៅរកព្រះ
 អានន្ទសិន ឬពួកភិក្ខុដែលមក ព្រោះឮកិត្តិគុណរបស់ព្រះអានន្ទត្រូវថា ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
 មានរូបល្អ គួរឲ្យរមិលមើល ជាពហុស្ស័ត ជាធម្មចម្រើន ជាអ្នកមានលំអក្នុងសង្ឃ ។ បរិសទ្ធទ្ប
 ៣ខាងក្នុងក៏មានន័យដូចនេះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គក្កនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

ទស្សនេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ចេ
 អានន្តោ ធម្មំ ភាសតិ ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា
 ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនីបរិសា ហោតិ អថ
 អានន្តោ តុណ្ហំ ភវតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ ឧបាសក-
 បរិសា អានន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ ទស្សនេនបិ
 សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ចេ អានន្តោ ធម្មំ ភាសតិ
 ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ
 ឧបាសកបរិសា ហោតិ អថ អានន្តោ តុណ្ហំ ភវតិ ។
 សចេ ភិក្ខុវេ ឧបាសិកាបរិសា អានន្តំ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កមតិ ទស្សនេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ
 ចេ អានន្តោ ធម្មំ ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ
 អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ ឧបាសិកាបរិសា ហោតិ អថ អានន្តោ
 តុណ្ហំ ភវតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អច្ឆរិយា
 អព្ភតធម្មា អានន្តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូរនិកាយ ចក្កក្កនិបាត

ភិក្ខុនីបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើមានន្ទនិយាយធម៌កងទី(១)នោះ ភិក្ខុនីបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយកាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនីបរិសទ្ធមិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ស្រាប់តែមានន្ទឈប់ស្ងៀម១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុបាសកបរិសទ្ធចូលទៅដើម្បីច្បាប់នឹងមានន្ទ ទុបាសកបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើមានន្ទនិយាយធម៌កងទីនោះ ទុបាសកបរិសទ្ធនោះ(២)នោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយកាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបាសកបរិសទ្ធមិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ស្រាប់តែមានន្ទឈប់ស្ងៀម១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុបាសិកាបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីច្បាប់នឹងមានន្ទ ទុបាសិកាបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើមានន្ទនិយាយធម៌កងទីនោះ ទុបាសិកាបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយកាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបាសិកាបរិសទ្ធមិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ស្រាប់តែមានន្ទឈប់ស្ងៀម១។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចំឡែកកងមានន្ទ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

១. គឺនិយាយនូវបដិសន្ធាធម៌យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារិសោទាំងឡាយ ចុះអ្នកល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ អ្នកទាំងឡាយធ្វើនូវអំពើក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់ដោយឧបាយប្រាជ្ញាជាបំពេញអាចរិយវត្ថុនឹងឧបស្ស័យវត្ថុដែរឬ ។ ២. និយាយទូទាត់ថា នៃឧបាសក អ្នកទាំងឡាយរក្សានូវសវណ្ណធម៌ ៣ នឹងសីល ៥ ដូចម្តេចខ្លះ ធ្វើឧបាសថី ៨ ក្នុងខែ ១ ដូចម្តេចខ្លះបំពេញនូវឧបស្សានវត្ថុដល់មាតាបិតាដូចម្តេចខ្លះ ផ្គត់ផ្គង់សមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ដែលប្រកបដោយធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។ ក្នុងឧបាសិកាបរិសទ្ធក៏ដូចគ្នា ។ អង្គិកថា ។

គតិយបណ្ណសាគ ភយវត្តោ

(១៣០) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយា អត្តតធម្មា
 រោញ ចក្កវត្ថុមី ។ ឥតមេ ចត្តារោ ។ សចេ ភិក្ខុវេ
 ខត្តិយបរិសា រាជានំ ចក្កវត្ថុ ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ
 ទស្សនេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ចេ រាជា ចក្កវត្ថុ
 ភាសតិ ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា
 វ ភិក្ខុវេ ខត្តិយបរិសា ហោតិ អថ រាជា ចក្កវត្ថុ
 តុល្លី ភវតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណបរិសា រាជានំ
 ចក្កវត្ថុ ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ ទស្សនេនបិ សា
 អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ចេ រាជា ចក្កវត្ថុ ភាសតិ
 ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ
 ព្រាហ្មណបរិសា ហោតិ អថ រាជា ចក្កវត្ថុ តុល្លី
 ភវតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ ឥហបតិបរិសា រាជានំ ចក្កវត្ថុ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ ទស្សនេនបិ សា អត្តមនា
 ហោតិ តត្ថ ចេ រាជា ចក្កវត្ថុ ភាសតិ ភាសិតេនបិ
 សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ ឥហបតិបរិសា
 ហោតិ អថ រាជា ចក្កវត្ថុ តុល្លី ភវតិ ។

គតិយបណ្ណាស៣ វាយត្ថុ

(១៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ក្នុងស្ដេចចក្រ-
 ពត្តិនេះ មាន៤ យ៉ាង ។ ហេតុអស្ចារ្យចំឡែក៤ យ៉ាង តើដូចម្ដេចខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុក្ខិយបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីគាល់ស្ដេចចក្រពត្តិ
 ទុក្ខិយបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើស្ដេចចក្រ-
 ពត្តិមានព្រះរាជឧត្តរ (ដោយបដិសន្ធាធម៌) ក្នុងទីនោះ ទុក្ខិយបរិសទ្ធនោះ
 ក៏មានចិត្តរីករាយ ដោយព្រះរាជឧត្តរផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិ-
 យបរិសទ្ធ មិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្ដេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើព្រាហ្មណបរិសទ្ធនោះចូលទៅ ដើម្បីគាល់ស្ដេច
 ចក្រពត្តិ ព្រាហ្មណបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង
 បើស្ដេចចក្រពត្តិមានព្រះឧត្តរក្នុងទីនោះ ព្រាហ្មណបរិសទ្ធនោះ ក៏មាន
 ចិត្តរីករាយដោយព្រះរាជឧត្តរផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណបរិ-
 សទ្ធ មិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្ដេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគហបតីបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីគាល់ស្ដេចចក្រពត្តិ
 គហបតីបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើស្ដេច
 ចក្រពត្តិមានព្រះឧត្តរក្នុងទីនោះ គហបតីបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីក
 រាយដោយព្រះរាជឧត្តរផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គហបតីបរិសទ្ធ
 មិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្ដេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវទិកាយស្ស ចតុត្ថមិយោគោ

សុខេ ភិក្ខុវេ សមណាបរិសា វាជានំ ចក្កវត្ថុំ និស្សនាយ
 ឧបសង្កមតិ និស្សនេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ
 ចេ វាជា ចក្កវត្ថុំ កាសតិ កាសិតេនបិ សា អត្តមនា
 ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ សមណាបរិសា ហោតិ
 អថ វាជា ចក្កវត្ថុំ តុណ្ហំ ភវតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ អច្ឆរិយា អព្ពតធម្មា រហេ ចក្កវត្ថុមិ ។ ឯវមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អច្ឆរិយា អព្ពតធម្មា អានន្តេ ។
 តតមេ ចត្តារោ ។ សុខេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុបរិសា អានន្តំ
 និស្សនាយ ឧបសង្កមតិ និស្សនេនបិ សា អត្តមនា
 ហោតិ តត្ថ ចេ អានន្តោ ធម្មំ កាសតិ
 កាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុបរិសា ហោតិ អថ អានន្តោ តុណ្ហំ ភវតិ ។
 សុខេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនិបរិសា... ។ សុខេ
 ភិក្ខុវេ ឧបាសកបរិសា... ។ សុខេ ភិក្ខុវេ
 ឧបាសកបរិសា អានន្តំ និស្សនាយ ឧបសង្កមតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសមណបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីច្នៃបរិសេដ្ឋចក្រពត្តិ
សមណបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើស្តេច
ចក្រពត្តិមានព្រះឧត្តរាភិក្ខុនោះ សមណបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ
ដោយព្រះឧត្តរាភិក្ខុផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណបរិសទ្ធ មិនទាន់ឆ្អែត
នៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្តេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ក្នុងស្តេចចក្រពត្តិ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ក្នុងអានន្ទ ក៏មាន៤ យ៉ាងដូច្នោះដែរ ។ ហេតុ
អស្ចារ្យចំឡែក ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុ
បរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីច្នៃបរិសេដ្ឋ ក៏ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយ
ដោយការឃើញផង បើអានន្ទនិយាយធម៌ក្នុងទីនោះ ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ ក៏
មានចិត្តរីករាយដោយភាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបរិសទ្ធមិនទាន់
ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែអានន្ទឈប់ស្ងៀម ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើភិក្ខុនីបរិសទ្ធ... ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើឧបាសកបរិសទ្ធ... ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើឧបាសិកាបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីច្នៃបរិសេដ្ឋ

គតិយបណ្ណាសកេ ភយវត្តោ

ទិស្សនេនបិ សា អត្ថមនា ហោតិ វត្ថុ ថេ អានន្តោ
 ជម្ពុំ ភាសតិ ភាសិតេនបិ សា អត្ថមនា ហោតិ
 អតីតា វ ភិក្ខុវេ ឧបាសិកាបរិសា ហោតិ អថ
 អានន្តោ វុណ្ណិ ភវតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 អច្ឆរិយា អត្ថតជម្ពា អានន្តតិ ។

ភយវត្តោ គតិយោ ។

ពិស្សទ្ធំ(១)

អត្តានុវិនិច្ឆ័យំ ច

ទ្វេ ច នាណ ទ្វេ ច ហោន្តិ

មេត្តា ទ្វេ ច អច្ឆរិយា

អត្ថតជម្ពា បរា ទ្វេតិ ។

១ មរមណេបិកេយេវ អត្ថំ ។

គតិយបណ្ណាសក ភយវត្ថុ

ឧបាសិកាបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើមានន្ទ
និយាយធម៌ក្នុងទីនោះ ឧបាសិកាបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយ
ភាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសិកាបរិសទ្ធមិនទាន់ត្រួតនៅឡើយ
ក៏ស្រាប់តែមានន្ទឈប់ស្ងៀម ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យ
ចំឡែក ក្នុងមានន្ទ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ភយវត្ថុ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃភយវត្ថុនោះគឺ^(១)

និយាយអំពីអត្តានុវត្តកាយ ១ អំពីឧបេកាយ ១ អំពី
ដំណើរផ្សេង ១ គ្នានៃអរិយសាវកនឹងបុគ្គលមានពីរ
២ ផង អំពីមេត្តា ១ អំពីហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ២
លើក នឹង ២ លើកដទៃទៀត ។

១ ឧទ្ទាននេះមានត្រកូលអក្សររូប ។

បុគ្គលវគ្គោ

[១៣១] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាគិយានិ
សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិ-
កានិ^(១) សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ កវប្បដិ-
លាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ ។
ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាគិយានិ
សញ្ញោជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ
សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ កវប្បដិលាភិកានិ
សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ ។ ឥធិ បន
ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាគិយានិ សញ្ញោ-
ជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ
សញ្ញោជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ កវប្បដិលាភិ-
កានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ហោន្តិ ។

បុគ្គលវិគ្គ

(១៣១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទន៍មាន

ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនទាន់បានលះបង់ឧបាសិកៈសញ្ញាជនៈ មិន

ទាន់លះបង់ឧបាសិកៈសញ្ញាជនៈ (សំយោជនៈជាបច្ច័យដើម្បី

បាននូវឧបាសិកៈ) មិនទាន់បានលះបង់កវប្បដិលាភិកៈសញ្ញាជនៈ

(សំយោជនៈជាបច្ច័យ ដើម្បីបាននូវឧបាសិកៈ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ

ទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានលះបង់ឧបាសិកៈសញ្ញាជនៈ តែមិន

ទាន់បានលះបង់ឧបាសិកៈសញ្ញាជនៈ មិនទាន់បានលះបង់កវប្ប-

ដិលាភិកៈសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុង

លោកនេះ បានលះបង់ឧបាសិកៈសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ឧបាសិកៈសញ្ញាជនៈ

តែមិនទាន់បានលះបង់កវប្បដិលាភិកៈសញ្ញាជនៈ ។

គតិយបណ្ណាសកេ បុគ្គលវគ្គោ

ឥន បន ភិក្ខុវេ វិតត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ឡាម្ហាតិយានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ភវប្បដិលាភិកានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ។ កតមស្ស ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលស្ស ឡាម្ហាតិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ
 ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ
 ភវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ។
 សកទាតាមិស្ស ។ ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស
 ឡាម្ហាតិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ឧប្បត្តិប្ប-
 ដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ភវប្បដិ-
 លាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ។ កតមស្ស
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស ឡាម្ហាតិយានិ សញ្ញោជនានិ
 បហីនានិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្ប-
 ហីនានិ ភវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ
 ឧទ្ធិសោតស្ស អកនិដ្ឋតាមិលោ ។ ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលស្ស ឡាម្ហាតិយានិ សញ្ញោជនានិ បហីនានិ

គតិយបណ្ណាល័យ បុគ្គលវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាន
 លះបង់ឱ្យម្ចាស់គិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ
 បានលះបង់ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលដូចម្តេច ដែលមិនទាន់បានលះបង់ឱ្យម្ចាស់គិយសញ្ញាជនៈ មិន
 ទាន់បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់បានលះបង់
 ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ បានដល់សកទាតាមី ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯង ដែលមិនទាន់បានលះបង់ឱ្យម្ចាស់-
 សញ្ញាជនៈ មិនបានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់
 បានលះបង់ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ដូចម្តេច ដែលបានលះបង់ឱ្យម្ចាស់គិយសញ្ញាជនៈ តែមិនទាន់បានលះ
 បង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់បានលះបង់ភវប្បដិលាភិ-
 សញ្ញាជនៈ ។ បានដល់ទទ្ធិសោតវកនិដ្ឋតាមី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯង ដែលបានលះបង់ឱ្យម្ចាស់គិយសញ្ញាជនៈ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហំនានិ
 កវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហំនានិ ។
 កតមស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាតិយានិ សញ្ញា-
 ជនានិ បហំនានិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ
 បហំនានិ កវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហំ-
 នានិ ។ អន្តរាបរិទិញាយស្ស ។ ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាតិយានិ សញ្ញោជនានិ បហំនានិ
 ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ បហំនានិ
 កវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហំនានិ ។
 កតមស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាតិយានិ សញ្ញា-
 ជនានិ បហំនានិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ
 បហំនានិ កវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ បហំនានិ ។
 អរហតោ វិណាសវស្ស ។ ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលស្ស ឡាម្ពាតិយានិ សញ្ញោជនានិ បហំនានិ
 ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញោជនានិ បហំនានិ កវប្បដិ-
 លាភិកានិ សញ្ញោជនានិ បហំនានិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថនិបាត

តែមិនទាន់បានលះបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់បានលះបង់
 ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដូចម្តេច ដែល
 បានលះបង់ឧរម្ហាគិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញា-
 ជនៈ តែមិនទាន់បានលះបង់ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ បានដល់អន្ត-
 រាបរិនិព្វាយី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯងដែលបានលះបង់ឧរម្ហា-
 គិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ តែមិន
 ទាន់បានលះបង់ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលដូចម្តេច ដែលបានលះបង់ឧរម្ហាគិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់
 ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។
 បានដល់អហន្តវិណាស្រព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯង
 ដែលបានលះបង់ឧរម្ហាគិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិក-
 សញ្ញាជនៈ បានលះបង់ភវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

គតិយបណ្ណសមេ បុគ្គលវគ្គោ

[១៣២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។

យុត្តប្បដិកាណោ ន មុត្តប្បដិកាណោ មុត្តប្បដិកាណោ

ន យុត្តប្បដិកាណោ យុត្តប្បដិកាណោ ច មុត្តប្បដិ-

កាណោ ច នេវ យុត្តប្បដិកាណោ ន មុត្តប្បដិ-

កាណោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា

សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិន្ទ ។

[១៣៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។

ឧក្ខដិកញ្ច វិបតិកញ្ច នេយ្យោ បទបរោ ។ ឥមេ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា

លោកស្មិន្ទ ។

គតយបណ្ណាសក បុគ្គលវគ្គ

[១៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមន៍មាន
 ប្រាកដកង្វិលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមានប្រាជ្ញាគួរ
 តែមិនមានប្រាជ្ញាវហ័ស(១) ១ មានប្រាជ្ញាវហ័ស តែមិនមានប្រាជ្ញាគួរ ១
 មានប្រាជ្ញាគួរផង មានប្រាជ្ញាវហ័សផង ១ មានប្រាជ្ញាមិនគួរ មានប្រាជ្ញា
 មិនវហ័ស ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះឯង វេមន៍មាន
 ប្រាកដកង្វិលោក ។

[១៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមន៍មាន
 ប្រាកដកង្វិលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឧត្តរាបុគ្គល១
 វិបចិត្តាបុគ្គល ១ នេយ្យបុគ្គល ១ បទបរមបុគ្គល(២) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង វេមន៍មានប្រាកដកង្វិលោក ។

១. បានដល់បុគ្គលកាលដោះស្រាយប្រសា ក៏ដោះស្រាយត្រឹមត្រូវ តែដោះស្រាយមិនវហ័ស
 គឺនិយាយសន្សំម ។ ២ បុគ្គលដែលត្រាស់ដឹងធម៌ឆាប់វហ័សក្នុងវេលាដែលធម្មកថិកបង្កើត
 សំដែងឡើង ហៅថា ឧត្តរាបុគ្គល ។ បុគ្គលដែលត្រាស់ដឹងធម៌ក្នុងកាលធម្មកថិកបំបែក
 សេចក្តីឲ្យពិស្តារហៅថាវិបចិត្តាបុគ្គល។ បុគ្គលលុះតែរៀនសាកសួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយ
 ប្រាជ្ញាចូលទៅសេចក្តីបំភ្លឺយន្តិកល្បាណមិត្ត ទើបត្រូវដឹងធម៌ដោយលំដាប់ហៅថានេយ្យ-
 បុគ្គល ។ បុគ្គលដែលស្តាប់ច្រើនក្តីសូត្ររៀនច្រើនក្តី ចង់ចាច្រើនក្តីបង្ហាញច្រើនក្តី ក៏មិនត្រាស់
 ដឹងធម៌ក្នុងនាមនោះឡើយ ហៅថា បទបរមបុគ្គល ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

[១៣៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឧដ្ឋានដលុបដីវី ន កម្មដលុបដីវី កម្មដលុបដីវី ន
 ឧដ្ឋានដលុបដីវី ឧដ្ឋានដលុបដីវី ចេវី កម្មដលុបដីវី
 ច នេវ ឧដ្ឋានដលុបដីវី ន កម្មដលុបដីវី ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ
 លោកស្មិន្តិ ។

[១៣៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សាវជ្ជោ
 វិជ្ជតហុលោ អប្បវជ្ជោ អនវជ្ជោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ សាវជ្ជោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកន្តោ
 បុគ្គលោ សាវជ្ជេន កាយកម្មេន សមន្មាគតោ
 ហោតិ សាវជ្ជេន វចីកម្មេន សមន្មាគតោ ហោតិ
 សាវជ្ជេន មនោកម្មេន សមន្មាគតោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គគ្រិយាយ ចតុត្ថក

[១៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលចិញ្ចឹម
 ជីវិត ដោយផលនៃការប្រឹងប្រែង មិនចិញ្ចឹមជីវិត ដោយផលនៃបុព្វា-
 កម្ម^(១) ១ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយផលនៃបុព្វាកម្ម មិនចិញ្ចឹមជីវិតដោយផល
 នៃការប្រឹងប្រែង^(២) ១ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយផលនៃការប្រឹងប្រែងផង ចិញ្ចឹម
 ជីវិតដោយផលនៃបុព្វាកម្ម^(៣)ផង ១ មិនចិញ្ចឹមជីវិតដោយផលនៃការប្រឹង
 ប្រែង មិនចិញ្ចឹមជីវិតដោយផលនៃបុព្វាកម្ម^(៤) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលប្រកបដោយ
 ទោស ១ ច្រើនដោយទោស ១ មានទោសតិច ១ មិនមានទោស ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយទោស តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្មមានទោស
 ប្រកបដោយវចីកម្មមានទោស ប្រកបដោយមនោកម្មមានទោស ។

១ បានដល់បុគ្គលដែលប្រឹងប្រែងព្យាយាម ទើបបានអ្វីមួយមកចិញ្ចឹមជីវិត ។ ២ បាន
 ដល់ពួកទេវតាទាំងអស់ ។ ៣ បានដល់ស្តេចនិងអាមាត្យធំនៃស្តេចជាដើម ។ ៤ បាន
 ដល់ពួកសត្វនរក ។

ឥតិយបណ្ណាល័យ បុគ្គលវិជ្ជា

ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សាវជ្ជោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ វជ្ជេតហុលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សាវជ្ជេន តហុលំ កាយកម្មេន
 សមន្មាគតោ ហោតិ អប្បំ អនវជ្ជេន សាវជ្ជេន
 តហុលំ វជ្ជកម្មេន សមន្មាគតោ ហោតិ អប្បំ
 អនវជ្ជេន សាវជ្ជេន តហុលំ មនោកម្មេន សមន្មា-
 គតោ ហោតិ អប្បំ អនវជ្ជេន ។ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ វជ្ជេតហុលោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ អប្បវជ្ជោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ
 បុគ្គលោ អនវជ្ជេន តហុលំ កាយកម្មេន សមន្មា-
 គតោ ហោតិ អប្បំ សាវជ្ជេន អនវជ្ជេន តហុលំ
 វជ្ជកម្មេន សមន្មាគតោ ហោតិ អប្បំ សាវជ្ជេន
 អនវជ្ជេន តហុលំ មនោកម្មេន សមន្មាគតោ ហោតិ
 អប្បំ សាវជ្ជេន ។ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បវជ្ជោ
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនវជ្ជោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ អនវជ្ជេន កាយកម្មេន
 សមន្មាគតោ ហោតិ អនវជ្ជេន វជ្ជកម្មេន សមន្មាគតោ
 ហោតិ អនវជ្ជេន មនោកម្មេន សមន្មាគតោ ហោតិ ។

ឥតិយបណ្ណាល័យ បុគ្គលវិជ្ជា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយទោស៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលច្រើនដោយទោស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្មមានទោសច្រើន
មិនមានទោសតិច ប្រកបដោយវចីកម្មមានទោសច្រើន មិនមានទោស
តិច ប្រកបដោយមនោកម្មមានទោសច្រើន មិនមានទោសតិច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលច្រើនដោយទោសយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ចុះបុគ្គលមានទោសតិច តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្ម មិនមានទោសច្រើន
មានទោសតិច ប្រកបដោយវចីកម្ម មិនមានទោសច្រើន មានទោសតិច
ប្រកបដោយមនោកម្មមិនមានទោសច្រើន មានទោសតិច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលមានទោសតិច យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះបុគ្គលមិនមានទោស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្ម មិនមានទោស ប្រកបដោយ
វចីកម្ម មិនមានទោស ប្រកបដោយមនោកម្ម មិនមានទោស ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្គនិកាយស្ស ចក្កនិយមោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនវដ្ឋោ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិនំ ។

[១៣៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន
ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលេសុ ន បរិបូរណាវ
ហោតិ សមាធិស្មី ន បរិបូរណាវ បញ្ញាយ ន បរិបូរ-
ណាវ ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលេសុ
បរិបូរណាវ ហោតិ សមាធិស្មី ន បរិបូរណាវ បញ្ញាយ
ន បរិបូរណាវ ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ
សីលេសុ បរិបូរណាវ ហោតិ សមាធិស្មី បរិបូរណាវ
បញ្ញាយ បរិបូរណាវ ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ
បុគ្គលោ សីលេសុ បរិបូរណាវ ហោតិ សមាធិស្មី
បរិបូរណាវ បញ្ញាយ បរិបូរណាវ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិនំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គនិកាយ ចក្កវគ្គនិបាត

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនមានទោស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

(១៣៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន
ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនបំពេញក្នុងសីល មិនបំពេញក្នុងសមាធិ
មិនបំពេញក្នុងបញ្ញា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកបំពេញក្នុងសីល មិនបំពេញក្នុងសមាធិ មិនបំពេញក្នុង
បញ្ញា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបំពេញ
ក្នុងសីល បំពេញក្នុងសមាធិ តែមិនបំពេញក្នុងបញ្ញា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បំពេញក្នុងសីល បំពេញក្នុង
សមាធិ បំពេញក្នុងបញ្ញា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤
ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

គតិយបណ្ណសា បុគ្គលវគ្គោ

(១៣៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន
 បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ ន សីលកុ ហោតិ
 ន សីលាធិបតេយ្យោ ន សមាធិកុ ហោតិ ន សមា-
 ធាធិបតេយ្យោ ន បញ្ញាកុ ហោតិ ន បញ្ញាធិបតេយ្យោ
 ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលា សីលកុ ហោតិ
 សីលាធិបតេយ្យោ ន សមាធិកុ ហោតិ ន សមាធាធិ-
 បតេយ្យោ ន បញ្ញាកុ ហោតិ ន បញ្ញាធិបតេយ្យោ
 ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលកុ ហោតិ
 សីលាធិបតេយ្យោ សមាធិកុ ហោតិ សមាធាធិ-
 បតេយ្យោ ន បញ្ញាកុ ហោតិ ន បញ្ញាធិបតេយ្យោ
 ឥធន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលកុ ហោតិ
 សីលាធិបតេយ្យោ សមាធិកុ ហោតិ សមាធាធិ-
 បតេយ្យោ បញ្ញាកុ ហោតិ បញ្ញាធិបតេយ្យោ ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា
 លោកស្មី ។

គតិយបណ្ណាសក បុគ្គលវគ្គ

(១៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះ រមែងមាន

ប្រាកដកងលោក ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

បុគ្គល្នោះ កងលោកនេះ មិនគោរពកងសីល មិនយកសីលជាធំ មិន

គោរពកងសមាធិ មិនយកសមាធិជាធំ មិនគោរពកងបញ្ញា មិនយក

បញ្ញាជាធំ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល្នោះ កងលោកនេះ គោរពកង

សីល យកសីលជាធំ តែមិនគោរពកងសមាធិ មិនយកសមាធិជាធំ

មិនគោរពកងបញ្ញា មិនយកបញ្ញាជាធំ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល្នោះ

កងលោកនេះ គោរពកងសីល យកសីលជាធំ គោរពកងសមាធិ

យកសមាធិជាធំ តែមិនគោរពកងបញ្ញា មិនយកបញ្ញាជាធំ ១ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល្នោះ កងលោកនេះ គោរពកងសីល យកសីល

ជាធំ គោរពកងសមាធិ យកសមាធិជាធំ គោរពកងបញ្ញា យក

បញ្ញាជាធំ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះឯង រមែងមាន

ប្រាកដកងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស បក្កកនិបាតោ

[១៣៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 និក្ខដ្ឋកាយោ អនិក្ខដ្ឋចិត្តោ អនិក្ខដ្ឋកាយោ
 និក្ខដ្ឋចិត្តោ អនិក្ខដ្ឋកាយោ ច អនិក្ខដ្ឋចិត្តោ ច
 និក្ខដ្ឋកាយោ ច និក្ខដ្ឋចិត្តោ ច ។ កថេព្វា
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ និក្ខដ្ឋកាយោ ហោតិ អនិក្ខដ្ឋចិត្តោ ។
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ បុគ្គលោ អរញ្ញនិបត្តានិ
 បត្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវតិ សោ ឥត្ត កាម-
 វិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ព្យាបាទវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ វិហឹសា-
 វិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 និក្ខដ្ឋកាយោ ហោតិ អនិក្ខដ្ឋចិត្តោ ។ កថេព្វា
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនិក្ខដ្ឋកាយោ ហោតិ និក្ខដ្ឋ-
 ចិត្តោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ បុគ្គលោ ន ហោ
 ខោ អរញ្ញនិបត្តានិ បត្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវតិ
 សោ ឥត្ត នេក្ខម្បវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ អព្យាបាទ-
 វិតក្កំបិ វិតក្កេតិ អវិហឹសាវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គន្តរោទិយ ចតុត្ថនិបាត

(១៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេលាមានប្រាកដ
 ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកតើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលមានកាយចេញទៅ
 មានចិត្តមិនចេញទៅ ១ មានកាយមិនចេញទៅ មានចិត្តចេញទៅ ១
 មានកាយមិនចេញទៅផង មានចិត្តក៏មិនចេញទៅផង ១ មានកាយចេញ
 ទៅផង មានចិត្តចេញទៅផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមាន
 កាយចេញទៅ មានចិត្តមិនចេញទៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ នៅអាស្រ័យព្រៃតូចឬព្រៃធំ ជា
 សេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ តែបុគ្គលនោះ តែងគ្រិនរិះនូវកាមវិតក្កៈក្តី គ្រិន-
 រិះនូវព្យាបាទវិតក្កៈក្តី គ្រិនរិះនូវអវិហិតក្កៈក្តី ក្នុងទីនោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានកាយចេញទៅ តែមានចិត្តមិន
 ចេញទៅ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានកាយ
 មិនចេញទៅ មានចិត្តចេញទៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិននៅអាស្រ័យព្រៃតូចឬព្រៃធំជាសេនាសនៈ
 ដ៏ស្ងាត់ទេ តែបុគ្គលនោះ តែងគ្រិនរិះនូវនេត្តមវិតក្កៈក្តី គ្រិនរិះនូវ
 អព្យាបាទវិតក្កៈក្តី គ្រិនរិះនូវអវិហិតក្កៈក្តី ក្នុងទីនោះ ។

គតិយបណ្ណសពេ បុគ្គលវគ្គោ

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនិក្កដ្ឋកាយោ ហោតិ
 និក្កដ្ឋចិត្តោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 អនិក្កដ្ឋកាយោ ច ហោតិ អនិក្កដ្ឋចិត្តោ ច ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ន ហោ
 ខោ អរញ្ញនបត្តានិ បត្តានិ សេនាសនានិ
 បដិសេវតិ សោ វត្ថុ កាមវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ
 ព្យាបាទវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ វិហឹសាវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ។
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនិក្កដ្ឋកាយោ ច
 ហោតិ អនិក្កដ្ឋចិត្តោ ច ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ និក្កដ្ឋកាយោ ច ហោតិ និក្កដ្ឋចិត្តោ
 ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ អរញ្ញនបត្តានិ
 បត្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវតិ សោ វត្ថុ
 ធម្មវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ អព្យាបាទវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ
 អវិហឹសាវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ និក្កដ្ឋកាយោ ច ហោតិ និក្កដ្ឋចិត្តោ ច ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលោ សង្ខោ សំវិជ្ជ-
 មាណ លោកស្មិនំ ។

តតិយបណ្ណសាស្ត្រ បុគ្គលវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានកាយមិនចេញ តែមានចិត្តចេញទៅយ៉ាង
នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានកាយមិនចេញទៅផង
មានចិត្តក៏មិនចេញទៅផង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ មិននៅអាស្រ័យព្រៃតូចឬព្រៃធំជាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ទេ
បុគ្គលនោះ ថែមទាំងគ្រិះរិះនូវកាមវិតក្កៈក្តី គ្រិះរិះនូវព្យាបាទវិតក្កៈក្តី
គ្រិះរិះនូវវិហឹសាវិតក្កៈក្តី ក្នុងទីនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានកាយមិនចេញទៅផង មានចិត្តក៏មិនចេញទៅផង យ៉ាងនេះ
ឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល មានកាយចេញទៅផង
មានចិត្តក៏ចេញទៅផង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ នៅអាស្រ័យព្រៃតូច ឬព្រៃធំ ជាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់
បុគ្គលនោះ ថែមទាំងគ្រិះរិះនូវនេកម្មវិតក្កៈក្តី គ្រិះរិះនូវអព្យាបាទវិតក្កៈក្តី
គ្រិះរិះនូវវិហឹសាវិតក្កៈក្តី ក្នុងទីនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
មានកាយចេញទៅផង មានចិត្តក៏ចេញទៅផង យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវគ្គនិកាយស្ស ចតុត្ថនិបាតោ

[១៣៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មកថីកោ ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេរោ

ធម្មកថីកោ អប្បញ្ញា ភាសតិ អសហិតញ្ច

បរិសា ច ន កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស ។

ឯវុទ្ធា ភិក្ខុវេ ធម្មកថីកោ ឯវុទ្ធាយ បរិសាយ

ធម្មកថីកោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ

ឯកទ្វេរោ ធម្មកថីកោ អប្បញ្ញា ភាសតិ សហិតញ្ច

បរិសា ច កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស ។

ឯវុទ្ធា ភិក្ខុវេ ធម្មកថីកោ ឯវុទ្ធាយ បរិសាយ

ធម្មកថីកោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ

ឯកទ្វេរោ ធម្មកថីកោ ពហុញ្ច ភាសតិ អសហិតញ្ច

បរិសា ច ន កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្លានិកាយ ចតុត្ថនិបាត

[១៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិក (អ្នកសំដែងធម៌) នេះ មាន ៤ ពួក ។ ធម្មកថិកទាំង ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌តិចផង មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង ទាំងបរិសទ្យ ក៏ជាអ្នក មិនឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែលមិនប្រកបដោយ ប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិក មានសភាពយ៉ាងនេះ វេមន៍ដល់នូវការរាប់ថាជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្យ មានសភាពដូច្នោះដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ធម្មកថិកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌តិចផង ប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង ទាំងបរិសទ្យក៏ជា អ្នកឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែល មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកមានសភាព យ៉ាងនេះ វេមន៍ដល់នូវការរាប់ថាជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្យមានសភាព ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ធម្មកថិកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌ច្រើនផង មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ផង ទាំងបរិសទ្យក៏ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌ដែលប្រកប ដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។

គតិយបណ្ណាល័យ បុគ្គលវគ្គោ

ឯវុទោ ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកោ ឯវុទាយ បរិសាយ
 ធម្មកថិកោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ ឥធម បន
 ភិក្ខុវេ ឯវុទោ ធម្មកថិកោ ពហុញ ភាសតិ
 សហិតញ បរិសា ច កុសលា ហោតិ សហិ-
 តាសហិតស្ស ។ ឯវុទោ ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកោ
 ឯវុទាយ បរិសាយ ធម្មកថិកោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មកថិកាតិ ។

[១៤០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វាជី ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ វាជី អត្ថតោ បរិយាទានំ
 កច្ឆតិ លោ ព្យញ្ជនតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ វាជី ព្យញ្ជនតោ
 បរិយាទានំ កច្ឆតិ លោ អត្ថតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ វាជី
 អត្ថតោ ច ព្យញ្ជនតោ ច បរិយាទានំ កច្ឆតិ អត្ថំ
 ភិក្ខុវេ វាជី លេវ អត្ថតោ លោ ព្យញ្ជនតោ បរិយា-
 ទានំ កច្ឆតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វាជី ។

តតិយបណ្ណាសក បុគ្គលវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកមានសភាពយ៉ាងនេះ រមែងដល់នូវការរាប់
 ថាជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្យមានសភាពដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយវិញទៀត ធម្មកថិកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌ច្រើនផង
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង ទាំងបរិសទ្យក៏ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌
 ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកមានសភាពយ៉ាងនេះ រមែងដល់នូវការ
 រាប់ថាជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្យមានសភាពដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ធម្មកថិក ៤ ពួកនេះឯង ។

[១៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលនេះមាន ៤ ពួក ។
 បុគ្គលអ្នកពោល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 អ្នកពោលតែងដល់នូវការអស់ទៅដោយអត្ត គឺអង្គកថា មិនអស់ទៅដោយ
 ព្យញ្ជនៈ គឺបាឡិកមាន ១(១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោល
 តែងដល់នូវការអស់ទៅដោយព្យញ្ជនៈ មិនអស់ទៅដោយអត្តក៏មាន ១
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលតែងដល់នូវការអស់ទៅដោយអត្តផង
 ដោយព្យញ្ជនៈផងក៏មាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលមិន
 ដល់នូវការអស់ទៅដោយអត្ត ទាំងមិនដល់នូវការអស់ទៅដោយព្យញ្ជនៈ
 ក៏មាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលមាន ៤ ពួកនេះឯង ។

១ បានសេចក្តីថា កាលបើធម្មសូត្រអង្គកថា ក៏សំដែងមិនរួច តែបើធម្មសូត្រព្យញ្ជនៈ អាច
 សំដែងបាន ។ អង្គកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គត្ថវនិកាយស្ស ចក្កកុទិបារោ

អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខុវេ អនេវកាសោ យំ ចត្វហិ
 បដិសង្កិណាហិ សមដ្ឋានតោ ភិក្ខុ អត្ថតោ វា
 ព្យាប្បនតោ វា បរិយាទានំ កថ្មេយ្យាតិ ។

បុគ្គលវិជ្ជោ ចតុត្ថោ ។

តស្សទ្វាជំ(១)

សំយោជនំ បដិកាលោ

ឧក្សដិវត្តា ឧដ្ឋាន-

សារវិជ្ជោ ទ្វេ ច សលាបិ

និក្ខដ្ឋនម្មវាទិ បាតិ ។

១ មម្មោត្តរោយេវ អត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គន្តរោកាយ ចតុត្ថកថា

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការណ៍នេះ គ្មានហេតុ គ្មានបច្ច័យដែលនាំឲ្យ
ភិក្ខុប្រកបដោយបដិសម្មិតាទាំង ៤ ផលនូវការអស់ទៅដោយអត្ត ដោយ
ព្យញ្ជនៈ ឡើយ ។

ចប់ បុគ្គលវគ្គ ទី៤ ។

ឧទាននៃបុគ្គលវគ្គនោះគឺ(១)

និយាយអំពីសំយោជនៈ ១ អំពីបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ១
អំពីទុក្ខជិតពាមគុល ១ អំពីបុគ្គលចិញ្ចឹមជីវិតដោយ
ផលនៃព្យាយាម ១ អំពីបុគ្គលប្រកបដោយទោស ១
អំពីសីលមាន២លើក ១ អំពីបុគ្គលមានកាយចេញទៅ
មានចិត្តមិនចេញទៅ ១ អំពីធម្មកថិក ១ អំពីបុគ្គល
អ្នកពោល ១ ។

១ ឧទាននេះមានតែក្នុងធម្មីអក្សររាម។

អាការវគ្គោ

[១៤១] ចតុស្សោ សមា ភិក្ខុវេ អាកា ។

កតមា ចតុស្សោ ។ ចន្ទាភា សុរិយាភា អត្តាភា
បញ្ញាភា ។ សមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតុស្សោ អាកា ។
ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាសំ ចតុស្សន្នំ អាកានំ
យទិទំ បញ្ញាភាតិ ។

[១៤២] ចតុស្សោ សមា ភិក្ខុវេ បកា ។ កតមា
ចតុស្សោ ។ ចន្ទប្បភា សុរិយប្បភា អត្តប្បភា
បញ្ញាបកា ។ សមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតុស្សោ បកា ។
ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាសំ ចតុស្សន្នំ បកានំ យទិទំ
បញ្ញាបកាតិ ។

[១៤៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អាណោកា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ចន្ទារោកោ សុរិយារោកោ
អត្តារោកោ បញ្ញារោកោ ។ សមេ ខោ ភិក្ខុវេ
ចត្តារោ អាណោកា ។ ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ សមេសំ
ចតុន្នំ អាណោកានំ យទិទំ បញ្ញារោកោតិ ។

អាការឹត្ត

[១៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ពន្លឺ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺពន្លឺព្រះចន្ទ្រ ១ ពន្លឺព្រះអាទិត្យ ១ ពន្លឺភ្លើង ១ ពន្លឺប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពន្លឺទាំង ៤ នេះ ពន្លឺដែលប្រសើរ⁺នុ៎ះ គឺពន្លឺប្រាជ្ញា ។

[១៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រស្មីនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ រស្មី ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរស្មីព្រះចន្ទ្រ ១ រស្មីព្រះអាទិត្យ ១ រស្មីភ្លើង ១ រស្មីប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តារស្មីទាំង ៤ នេះ រស្មីដែលប្រសើរ⁺នុ៎ះ គឺរស្មីប្រាជ្ញា ។

[១៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរុងរឿងនេះមាន ៤ យ៉ាង សេចក្តីរុងរឿង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីរុងរឿងនៃព្រះចន្ទ្រ ១ សេចក្តីរុងរឿងនៃព្រះអាទិត្យ ១ សេចក្តីរុងរឿងនៃភ្លើង ១ សេចក្តីរុងរឿងនៃប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរុងរឿង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសេចក្តីរុងរឿងទាំង ៤ នេះ សេចក្តីរុងរឿងដែលប្រសើរ⁺នុ៎ះ គឺសេចក្តីរុងរឿងនៃប្រាជ្ញា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

[១៤៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឱកាសា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ចន្ទោភាសោ សុរិយោភាសោ អន្តោភាសោ
បញ្ញោភាសោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឱកាសា ។
ឯតទក្កំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឱកាសានំ យទិទំ
បញ្ញោភាសោតិ ។

[១៤៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បដ្ឋោតា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ ចន្ទប្បដ្ឋោតោ សុរិយប្បដ្ឋោតោ អក្កប្បដ្ឋោតោ
បញ្ញាបដ្ឋោតោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បដ្ឋោតា ។ ឯតទក្កំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ចតុន្នំ បដ្ឋោតានំ
យទិទំ បញ្ញាបដ្ឋោតោតិ ។

[១៤៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ កាលា ។ កតមេ
ចត្តារោ ។ កាលេន ធម្មស្សនំ^(១) កាលេន ធម្មសក្កន្ធា
កាលេន សមថោ កាលេន វិបស្សនា ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កាលាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថវគ្គកាយ ចតុត្ថកិយាត

(១៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រស្មីរឿងនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
 រស្មីរឿង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរស្មីរឿងនៃព្រះចន្ទ្រ ១ រស្មីរឿង
 រឿងនៃព្រះអាទិត្យ ១ រស្មីរឿងនៃភ្លើង ១ រស្មីរឿងនៃប្រាជ្ញា ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រស្មីរឿង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បណ្តា រស្មីរឿងទាំង ៤ នេះ រស្មីរឿងដែលប្រសើរ⁺នេះ គឺរស្មី
 រឿងនៃប្រាជ្ញា ។

(១៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺរស្មីនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ពន្លឺ
 ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺពន្លឺរស្មីព្រះចន្ទ្រ ១ ពន្លឺរស្មីព្រះអាទិត្យ ១
 ពន្លឺរស្មីភ្លើង ១ ពន្លឺរស្មីប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺរស្មី ៤
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពន្លឺរស្មីទាំង ៤ យ៉ាងនេះ
 ពន្លឺរស្មីដែលប្រសើរ⁺នេះ គឺពន្លឺរស្មីប្រាជ្ញា ។

(១៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល (នៃកុសលធម៌) នេះមាន ៤
 យ៉ាង ។ កាល ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺការស្តាប់ធម៌តាមកាល ១
 សាក្កប្បាធម៌តាមកាល ១ ការចំរើនសមថៈតាមកាល ១ ការចំរើនវិបស្សនា
 តាមកាល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល (នៃកុសលធម៌) ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

តតិយបណ្ណាល័យ អាកាវត្ថុ

(១៤៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ កាលា សម្មាគា-
 វីយមាណា សម្មាអនុបវិត្តិយមាណា អនុបុព្វេន
 អាសវំនំ ខយំ ចាបេន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 កាលេន ធម្មស្សវំនំ កាលេន ធម្មសាគត្តា កាលេន
 សមថោ កាលេន វិបស្សនា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារោ កាលា សម្មាគាវីយមាណា សម្មាអនុបវិត្តិយ-
 មាណា អនុបុព្វេន អាសវំនំ ខយំ ចាបេន្តិ
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ឧបវិបព្វតេ វុល្លុដ្ឋសិតកេ ទេវេ
 វស្សន្តេ^(១) ឧទកំ យថាជំន្នំ បវត្តមាណំ បព្វតកក្កន្ធរប-
 នរសាខា បរិបូរេតិ បព្វតកក្កន្ធរបនរសាខា បរិបូរា
 កុសោត្តេ បរិបូរេន្តិ កុសោត្តា បរិបូរា មហាសោត្តេ
 បរិបូរេន្តិ មហាសោត្តា បរិបូរា កុន្ទទិយោ បរិបូរេន្តិ
 កុន្ទទិយោ បរិបូរា មហានិទិយោ បរិបូរេន្តិ មហា-
 និទិយោ បរិបូរា សមុទ្ឋសាគរំ បរិបូរេន្តិ វិវាមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ចត្តារោ កាលា សម្មាគាវីយមាណា សម្មា-
 អនុបវិត្តិយមាណា អនុបុព្វេន អាសវំនំ ខយំ ចាបេន្តិតិ ។

តតិយបណ្ណសក អាកាវត្ត

(១៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល (នៃកុសលធម៌) ៤ យ៉ាងនេះ
 កាលបើបុគ្គលចំរើនដោយប្រពៃ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ រមែងឲ្យដល់
 នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ដោយលំដាប់ ។ កាល៤យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះៗ
 គឺការស្តាប់ធម៌តាមកាល ១ សាក្ខីធម៌តាមកាល ១ ការចំរើនសមថៈតាម
 កាល ១ ការចំរើនវិបស្សនាតាមកាល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល ៤
 យ៉ាងនេះឯង កាលបើបុគ្គលចំរើនដោយប្រពៃ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ
 រមែងឲ្យដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ដោយលំដាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភ្ញៀវមានដំណក់ដំថ្ងាសធ្លាក់ចុះលើកំពូលភ្នំ ទឹកកាលហូរទៅកាន់ទំនាប
 រមែងញ៉ាំងជ្រោះ អូរនឹងប្រឡាយភ្នំឲ្យពេញ លុះជ្រោះអូរនឹងប្រឡាយភ្នំ
 ពេញហើយ រមែងញ៉ាំងបារាយណ៍^(១) តូចឲ្យពេញ លុះបារាយណ៍តូច
 ពេញហើយ រមែងញ៉ាំងបារាយណ៍ធំឲ្យពេញ លុះបារាយណ៍ធំពេញ
 ហើយ រមែងញ៉ាំងស្ទឹងតូចឲ្យពេញ លុះស្ទឹងតូចពេញហើយ រមែងញ៉ាំង
 ស្ទឹងធំឲ្យពេញ លុះស្ទឹងធំពេញហើយ រមែងញ៉ាំងសមុទ្រសាគរឲ្យពេញ
 មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលទាំង ៤ យ៉ាងនេះ
 បើបុគ្គលចំរើនដោយប្រពៃ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ រមែងឲ្យដល់នូវ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ ដោយលំដាប់ ក៏មានទបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

១ បឹងតូច ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គគ្រូនិកាយស្ស ចក្កនិយមោ

[១៤៨] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ វេទីទុច្ចរិតាណិ ។
 កតមាណិ ចត្តារិ ។ មុសាវាទោ បិសុណា វាចា
 ជុសា វាចា សម្មប្បឡាហោ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ
 ចត្តារិ វេទីទុច្ចរិតាណីតិ ។

[១៤៩] ចត្តារីមាណិ ភិក្ខុវេ វេទីសុចរិតាណិ ។
 កតមាណិ ចត្តារិ ។ សច្ចវាចា អបិសុណាវាចា សឡាវាចា
 មន្តាភាសា ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ វេទីសុច-
 រិតាណីតិ ។

[១៥០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សារា ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ សីលសារោ សមាធិសារោ បញ្ញាសារោ
 វិមុត្តិសារោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សារាតិ ។

អារាវត្តោ បញ្ចមោ ។

គតិយោ បណ្ណសកោ និដ្ឋិតោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គត្ថនិកាយ ចតុត្ថនិបាត

[១៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេច្ចុច្ឆរិតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។

វេច្ចុច្ឆរិត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការនិយាយកុហក ១ ការនិយាយ
ញុះញង់ ១ ការនិយាយពាក្យទ្រគោះ ១ ការនិយាយពាក្យរោយរាយ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេច្ចុច្ឆរិត ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេច្ចុសុច្ឆរិតនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។

វេច្ចុសុច្ឆរិត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺនិយាយពាក្យសត្យ ១ មិននិយាយ
ពាក្យញុះញង់ ១ និយាយពាក្យពិរោះពិសា ១ និយាយតែពាក្យដែលប្រកប
ដោយប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេច្ចុសុច្ឆរិត ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សារៈ (ខ្លឹម) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។

សារៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះគឺសីលសារៈ ១ សមាធិសារៈ ១ បញ្ញាសារៈ ១
វិមុត្តិសារៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សារៈ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អាកាវុត្ត ទី ៥ ។

ចប់ បណ្ណសក ទី ៣ ។

គតិយបណ្ណាសពេ អាការត្តោ

តិស្សទ្ធានំ(១)

អាតា បតា ច អាលោកា

ឌុតា បដ្ឋោតា ទ្វេ តាលា

ទ្វេ ចរីតា ច សីលាតា

ហោន្តិ តេ ធន វត្ថេ ចាតិ ។

១ មមុចោត្តពេយេវ អត្ថំ ។

គតិយបណ្ណាសក អាកាវត្ថុ

ឧទាននៃអាកាវត្ថុនោះគឺ^១(១)

និយាយអំពីពន្លឺ ១ អំពីវស្សា ១ អំពីសេចក្តីរុងរឿង ១

អំពីវស្សារុងរឿង ១ អំពីពន្លឺវស្សា ១ អំពីកាលមាន២លើក

អំពីចរិតមាន ២ លើក អំពីសីលសាវៈ ១ ត្រូវជា ១០

ក្នុងវគ្គនេះ ៗ

១ ឧទាននេះ មានក្នុងគម្ពីរអក្សររោមតែម្យ៉ាង ។

វិទ្យាវិទូបត្តិ

វិទ្យាបាល្យ	អវិទ្យាបាល្យ	អង្កេ	រដ្ឋលេខាយំ
សុខនាគាគតំ	សុខនាគាគតំ	៥	៤
ចរម្ប	ចរម្ប	៣១	៥
សិក្ខតំ	សិក្ខតំ	៣៥	៨
ជេត្តា ន	ជេត្តាន	៣៨	៧
[២០]	[២០](១)	៤៦	៦
សមណេន	សមណេន	៤៨	១៤
យេន	យេ ន	៤៨	៤
តថាគតោ វច្ឆតិ	តថាគតោតិ វច្ឆតិ	៥៨	៧
បឋមបណ្ណាសសកេ	បឋមបណ្ណាសសកេ	៥៧	១
ទមយតំ	សមយតំ	៦០	៣
ភោ គោតម	ភោ គោតម	៨៧	១៦
ភស្សតិ	ភវិស្សតិ	៧៤	៣
ធម្មា	ធម្មា	១០០	១៤
ភគវា	ភគវា	១០៤	៣
ទិដ្ឋម	ទិដ្ឋធម្ម	១០៨	១២
ជាតិជរាយ	ជាតិជរាយ	១១០	១៧

វិវិទាវិវិទុបត្តិ

វិវិទុបាហោ	អវិវិទុបាហោ	អង្គ	រជ្ជលេខាយំ
បឋនីយោ	បញ្ចេ បឋនីយោ	១១១	៦
ភគវេ	ភគវតា	១១៦	១២
ទុក្ខំ	ទុក្ខំ	១២៨	៥
ទុក្ខតេ	ទុក្ខតោ	"	"
វតោ	វតោ	១៣១	១៦
អប្បមេយ្យា	អប្បមេយ្យា	១៣៤	១៥
រតនវរ្មណសយ	រតនវរ្មណសយំ	១៣៦	១៧
គហតិ	គហបតិ	១៥៨	៨
និសីទិ	និសីទិ	"	១០
គហហតិ	គហបតិ	១៦៣	១៥
ព្រហ្មចារិយោ	ព្រហ្មចារិកោ	១៦៧	៨
ពហុបកាព	ពហុបកាព	១៧៤	៣
វិនិវរណេស្សរិ	វិនិវរណេស្សរិ	១៧៦	៧
អាករតិ	អាករតិ	១៨៣	៨
សម្មាធារំ	សម្មា ធារំ	១៨៦	១១
វេទិតញោ	វេទិតញោ ។	១៧១	១៦

វិទ្យាវិទូបត្តិ

វិទូបាហោ	អវិទូបាហោ	អង្កេ	រដ្ឋលេខាយំ
សប្បវិសោ	សប្បវិសោតិ	១៩១	១៧
បុច្ឆយាប្បថ	បុច្ឆយាប្បថ	១៩៦	៩
សក្កាគរ	សក្កាគរ	២០៩	៧
បាឡិយ	បាឡិយំ	"	១៧
ឥន្ទ្រគរាយំ	ឥន្ទ្រគរាយំ	២១០	១៨
នលាភី	នលាភី	២១១	៧
ចណ្ឌាលកុលេ	ចណ្ឌាលកុលេ វ	២១៤	៣
បរិសាច	បរិសាច	២២៧	១២
[១០០]	[១១០]	២៧៨	១៣
ហោតិ ៗ	ហោតិ	២៨៦	១៣
អាបជ្ជតិ	អាបជ្ជតិ	២៨៩	១៤
មមាទត្ថ	មមាទត្ថ	៣០១	៩
ហិនាយាវត្តា	ហិនាយាវត្តា	៣១០	១៥
ឧបបត្តិបដិលាភិយានិ	ឧបបត្តិបដិលាភិយានិ	៣៤០	១៦
បរិបូរការី	ន បរិបូរការី	៣៤៦	១២
បុគ្គលា	បុគ្គលា	៣៤៧	៧

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អស់ទៅ	អស់ទៅ	១២	៥
បឋមបណ្ណា កស	បឋមបណ្ណា សក	១៧	១
បានក្រ	បាន	២១	១១
រីករាយ	រីករាយ	២៣	១៦
កណ្ត តាមវត្ត	កណ្ត តាមវត្ត	២៧	១៨
ធម្មវិបយ	ធម្មវិបយ	៤០	៦
[២០]	[២០](១)	៤៦	"
ឧបធិក្កិលេស	ឧបធិក្កិលេស	៥៧	៨
ភិក្ខុគប្ប	ភិក្ខុគប្ប	៧២	"
បរិញ្ញាជក	បរិញ្ញាជក	"	១៣
ដោយតណ្ហា	ដោយអភិជ្ឈា	៧៦	១០
សុនតិបិដក	សុត្តន្តបិដក	៨៨	១
កោដន៍	កោដន	៧៥	១៤

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ដោដ្ឋងដោយ	ដោដ្ឋង	៧៦	១១
ស្ងប់រម្ងាប់	ស្ងប់រម្ងាប់ ១	៧៧	៤
ការស្វែងរក	ការស្វែងរក	១០១	៦
បច្ចុប្បន្ន	បច្ចុប្បន្ន	១០៧	១៣
ទទួលយក	ទទួលយក	១០៨	៧
(៥៦)	(៥៧)	១៥៣	៤
ម្ចាស់គហតី	ម្ចាស់គហបតី	១៦៤	១៣
ទាំង	ទាំង	១៧៨	៧
លាភសក្ការៈ	លាភសក្ការៈ	១៨១	៤
”	”	”	១៤
”	”	”	១៣
សម្បទា	សម្បទា	១៨៦	៧
”	”	”	១០

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
គប្ប	គប្បី	១៩១	១៣
ឲ្យបង្ខំ	ឲ្យបង្ខំយ	២០១	១៤
ទោយក	ទាយក	២១៧	"
មនោកម្ម	មនោកម្ម	២១៩	១៦
សាសនានេះ	សាសនានេះ	២២១	១៧
សរសើរ	សរសើរ	២២៤	៤
បាទ្យ	បាទ្យ	២៣១	១១
អ្នកដទៃ	អ្នកដទៃ	២៣៩	៧
ពន្យល់	ពន្យល់	២៤១	១០
នោះ	+ នេះ	២៥២	៦
អ្នក	អ្នក	២៥៣	៩
ទឹក ១១	ទឹក - ១១	២៥៨	១១
អន្ទង់	អន្ទង់	២៦៣	៧

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ឧកាស	ឧកាស	២៦៤	១៦
បុគ្គល	បុគ្គល	២៦៦	២
សុចរិត	សុចរិត	២៨៤	៤
សេចក្តី	សេចក្តី	២៨៨	៧
របស់ស្តេច	របស់ស្តេច	២៩៣	១៣
ឯរកវត្ថុកកម្ម	ឯរកវត្ថុកកម្ម	៣០៧	២
ភិក្ខុ	ភិក្ខុ	៣១១	"
គប្ប	គប្ប	"	១៣
របស់សត្វ	របស់សត្វ	៣១៦	១៨
កងទ	កងទ័	៣២៥	១១
អកដទ	អកដទ	៣២៩	៩
ជាគ្រឿង	ជាគ្រឿង	៣៣៥	៥
ដូចម្តេច	ដូចម្តេច	៣៤៨	១៣
ភិក្ខុ	ភិក្ខុ	"	"

សុត្តន្តបិដកេ

អង្គវគ្គិកាយស្ស បច្ចកុសិបាគោ

ឥតិយោ ភាគោ

មាតិកា

អង្គ

បឋមបណ្ណសកោ

បឋមបណ្ណសកោ	ភណ្ឌតាមវគ្គោ	បឋមោ	១
	ចវវគ្គោ	ទុតិយោ	៣១
	ឧវវគ្គោ	តតិយោ	៤៧
	ចកវគ្គោ	ចតុត្ថោ	៧៧
	រោហិតស្សវគ្គោ	បញ្ចមោ	១០៧

ទុតិយបណ្ណសកោ

ទុតិយបណ្ណសកោ	បញ្ចកសិទ្ធវគ្គោ	បឋមោ	១៣៣
	ចតុត្ថមវគ្គោ	ទុតិយោ	១៦១
	អបណ្ឌកវគ្គោ	តតិយោ	១៨៧
	មុច្ចលវគ្គោ	ចតុត្ថោ	២០៦

សត្តន្តបិដក

អង្គត្ថវនិកាយ បច្ចក្កនិបាត

ឧទិយភាគ

មាតិកា

លេខទំព័រ

បឋមបណ្ណសក

បឋមបណ្ណសក

ភណ្ឌគាមវត្ថុ

ទី ១ ១

ចកវត្ថុ

ទី ២ ៣១

ឧវេលវត្ថុ

ទី ៣ ៤៧

ចកវត្ថុ

ទី ៤ ៧៧

ពេហិតស្សវត្ថុ

ទី ៥ ១០៧

ទុតិយបណ្ណសក

ទុតិយបណ្ណសក

បញ្ចក្កសនីវត្ថុ

ទី ១ ១៣៣

បត្តកម្មវត្ថុ

ទី ២ ១៦១

អបណ្ណកវត្ថុ

ទី ៣ ១៨៧

មចលវត្ថុ

ទី ៤ ២៦០

មាតិកាបត្រាណ៍

មាតិកា

អង្កេត

ទ្រឹយ្យបណ្ណសកេ អស្សវគ្គោ បញ្ចមោ ... ២២៧

តតិយបណ្ណសកោ

តតិយបណ្ណសកេ វណហកវគ្គោ បឋមោ ២៥៤

កេសវគ្គោ ទ្រឹយោ ២៨២

ភយវគ្គោ តតិយោ ៣០៥

បគលវគ្គោ បគុតោ ៣៤០

អាភវគ្គោ បញ្ចមោ ៣៥៣

សន្លឹកបង្គុលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ទុតិយបណ្ណសក	អសុវត្ថ	ទី ៥.....២២៧

តតិយបណ្ណសក

តតិយបណ្ណសក	វិលាហកវត្ថ	ទី ១ ២៥៤
	កេសវត្ថ	ទី ២ ២៨២
	ភយវត្ថ	ទី ៣ ៣០៥
	បត្តលវត្ថ	ទី ៤ ៣៤០
	អាភាវត្ថ	ទី ៥ ៣៥៣

